Zapoteco, San Vicente Coatlán

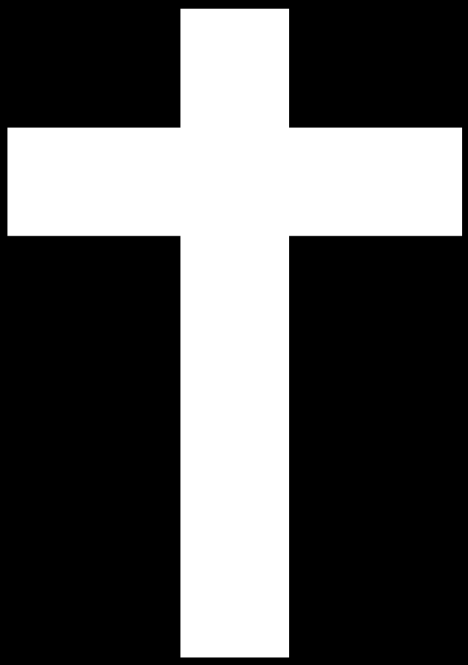

Zapoteco, San Vicente Coatlán: Be di'izh nsa'a gealnaban New Testament

Zapoteco, San Vicente Coatlán

Zapoteco, San Vicente Coatlán: Be di'izh nsa'a gealnaban New Testament

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, San Vicente Coatlán

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Apr 2025 from source files dated 26 Apr 2025
21c20591-ea7e-5ff5-b188-539398faf46d

Contents

San Mateo 1
San Marcos 50
San Lucas 81
San Juan 132
Hechos 170
Romanos 215
1 Corintios 235
2 Corintios 255
Gálatas 267
Efesios 274
Filipenses 281
Colosenses 286
1 Tesalonicenses 291
2 Tesalonicenses 295
1 Timoteo 298
2 Timoteo 304
Tito 308
Filemón 311
Hebreos 313
Santiago 328
1 Pedro 334
2 Pedro 340
1 Juan 344
2 Juan 349
3 Juan 350
Judas 351
Apocalipsis 353

Be di'izh ten Jesús mke'a Mateo

Le'a libr Mateo ndadi'izh xte'e ngol Jesús, no ukesea xa, no mluu xa xte'e nibe'e Dios be men, no ngut xa, no mbangal xa ndo' gealgut. Ndab-a le'a Jesús nak xin David xa ras ten Abraham. Le'a xa nsalea' Mateo wa mke'a git ndee ndontsa gungea ladna bexa judio Jesús. Nse'at-a sian be ta'a ncho ndo' Testament Ned, be costumbr no be ta ndab be profet be ta tlaw yoo. Le'a Mateo nluu le'a Jesús le'a nak Cristo, xa na ndab Dios ilenka, xa nak Rey ten bexa judio.

Be usan gox polta ten Jesucristo
(Lc. 3:23-38)

1 Le'a bexa ndee bexa ngok usan gox polta ten Jesucristo, dub xa ras David no xa ras Abraham.
2 Le'a Abraham ngop Isaac, Isaac ngop Jacob, Jacob ngop Judá no stapla be wit xa.
3 Judá cha ngop Fares no Zara, le'a xna'a bexa usalea' Tamar. Fares ngop Esrom, Esrom ngop Aram,
4 Aram ngop Aminadab, Aminadab ngop Naasón, Naasón ngop Salmón.
5 Salmón ngop Booz, le'a xna'a Booz usalea' Rahab. Booz ngop Obed, le'a xna'a Obed usalea' Rut. Obed ngop Isaí,
6 Isaí ngop David xa nibe'e, David ngop Salomón, le'a xna'a Salomón xa ngok xagots ten Urías.
7 Salomón ngop Roboam, Roboam ngop Abías, Abías ngop Asa,
8 Asa ngop Josafat, Josafat ngop Joram, Joram ngop Uzías.
9 Uzías ngop Jotam, Jotam ngop Acaz, Acaz ngop Ezequías.
10 Ezequías ngop Manasés, Manasés ngop Amón, Amón ngop Josías.
11 Josías ngop Jeconías no be wit xa, zha na lajuers mbi'i bexa Babilonia bexa Israel.
12 Tso'o na li ngwa'a bexa Israel gast Babilonia wa, le'a Jeconías ngop Salatiel, Salatiel ngop Zorobabel.
13 Zorobabel ngop Abiud, Abiud ngop Eliaquim, Eliaquim ngop Azor.
14 Azor ngop Sadoc, Sadoc ngop Aquim, Aquim ngop Eliud.
15 Eliud ngop Eleazar, Eleazar ngop Matán, Matán ngop Jacob.
16 Jacob ngop Kosé. Le'a xagots ten Kosé usalea' Marí, xa ngop Jesús, xa nak Cristo, xa mtu'ub Dios.
17 Li le'a Abraham no gast David le'a ta wa dub tida' bexa. Le'a David no gast zha na ngwa'yo'o bexa Israel gast Babilonia wa, le'a zha we'e uyo'o stub stida'gal bexa. No zha na ngwa'a bexa Babilonia no gast zha na ngol Jesucristo wa uyo'o stub stida'gal bexa.

Jesús Xin Dios ngol
(Lc. 2:1-7)

18 Lnde'e ngol Jesús xa nak Cristo: Le'a dub xagots nsalea' Marí yá msa'ala di'izh uchilya'ano xa dub xabgi'i nsalea' Kosé. Parea zha biseata ika'a xa Kosé, le'a xa nso'nola dub me'ed, le'a me'ed wa me'ed msa'a Espíritu ten Dios.
19 Le'a Kosé wa mbinbe'e ula'a xa Marí, ná le'a ta na wen nak xa ta we'e xaga'tsa ndi'izh ula'a xa Marí, ndontsa na'anpa ido ladna Marí.
20 Le'a zha na mbinbe'ela Kosé li gun, le'a dub angel ten Dios mlundo'la ndo' xa cuent dub ta mche'a ladna xa, ndab angel ndo' xa:
—Kosé xin David, lá yu' ladna lu ika'a lu Marí gak xagots ten lu, le'a me'ed nso'no Marí le'a me'ed wa me'ed msa'a Espíritu ten Dios.
21 Le'a Marí gap dub me'ed bgi'i, cha usalea' lu me'ed wa Jesús, geal le'a me'ed wa ko'o be xmen Dios ndo' be ke ten bexa.
22 Le'a ta wa li ngok lak ndab dub xabgi'i mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta, ndab xa:

23 Bla'ach bego, le'a dub xagots ben
gol ugal xabgi'i iso'no dub me'ed.
Cha gap xa dub me'ed bgi'i,
cha isalea' me'ed Emanuel.

(Le'a Emanuel dub di'izh hebreo gab: Dios nso' wats beuna.)
24 Le'a gor uban Kosé ndo' ta mche'a ladna xa wa, cha mbin xa lak unibe'e

angel ten Dios, uka'a xa Marí gak xagots
ten xa.
25 Ná le'a xa na'anpa ugal Marí zha
biseata gap Marí me'ed ned ten xa wa.
Cha msalea' Kosé me'ed wa Jesús.

2

Bexa ngwa'ina' Jesús

1 Le'a Jesús ngol gezh Belén ten distrit
Judea, zha na nak Herodes xa nibe'e
Judea. We'e le'a lad nlen wizh uto'o pla
bexa ndák, ulaya' bexa gezh Jerusalén.
2 Cha unabdi'izh bexa ndo' be men,
ndab bexa:
—¿Ma me'ed ngol gak xa nibe'e ten
bega xa judio zha? Le'a besa uni'í ulen
mbeal ten xa lad nlen wizh. Ta we'e
nseabe besa yankea besa xa.
3 Le'a Herodes nsea itea bexa ndencho
Jerusalén wa ni ko lá ini'í xte'e gun gor
na mbi'ín bexa ta wa.
4 Cha mchealte Herodes itea be ule'ay
nibe'e no be mech ten ley ten bexa judio.
Cha unabdi'izh Herodes ndo' bexa ná
pa nsabndo' gal Cristo xa na ndi'izh ga
utu'ubka Dios.
5 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Le'a xa wa gal gezh Belén ten Judea,
lak mke'a dub xa mbidi'izh sakndo' Dios
tiemp polta, ndab Dios:

6 Lu Belén, gezh ten Judá,
nsakka lu ndo' itea be gezh ten Judá,
geal le'a Belén ito'o dub xa nibe'e,
xa ula'ach be xmen na' bexa Israel.

7 Le'a Herodes cha xga'ach utezh bexa
ndák wa, cha unabdi'izh Herodes ná xá
wizh na ned uni'í bexa mbeal wa.
8 Cha mtu'ub Herodes bexa wa gezh
Belén, ndab xa:
—Wa'be bego, cha bkwa'an bega pa
ncho me'ed wa. Le'a gor mzheal bega
me'ed, cha gidyab bega-yá ndo' na',
ndontsa no na' gaa sa wa, cha ganke'a na'
me'ed.
9 Le'a gor na mbi'ín bexa ta li ndab
Herodes wa, le'a bexa cha uto'o ncha'be.
Le'a mbeal na li uni'í bexa lad nlen
wizh wa cha ncha'a ned ndo' bexa, cha
ngwa'isa'ab-a sa ncho me'ed wa.
10 Le'a gor na uni'í bexa wa mbeal nsob
sa wa, le'a bexa uzhebpa mten ladna.
11 Cha uyote bexa len ni'i wa, cha uni'í
bexa me'ed nsea Marí xna'a me'ed. Cha
msaxib bexa ngwankea bexa me'ed wa.
Cha mxa'al bexa be caj no'o bexa, cha
ulo'o bexa pla be ta'a uzhebpa uyap: be
ta oro, no dub ta uxe'e ta nyol', no mirra.
Cha msa'a bexa be ta wa uka'a me'ed-a.
12 Tso'o wa le'a Dios ndab ndo' bexa
wa gor ndeyats bexa lá yach bexa ndo'
Herodes. Ta we'e cha nsea' bexa lazh
bexa ndi stub nes xa'aga.

Kosé no Jesús no Marí mxo'on ncha'a Egipto

13 Le'a gor na nsea'la bexa ndák wa, le'a
dub angel ten Dios mlundo' ndo' Kosé gor
naxyats xa, ndab angel:
—Goste, cha bi'i me'ed ba' no xna'a
me'ed. Bxo'on wa' nacion Egipto. Cha
we'etsa uyo'o bega gast zha na gáp na'
yach bega, le'a Herodes ukwa'an me'ed
ba' gut xa me'ed.
14 Bi le'a te'al wa le'a Kosé cha uto'o
no me'ed no xna'a me'ed, ncha'be bexa
Egipto.
15 Cha kwen uyo'o bexa sa wa gast
ngut Herodes. Le'a be ta wa li ngok lak
nkeani'i di'izh ten Dios ta ndab dub xa
sakndo' Dios: “Ute'ezh na' xi'ín na' ito'o
xa Egipto.”

Herodes nlad gat Jesús

16 Le'a gor uni'í Herodes le'a bexa ndák
wa yá lá yachtabe, cha uzhebpa ngokloo
xa. Cha unibe'e xa ndo' be soldad, ndab
xa ya'yut bexa itea be me'ed ncho top
li'in, no gast be medo'o gezh Belén no be
gezh nde gax sa wa. Li unibe'e xa geal
le'a bexa ndák wa ndab mtopla li'in ulen
mbeal wa.
17 Li ngok ta wa lak mbidi'izh Jeremías
sakndo' Dios, ndab xa:

18 Mgen dub ruid si'il gezh Ramá,
Uzhebpa nbezhat bexa no ndo'on
bexa.
Le'a Raquel ndo'onno be xin na.
Yá lá ka'abta xa itayo'on, geal le'a be
xin xa ngutbe.

Kosé myo'o Jesús nsea Marí gezh Nazaret

19 Ngol tso'o wa le'a Herodes ngut. We'e
le'a dub angel ten Dios mlundo' ndo' Kosé
nacion Egipto gor naxyats xa,
20 cha ndab angel:
—Goste, cha byo'o me'ed ba' no xna'a
me'ed le'aka nacion Israel, le'a bexa na
nlad gut me'ed ba' wa ngutlabe.
21 Le'a Kosé cha ngwaste, cha myo'o xa
me'ed no xna'a me'ed le'aka Israel.
22 Ná le'a gor na mbi'ín Kosé le'a Arque-
lao xin Herodes myatso'gal nibe'e Judea,
cha mzheb xa ya' xa sa wa. Le'a Dios cha
uní'igal gor naxyats Kosé, ndab Dios lá ya'
xa Judea. Ta we'e cha ncha'a xa ndi distrit
Galilea.
23 Ngwa' bexa yoo bexa gezh Nazaret,
lak ndab bexa uyo'o polta sakndo' Dios,
ndab xa: "Le'a be men gab le'a xa dub xa
Nazaret."

3

Ta mbidi'izh Juan, xa ulalea' be men
(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9,15-17; Jn. 1:19-28)

1 Ngol tso'o wa le'a Juan xa ulalea' be
men ngwa'yo'o ge'e sa bid sa uxee ncho
men, dub sa ten Judea. Ndadi'izh xa ndo'
be men,
2 ndab xa:
—Bla'a bego be ta ugap nak bega, le'a
zha inibe'e Dios lado'o be men yá gaxla
nak.
3 Polta le'a Isaías mbidi'izh sakndo'
Dios cuent ten Juan, ndab Isaías:

Le'a xa wa ikeseyadi'izh ge'e sa bid, uge'
gab xa:
"Bin parej bega nes ilen Xa Nibe'e.
Bkeaso' bega nes ten xa."

4 Le'a xab Juan nakcha'aw gich las
came, no dub sinch gid nde len xa. Le'a
xa ndaw mbit, nsea mzhin ser ndo xa.
5 Le'a kwa'ad bexa Jerusalén no bexa
idub distrit Judea no bexa ncho gax to'o
yowbe'e Jordán uto'o, ndabeyo'ón bexa
xta'an ndadi'izh Juan.
6 Mgondo' bexa be ke ten bexa, cha
ulalea' Juan bexa len nits yowbe'e Jordán.
7 Ná le'a gor na uni'í Juan le'a kwa'ad
bexa fariseo nsea bexa saduceo nseabe
italea', cha ndab Juan ndo' bexa wa:
—¡Bego bexa ugap cuent be mbe'al!
¿Ton ndab ndo' bega italea'tsa bega, cha
na'anpa utsaksi Dios bega zha?
8 Bin bega ta wen, ta uluu le'a bega
mla'aka ta ugap nak bega.
9 No ni lá gunbe'e bega gab bega le'a
bega xin Abraham, ta we'e le'a Dios
na'anpa utsaksi bega. Le'a na' gáp le'a
Dios syo'o gan gunno be ge' ndee be xin
Abraham.
10 Le'a Dios listla nso' utsaksi xa bexa
ndun ta ugap, cuent dub xa nso'nsén dub
gibya, kabto'og xa itea be ya lá nsa'a ngus
wen, cha utsa'ab xa ta wa ndo' gi' yol'-a.
11 'Le'a na' ndee nits-tsa ngolea' be men,
ta nluu le'a bexa mla'aka be ta ugap nak
bexa. Parea tso'o na' ilen stub xa kolea'
be men no Espíritu ten Dios no gi'. Le'a
xa wa mas nsak ndo' na' gast ni lá isaya
na' goo na' ndab xa wa.
12 Le'a xa wa listla nso' uti be men wen
lat bexa ugap, cuent dub men nti bid ten
trig lat be gix xab-a. Cha kocha'aw xa trig
wa len ni'i, nsea utso'ol xa xab-a wa ndo'
gi' nunk lá yu'u.

Juan ulalea' Jesús
(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

13 Le'a Jesús cha uto'o Galilea, ncha'a
xa yowbe'e Jordán sa nso' Juan, ndontsa
kolea' Juan xa.
14 Ná le'a Juan lá ka'ab, ndab xa:
—Nki'in na' le'a go kolea' na', ná nat
le'a go ndi nsea kolea' na' go.
15 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Litsa gun una nat, le'a una nsabndo'
gun lak nlad Dios.
Le'a Juan cha ulalea' xa.
16 Le'a tso'o na utalea' Jesús le'a gor na
uto'o Jesús len nits, le'a gibe'a ba' cha
mya'al. No mna' Jesús Espíritu ten Dios
cuent dub palom ncha'la' sa nso' Jesús.
17 Cha ulen ti Dios gibe'a ndab:
—Ta ndee Xi'ín na'. Le'a na' nkwea'
ladna xa, no ntenno lad na' xa.

4

Lá ngun maxu'u gan utsabgix Jesús
(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

1 Le'a Espíritu ten Dios cha mbi'i Jesús
ge'e sa bid sa na'an men, sa gun maxu'u
juers utsabgix Jesús.

2 Le'a dub top ga'al wizh le'a Jesús
lá ngaw, cha ngol gor le'a xa uzhebpa
ndanna.
3 We'e le'a maxu'u cha ulen gun preb
Jesús, ndab maxu'u ndo' xa:
—Tal le'a lu nak Xin Dios, nat gud ndo'
be ge' ba' yak-a pan.
4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i:
"Na'anpa nabtsa ta ndaw men nban bexa.
Mas nsak nxobgek men ndo' di'izh ten
Dios, le'a ta wa ndun nban xa."
5 Le'a maxu'u cha mbi'igal Jesús gezh
Jerusalén gek ni'i ten Dios, sa ndon le'a
ga'ap.
6 Cha ndab maxu'u:
—Tal le'a lu Xin Dios, nat btsa'ab dub
brink gast ndo' yo ba', le'a di'izh ten Dios
nkeani'i ndab-a:

Le'a Dios utu'ub be angel ten na ula'ach
lu.
Le'a bexa wa go'o lu ndo' ya'a na,
ndontsa ni lá ikate'eb lu ndo' ni dub
ge'.

7 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—No ndab di'izh ten Dios: "Lá gun lu
preb Dios Xa Nibe'e."
8 Le'a maxu'u cha mbi'i Jesús gek dub
ge'e ga'appa, cha mluu maxu'u itea be
gezh nde ndo' gizhliyo no be ta nsak ncho
be gezh wa.
9 Cha ndab maxu'u:
—Itea be ta ba' usa na' ika'a lu tal le'a
lu isaxib ndo' na', yankea lu na'.
10 Le'a Jesús cha ndab ndo' maxu'u:
—Bxo'on wats na', maxu'u. Le'a di'izh
ten Dios nkeani'i ndab-a: "Wankea Dios
Xa Nibe'e, no bin ta nladtsa xa."
11 Le'a maxu'u cha mla'a Jesús, cha
ulen be angel ten Dios mla'ach bexa Jesús.

Jesús usaxan ndun ti'in mtu'ub Dios gun xa
(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

12 Ngol dub wizh le'a Jesús mbi'ín le'a
Juan nkea litgi'ib, cha nsea' Jesús le'aka
Galilea.
13 Parea lá nga'yo'o xa Nazaret, ndi
ngwa'yo'o xa gezh Capernaum to'o lagun
si'il, yo ten bexa ras ten Zabulón no ras
ten Neftalí.
14 Li ngok-a lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ta mas polta mke'a Isaías sakndo' Dios,
ndab xa:

15 Bego ncho ndo' yo ten Zabulón no yo
ten Neftalí,
sa ntid nes to'o lagun,
lad nda'as wizh sa nax yowbe'e
Jordán;
Bego ncho Galilea,
sa ncho no bexa na'anpa xa judio:
16 Le'a bego nde sa ukaw,
parea le'a nat uni'í bega dub xe'a si'il.
Le'a bega nde sa wa cuent dub xa ngut,
parea nat mgondo' bega xe'a ten Dios.

17 Le'a zha we'e cha usaxan Jesús
ndadi'izh di'izh ten Dios ndo' be men,
ndab xa:
—Bla'a bego be ta ugap nak bega, le'a
zha na inibe'e Dios lado'o be men yá gaxla
nak.

Jesús mti dap bexa nsen mbeal gak xmen xa
(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

18 Le'a dub gor nchasea Jesús to'o lagun
si'il nsalea' Galilea, cha uni'í xa top xabgi'i
ndeutsa'ab red ten na len nits, le'a bexa
wa xa nsen mbeal. Le'a dub xa wa Simón,
xa no nsalea'ga Pedr. Le'a stub xa wa
Ndres wit Simón Pedr wa.
19 Cha ndab Jesús ndo' bexa:
—Usankea bega tso'o na', le'a na' uluu
xte'e yunjunt bega be men ndo' Dios.
20 Le'a bexa wa cha uxax mla'a be red
ten na, cha usankea bexa tso'o Jesús.
21 Le'a gor usea bexa stub tuzh sa, cha
uni'í Jesús stop xabgi'i, dub xa nsalea'
Jacob nsea stub xa nsalea' Juan. Le'a
bexa wa ndeno Zebedeo xus bexa ndo'
dub barco, ndego bexa ramient be red ten
bexa. Le'a Jesús cha utezh itop wit bexa.
22 Le'a itop bexa cha uxax mchanso' xus
na ndo' barco wa, cha usankea bexa tso'o
Jesús.

Jesús mluu be men no myunyakna xa kwa'ad bexa
(Lc. 6:17-19)

23 Le'a Jesús cha nchasea idub distrit
Galilea, nluu xa be men len be ni'i sa
nzhealbe bexa judio sa wa. Mbidi'izh xa
di'izh wen ten Dios ná xte'e nibe'e Dios

be men, no myunyakna xa be men nsén
guni'i xá gealgizh ná, no bexa kwea' nsak.
24 Le'a ta li ndun Jesús wa mgen idub
distrit Siria. Ta we'e le'a kwa'ad be men
ulenno bexa nsén isando' be gealgizh, no
bexa gizh ncho mbi bxin len lado'o na, no
bexa nsak gizhkaw, no bexa lá yoo gan
isea. Cha myunyakna Jesús bexa wa.
25 Cha usankea kwa'ad be men tso'o
Jesús: bexa distrit Galilea, no distrit
Decápolis, no gezh Jerusalén, no idub
distrit Judea, no bexa ncho stub to'o
yowbe'e Jordán.

5

Jesús mluu be men dub bet
(Lc. 6:20-23)

1 Le'a gor uni'í Jesús be men kwa'ad wa,
cha ukea xa dub bet, cha usob xa. Le'a be
xmen xa cha ulaya' wats xa.
2 Cha usaxan nluu xa bexa wa, ndab xa:
3 —Uzhe'eb wen yoo ladna bexa
ngondo' le'a bexa nki'in Dios, le'a Dios
nibe'e lado'o bexa.
4 'No uzhe'eb wen yoo ladna bexa
ndo'on, le'a Dios gal gor gun iten ladna
bexa wa.
5 'No uzhe'eb wen yoo ladna bexa
bcha'an nak, le'a Dios usa'a gizhliyo ika'a
bexa wa.
6 'No uzhe'eb wen yoo ladna bexa
nkwa'an gun lak nlad Dios, le'a Dios sa'a
ta nlad bexa wa.
7 'No uzhe'eb wen yoo ladna bexa nlats
ladna be men, le'a Dios ilats ladna bexa
wa.
8 'No uzhe'eb wen yoo ladna bexa
umbi'i nak lado'o na, le'a bexa wa igondo'
Dios.
9 'No uzhe'eb wen yoo ladna bexa
nkwa'an xte'e lá kuyo be men, le'a bexa
wa isalea' xin Dios.
10 'No uzhe'eb wen yoo ladna bexa ntid
be gealkwea' ta na ndun bexa ta nsak
ladna Dios, le'a Dios nibe'e lado'o bexa.
11 'No uzhe'eb wen yoo ladna bego gor
na ugap ndanno be men bega, ta na
ndangea ladna bega na'. Le'a bexa wa
xela iní'i ndo' bega, no ukwi'in bexa gab
bexa le'a bega sian ta ugap ndun.
12 Uzhebpa bten ladna bego be zha li
wa, le'a Dios uzhebpa usa'a be ta wen
ndo' bega gibe'a. Le'a polta likaga ugap
mbinno be men bexa mbidi'izh sakndo'
Dios.

Be xmen Jesús nak cuent sed
(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 'Le'a bega nak cuentta sed lat be men
ndo' gizhliyo ndee. Parea tal le'a sed ito'o
ta utix ten na, ¿xte'ema yak utix-a stub
biaj zha? Le'a-yá na'anta xti'in, ta we'e
yabitsa-yá tso'o juer sa ulako be men-a.

Be xmen Jesús nak cuent xe'a ndo'
gizhliyo

14 'Le'a bego nak cuent xe'a ndo' be men
gizhliyo ndee, cuent dub gezh nde ga'ap
gek dub ge'e lá yoo gan xga'ach kwe.
15 Le'a na'an ton usobgi' dub xe'a, cha
usob xa-yá len dub caj. Ndi usob xa xe'a
dub sa ga'ap, ndontsa usu-yá xe'a ndo'
itea bexa ncho len ni'i wa.
16 No liga usu bego xe'a ten bega ndo' be
men, ndontsa ina' bexa be ta wen ndun
bega, cha no gab bexa si'il nak Tad Dios
nsob gibe'a.

Jesús ndab le'a ley mke'a Moisés
na'anpa initndo'

17 'Lá gunbe'e bega le'a na' ndal unit-
ndo' ley mke'a Moisés no be ta mke'a
bexa sakndo' Dios tiemp polta. Le'a na'
ndi ndal gun cumplir be ta wa.
18 Le'a na' gáp ndo' bego le'a nat na bi
nde gizhliyo no gibe'a le'a ni dub letr ten
ley ten Dios na'anpa initndo', gast itea-yá
gak cumplir.
19 Ta we'e tal ton lá uxobgek ndo' dub
ta'a ndon le'a tuzh ndo' ley wa, no liga
nluu xa stubga men li gun, le'a xa wa
ndon le'a lá nsak lat bexa nibe'e Dios. Ná
le'a xa na nxobgekka ndo' ta ndab ley ten
Dios, no liga nluu xa be men, le'a xa wa
nsakka lat bexa nibe'e Dios.
20 Le'a na' gáp ndo' bega tal le'a bega
na'anpa mas uxobgek ndo' Dios ndo' lak
ndun bexa fariseo no be mech ten ley, le'a
bega lá yoo gan gak bexa le'a Dios nibe'e.

Jesús ndab na'anpa gakloo bexa ndo' be
men
(Lc. 12:57-59)

21 'Le'a bego mbi'ínla ta ndab Dios ndo'
be men polta, ndab xa: "Lá gut bega men,

le'a tal ton gut men le'a be men utsaksi xa wa.”
22 Parea le'a na' ndi gáp le'a tal ton gakloo ndo' stub men, le'a Dios utsaksi xa wa. No tal ton inisi stub men, le'a xa wa iso' ndo' bexa nibe'e. No tal ton gab “tont” ndo' stub men, le'a xa wa ya' ndo' gi' infierno.
23 ’No tal le'a bega ncha'lo med sa nsa'a men ta'a ndo' Dios, ná sa we'e utse'a ladna bega le'a stub ltsa'a bega ndakloo ndo' bega,
24 bla'a bega sa we'etsa ndi'ib-a. Cha wa' bega ndo' ltsa'a bega wa, bin bega ta gun wen ya'an bega ndo' xa. Cha we'e byach bega bsa'a bega ta wa ndo' Dios.
25 ’No tal ton nlad usake bega, wa'yadi'izhno bega xa gor biseata iso' xa ndo' juez. Le'a tal xa usake bega ndo' juez, le'a juez cha yun cuent bega ndo' bexa nla'ach litgi'ib, cha uke'a xa bega litgi'ib.
26 Le'a na' gáp le'a bego na'anpa ito'o sa wa gast kixka bega itea ta nsa'ab bega wa.

Jesús ndab na'anpa ugap iwi'i bexa ndo' be xagots

27 ’Le'a bego mbi'ínla ta ndab di'izh ten Dios: “Lá ugal bega dub xagots na'anpa xagots ten bega.”
28 Parea le'a na' ndi gáp ndo' bega le'a tal ton iwi'i ndo' dub xagots ndanbe'e xa ugal xa xagots wa, le'a xa wa ndap ke ndo' Dios cuent mgal-la xa xagots wa.
29 ’Ta we'e tal le'a bega ndun dub ta ugap ta na' dub ngusndo' bega, mas wen ito'o-yá. Ndi mas wen na'an dub ngusndo' bega nat, ni ka idub bega ya' infierno.
30 No liga tal le'a bega ndun dub ta ugap nsea ya'a bega, mas wen yabto'og-a. Ndi mas wen na'an dub ya'a bega nat, ni ka idub bega ya' infierno.

Jesús ndab lá nsabndo' ula'a bexa xa ten xa
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

31 ’No ndab di'izh ten Dios: “Le'a tal ton dub xabgi'i nlad ula'a xagots ten na, le'a xa syo'o gan usa'atsa dub git ndo' xagots wa, gab git le'a xa mla'a xagots.”
32 Parea le'a na' ndi gáp ndo' bega le'a tal ton dub xabgi'i ula'a xagots ten na, cha ika'a xagots wa stubga xabgi'i, le'a xabgi'i ned wa ndun le'a xagots wa ndap ke ndo' Dios. No liga le'a stub xabgi'i na ika'aga xagots wa noga ndap ke ndo' Dios. Ná tal ton dub xagots ugal stubga xabgi'i, le'a xabgi'i ten xa wa sak ula'a xa.

Jesús ndab xte'e gab bexa gor na gun bexa dub ta'a

33 ’No mbi'ínla bega stub ta'a ndab Dios ndo' bexa polta, ndab xa: “Tal le'a bega ndab Dios nsobwi'i sunka bega dub ta'a, we'e le'a bega juerska li gun. Na'anpa ula'a bega lá gun bega ta wa.”
34 Parea le'a na' ndi gáp ndo' bega, le'a gor na ndab bega gun bega dub ta'a, na'anpa use'at bega Dios, ndi gabtsa bega gun bega ta wa. No na'anpa use'at bega gibe'a, le'a gibe'a ba' sa nsob Dios.
35 No ni na'anpa use'at bega gizhliyo, le'a gizhliyo ndee sa nibe'e Dios. No ni lá use'at bega Jerusalén, le'a Jerusalén gezh ten Dios xa ndon le'a nibe'e.
36 No ni lá use'at bega gek bega, le'a bega lá yoo gan uche'a ni dub gichgek bega xa'aga color.
37 Ndi gor na gun bega dub ta'a, litsa gud bega. No tal na'anpa gun bega dub ta'a, litsa gud bega. Le'a itea ta'a na kota bega ndo' ta ndee wa, le'a ta wa ta ten maxu'u.

Jesús ndab utsin gunno bexa men ugap ndanno xa
(Lc. 6:29-30)

38 ’No mbi'ínla bega ta ndab di'izh ten Dios: “Tal ton guzha'a ngusndo' dub men, le'a men wa noga li gunno xa wa. No tal ton ko'oga dub ndeay dub men, le'a men wa noga li gunno xa wa.”
39 Parea le'a na' ndi gáp na'anpa ukixke bega ta ugap mbinno dub men bega. Tal ton kichya'a ndo' bega lad ga'al, bla'a bega kichya'a xa no stubga lad.
40 No tal ton usake bega ulat xa dub xab bega, bla'a bega gast no stub-a go'o xa.
41 No tal ton gab juerska go'o bega dub ta'a no'o xa dub kilómetro nes nsea xa, ndi top li sa bi'i bega-yá.

42 No tal ton inab dub ta'a ndo' bega,
usa'a bega-yá. No tal ton inab dub ta
iki'in xa, lá gab bega le'a bega lá usa'a-yá.

Jesús ndab ikwea' ladna bexa itea be men
(Lc. 6:27-28,32-36)

43 'No mbi'ínla bega stubga ta'a ndab
be men: "Bkwea' ladna bega be ltsa'a
bega, no bxee ladna bega ndo' bexa ugap
ndanno bega."
44 Parea le'a na' ndi gáp ndo' bega
bkwea' ladna bega bexa ugap ndanno
bega. No utsin bidi'izh bega ndo' bexa
xela ní'i ndo' bega. No utsin gok bega ndo'
bexa nxee ladna ndo' bega. No unab bega
ndo' Dios gakno Dios bexa na kwea' ní'i
ndo' bega no bexa na ugap ndanno bega.
45 Li nsabndo' gun bega ta na nak bega
xinka Dios Xus beuna, xa nsob gibe'a.
Le'a xa ndun le'a wizh nsu xe'a ndo' itea
be men, bexa wen no bexa ugap. No nla'
xa gi ndanti'in itea be men, bexa wen no
bexa ugap.
46 Tal le'a bega nkwea' ladna sbe'en
bexa nkwea' ladna bego, ¿xte'e nsak bega
le'a Dios usa'a ta wen ndo' bega zha? ¿Lá
ini'í bega zha le'a gast bexa nsen med ten
gobier Roma liga nkwea' ladna be ltsa'a
na?
47 No tal le'a bega utsin nidi'izh ndo'
be ltsa'atsa bega, ¿xte'e nsak bega zha
le'a bega wen ndun? ¿Lid no bexa lá
nchando' Dios li ndun?
48 Ta we'e sbe'en ta wen bin bega, lak
sbe'en ta wen ndun Tad Dios xa nsob
gibe'a.

6

Jesús ndab gakno bexa be men uban nak

1 'Bla'ach bega le'aka bega le'a gor na
ndun bega ta wen ndo' stub men, na'anpa
gun bega-yá dub mod na ini'í be men ta
ndun bega wa. Tal le'a bega li gun, le'a
Tad Dios xa nsob gibe'a lá kix ta li mbin
bega wa.
2 Le'a gor na nsa'a bega ta nki'in dub
men uban nak, na'anpa gudi'izh bega-yá
ndo' be men, lak ndun bexa nluu cuentta
xa wen ná xa xa ugap. Le'a bexa wa
ndadi'izh-a len be ni'i sa nzhealbe beuna
xa judio no ndadi'izh bexa-yá be nes,
ndontsa gab be men le'a bexa xa wenka.
Le'a na' gáp le'a ta wen ií'i be men ndo'
bexa wa, le'a ta we'etsa gun bexa gan.
3 Ná le'a gor nsa'a bega ta nki'in dub
men, na'anpa gab bega ta wa ndo' ni dub
men.
4 Tal le'a bega li xaga'tsa gakno stub
men, we'e le'a Tad Dios ini'í ta wa, cha
ga'alka usa'a xa ta ika'a bega.

Jesús mluu xte'e gudi'izhno bexa Dios
(Lc. 11:2-4)

5 'Le'a gor gudi'izhno bega Dios, lá gak
bega lak nak bexa nluu cuentta xa wen
ná xa xa ugap. Le'a bexa wa ndal ladna
nso'yadi'izh ndo' Dios sbe'en len ni'i sa
nzhealbe beuna xa judio no be sa skin
nes ndontsa ini'í be men-a. Ná le'a na'
gáp ndo' bego le'a ta wen ní'i be men ndo'
bexa wa, le'a ta we'etsa gun bexa gan.
6 Ná le'a bego gor gudi'izhno bega Dios,
uyo'o bega len lid bega, cha btsaw bega
to'o puert, cha bidi'izhno bega Tad Dios
dub mod na ni dub men lá ini'í-yá. Le'a
ta na li xaga'tsa ndun bega, le'a Dios ini'í
ta wa cha ga'alka usa'a xa ta ika'a bega.
7 'Le'a gor na ndadi'izhno bega Dios,
na'anpa gab bega dubtsa di'izh ngi
sian biaj, lak ndun bexa lá nchando'
Dios, ndanbe'e bexa le'a ta na uzhebpa
ndadi'izh bexa, ta we'e mas go'ón Dios ta
ndab bexa.
8 Lá gak bega lak nak bexa wa, le'a Tad
Dios xa nsob gibe'a yá uni'íla xta'an nki'in
bega gor na biseata inab bega-yá.
9 Ta we'e lnde'e bidi'izhno bega Dios:

Go Dios Xus besa, go nsob gibe'a,
yankea be men lea' go.
10 No uxax ilen tiemp inibe'e go be men.
Gak ta nlad go ndo' gizhliyo, lak
ndak-a gibe'a.
11 Nab besa usa'a go ta gaw besa wizh nat,
lak nki'in besa-yá itea wizh.
12 No binge' ladna go be ke ten besa,
lak ndange' ladna besa ndo' be men
ugap ndanno besa.
13 Lá ula'a go gaila' besa ndo' be ta ugap,
ndi ulo'o go besa ndo' itea be ta ugap.
Le'a idub tiemp le'a go xa ndon le'a nibe'e

no xa ndon le'a juert no xa ndon le'a nsak.
Lika nak-a.

14 ’Le'a tal bega gunge' ladna be ta ugap ndanno be men bega, we'e le'a Tad Dios xa nsob gibe'a noga sunge' ladna be ke ten bega.
15 Parea tal le'a bega lá gunge' ladna ndo' be men ugap ndanno bega, we'e le'a Tad Dios noga lá gunge' ladna ndo' bego.

Jesús mluu xte'e lá gaw bexa dub tiemp

16 ’Le'a zha na lá ndaw bega dub tiemp, na'anpa gun bega uban ina' ndo' bega, lak ndun bexa ndab le'a xmen Dios parea na'anpa ta ugea-yá. Le'a bexa li ndun ndontsa ini'í be men le'a bexa lá ndaw wizh wa. Ná le'a na' gáp le'a ta wen ní'i be men ndo' bexa wa, le'a ta we'etsa gun bexa gan.
17 Na' le'a bego zha na li lá gaw bega, ndi ulo bega ta uxe'e gek bega, no uda'ab bega ndo' bega,
18 ndontsa na'anpa ina' be men ti lá ngaw bega wizh wa. Nabtsa Dios ina' ta li xaga'tsa ndun bega, cha ga'alka usa'a Dios ta ika'a bega.

Jesús ndab kocha'aw bexa be ta'a gibe'a (Lc. 12:33-34)

19 ’Lá yunjunt bega be ta sian ndo' gizh-liyo ndee, le'a mbes sazha'a-yá, no slen yaso'o-yá, no ncho wa'an sgowa'an-a.
20 Ndi bin bega be ta nsak ndo' Dios, li kocha'aw bega sian ta'a gibe'a, sa na ni mbes lá guzha'a-yá, no ni yaso'o lá gaw-a, no ni wa'an lá kowa'an-a.
21 Le'a sa kocha'aw bega be ta mas nsak cuent ten bega, le'a sa wa mas ncho tse'e gek bega.

Jesús mbidi'izh dub cuent ten xe'a (Lc. 11:34-36)

22 ’Le'a ngusndo' dub men le'a nak xe'a ten xa. Tal le'a ngusndo' bega ta wen, le'a bega nkesea ndo' xe'a.
23 Ná tal ngusndo' bega na'anpa ta wen, le'a bega nkesea ndi sa ukaw. No tal xe'a ncho len lado'o bega ndi nyak sa ukaw, ¡uzhebpa dub sa ukaw nkesea bega!

Jesús mluu cuent ten Dios nsea med (Lc. 16:13)

24 ’Na'an ton yoo gan gun ti'in ten top xa nibe'e xa. Le'a gal gor le'a xa ixee ladna ndo' dub xa nsea ikwea' ladna xa stub xa, no uxobgek xa ndo' dubtsa xa nsea lá uxobgek xa ndo' stub xa wa. Liga tal le'a bega nkwa'an sian med, le'a bega lá yoo gan gun ti'in ndo' Dios.

Dios nla'ach be xmen na (Lc. 12:22-31)

25 ’Ta we'e gáp na' ndo' bega, lá yu' ladna bega xta'an gaw bega no xta'an goo bega ndontsa iban bega. No ni lad gak bega lá yu' ladna bega. ¿Lá ini'í bega zha le'a gealnaban ten bega mas nsak ndo' be ta gaw bega, no le'a bega mas nsak ndo' xab bega?
26 Binbe'e bega lak nak be migin ni lá ndas ma bid, no ni lá ntele'e ma ta gaw ma, no ni lá ndap ma sa nyocha'aw ta gaw ma. Ná le'a Dios Xus beuna nsob gibe'a ngawka bema. ¿Lá ini'í bega zha le'a ndo' Dios le'a bega uzhebpa mas nsak ndo' be migin?
27 ’¿Ton bega gun gan tal uzhebpa yu' ladna bega ga'al bega stol metr?
28 ¿No xta'an nyu' ladna bega lad gak bega zha? Bwi'i bega ndo' be gé'e, ná xte'e ndi'ibya'al-a, ná ni lá ndun-a ti'in, no ni lá ndande'e-yá lad.
29 Ná le'a na' gáp ndo' bego le'a lat itea be lad uzhebpa wen ngok Salomón na'an dub lad chul lakta dub gé'e.
30 Le'a Dios lita chul ndanno be gé'e ndi'ib ge'e, ná ta gal ge'a yabto'og-a cha yol'-a. ¿Lid mas uzhe'eb gakno Dios bega, maska ndidotsa ndangea ladna bega xa?
31 Lá yu' ladna bega xta'an gaw bega no xta'an goo bega no lad gak bega.
32 Le'a be men lá nchando' Dios itea be ta ndee nkwa'an bexa, ná le'a Tad Dios xa ncho gibe'a uni'íla xta'an nki'in bega.
33 Ndi bkwa'an bega xte'e uxobgek bega ndo' Dios, no xte'e gun bega ta nlad xa. We'e le'a Dios sa'aka itea ta nki'in bega wa.
34 Ta we'e lá yu' ladna bega xte'e itid bega wizh ge'a, le'a itea be wizh ncho ta itid bega. Le'a kadga wizh binbe'etsa bega be ta nsatid bega wizh wa.

7

Jesús ndab lá inisi bexa be ltsa'a bexa (Lc. 6:37-38,41-42)

1 ’Lá gab bega le'a be men lid le'a ndun, ndontsa na'anpa no Dios gab le'a bega lid le'a ndun.
2 Le'a lak ndab bego ndo' be men, no liga gab Dios ndo' bego. No lak ndanno bega be men, no liga gunno Dios bega.
3 ¿Xta'an nwi'i bega gix tuzh ncho ndo' ltsa'a bega zha, ná ni lá na' bega le'a ndo' bega ntsaw dub ble'a ya si'il?
4 ¿Xte'ema yoo gan gab bega ndo' ltsa'a bega: “Bsa'a ndo' lu ko na' gix tuzh ncho ndo' lu”, ná le'a ndo' bega ntsaw dub ble'a ya si'il?
5 Ndab bega ugap nak stubga men, ná le'a bega ndi mas ugap nak. Ned udob bega ya si'il ntsaw ndo' bega, we'eta sun bega gan ko'o bega gix tuzh ncho ndo' ltsa'a bega.
6 ’Lá uluu bega di'izh ten Dios ndo' bexa lá nsakyo'ón-a. Le'a bexa ndun lak ndun dub kuch, tal le'a dub men ncha'ano dub ngusnik uyap ndo' ma, le'a ma slako tso'o-yá, ni lá ini'í ma xta'an-a. No ta ndun bexa wa cuent ta ndun dub mbek ndawke'a ya'a men gor ngaw xa ma.

Jesús ndab le'a Dios usa'a ta inab bexa (Lc. 11:9-13; 6:31)

7 ’Unab bega ta nki'in bega ndo' Dios, le'a Dios sa'aka ta wa. Bkwa'an bega Dios, le'a bega szhealka xa. Utezh bega Dios, le'a Dios saknoka bega.
8 Le'a itea bexa na nab ta nki'in na, le'a xa nka'aka-yá; le'a itea bexa nkwa'an Dios, le'a bexa nzhealka xa; le'a itea bexa nbezh Dios, le'a Dios ndaknoka.
9 ’Le'a bego na ndap me'ed, tal le'a dub xme'ed bega inab dub pan, ¿cha sa'a bega ndi dub ge' ndo' me'ed zha?
10 No tal le'a xme'ed bega inab dub mbeal, ¿cha sa'a bega ndi dub mbe'al ndo' me'ed zha?
11 Le'a bego bexa ugap, ná sbe'en be ta wen nsa'a bega ndo' be xin bega. Mata Dios Xus beuna nsob gibe'a sa'a sbe'en be ta wen ndo' bexa inab-a.
12 ’Ta we'e utsin bin bega ndo' be men lak nlad bego utsin gun be men ndo' bega. Le'a ta ndee nak xan itea be ta unibe'e Dios, no be ta mluu bexa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta.

Ncho dub nes uya'a no dub nes uxen (Lc. 13:24)

13 ’Bin bega juers yate bega to'o puert uya'a. Ncho dub nes uxen ncha'a sa nsob dub puert uxen. Kwa'adpa men yate puert wa, ná le'a bexa wa ya' ndo' gi'.
14 No ncho dub nes uya'a ncha'a sa nsob dub puert uya'a. Uxee men izheal yate puert wa, ná le'a bexa wa gap gealnaban ndo' Dios.

Be ngus ten ya nluu xá ya na-yá (Lc. 6:43-44)

15 ’Lá ula'ach bega be men nkwi'in ndab le'a ndadi'izh sakndo' Dios. Bcha'an nlu'u bexa cuent borreg, ná le'a len lado'o bexa le'a bexa ugi'i cuent dub mbee.
16 Le'a be ta ndun bexa wa, ta we'e sgondo' bega ná xte'e nak xa, lak dub yagich na'anpa usa'a uv no ni ngus la'aw lá usa'a-yá.
17 Liga itea be ya wen sbe'en ngus wentsa nsa'a. Ná le'a itea be ya na nsa'a ngus lá isu'u gaw be men, le'a ta wa sbe'en ngus we'etsaga nsa'a.
18 Le'a dub ya wen na'anpa nsa'a ngus lá isu'u gaw be men. No liga dub ya nsa'a ngus lá ndaw men lá yoo gan usa'aga ngus wen.
19 Le'a itea ya na lá nsa'a ngus wen, gal gor yabto'og-a cha yol'-a.
20 Liga nak bexa ukwi'in wa, le'a ta nduntsa xa sgondo' bega xte'e nak xa.

Na'anpa itea men yate sa nibe'e Dios (Lc. 13:25-27)

21 ’Le'a kwa'ad be men ndab le'a xa nak xmen na', parea na'anpa itea bexa wa yate sa nibe'e Dios gibe'a. Le'a sa wa yate bexa nxobgektsa ndo' Dios Xus na' xa nsob gibe'a.
22 Gal wizh wa le'a kwa'ad bexa gab ndo' na': “Tad, ¿lá ini'í go zha le'a besa juers ten ga mbidi'izh sakndo' Dios, no juers ten ga ulantu'ub besa mbi bxin, nsea sian be uyon mbin besa?”
23 Cha ndi gáp na' ndo' bexa wa: “Le'a na' lá nchando' bega. Nat bxo'on bega wats na', bego xa ndun ta ugap.”

Dub cuent ten top xa mbinde'e ni'i
(Lc. 6:46-49)

24 'Le'a tal ton go'ón ta ndáp na' ndee,
cha liga gun xa, le'a na' gáp le'a xa wa nak
cuent dub xabgi'i list, dub xa mbinde'e lid
na ndo' ge'da'a.
25 Ngol gor ulen gi, ngopyo'o nits yo'ow,
no ulen mbi si'il sa nde ni'i wa, no uke'a
nits ni'i wa, ná ni'i wa na'ankapa ilate,
le'a xan-a nsob ndo' ge'da'a.
26 Ná le'a tal ton go'ón ta ndáp na'
ndee, ná lá uxobgek bexa ndo'-yá, le'a
xa wa cuent dub xa lá ndanbe'e, dub xa
mbinde'e lid na ndo' yux.
27 Ngol gor ulen gi, no ngopyo'o nits
yo'ow, no ulen mbi si'il sa nde ni'i wa, no
uke'a nits ni'i wa, cha ulate idub ni'i.
28 Le'a gor mtayadi'izh Jesús ta ndee,
le'a be men ndanseana xte'e ndadi'izh xa,
29 geal le'a ta ndadi'izh xa wa nluu
le'a xa uzhe'eb ndap juers, na'anpa lak
ndadi'izh be mech ten ley.

8

Jesús myunyakna dub xa nsén gealgizh lepra
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

1 Le'a gor ncha'la' Jesús bet wa, le'a
kwa'ad be men usankea tso'o xa.
2 Cha ulen dub xabgi'i nsa'gea las na,
le'a ta wa dub gealgizh nsalea' lepra. Cha
msaxib xa ndo' Jesús gast ndo' yo ngol
xtuzh xa, ndab xa:
—Señor, tal go nlad yunyakna go na',
le'a na' uní le'a ga sunka gan.
3 Le'a Jesús cha mxo'ob ya'a na tso'o xa
wa, cha ndab Jesús:
—Nladka na' yakna lu. ¡Nat myakna lu!
Cha bi le'a gor wa le'a gealgizh wa cha
mnitndo'.
4 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—Bla'ach, na'an ton ndo' ná gudi'izh
lu xte'e myakna lu. Ndi wa' ndo' ule'ay
ini'í xa le'a lu myaklana. No bi'i be man
xnab lak unibe'e ley mke'a Moisés usa'a
be men zha nyakna bexa, ndontsa ini'í be
men le'a lu myaklana.

Jesús myunyakna xa ndun ti'in ten dub soldad
(Lc. 7:1-10)

5 Le'a gor na ulaya' Jesús gezh Caper-
naum, le'a wats Jesús ulen dub soldad,
dub xa Roma nibe'e dub gayo'oga be
soldad. Cha unab xa ndo' Jesús,
6 ndab xa:
—Señor, le'a dub xa ndun ti'in ndo' na'
uzhe'eb kwea' nsak. Le'a xa lá yoota gan
isea, uzhebpa gealkwea' nax ni'í xa ta lid
na'.
7 Le'a Jesús cha ndab:
—Na' gaa yunyakna xa.
8 Ná le'a soldad wa cha ndab:
—Señor, le'a na' na'anpa isaya' yate go
len lid na'. Nat gudtsa go yakna xa, le'a
xa syakkana.
9 Le'a na' ndee nxobgek ndo' xa mas
nibe'e ndo' na'. No ncho be soldad nibe'e
na' ndo' na. Le'a gor na ndáp na' ndo'
dub xa ya' xa, le'a xa cha nda'kaga. No
gor na ndáp na' gi'id stub xa, le'a xa cha
ndi'idkaga. No gor na nibe'e na' ndo'
xa ndun ti'in ndo' na', le'a xa wa cha
ndunkaga ta li ndáp na' wa.
10 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha
ngwanseana xa, ndab xa ndo' be men
nchankea tso'o xa:
—Le'a na' gáp ndo' bego, na'anpa
izheal na' ni dub xa Israel lnde'eta nge'
ladna na'.
11 No gáp na' ndo' bega le'a gal dub
wizh le'a kwa'ad be men ito'o lad nlen
wizh no lad nda'as wizh, cha kwe bexa
wats Abraham no Isaac no Jacob sa nibe'e
Dios gibe'a.
12 Na' le'a bexa Israel, bexa na ndi'izh
nsabndo' ya'be sa nibe'e Dios, le'a bexa
wa ndi itatebe tso'o juer sa ukaw. Cha
go'on bexa gast ndeay bexa gaw bexa tant
dub gealkwea' si'il ini'í bexa.
13 Cha ndab Jesús ndo' soldad nibe'e
wa:
—Nat bya' ga, le'a lak mge' ladna go na',
li gak-a.
Cha bi le'a gor wa le'a xa ndun ti'in ndo'
soldad wa cha myakna.

Jesús myunyakna xnazha'ap Pedr
(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

14 Cha ncha'a Jesús ta lid Pedr, cha
uni'í Jesús xnazha'ap Pedr nax ndo' lo'on
uzhebpa ncho xlea.

15 Cha mgal Jesús ya'a xa, cha mto'o xlea xa. Le'a xagots wa cha ngwaste msa'a ta gaw bexa.

Jesús myunyakna kwa'ad bexa gizh
(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

16 Le'a gor uyo'o te'al, le'a be men ulenno kwa'adpa bexa ncho mbi bxin lado'o na. Le'a Jesús cha ulantu'ub be mbi bxin nsea sbe'en di'izhtsa, no myunyakna xa itea bexa gizh.
17 Li ngok-a lak ta polta ndab Isaías, xa mbidi'izh sakndo' Dios: "Le'a xa le'a ulo'o beuna ndo' be gealgizh nsén beuna no be gealkwea' nchono beuna."

Bexa na nlad isankea tso'o Jesús
(Lc. 9:57-62)

18 Le'a gor uni'í Jesús idub gangeak wats xa nde be men kwa'ad, cha ndab xa ndo' be xmen xa itakea bexa stub to'o lagun Galilea.
19 We'e le'a dub mech ten ley cha ulen wats Jesús, ndab xa:
—Mech, le'a na' no isankea tso'o go guni'i pa ya' ga.
20 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a be mbeas ndap ge'ed nyo'o na, no le'a be migin ndap be xu'un ten na, parea le'a Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo lá ndap sa une'e xa.
21 Le'a stub xa na no nkeseano Jesús cha ndab:
—Señor, bla'a ga ned ya'uka'ach na' xus na'. Cha we'eta isankea na' tso'o ga.
22 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:
—Usankea tso'o na'. Bla'a le'a bexa lá ndap gealnaban ndo' Dios uka'ach ltsa'a ngut na.

Jesús mtsaw ndo' mbi si'il ulen ndo' nits
(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Le'a Jesús cha ukea ndo' barco no be xmen xa, cha ncha'be bexa ndo' nits.
24 Le'a sa wa cha ulen dub mbi si'il gast nyo'o nits wa len barco. Ná le'a Jesús ndi naxyats.
25 Le'a be xmen xa cha mkwa'an xa, ndab bexa:
—¡Señor, lá ula'a ga gat beuna, le'a beuna ngi sla'yo'o len nits!
26 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an lba'ata nzheb bega zha? ¿Lid ndangea ladna bega na' zha?
We'e cha ngwaste xa, uteyo xa mbi no nits, cha uleas mbi no ndon xe ute nits.
27 Le'a bexa wa cha ngwanseana, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—Wen, ¿tonxá xa ndee zhaga, gast mbi nsea nits nxobgek ndo' di'izh ten xa?

Jesús ulantu'ub mbi bxin ncho lado'o top xa Gadara
(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Le'a gor ulaya' bexa stub to'o lagun sa nibe'e gezh Gadara, we'e cha ulen top xabgi'i wats Jesús, uto'o bexa lat be ge'lo'o sa nga'ach be men ngut. Le'a bexa wa ncho mbi bxin len lado'o bexa, no uzhebpa ugi'i bexa, gast ni dub men lá yoo gan itid nes nax sa wa.
29 Cha uge' ndab bexa ndo' Jesús:
—¿Xta'an ngi besa nsea ugal lu zha, Jesús Xin Dios? ¿Nsea utsaksi lu besa, zha biseata gal wizh li gun lu?
30 Le'a gax sa wa ndeseayaw kwa'adpa kuch.
31 Cha ndab be mbi bxin wa ndo' Jesús:
—Tal le'a lu kontu'ub besa, bla'a yate besa len be kuch ba'.
32 Le'a Jesús cha ndab:
—Wa'be bega.
Le'a be mbi bxin wa cha uto'o lado'o be xabgi'i wa, cha uyo'o beya len be kuch wa. Le'a itea be kuch wa cha karrel ncha'a gek dub we'a to'o nits. Cha ubix bema gast len nits ula'yo'o bema, cha ngut bema.
33 Le'a bexa nkeno kuch wa cha mxo'on. Ngol gezh wa cha mbidi'izh bexa itea be ta uyo'o wa, gast xte'e myakna bexa ncho mbi bxin len lado'o na.
34 Le'a kwa'adpa bexa gezh wa cha uto'o ncha'be sa nso' Jesús. Le'a gor uni'í bexa Jesús, cha unab bexa ika'an xa sa wa.

9

Jesús myunyakna dub xa lá yoo gan isea
(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

1 Le'a Jesús cha ukeagal ndo' barco wa, cha utakea xa stub to'o lagun, nsea' xa gezh Capernaum sa ncho xa.
2 Le'a sa wa cha ulenno pla be men dub xabgi'i gizh lá yoo gan isea, nax ndo' dub

yalo'on. Le'a Jesús cha mna'la le'a bexa nge' ladna le'a Jesús sun gan yunyakna xa gizh wa, cha ndab Jesús ndo' xa gizh wa:

—Amig, bten ladna lu, le'a ke ten lu myu'ula.

3 We'e le'a pla be mech ten ley nde sa wa cha mbinbe'ebe: "Le'a ta ndab xa ba' uzhe'eb dub ta'a lá nsak ladna Dios."

4 Ná le'a Jesús mgenna xte'e ndanbe'e bexa wa, cha ndab Jesús:

—¿Xta'an lba'a ugap ndanbe'e bega len lado'o bega zha?

5 ¿Xta'an mas lid bid gáp na' le'a ke ten xa ndee myu'ula, nati gáp na' gaste xa, cha isea xa?

6 Le'a nat ini'í bego le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, no syo'o gan utsu'u ke ten be men.

Cha ndab Jesús ndo' xa gizh wa:

—Goste, cha udob yalo'on ten lu ba', cha bya' ta lid lu.

7 Le'a xa cha ngwaste, cha nsea' xa ta lid xa.

8 Le'a gor uni'í be men ta wa, cha uzhebpa ngwanseana bexa, no ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub Dios si'il ta na li msa'a xa juers ndo' men.

Jesús mti Mateo
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

9 Le'a gor ncha'a Jesús cha uni'í xa dub xa nsalea' Mateo nsobyun ti'in nsen xa med nkix be men ndo' gobier Roma. Cha ndab Jesús ndo' xa:

—¡Utsea! ¡Usankea tso'o na'!

Le'a Mateo cha ngwaso', cha usankea xa tso'o Jesús.

10 Ngol tso'o wa le'a Jesús nsea be xmen xa ngwa'daw ta lid Mateo. Le'a sa wa no kwa'ad bexa ndun ltsa'a ti'in ndun Mateo wa ngwa'be, no kwa'adta bexa na ndab be men ugap nak bexa.

11 Le'a gor uni'í bexa fariseo ta wa, cha ndab bexa ndo' be xmen Jesús:

—¿Xta'an lba'a ndawno mech ten bega bexa nsen med no bexa ugap ba' zha?

12 Ná le'a Jesús mbi'ín ta ndab bexa wa, cha ndab Jesús:

—Le'a bexa na'anpa gizh lá nki'in doctor, ndi le'a bexa gizh nki'inka xa wa.

13 Wa'utsid bega ná xte'e gab di'izh ten Dios, sa ndab Dios: "Le'a na' mas nlad ikwea' ladna bega men, ndo' lak nlad na' usa'a bega man xnab ndo' na'." Le'a na' na'anpa ndaltezh bexa ndanbe'e le'a lá ndap ke. Le'a na' ndi ndaltezh bexa ngondo' le'a ndapka ke, ndontsa yach bexa wats Dios.

Jesús mbidi'izh xte'e lá gaw be men dub tiemp
(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

14 We'e le'a pla be xmen Juan xa ulalea' be men wa cha ulen ndabbe ndo' Jesús:

—Le'a besa ndee no bexa fariseo ncho sian be wizh lá ndaw besa. Ná le'a be xmen ga zha, ¿xta'an lid no bexa li ndun ta wa?

15 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—¿Nsak bega zha le'a dub sa nchilya'a men le'a bexa nde sa wa nsabndo' uban yoo ladna, zha bi ncho xabgi'i nchilya'a wa? Parea gal dub wizh le'a be men go'o xabgi'i mchilya'a wa. Le'a zha we'e le'a be men nde sa wa lá gaw dub tiemp.

16 'Na'an ton ngo ramient dub lad gox nsea dub ble'a lad kub, le'a lad kub wa sya'ad, cha ndi mas stsaw-a lad gox wa.

17 No na'an ton ngo vin kub len dub bols gid gox, le'a bich ten vin kub wa stsaw bols gid gox wa. Le'a vin wa cha ibid stsi'i no sazha'a bols gox wa. Le'a vin kub wa nsabndo' yo'o len bols gid kubga, ndontsa ni dub-a lá gazha'a.

Jesús myunyakna dub xagots nsea mxiste xa xingots Jairo
(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Ndalen li nso'yadi'izh Jesús, le'a dub xabgi'i nsak ten bexa judio ulen, cha usaxib xa ndo' Jesús, ndab xa:

—Le'a me'ed gots ten na' ti'i ngutma. Wa' una uxo'ob ga ya'a ga tso'o me'ed, ndontsa iban me'ed.

19 We'e le'a Jesús no be xmen xa cha ncha'ano xa wa.

20 Le'a to'o nes wa nso' dub xagots nsak gealgizh nle'a xa ten idub dub tibtopla li'in. Le'a xa ubii ndi tso'o Jesús, cha mgal xa ndats xab Jesús,

21 le'a xa mbinbe'e tal le'a xa ugal masa xab Jesús, le'a xa syakkana.

22 Ná le'a Jesús cha mgeakso' mwi'i ndo'
xa, cha ndab Jesús:
—Xagots, bten ladna lu, le'a ta na mge'
ladna lu na', ta we'e mbin myakna lu.
Cha bi le'a gor wa myakna xa.
23 Ngol gor ulaya' Jesús ta lid xabgi'i
nsak wa, le'a Jesús cha uni'í bexa ndo'ol
bzhee, no xte'eta uge' ndeyo'on be men.
24 Cha ndab Jesús ndo' bexa wa:
—Utate bega, le'a me'ed ba' na'anpa
ngut, le'a me'ed ga naxyats.
Le'a be men wa cha ndi mxi'idno Jesús.
25 Ná le'a gor utatela bexa, cha uyo'o
Jesús len ni'i, cha usen xa ya'a me'ed, cha
ngwaste me'ed.
26 Le'a ta li mbin Jesús wa mgen itea be
gezh nde gax sa wa.

Jesús myunyakna top bexa lá na'

27 Le'a gor uto'o Jesús sa wa le'a top
xabgi'i lá na' nseabenkea tso'o Jesús, uge'
ndab bexa:
—¡Xin David! ¡Blats ladna go besa!
28 Le'a gor uyo'o Jesús len ni'i, cha ulen
bexa wa wats Jesús. Le'a Jesús cha ndab
ndo' bexa:
—¿Ndangea ladna bega le'a na' sun
gan yakna bega zha?
Le'a bexa cha ndab:
—Señor, le'a besa ndangeaka ladna-yá.
29 Le'a Jesús cha mgal ngusndo' bexa,
ndab Jesús:
—Nat yakna bega lak ndangea ladna
bega-yá.
30 Cha mna'la bexa. Le'a Jesús cha
uzhebpa ndab lá gudi'izh bexa-yá ndo' ni
dub men.
31 Ná le'a gor nsea'be bexa, cha
mbidi'izh bexa ta li mbin Jesús wa ndo'
itea be men ncho gax sa wa.

Jesús myunyakna dub xa lá yoo gan iní'i

32 Le'a gor uto'o itop be xabgi'i sa
wa, we'e le'a stapla be men ulenno dub
xabgi'i mud, ncho mbi bxin len lado'o na.
33 Le'a Jesús cha ulantu'ub mbi bxin len
lado'o xa wa, cha usaxan ndadi'izh xabgi'i
wa. Le'a be men uzhebpa ndanseana,
ndab bexa:
—¡Ta ndee dub ta nunk beuna gol ni'í
idub Israel ndee!
34 Ná le'a bexa fariseo ndabbe:
—Le'a juers ten maxu'u na nibe'e be
mbi bxin ngontu'ub Jesús be mbi bxin len
lado'o be men.

Uzhebpa sian ti'in ten Dios ncho

35 Tso'o wa le'a Jesús ukesea itea be
gezh ubi'i no be gezh byux sa wa, mluu xa
be men len be ni'i sa nzhealbe bexa judio
be gezh wa. Mbidi'izh xa di'izh wen ten
Dios ná xte'e gak bexa dub xa le'a Dios
nibe'e, no myunyakna xa be men nsén
isando' gealgizh no be gealkwea'.
36 Le'a gor uni'í Jesús be men kwa'ad,
cha mlats ladna Jesús bexa, le'a bexa nyu'
ladna no ni lá ini'í bexa xte'e gun bexa,
cuent be borreg ni lá ndap ton ula'ach ma.
37 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Ncho kwa'ad be men gol go'ón di'izh
wen ten Dios, nak bexa cuent sianpa be
ta'a iganle'e, parea le'a bexa gun ti'in wa
platsa.
38 Ta we'e unab bega ndo' Dios Xwan
ti'in utu'ubta xa bexa gun ti'in ndee.

10

Jesús mti dub tibtop xa gun ti'in ten Dios
(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

1 We'e le'a Jesús cha utezh isatibtop be
xmen xa, cha msa'a xa juers ndo' bexa
kontu'ub bexa be mbi bxin, no yunyakna
bexa be men nsén isando' gealgizh no be
gealkwea'.
2 Le'a bexa wa bexa mtu'ub Jesús, gun
bexa ti'in ten Dios. Le'a ta wa Simón Pedr,
no Ndres wit xa; nsea Jacob no Juan wit
Jacob be xin Zebedeo.
3 Nsea Julip no Bartol no Tomás no
Mateo xa nsen med nka'a gobier Roma,
no Jacob xin Alfeo, no Lebeo xa no nsalea'
Tadeo.
4 No Simón xa partid Caná, nsea Judas
Iscariot, xa na le'a myun cuent Jesús tso'o
wa.

Jesús mtu'ub isatibtop bexa gudi'izh di'izh ten Dios
(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

5 Le'a isatibtop bexa wa mtu'ub Jesús,
ndab Jesús xte'e gun bexa, ndab xa:

—Lá ya'be bega sa ndencho bexa
na'anpa xa judio, ni lá ya' bega be gezh
ten bexa Samaria.
6 Ndi wa'be bega sa ndencho bexa
Israel, bexa nak cuent be borreg ula'.
7 Cha bidi'izh bega ndo' bexa wa le'a
zha inibe'e Dios lado'o be men yá gaxla
nak.
8 No byunyakna bega bexa gizh, no
bexa nsén gealgizh lepra. No uxiste bega
bexa ti'i ngut. No ulantu'ub bega be mbi
bxin len lado'o be men. Lak na'anpa ikix
bega nsa na' juers ndee ndo' bega, no liga
ga'bin bega be ta wa na'anpa kix bexa
ndo' bega.
9 'Lá go'o bega ni med oro, ni plata, ni
cobre,
10 no ni bols go'o bega nes. No ni lá
go'o bega top nes xab bega, no ni stub nes
ndab bega, ni bordón lá go'o bega. Le'a
dub xa ndun ti'in nsabndo' yax ten na.
11 'Le'a guni'i xá gezh ná ilaya' bega,
tal gezh si'il-a natal gezh tuzh-a, bkwa'an
bega dub men utsin nak, cha uyo'o bega
ta lid xa gast zha ika'an bega gezh wa.
12 Le'a gor na yoo bega len dub ni'i, cha
utsin unidi'izh bega ndo' xa ncho sa wa.
13 Le'a tal xa utsin ndanno bega, we'e
le'a xa wen yoo ladna. Ná tal le'a xa
na'anpa utsin ndun, le'a xa wa na'anpa
wen yoo ladna.
14 'Ná tal be men wa lá utsin ndanno
bega no ni lá ula'ach xa ta gudi'izh bega,
bka'an bega sa wa guni'i tal ta lid dub
men-a no tal dub gezh-a. Cha blate bega
gast yakol ngwa'al xo'o bega, ta uluu le'a
Dios lá nsak ladna lak nak bexa wa.
15 Le'a na' gáp ndo' bega le'a gal wizh
gab Dios ná ton ndap ke, le'a bexa gezh
wa mas gealkwea' ini'í ndo' bexa uyo'o
gezh Sodoma nsea gezh Gomorra.

Gal zha gakloo be men ndo' be xmen Jesús

16 'Bla'ach bega le'a na' ntu'ub bega
ya'be bega cuentta be borreg nde lat be
mbee. Ta we'e list gok bega cuentta list be
uzhib. No bcha'an gok bega lakta bcha'an
nak be palom.
17 No gop bega cuent ndo' be men, bexa
na yun cuent bega ndo' bexa nakti'in, no
kin bexa bega len be ni'i sa nzhealbe bexa
judio.
18 Le'a bexa gast ndo' bexa nakti'in ubi'i
no ndo' bexa mas le'a nibe'e go'o bega ke
na nak bega xmen na'. Le'a gor we'e sak
gudi'izh bega cuent ten na' ndo' bexa wa
no ndo' kwa'adta bexa na'anpa xa judio.
19 Parea le'a gor na yun bexa cuent
bega, lá yu' ladna bega xte'e ika'ab bega,
le'a gal gor wa le'a Dios le'a usa'a di'izh
ika'ab bega.
20 Le'a ta gudi'izh bega wa na'anpa ta
ndanbe'etsa bega, le'a ta wa ndi ta usa'a
Espíritu ten Dios Xus beuna gudi'izh bega.
21 'Le'a ncho be men le'aka wit na yun
cuent gat xa ke ndangea ladna xa na'. No
nchoga bexa liga yun cuent le'aka xin na.
No ncho bexa le'akaga gaklono xus na
gast gab bexa gat xus bexa.
22 No itea be men ixeeno ladna bega ke
na ndangea ladna bega na'. Ná le'a tal ton
bega uxik ndo' be gealkwea' wa, le'a bega
gap gealnaban ndo' Dios.
23 Le'a zha na ugap gunno bexa bega
dub gezh, bxo'on bega, wa' bega stubga
gezh. Le'a na' gáp ndo' bega le'a zha
biseata itid bega itea be gezh Israel, le'a
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilengal.
24 'Le'a dub xin utsid dub mech na'anpa
mas nsak ndo' mech ten na. No liga le'a
dub mos na'anpa mas nsak ndo' xa nibe'e
ten xa.
25 Le'a xin utsid dub mech itid lak ntid
mech wa. No liga dub mos itid lak ntid
xa nibe'e ten xa. Tal le'a be men ní'i ndo'
na' ndee maxu'u Beelzebú, matagal ndo'
bega nak be xmen na', ¿xte'ema ugap gab
bexa wa?

Ton ndo' ná nsabndo' izheb be men (Lc. 12:2-9)

26 'Lá izheb bega ndo' be men, le'a itea
be ta uga'ach, le'a gal gor le'a be ta wa
ulu'ukabe. No itea be ta'a ngachyo'o, le'a
gal gor le'a be men ini'íka ta wa.
27 Le'a be ta ndáp na' ndo' bega gor
te'al, gud bega-yá gor tezhea ndo' be men.
Le'a be ta xga'ach ndo'ón bega, gast gek
ni'i uso' bega uge' gudi'izh bega-yá.
28 Lá izheb bega ndo' be men. Le'a bexa
sun gan gut bexa bega, ná le'a gealnaban
ncho len lado'o bega le'a bexa wa lá gun

gan gut. Ndi mas bzheb bega ndo' Dios
xa na sun gan gut be men, cha utsa'ab xa
gealnaban ten bexa infierno.
29 'Le'a top migin nzhe'a dub med tuzh,
parea ni dub bema lá gat tal Dios lá ula'a
gat ma.
30 Le'a Dios uzhebpa nla'ach bega gast
uni'í xa plo gichgek bega ncho.
31 Ta we'e lá izheb bega, le'a bega mas
nsak ndo' be migin.

Lá ido ladna be xmen Jesús
(Lc. 12:8-9)

32 'Le'a tal ton gab ndo' ga'al be men
le'a xa xmen na', le'a na' noga gáp ndo'
Xus na' xa nsob gibe'a le'a xa wa xmenka
na'.
33 Ná le'a tal ton gab ndo' be men le'a xa
na'anpa xmen na', le'a na' noga gáp ndo'
Xus na' xa nsob gibe'a le'a xa wa na'anpa
xmen na'.

Jesús le'a ndun iteltsa'abe be men
(Lc. 12:49-53; 14:26-27)

34 'Lá gunbe'e bega le'a na' ndal por na
uzhe'eb wen kwe be men ndo' gizhliyo.
Le'a na' ndi ndal le'a be men iteltsa'a.
35 Le'a na' ndal le'a be xabgi'i kuyono
le'aka xus na, le'a be xagots kuyono le'aka
xna'a na, le'a xinxix xa kuyono le'aka
xnazha'ap xa.
36 Le'a bexa na mas gakloo ndo' dub
men, le'a ta wa le'aka bexa ta lid xa.
37 'Le'a tal ton mas ndankea xus na no
xna'a na ndo' lak ndankea xa na', le'a xa
wa na'anpa isaya' gak xmen na'. Liga tal
ton mas nkwea' ladna be xme'ed na ndo'
na', le'a xa wa na'anpa isaya' gak xmen
na'.
38 Tal le'a bego lá go'o cruz ten na, cha lá
isankea bega tso'o na', le'a bega lá isaya'
gak xmen na'.
39 Le'a tal ton ukwa'an xte'e wen yoo xa,
le'a xa wa ndi gun perdid gealnaban ten
na ndo' Dios. Ná tal ton gat geal ndangea
ladna xa na', le'a xa wa gap gealnaban
ndo' Dios.

Dios usa'a ta ika'a bexa utsin nak
(Mr. 9:41)

40 'Le'a tal ton utsin gak ndo' bega, le'a
ta wa cuentkata ndo' na' utsin nak xa. No
liga le'a tal ton utsin nak ndo' na', le'a xa
wa utsinga nak ndo' Dios xa mtu'ub na'.
41 Le'a tal ton utsin gak ndo' dub profet
geal profet xa, le'a Dios no ndo' xa wa
usa'a ltsa'a ta usa'a Dios ndo' be profet.
No liga tal ton utsin gak ndo' dub xa wen
geal wen xa, le'a Dios no ndo' xa wa usa'a
ltsa'a ta usa'a Dios ndo' bexa wen.
42 Le'a tal ton usa'a masa dub vas nits
myal' goo dub xmen na', geal le'a xa
xmen na', le'a na' gáp ndo' bega le'a Dios
usa'aka ta wen nsabndo' ika'a xa.

11

Juan mtu'ub be xmen na inabdi'izh ndo' Jesús
(Lc. 7:18-35)

1 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús ndo'
isatibtop be xmen xa ná xte'e nsabndo'
gun bexa, cha uto'o xa ncha'uluu xa be
men be gezh nde gax wa.
2 Le'a zha wa le'a Juan xa na ulalea' be
men wa nkea litgi'ib. Le'a gor na mbi'ín
xa be ta'a ndun Jesucristo, cha mtu'ub xa
top xmen xa,
3 ngwa' inabdi'izh bexa ndo' Jesús,
ndab bexa:
—¿Go nak xa na ndab Dios ilen wa zha?
¿Nati kweas besa ilen stubga xa?
4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Bya'be bega, cha gud bega ndo' Juan
ta na' bega no ta ndo'ón bega.
5 Le'a bexa lá yoo gan iwi'ibe, nat le'a
bexa na'la. Le'a bexa lá yoo gan isea, nat
le'a bexa nseala. Le'a bexa nsén gealgizh
lepra, nat le'a bexa myaklana. Le'a bexa
ngwa'ad, nat le'a bexa ndo'ónla. Le'a
bexa ngut, nat le'a bexa nbanla. No bexa
uban nak ndo'ón di'izh wen ten Dios.
6 Uzhebpa wen yoo ladna tal ton igondo'
ton nak na'.
7 Le'a gor nsea'be itop be xmen Juan,
le'a Jesús cha usaxan mbidi'izh ndo' be
men cuent ten Juan, ndab xa:
—Le'a gor na ngwa'be bega ge'e sa uxee
ncho men, ¿xta'an ngwa'iwi'i bega zha?
¿Dub yalod nkwi'in mbi?
8 Nati, ¿xta'an ngwa'iwi'i bega zha?
¿Dub xabgi'i nak dub lad uzhebpa uyap
nsak? Le'a bega uni'íka le'a bexa ndak
lad uyap wa, le'a bexa wa ncho ta lid bexa
nibe'e.

9 ¿Xta'an ngwa'iwi'i bega zha? ¿Ngwa'iwi'i bega dub xa ndadi'izh sakndo' Dios zha? Le'a na' gáp ndo' bega le'a Juan ta ugeaka ndadi'izh sakndo' Dios, parea le'a xa mas nsak ndo' iteata bexa li ndun wa.
10 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab Dios cuent ten Juan:

Bwi'i, le'a na' utu'ub dub xa ya' ned ndo' lu,
uxa'al xa nes isea lu.

11 No gáp na' ndo' bega le'a lat be men ngol ndo' gizhliyo na'an ni stub xa mas nsak ndo' Juan xa ulalea' be men. Ná le'a tal ton uxee nsak lat bexa nibe'e Dios, le'a cuent ten Dios le'a xa wa mas nsak ndo' Juan.
12 'Le'a zha ulen Juan xa ulalea' be men wa no gast nat, le'a ncho bexa ngi'i nka inibe'e Dios be men, nlad bexa initndo' ta nibe'e Dios be men.
13 Le'a ta mke'a itea bexa mbidi'izh sakndo' Dios no ley mke'a Moisés wa mbidi'izh xte'e nibe'e Dios be men gast zha ulen Juan.
14 Le'a tal bega nlad gungea ladna-yá, le'a Juan le'a nak Elí, xa na ndab be profet gi'idka.
15 Bego na ndap ncha' na, bla'ach bega ta ndáp na' ndee.
16 '¿Xta'anma dub ta nak cuent ta ndun be men ncho nat? Le'a bexa wa nak cuent be me'ed nde ndo' xge'e, uge' ndab be me'ed ndo' ltsa'a me'ed:
17 "Mbi'il besa bzhee, ná le'a bega lá ngolndatsbe. No mbilto'oga besa be cant uban nsea, ná le'a bega lá ngo'onga."
18 Le'a zha ulen Juan ncho wizh lá ngaw xa, no ni lá ndo xa vin. Cha ndab bega le'a xa ncho mbi bxin len lado'o na, ta we'e li ndun xa.
19 Ná le'a nat ndalga na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. Le'a na' ndaw, no ndo'o na', ná le'a bega ndab le'a na' uzhebpa ndaw, no uzhebpa ndo'o na' vin. Ndab bega le'a na' nchealtsa'a bexa ugap nak, no bexa nsen med nkix be men ndo' gobier Roma. Parea le'a bexa ndák lak nsa'a Dios, le'a be ta wen ndun bexa wa nluu le'a bexa ndákka.

Pro'ob be gezh lá ngungea ladna bexa Jesús
(Lc. 10:13-16)

20 We'e cha usaxan uteyo Jesús bexa na ncho be gezh na mas sian be uyon mbin xa, geal le'a bexa wa ni lá ula'a be ta ugap nak bexa. Ndab Jesús:
21 —¡Pro'ob bego xa gezh Corazín no gezh Betsaida! Tal be uyon mbin na' lat bega wa ndi ngun na' gezh Tiro no gezh Sidón, polta ngokla bexa lad nagats, no usobla bexa ndo' di', ta uluu le'a bexa uban myo'o ladna no mla'ala bexa be ta ugap nak bexa.
22 Ta we'e gáp na' le'a gal wizh gab Dios ná ton ndap ke, le'a bego xa gezh Corazín no gezh Betsaida mas uzhe'eb ini'í gealkwea' ndo' bexa Tiro no Sidón wa.
23 No bego bexa gezh Capernaum, ¿ndanbe'e bega zha gibe'a ya' bega? Le'a Dios ndi utsa'ab bega infierno. Tal be uyon mbin na' lat bega wa ndi ngak gezh Sodoma, nal gast gor nat bi nde gezh wa.
24 Le'a na' gáp le'a gal wizh gab Dios ná ton ndap ke, le'a bega xa Capernaum wa mas uzhe'eb ini'í gealkwea' ndo' bexa uyo'o gezh Sodoma.

Jesús ndab le'a gakno be men une'e bexa
(Lc. 10:21-22)

25 Le'a zha wa cha ndab Jesús ndo' Dios:
—Nsa na' xno ndo' go, Xus na', go Xa Nibe'e gibe'a no gizhliyo, le'a go lá ula'a le'a bexa ndák wa no bexa ntsid wa yakbe'ena be ta ndee. Ndi mluu ga-yá ndo' bexa na'anpa ndák, bexa nak cuent be me'ed.
26 Li ngok-a, Xus na', geal le'a go li nlad gak-a.
27 Cha ndab Jesús ndo' be men nde sa wa:
—Le'a Dios Xus na' msa'a itea be ta'a ndo' na'. No na'an ton nchando' na', nabtsa Dios nchando' na'. No na'an ton nchando' Dios Xus na', nabtsa na' xa nak Xin xa nchando' xa, no bexa na nlad na' ulu'u na' ná ton nak Dios ndo' bexa.
28 Utseabe itea bego na no'o be yo'o kwe'a no mzhannabe, le'a na' gakno bega une'e lado'o bega.

29 Bin bega lak nluu na' bega, no btsid
bega ndo' na', le'a na' bcha'an nak, no
na'anpa zhin nak na'. Li ndontsa une'e
lado'o bega.
30 Le'a ta ndáp na' ndo' bego wa dub ta
na'anpa bid gun bega, cuent dub yo'o ta
uxaxtsa.

12

Be xmen Jesús uxe'e bid ten trig wizh ne'e bexa
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

1 Le'a ngol dub wizh ne'e be men, le'a
Jesús ncha'tid sa nax dub ble'a yo ncho
trig. Le'a be xmen Jesús ndannabe, ta
we'e cha uxe'e bexa pla be bid ten trig,
cha udaw bexa-yá.
2 Le'a ncho bexa fariseo uni'í ta wa, cha
ndab bexa ndo' Jesús:
—Bwi'i go ná xta'an ndun be xmen go,
ta lá nsabndo' gun bexa wizh ne'e beuna.
3 Ná le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Ni lá ndo'ol bega sa ndab di'izh
ten Dios ta mbin David dub biaj zha na
uzhebpa ndanna xa no bexa ndeseano xa
zha?
4 Le'a David uyo'o len ni'ilad ten Dios,
cha udaw xa be pan le'ay, ta lá nsabndo'
gaw xa no bexa ndeno xa, nab be ule'ay
ndaw-a.
5 ¿No ni lá ndo'ol bega ndo' ley ten
Dios le'a be ule'ay wa ndun ti'in len ni'i
ten Dios wizh ne'e be men, ná le'a ta wa
na'anpa dub ke?
6 Le'a na' gáp ndo' bega le'a sa ndee nat
nchola dub xa mas nsak ndo' ni'i ten Dios
wa.
7 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab Dios:
"Le'a na' mas nlad ikwea' ladna bega
men, ndo' lak nlad na' usa'a bega xnab
ndo' na'." Tal le'a bega yakbe'ena ta ndee
wa, le'a bega lá gab ugap ndun bexa ndee,
dub ta na'anpa dub ke.
8 Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
noga nibe'e wizh ne'e be men.

Jesús myunyakna dub xabgi'i ubidya dub ya'a na
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

9 Cha ncha'a Jesús uyo'o xa len ni'i sa
nzhealbe bexa judio gezh wa.
10 Le'a sa wa nsob dub xabgi'i ubidya
dub ya'a na. Le'a bexa fariseo nkwa'an
ná xte'e usake bexa Jesús, cha unabdi'izh
bexa ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Syo'o gan yunyakna men dub xa
gizh wizh ne'e beuna zha?
11 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Tal le'a dub bega ndap dub borreg,
cha ula'yo'o ma len dub ge'ed wat wizh
ne'e beuna, ¿lid ya'lo'o bega ma le'aka
wizh wa zha?
12 ¿Lá ini'í bega zha le'a dub men
uzhebpa mas nsak ndo' dub borreg? Ta
we'e le'a beuna syo'oka gan gakno stub
xa be wizh ne'e beuna.
13 Cha ndab Jesús ndo' xa gizh dub ya'a
na wa:
—Bkea ya'a lu.
Le'a xa wa cha mkea ya'a na, cha uxax
myakna-yá lak nak stub-a.
14 Cha nsea'be bexa fariseo, mzhealbe
bexa mbidi'izh bexa xte'e gun bexa gan
gat Jesús.

Jesús nak xa mti Dios gun ti'in ten Dios

15 Le'a Jesús mgenna ta li nlad bexa gun
bexa wa, ta we'e cha mka'an xa sa wa.
No kwa'ad be men usankea tso'o xa, cha
myunyakna xa itea bexa gizh wa.
16 No uzhebpa ndab Jesús ndo' bexa lá
gudi'izh bexa ton myunyakna bexa.
17 Le'a ta wa ngok lak ndab profet Isaías
polta, ndab Dios:

18 Bwi'i bego le'a xa ndee xa ndun ti'in
ndo' na',
le'a na' mti xa no nkwea' lad na' xa
no ntenno lad na' xa.
Usa na' Espíritu ten na' yoo len lado'o xa,
le'a xa gudi'izh ndo' be men,
gab xa xte'e wen ya'an bexa ndo' na'.
19 Le'a xa ni lá kuyoto'o, no ni lá kwezhat
xa;
No ni na'anpa igen ti xa be nes.
20 Le'a xa wa bcha'an gak ndo' bexa kwea'
ncho ladna,
bexa nak cuent dub xos ya yamer
gach,
no cuent nak dub beal' ndidotsa
nsayol'.
Li utsin gak xa ndo' bexa wa gast gal wizh
gun xa gan
le'a be men wa wen ya'an ndo' Dios.

21 No idub ndo' gizhliyo ige' ladna be men
xa.

Ndab be men le'a Jesús ndap juers ten maxu'u
(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 We'e le'a be men cha ulenno dub
xabgi'i gizh wats Jesús. Le'a mbi bxin
ncho len lado'o xa wa mbin mud xa no
lá na' xa. Le'a Jesús cha myunyakna xa
ndontsa na' xa no ní'i xa.
23 Le'a be men wa ngwatena'be, ndab
bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Syo'o gan gak xa ndee xin David xa
ndi'izh utu'ubka Dios zha?
24 Ná le'a gor na mbi'ín bexa fariseo ta
wa, cha ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—Le'a Jesús ngontu'ub be mbi bxin len
lado'o be men juers ten Beelzebú, maxu'u
nibe'e be mbi bxin.
25 Le'a Jesús cha mgenna xte'e ndanbe'e
bexa, cha ndab Jesús:
—Tal le'a be xmen dub xa nibe'e
iteltsa'abe, cha bi le'akaga bexa kuyo,
we'e le'a bexa wa yá na'antapa gak
juertbe. No tal le'a be men ncho dub
gezh natal dubtsa ni'i bi le'aka kuyobe,
le'a juers ten bexa idub.
26 No liga tal le'a maxu'u kuyono le'aka
be mbi bxin ten na, we'e le'a maxu'u wa
no be mbi bxin wa iteltsa'abe, cha idub
juers ten maxu'u.
27 Ndab bega le'a na' ngontu'ub be mbi
bxin juers ten Beelzebú. ¿Ná ton nsa'a
juers ngontu'ub be xmen bega be mbi
bxin wa zha? Ta we'e le'a ta na ndun be
xmen bega wa le'a nluu le'a bega na'anpa
utsin ndanbe'e.
28 Ná le'a na' ngontu'ub be mbi bxin
juers ten Espíritu ten Dios, ta na nluu le'a
Dios yá ngol tiemp inibe'e len lado'o be
men.
29 '¿No xte'ema yoo gan yate dub men
len lid dub xabgi'i juert, kowa'an xa be
ta ncho sa wa, tal men wa lid ned uxi xa
juert wa zha? Lima syo'o gan kowa'an xa
be ta'a len lid xa juert wa.
30 'Le'a tal ton lá nsak ladna be ta ndun
na', le'a xa wa ndakloo ndo' na'. No liga
le'a tal ton na'anpa ndakno na' nyakjunt
be men ndo' Dios, le'a xa wa ndi ndun
nsasit be men wats Dios.
31 'Le'a na' gáp ndo' bego le'a itea be ta
ugap ndun be men no itea be ta kwea' ní'i
bexa, le'a ta wa dub ke syo'oka gan gunge'
ladna Dios. Ná le'a tal ton inisi Espíritu
ten Dios, we'e le'a Dios lá gunge' ladna ke
wa.
32 Le'a tal ton inisi na' ndee, Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, le'a ke we'e syo'oka
gan yu'u. Ná le'a tal ton inisi Espíritu ten
Dios, le'a ke we'e yá lá yu'uta, ni tiemp
ndee no ni tiemp ilen wa.

Be ngus ten dub ya nluu xá ya na-yá
(Lc. 6:43-45)

33 'Le'a dub ya wen nsa'a sbe'en ngus
wen. No dub ya na'anpa wen nsa'a sbe'en
ngus lá yoo gan gaw men. Le'a be ngus
ten dub ya nluu xá ya na-yá.
34 ¡Le'a bego xa ugap cuent be uzhib!
¿Xte'ema yoo gan gudi'izh bega be ta wen
zha, ná bega bexa ugap? Le'a ta na ncho
lado'o dub men, ta we'etsa ndadi'izh xa.
35 Le'a be men wen wa ndadi'izh ta
wen, lak ta wen ncho lado'o xa. No liga
le'a bexa ugap ndadi'izh be ta ugap, lak
ta ugap ncho lado'o xa.
36 Le'a na' gáp le'a gal wizh gab Dios ná
ton ndap ke, le'a itea be men iso' ndo' Dios
gab bexa ná xta'an mbidi'izh bexa itea be
di'izh ugap.
37 Tal le'a bega ndadi'izh ta wen, we'e
le'a Dios gab le'a bega na'anpa ndap ke.
Ná tal le'a bega ndadi'izh ta ugap, we'e
le'a Dios gab le'a bega ndapka ke.

Bexa fariseo unab dub ta uluu ton nak Jesús
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

38 We'e ncho bexa fariseo no be mech
ten ley uka'ab ndab ndo' Jesús:
—Mech, le'a besa nlad gun go dub ta
uluu le'a go Dioska mtu'ub.
39 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a be men ncho nat uzhebpa be
men ugap no ndankea bexa be ta na'anpa
ta ugeapa nak Dios. Unab bega gun na'
dub ta uluu na ton nak na', parea le'a
na' lá gun ta unab bega wa. Ndi ini'ítsa
bega le'a na' iti'id ltsa'a ta utid Jonás, xa
mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta.
40 Lak uyo'o Jonás len dub mbeal si'il
chon wizh no chon te'al, no liga le'a na',
Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yoo len yo
chon wizh no chon te'al.

41 ’Le'a gal wizh na gab Dios ná ton
ndap ke, we'e le'a bexa uyo'o gezh Nínive
wa gab le'a be men ncho nat ndee ugap
nak. Le'a bexa Nínive mla'a be ta ugap
nak bexa, gor na mbi'ín bexa di'izh ten
Dios ta mbidi'izh Jonás. Ná le'a sa ndee
nso' dub xa mas nsak ndo' Jonás.
42 No gal wizh wa le'a xagots unibe'e
be men lad sur iso', gab xa le'a bega
ndee ndapka ke. Le'a xa wa uzhebpa sit
uto'o ndontsa mbidyo'ón xa ta mbidi'izh
Salomón, be ta uzhe'eb ngók xa. Le'a sa
ndee nso' dub xa mas nsak ndo' Salomón
wa, ná le'a bega lá nsakyo'ón ta ndab xa.

Be mbi bxin nyach le'aka lado'o dub men
(Lc. 11:24-26)

43 ’Le'a gor na nto'o dub mbi bxin len
lado'o dub men, le'a ta wa cha ncha'a sa
na'an men, ncha'kwa'an ná pa yoo na. Ná
le'a gor na lá izheal pa yoo mbi bxin wa,
44 cha ndab mbi bxin wa: “Nsea na'
le'aka ta lid na' sa uto'o na'.” Le'a gor
mtansea' mbi bxin wa, le'a lado'o men wa
cuent dub ni'i tach, ndon umbi'i nak-a no
chul nsaxkwa'a-yá.
45 We'e le'a mbi bxin wa cha ncha'gi'i
stub sga'ad be mbi bxin mas ugap nak,
cha yoo be mbi bxin wa lado'o men wa.
Cha mas kwea' yoo xa ndo' lak zha ned
wa. No liga yasea be men ugap ncho
tiemp nat.

Xna'a Jesús no be wit xa nlad ini'í xa
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

46 Bi li nso'yadi'izh Jesús ndo' be men,
le'a xna'a Jesús no be wit xa ulaya' sa
wa. Ndebe bexa tso'o juer, nlad bexa
gudi'izhno bexa Jesús.
47 Le'a dub men cha ndab ndo' Jesús:
—Una' go le'a xna'a go no be wit ga
ndebe tso'o juer ndee nlad gudi'izhno ga.
48 Le'a Jesús cha uka'ab ndab ndo' xa
wa:
—Le'a na' gáp ndo' go ná ton xa na ta
ugeaka nak xna'a na' nsea be wit na'.
49 Cha mluya'a Jesús be xmen xa ndab
xa:
—Le'a bexa nde ndee nak xna'a na' no
be wit na'.
50 Le'a itea bexa ndun lak nlad Xus na'
xa nsob gibe'a, bexa we'e nak wit na' no
bsan na' no xna'a na'.

13

Dub cuent ten xa ndas bid ten trig
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Bi le'a wizh wa le'a Jesús uto'o len ni'i
wa, cha ncha'a xa to'o lagun Galilea, cha
usob xa.
2 We'e le'a kwa'ad be men mzhealbe
wats xa, cha ukea xa ndo' dub barco, cha
usob xa. Le'a itea be men wa utebe ndo'
yo bid to'otsa nits.
3 Le'a Jesús cha mluu sian ta'a, msak-
tabe'e xa be ta'a, ndab xa:
—Bla'ach bego le'a dub xa ndun ti'in
ge'e uto'o ncha'utob xa bid ten trig ndo'
yo.
4 Le'a gor na mte'ach xa-yá, ncho-yá
ulate to'o nes. Le'a be migin cha ulen cha
udaw-a.
5 No ncho-yá ulate ndo' yo ge', sa uxee
yo. Le'a ná wa uxax ulen,
6 parea ngol gor mna' bea le'a-yá cha
mgo'ol cha ubid-a, geal le'a-yá na'anpa
wat ndi'ib lo' na.
7 No ncho-yá ulate lat be gix nso' gich.
Ngol gor le'a gix wa ngo'ol, cha ulo
xlea'-yá.
8 Parea le'a ncho-yá ulate sa uta'a yo,
cha msa'a-yá sian bid. Ncho be trig wa
msa'a dub gayo'oga bid. No ncho-yá
msa'a dub chon ga'al bid. No ncho-yá
msa'a dub galnti'i bid.
9 Bego na ndap ncha' na, bla'ach bego
ta ndáp na' ndee.

Xta'an msaktabe'e Jesús sian ta'a be ta mluu xa
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

10 Le'a be xmen Jesús cha ulen wats xa,
cha ndab bexa:
—¿Xta'an sbe'en nsaktabe'e ga be ta'a
no be ta nluu ga?
11 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a Dios nsa'a ta yakbe'ena bega be
ta uga'ach cuent ten xte'e nibe'e Dios. Ná
le'a ndo' bexa xa'aga na'anpa nsa'a Dios
yakbe'ena bexa-yá.
12 Le'a tal ton isakyo'ón ta ndáp na', le'a
Dios usa'a mas yakbe'ena xa. Ná le'a tal
ton lá isakyo'ón, le'a Dios slat gast ta tuzh
nyakbe'ena xa wa.
13 Ta we'e li sbe'en be ta'a nsaktabe'e
na' be ta nluu na' ndo' be men. Le'a

bexa nwi'i, ná lá nyakbe'ena bexa ta na'
bexa. No ndo'ón bexa ta ndáp na', ná ni
lá isakyo'ón bexa-yá no ni lá yakbe'ena
bexa-yá.
14 Le'a ta ndun bexa wa nak lak ta
mke'a Isaías sakndo' Dios, ndab Dios:

Ndo'ón bega-yá,
parea lá nyakbe'ena bega-yá.
No nwi'i bega-yá,
parea lá ini'í bega xta'an-a.
15 Le'a be men ndee uzhebpa myak ngud
lado'o na.
No lá ndo'ón bexa, no nsa'nyaw ndo'
bexa.
Ta we'e lá ina' bexa, no ni lá go'ón bexa,
no ni lá yakbe'ena bexa.
No ni na'anpa ilen bexa wats na'
utsu'u na' be ke ten bexa.

16 Cha no ndab Jesús:
—Ná le'a Dios ndun wen nyo'o ladna
bego, geal le'a bega na' be ta ndee no
ndo'ón bega-yá.
17 Le'a na' gáp le'a kwa'ad bexa
mbidi'izh sakndo' Dios no bexa wen nak
uyo'o polta, nlad bexa ini'í bexa ltsa'a ta
na' bega nat, ná le'a bexa lá ini'í ta wa.
No nlad bexa go'ón bexa ltsa'a ta ndo'ón
bega nat, ná le'a bexa lá ngo'ón ta wa.

Jesús mbidi'izh xta'an gab cuent ten xa ndas trig
(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

18 'Bla'ach bega nat ná xta'an gab ta
mbidi'izh na' cuent ten xa na ngwa'yas
trig.
19 Le'a to'o nes sa ulate bid ten trig
wa nak cuent bexa na ndo'ón di'izh ten
Dios ná xte'e nibe'e Dios be men, parea
lá nyakbe'ena bexa-yá. Cha nlen maxu'u,
cha ngo'o maxu'u di'izh wa len lado'o
bexa.
20 Le'a yo ge' wa nak cuent bexa nten
ladna ndo'ón di'izh ten Dios.
21 Ná le'a bexa wa nak cuent dub ya trig
lá ndap sian lo' na. Ndangea ladna bexa
di'izh ten Dios dub nde'ep, ná le'a gor na
juert ncho bexa geal ndangea ladna bexa
di'izh wa, cha nla'a xa-yá.
22 Le'a yo ncho gix nso' gich wa nak
cuent bexa na ndo'ón di'izh ten Dios, ná
le'a bexa nyu' ladna be ta'a ndo' gizhliyo
ndee, no nge' ladna bexa be ta siantsa
ndap xa. Le'a bexa wa nak cuent dub trig
na'an xta'an usa'a.
23 Parea le'a sa uta'a yo wa nak
cuent bexa na ndo'ón di'izh ten Dios no
nyakbe'ena bexa-yá. Le'a bexa wa wen
nak cuentta be trig nsa'a dub gayo'o bid
no dub chon ga'al bid no dub galnti'i bid.

Dub cuent ten trig no be gix

24 Le'a Jesús cha msaktabe'e stub ta'a,
ndab xa ndo' be men:
—Le'a lak nibe'e Dios be men nak cuent
ta ngwasea dub men ngos sbe'en bni wen
ten trig ndo' dub ble'a yo ten xa.
25 Parea ngol dub te'al gor ndeyats be
men, cha ulen dub xa ndakloo ndo' xa.
Cha ngos xa be gix lá isu'u lat be bni ten
trig wa, cha nsea' xa.
26 Le'a zha ulen trig no ulenga be bid
ndo'-yá, cha no gix wa ulen lat-a.
27 We'e le'a bexa ndun ti'in sa wa cha
ngwa'yab-a ndo' xwan yo wa, ndab bexa:
"Señor, ¿lid ngos ga sbe'en bni wen ge'e
ten ga ba' zha? ¿Ná nat pa uto'o be gix
ncho lat-a zha?"
28 Le'a xa cha ndab: "Dub xa ndakloo
ndo' na' ngos-a." Le'a bexa wa cha
unabdi'izh ndab: "¿Nlad go ya'bedib besa
be gix ba' zha?"
29 Le'a xa cha ndab: "Lá ya'dib bega-yá.
Le'a tal bega ki'ib be gix ba', le'a be trig
ba' no sgi'ib.
30 Bla'a bego li junt ga'al-a gast gal zha
ibele'e be bid ten trig. Zha we'e le'a na'
gáp ndo' bexa gun ti'in wa utele'e bexa
ned lak be gix, cha uxi bexa gen-a, cha
utso'ol bexa-yá. We'e utele'e bexa be bid
ten trig wa, cha kocha'aw bexa-yá ta lid
na'."

Dub cuent ten dub bid ten mostas
(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

31 We'e msaktabe'e Jesús stub ta'a, ndab
xa:
—Le'a lak nibe'e Dios be men nak lak ta
ngwasea dub bid ten mostas, ta ngos dub
xabgi'i ndo' dub ble'a yo ten xa.
32 Le'a ta wa dub bid ndon le'a tuzh ndo'
itea be bid, parea ngo'ol-a cuent dub ya
si'il, mas si'il ndo' itea be ta xge'a ndas be
men, gast be migin ndande'e xu'un ten na
ndo' be xos-a.

Dub cuent ten levadur
(Lc. 13:20-21)

33 Cha msaktabe'e xa stub ta'a, ndab xa:
—Le'a lak nibe'e Dios be men nak lak nyak levadur. Le'a dub xagots mgoch dub tuzh-a top ga'al kil arin. Ngol tso'o wa le'a idub ko'ob arin wa usabich.

Xta'an ndadi'izh Jesús sian be cuent
(Mr. 4:33-34)

34 Itea be ta ndee msaktabe'e Jesús be ta'a ndo' be men, le'a xa sbe'en li mbidi'izh ndo' be men.
35 Li ngok-a lak ndab dub xa uyo'o polta sakndo' Dios, ndab xa:

Sbe'en usaktabe'e na' be ta'a,
gor na gudi'izh na' ndo' be men.
Gáp na' be ta uga'ach nak,
be ta'a ni dub men gol ini'í idub ncho gizhliyo.

Jesús mbidi'izh xte'e gab cuent ten trig no gix

36 Cha mla'a Jesús be men wa, cha uyo'o xa len dub ni'i. Le'a be xmen xa cha no ulen wats xa, ndab bexa:
—Bidi'izh ga ná xte'e nak ta msaktabe'e ga wa cuent ten gix ncho ge'e wa.
37 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a xa ndas bni wen wa, le'a ta wa Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.
38 Le'a ge'e wa le'a ta wa ndo' gizhliyo ndee. Le'a bni wen wa le'a ta wa bexa nibe'e Dios. Le'a be gix wa, le'a ta wa bexa nibe'e maxu'u.
39 Le'a xa ugap wa xa ngos gix wa, le'a ta wa maxu'u. Le'a gor utele'e bexa trig wa, le'a ta wa zha idub tiemp ndee. Le'a bexa utele'e be ta wa, le'a bexa wa be angel ten Dios.
40 Le'a lak igi'ib be gix no yol'-a, liga gak-a gal zha idub tiemp ndee.
41 Le'a gal zha wa le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, utu'ub be angel ten na' utele'e itea bexa ugap nak no bexa nki'il be men gun ta ugap.
42 Le'a be angel wa cha utsa'ab bexa ndo' gi', sa go'on bexa no gast ndeay bexa gaw bexa tant dub gealkwea' si'il ini'í bexa.
43 We'e le'a bexa wen wa iluu cuent xe'a wizh sa nibe'e Dios Xus beuna. Bego na ndap ncha' na, ¡bla'ach bego ta ndáp na' ndee!

Dub cuent ten dub ta nsak mzhe'al dub men

44 'No lak nibe'e Dios nak cuentta dub ta uzhebpa nsak ngachyo'o ndo' dub yo. Le'a gor mzhe'al dub men-a, cha mkachko xa-yá le'aka sa wa. Cha nten ladna xa nsea' xa, ngwa'udo'o xa iteanak ta ndap xa, cha usi'i xa yo wa.

Dub cuent ten perla

45 'No le'a lak nibe'e Dios nak cuent ta ngwasea dub xa nsi'i uti'ix be ta'a, nkeseakwa'an xa be perla wen isi'i xa.
46 Le'a gor na mzheal xa dub ná ndon le'a nsak, cha ngwa'udo'o xa iteanak be ta ndap xa, cha usi'i xa perla wa.

Dub cuent ten red nsen be men mbeal

47 'No le'a lak nibe'e Dios nak lak ndanno be men dub red ntsa'ab bexa ndo' nits, nsen-a isando' mbeal.
48 Le'a gor nzhea-yá cha ngo'o bexa-yá to'o nits. Cha nsob bexa sa wa nti xa be mbeal wen wa ngocha'aw xa len zhum. Le'a bema lá isu'u wa ngote bexa dub lad.
49 No liga gak-a gal zha idub tiemp ndee. Le'a be angel ten Dios ilen ko'o bexa ugap lat bexa wen.
50 Cha utsa'ab be angel bexa ugap wa ndo' gi'. Cha go'on bexa no gast ndeay bexa gaw bexa, tant dub gealkwea' si'il ini'í bexa.

Dub cuent ten be ta nsak, be ta kub no be ta gox

51 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' be xmen na ndab xa:
—¿Nyakbe'ena bega iteanak ta ndáp na' ndee zha?
Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Besa nyakbe'ekana-yá, Señor.
52 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a bexa ntsid ley ten Dios le'a gor na nyakbe'ena bexa lak nibe'e Dios be men, le'a bexa wa nak cuent dub xwan ni'i ngote be ta nsak ten xa sa nchocha'aw-a, be ta kub no be ta gox.

Jesús nsea'uluu be men gezh Nazaret
(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

53 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús be ta na li msaktabe'e xa be ta'a wa, cha nsea' xa.

54 Le'a zha ulaya' xa gezh Nazaret sa
ngo'ol xa, cha usaxan nluu xa be men len
ni'i sa nzhealbe bexa judio. Le'a be men
cha ngwanseana xte'e ndadi'izh xa, ndab
bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Pa mtsid xa ba' be ta ndák xa zha?
¿No xte'ema ndun xa be uyon wa?
55 ¿Na'anpa xa ndee xin carpinter wa
zha? ¿Na'anpa Marí nak xna'a xa zha?
¿No na'anpa wit xa Jacob no Kosé no
Simón no Judas?
56 ¿Na'anpa be bsan xa ncho lat beuna
gezh ndee zha? ¿Xte'ema ndák xa ta wa
zha?
57 We'e na'anpa isakyo'ón bexa ta ndab
Jesús, ná le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a be men ndap mod ndo' dub xa
ndadi'izh sakndo' Dios. Parea le'a bexa
lazh xa no bexa ncho ta lid xa na'anpa
ndap mod ndo' xa.
58 Ta we'e lá ngun Jesús sian uyon sa wa
ke na lá ngungea ladna bexa ta ndadi'izh
Jesús.

14

Xte'e ngut Juan xa ulalea' be men (Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

1 Le'a tiemp we'e le'a Herodes xa nibe'e
sa wa mbi'ín be ta ndun Jesús.
2 Cha ndab Herodes ndo' bexa ndun
ti'in ndo' xa:
—Le'a Jesús wa le'a nak Juan xa ulalea'
be men wa mbangal ndo' gealgut. Ta we'e
ndap xa juers ndun xa be uyon wa.
3 Le'a mas polta le'a Herodes unibe'e
ndo' be xmen na isen bexa Juan, cha
uxi bexa Juan caden, no uke'a bexa Juan
litgi'ib. Li mbin xa ke ten Herodías xagots
ten Julip wit Herodes,
4 geal le'a Juan ndabla ndo' Herodes:
—Na'anpa utsin nak-a uka'a lu
Herodías.
5 Ta we'e le'a Herodes nlad gut Juan,
parea le'a xa nzheb ndo' be men le'a
bexa itea ndab le'a Juan dub xa ndadi'izh
sakndo' Dios.
6 Le'a ngol dub wizh ngol lea' Herodes,
le'a xa ulo dub gast. Le'a sa wa uto'o
xingots Herodías mbilndats xa ndo' ga'al
bexa nde ndo' gast wa. Le'a Herodes
cha uzhebpa ngol ladna xte'e mbilndats
nagots wa,
7 cha ndab Herodes ndo' xa:
—Nsobwi'i Dios usa na' guni'i xta'an
inab lu.
8 Le'a nagots wa cha ndab ndo' Herodes
lak ndabla xna'a na wa:
—Nat bsa'a ga gek Juan xa ulalea' be
men, ixo'ob-a ndo' dub plat.
9 We'e le'a Herodes cha uban myo'o
ladna. Parea ke na ndab xa le'a Dios
nsobwi'i no ke na mbi'ín be men nde ndo'
mes ta ndab xa wa, ta we'e unibe'e xa
ndo' be xmen xa usa'a bexa gek Juan,
10 ndab xa ya'labto'og bexa gen Juan len
litgi'ib.
11 Cha myo'o bexa gek Juan uxo'ob-a
ndo' dub plat, cha msa'a xa-yá ndo'
nagots wa. Le'a xa wa cha ngwa'usa'a-yá
ndo' xna'a na.
12 Le'a be xmen Juan cha ulen, cha
mbi'i bexa Juan mka'ach bexa xa. Cha
ngwa'yab bexa-yá ndo' Jesús.

Jesús mgaw dub ga'ay mil xabgi'i (Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha
ukea xa ndo' dub barco ncha'a xa dub sa
na'an men. Ná le'a gor na mbi'ín be men
pa ncha'a Jesús, cha uto'o bexa be gezh
ncha'a ndats bexa sa ncha'a Jesús.
14 Le'a sa wa le'a gor ula' Jesús ndo'
barco wa cha uni'í xa kwa'ad be men wa,
cha mlats ladna xa bexa. Cha myunyakna
xa be men gizh nde lat bexa wa.
15 Le'a ngol gor uzhelapa le'a be xmen
Jesús cha ubii wats Jesús, cha ndab bexa:
—Le'a sa ndee dub sa na'anpa ncho
men, no nat yá uzhela. Gud go ndo' bexa
kwa'ad ba' ya'isi'i bexa ta gaw bexa be
gezh ba'.
16 Le'a Jesús cha ndab:
—Na'anpa juerska ya'be bexa. Ndi
bsa'a bego ta gaw bexa.
17 Le'a be xmen Jesús cha ndab:
—Le'a besa ndap sga'aytsa pan no
stoptsa mbeal.
18 Le'a Jesús cha ndab:
—Utseano bega-yá sa ndee.
19 Cha ndab xa ndo' be men kwa'ad wa
kwe bexa ndo' gixgi. Cha usen xa isaga'ay
pan wa no itop mbeal wa, cha mwi'i xa

gibe'a msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a
xa be pan sian ble'a, cha msa'a xa-yá ndo'
be xmen xa. Le'a bexa cha mtse'a-yá ndo'
be men.
20 Le'a itea bexa wa udaw gast plo
mzhea bexa. Le'a be xmen Jesús cha
mtele'e stibtop zhum byux be ta mya'an
sobr wa.
21 Le'a lat bexa li udaw wa pa dub
ga'ay mil xabgi'i, parea na'anpa iga'ab be
xagots no be me'ed.

Jesús usea ndo' nits
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:15-21)

22 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Bkea bega le'aka ndo' barco ba', cha
wa'ned bega ndo' na' stub to'o nits ba'.
Ndalen wa le'a Jesús ndab ndo' be men
kwa'ad wa ya'be bexa.
23 Le'a gor na yá nsea'be be men
wa, le'a Jesús nab ukea dub bet
ngwa'yadi'izhno Dios. Le'a gor na nseala
te'al le'a Jesús nab nso' sa wa.
24 Le'a gor we'e le'a barco sitla ncha'a
tol-la ndo' nits. Le'a be golp ten nits
uzhebpa nke'a las barco, no le'a mbi
uzhebpa nlen ndo' nits lad ndo' barco.
25 Ngol gor yamer gat xe'a, le'a Jesús
nchasea ndats ndo' nits, ncha'bii xa sa
ncha'be bexa wa.
26 Le'a be xmen Jesús cha uni'í xa nsea
xa ndo' nits, cha mzheb bexa no uge' ndab
bexa:
—¡Le'a ta ba' dub ta uxin!
27 Ná le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—¡Gop bega valor! ¡No lá izheb bega!
Le'a ta ndee na'ka.
28 Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Señor, tal le'a go Jesús, unibe'e ga gal
na' wats ga ndo' nits ba'.
29 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—¡Utsea!
Le'a Pedr cha ula' ndo' barco nchasea
ndats ndo' nits, ncha'a xa wats Jesús.
30 Parea ngol gor uni'í Pedr lita nso'
mbi si'il wa, cha mzheb xa. Cha usaxan
ncha'layo'o xa len nits. Cha utezhat xa
ndab xa ndo' Jesús:
—¡Señor, utsealo'o ga na'!
31 Cha bi le'a gor wa le'a Jesús cha mkea
ya'a na, cha usen xa ya'a Pedr. Cha ndab
Jesús ndo' xa:
—¡Ndidotsa nge' ladna lu na'! ¿Xta'an
lá ndangea ladna lu na' zha?
32 Le'a gor na ukea Jesús no Pedr ndo'
barco wa, le'a mbi wa cha uleas.
33 We'e le'a bexa nde ndo' barco cha
ngwankea Jesús, ndab bexa:
—Ta ugeaka le'a go nak Xin Dios.

Jesús myunyakna bexa gizh sa nsalea' Genesaret
(Mr. 6:53-56)

34 Le'a bexa cha utakea ndo' nits wa,
ulaya' bexa sa nsalea' Genesaret.
35 Le'a gor uni'í be men le'a Jesús
nkesea sa wa, cha mtu'ub bexa men
ngwa'yab-a ndo' bexa ncho idub gangeak
sa wa. We'e cha ulenno be men itea bexa
gizh wats Jesús.
36 Cha unab bexa ula'a xa masa ndats
xab xa ugal bexa gizh wa. Le'a itea bexa
na li ngal xab Jesús wa cha myaknabe.

15

Ta ndanno bzhi'ik be men cuent ten Dios
(Mr. 7:1-23)

1 Tso'o wa le'a pla be mech ten ley nsea
bexa fariseo uto'o gezh Jerusalén ncha'be
wats Jesús. Cha ndab bexa ndo' Jesús:
2 —¿Xta'an ni lá ndankea be xmen lu
be costumbr mcha'an be usan gox polta?
Lba'atsa na'a bexa gor ndaw bexa parea
na'anpa na'a bexa lak nibe'e costumbr
wa.
3 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xta'an lá ndun bega lak nibe'e ley
ten Dios, ndi ndankeatsa bega be cos-
tumbr ten le'aka bega?
4 Le'a Dios unibe'e ndab: "Wankea bega
xus bega nsea xna'a bega." No ndab xa:
"Le'a tal ton kwea' iní'i ndo' xus na natal
ndo' xna'a na, le'a xa wa nsabndo' gat."
5 Ná le'a bego ndi ndab le'a tal ton gab
ndo' xus na natal ndo' xna'a na "le'a itea
ta ndi'izh gakno na' bega wa, le'a ta wa
ndi usa na' ndo' Dios",
6 we'e le'a xa wa yá na'antapa juerska
gakno xus na no xna'a na. Li nla'a bega
ta unibe'e Dios, ndankea bega ndi sbe'en
costumbr ten bega.
7 Le'a bega nluu cuentta xa wen, ná
bega ugap nak. Ugeaka ndab Isaías

sakndo' Dios tiemp polta, ndab xa lak nak bego:

8 Le'a be men ndee di'izhtsa ndankea na',
parea le'a lado'o xa sit nak ndo' na'.
9 Na'an xti'in ta ndankea bexa na',
le'a cuent di'izh ten na' nluu bexa,
parea di'izh ten be mentsa-yá.

10 We'e le'a Jesús cha utezh be men kwa'ad wa, ndab xa:

—Bla'ach bego ta gáp na' ndee. No byakbe'ena bega-yá.

11 Le'a be ta ndaw be men na'anpa le'a ndun bzhi'ik lado'o be men. Ndi ta ugap ndadi'izh be men le'a ndun bzhi'ik bexa.

12 Cha ulen be xmen Jesús wats xa, ndab bexa:

—¿Uni'í go le'a bexa fariseo ngokloo gor na mbi'ín bexa ta li ndab go wa?

13 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a bexa nak cuent dub ya na'anpa ngas Xus na' xa nsob gibe'a, le'a gal dub wizh le'a xa kib-a.

14 Bla'a bega bexa, le'a bexa cuent dub xa lá na' ncha'ano stub xa lá na'. Le'a tal li go'o dub xa lá na' stubga xa lá na', le'a bexa itop sla'yo'o len dub ge'ed.

15 Le'a Pedr cha ndab:

—Bluu ga xte'e nak ta msaktabe'e ga wa ndo' besa.

16 Le'a Jesús cha ndab:

—¿Noga bego ni lá nyakbe'ena ta ndáp na' zha?

17 ¿Lá nyakbe'ena bega zha le'a ta ndaw dub men ncha'a len xa, cha ncha'aga-yá len letrina?

18 Ná le'a ta ugap ndadi'izh be men wa lado'oka xa nto'o. Cha ndun bzhi'ik-a xa ndo' Dios.

19 Le'a len lado'o be men nto'o be ta ugap ndanbe'e bexa. Ta we'e ncho xa ndut men. No ngal xa xa ten stubga men. No ndun xa ta ugap ltsa'a ta li nak wa. No ndun xa gealwa'an no gealkwi'in. No nisi xa be ltsa'a xa.

20 Le'a itea be ta ugap ndee ndun bzhi'ik bexa cuent ten Dios. Parea ta na lá una'a dub xa lak nibe'e bexa wa cha gaw xa, le'a ta wa na'anpa gun bzhi'ik xa cuent ten Dios.

Dub xagots na'anpa xa judio mge' ladna Jesús
(Mr. 7:24-30)

21 Cha uto'o Jesús ncha'a xa dub sa gax gezh Tiro no gezh Sidón.

22 We'e le'a dub xagots ncho sa wa dub xa Canaán ulen wats Jesús, uge' ndab xa:

—¡Señor, xin David! ¡Blats ladna go na'! Le'a xi'ín gots na' ncho mbi bxin len lado'o na uzhebpa kwea' nsak xa.

23 Ná le'a Jesús ni lá ika'ab ndo' xa. Le'a be xmen Jesús cha ulen wats xa, cha ndab bexa:

—Gud go ndo' xa ba' ya' xa, le'a xa uzhebpa ndun ruid nsenkea xa tso'o be-una.

24 Le'a Jesús cha ndab:

—Le'a Dios mtu'ub na' gakno na' bexa Israeltsa, bexa nak cuent be borreg ula'.

25 Parea le'a xagots wa ubii, cha usaxib xa ndo' Jesús, ndab xa:

—¡Señor, gokno ga na'!

26 Le'a Jesús cha ndab:

—Na'anpa utsin nak ulat besa pan ndo' be me'ed, cha usa'ab besa-yá ndo' be mbek.

27 Le'a xagots wa cha ndab:

—Ta ugeaka ta wa, Señor, parea le'a be mbek ndaw be ta'a nlate xan mes ten xwan ma.

28 Le'a Jesús cha ndab:

—Xagots, uzhe'eb nge' ladna lu na'. Nat gak ta nlad lu.

Bi le'a gor wa le'a xingots xa wa cha myakna.

Jesús myunyakna kwa'ad bexa gizh

29 Le'a Jesús cha uto'o sa wa ncha'agal xa to'o lagun Galilea. Cha ukea xa dub bet, cha usob xa.

30 We'e le'a kwa'adpa men ulen wats xa, nseano bexa bexa lá yoo gan isea, no bexa lá na', no bexa lá yoo gan gudi'izh, no bexa moch, nsea kwa'adta bexa gizh. Cha mte bexa bexa gizh wa ndo' Jesús, cha myunyakna Jesús bexa.

31 Le'a be men wa ngwanseanabe gor uni'í bexa le'a bexa lá yoo gan gudi'izh wa ndadi'izhla, no bexa moch wa myaklana, no bexa lá yoo gan isea wa utsinla nsea, no bexa lá na' wa nwi'ila. No ndab be

men le'a Dios ten bexa Israel uzhe'eb dub Dios juert.

Jesús mgaw dub dap mil xabgi'i
(Mr. 8:1-10)

32 Cha utezh Jesús be xmen na, cha ndab xa:
—Le'a na' nlats ladna be men kwa'ad ndee, le'a bexa wizh nyonla nde wats na', parea lá ndapta bexa ta gaw na. Le'a na' lá nlad utu'ub na' bexa lba'atsa lá gaw bexa, ncha'a bexa lá uxik ilansea' ta lid na.
33 Le'a be xmen Jesús cha ndab ndo' xa:
—¿Pa izheal beuna pan gaw dub lba'ata men kwa'ad ba'? Le'a sa ndee sit nde be gezh.
34 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndab:
—¿Plo pan ndap bega zha?
Le'a bexa cha ndab:
—Sga'ad pan nsea stapla mbeal byux.
35 Cha ndab Jesús ndo' be men kwa'ad wa kwe bexa ndo' yo.
36 Cha usen xa isaga'ad pan nsea be mbeal wa, cha msa'a xa xno ndo' Dios, no ule'a xa be ta wa sian ble'a. We'e msa'a xa-yá ndo' be xmen xa, utse'a bexa-yá ndo' be men wa.
37 Le'a be men wa itea udaw gast plo mzhea bexa. Cha mtele'e be xmen Jesús sga'ad zhum byux be ta mya'an sobr.
38 Le'a lat bexa udaw wa ncho pa dap mil xabgi'itsa, parea na'anpa iga'ab be xagots no be me'ed.
39 Cha ndab Jesús ndo' be men ya'be bexa. Cha ukea xa ndo' barco wa ncha'a xa dub sa gax gezh nsalea' Magdala.

16

Be men unab dub ta uluu ton nak Jesús
(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

1 Le'a pla bexa fariseo no bexa saduceo ulen wats Jesús, nlad bexa gun bexa preb Jesús, ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a besa nlad gun ga dub ta uluu le'a ga Dioska mtu'ub.
2 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ncho uzhe le'a gibe'a ba' nane na', cha ndab bego le'a ge'a na'anpa ila' gi.
3 No ncho tempran le'a gibe'a ba' nane na' no nde xkaw, cha ndab bega nat ila' gi. ¡Bego nluu cuentta xa wen ná bega ugap nak! Nyakbe'ena bega xte'e nak be ta na' bega gibe'a ba', ná ni lá nyakbe'ena bega ta ndun Dios tiemp nat.
4 Le'a be men ncho nat uzhebpa be men ugap no nkwa'an bexa be ta na'anpa ta ugeapa nak Dios. Ndab bega gun na' dub ta uluu na ton nak na', parea le'a na' lá gun ta ndab bega. Ndi ini'ítsa bega le'a na' iti'id ltsa'a ta utid Jonás, xa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta.
Cha mla'a Jesús bexa, cha ncha'a xa.

Ta nluu bexa fariseo wa cuent nak levadur
(Mr. 8:14-21)

5 We'e le'a Jesús nsea be xmen xa utakea stub to'o nits, parea myalad bexa ngo'o bexa pan gaw bexa.
6 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Bla'ach bego, uzhebpa gop bega cuent nsea levadur ten bexa fariseo no levadur ten bexa saduceo.
7 Le'a bexa cha ndabbe ndo' ltsa'a na:
—Li ndab xa ba' geal le'a beuna lá ngo'o pan.
8 Le'a Jesús cha mgenna ta li ndanbe'e bexa wa, cha ndab xa:
—¿Xta'an lba'a nyu' ladna bega le'a bega lá no'o pan zha? ¡Ndidotsa nge' ladna bega na'!
9 ¿Bi lá nyakbe'ena bega be ta uni'í bega uyo'o wa zha? ¿Ni lá ntse'a ladna bega xte'e msa na' ga'ay pan udaw ga'ay mil xabgi'i wa, no plo zhum ta mya'an sobr mtele'e bega zha we'e zha?
10 ¿No ni lá ntse'a ladna bega xte'e msa na' dub ga'ad pan udaw dub dap mil xabgi'i zha, no plo zhum ta mya'an sobr mtele'e bega zha?
11 ¿Xta'an lá nyakbe'ena bega le'a na' na'anpa ndadi'izh cuent ten pan gor ndáp na' gop bega cuent nsea levadur ten bexa fariseo no levadur ten bexa saduceo zha?
12 Le'a bexa wa cha myakbe'ena le'a Jesús na'anpa ngab gap bexa cuent nsea levadur ten pan. Le'a xa ndi ndab gap bexa cuent nsea ta nluu bexa fariseo nsea bexa saduceo.

Pedr ndab le'a Jesús nak Cristo
(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

13 Le'a gor na ulaya' bexa gax dub
gezh nsalea' Cesarea Filipo, le'a Jesús cha
unabdi'izh ndo' be xmen na, ndab xa:
—¿Xte'e ndab be men ton nak Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo zha?
14 Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Le'a ncho be men ndab le'a go nak
Juan xa ulalea' be men. No ncho bexa
ndab le'a go nak Elí. No nchoga bexa
ndab le'a go Jeremías, natal stubga xa
mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta.
15 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Le'a bego zha xte'e gab ton nak na'?
16 Le'a Simón Pedr cha uka'ab ndab:
—Le'a go nak Cristo Xin Dios nban.
17 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:
—Simón xin Jonás, uzhebpa wen yoo
ladna lu, le'a ta ndab lu na'anpa men
mluu ndo' lu, ndi Xus na' xa ncho gibe'a
mluu-yá ndo' lu.
18 Le'a lu nsalea' Pedr. Le'a ndo' ge'da'a
ndee kwe dub xkwa'a men gungea ladna
na'. Le'a juers ten gealgut na'anpa gun
gan ndo' bexa wa.
19 Le'a na' le'a uso' lu gak lu xa yansu
bexa le'a Dios nibe'e. Le'a itea be ta
inibe'e lu ta lá gun bexa, le'a ta wa nokaga
Dios lá ula'a. No liga itea be ta inibe'e lu
gun bexa, le'a ta wa ta na nokaga Dios
inibe'e li gak.
20 Le'a Jesús cha unibe'e ndo' be xmen
na na'anpa gab bexa ndo' ni dub men le'a
Jesús nak Cristo xa mtu'ub Dios.

Jesús mbidi'izh le'a gat
(Mr. 8:31—9:1; Lc. 9:22-27)

21 Le'a zha we'e usaxan Jesús ndadi'izh
ndo' be xmen na le'a xa juerska ya'
Jerusalén, ndab xa:
—Le'a Jerusalén wa le'a bexa gox nsak
nsea be ule'ay nibe'e nsea be mech ten ley
ugap gunno na'. No gut bexa na', parea
le'a wizh yon le'a na' iban ndo' gealgut.
22 We'e le'a Pedr cha mbi'i Jesús dub
lad, cha uteyo Pedr xa, ndab Pedr:
—¡Na'anpa li gak-a, Señor! ¡Le'a Dios
lá ula'a li yasea ga!
23 Ná le'a Jesús cha myach mwi'i ndo'
Pedr, ndab xa:
—Utatso' wats na', le'a lu ndadi'izh
cuent maxu'u, lá nlad lu gun na' ta nlad
Dios. Le'a lu lá ndanbe'e lak ndanbe'e
Dios, le'a lu ndi ndanbe'e lak ndanbe'e be
mentsa.
24 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Tal ton nlad isankea tso'o na', nsab-
ndo' ula'a xa iteanak ta nlad xa, cha go'o
xa cruz ten xa, cha isankea xa tso'o na'.
25 Le'a tal ton ukwa'an xte'e wen yoo
xa, le'a xa wa ndi gun perdid gealnaban
ten na ndo' Dios. Ná le'a tal ton gat geal
ndangea ladna xa na', le'a xa wa gap
gealnaban ndo' Dios.
26 Tal le'a dub men ndap iteanak be
ta ncho ndo' gizhliyo ndee, cha gak per-
did gealnaban ten xa ndo' Dios, ¿xti'in
iteanak be ta ndap xa wa zha? Le'a be
ta wa na'anpa ugal isi'i xa gealnaban ten
xa.
27 Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
ilenno xe'a si'il ten Dios Xus na' no be
angel. Cha kixga na' ika'a kad dub men
be ta mbin xa.
28 Le'a na' gáp ndo' bego le'a ncho bega
nde ndee na'anpa gat gast ini'í bega le'a
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilen
inibe'egal.

17

Jesús mtixndo'
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

1 Ngol sxo'op wizh le'a Jesús mbi'i Pedr
no Jacob no Juan wit Jacob, ukea bexa dub
bet ga'ap sa na'an men.
2 Le'a sa wa le'a Jesús mtixndo' ndo'
ga'al bexa wa, le'a ndo' Jesús myak cuent
xe'a wizh no xab xa ndon mbe mna' cuent
xe'a.
3 Zha le'a sa wa mlundo' Moisés no Elí
ndeyadi'izhno Jesús.
4 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:
—Señor, uzhebpa wen nde beuna sa
ndee. Tal go nlad gunde'e besa chon
ramad: dub-a ná ten go, le'a stub-a ná ten
Moisés, nsea stub-a ná ten Elí.
5 Ndalen li nso'yadi'izh Pedr, cha ulen
dub xkaw msu xe'a idub sa ndebe bexa.
Le'a lat xkaw wa mgen ti Dios ndab:
—Le'a ta ndee Xi'ín na'. Le'a na' nkwea'
ladna xa no ntenno lad na' xa. Bsakyo'ón
bega ta ndab xa.
6 Le'a gor na mbi'ín be xmen Jesús ta
wa, cha msaxib bexa gast ndo' yo ngol
xtuzh bexa, no uzhebpa mzheb bexa.

7 Le'a Jesús cha ubii gax wats bexa, cha
mgal Jesús gek bexa, cha ndab xa:
—Goso' bega, lá izhebta bega.
8 Le'a gor na mwi'i bexa yá na'anla ton
ndebe sa wa. Le'a Jesús nabla nso'.
9 Le'a gor na ncha'layo'o bexa bet wa,
le'a Jesús ndab ndo' bexa:
—Na'an ton ndo' ná gudi'izh bega ta li
uni'í bega wa, gast gor ibangal na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo.
10 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndo'
Jesús ndab:
—¿Xta'an ndab be mech ten ley le'a Elí
ned ilen, we'eta ilen Cristo xa utu'ub Dios
zha?
11 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Ta ugeaka le'a Elí nedka ilen ndontsa
list kwe be men.
12 Le'a na' gáp ndo' bego, le'a Elí wa
mbi'idla. Ná le'a be men lá igondo' xa, ndi
ugap mbinno bexa xa lakta nlad bexa. No
liga gunno bexa na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo.
13 We'e le'a be xmen Jesús myakbe'ena
le'a Jesús mbidi'izh cuent ten Juan xa
ulalea' be men.

Jesús myunyakna dub me'ed bgi'i nsak gizhkaw
(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Le'a gor na mla'ncha' bexa sa nde
be men kwa'ad, le'a dub xabgi'i cha ulen
wats Jesús, cha msaxib xa ndo' Jesús
ndab xa:
15 —Señor, blats ladna go xi'ín na', le'a
me'ed uzhebpa kwea' nsak gizhkaw. Sian
biaj nlayat me'ed ndo' gi' no ndo' nits.
16 Le'a na' ngwa'nola me'ed ndo' be
xmen ga, ná le'a bexa lá ngun gan yakna
me'ed.
17 Le'a Jesús cha ndab ndo' be men:
—Uzhe'eb ngud nak bega no ndidotsa
nge' ladna bega Dios. ¿Ploxá tiemp yo'o
na' lat bega zhaga? ¿Sta ploxá tiemp uxik
na' ndo' bega zhaga? Utseano bega me'ed
ba' sa ndee.
18 Le'a Jesús cha uteyo mbi bxin ncho
lado'o me'ed bgi'i wa. Le'a mbi bxin
wa cha uto'o, cha bi le'a gor wa myakna
me'ed wa.
19 Tso'o wa le'a be xmen Jesús ulen wats
Jesús, unabdi'izh bexa ndo' Jesús, ndab
bexa:
—¿Xta'an lá ngun besa gan igontu'ub
besa mbi bxin wa zha?
20 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a bega ndidotsa nge' ladna Dios.
Le'a na' gáp ndo' bega tal le'a bega nge'
ladna Dios lak tuzh dub bid ten ya mostas,
le'a bega sunka gan gab ndo' bet ndee:
"Bxo'on sa ndee, wa' sa ba'"; le'a bet cha
uxo'on. Tal le'a bega li ige' ladna Dios,
le'a bega itea ta'a sunka gan.
21 Parea le'a be ltsa'a mbi bxin ndee lá
yoo gan ito'o xaga'. Nki'in lá gaw bega
dub tiemp no mas gudi'izhno bega Dios
ndontsa sla'a be mbi bxin wa be men.

Jesús mbidi'izhgal le'a gat
(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Le'a dub wizh zha ndencho bexa wa
Galilea, le'a Jesús ndabgal ndo' be xmen
na:
—Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
yak cuent ndo' ya'a be men.
23 Le'a bexa wa cha gut na', parea le'a
wizh yon le'a na' ibangal.
Le'a bexa wa cha uzhebpa uban myo'o
ladna.

Jesús utix med ten ni'i ten Dios

24 Le'a bexa wa cha ncha'agal gezh
Capernaum. We'e le'a bexa na nka'a med
ten ni'i ten Dios ulen ndo' Pedr, ndab
bexa:
—¿Nkix mech ten bega med ndanti'in
bexa ni'i ten Dios zha?
25 Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Le'a xa nkixka-yá.
Ngol gor uyo'o Pedr len ni'i, le'a Jesús
ned uní'i ndo' Pedr, ndab xa:
—¿Xte'e nsak lu, Simón? Le'a bexa
ndon le'a nibe'e ndo' gizhliyo, ¿ton ndo'
ná ndun bexa cobr be med zha? ¿Ndo'
bexa lazh xa nate ndo' bexa nto'o sit?
26 Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Ndo' bexa nto'o sit ndun bexa cobr.
Le'a Jesús cha ndab:
—Ta ugeaka le'a bexa lazh xa nibe'e wa
na'anpa juerska kix ta wa.
27 Parea ndontsa lá gakloo bexa, wa'
to'o lagun, cha btsa'ab gibganch ndo' nits
wa. Le'a mbeal ned isen-a, le'a to'o ma

wa izheal lu dub med. Cha bi'i-yá wa'tix ta ten itop beuna.

18

¿Ton mas nsak lat bexa nibe'e Dios?
(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

1 Tso'o wa le'a be xmen Jesús ulen ndo' Jesús ndab bexa:
—¿Ton mas nsak lat bexa nibe'e Dios?
2 Le'a Jesús cha utezh dub me'ed, cha mso' Jesús me'ed tlaw bexa.
3 Cha ndab xa ndo' bexa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a tal bega lá yak lak nak be me'ed, le'a bega lá yoo gan yate lat bexa le'a Dios nibe'e.
4 Ta we'e le'a tal ton yak tuzh ndo' Dios lak nak dub me'ed ndee, le'a xa wa mas nsak lat bexa le'a Dios nibe'e.
5 Le'a tal ton dub xmen na' utsin gak xa ndo' dub me'ed nak cuent me'ed ndee, le'a xa wa cuentkata ndo' na' utsin nak.

Uzhe'eb rages ya'ila' be men ndo' ta ugap
(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

6 'Le'a tal ton utsabgix dub xa ndangea ladna na' ndo' ta ugap, le'a xa wa mas dub gealkwea' si'il ini'í ndo' dub xa nkea dub ge' si'il gen na, cha utsa'ab be men xa sa mas wat len nitsdo'o.
7 Pro'ob be men nde ndo' gizhliyo isabgix ndo' ta ugap. Idub tiemp ncho ta ntsabgix be men ndo' ta ugap, parea uzhebpa pro'ob bexa le'a utsabgix stubga men.
8 'Ta we'e tal le'a dub ya'a bega natal dub xo'o bega utsabgix bega, ulobto'og bega-yá cha udabi bega-yá. Mas wen yoo bega wats Dios moch bega, ndo' ndap bega itop ya'a bega nsea itop xo'o bega ya' bega ndo' gi' nunk lá yu'u.
9 No tal le'a dub ngusndo' bega utsabgix bega, ulo'o bega-yá cha udabi bega-yá. Mas wen yoo bega wats Dios dubtsa ngusndo' bega, ndo' itop ngusndo' bega ya' bega ndo' gi' infierno.

Dub cuent ten dub borreg ula'
(Lc. 15:3-7)

10 'Bla'ach bega lá uxelad bega ni dub men ndangea ladna na' lak dub me'ed. Le'a na' gáp ndo' bego le'a be angel ndeso' ula'ach bexa wa idub tiemp nde wats Xus na', xa nsob gibe'a.
11 Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ndalte'ezh na' bexa ula', bexa sit nak wats Dios, ndontsa gap bexa gealnaban ndo' Dios.
12 '¿Xá nsak bega zha? Tal le'a dub xabgi'i ndap dub gayo'o borreg, cha ila' dub ma, ¿lid ula'a xa isadap ga'al ncho ti'in bdap ma, cha ndi ya' xa be ge'e ya'kwa'an xa ma li ula' wa?
13 Le'a na' gáp ndo' bega, le'a gor mzheal xa ma, le'a xa mas itenno ladna ma ula' wa ndo' isadap ga'al ncho ti'in bdap bema na'anpa ila'.
14 No liga le'a Dios Xus beuna xa nsob gibe'a lá nlad isabgix ni dub bexa ndangea ladna na'.

Nsabndo' gunge' ladna beuna ndo' ltsa'a beuna
(Lc. 17:3)

15 'Tal dub ltsa'a ga ugap gunno ga, cha wa'yadi'izhno ga nab xa. Tal xa nsakyo'ón ta ndab ga wa, le'a ga mbinka gan mchealtsa'a xa wa.
16 Ná tal le'a xa lá isakyo'ón ta ndab ga, bi'i ga stub xa natal stop xa ndontsa no bexa gab ndo' xa ná xta'an ta ugap mbin xa.
17 Tal le'a xa wa lá isakyo'ón ta ndab bexa wa, cha gab ga-yá sa nzhealbe bexa nak xmen na'. No binno bega xa cuent dub xa lá nchando' Dios natal cuent dub xa ugap nsen med nkix be men ndo' Roma.
18 'Le'a na' gáp ndo' bego le'a ta na lá nla'a bega gun be men ndo' gizhliyo ndee, le'a ta wa no Dios lá ula'a gun bexa wa. No liga ta na nsa'a bega di'izh gun be men ndo' gizhliyo, le'a ta wa no Dios usa'a di'izh gun bexa.
19 'No gáp na' stub biaj, tal le'a top bega dubtsa gudi'izh inab dub ta'a ndo' Xus na' xa nsob gibe'a, le'a xa sa'aka ta inab bega wa.
20 Le'a sa nde top xa natal chon xa nak xmen na', le'a na' no nso' tlaw bexa sa wa.
21 Le'a Pedr cha ulen wats Jesús cha unabdi'izh Pedr, ndab xa:

—Señor, ¿plo biaj nsabndo' gunge' lad na' ndo' dub ltsa'a na' tal xa ugap gunno na' zha? ¿Nati ga'ad biaj?

22 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Na'anpa gáp na' ga'adtsa biaj gunge' ladna lu ndo' xa, le'a na' ndi gáp gast chon ga'al ncho ti'i ga'ad biaj gunge' ladna lu ndo' xa.

Dub cuent ten top bexa nsa'ab med

23 'Le'a lak nibe'e Dios be men nak lak ndun dub rey nibe'e, gor na nlad xa ini'í xa ná plo med nsa'ab be xmen xa ndo' xa.

24 Le'a gor na ti'i usaxan rey ndun ta wa, cha nseano bexa dub xmen rey uzhebpa sian mil med nsa'ab ndo' rey.

25 Le'a xa wa na'anpa ndap xta'an kix xa, ta we'e le'a rey wa unibe'e ndo' be xmen na udo'o bexa xa nsa'ab med wa no xagots ten xa no be xin xa no iteanak be ta ndap xa wa, ndontsa kix xa med wa.

26 We'e le'a xa wa cha msaxib ndo' rey, ndab xa: "Señor, kweas go dub nde'ep le'a na' skixka itea med wa."

27 Le'a rey cha mlats ladna xa wa, mbinge' ladna rey ta li nsa'ab xa wa, cha mxa'ak rey xa.

28 Parea le'a gor uto'o xmen rey sa wa, mzhe'al xa stubga xmen rey nsa'ab dub tuzh med ndo' xa. Cha usen xa gen xa wa nkeutsebe xa-yá, cha ndab xa: "¡Utix ta nsa'ab lu ndo' na'!"

29 Le'a xa nsa'abga wa cha usaxib, ndab xa: "Kweas ga dub nde'ep le'a na' skixka itea-yá."

30 Ná le'a xa wa lá ngunge' ladna, cha ndi ngwa'uke'a xa xa nsa'ab med wa litgi'ib gast kix xa ta nsa'ab xa wa.

31 Le'a gor na uni'í stapla be xmen rey ta li mbin xa wa, cha uzhe'eb uban myo'o ladna bexa. Cha nsea'beyab bexa ndo' rey ta li ngok wa.

32 Le'a rey cha utezh xa na li mbin wa, cha ndab xa ndo' xa: "¡Uzhebpa ugap nak lu! Le'a na' mbinge' ladna iteanak be ta nsa'ab lu ndo' na' na'anpa ikix lu-yá, geal le'a lu li unab ndo' na'.

33 ¿Lid no lu nsabndo' ilats ladna ltsa'a lu wa zha, lak mlats lad na' lu?"

34 Le'a rey cha ngokloo cha unibe'e xa ndo' be soldad ten xa utsaksi bexa xa wa gast kix xa itea be med nsa'ab xa.

35 No ndab Jesús:

—Le'a Xus na' xa nsob gibe'a noga li gunno bego tal le'a bega lá gunge' ladna ndo' be ltsa'a bega idub ncho ladna bega be ta ugap ndanno bexa bega.

19

Jesús ndab le'a be men lá nsabndo' ula'a xa ten na
(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

1 Le'a gor mtayadi'izh Jesús ta wa, cha mka'an xa Galilea ncha'a xa Judea stub to'o yowbe'e Jordán.

2 Le'a sa wa le'a kwa'adpa men usankea tso'o xa, cha myunyakna Jesús bexa gizh sa wa.

3 We'e le'a pla bexa fariseo ulen wats Jesús, nlad bexa gab Jesús dub ta lid le'a nak, ndab bexa ndo' Jesús:

—¿Utsin nak ula'a dub xabgi'i xagots ten na, tal xa lá nsak ladna xta'anla dub ta ndun xa zha?

4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—¿Lá ndo'ol bega zha sa nkeani'i di'izh ten Dios, le'a Dios le'a mbinde'e xabgi'i no xagots zha ned wa?

5 Cha ndab Dios: "Ta we'e ula'a xabgi'i xus na no xna'a na zha na ika'a xa xagots ten xa. Le'a cuent ten Dios le'a itop xa wa yak dubtsa men."

6 Le'a bexa wa dubtsa men myak, yá lid topta xa. Ta we'e gáp na' le'a bexa mchealte Dios, lá nsabndo' dub men uteltsa'a bexa.

7 Le'a bexa fariseo wa cha unabdi'izhgal ndab:

—¿Xta'an ndab ley mke'a Moisés zha le'a dub xabgi'i syo'o gan ula'a xagots ten na, tal ned usa'a xa dub git ndo' xagots, gab-a le'a xa ula'a xa wa?

8 Le'a Jesús cha ndab:

—Geal ngud nak lado'o bega, ta we'e mke'a Moisés syo'o gan li ula'a bega xagots ten bega. Ná le'a zha ned na'anpa li ngak-a.

9 Le'a na' gáp ndo' bego le'a tal ton dub xabgi'i ula'a xagots ten na, cha ika'a xa stubga xagots, le'a xabgi'i wa ndapka ke ndo' Dios. No liga tal stub xabgi'i ika'aga xagots wa, le'a xa wa no ndap ke ndo' Dios. Ná le'a tal ton dub xagots ndap

xabgi'i ugal stubga xabgi'i, le'a xabgi'i ten
xa wa sak ula'a xa.
10 Le'a be xmen Jesús cha ndab ndo'
Jesús:
—Tal li nsabndo' lá ula'a xabgi'i xagots
ten na, mas wen na'anpa ukwa'an xa
xagots.
11 Le'a Jesús cha ndab:
—Na'anpa itea xabgi'i uxik lá ukwa'an
xagots, ndi ncho bexa li msa'a Dios nak
bexa.
12 No ncho be xabgi'i lá ukwa'an xagots
geal le'a zha ndalkata xa lá yoo gan gap
xa xin xa le'a xa lá utsin nak. No ncho
be xabgi'i le'aka be men li ndazha'a xa.
No ncho be xabgi'i lá ukwa'an xagots
ndontsa mas gun xa ti'in ten Dios. Le'a
tal ton bexa na syo'o gan li gun, le'a bexa
nsabndo'ka li gun ta wa.

Jesús nsea be me'ed
(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

13 We'e le'a be men ulenno be me'ed ten
na wats Jesús, ndontsa uxo'ob Jesús ya'a
na gek be me'ed, inab xa ula'ach Dios be
me'ed. Le'a be xmen Jesús cha uteyo bexa
nseano be me'ed wa.
14 Ná le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen
na:
—Bla'a bego gi'id be me'ed ba' wats na'.
Lá uka bega gi'id be me'ed, le'a sa nibe'e
Dios wa yate bexa yak lak nak be me'ed
ndee.
15 Cha mxo'ob xa ya'a xa gek be me'ed
wa, we'e cha nsea' xa.

Dub xabgi'i rik mbidi'izhno Jesús
(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

16 Le'a dub xabgi'i cha ulen wats Jesús
unabdi'izh xa ndo' xa ndab xa:
—Mech wen, ¿xta'an dub ta wen gun
na' ndontsa no na' gap gealnaban ndo'
Dios, ta nunk lá idub zha?
17 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xta'an ngi wen ndab lu ndo' na' zha?
Na'an ton wen ndo' gizhliyo, ndon nabtsa
Dios wen nak. Parea tal le'a lu nlad gap
gealnaban ta nunk lá idub, bxobgek ndo'
be ta nibe'e Dios.
18 Le'a xabgi'i wa cha ndab:
—¿Xta'anma be ta unibe'e Dios gun na'
zha?
Le'a Jesús cha ndab:
—Lá gut lu men. Lá ugal lu xa ten
stubga men. Lá gun lu gealwa'an. Lá gun
lu gealkwi'in.
19 Wankea xus lu nsea xna'a lu. Bkwea'
ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu.
20 Le'a xabgi'i wa cha ndab:
—Iteanak ta ndab go wa ndunka na'
idub zha tuzhta na'. ¿Xta'an ndun jwalt
gun na'?
21 Le'a Jesús cha ndab:
—Tal lu nlad gak lak nlad Dios, bya' cha
bdo'o itea be ta ndap lu, cha btse'a med
wa ndo' bexa uban nak. We'e gap lu sian
ta'a ndo' Dios. Cha utsea usankea tso'o
na'.
22 Le'a gor na mbi'ín xabgi'i wa ta wa,
cha uban myo'o ladna xa, cha nsea' xa,
le'a xa uzhebpa sian ta'a ndap.
23 Le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Le'a na' gáp ndo' bega uzhe'eb ugan
yate dub xa rik sa nibe'e Dios.
24 Stub biaj gáp na'-yá: ndi mas lid bid
itid dub came ge'ed xan dub yagux, ndo'
yak dub xa rik dub xa nibe'e Dios.
25 Le'a gor na mbi'ín be xmen Jesús ta
wa, cha uzhebpa ngwanseana bexa, ndab
bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Tonxá syo'o gan yate sa nibe'e Dios
zhaga?
26 Le'a Jesús cha mwi'i ndo' bexa ndab
xa:
—Le'a cuent ten nabtsa be men le'a-yá
lá yoo gan. Ná le'a cuent ten Dios itea ta'a
syo'oka gan.
27 Le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:
—Una' go, le'a besa mla'a itea be ta'a
ndap besa, cha ndi usankea besa tso'o ga.
¿Ta we'e xta'an ika'a besa zha?
28 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa wa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a gal dub
wizh yuncha'aw Dios iteanak be ta'a, zha
na le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
iso'ob wats Dios sa inibe'e na'. Le'a gal
zha wa le'a bego nsankea tso'o na' nat
noga gap tibtop sa isob bega inibe'e bega
ndo' isatibtop xkwa'a bexa Israel.
29 Le'a tal ton ula'a lid na no wit na no
bsan na no xus na no xna'a na no xagots
ten na no xme'ed na no be yo ten na
ndontsa gun xa ti'in ten na', le'a xa wa
ikaya'a stub gayo'o biaj mas be ta mla'a

xa wa. No gap xa gealnaban ta nunk lá
idub.
30 Ná kwa'ad bexa nsak nat wa, yak
bexa na'anpa nsak; no le'a bexa na'anpa
nsak nat wa, yak bexa nsak.

20

Dub cuent ten bexa ndun ti'in ndo' yo ncho ya uv

1 'Le'a lak nibe'e Dios nak lak mbin dub
xabgi'i ndap dub ble'a yo ncho ya uv.
Uto'o xa dub tempran gor nseayat xe'a
ncha'kwa'an xa bexa gun ti'in ten uv.
2 Ndab xa ndo' bexa gun ti'in wa le'a xa
kix dub med denario dub wizh, cha unika
bexa. Cha mtu'ub xa bexa ndo' ti'in wa.
3 Cha uto'ogal xa gor nkea uge'a gor
tempran, ncha'a xa ndo' xge'e. We'e uni'í
xa pla xabgi'i na'an xti'in ndap gun.
4 Cha ndab xa ndo' bexa wa: "No bega
wa'yun ti'in ndo' ya uv ten na'. Le'a
na' kix dub lak ta'a nsabndo' ika'a bega."
Le'a bexa wa cha ncha'aga.
5 Cha liga uto'ogal xa gor gawizh no gor
nkea yon uzhe, no ligal ndab xa ndo' be
men.
6 No uto'ogal xa pa gor nkea uga'ay
uzhe, cha mzheal xa stapla bexa lá ndap
ti'in gun na. Cha unabdi'izh xa ndab xa:
"¿Xta'an lnde'e nde bega sa ndee idub
wizh, ni lá ndun bega ti'in?"
7 Le'a bexa wa cha ndabbe: "Na'an ton
nsa'a ti'in gun besa." Le'a xwan ge'e wa
cha ndab: "Wa'yun bega ti'in ndo' ya uv
ten na'. Le'a na' kix dub lak ta nsabndo'
ika'a bega."
8 'Le'a gor na yá ngwa'as wizh, le'a
xwan ti'in wa cha ndab ndo' xa nchansu
ndo' ti'in wa: "Utezh bexa ndun ti'in ba'.
Cha ndon ned bexa tso'o uyote ba' utix
ika'a bexa, we'eta utix ika'a bexa ned
uyote ba'."
9 Le'a gor nseabe bexa uyote gor nkea
uga'ay gor uzhe, cha utix xa dub med
denario uka'a kadga dub bexa wa.
10 Le'a tso'o wa gor nseabe bexa ned
uyote gor tempran wa, mbinbe'e bexa
mas sian med ika'a bexa. Ná le'a bexa
no uka'a dubtsa denario kadga dub bexa.
11 Le'a gor usen bexa med wa, cha
ngokloo bexa ndo' xwan ti'in wa,
12 ndab bexa ndo' xa: "Le'a bexa tso'o
uyote mbin ti'in ba' dub gortsa mbin
ti'in. Ná go dubtsa utix uka'a bexa ba' no
besa na mxik uzhe'eb utii mbin ti'in idub
wizh."
13 Le'a xwan ti'in wa cha ndab ndo' dub
bexa wa: "Amig, na' na'anpa dub ta ugap
ndanno lu. ¿Cha lid uni lu ika'a lu dub
denario dub wizh zha?
14 Nat bya', cha byo'o ta uka'a lu ba'.
Le'a na' nlad usa dub lak ta uka'a lu ndo'
bexa tso'o uyote ba'.
15 ¿Lid syo'o gan gunno na' med ten
na' guni'i xte'e nlad na' zha? ¿Xta'an
ndaklono lu stub xa ba' geal le'a na' utsin
nak ndo' xa?"
16 Cha no ndab Jesús:
—Li le'a kwa'ad bexa nsak nat wa, yak
bexa na'anpa nsak; le'a bexa na'anpa
nsak nat wa, yak bexa nsak. Le'a Dios
nbezh kwa'ad men, parea na'anpa nti
Dios kwa'ad xa.

Jesús mbidi'izhgal stub biaj le'a gat
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Le'a gor na nso' bexa nes ncha'a bexa
gezh Jerusalén, le'a Jesús mbi'i isatibtop
be xmen na dub lad, cha ndab xa:
18 —Bla'ach bego le'a beuna ncha'be
Jerusalén, le'a sa wa le'a na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a
be ule'ay nibe'e no be mech ten ley. Le'a
bexa wa gab nsabndo' gat na',
19 cha yun bexa cuent na' ndo' bexa
na'anpa xa judio. Le'a bexa wa inisi na'
no kin bexa na' no gut bexa na' ndo' cruz.
Parea le'a gal wizh yon le'a na' ibangal
ndo' gealgut.

Ta unab xna'a Jacob no Juan
(Mr. 10:35-45)

20 We'e le'a Jacob nsea Juan be xin
Zebedeo ulenno xna'a na wats Jesús. Le'a
xagots wa cha msaxib ndo' Jesús, inab xa
dub ta'a ndo' Jesús.
21 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—¿Xta'an nlad lu gun na' zha?
Le'a xa wa cha ndab:
—Nlad na' gab go kwe itop xi'ín na'
ndee sa inibe'e go, dub xa wats ga lad
ga'al no stub xa wats ga lad raves.
22 Le'a Jesús cha ndab ndo' itop bexa
wa:

—Le'a bego ni lá ini'í xta'an unab bega. ¿Sxik bega itid bega gealkwea' cuent gealkwea' iti'id na' zha? ¿No sni bega gat bega lak gat na' zha?

Le'a bexa cha ndab:

—Snika besa.

23 Le'a Jesús cha ndab:

—Le'a na' gáp le'a bego stidka be gealkwea' cuent gealkwea' iti'id na', no sat bega lak gat na'. Parea le'a sa kwe bega, dub bega wats na' lad ga'al no stub bega lad raves wa, le'a sa wa na'anpa na' inibe'e. Le'a Dios Xus na' le'a gab ná ton kwe sa wa.

24 Le'a gor na mbi'ín isati'i xmen Jesús ta li unab Jacob nsea Juan wa, cha ngokloo bexa.

25 Le'a Jesús cha utezh bexa wa, cha ndab xa:

—Le'a bego uni'íka le'a bexa nibe'e be nacion na'anpa ula'a gun be men dub ta'a na'anpa nibe'e bexa, no bexa mas nsak ten bexa uzhebpa nibe'e ndo' be men.

26 Ná le'a bego ndee na'anpa li nsabndo' gak. Ndi tal ton bega nlad gak dub xa nsak lat bega, le'a xa wa nsabndo' gakno iteata bega.

27 No tal ton bega nlad yansu lat bega, le'a xa wa nsabndo' gun ti'in ndo' bega.

28 Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, na'anpa ndal por na gun be men ti'in ndo' na'. Le'a na' ndi ndalyun ti'in ndo' be men, no usa na' gealnaban ten na' gat na' kix na' ke ten kwa'ad men.

Jesús myunyakna top xabgi'i lá na'
(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

29 Le'a gor nsea' Jesús nsea be xmen na uto'o bexa gezh Jericó wa, le'a kwa'adpa be men nchabenkea tso'o xa.

30 Le'a to'o nes wa ndebe top xabgi'i lá na'. Le'a gor na mbi'ín bexa le'a Jesús nseatid sa wa, cha uge' ndab bexa:

—¡Señor, xin David! ¡Blats ladna go besa!

31 Le'a be men cha uteyo bexa ndontsa na'an xte'e gab bexa. Ná le'a bexa ndi mas uge' ndab:

—¡Señor, xin David! ¡Blats ladna go besa!

32 Le'a Jesús ngwa'iso' utezh itop xa lá na' wa. Cha unabdi'izh Jesús ndo' bexa ndab xa:

—¿Xta'an nlad bega gunno na' bega?

33 Le'a bexa wa cha ndab:

—Señor, le'a besa nlad ina'.

34 We'e le'a Jesús cha mlats ladna bexa, cha mgal Jesús ngusndo' bexa. Cha bi le'a gor wa le'a bexa wa mna'labe. Cha no bexa usankea tso'o Jesús.

21

Jesús uyote Jerusalén
(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Le'a ngol gor na yá ncha'laya' gax Jesús no be xmen xa Jerusalén, ulaya' bexa gezh Betfagé sa nsob Bet Olivo. Le'a Jesús cha mtu'ub top xmen na,

2 ndab xa:

—Wa' bega len gezh nde mas ndo' ndee, cha izheal bega dub burr gots nso' nchii, no dub xin ma. Cha uxa'ak bega bema, go'o bega ma sa ndee.

3 No tal ton uka ma ndo' bega, gud bega le'a mech gunti'in ma. Cha ula'a xa go'o bega ma.

4 Li ndab Jesús ndontsa gak-a lak ndab dub profet sakndo' Dios, ndab xa:

5 Gud bego ndo' bexa gezh Sion:
"Bwi'i bega, le'a xa nibe'e ten bega nsea sa ndee.
Bcha'an nak xa nsob xa tso'o dub burr,
tso'o dub burr tuzh, xin dub man yo'o."

6 Le'a be xmen Jesús wa cha ncha'be, cha mbin bexa lakka unibe'e Jesús ndo' bexa.

7 Cha mbi'i bexa burr wa nsea burr tuzh wa, cha mti'ib bexa dubga xab bexa tso'o ma. Cha usob Jesús tso'o ma.

8 Le'a kwa'ad be men cha mte be lad nbix bexa ndo' nes sa itid Jesús, no ncho bexa ulobto'og be xos ya gin, cha mte bexa-yá nes wa.

9 Le'a be men ncha'be ned ndo' Jesús no be men nseabenkea tso'o Jesús uge' ndab:

—¡Si'il nak xin David! ¡Dios uzhebpa nla'ach xa ba', xa na mtu'ub Dios Xa Nibe'e! ¡Si'il nak Dios nsob ga'ap!

10 Le'a gor na uyote Jesús len gezh
Jerusalén, le'a iteanak be men usaxan
ndeseyoch, unabdi'izh bexa ndab bexa:
—¿Ton xa ba' zha?
11 Le'a be men ndeseano Jesús wa cha
ndab:
—Le'a xa ndee Jesús, xa ndadi'izh
sakndo' Dios, xa gezh Nazaret ten Galilea.

Jesús ulantu'ub bexa nado'oti'ix ta'a (Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

12 Le'a Jesús cha ncha'a len ni'i ten Dios,
cha ulantu'ub xa bexa nado'oti'ix ta'a sa
wa. No mtixte xa be mes ten bexa ntil be
med, no be yaxil ten bexa ndi'ibudo'o be
palom.
13 Cha ndab xa ndo' bexa wa:
—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab
Dios: "Le'a lid na' isalea' dub sa
ndadi'izhno be men na'." Ná le'a bego
ndi ndanno-yá cuent dub ge'lo'o ten be
wa'an.
14 We'e le'a pla bexa lá na' no bexa coj
cha ulen wats Jesús tale ten ni'i ten Dios
wa, cha myunyakna Jesús bexa.
15 Parea le'a be ule'ay nibe'e no be mech
ten ley uzhe'eb ngokloo gor uni'í bexa be
uyon ndun Jesús wa, no mbi'ín bexa ta
uge' ndab be me'ed tale ten ni'i ten Dios,
ndab me'ed: "¡Si'il nak xin David!"
16 Cha ndab bexa ndo' Jesús:
—¿Lid ndo'ón lu xta'an ndab be me'ed
ba' zha?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Na' ndónka-yá. ¿Parea lá ndo'ol bega
zha sa nkeani'i di'izh ten Dios cuent ten ta
ndee? Ndab-a:

Le'a go Dios gun le'a be me'ed nsea be
medo'o gab xte'e si'il nak go.

17 Le'a Jesús cha mla'a bexa mka'an
xa gezh Jerusalén. Cha ncha'a xa gezh
Betania, sa uyo'o xa te'al wa.

Jesús uteyo dub ya higo (Mr. 11:12-14,20-26)

18 Le'a stub wizh gor tempran myach
xa ncha'a xa Jerusalén. Le'a nes wa le'a
Jesús ndanna.
19 We'e uni'í xa dub ya higo gax to'o
nes wa, cha ncha'kwa'an xa ngus gaw xa
ndo' ya wa. Parea na'anpa izheal xa ngus
ndo'-yá, ndi latsa nso' ndo'-yá. Cha ndab
Jesús ndo' ya wa:
—Idub isob lu na'antapa iso' ngus ndo'
lu.
Le'a ya higo wa cha ubid.
20 Le'a gor uni'í be xmen Jesús ta wa cha
ngwanseana bexa, unabdi'izh bexa ndo'
Jesús, ndab bexa:
—¿Xte'e uxax ubid ya higo ba'?
21 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a tal bega
idub ncho ladna nge' ladna Dios, le'a bega
sun gan gun lak mbinno na' ya higo ndee,
no sun bega gan gab bega ndo' bet ndee:
"Utatsob, wa' len nitsdo'o", le'a-yá cha
lika gak.
22 Le'a itea be ta inab bega ndo' Dios tal
nge'ka ladna bega xa, le'a Dios sa'aka-yá.

Jesús lá ngab ton mtu'ub Jesús (Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

23 Le'a gor na mlanseagal Jesús wats ni'i
ten Dios, cha usaxan xa nluu xa be men.
We'e le'a be ule'ay nibe'e no bexa gox
nsak ten bexa judio ulen wats Jesús, ndab
bexa:
—¿Ton ulaxo'ob lu gun lu be ta wa zha?
¿Nati ton mtu'ub lu gun lu ta wa?
24 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' no inabdi'izh dub ta'a ndo'
bego. Tal le'a bega ika'ab, we'e no na' gáp
ná ton ulaxo'ob na' li gun na' ta wa.
25 ¿Ton mtu'ub Juan ulalea' Juan be
men zha? ¿Dios nati dub men?
Le'a bexa wa cha ndabbe ndo' ltsa'a na:
—Tal le'a beuna gab le'a Dios le'aka
mtu'ub Juan, le'a Jesús inabdi'izh ná
xta'an lá ngungea ladna beuna xa.
26 Ná tal le'a beuna gab le'a Juan dub
men mtu'ub, le'a be men ndee sakloo ndo'
beuna, le'a bexa itea mbingea ladna le'a
Juan dub xa mbidi'izh sakndo' Dios.
27 Cha ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a besa lá ini'í ton mtu'ub Juan.
Le'a Jesús cha noga ndab:
—Ni na'ga lá gáp ton ulaxo'ob na' gun
na' be ta ndee.

Dub cuent ten dub xabgi'i ndap top xin na

28 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' bexa
wa ndab xa:

—¿Xte'e nyakbe'ena bega ta gáp na' ndee wa? Uyo'o dub xabgi'i ndap top xin na. Cha ngwa' xa ndo' xin ned xa, ndab xa: "Xi'ín na', wa'yun ti'in ndo' yo ten na' sa ncho ya uv."

29 Le'a xin xa wa cha uka'ab ndab: "Na' lá nlad gaa." Parea tso'o wa le'a xa mgondo' le'a xa ugap ndab, cha ncha'aka xa ndo' ti'in wa.

30 Le'a xabgi'i wa no ngwa' ndo' stubga xin na wa, cha le'akagal li ndab xa ndo' xin xa. Le'a xin xa wa cha uka'ab ndab: "Le'a na' saaka, tad." Ná le'a xa ndi ni lá nga.

31 ¿Ton ndo' itop xa wa mbin ta nlad xus na zha?

Le'a bexa wa cha ndab:

—Xin ned xa.

Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:

—Le'a na' gáp ndo' bego le'a bexa nsen med nka'a gobier Roma no be xagots ndun juis mgi'i nado'o bexa las bexa, le'a ncho bexa wa syoteka sa nibe'e Dios. Ná le'a bego lá yate sa wa.

32 Le'a Juan xa ulalea' men mbidyadi'izh xte'e nsabndo' wen gun bega, ná le'a bega ni lá ngungea ladna xa. Ná le'a bexa nsen med wa no be xagots ndun juis mgi'i wa mbingea ladna Juan. Le'a bego uni'í le'a bexa wa mbingea ladna Juan, ná le'a bega ni lá igondo' ti no bega nsabndo' gungea ladna xa.

Dub cuent ten bexa mla'ach ya uv (Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

33 'Bla'ach bega stub ta'a usaktabe'e na': Uyo'o dub xabgi'i ndap dub ble'a si'il yo. Cha ngos xa ya uv ndo'-yá, cha ulo xa lo idub gangeak wats-a. No mbinde'e xa dub sa kichke'e xa uv wa, ko'o xa nits ten uv. No mbinde'e xa dub sa ga'ap isob xa ula'ach sa wa. Cha mkwa'an xa pla men gun ti'in sa wa. Cha ncha'a xa sit.

34 Le'a zha na yamer ngol tiemp ten uv wa, cha mtu'ub xa pla xmos xa ya' ndo' be men wa, ya'yo'o bexa ta na ndal xwan yo wa.

35 Ná le'a be men wa ndi usen be mos wa, udin bexa dub xa, cha mbit bexa stub xa, cha mla'ge' bexa stub xa.

36 Le'a xwan yo wa cha mtu'ubgal mas kwa'ad mos ndo' zha ned wa. Ná le'a be men wa ligal mbinno bexa wa.

37 Tso'o wa le'a xwan yo wa mtu'ub xin na, mbinbe'e xa le'a be men gap mod ndo' xa.

38 Ná le'a gor uni'í be men wa xin xwan yo wa, cha ndi ndab bexa ndo' ltsa'a na: "Le'a xa ba' le'a ya'anno yo ndee. Ncha'yut beuna xa, cha ya'anno beuna-yá."

39 Cha usen bexa xa, cha ulo'o bexa xa dub lad to'o yo wa, cha mbit bexa xa.

40 Cha unabdi'izh Jesús ndo' be men nde wats xa ndab xa:

—¿Xte'e nsak bega zha? ¿Le'a gor gi'id xwan yo wa xte'e gunno xa bexa mla'ach yo wa?

41 Le'a bexa cha ndab:

—Le'a xa utsaksika bexa ugap wa gast gat bexa. Cha usa'a xa yo wa ndo' be men xa'aga ula'ach-a, bexa na usa'a be ta ndal xwan yo wa gal tiemp ten uv wa.

42 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:

—¿Ni lá ndo'ol bega di'izh ten Dios zha? Ndab-a:

Le'a ge' na mxelad bexa ndande'e ni'i,
le'a ta wa nat nak ge' ndon le'a nsak nbexan ni'i.
Le'a Dios le'a mbin ta ndee,
dub ta ndanseana beuna.

43 Ta we'e le'a na' gáp le'a Dios ulat ta na nak bega xmen xa, cha ndi usa'a Dios ta wa ndo' bexa nxobgek ndo' xa.

44 Le'a bexa na ilayat tso'o ge' wa, le'a bexa wa syu'be. Le'a bexa ila' ge' wa tso'o na wa, le'a bexa wa sachke'e.

45 Le'a gor na mbi'ín be ule'ay nibe'e nsea bexa fariseo wa be ta li msaktabe'e Jesús wa, cha myakbe'ena bexa le'a Jesús li ndab cuent ten bexa.

46 Cha nlad bexa isen bexa Jesús, parea le'a bexa nzheb ndo' be men kwa'ad, le'a be men ndangea ladna le'a Jesús ndadi'izh sakndo' Dios.

22

Dub cuent ten ujest nchilya'a men

1 Cha msaktabe'e Jesús stub ta'a, ndab xa ndo' bexa wa:

2 —Le'a lak nibe'e Dios be men nak lak mbin dub rey ngo dub ujest nchilya'a dub xin xa.

3 Cha mtu'ub xa be mos ten xa ncha'yab
ndo' be men ulola rey kombid ndo' bexa
wa gi'id bexa ujest wa. Ná le'a be men lá
ka'ab ya'.
4 We'e cha mtu'ubgal xa stapla mos ten
xa, ndab xa ndo' bexa: "Wa'yab bega ndo'
bexa wa, le'a be ta gaw beuna yá listla
nak. Le'a be ngon nsea be bser nda'al ten
na' yá ngutla. No iteata be ta'a listla nak.
Nat gi'id bexa ujest nchilya'a xi'ín na'."
5 Ná le'a bexa wa ni lá isakyo'ón be ta
ndab be mos wa. Ncho bexa ncha'a ge'e
ten na, no ncho xa ncha'be ndo' ti'in ten
na.
6 No ncho bexa usen be mos ten rey wa,
mtsawi'i bexa be mos wa gast ngut bexa.
7 Le'a gor na mbi'ín rey ta wa cha
ngokloo xa, cha mtu'ub xa be soldad ten
xa ya'yut bexa be men na li mbit be mos
wa no utso'ol be soldad gezh ten bexa.
8 Cha ndab rey ndo' be mos ten na:
"Le'a ujest uchilya'a xi'ín na' yá listla nak.
Parea le'a bexa uyo'o kombid ndo' na wa
lá nsabndo' gi'id.
9 Nat wa' bega be nes, cha gab bega ndo'
guni'i ton izhe'al bega gi'id xa ujest."
10 Le'a be mos cha uto'o ngwa'kesea be
nes, cha myunjunt bexa iteanak be men
mzhe'al bexa, bexa wen no bexa ugap.
We'e le'a sa ncho ujest wa mzhea nde be
men wa.
11 'Le'a rey cha nsea iwi'i ndo' bexa
nde sa wa. Cha uni'í xa dub xabgi'i
na'anpa nak lad nsabndo' gak bexa dub
sa nchilya'a men.
12 Le'a rey wa cha ndab ndo' xa: "Amig,
¿xte'e uyo'o lu sa ndee, ná lu na'anpa nak
lad ndak bexa nde sa ndee, sa nchilya'a
men zha?" Ná le'a xabgi'i wa ni lá ika'ab
ndo' rey.
13 Le'a rey cha ndab ndo' be mos ten
na: "Bxi bega xo'o xa ndee no ya'a xa,
cha btsa'ab bega xa tso'o juer sa ukaw, sa
go'on xa no gast ndeay xa gaw xa tant dub
gealkwea' si'il ini'í xa."
14 Cha no ndab Jesús:
—Liga le'a Dios nbezh kwa'ad men,
parea na'anpa uti Dios itea be men.

Be men unabdi'izh cuent ten med nkix bexa ndo' gobier Roma
(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

15 Le'a bexa fariseo cha nsea'be, cha
mbidi'izh bexa ná xte'e ukwi'inno bexa
Jesús gab Jesús dub ta lid le'a nak.
16 Cha mtu'ub bexa pla be xmen bexa
no stapla be xmen Herodes wats Jesús.
Le'a bexa cha unabdi'izh ndo' Jesús, ndab
bexa:
—Mech, le'a besa uni'í le'a go ndadi'izh
sbe'en gealngea no wen nluu ga lak nlad
Dios gak be men, ni lá nla'ach ga ta ndab
be men no ni tal xte'e nak bexa.
17 Nat gud ga ná xte'e nsak ga: ¿Nsab-
ndo' kix beuna med nab César xa nibe'e
Roma nate na'anpa kix beuna-yá?
18 Ná le'a Jesús mgenna ta ugap
ndanbe'e bexa, cha ndab Jesús:
—Le'a bega nluu cuentta xa wen, ná
bega xa ugap nak. ¿Xta'an li ndun bega
preb na' zha?
19 Bluu bega dub med nkix be men ndo'
xa nibe'e wa.
We'e cha msa'a bexa dub med denario.
20 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' bexa:
—¿Ton gek ná no lea' ná nkea las med
ndee zha?
21 Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Gek César no lea' César.
Le'a Jesús cha ndab:
—Bsa'a bega be ta ten César ndo' César.
Le'a ndo' Dios bsa'a bega be ta ten Dios.
22 Le'a gor na mbi'ín bexa ta wa, cha
ngwanseana bexa xte'e uka'ab Jesús, cha
ncha'a bexa mla'a bexa Jesús.

Bexa saduceo unabdi'izh ná xte'e iban be men ngut
(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Bi le'a wizh wa le'a pla bexa saduceo
ulen wats Jesús. Le'a bexa saduceo ndan-
gea ladna le'a bexa ngut wa lá ibantabe.
Cha unabdi'izh bexa ndo' Jesús, ndab
bexa:
24 —Mech, le'a ta mke'a Moisés ndab
le'a tal ton dub xabgi'i gat, ná lá
ngap xa xin xa, le'a wit xa wa nsab-
ndo' uchilya'ano xagots ten xa ngut wa,
ndontsa tal gap bexa dub me'ed le'a
me'ed wa gak cuent xin xa ngut wa.
25 Le'a sa ndee uyo'o dub ga'ad wit xa.
Le'a xa ned wa mchilya'ano dub xagots,
cha tso'o wa ngut xa, ni lá ngap xagots
wa xin xa. We'e le'a stubga wit xa cha
mchilya'ano xagots wa.

26 Cha li ngwasea wit itop xa no xa yon
wa no gast isaga'ad bexa.
27 Le'a tso'o na ngut itea be xabgi'i wa
le'a xagots wa noga ngut.
28 Le'a zha na iban bexa ngut wa, le'a
lat isaga'ad bexa wa ¿ton gak xabgi'i ten
xagots wa, xa na li mchilya'ano itea be
xabgi'i wa?
29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Uzhebpa lid le'a ndanbe'e bega, geal
le'a bega lá nyakbe'ena xte'e ndab di'izh
ten Dios, no ni lá nchando' bega juers ten
Dios.
30 Le'a gal zha na iban bexa ngut, le'a
be men na'antapa uchilya'ano be ltsa'a na
zha wa. Le'a bexa ndi yak cuent be angel
ten Dios ncho gibe'a.
31 Parea le'a cuent ten ta iban bexa ngut
wa, ¿lá ndo'ol bega di'izh ten Dios ta ndab
Dios zha? Ndab xa,
32 le'a xa nak Dios ndankea Abraham
no Isaac no Jacob. Le'a Dios na'anpa Dios
ten bexa ngut, le'a xa ndi Dios ten bexa
nban, ta we'e uni'í beuna le'a bexa wa bi
nbanka maska ngut bexa ndo' gizhliyo.
33 Le'a gor na mbi'ín be men ta wa, cha
ngwanseana bexa xte'e ndadi'izh Jesús.

Be ta ndon le'a nsak unibe'e Dios
(Mr. 12:28-34)

34 Le'a bexa fariseo, gor na mbi'ín bexa
le'a Jesús mbin gan yá lá utsakndo'ta bexa
saduceo wa, cha mzhealbe bexa wats
Jesús.
35 Le'a dub bexa wa xa nak mech ten
ley mbin preb Jesús, unabdi'izh xa ndab
xa ndo' Jesús:
36 —Mech, ¿ma ta na mas nsak lat be ta
unibe'e Dios zha?
37 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Wankea Dios Xa Nibe'e idub ncho
ladna lado'o lu no idub gealnaban ten lu
no idub lak ndanbe'e lu.
38 Le'a ná ndee wa mas nsak ndo'
iteanak be ta'a unibe'e Dios.
39 Le'a ná itop ndee lakkaga nak ná ned
wa: Bkwea' ladna lu be ltsa'a lu lakkata
lu.
40 Le'a itop be ná ndee wa nak xan
iteanak be ta unibe'e Dios, ley mke'a
Moisés nsea ta mke'a be profet.

¿Xte'e ndab David ton nak Cristo wa?
(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 Ndalen li ndebe bexa fariseo sa wa,
le'a Jesús unabdi'izh ndo' bexa,
42 ndab xa:
—¿Xte'e ndanbe'e bega zha ton nak
Cristo xa utu'ub Dios, xá ras ná xa?
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Le'a xa wa gak dub xa ras ten David.
43 We'e le'a Jesús cha ndab:
—Ta ugeaka ta wa, ná le'a David le'aka
ndab sakndo' Espíritu ten Dios le'a Cristo
nak xa nibe'e ten xa. Ndab David:

44 Le'a Dios Xa Nibe'e ndab ndo' Xa Nibe'e
ten na':
"Usob wats na' lad ga'al ndee,
gast gal gor ute na' bexa ndaklono lu
xan ndats lu."

45 Le'a David ndab le'a Cristo nak Xa
Nibe'e ten xa. ¿Ná xte'e yoo gan gak
Cristo wa xin David zha?
46 Le'a ni dub bexa wa lá ika'ab ni stub
di'izh. No idub tso'o wa ni lá ngun bexa
rages inabdi'izhta bexa ndo' Jesús.

23

Ta lid le'a ndun bexa fariseo no be mech ten ley
(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

1 Le'a Jesús cha mbidi'izh ndo' be men
no ndo' be xmenka xa, ndab xa:
2 —Le'a be mech ten ley no bexa fariseo
nak bexa nsabndo' le'a uluu xte'e gab ley
mke'a Moisés.
3 Ta we'e bla'ach bega xta'an ndab bexa
no bxobgek bega ndo' be ta nluu bexa.
Parea lá gun bega lak ndun bexa wa,
le'a bexa na'anpa ndun ta ndab bexa gun
bega.
4 Le'a be ta sian nluu bexa wa nak
cuent dub yo'o uzhe'eb kwe'a nsa'a bexa
go'o bega. Parea ni dub ngutsya'a xa lá
ndakno bexa bega go'o bega-yá.
5 Le'a iteanak ta wen ndun bexa, li ndun
bexa ndontsa ini'í be men-a. Ndal ladna
bexa nke'a be caj byux xtuzh bexa no ya'a
bexa, ta ncho git tuzh nkea di'izh ten Dios
len-a. No ndal ladna bexa ndak bexa be
lad nsob be ta ko'ol to'o-yá.

6 No nti bexa be sa mas nsak isob bexa
sa nda'daw bexa ndo' dub gast, no len be
ni'i nzhealbe beuna xa judio.
7 No nlad bexa utsin inidi'izh be men
ndo' bexa be ndo' xge'e, gab be men
“mech” ndo' xa.
8 ’Ná le'a bega na'anpa ukwa'an xte'e
gab be men “mech” ndo' bega, le'a bega
dubkama mech ndap le'a ta wa xa nak
Cristo. No le'a itea bega dubtsa nak.
9 No na'an ton ndo' ná gab bega “tad”
ndo' gizhliyo ndee, le'a bega dubtsa tad
ndap le'a ta wa Dios nsob gibe'a.
10 No lá ula'a bega gab be men le'a bega
xa nibe'e, le'a xa nibe'e dubtsa ncho, le'a
ta wa xa nak Cristo.
11 Le'a tal ton mas nsak lat bega, le'a xa
wa nsabndo' gun ti'in ndo' iteanak bega.
12 Le'a tal ton gunbe'e le'a mas nsak,
le'a gal gor le'a xa ido ladna. No liga le'a
tal ton yak tuzh ndo' be men, le'a gal gor
le'a be men ini'í le'a xa wa nsakka.
13 ’¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa
fariseo! Le'a bega nluu cuentta xa wen,
ná bega xa ugap nak. Nka bega yak be
men bexa le'a Dios nibe'e. Ni le'a bego
nak bexa le'a Dios nibe'e, no ni lá nla'a
bega gak be men xa nibe'e Dios.
14 ’¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa
fariseo! Le'a bega nluu cuentta xa wen,
ná bega xa ugap nak. Nlat bega itea be
ta ndap be xagots ngut xabgi'i ten na. No
kwenpa ndadi'izh bega ndo' Dios ndontsa
gab be men le'a bega ndankeaka Dios.
Le'a bego na li ndun wa mas uzhe'eb
gealkwea' ini'í.
15 ’¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa
fariseo! Le'a bega nluu cuentta xa wen,
ná bega xa ugap nak. Le'a bega ndesea
itea lad ndo' gizhliyo no ndo' nitsdo'o,
ndeseakwa'an bega be men gungea ladna
be ta nluu bega. Ná le'a gor mbin bega
gan ndangea ladna dub xa ta wa, le'a ke
ten ta mluu bega ndo' xa wa le'a xa mas
nsabndo' ya' infierno ndo' lak nsabndo'
ya' bego.
16 ’¡Pro'ob bego, le'a bego cuent dub xa
lá na' nlad go'o stubga men! Le'a bega
ndab le'a tal ton gab lak ta ugeakapa ncho
ni'i ten Dios no liga ta ugeakapa gun xa
dub ta'a, le'a xa wa na'anpa juerska li
gun. Parea no ndab bega tal xa gab lak
ta ugeakapa ncho ta oro len ni'i ten Dios,
we'e le'a xa wa juerska li gun ta ndab xa
wa.
17 ¡Ugap ndanbe'e bego, nak bego cuent
dub xa lá na'! ¿Xta'an mas nsak zha? ¿Be
ta oro wa nate ni'i ten Dios, ta na ndun
umbi'i nak oro wa ndo' Dios?
18 No ndab bega le'a tal ton gab lak
ta ugeakapa ncho altar wa, no liga ta
ugeakapa gun xa dub ta'a, le'a xa wa
na'anpa juerska li gun. Parea no ndab
bega tal xa gab lak ta ugeakapa ncho be
xnab, we'e le'a xa wa juerska li gun ta
ndab xa wa.
19 ¡Ugap ndanbe'e bega no nak bega
cuent dub xa lá na'! ¿Xta'an mas nsak
zha? ¿Xnab wa nate altar wa, ta na ndun
umbi'i nak xnab wa ndo' Dios?
20 Le'a tal ton nse'at altar wa gor na
ndab xa gun xa dub ta'a, le'a ta wa cuent
no be xnab ndi'ib ndo' altar wa nse'at xa.
21 No tal ton nse'at ni'i ten Dios gor na
ndab xa gun xa dub ta'a, le'a ta wa cuent
no Dios xa ncho sa wa nse'at xa.
22 No tal ton nse'at gibe'a gor na ndab
xa gun xa dub ta'a, le'a ta wa cuent no sa
nsob Dios nsea Dios nse'at xa wa.
23 ’¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa
fariseo! Le'a bega nluu cuentta xa wen,
ná bega xa ugap nak. Le'aka nak nsa'a
bega dub gen byonxtil lat dub ti'i gen-a
uxen bega, no liga ndanno bega eneldo
no komin. Parea le'a bega lá ndun be ta
mas nsak nibe'e ley ten Dios, ta na ndab
utsin gunno bega be men lak nsabndo'-yá
no ilats ladna bega be men, no ige' ladna
bega Dios. Be ta wen ndee nsabndo' gun
bega no usa'aka bega be ta wa lakka ndun
bega nat.
24 Le'a bega cuent dub xa lá na' nlad
go'o stubga men. Nyu' ladna bega be ta
byuxtsa, ná le'a ta mas nsak nla'a bega,
cuent dub men ngo'o dub mlat ncho len
tas, parea ndi ngab xa dub came.
25 ’¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa
fariseo! Le'a bega nluu cuentta xa wen,
ná bega xa ugap nak. Le'a bega uzhebpa
nyu' ladna nyat tso'o vas nsea plat, parea
le'a len lado'o bega uzhebpa ugap nak, no
uzhebpa nsa'ab ladna bega be ta'a.

26 ¡Bego xa fariseo nak cuent dub xa
lá na'! Ndi ned isambi'i len lado'o bega,
we'eta umbi'i gak idub bega.
27 ’¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa
fariseo! Le'a bega nluu cuentta xa wen,
ná bega xa ugap nak. Le'a bega nak cuent
dub ba'a nagud chulpa nlu'u tso'o-yá.
Ná le'a len-a ndi ncho tit men ngut no
uzhebpa ta bzhi'ik.
28 Li nak bego, ndab be men le'a bega xa
wen, parea le'a len lado'o bega uzhebpa
ncho gealkwi'in no sianta be ta ugap.
29 ’¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa
fariseo! Le'a bega nluu cuentta xa
wen, ná bega xa ugap nak. Le'a bega
ndancha'aw ta chul nsob sa mga'ach
bexa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta
no nsaxkwa'a bega be ba'a ten bexa
mxobgek ndo' Dios.
30 No ndab bega tal le'a bega yo'o zha
uyo'o bexa polta wa, na'anpa no bega
ngakno be men wa gor na mbit bexa be
profet.
31 Parea le'a ta li ndab bega wa nluu
le'a bega dubtsa nakka no bexa na li mbit
bexa wa.
32 ¡Bego usando' be ta ugap mbin be
usan gox ten bega polta!
33 ’¡Le'a bego xa ugap cuent be mbe'al!
¿Xte'e ni bega na'anpa utsaksi Dios bega,
utsa'ab xa bega ndo' infierno sa nde gi'?
34 Le'a na' utu'ubkata bexa gudi'izh
sakndo' Dios, no bexa ndák, no be mech
uluu bega. Ná le'a bega ndi gut ncho bexa
uke'a bega bexa wa ndo' cruz. No kin
bega ncho bexa len be ni'i sa nzhealbe
beuna xa judio. No isankea bega tso'o
bexa guni'i tal pa gezh na ncha'be bexa.
35 Ta we'e le'a bega gap ke ten itea bexa
ugap li ndut be men wen. Le'a ta wa gast
zha ngut Abel no gast zha ngut Zacarías
xin Berequías, gor na mbit usan gox polta
ten bega xa wats altar dub lad wats ni'i
ten Dios.
36 Le'a na' gáp ndo' bega le'a Dios
utsaksi bego ncho nat ke ten iteanak be
ta wa.

Jesús uban myo'o ladna ke ten Jerusalén
(Lc. 13:34-35)

37 ’Le'a bego ndencho Jerusalén, le'a
bega ndut bexa ndadi'izh sakndo' Dios
no nla'ge' bega bexa na ntu'ub Dios ndo'
bega. Sian biaj nlad na' yunjunt na' bega
lak nyunjunt dub ngidtsan be ngid ben
ten ma len xkwag ma, parea le'a bega
nunk lá ka'ab.
38 Bla'ach bego, le'a nat le'a Dios
ula'alad bega.
39 No gáp na' ndo' bega le'a bega yá
na'antapa ini'í na' gast gal wizh gab
bega: “Dios uzhebpa nla'ach xa ba', xa na
mtu'ub Dios Xa Nibe'e.”

24

Jesús ndab le'a ni'i ten Dios wa ilate
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Le'a Jesús cha uto'o tale ten ni'i ten
Dios, cha nsea' xa. Le'a be xmen xa cha
ubii wats xa mluu bexa ndo' xa xte'e ta
chul nakcha'aw ni'i ten Dios wa.
2 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Na' bego itea ta ndee zha? Le'a
na' gáp ndo' bega le'a gal dub wizh ilate
iteanak be ta ba', gast ni stub ge' ba' lá
kwi'ibta tso'o ltsa'a na.

Be ta yoo zha yamer idub tiemp ndee
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Cha ncha'be bexa Bet Olivo, cha usob
Jesús sa wa. Le'a be xmen xa cha nabtsa
ubii wats xa, cha unabdi'izh bexa ndab
bexa:
—Gud ga, ¿pol gak be ta ndab go wa
zha? ¿No xte'e ini'í besa zha na yamer
ilengal ga, no zha yamer idub tiemp ndee?
4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Bla'ach bego na'an ton ukwi'inno
bega.
5 Le'a kwa'ad be men ilen gab le'a xa
le'a nak na'. Gab xa le'a xa le'a nak
Cristo xa na mtu'ub Dios; cha ukedino
bexa kwa'ad be men.
6 Le'a gor na go'ón bega ncho guerr be
sa sit no sa gax, lá yu' ladna bega. Le'a ta
wa nsabndo'ka yoo, ná le'a zha wa biseata
gal be wizh lult.
7 Le'a gal zha wa kuyo be nacion no
stubga nacion. Le'a be xmen dub xa
nibe'e kuyono be xmen stubga xa nibe'e.
No yoo gealgizh ugi'i no win no be xo'o
ubi'i.

8 Parea le'a itea be ta ndee wa pen
isobxanma be gealkwea' ilen wa.

9 ’Le'a be men yun cuent bega ndo' bexa
nibe'e. Le'a bexa wa kin bega no gast
gut bexa ncho bega. No iteanak be men
ixeeno ladna bega ke na nak bega xmen
na'.
10 Le'a kwa'ad bexa ula'a ta na ndangea
ladna bexa na'. No yun bexa cuent be
ltsa'a xa ndo' men utsaksi bexa. No
ixeeno ladna bexa be ltsa'a xa.
11 No ilen kwa'ad bexa ukwi'in gab le'a
xa ndadi'izh sakndo' Dios. Le'a bexa wa
gun gan ukedino kwa'adpa be men.
12 No gun be men sianpa be ta ugap,
gast kwa'adpa bexa yá lá ikwea'ta ladna
be ltsa'a na.
13 Ná le'a tal ton uxik ndo' be gealkwea'
wa no bi nge' ladna xa na', le'a xa wa gap
gealnaban ndo' Dios.
14 Le'a di'izh wen ten Dios ná xte'e
nibe'e Dios be men wa ite'achso idub nax
ndo' gizhliyo, ndontsa le'a iteanak be men
go'ón-a. We'eta ilen be wizh lult.

15 ’Le'a Daniel xa mbidi'izh sakndo'
Dios ndab le'a yoo dub ta uzhebpa ugap
no bzhi'ik len sa umbi'i ten ni'i ten
Dios (le'a xa ndo'ol ta ndee nsabndo'
yakbe'ena-yá). Le'a gal zha ini'í bega ta
wa,
16 we'e le'a bexa ndencho Judea ndee
nsabndo' uxo'onbe ya'be bexa be ge'e
ubi'i.
17 Le'a be men ndi'ib gek lid na wa no
nsabndo' uxo'onbe, ni lá ko'o xa be ta'a
len lid xa.
18 Le'a bexa ndeyun ti'in ge'e ni lá
nsabndo' yachta ilenyo'o be xab na.
19 Le'a gal be wizh wa uzhebpa kwea'
itid be xagots nso'no me'ed no be xagots
ndap medo'o.
20 Unab bega ndo' Dios natsa le'a tiemp
uxo'on bega wa na'anpa gal tiemp kwal
natal dub wizh ne'e be men.
21 Le'a be wizh we'e yoo dub gealkwea'
si'il, dub ta nunk gol yo'o zha mbinde'eta
Dios gizhliyo ndee, no ni lá yoota-yá stub
biaj.
22 Tal le'a Dios ula'a sian wizh yoo ta
uzhe'eb wa, le'a be men stea gat. Parea lá
ula'a Dios yoo sian wizh wa, geal le'a xa
nlats ladna bexa mti xa.

23 ’We'e le'a tal ton gab ndo' bega:
“Bwi'i bego, le'a xa ndee Cristo”, natal gab
xa: “Una' bego, le'a sa ba' nso' Cristo”, lá
gungea ladna bega ta wa.
24 Yoo bexa ukwi'in gab le'a nak Cristo,
no ncho bexa ukwi'in gab le'a ndadi'izh
sakndo' Dios. Le'a bexa wa no gun sian
ta'a yanseana be men ndontsa ukedino xa
bexa. No gun xa juers ukedino bexa wa
gast bexa mti Dios.
25 Bla'ach bego le'a na' yá ndáp nedla ta
ndee ndo' bega.
26 Ta we'e tal ton gab ndo' bega:
“Wa'wi'i bega, le'a xa nak Cristo nkesea
ge'e”, na'anpa ya' bega sa wa. No tal ton
gab: “Utseawi'i bega, le'a Cristo ncho len
ni'i ba'”, lá gungea ladna bega ta wa.
27 Le'a lak nla' beal' usi'i nsu-yá xe'a lad
nlen wizh no gast lad nda'as wizh, no liga
gak-a zha ilengal na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo.
28 Le'a lak sa nyakjunt be bech nluu le'a
sa wa nax dub man ngut, no liga le'a zha
ilengal na' le'a itea be men ini'í-yá.

Xte'e ilengal Jesús Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30,34-36)

29 ’Le'a gor utidla tiemp ncho be gealk-
wea' wa, le'a ndo' wizh ikaw, le'a mbe'e
yá lá usuta xe'a, le'a be mbeal ndi'ib ga'ap
ba' ilate, no gast idub gibe'a iwi'in.
30 Le'a gor ulundo' be ta gibe'a wa le'a
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yamer
ilengal. Cha go'on be men itea be ras ncho
ndo' gizhliyo, no ini'í bexa le'a na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilenno juers ten
Dios lat xkaw no dub xe'a si'il.
31 Cha kwezh dub trompet, cha utu'ub
na' be angel ten na', yunjunt bexa wa
bexa mti Dios idub ndo' gizhliyo.
32 ’Bwi'i bego lak nak be ya la'aw. Le'a
zha na nsaxan-a nxich-a, le'a zha wa
uni'íka bega le'a tiemp bigi yá gal.
33 No liga le'a zha na na' bego ncho itea
be ta mbidi'izh na' ndee, we'e ini'í bega
le'a be wizh lult wa yamer ilen.
34 Le'a na' gáp ndo' bega le'a itea be ta
ndee itid zha biseata gat be men ncho gal
zha wa.

35 Le'a gibe'a no gizhliyo initndo', parea
le'a be ta ndáp na' ndee yooka.
36 'Parea na'an ton ini'í xá wizh ná no
xá gor yoo be ta ndee. Ni be angel ncho
gibe'a lá ini'í ta wa. Nabtsa Dios Xus na'
uni'í-yá.
37 Le'a lak ngok-a zha uyo'o Noé, no liga
gak-a zha ilengal na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo.
38 Le'a tiemp uyo'o Noé zha biseata ilen
gilog wa le'a be men ndeyaw, no ndo bexa
no ndeuchilya'a bexa, no ngodi'in bexa
xin xa, gast wizh uyo'o Noé len barco wa.
39 Le'a be men wa lá ini'í xta'an yoo gast
gor ulen gilog wa cha mbit-a itea bexa. No
liga gak-a gor ilengal na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo.
40 Le'a zha wa le'a top xabgi'i junt
ndeyun ti'in ge'e, cha yo'o Dios dubtsa xa,
le'a stub xa wa ya'an.
41 No liga le'a top xagots junt ndeyajw,
cha yo'o Dios dubtsa xa, le'a stub xa wa
ya'an.
42 'Ta we'e list ute bega, le'a bega lá ini'í
xá wizh na ilengal na'.
43 Parea nsabndo' yakbe'ena bega ta
ndee: tal le'a xwan dub ni'i ini'í xá gor
gi'id wa'an ta lid xa, le'a xa isob ula'ach
ndontsa na'an ton yoo len lid xa kowa'an
ta ncho sa wa.
44 Ta we'e no bega list ute, le'a na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilengal dub gor
ni lá ndanbe'e bega ti ilen na'.

Dub cuent ten dub mos wen no dub mos ugap
(Lc. 12:41-48)

45 '¿Ton bega nak cuent dub mos ndák
ndun lak ndab dub xwan ni'i? Le'a xwan
ni'i wa ucha'an mos wa inibe'e xa stapla
bexa ndun ti'in ten xa, no usa'a mos ta
gaw bexa wa.
46 Le'a gor ila'ncha' xwan ni'i wa
uzhebpa wen yoo ladna mos ndun lak
ndab xa wa.
47 Le'a na' gáp ndo' bega le'a xwan ni'i
wa uso' mos wen wa, yansu xa itea be ta
ndap xa wa.
48 Ná tal le'a mos wa dub xa ugap,
gunbe'e xa gab xa le'a xa nibe'e ten xa
nle'ata ilen.
49 Cha ndi isaxan xa kin xa iteata be mos
wa. No nchealtsa'a xa bexa gu, gaw bexa
no goo bexa.
50 We'e le'a xwan ni'i wa ila'ncha' dub
wizh no dub gor ni lá ndanbe'e mos ti ilen
xa.
51 Le'a xa wa cha uzhe'eb utsaksi mos
wa, cha utsa'ab xa mos wa wats bexa nluu
cuentta xa wen ná bexa xa ugap nak. Le'a
sa wa go'on xa no gast ndeay xa gaw xa
tant gealkwea' si'il ini'í xa.

25

Dub cuent ten isati'i be xagots ben

1 'Le'a zha we'e le'a lak nibe'e Dios be
men wa nak cuent ta ngwasea dub ti'i
xagots ben usen be xe'a aceit ten na, cha
ncha'ikanes bexa dub xabgi'i uchilya'a.
2 Le'a ga'ay bexa wa xa list nak, parea
le'a stub sga'ay bexa wa na'anpa xa list
nak.
3 Le'a bexa na'anpa list nak wa mbi'i
be xe'a ten na, parea na'anpa ngo'ota xa
aceit.
4 Ná le'a bexa list nak wa mbi'i be xe'a
ten na no stubga bot aceit.
5 Le'a xabgi'i uchilya'a wa na'anpa
ilaya' gor mbinbe'e bexa wa, we'e ulen
xka'al itea bexa, cha ngwadgats bexa.
6 Le'a utol te'al cha mgen dub ti men
uge' ndab: "¡Yá nseala xabgi'i uchilya'a
wa! ¡Uto'o bega, wa'ikanes bega xa!"
7 We'e cha itea be xagots wa ngwastebe,
cha usaxan bexa ndeusaxkwa'a bexa xe'a
ten bexa.
8 Le'a bexa na'anpa list nak wa ndab
ndo' bexa list nak wa: "Bsa'a bega dub
tuzh aceit ten bega ika'a besa, le'a xe'a
ten besa yamer yu'u."
9 Ná le'a bexa list nak wa cha ndab: "Tal
le'a besa usa'a-yá le'a-yá lá ugal gun ti'in
beuna. Mas wen wa' bega sa nda'ad-a,
cha usi'i bega ná gun ti'in bega."
10 Parea ndalen ncha'isi'i sga'ay xagots
wa aceit, le'a xabgi'i uchilya'a wa ulansea.
Le'a be xagots list nde wa uyo'o len ni'i no
xabgi'i wa sa uchilya'a xa, cha myaw to'o
ni'i wa.
11 Tso'o wa mla'ncha' be xagots na'anpa
list nak wa, ndab bexa: "¡Señor, señor,
bxa'al ga to'o ni'i yo'o besa!"

12 Ná le'a xabgi'i wa cha ndi uka'ab
ndab: “Le'a na' gáp ndo' bega le'a na' lá
nchando' bega.”
13 Cha no ndab Jesús:
—No bega list ute, le'a bega lá ini'í xá
wizh ná no xá gor ilengal na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo.

Dub cuent ten bexa usen med

14 ’Le'a lak nibe'e Dios nak lak mbin
dub xabgi'i ika'an sit, utezh xa be mos ten
xa. Cha msa'a xa be med ten xa gunno
bexa-yá ti'in.
15 ’Le'a ndo' dub mos msa'a xa ga'ay
med uzhebpa nsak. Le'a ndo' stub xa
msa'a xa top-a, no ndo' stub xa msa'a
xa dub-a. Lak ndák bexa wa, liga sian-a
msa'a xabgi'i wa. Cha uka'an xa ncha'a
xa sit.
16 We'e le'a xa usen dub ga'ay med wa
mbinti'in ta wa, cha mbin xa gan stub
sga'ayga med ndo'-yá.
17 No liga mbin xa usen top-a wa, cha
mbin xa gan stopga-yá.
18 Ná le'a xa usen dub-a wa, cha ndi
uto'o ngwa'dan xa dub ge'ed len yo, cha
mkachko xa med ten xa nibe'e wa.
19 ’Tso'o wa kwenla le'a xa nibe'e wa
mtansea', cha nlad xa ini'í xa ná xte'e
mbinno bexa med wa.
20 Ned ulen xa li usen ga'ay med wa,
cha myun xa cuent ta wa no sga'ayga-yá
ndo' xa nibe'e wa. Ndab xa: “Señor, le'a
go msa'a ga'ay med ndee. Le'a ná ndee
sga'ay ná mbin na' gan.”
21 Le'a xa nibe'e wa cha ndab:
“Uzhebpa wen lu mos. Wen mbin lu ti'in
nsea dub tuzh med ndee. Nat le'a na' usa
sian ta'a inibe'e lu. Uyo'o, cha junt iten
ladna beuna.”
22 Tso'o wa ulen xa li usen top med wa,
cha ndab xa: “Señor, le'a go msa'a top
med ndee. Le'a ná ndee stop ná mbin na'
gan.”
23 Le'a xa nibe'e wa cha ndab:
“Uzhebpa wen lu mos. Wen mbin lu ti'in
nsea dub tuzh med ndee. Nat le'a na' usa
sian ta'a inibe'e lu. Uyo'o, cha junt iten
ladna beuna.”
24 ’Ná le'a gor ulen xa usen dubtsa
med wa, cha ndab xa ndo' xa nibe'e wa:
“Señor, le'a na' uní le'a go uzhebpa dub
xa nibe'e. Nsen go be ta'a ni lid ta ten ga,
no ntele'e ga be ta'a ni lid ta ngas ga.
25 Ta we'e mzheb na', cha ngwa'ukachko'o
na' med ten ga len yo. Bwi'i ga le'a med
ten ga ndee.”
26 Le'a xa nibe'e wa cha ndab: “Le'a lu
dub mos ugap no zha'ab. Tal le'a lu uni'í
le'a na' nsen be ta'a ni lid ta ten na', no
ntele'e na' be ta'a ni lid ta ngas na',
27 ¿xta'an lid nga'ula'a lu med ten na'
banco, ndontsa nat nseal na' isen na' be
xin med wa?”
28 Cha ndab xa ndo' bexa nde sa wa:
“Blat bega med nsén xa ba', cha bsa'a
bega-yá ndo' xa nsén dub ti'i med ba'.
29 Le'a bexa utsin ndun wa, le'a bexa wa
mas sian ta ika'a. Ná le'a xa na na'anpa
utsin ndun wa, le'a bexa slat be ta ndido
ndap xa wa.
30 Le'a mos ugap ndee xa lá isu'u.
Btsa'ab bega xa tso'o juer sa ukaw ba', sa
go'on xa no gast ndeay xa gaw xa, tant
dub gealkwea' si'il ini'í xa.”

Jesús msaktabe'e be men cuent be borreg no be chiv

31 ’Le'a zha le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, ilengal no xe'a si'il ten Dios no
itea be angel ten na', cha iso'ob na' sa
nibe'e na' no juers si'il ten na',
32 we'e le'a itea be men nde ndo' gizh-
liyo ndee yakjunt ndo' na'. Cha uteltsa'a
na' bexa lak nteltsa'a dub xa nla'ach man
be borreg lat be chiv.
33 Le'a bexa cuent nak borreg kwe lad
ga'al wats na', le'a bexa cuent nak chiv
kwe lad raves.
34 We'e le'a na' nak xa nibe'e cha gáp
ndo' bexa nde lad ga'al wa: “Utsea bega
le'a Dios Xus na' gun wen yoo ladna bega.
Uyote bega sa nibe'e na', sa na ngoknde'e
yoo bega zha ngoknde'ekata gizhliyo.
35 Li ndáp na' geal le'a gor na ndanna
na', le'a bega msa'a ta udaw na'. Le'a gor
ndak lad na', le'a bega msa'a nits ngu'u
na'. Le'a gor ukesea na' sit, le'a bega
msa'a sa ngot na'.
36 Le'a gor lá ndap na' xab na', le'a
bega msa'a lad ngok na'. Le'a gor kwea'
usak na' no zha ukea na' litgi'ib, le'a bega
mbi'id ina' na'.”

37 Le'a bexa wen wa cha inabdi'izh gab:
“Señor, ¿Pol uni'í besa ndanna ga, cha
msa'a besa ta udaw ga? ¿No pol ndak
ladna ga, cha msa'a besa nits ngu ga?
38 ¿No pol ukesea ga sit, cha msa'a besa
sa ngot ga? ¿No pol lá ndap ga xab ga,
cha msa'a besa lad ngok ga?
39 ¿No pol uni'í besa kwea' usak ga no
ukea ga litgi'ib, cha ngwa'ina' besa ga?”
40 We'e le'a na' cha gáp ndo' bexa: “Le'a
na' gáp ndo' bego le'a gor li utsin mbinno
bega dub xa na'anpa nsak, dub xa cuentta
nak wit na' no bsan na', le'a bega no ndo'
na' ndee li utsin mbin.”
41 ’Le'a na' cha gáp ndo' bexa nde lad
wats raves na': “Utate bega wats na', bego
na ndap ke ndo' Dios. Wa'be bega ndo'
gi' nunk lá yu'u, sa msaxkwa'a Dios ya'be
maxu'u no be mbi bxin ten maxu'u.
42 Li ndáp na' geal le'a gor na ndanna
na', le'a bega ni lá usa'a ta ngaw na'. No
gor ndak lad na', le'a bega ni lá usa'a nits
ngo'o na'.
43 Le'a gor ukesea na' sa sit, le'a bega ni
lá usa'a sa ngat na'. Le'a gor lá ndap na'
xab na', le'a bega ni lá usa'a lad ngak na'.
Le'a gor kwea' usak na' no gor ukea na'
litgi'ib, le'a bega ni lá ngi'id ina' na'.”
44 We'e le'a bexa wa cha inabdi'izh gab
bexa: “Señor, ¿pol uni'í besa ndanna ga,
no ndak ladna ga, no sa sit ukesea ga, no
ni lá ndap ga xab ga, no kwea' usak ga, no
ukea ga litgi'ib, ná le'a besa ni lá ngakno
ga?”
45 Le'a na' cha ika'ab ndáp: “Le'a na'
gáp ndo' bego le'a gor na na'anpa li utsin
ngun bega ndo' dub xa na'anpa nsak, dub
xa cuentta nak wit na' no bsan na', le'a
bega no ndo' na' li na'anpa utsin ngun.”
46 Le'a bexa ugap wa cha ya'be sa ini'í
bexa gealkwea' nunk lá idub. Ná le'a
bexa wen wa ya'be sa gap bexa gealnaban
nunk lá idub.

26

Bexa nibe'e wa nlad isen bexa Jesús (Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Le'a gor mtayadi'izh Jesús itea be ta
wa, cha ndab xa ndo' be xmen xa:
2 —Le'a bego uni'íka le'a stop wizh
ndun jwalt yoo ujest Pascua, zha na le'a
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yak
cuent ndo' ya'a be men, cha uke'a bexa
na' ndo' cruz.
3 We'e le'a be ule'ay nibe'e no be mech
ten ley no bexa gox nsak ten bexa judio
mzhealbe tale ten ni'i ten Caifás, xa nak
ule'ay ndon le'a nsak.
4 Cha dubtsa mbidi'izh bexa isen bexa
Jesús dub mod na lá ini'í be men-a, cha
gut bexa Jesús.
5 Parea ndab bexa:
—Na'anpa isen beuna xa len ujest,
ndontsa lá ixa'ach be men gakloo ndo'
beuna.

Dub xagots ulo ta uxe'e gek Jesús (Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Le'a dub wizh nsob Jesús ta lid Simón
xa Betania, xa na polta usak gealgizh
lepra.
7 We'e ulen dub xagots sa nsob Jesús
ndo' mes, nsea dub bot tuzh nakcha'aw
ge' alabastro ncho ta uxe'e len-a, dub ta
uyappa nsak. Cha ulo xa ta uxe'e wa gek
Jesús.
8 Le'a gor uni'í be xmen Jesús ta wa cha
ngokloo bexa, ndab bexa ndo' ltsa'a xa:
—¿Xta'an ngi mbizha'a xagots ndee ta
ba' zha?
9 Tal le'a xa ndi udo'o-yá, le'a xa yo'o
gan utse'a med wa ndo' bexa uban nak,
le'a-yá uzhebpa dub ta nsak.
10 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha
ndab xa ndo' bexa:
—¿Xta'an ngi li nisi bega xagots ndee
zha? Le'a xa dub ta wen mbinno na'.
11 Le'a bexa uban nak wa guni'i polga
nchoka lat bega, parea le'a na' ndee
na'anpa kwenta ncho'ono bega.
12 Le'a ta na li mbin xagots ndee ulo
xa ta uxe'e gek na', le'a ta wa li mbin xa
ndontsa listla nak na' zha iga'ach na'.
13 Le'a na' gáp ndo' bega guni'i pa ndo'
gizhliyo gudi'izh be men di'izh wen ten
Dios, no ta li mbin xagots ndee gudi'izh
bexa, ndontsa ini'í be men ta wen mbin
xa.

Judas ndab le'a syun cuent Jesús (Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

14 Le'a Judas Iscariot, dub xa nak isat-
ibtop xmen Jesús, cha ngwa' ndo' be
ule'ay nibe'e,

15 cha unabdi'izh xa ndab xa:
—¿Plo med usa'a bego ika na' yun na' cuent Jesús ndo' bega?
Cha msa'a bexa galnti'i med plata ndo' xa.
16 Zha we'e le'a Judas cha usaxan nkwa'an ná xte'e yun xa cuent Jesús ndo' ya'a bexa.

Top xmen Jesús ncha'yunde'e ta gaw xche'e bexa
(Mr. 14:12-16; Lc. 22:7-13)

17 Le'a ngol wizh ned ten ujest zha ndaw bexa judio pan na'an levadur, le'a be xmen Jesús ulen wats Jesús, cha ndab bexa:
—¿Pa nlad go ya'yunde'e besa ta gaw beuna ujest Pascua?
18 Le'a Jesús cha ndab:
—Wa' bega gezh Jerusalén ba' ta lid xa na lika ndáp na' ndo' bega wa, cha gud bega ndo' xa le'a Mech ten bega ndab: "Le'a tiemp wa yá ngol. Le'a ta lid ga gaw na' ta ten ujest Pascua no be xmen na'."
19 We'e le'a be xmen Jesús cha mbin lak ndab Jesús, cha mbincha'aw bexa ta gaw xche'e bexa ujest Pascua.

Dub xmen Jesús le'aka yun cuent Jesús
(Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23; Jn. 13:21-30)

20 Le'a ngol gor uyo'o te'al le'a Jesús nsea isatibtop be xmen xa mzhealbe sa wa, cha usaxan bexa gaw bexa.
21 Ndalen li ndeyaw bexa wa, le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a dub bega na no nsob sa ndee yun cuent na' ndo' be men.
22 Le'a bexa cha uzhe'eb uban myo'o ladna, usaxan nabdi'izh dub ga'ga bexa ndo' Jesús:
—¿Lid na' ta wa zha, Señor?
23 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a dub bego na nsobyawno na' plat ndee yun cuent na'.
24 Ta ugeaka le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, iti'idka lak nkeani'i di'izh ten Dios. Parea pro'ob xabgi'i na yun cuent na' ndo' bexa wa. Mas wen lá yo'o xabgi'i wa ndo' gizhliyo.
25 Le'a Judas, xa na yun cuent Jesús, cha unabdi'izh ndab:
—¿Lid na' ta wa zha, Mech?
Le'a Jesús cha ndab:
—Luka ta wa lak ndab lu.

Jesús udaw xche'e no be xmen na
(Mr. 14:22-26; Lc. 22:14-23; 1 Co. 11:23-26)

26 Le'a gor na li ndeyaw bexa, le'a Jesús cha usen dub pan, cha msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a xa-yá, no mtse'a xa-yá ndo' be xmen xa, ndab xa:
—Usen bega pan ndee, cha udaw bega-yá, le'a ta ndee be'al las na'.
27 Cha liga usen Jesús dub vas ncho vin, cha msa'a xa xno ndo' Dios. Cha msa'a xa-yá ndo' bexa, ndab xa:
—Iteanak bega gu ta ncho len vas ndee,
28 le'a ta ndee ten ten na' usa na' ndontsa utsu'u Dios ke ten be men. Le'a ta ndee nluu le'a nat le'a Dios mbinno be men dub trat kub ná xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios.
29 No gáp na' ndo' bega le'a na' yá na'antapa go'o vin ten uv, gast gal wizh go'ono na' bega-yá stub biaj sa nibe'e Dios Xus na'.
30 Cha mbilto'o bexa dub cant ndo' Dios. Cha uto'o bexa ncha'be bexa Bet Olivo.

Jesús ndab le'a Pedr gab le'a lá nchando' Jesús
(Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

31 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a te'al ndee le'a iteanak bega ula'a na', lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Le'a na' gut xa nla'ach be borreg, cha ite'achso bema."
32 Ná le'a tso'o na iban na' le'a na' ned ilayaa ndo' bega Galilea.
33 Le'a Pedr cha ndab:
—Maska itea be men ula'a ga, ná le'a na' nunk lá ula ga.
34 Le'a Jesús cha ndab ndo' Pedr:
—Le'a na' gáp ndo' lu le'a te'al ndee gor biseata kwezh boy, le'a lu ta ugeaka mkwi'inla chon biaj, ndab lu le'a lu lá nchando' na'.
35 Ná le'a Pedr cha ndab:
—Maska gat na' gor na gat go, le'a na' nunk lá gáp le'a na' lá nchando' ga.
Le'a iteata be xmen Jesús ndab lak ndab Pedr.

Jesús mbidi'izhno Dios sa nsalea' Getsemaní
(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

36 We'e le'a Jesús cha ulaya' sa nsalea' Getsemaní nsea be xmen xa. Cha ndab Jesús ndo' bexa:
—Nde'etsa ute bega, ndalen nda'yadi'izhno na' Dios sa ba'.
37 Cha mbi'i Jesús chon bexa stub tuzh sa, le'a ta wa Pedr no itop xin Zebedeo. Le'a Jesús cha uzhebpa uban myo'o ladna no kwea' myo'o ladna xa.
38 Cha ndab Jesús ndo' yon bexa wa:
—Uzhebpa uban ncho lad na' gast ngi sat na'. Nde'etsa ute bega, cha utena'no bega na'.
39 Cha usea Jesús stub tuzh sa, cha usaxib xa gast ndo' yo ngol xtuzh xa, cha uní'i xa ndo' Dios, ndab xa:
—Tad, tal syo'o gan, lá ula'a ga iti'id na' ndo' be gealkwea' uzhe'eb ndee. Parea lá gak-a lak nlad na', ndi gak-a lak nlad go.
40 We'e le'a gor na nsea' Jesús sa na nde yon xmen xa, le'a bexa ndeyats. Cha ndab xa ndo' Pedr:
—¿Ni dub gor lá uxik bega kwena'no bega na' zha?
41 Utena' bega no bidi'izhno bega Dios, ndontsa na'anpa utsabgix maxu'u bega. Le'a lado'o bega nlad gun ta wen, ná le'a idub bega lá uxik.
42 Cha ncha'agal Jesús ncha'yadi'izhno xa Dios, ndab xa:
—Tad, tal na' juerska iti'id ndo' be gealkwea' ndee, gak-a lak nlad go.
43 Le'a gor nsea'gal Jesús sa nde bexa wa, le'a bexa ndeyatsgal, geal le'a bexa uzhebpa nyo'o xka'alna.
44 Cha mla'agal xa bexa, ncha'yadi'izhnogal xa Dios biaj yon, cha ndabgal xa lakka ndabla xa ndo' Dios.
45 Cha nsea'gal xa sa nde bexa, cha ndab xa:
—¿Galka bi ndeyats bega zha, no bi ndeune'e bega zha? Nat bwi'i bega yá ngol gor le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a bexa ugap.
46 Goste bega, ncha'be beuna. Bwi'i bega le'a xa yun cuent na' yá nseala ba'a.

Be men usen Jesús cuent dub xa ugap
(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

47 Bi li nso'yadi'izh Jesús le'a Judas, xa no nak dub tibtop xmen Jesús, ulennola be men kwa'ad no'o be spad nsea garrot. Le'a ta wa bexa mtu'ub ule'ay nibe'e no bexa gox nsak isen bexa Jesús.
48 Le'a Judas, xa li yun cuent Jesús, nedla ndab ndo' be men wa: "Le'a xa na gaw na' chit be'al ndo' na wa, xa we'e isen bega."
49 Le'a gor ulaya' Judas sa wa, cha uxax ubii xa wats Jesús, cha ndab xa:
—Tiux ga, Mech.
Cha mchealto'o xa ndo' Jesús.
50 Le'a Jesús cha ndab:
—Amig, ¿xti'in nsea lu?
We'e le'a bexa kwa'ad wa cha ubii gax, cha usen bexa Jesús.
51 Ná le'a dub xa nso' wats Jesús ulo'o spad tuzh ten na, cha ulobto'og xa ncha' dub xmen ule'ay ndon le'a nsak.
52 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa ten spad wa:
—Ulocha'aw spad ten lu len lid-a. Le'a itea bexa ndanti'in spad, le'a xa wa ndo' spadka gat.
53 ¿Lá ini'í lu le'a na' syo'o gan ina'ab ndo' Xus na' bi le'a nat, cha utu'ub xa masla dub tibtop xkwa'a si'il be angel gakno na'?
54 Parea tal na' li gun, we'e na'anpa gak-a lak nkeani'i di'izh ten Dios be ta nsabndo' iti'id na'.
55 Cha ndab Jesús ndo' be men wa:
—¿Xta'an nseano bega spad nsea garrot isen bega na' cuent dub wa'an? Itea wizh nluu na' be men wats ni'i ten Dios lat bega, ná lá isen bega na' sa wa.
56 Parea le'a iteanak be ta ndee nsatid ndontsa gak-a lak nkeani'i di'izh ten Dios, ta ndab bexa mbidi'izh sakndo' Dios.
We'e le'a itea be xmen Jesús cha mxo'on, mla'a bexa Jesús.

Jesús nso' ndo' bexa nibe'e ten bexa judio
(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54,63-71; Jn. 18:12-14,19-24)

57 Le'a bexa na li usen Jesús wa cha mbi'i xa ta lid Caifás ule'ay ndon le'a nsak, sa mzhealbela be mech ten ley no bexa gox nsak.

58 Le'a Pedr sittsa nchankea tso'o Jesús,
gast uyo'o Pedr len tale ten ni'i wa. Cha
usob Pedr gax wats bexa nla'ach sa wa,
natsa ini'í xa ná xta'an yasea Jesús.
59 Le'a be ule'ay nibe'e no bexa gox
nsak no iteata bexa nsak wa nkwa'an be
men ukwi'in gab le'a Jesús ndapka ke, ta
nsabndo' gat xa.
60 Le'a kwa'ad be men mkwi'in nsake
Jesús, ná lá izheal bexa nibe'e wa ni dub
ke nsabndo' gat Jesús. We'e ulen stop
bexa,
61 cha mkwi'in bexa ndab:
—Le'a xa ba' ndab le'a xa sun gan ulate
ni'i ten Dios, cha gal wizh yon le'a xa
gunde'egal-a.
62 We'e le'a ule'ay ndon le'a nsak wa
ngwaso', ndab ndo' Jesús:
—¿Ni lá utsakndo' lu zha? ¿Ta ugeaka
ta ndab bexa ndee le'a lu li ndab zha?
63 Ná le'a Jesús na'an xte'e ngab. We'e
le'a ule'ay wa cha ndabgal ndo' Jesús:
—Le'a Dios nban nsobwi'i, le'a na'
nibe'e ndo' lu gud ndo' besa naga lu nak
Cristo Xin Dios zha.
64 Le'a Jesús cha ndab:
—Goka ndab-a. No gáp na' le'a nat
idub ncha'a ndo' ndee le'a bega ini'íka
le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, isob
wats Dios lad ga'al xa ndon le'a nibe'e, no
ilengal na' ndo' xkaw.
65 Le'a ule'ay ndon le'a nsak wa cha
utsaw xab na tant ndakloo xa, cha uge'
ndab xa ndo' bexa nde sa wa:
—¡Le'a xa ndee unisi Dios! ¿Xta'anta
nki'in beuna kwa'adta xa usake xa? Le'a
bega mbi'ín xte'e ugap uní'i xa.
66 ¿Nat zha xte'e gab bega, xte'e gunno
beuna xa?
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—¡Le'a xa ndapka ke nsabndo' gat xa!
67 Cha mchukko bexa ndo' Jesús, no
udin bexa Jesús. No ncho bexa utichya'a
ndo' Jesús,
68 ndab bexa ndo' Jesús:
—Tal lu ta ugeaka nak Cristo, ¡gud ná
ton udin lu!

Pedr ndab lá nchando' Jesús
(Mr. 14:66-72; Lc. 22:55-62; Jn. 18:15-18,25-27)

69 Ndalen wa le'a Pedr nsob tso'o juer
tale wa. Cha ubii dub xagots ndun ti'in sa
wa wats Pedr, ndab xa:
—Go no ukeseano Jesús xa Galilea, ¿la?
70 Ná le'a Pedr cha mkwi'in ndo' ga'al
itea bexa wa ndab:
—Na' lá iní xta'an ndab go ndo' na'.
71 Cha ncha'a Pedr mas gax to'o puert.
We'e cha uni'í stubgal xagots Pedr, ndab
xa ndo' bexa nde sa wa:
—Le'a xa ndee no ukeseano Jesús xa
Nazaret.
72 Ná le'a Pedr cha mkwi'ingal ndab xa:
—Le'a Dios nsobwi'i le'a na' lá
nchando' xabgi'i ba'.
73 Tso'oma wa le'a bexa nde sa wa ubii
wats Pedr ndab bexa:
—Ta ugeaka le'a go no nak dub xmen xa
ba', le'a go ndadi'izh lak ndadi'izh bexa
Galilea.
74 Le'a Pedr cha ngokloo ndab ndo'
bexa:
—¡Nsobwi'i Dios le'a na' lá nchando' xa
ba'!
Zha le'a dub boy utezh.
75 We'e le'a Pedr cha mtse'a ladna ta
ndab Jesús: "Le'a te'al ndee gor biseata
kwezh boy, le'a lu mkwi'inla chon biaj
ndab lu le'a lu lá nchando' na'." Cha uto'o
Pedr tso'o juer, cha uzhebpa mbi'in xa.

27

Mbi'i bexa Jesús ndo' Pilat
(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

1 Le'a ngol gor ngot xe'a, le'a itea be
ule'ay nibe'e no bexa gox nsak ten bexa
judio dubtsa mbidi'izh xte'e gun bexa gan
gat Jesús.
2 Cha mxi bexa Jesús cha mbi'i bexa xa
ndo' Poncio Pilat, xa nibe'e idub región
wa.

Xte'e ngut Judas

3 Le'a Judas xa na li myun cuent Jesús
wa, gor uni'í xa le'a bexa wa dubtsa
mbidi'izh gat Jesús, cha mgondo' xa le'a
xa ugap mbin. Cha mbi'i xa isagalnti'i
med plata wa sa nde be ule'ay nibe'e no
bexa gox nsak wa.
4 Cha ndab Judas ndo' bexa:
—Le'a na' mbin dub ta ugap, myun na'
cuent dub xa gat, mas ni lá ndap xa ke.
Ná le'a bexa wa cha ndab:

—Le'a besa na'an xá gealnyu' ná ta li mbin lu wa. Le'a ta wa cuent ten lu nak.
5 We'e le'a Judas cha udabi be med wa
len ni'i ten Dios. Cha uto'o xa sa wa, cha
ulo xa do'o gen xa, mtsebe xa gen xa.
6 Le'a be ule'ay nibe'e cha mkanle'e be
med wa, cha ndab bexa:
—Lá nsabndo' gunti'in beuna med
ndee cuent be med gon, le'a-yá ngokti'in
ndontsa gat dub men.
7 Cha mbidi'izh bexa isi'i bexa dub ble'a
yo ten dub xa ndande'e be ta btsi'in,
ndontsa sa we'e iga'ach tal ton bexa sit
gat gezh Jerusalén.
8 Ta we'e gast nat le'a yo wa nsalea' Yo
Ten.
9 Li ngok-a lak ndab Jeremías xa
mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta, ndab
xa: "Usen bexa galnti'i med plata, lak
mbidi'izh bexa Israel kix bexa.
10 Le'a med wa cha usi'i bexa yo ten xa
ndande'e be ta btsi'in. Le'a ta wa ta ndab
Dios ndo' na'."

Pilat unabdi'izh ndo' Jesús
(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

11 Le'a gor nso' Jesús ndo' Pilat xa nibe'e
wa, le'a Pilat cha unabdi'izh ndab ndo'
Jesús:
—¿Lu nak xa nibe'e ten bexa judio zha?
Le'a Jesús cha ndab:
—Goka ndab-a.
12 We'e le'a be ule'ay nibe'e no bexa gox
nsak wa sian ta'a msake Jesús, ná le'a
Jesús ni lá utsakndo'.
13 Le'a Pilat cha ndabgal ndo' Jesús:
—¿Lá ndo'ón lu be ta sian li nsake bexa
ba' lu zha?
14 Parea le'a Jesús ni dub di'izh lá
ika'ab, cha uzhe'eb ngwanseana Pilat.

Pilat ndab gat Jesús
(Mr. 15:6-15; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

15 Le'a itea li'in zha ndal ujest Pascua
wa, le'a Pilat ngo'o dub men nkea litgi'ib,
tal ton nlad be men ito'o.
16 Le'a zha wa uyo'o dub xabgi'i nsalea'
Barrabás nkea litgi'ib, dub xa uni'í itea be
men xta'an ta ugap mbin xa.
17 Le'a gor mzhealbe be men ta lid Pilat,
le'a Pilat cha ndab ndo' bexa:
—¿Ton nlad bega ula na', Barrabás nate
Jesús xa ndab be men nak Cristo?
18 Le'a Pilat uni'í le'a be ule'ay nibe'e
nxee ladna ndo' Jesús ta na mas kwa'ad
men ndeseano Jesús, ta we'e myun bexa
cuent Jesús.
19 Le'a gor na li nsob Pilat sa nibe'e Pilat
wa, le'a xagots ten xa mtu'ub dub xa gab
ndo' xa: "Na'an xte'e gunno lu xabgi'i
wen wa, le'a na' uzhebpa mzheb dub ta
mche'ano lad na' xa te'al."
20 Parea le'a be ule'ay nibe'e no bexa
gox nsak mki'il be men wa inab bexa igo'o
Pilat Barrabás litgi'ib, cha gat Jesús.
21 Ta we'e le'a gor na unabdi'izhgal Pilat
ndo' be men ná ton ndo' itop bexa wa
nlad bexa igo'o Pilat, le'a be men wa cha
ndab:
—¡Bgo'o ga Barrabás!
22 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Xte'e gunno na' Jesús xa ndab be
men nak Cristo zha?
Le'a iteanak bexa wa cha uge' ndabbe:
—¡Ikea xa ndo' cruz!
23 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Xta'an dub ta ugap mbin xa zhaga?
Parea le'a be men wa ndi mas uge'
ndab:
—¡Ikea xa ndo' cruz!
24 Le'a gor uni'í Pilat le'a Pilat lá gun
gan ndo' bexa le'a bexa ndi mas ndak-
loobe, cha usen Pilat dub ta ncho nits. Cha
mna'a Pilat ndo' ga'al be men wa, ndab
xa:
—Le'a na' na'anpa le'a ndap ke gat xa
wen ndee. Le'a ta wa cuent ten bega nak.
25 We'e le'a iteanak be men wa cha
ndabbe:
—Le'a besa ndee no be xin besa le'a
ndap ke gat xa ba'.
26 We'e le'a Pilat cha mgo'o Barrabás
litgi'ib. Cha ndab Pilat ndo' be soldad
kin bexa Jesús, cha uke'a bexa Jesús ndo'
cruz.

Be soldad usalad mbinno Jesús
(Mr. 15:16-20)

27 Le'a be soldad ten Pilat cha mbi'i
Jesús len lid Pilat sa nsalea' pretorio. Cha
mzhealbe kwa'adta be soldad gangeak
wats Jesús.
28 Cha ulate bexa xab Jesús, no mgak
bexa Jesús dub lad ko'ol ta nane.

29 No msob bexa dub ta rued xos yagich
gek Jesús cuent coron. Cha msob bexa
dub bar ya'a Jesús lad ga'al. Cha msaxib
bexa ndo' Jesús mbin usaladno bexa
Jesús, ndab bexa:
—¡Si'il nak xa nibe'e ten bexa judio!
30 Cha mchukko bexa ndo' Jesús, cha
ute bexa bar nsén Jesús, cha le'aka bar
wa nla' bexa gek Jesús.
31 Le'a gor na mtayun usaladno bexa
Jesús, cha ulate bexa lad nane nak Jesús.
Cha mgak bexa Jesús le'aka xab Jesús, cha
ncha'ano bexa Jesús sa ikea xa ndo' cruz.

Mke'a bexa Jesús ndo' cruz
(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Le'a gor uto'o be soldad sa wa, cha
mzhe'al bexa dub xabgi'i nsalea' Simón
xa gezh Cirene. Cha mbin bexa juers go'o
xa cruz ten Jesús.
33 Cha ngol gor ulaya' bexa sa nsalea'
Gólgota, dub di'izh gab tit gek men.
34 Cha msa'a bexa vin kwi mbich ta
ula'pa goo Jesús. Ná le'a gor na mbin xa
preb-a, cha lá ka'abta xa goo xa-yá.
35 Cha mke'a be soldad Jesús ndo' cruz,
cha ulo'o bexa dub suert ndontsa ini'í
bexa ná ton ika'a be xab Jesús. Li ngok-a
lak ndab dub xa mbidi'izh sakndo' Dios
tiemp polta, ndab xa: "Ulo'o bexa dub
suert ndontsa ini'í bexa ná ton ika'a be
xab na'."
36 Cha ndeula'ach be soldad xa sa wa.
37 Le'a gek cruz ten Jesús wa mke'a bexa
dub letr ndab ná xta'an li nkea xa ndo'
cruz, ndab-a: "TA NDEE JESÚS, XA NIBE'E
TEN BEXA JUDIO."
38 Nsea top wa'an mke'a bexa ndo' cruz
wats Jesús, dub xa wats lad ga'al Jesús,
nsea stub xa wats lad raves.
39 Le'a be men nseabetid sa wa xela
uní'i ndo' Jesús, nkwi'in bexa gek bexa,
40 ndab bexa ndo' Jesús:
—Lu ndab le'a lu ulate ni'i ten Dios, cha
ixiste lu-yá wizh yontsa. Nat byun libr
le'aka lu. ¡Tal lu Xin Dios, ula' ndo' cruz
ba'!
41 No liga le'a be ule'ay nibe'e no be
mech ten ley no bexa fariseo no bexa gox
nsak wa ndun usaladno Jesús, ndab bexa
ndo' ltsa'a bexa:
42 —Le'a xa ba' le'a ngokno be men,
ná lá gun xa gan ulat xa le'aka xa ndo'
gealgut. Tal le'a xa ba' xa nibe'e ten
beuna xa Israel, ila' xa ndo' cruz, cha
gungea ladna beuna xa.
43 Le'a xa ba' ndab le'a nge' ladna Dios.
Nat gakno Dios xa tal le'a Dios nlad, le'a
xa ba' ndab le'a xa Xin Dios.
44 No liga le'a itop wa'an nkea ndo' be
cruz wats Jesús wa xela uní'i ndo' Jesús.

Jesús ngut ndo' cruz
(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Le'a ngol gor gawizh le'a idub ndo'
gizhliyo mkaw gast gor nkea uyon gor
uzhe.
46 Le'a ngol gor nkea uyon wa le'a Jesús
uge' ndab:
—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —le'a ta wa
dub di'izh gab: Dios ten na', Dios ten na',
¿xta'anxá mlalad go na' zhaga?
47 Le'a ncho bexa nde sa wa gor na
mbi'ín bexa ta li ndab Jesús wa, cha ndab
bexa:
—Le'a xa ba' nbezh Elí.
48 Zha le'a dub bexa wa uto'o karrel,
ncha'dob dub lad xi'il, cha ulo xa-yá ndo'
vinagr. Cha msob xa-yá gek dub yalod
ndontsa goo Jesús ta wa.
49 Parea le'a iteata bexa wa ndab ndo'
xa wa:
—Kweas go, le'a beuna ini'í naga si'id
yakno Elí xa.
50 We'e le'a Jesús cha uge'gal utezhat,
cha ngut xa.
51 Zha le'a lad uta'a ncho bse'a len ni'i
ten Dios cha usaw gast ga'ap no gast ila',
ngok top ble'a-yá. No ngok xo'o gast ule'a
be ge' ubi'i,
52 no mya'al be ge'lo'o sa mga'ach be
men ngut. Cha myaste kwa'ad bexa ngut,
bexa nak xmen Dios.
53 Cha uto'o bexa wa len ba'a wa. Le'a
tso'o na mbangal Jesús, cha uyote bexa
wa Jerusalén cha uni'í kwa'ad be men
bexa.
54 Le'a gor ngok xo'o nsea iteata be ta'a
wa, le'a xa nibe'e ten soldad no iteata be
soldad ndeula'ach Jesús wa cha uzhebpa
mzheb, ndab bexa:
—Ta ugeaka le'a xabgi'i ndee Xinka
Dios.

55 Le'a sa wa sittsa ndewi'i kwa'ad be
xagots, bexa na uto'o Galilea usankea
bexa tso'o Jesús, no ngokno bexa Jesús
nes ncha'a xa Jerusalén.
56 Le'a lat bexa wa no Marí xa gezh
Magdala nso', no Marí xna'a Jacob nsea
Kosé, no xna'a be xin Zebedeo.

Jesús mga'ach
(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Le'a ngol gor uzhe cha ulen dub
xabgi'i rik nsalea' Kosé, xa gezh Arimatea,
dub xa no ndangea ladna Jesús.
58 Le'a xa wa ngwa' ndo' Pilat, cha unab
xa Jesús. Le'a Pilat cha unibe'e ula'a be
soldad go'o Kosé Jesús.
59 Cha uxe'e Kosé Jesús ndo' cruz wa,
cha mtixko xa Jesús dub lad ko'ol ta
umbi'i.
60 Cha ulo xa Jesús len dub ba'a cuent
ge'lo'o, dub ta tlaw myan ndo' ge'da'a.
Cha mtixte xa dub ge' si'il to'o ba'a wa,
cha nsea' xa.
61 Le'a sa wa nde Marí xa Magdala no
stubga Marí lad to'o ba'a wa.

Be soldad ndeula'ach ba'a mga'ach Jesús

62 Le'a ngot xe'a stubga wizh dub wizh
ne'e bexa judio, le'a be ule'ay nibe'e no
bexa fariseo ngwa' ndo' Pilat,
63 ndab bexa:
—Señor, le'a besa ntse'a ladna le'a Jesús
xa ukwi'in wa ndab gor na bi nban xa le'a
xa wizh yontsa iban ndo' gealgut.
64 Ta we'e nab besa ndo' go inibe'e ga
ya'ula'ach be soldad to'o ba'a gast wizh
yon. Tal na'anpa li gun ga le'a be xmen xa
gi'id gor te'al, cha go'o bexa wa xa. Cha
ukwi'in bexa gab bexa ndo' be men le'a
xa wa mbanla ndo' gealgut. Tal le'a bexa
li ukwi'in le'a ta wa mas ugap ndo' lak
mkwi'in Jesús wa.
65 We'e le'a Pilat cha ndab ndo' bexa:
—Ula'achka be soldad sa wa. Wa' bega
cha btsaw chá bega to'o ba'a wa lak ndák
bega.
66 We'e le'a bexa wa cha ncha'be, cha
ulo bexa dub ta'a to'o ba'a wa, natsa ini'í
bexa tal ton uxa'al-a. Cha myanbe be
soldad sa wa ula'ach bexa-yá.

28

Jesús mban ndo' gealgut
(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Ngol utid wizh ne'e bexa wa, gor ngot
xe'a wizh ned ten sman, le'a Marí xa
Magdala no stubga Marí ncha'wi'i ba'a
wa.
2 We'e cha ngok dub xo'o si'il. Le'a dub
angel ten Dios uto'o gibe'a ula' sa wa, cha
udob xa ge' to'o ba'a wa, cha usob xa
tso'o-yá.
3 Le'a angel wa ndon ndu'u na' cuent
beal' usi'i. No xab xa ndon mbe xi'il na'.
4 Le'a gor uni'í be soldad ta wa, uzhe'eb
nzheb bexa gast nxis bexa, cha ulayat
bexa ndo' yo cuent bexa ngut.
5 Le'a angel ndab ndo' be xagots wa:
—Lá izheb bego, le'a na' uníka le'a bego
nkwa'an Jesús, xa ngut ndo' cruz.
6 Le'a xa na'an sa ndee, le'a xa ndi
mbanla lakka ndab xa. Utseawi'i bega sa
mka'ach bexa xa.
7 Cha uxax bya' bega, cha gud bega
ndo' be xmen Jesús le'a xa mbanla ndo'
gealgut. No ncha'a nedla xa ndo' bexa wa
Galilea, le'a sa wa ini'ígal bexa xa. Le'a
na' ta ndeekama nsabndo' gáp ndo' bego.
8 We'e le'a be xagots wa nzheb,
parea uzhebpa nten ladna bexa. Cha
uxax mka'an bexa wats ba'a wa, karrel
nsea'beyab bexa-yá ndo' be xmen Jesús.
Le'a nes nsea'be be xagots wa,
9 ngi zha uni'í bexa le'a Jesús nseala
nes, cha unidi'izh Jesús ndo' bexa. Cha
ubii bexa wats Jesús, msaxib bexa ndo'
xa. Cha udi'id bexa xo'o Jesús, ndankea
bexa xa.
10 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Lá izheb bega. Bya'yab bega ndo' be
xmen na', bexa cuent nak wit na', ya'be
bexa Galilea, le'a sa wa ini'ígal bexa na'.

Ta mbidi'izh bexa nla'ach to'o ba'a

11 Ndalen li ncha'be be xagots nes wa,
le'a pla be soldad nla'ach to'o ba'a wa
uyote gezh wa, cha mbidi'izh bexa ndo'
be ule'ay nibe'e wa iteanak be ta li uyo'o
wa.
12 Le'a bexa nibe'e ten ule'ay wa cha
ngwa'yadi'izhno bexa gox nsak ten bexa
judio ná xte'e gun bexa. We'e cha msa'a
bexa sian med ndo' be soldad wa,

13 ndab bexa:
—Gud bega le'a be xmen Jesús mbi'id
gor te'al cha mbiwa'an bexa Jesús gor
ndeyats bega.
14 Tal le'a xa nibe'e wa go'ón-a, le'a besa
le'a ika'ab sakndo' bega, ndontsa na'an
xta'an gunno xa bega.
15 We'e le'a be soldad wa cha usen be
med wa, cha mbidi'izh bexa lak ndab
be ule'ay wa. Le'a ta wa gast wizh nat
li ndadi'izh bexa judio lak mkwi'in be
soldad wa.

Be xmen Jesús ya'be yadi'izh di'izh wen ten Dios
(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

16 We'e le'a isatibdub be xmen Jesús
ncha'be Galilea, gast bet sa ndabka Jesús
ya'be bexa wa.
17 Le'a gor uni'í bexa Jesús, cha ng-
wankea bexa xa, parea ncho bexa bi lá
ndangea ladna ti le'a Jesús xa wa.
18 Le'a Jesús cha ubii wats bexa, ndab
xa:
—Le'a Dios msa'a juers nibe'e na'
iteanak be ta ncho gibe'a no ndo' gizhliyo.
19 Ta we'e wa' bega idub nax ndo'
gizhliyo ndo' be men itea be nacion, bluu
bega bexa xte'e gak bexa xmen na'. Cha
ulalea' bega bexa, gunti'in bega lea' Dios
Xus na', no lea na' xa nak Xin Dios, no lea'
Espíritu ten Dios.
20 Bluu bega bexa uxobgek bexa iteanak
ta unibe'e na' ndo' bega. Lá yalad bega
le'a na' nkeseano tse'e bega gast initndo'
gizhliyo ndee. Lika nak-a.

Be di'izh ten Jesús mke'a Marc

Le'a libr Marc nse'at sian be ta wen mbin Jesús ndo' be men. Le'a xa myunyakna kwa'ad bexa ngwa'ad no mud no xa lá na'be. No mxiste xa dub me'ed gots tuzh ndo' gealgut. No msa'a xa ta gaw uzhe'eb kwa'ad men pa dub ga'ay mil xa. No utsin ngok xa ndo' be me'ed byux. Le'a Marc mgondo' le'a Jesús na'anpa dub xa wentsa, ndi le'a xa nak Xin Dios. Le'a Marc mke'a ta ndee ndo' be xmen Cristo, bexa na'anpa xa judio, bexa nit ndencho gezh Roma.

Juan mbidi'izh ndo' be men
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9,15-17; Jn. 1:19-28)

1 Lnde'e usaxan di'izh wen ten Jesucristo, Xin Dios,
2 lak mke'a profet Isaías sakndo' Dios ndab xa:

Una', le'a na' utu'ub dub xa ya' ned ndo' lu gudi'izh di'izh ten na',
ndontsa listla kwe be men gal zha ilen lu.
3 Le'a xa wa ikeseyadi'izh ge'e sa bid, uge' gab xa:
"Bin parej bega nes ilen Xa Nibe'e.
Bkeaso' bega nes ten xa."

4 Le'a xa wa Juan, xa uyo'o ge'e sa bid. Ulalea' xa be men len nits, no ndab xa ula'a bexa be ta ugap nak bexa, no italea' bexa, ndontsa utsu'u Dios be ke ten bexa.
5 Le'a kwa'ad bexa Jerusalén no bexa idub distrit Judea uto'o ncha'yo'ón di'izh ten Juan. Le'a gor na mgondo' bexa be ke ten bexa, le'a Juan cha ulalea' bexa len nits yowbe'e Jordán.
6 Le'a xab Juan naknde'e gich las came, nsea dub sinch gid nde len xa. Le'a xa ndaw mbit, nsea mzhin ser ndo xa.
7 Ndadi'izh Juan, ndab xa ndo' be men:
—Le'a tso'o na' ndee ilen stub xa mas nsak ndo' na'. Le'a na' ni lá isaya' kote ndab xa wa.
8 Le'a na' nits-tsa ngolea' bega, ná le'a xa ilen tso'o na' ndee kolea' be men no Espíritu ten Dios.

Juan ulalea' Jesús
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

9 Ngol dub wizh le'a Jesús uto'o gezh Nazaret ten distrit Galilea. Ncha'a Jesús sa nso' Juan, cha ulalea' Juan Jesús len nits yowbe'e Jordán.
10 Le'a gor na uto'o Jesús len nits wa, le'a Jesús uni'í mya'al gibe'a. Le'a Espíritu ten Dios cuent dub palom ncha'la' sa nso' Jesús.
11 No ulen ti Dios gibe'a ndab ndo' Jesús:
—Lu nak Xi'ín na'. Le'a na' nkwea' ladna lu, no ntenno lad na' lu.

Lá ngun maxu'u gan utsabgix Jesús
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

12 Le'a Espíritu ten Dios cha mbi'i Jesús ge'e bid sa na'an men.
13 Le'a sa wa uyo'o Jesús dub top ga'al wizh lat be man ge'e wa. We'e ulen maxu'u uzhe'eb mbin preb Jesús nlad maxu'u utsabgix Jesús. Tso'o wa cha ulen be angel ten Dios mla'ach bexa Jesús.

Jesús usaxan ndun ti'in ndab Dios gun xa
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

14 Tso'o na mke'a be men Juan litgi'ib, le'a Jesús cha nsea' le'aka Galilea, ukesea uluu xa be men di'izh wen ten Dios ná xte'e nibe'e Dios be men.
15 Ndab xa:
—Le'a tiemp yá ngol. Le'a zha inibe'e Dios lado'o be men yá gax nak. Bla'a bego be ta ugap nak bega, no bingea ladna bega di'izh wen ten Dios.

Jesús mti dap xa nsen mbeal gak xmen xa
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

16 Le'a dub gor nchasea Jesús to'o lagun si'il nsalea' Galilea, cha uni'í xa Simón nsea Ndres wit Simón, ndeutsa'ab red ten na len nits, le'a bexa wa xa nsen mbeal.
17 Cha ndab Jesús:
—Usankea bega tso'o na', le'a na' uluu xte'e yunjunt bega be men ndo' Dios.
18 Bi le'a gor wa cha mla'a bexa be red ten bexa, cha ncha'ano bexa Jesús.

19 We'e cha usea bexa stub tuzh sa. Cha
uni'í Jesús dub xa nsalea' Jacob nsea stub
xa nsalea' Juan wit Jacob. Le'a bexa wa
ndi'ib ndo' dub barco ndego ramient be
red ten na.
20 Cha utezh Jesús itop wit bexa. Le'a
bexa wa cha mchanso' xus na Zebedeo
ndo' barco wa no be mos ten bexa. Le'a
Jacob no Juan cha ncha'ano Jesús.

Dub xabgi'i nsak gizh tont, ncho mbi bxin len lado'o na
(Lc. 4:31-37)

21 Cha uyote bexa len gezh Capernaum.
Le'a ngol wizh ne'e be men, le'a Jesús
cha ncha'uluu be men len ni'i sa nzhealbe
bexa judio gezh wa.
22 Le'a be men wa ndanseana xte'e
ndadi'izh xa, le'a ta ndadi'izh xa wa nluu
le'a xa uzhe'eb ndap juers, na'anpa lak
nluu be mech ten ley.
23 Le'a len ni'i wa nsob dub xabgi'i nsak
gizh tont ncho mbi bxin len lado'o na.
Le'a ta wa uge' ndab ndo' Jesús:
24 —¿Xta'an nsea ugal lu besa, Jesús
xa Nazaret? ¿Nati nsea unitndo' lu besa
zha? Na' uní ton nak lu, le'a lu xa umbi'i
mtu'ub Dios.
25 Le'a Jesús uteyo mbi bxin wa, ndab
xa:
—¡Kexga lu! ¡Uto'o len lado'o xa ba'!
26 We'e le'a mbi bxin wa udabi xabgi'i
wa, cha utezhat xa, cha uto'o mbi bxin wa
len lado'o xa.
27 We'e le'a itea be men wa ng-
wanseana, nabdi'izh bexa ndo' be ltsa'a
xa, ndab bexa:
—¿Xte'e nak ta ndee zha? Le'a xa nluu
dub ta'a ni gol go'ón beuna, no uzhe'eb
ndap xa juers, gast be mbi bxin nxobgek
ndo' ta ndab xa.
28 Le'a ta li mbin Jesús wa cha uxax
mgen idub Galilea.

Jesús myunyakna xnazha'ap Simón
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

29 Le'a gor na uto'o bexa len ni'i wa,
le'a Jesús ncha'ano Jacob nsea Juan ta lid
Simón nsea Ndres.
30 Le'a xnazha'ap Simón nax ncho xlea.
Le'a gor na ndab bexa-yá ndo' Jesús,
31 le'a Jesús cha ubii sa nax xa wa, usen
xa ya'a xa, cha uxiste Jesús xa. Cha bi le'a
gor wa mto'o xlea xa, cha msa'a xa ta gaw
bexa wa.

Jesús myunyakna kwa'ad xa gizh
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

32 Le'a gor na ngwa'asla wizh cha nsea
te'al, le'a be men ulenno kwa'adpa bexa
gizh nsea bexa nsak gizh tont ncho mbi
bxin len lado'o na.
33 Le'a idub gezh men myakjunt to'o ni'i
wa.
34 Le'a Jesús myunyakna kwa'adpa
be men nsén isando' gealgizh, nsea
ulantu'ub Jesús be mbi bxin ncho len
lado'o be men wa. Lá ula'a xa ngudi'izh
be mbi bxin, geal le'a be ta wa uni'í ton
nak Jesús.

Jesús mluu be men Galilea
(Lc. 4:42-44)

35 Ngol gor bi te'alta le'a Jesús ngwaste,
cha ncha'a xa dub sa na'an men, sa na
ngwa'yadi'izhno xa Dios.
36 Le'a Simón no stapla bexa uto'o
ncha'kwa'an Jesús.
37 Ná gor na mzheal bexa Jesús, cha
ndab bexa ndo' xa:
—Le'a be men we'e itea nkwa'an ga.
38 Le'a Jesús cha ndab:
—Ncha'be beuna be gezh gax ndee.
Ulu'u na' be men, le'a na' ti'in we'e ndal
ndo' gizhliyo.
39 We'e le'a Jesús cha nchasea be gezh
idub distrit Galilea, nluu xa be men
len be ni'i sa nzhealbe bexa judio, nsea
ulantu'ub Jesús be mbi bxin ncho len
lado'o be men.

Jesús myunyakna dub xa nsén gealgizh lepra
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

40 Le'a dub wizh ulen dub xabgi'i wats
Jesús, dub xa nsa'gea las na, le'a ta wa
dub gealgizh nsalea' lepra. Cha msaxib
xa ndo' Jesús, ndab xa:
—Tal go nlad yunyakna go na', le'a na'
uní le'a ga sunka gan.
41 Le'a Jesús cha mlats ladna xa wa, cha
mxo'ob Jesús ya'a na tso'o xa wa. Cha
ndab Jesús:
—Nladka na' yakna lu. Nat myakna lu.
42 Bi le'a gor wa le'a gealgizh wa cha
unitndo', cha myakna las xa.

43 We'e le'a Jesús cha unibe'e ndo' xa,
ndab Jesús:
—Nat syo'o gan ya' lu.
44 Na'an ton ndo' ná gudi'izh lu xte'e
myakna lu. Dubga'al ndo' ule'ay wa' uluu
las lu, le'a lu myaklana. Nsea bi'i be man
xnab lak nibe'e ley mke'a Moisés usa'a
be men zha nyakna bexa, ndontsa ini'í be
men le'a lu myaklana.
45 Ná le'a nes nsea' xabgi'i wa, usaxan
ndadi'izh xa ndo' be men xte'e myun-
yakna Jesús xa. Ta we'e le'a Jesús lá yoota
gan ga'al yate ni dub len gezh wa. Sbe'en
dub lad sa na'an men ukesea xa, ná le'a be
men itea lad uto'o ncha'beka wats Jesús.

2

Jesús myunyakna dub xa lá yoo gan isea
(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

1 Ngok stapla wizh mtancha'gal Jesús
gezh Capernaum. We'e mbi'ín be men pa
ni'i na ncho Jesús.
2 Cha uxax mzhealbe kwa'ad men sa
wa, gast ni to'o ni'i wa lá ugalta kwe be
men. Cha mluu Jesús bexa di'izh ten Dios.
3 Le'a gor wa ulaya' dap men ncha'ano
dub xabgi'i gizh lá yoo gan isea.
4 Ná le'a tant kwa'ad be men nde sa wa,
le'a bexa lá yo'o gan ibii wats Jesús. Cha
ndi ukea bexa gek ni'i wa, mxa'al bexa-yá
ga'al-la sa nso' Jesús. Cha mla'ko bexa
yalo'on nax xa gizh wa ndo' na.
5 Le'a Jesús mna'la le'a bexa mge' ladna
le'a Jesús sun gan yunyakna xa gizh wa.
Cha ndab Jesús ndo' xa:
—Amig, le'a be ke ten lu myu'ula.
6 Ná le'a be mech ten ley ndebe sa wa
cha mbinbe'ebe:
7 "¿Xta'an ngi li ndab xa ndee zhaga?
Le'a ta ndab xa uzhe'eb dub ta lá nsak
ladna Dios. ¿Ton isu'u utsu'u be ke ten be
men zha? Nabtsa Dios su'u."
8 Ná le'a Jesús cha mgenna xte'e
ndanbe'e bexa wa. Cha ndab Jesús:
—¿Xta'an lba'a ndanbe'e bega zha?
9 ¿Xta'an mas lid bid gáp na' ndo' xa
gizh ndee, le'a ke ten xa myu'ula, nati gáp
na' gaste xa, cha kob xa yalo'on ten xa,
cha isea xa?
10 Le'a nat ini'í bega le'a na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, no syo'o gan utsu'u be
ke ten be men.
Cha ndab Jesús ndo' xa gizh wa:
11 —Gáp na' ndo' lu goste, cha udob
yalo'on ten lu ba', cha bya' ta lid lu.
12 Le'a xa wa uxax ngwaste, cha udob
xa yalo'on ten xa. Cha uto'o xa sa wa ndo'
ga'al iteanak be men. Le'a itea bexa nde
sa wa ngwanseana, ndab bexa le'a Dios
uzhe'eb dub Dios juert, no ndab bexa:
—Ta ndee dub ta nunk beuna gol ni'í.

Jesús mti Leví, xa no nsalea' Mateo
(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

13 Tso'o wa ncha'agal Jesús to'o lagun
wa. Le'a kwa'ad men ulen wats Jesús, cha
mluu Jesús bexa di'izh ten Dios.
14 Le'a sa ncha'tid Jesús wa uni'í Jesús
dub xabgi'i nsalea' Leví xin Alfeo. Le'a
Leví wa nsobyun ti'in nsen xa med nkix
be men ndo' gobier Roma. Cha ndab
Jesús:
—¡Utsea! ¡Usankea tso'o na'!
Le'a Leví cha ngwaso', cha usankea xa
tso'o Jesús.
15 Ngol tso'o wa le'a Jesús nsea be xmen
xa ngwa'daw ta lid Leví. No kwa'ad be
men ncha'ano Jesús sa wa, bexa ndun
ltsa'a ti'in mbin Leví, nsea kwa'adta bexa
na ndab be men ugap nak bexa.
16 Le'a gor uni'í be mech ten ley no bexa
fariseo le'a Jesús nsobyawno bexa ugap
no bexa nsen med, cha we'e unabdi'izh
bexa ndo' be xmen Jesús, ndab bexa:
—¿Xta'an ndawno Jesús bexa nsen med
ba' no iteata bexa ugap ba' zha?
17 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha
ndab Jesús ndo' bexa wa:
—Le'a be men na'anpa gizh lá nki'in
doctor, ndi le'a xa gizh nki'inka xa
wa. Le'a na' na'anpa ndalte'ezh bexa
ndanbe'e le'a lá ndap ke; na' ndi
ndalte'ezh bexa ngondo' le'a ndap ke.

Jesús mbidi'izh xte'e lá gaw be men dub tiemp
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Le'a be xmen Juan nsea be xmen
bexa fariseo ncho be wizh lá ndaw bexa
ndontsa mas yankea bexa Dios. We'e ngol
dub wizh le'a pla be men ndab ndo' Jesús:

—Le'a be xmen Juan nsea be xmen bexa fariseo ncho wizh lá ndaw bexa. Ná le'a be xmen ga zha, ¿xta'an lid no bexa li ndun ta wa?

19 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—¿Nsak bega zha le'a dub sa nchilya'a men le'a bexa nde sa wa lá nsabndo' gaw, zha bi ncho xabgi'i mchilya'a wa?

20 Parea gal dub wizh le'a be men go'o xabgi'i mchilya'a wa. We'e le'a bexa nde sa wa lá gaw dub tiemp.

21 'Na'an ton ngo ramient lad gox nsea dub ble'a lad kub. Tal le'a xa li gun, le'a lad kub wa sya'ad, cha ndi mas stsaw-a lad gox wa.

22 No na'an ton ngo vin kub len dub bols gid gox. Tal le'a xa li gun le'a bich ten vin kub stsaw bols gid gox wa. Le'a vin wa cha ibid stsi'i no sazha'a bols gox wa. Le'a vin kub wa nsabndo' yoo len bols gid kubga.

Be xmen Jesús uxe'e bid ten trig wizh ne'e bexa
(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

23 Le'a ngol dub wizh ne'e be men le'a Jesús ncha'tid sa nax dub ble'a yo ncho trig. Le'a be xmen Jesús cha uxe'e pla be bid ten trig.

24 Le'a ncho bexa fariseo cha ndab ndo' Jesús:

—Una' go, ¿xta'an lba'a ndun bexa ba', ta na lá nsabndo' gun bexa wizh ne'e beuna zha?

25 Ná le'a Jesús cha ndab:

—¿Ni lá ndo'ol bega sa ndab di'izh ten Dios ta na mbin David dub biaj, zha na uzhebpa ndanna xa no bexa ndeseano xa zha?

26 Le'a David uyo'o len ni'ilad ten Dios, zha na ngok Abiatar ule'ay ndon le'a nsak, cha udaw xa be pan le'ay, ta lá nsabndo' gaw dub men na'anpa nak ule'ay. No msa'a xa-yá ndo' bexa ndeno xa.

27 No ndab Jesús ndo' bexa:

—Le'a Dios msa'a wizh ne'e be men ndontsa gakno-yá be men. Na'anpa mbinde'e Dios be men yankea bexa wizh wa.

28 Ta we'e le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, noga nibe'e wizh ne'e beuna.

3

Jesús myunyakna dub xabgi'i ubidya dub ya'a na
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

1 Le'a stub wizh uyo'o Jesús len ni'i sa nzhealbe bexa judio gezh wa. Le'a sa wa nsob dub xabgi'i ubidya dub ya'a na.

2 We'e le'a ncho bexa ndeula'ach naga syunyakna Jesús xa gizh wa wizh ne'e be men, ndontsa ta we'etsa usake bexa Jesús.

3 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa gizh ya'a na wa:

—Goso', cha uso' tlaw ndee.

4 Le'a Jesús cha ndab ndo' be men wa:

—¿Le'a wizh ne'e beuna nsabndo' gun beuna ta wen nati gun beuna ta ugap? ¿Gakno beuna dub xa nati ula'a beuna gat xa?

Ná le'a be men wa ni lá ika'abbe.

5 We'e le'a Jesús ndakloo mwi'i ndo' be men nde gangeak, cha uban myo'o ladna Jesús tant ngud nak lado'o bexa. Cha ndab Jesús ndo' xa na gizh ya'a na wa:

—Bkea ya'a lu.

Le'a xa wa cha mkea ya'a na, cha uxax myakna-yá.

6 Le'a bexa fariseo cha nsea'be, cha mzhealbe bexa nsea be xmen Herodes, mbidi'izh bexa ná xte'e gun bexa gan gat Jesús.

Be men kwa'ad nde to'o lagun

7 Le'a Jesús cha ncha'agal to'o lagun nsea be xmen xa. We'e kwa'ad bexa Galilea usankea tso'o Jesús.

8 Le'a gor na mbi'ín be men xte'e mbidi'izh Jesús nsea xte'e myunyakna Jesús be men, we'e kwa'adpa bexa ulaya' wats Jesús, bexa uto'o Jerusalén nsea distrit Judea nsea distrit Idumea nsea stub to'o yowbe'e Jordán nsea gezh Tiro no gezh Sidón.

9 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:

—List uteno bega dub barco, ndontsa lá kidko be men na'.

10 Le'a Jesús myunyaklana kwa'ad be men, ta we'e itea bexa gizh nsi'i be ltsa'a na, ndontsa ugal bexa masa xab Jesús.

11 Le'a be men ncho mbi bxin len lado'o na wa, gor uni'í bexa Jesús cha msaxib bexa ndo' Jesús, uge' ndab be mbi bxin wa:

—¡Go nak Xin Dios!
12 Ná le'a Jesús cha uzhe'eb uteyo be
mbi bxin, ndontsa lá gab be mbi bxin ton
nak Jesús.

Jesús mti isatibtop be xmen na
(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

13 Tso'o wa le'a Jesús ukea dub bet, cha
utezh xa bexa mti xa. Le'a bexa wa cha
ulaya' wats Jesús.
14 Cha ndab Jesús ndo' isatibtop bexa
wa:
—Le'a bega gak xa ikeseano na' nsea
bexa utu'ub na' ya'be uluu be di'izh ten
Dios ndo' be men.
15 Nat le'a bega gap di'izh yunyakna
men gizh no kontu'ub bega be mbi bxin.
16 Le'a bexa wa lnde'e nsalea': Simón
xa msalea' Jesús Pedr,
17 nsea Jacob no Juan wit Jacob be xin
Zebedeo (Jesús msalea' itop wit xa wa
"Boanerges", dub di'izh gab: cuent ní'i
usi'i).
18 Nsea Ndres, nsea Julip, nsea Bartol,
nsea Mateo, nsea Tomás, nsea Jacob xin
Alfeo, nsea Tadeo, nsea Simón xa partid
Caná,
19 nsea Judas Iscariot, xa na le'a myun
cuent Jesús tso'o wa. Le'a bexa wa cha
uyo'o len dub ni'i.

Ndab be men le'a Jesús ndap juers ten maxu'u
(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

20 We'e le'a kwa'ad be men ulen gast ni
lá yoo gan gaw Jesús nsea be xmen xa.
21 Le'a gor na mbi'ín xna'a Jesús nsea be
wit Jesús le'a be men ndadi'izh le'a Jesús
myak tont, we'e cha uto'o bexa ncha'yo'o
bexa Jesús.
22 Le'a sa wa ndebe pla mech ten ley
uto'o Jerusalén. Le'a bexa wa ndab:
—Le'a Jesús ndap Beelzebú maxu'u na
nibe'e be mbi bxin. Juers we'e ngontu'ub
Jesús be mbi bxin wa.
23 Le'a Jesús cha utezh bexa wa, cha
ndab xa:
—¿Syo'o gan kontu'ub dub maxu'u
le'aka maxu'u zha?
24 Tal be xmen dub xa nibe'e yak top
partid, cha bi le'akaga bexa kuyo, le'a
bexa wa yá na'antapa gak juertbe.
25 No tal be men ncho dub ni'i bi
le'akaga kuyobe, le'a bexa wa iteltsa'abe.
26 No liga tal le'a maxu'u kuyono le'aka
be mbi bxin ten na, le'a maxu'u wa
lá yoota gan gak juert, no cha snitndo'
maxu'u.
27 'No na'an ton gun gan yate len lid dub
xabgi'i juert kowa'an be ta'a len ni'i, tal
le'a xa lid ned uxi xabgi'i wa. Lima syo'o
gan kowa'an xa be ta'a len lid xa juert wa.
28 'Le'a na' gáp ndo' bega le'a itea be
ta kwea' ní'i be men no iteata be ta ugap
ndun bexa, le'a Dios sunge'ka ladna ta wa.
29 Ná le'a tal ton inisi Espíritu ten Dios,
le'a Dios lá gunge' ladna ke wa, le'a ta wa
dub ke nunk lá yu'uta.
30 Le'a ta wa ndab Jesús geal le'a be
mech ten ley ndab le'a Jesús ndap dub
mbi bxin.

Xna'a Jesús no be wit xa nlad ini'í xa
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

31 We'e le'a xna'a Jesús nsea be wit
Jesús ulen, cha ute bexa tso'o juertsa. Cha
mtu'ub bexa dub men ncha'tezh Jesús.
32 Le'a bexa nde wats Jesús cha ndab
ndo' xa:
—Le'a xna'a go nsea be wit go nde tso'o
juer ndee, nkwa'an bexa go.
33 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bego ná ton xa na
ta ugeaka nak xna'a na' nsea be wit na'.
34 We'e cha mwi'i Jesús ndo' bexa ndebe
sa wa. Cha ndab xa:
—Le'a bega nde ndee nak xna'a na' no
wit na'.
35 Le'a itea bexa ndun lak nlad Dios, le'a
bexa wa nak cuent wit na' no bsan na' no
xna'a na'.

4

Dub cuent ten xa ndas bid ten trig
(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Le'a stub biaj usaxan nluu Jesús
be men to'o lagun Galilea. We'e le'a
kwa'adpa be men ulen wats xa, cha ukea
xa ndo' dub barco nde ndo' nits, cha usob
xa. Le'a itea be men wa utebe ndo' yo bid
to'otsa nits wa.
2 Cha sian ta'a mluu xa msaktabe'e xa
be ta'a, ndab xa:

3 —Bla'ach bego, le'a dub xabgi'i ndun
ti'in ge'e uto'o ncha'utob bid ten trig ndo'
yo.
4 Le'a gor na mte'ach xa-yá, ncho-yá
ulate to'o nes. Le'a be migin cha ulen cha
udaw-a.
5 No ncho-yá ulate ndo' yo ge', sa uxee
yo. Le'a ná wa uxax ulen,
6 parea ngol gor na mna' bea, le'a ná
wa cha mgo'ol, cha ubid-a geal le'a-yá
na'anpa wat ndi'ib lo' na.
7 No ncho-yá ulate lat be gix nso' gich.
Ngol gor le'a gix wa uzhe'eb ngo'ol, cha
ulo xlea'-yá. Cha na'anpa usa'a-yá bid.
8 Parea ncho-yá ulate sa uta'a yo. Le'a
be ná wa ulen cha ngo'ol-a, cha msa'a-yá
sian bid. Ncho be trig wa msa'a dub
galnti'i bid. No ncho-yá msa'a dub chon
ga'al bid. No ncho-yá msa'a dub gayo'oga
bid.
9 Bego na ndap ncha' na, bla'ach bega
ta ndáp na' ndee.

Xta'an ndadi'izh Jesús sian be cuent (Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

10 Le'a gor na myanbe isatibtop xmen
Jesús nsea stapla bexa, we'e unabdi'izh
bexa ndo' Jesús ndab bexa:
—¿Xta'an gab ta msaktabe'e go cuent
ten xa ndas trig wa zha?
11 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a Dios nsa'a ta yakbe'ena bega be
ta uga'ach cuent ten xte'e nibe'e Dios.
Parea ndo' bexa xa'aga, sbe'en nsaktabe'e
na' be ta'a gor ndadi'izh na'.
12 Le'a bexa nwi'i, ná le'a bexa lá ini'í
xta'an-a. No ndo'ón bexa ta ndáp na', ná
le'a bexa ni lá yakbe'ena-yá. We'e lá yach
bexa wats Dios, no lá utsu'u Dios be ke ten
bexa.

Jesús mbidi'izh xta'an ndab cuent ten xa ndas trig (Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

13 No ndab Jesús:
—¿Lá nyakbe'ena bega ta msaktabe'e
na' wa zha? ¿Xte'exá yakbe'ena bega itea
be ta uluu na' zhaga?
14 Le'a xa nte'ach trig wa nak cuent xa
ndadi'izh di'izh ten Dios.
15 Le'a to'o nes sa ulate bid ten trig wa
nak cuent be men ndo'ón di'izh ten Dios,
parea cha nlen maxu'u cha ngo'o maxu'u
di'izh wa len lado'o bexa.
16 Le'a yo ge' sa ulate bid wa nak cuent
bexa nten ladna ndo'ón di'izh ten Dios.
17 Ná le'a bexa wa nak cuent dub ya trig
lá ndap sian lo' na. Ndangea ladna bexa
di'izh ten Dios dub nde'ep, ná le'a gor na
juert ncho bexa geal ndangea ladna bexa
di'izh wa, cha nla'a bexa-yá.
18 Le'a yo ncho gix nso' gich wa nak
cuent bexa na ndo'ón di'izh ten Dios,
19 ná le'a bexa nyu' ladna be ta'a ndo'
gizhliyo ndee, no nge' ladna bexa be ta'a
siantsa ndap xa, no nsa'ab ladna bexa
sianta ta'a gap bexa. Ta we'e le'a bexa wa
cuent dub ya trig na'an xta'an usa'a-yá.
20 Ná le'a sa uta'a yo wa nak cuent
bexa ndo'ón di'izh ten Dios, cha ndangea
ladna xa-yá idub ncho ladna xa. Le'a bexa
wa wen nak cuentla be ya trig nsa'a dub
galnti'i bid no dub chon ga'al bid no dub
gayo'oga bid.

Jesús mbidi'izh cuent ten xe'a (Lc. 8:16-18)

21 No ndab Jesús:
—¿Ncho ton nsob dub xe'a len dub caj
zha? ¿Nati ncho xa nsob-a xan dub lo'on?
¿Lid nsob xa xe'a dub sa ga'ap, ndontsa
usu-yá xe'a itea lad?
22 Le'a itea be ta uga'ach, le'a gal gor
le'a be ta wa uluukabe. No iteanak be ta
ngachyo'o, le'a gal gor ito'o-yá ndo' xe'a.
23 Bego na ndap ncha' na, bla'ach bega
ta ndáp na' ndee.
24 No ndab Jesús:
—Bla'ach bega ta ndáp na' ndee. Bi
lak ula'ach bega-yá, bi liga mas yakbe'ena
bega-yá.
25 Le'a bexa nyakbe'ena, le'a Dios gun
mas yakbe'ena bexa. Ná le'a bexa na lá
nyakbe'ena, le'a Dios slat ta na nsak bexa
nyakbe'ena bexa wa.

Dub cuent ten xte'e nda'al trig

26 Nsea ndab Jesús ndo' be men:
—Le'a lak nibe'e Dios be men nak cuent
dub xabgi'i ndas trig ndo' yo.
27 Guni'i tal naxyats xa natal nsobna' xa
le'a trig wa te'al tezhea ndi'ibya'alka.

28 Le'a trig wa juers ten yotsa nsa'a bid.
Ndon ned lak ya wa nlen, we'e cha ndach
ta ben ndo' ya wa, cha nyak-a bid ten trig.
29 Le'a zha na ngugal trig wa, cha ixen
xa trig no dub os, geal le'a zha ibele'e trig
wa yá ngol.

Dub cuent ten bid ten mostas
(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

30 No ndab Jesús:
—¿Xta'an dub ta'a nak lak nibe'e Dios
be men? ¿Xta'anma dub ta'a usaktabe'e
beuna-yá?
31 Le'a ta wa nak cuent ta ndasea dub
bid ten mostas. Le'a gor na ndas dub
men-a le'a-yá dub bid ndon le'a tuzh ndo'
itea be bid ncho ndo' gizhliyo.
32 Ná le'a tso'o na ndas xa-yá, le'a-yá
nda'al cuent dub ya si'il, mas si'il ndo' itea
be ta xge'a ndas be men, gast be migin
syo'o gan ukal lat be xos-a.

Xta'an mbidi'izh Jesús sian be cuent
(Mt. 13:34-35)

33 Le'a Jesús li msaktabe'e sian ta'a gor
nluu xa di'izh ten Dios, lak yakbe'ena
bexa-yá.
34 Sbe'en msaktabe'e xa be ta'a gor
ndadi'izh xa ndo' be men, parea ndal
gor nyak nab Jesús no be xmen xa, we'e
uya'al ndadi'izh xa ndo' bexa wa.

Jesús mtsaw ndo' mbi si'il ulen ndo' nits lagun
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

35 Le'a ngol gor na nsea te'al, le'a Jesús
ndab ndo' be xmen na:
—Ncha'be beuna stub to'o lagun ndee.
36 Cha mlaute bexa be men ndebe sa
wa. Cha ncha'be bexa bi laktsa ndi'ib
bexa ndo' barco wa. Nsea stapla barco
junt ncha'ano bexa.
37 Ngol gor le'a ndo' nits wa ulen dub
mbi si'il. Le'a golp ten nits wa gast len
barco nyo'ola, ngi sla'ko-yá barco len nits.
38 Ná le'a Jesús ndi naxyats dub xan len
barco wa, nsea dub lad ncho xan gen xa.
We'e le'a be xmen xa mkwa'an xa, ndab
bexa:
—¡Mech! ¿Lá nyu' ladna go le'a beuna
ngi sat?
39 Le'a Jesús cha ngwaste, cha uteyo xa
mbi wa, ndab xa ndo' nits wa:
—¡Kexga lu! ¡No xe ute!
Le'a mbi wa cha uleas, cha ndon xe ute
nits wa.
40 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' be
xmen na:
—¿Xta'an lba'a nzheb bega zha?
¿Xta'an lá ndangea ladna bega na' zha?
41 Le'a bexa wa mzhebbe, ndabbe ndo'
ltsa'a na:
—¿Tonxá xa ndee zhaga, gast mbi nsea
nits nxobgek ndo' di'izh ten xa?

5

Jesús ulantu'ub mbi bxin ncho len lado'o dub xa Gadara
(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

1 Cha ulaya' bexa stub to'o lagun wa
ndo' yo sa nibe'e gezh Gadara.
2 Le'a gor ula' Jesús ndo' barco wa, le'a
dub xabgi'i ncho mbi bxin len lado'o xa
uto'o lat be ge'lo'o sa nga'ach be men
ngut.
3 Le'a xabgi'i wa len ge'lo'o ten kam-
peon wa nak lid na. Ni caden lá ndun
bexa gan uxi bexa xa wa.
4 Sianla biaj mxi bexa ya'a xa nsea
caden, no gi'ib nke'anchii bexa xo'o xa.
Ná xa nkixka caden wa nsea nsuka xa
gi'ib wa. Ta we'e na'an ton ndun gan uxi
xa.
5 Te'al tezhea nkeseabezhat xa be ge'e
no sa nga'ach be men wa. No ge' nke'a xa
le'aka las xa.
6 Gor na bi sitta uni'í xa Jesús le'a xa wa
uto'ola karrel gast ndo' Jesús msaxib xa.
7 Cha uge' ndab mbi bxin wa ndo' Jesús:
—¿Xta'an ngi na' nsea ugal lu zha Jesús,
Xin Dios si'il? ¡Le'a Dios nsobwi'i le'a na'
na'ab na'anpa utsaksi lu na'!
8 Le'a mbi bxin wa le'a li ndab, geal
le'a Jesús unibe'ela ndo' mbi bxin ito'o len
lado'o xa wa.
9 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndab:
—¿Xte'e nsalea' lu zha?
Le'a mbi bxin wa cha ndab:
—Na' nsalea' Uzhe'eb Kwa'ad Xa, geal
le'a besa kwa'adpa.
10 We'e cha uzhebpa unab mbi bxin wa
ndo' Jesús ndab ta wa:
—Lá kontu'ub lu besa sa ndencho besa
ndee.
11 Le'a gax ge'e wa kwa'ad kuch nde-
seayawbe.

12 Le'a be mbi bxin wa cha ndab ndo'
Jesús:

—Btu'ub besa yate besa len be kuch ba'.

13 We'e le'a Jesús cha msa'a di'izh li gun
be mbi bxin. Le'a be ta wa cha uto'o len
lado'o xabgi'i wa, cha uyo'o be ta wa len
be kuch wa. Cha ubix bema gek dub we'a
gast len nits ula'yo'o ma, cha ngut bema.
Le'a ndo' itea be kuch wa pa top mil ma.

14 We'e le'a be men nkeno be kuch
wa cha uto'o karrel ncha'yab-a ndo' be
men ndesea ge'e nsea be men gezh. Le'a
kwa'ad be men cha uto'o ncha'bewi'i ná
xta'an uyo'o.

15 Le'a gor ulaya' bexa wats Jesús, le'a
bexa cha uni'í xa na li uto'o mbi bxin len
lado'o na wa myaklana nsob wats Jesús,
nakla xa xab xa. Cha mzheb bexa.

16 Le'a bexa na uni'í ta uyo'o wa cha
mbidi'izh ndo' be men wa xte'e myakna
xa wa, nsea xte'e ngut be kuch wa.

17 Le'a bexa wa cha unab ndo' Jesús
ika'an Jesús ndo' yo ten bexa wa.

18 Le'a gor na ukeagal Jesús ndo' barco,
le'a xa li myakna wa cha unab ndo' Jesús
no ya'no Jesús.

19 Ná le'a Jesús lá ka'ab go'o xa, ndi
ndab Jesús ndo' xa:

—Bya' ndo' bexa ta lid lu. Cha bidi'izh
ná xte'e myunyakna Dios lu, no xte'e
mlats ladna Dios lu.

20 Le'a xa wa cha nsea', cha us-
axan ndadi'izh xa ndo' bexa idub dis-
trit Decápolis xte'e myunyakna Jesús xa.
We'e le'a itea be men wa ngwanseanabe.

Jesús myunyakna dub xagots, nsea mx-iste xa xingots Jairo
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 Le'a gor na myach Jesús len barco wa
nsea' xa stub to'o lagun wa, le'a uzhebpa
kwa'ad men ulen wats Jesús.

22 Cha no ulen dub xabgi'i nsalea' Jairo,
xa nchansu ni'i sa nzhealbe bexa judio
gezh wa. Le'a gor na uni'í xa Jesús, cha
msaxib xa ndo' Jesús.

23 Cha unab xa ndo' Jesús, ndab xa:

—Le'a me'ed gots ten na' yamer gat.
Wa' una uxo'ob ga ya'a ga tso'o me'ed wa,
ndontsa yakna me'ed, lá gat me'ed.

24 Le'a Jesús cha ncha'ano xa, nsea
kwa'ad be men usankea tso'o bexa gast
ngidko bexa Jesús.

25 Le'a lat be men wa ncha'a dub xagots
nsén gealgizh nle'a xa ten idub dub tibto-
pla li'in.

26 Le'a xa wa uzhe'eb ukesea ndo'
kwa'ad be doctor, gast mte'a xa iteanak
med ndap xa. Ná le'a xa ni lá yakna, ndi
mas kwea' nsak xa.

27 Le'a gor na mbi'ín xa ndadi'izh be
men xte'e ndun Jesús, we'e cha ubii xa
ndi tso'o Jesús lat be men wa. Cha mgal
xa xab Jesús,

28 geal le'a xa mbinbe'e tal xa ugal masa
xab Jesús, le'a xa syakkana.

29 Cha bi le'a gor wa uleasla' ten wa,
cha mgenna xa le'a xa myaklana ndo'
gealgizh wa.

30 We'e le'a Jesús mgenna uto'o dub
tuzh juers ten na, cha mgeak Jesús mwi'i
ndo' be men, ndab xa:

—¿Ton xa mgal xab na'?

31 Le'a be xmen Jesús ndab:

—Una' go le'a be men kwa'ad ba' le'a
ngidko ga, ¿ná xta'an ndab go ná ton mgal
xab ga zha?

32 Ná le'a Jesús nwi'ika gangeak ná ton
mgal xab xa.

33 Le'a xagots wa nxis tant nzheb xa,
geal le'a xa uni'í xta'an mbin xa. Cha ubii
xa msaxib xa ndo' Jesús, cha ndab xa idub
gealngea xta'an mbin xa.

34 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:

—Xagots, le'a ta na mge' ladna lu na'
wa, ta we'e myakna lu. Nat bya' cha bten
ladna lu, le'a lu myaklana ndo' gealgizh
wa.

35 Ndalen li nso'yadi'izh Jesús, ulen pla
bexa uto'o ta lid Jairo, ndab dub xa wa
ndo' Jairo:

—Le'a xingots ga ngutla. Yá na'antapa
go'o ga mech ba'.

36 Ná le'a gor na mbi'ín Jesús ta li ndab
xa wa, cha ndab Jesús ndo' Jairo:

—Lá izheb lu. Bingeatsa ladna lu na'.

37 We'e le'a Jesús lá ngo'o itea be men
wa. Nabtsa Pedr no Jacob no Juan wit
Jacob mbi'i Jesús.

38 Gor na ulaya' bexa ta lid Jairo,
le'a Jesús uni'í xte'e nbezhat bexa no
ndeyo'on bexa.
39 Cha uyo'o Jesús len ni'i wa, cha ndab
xa:
—¿Xta'an lba'a ndun bega ruid nsea
ndeyo'on bega zha? Le'a me'ed ba'
na'anpa ngut, le'a me'ed ba' ga naxy-
ats-tsa.
40 Le'a be men wa ndi nxi'idno Jesús.
Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—¡Utate itea bega sa ndee!
Cha mbi'i Jesús xustsa me'ed no
xna'atsa me'ed nsea yontsa be xmen Jesús
wa. Cha uyo'o bexa len sa ncho'ob me'ed
wa.
41 We'e le'a Jesús cha usen ya'a me'ed,
cha ndab xa:
—Talita kumi —le'a ta wa dub di'izh
gab: Me'ed gots, na' gáp ndo' lu, goste.
42 Le'a me'ed wa cha mban no usaxan
nkesea me'ed. Le'a be men ndebe sa wa
ngwanseanabe. Le'a me'ed wa ncho dub
tibtop li'in.
43 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Na'anpa gudi'izh bega ta ndee. Nat
bsa'a bega ta gaw me'ed gots ba'.

6

Jesús nsea'uluu be men gezh Nazaret
(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

1 Le'a Jesús nsea be xmen xa cha uto'o
sa wa, nsea' xa Nazaret sa ngo'ol xa.
2 Ngol dub wizh ne'e be men le'a Jesús
cha nluu bexa len ni'i sa nzhealbe bexa
wa. We'e kwa'ad be men ndanseana xte'e
ndadi'izh Jesús, ndab bexa ndo' be ltsa'a
xa:
—¿Pama ngwa'lo'o xa ndee be di'izh
lba'ata nluu xa ba' zha? ¿Pa mtsid xa be
ta ndák xa ba' zha? ¿No xte'ema ndun xa
be uyon wa zha?
3 ¿Na'anpa xa ndee xa carpinter, xin
Marí wa zha? ¿No na'anpa wit xa Jacob
no Kosé no Judas no Simón zha? ¿No
na'anpa be bsan xa ncho lat beuna gezh
ndee zha?
Ta we'e na'anpa isakyo'ón bexa ta ndab
Jesús.
4 Ná le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a be men ndap mod ndo' dub xa
ndadi'izh sakndo' Dios. Parea le'a bexa
ncho lazh xa no be ltsa'a xa no bexa ncho
ta lid xa na'anpa ndap bexa mod ndo' xa.
5 Ta we'e lá ngun Jesús sian uyon sa wa.
Platsa xa gizh mxo'ob Jesús ya'a na gek
xa, cha myakna bexa.
6 Le'a Jesús ngwanseana xte'e lá ndan-
gea ladna bexa Jesús. Cha ndi ukesea
uluu xa be men ndencho be gezh gax sa
wa.

Jesús mtu'ub isatibtop bexa gudi'izh di'izh ten Dios
(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

7 Tso'o wa utezh Jesús isatibtop be
xmen xa, cha msa'a xa juers kontu'ub
bexa be mbi bxin. Cha mtu'ub xa top
ga'ga bexa,
8 ndab xa ndo' bexa:
—Ni dub ta'a gunti'in bega nes lá go'o
bega, ni bols, no ni pan, no ni med. Bi'i
bega dub bordóntsa.
9 Bke'atsa bega ndab bega, parea ni stub
nes xab bega lá go'o bega.
10 Le'a sa na ilaya' bega len dub ni'i
usa'a bexa, we'etsa yoo bega gast gal wizh
ika'an bega gezh wa.
11 No tal ncho gezh lá ula'a bexa yoo
bega, ni lá nlad bexa go'ón bexa ta
gudi'izh bega, bka'an bega gezh wa. Cha
blate bega gast yakol ngwa'al xo'o bega, ta
nluu le'a Dios lá nsak ladna lak nak bexa
wa. Le'a na' gáp ndo' bega le'a gal wizh
gab Dios ná ton ndap ke, le'a bexa gezh
wa mas gealkwea' ini'í ndo' bexa uyo'o
gezh Sodoma nsea gezh Gomorra.
12 We'e cha uto'o be xmen Jesús
ncha'beyadi'izh ndo' be men ula'a bexa
be ta ugap nak bexa, cha yach bexa wats
Dios.
13 No ngontu'ub bexa sian be mbi bxin
ncho len lado'o be men, nsea nga'ab bexa
aceit gek kwa'ad bexa gizh, cha nyakna
bexa gizh wa.

Xte'e ngut Juan xa ulalea' be men
(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

14 Le'a be ta mbin Jesús wa uzhe'eb
mgen itea lad, gast no Herodes xa nibe'e
idub región wa mbi'ín be ta wa. Cha ndab
Herodes:
—Le'a Jesús le'a nak Juan xa ulalea' be
men wa mbangal ndo' gealgut. Ta we'e
ndap xa juers ndun xa be uyon wa.

15 No ncho be men ndab:
—Le'a Jesús nak Elí.
No ncho bexa ndab:
—Le'a Jesús le'a stub profet cuent bexa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta.
16 Ná le'a gor na mbi'ín Herodes xte'e ndab be men wa, cha ndab Herodes:
—Le'a xa wa le'a Juan xa unibe'e na' ulobto'og bexa gen na wa. Xa wa le'a xa mbangal.
17 Le'a mas polta le'a Herodes uka'a Herodías, xagots ten Julip witka Herodes. Le'a Herodes mtu'ub be xmen na isen bexa Juan, cha uxi bexa Juan caden, uke'a bexa Juan litgi'ib, lak nlad Herodías.
18 Li mbin Herodes geal le'a Juan ndab ndo' xa:
—Na'anpa utsin nak-a uka'a lu xagots ten wit lu.
19 Ta we'e le'a Herodías nxeeno ladna Juan, gast nlad xa gut xa Juan. Ná xa lá gunga gan,
20 geal le'a Herodes lá ula'a gat Juan. Le'a Herodes ndap mod ndo' Juan, geal le'a Juan dub xa wen ten Dios. No ndal ladna Herodes ndo'ón xa ta ndadi'izh Juan, ná le'a xa gast ni lá ini'í xte'e gun gor ndo'ón xa ta ndadi'izh Juan.
21 Le'a ngol dub wizh le'a Herodías mzhealka dub mod xte'e gat Juan. Le'a wizh ngol lea' Herodes, le'a xa ulo dub gast si'il. Mgaw Herodes be men nsak ten xa, no bexa nibe'e ten soldad, no le'aka bexa nsak ncho distrit Galilea.
22 Cha uto'o xingots Herodías mbilndats xa ndo' ga'al bexa nde ndo' gast wa. We'e le'a Herodes nsea bexa nde sa wa ngol ladna xte'e mbilndats nagots wa, cha ndab Herodes ndo' xa:
—Unab guni'i xta'an nlad lu, le'a na' usa-yá.
23 Gast Dios nsobwi'i gáp na' ndo' lu: itea ta inab lu usa na', gast itol ta nibe'e na' ndee.
24 Le'a nagots wa cha uto'o nsea' ndo' xna'a na, cha ndab xa:
—¿Xta'an ina'ab na' ndo' Herodes?
Le'a xna'a nagots wa cha uka'ab ndab:
—Unab gek Juan xa ulalea' be men.
25 Le'a nagots wa cha uxax ubii sa nsob Herodes ndab:
—Le'a na' nlad usa'a go gek Juan xa ulalea' be men, ixo'ob-a ndo' dub plat.
26 Le'a Herodes cha uban myo'o ladna. Parea ke na ndab xa Dios nsobwi'i no ke na mbi'ín be men nde ndo' mes ta ndab xa wa, ta we'e usa'aka Herodes ta unab nagots wa.
27 We'e le'a xa cha mtu'ub dub soldad ya'labto'og gen Juan len litgi'ib wa, cha yo'o xa-yá.
28 Le'a soldad wa cha ngwa'labto'og gen Juan len litgi'ib, cha myo'o xa-yá uxo'ob-a ndo' dub plat. Cha msa'a xa-yá ndo' nagots wa. Le'a nagots wa cha ngwa'usa'a-yá ndo' xna'a na.
29 Le'a gor na mbi'ín be xmen Juan le'a Juan ngut, cha ngwa'dob bexa Juan. Cha mka'ach bexa Juan.

Jesús mgaw dub ga'ay mil xabgi'i
(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 We'e le'a be xmen Jesús cha mla'ncha' wats Jesús, cha mbidi'izh bexa itea be ta'a mbin bexa nsea ta mluu bexa be men.
31 Ná le'a sa nso' Jesús wa tant nyo'o nto'o be men, gast ni lá yoo gan gaw bexa. Ta we'e le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Ncha'be beuna dub sa na'an men, ndontsa une'e bega dub xla'al.
32 We'e cha nab Jesús nsea be xmentsa xa uto'o, ukea bexa ndo' dub barco, ncha'be bexa dub sa na'an men.
33 Ná le'a kwa'ad be men uni'í ncha'be bexa no mgondo' bexa Jesús. Ta we'e cha uto'o bexa be gezh wa, uxax ncha'be ndats bexa, cha nedla bexa ulaya' sa ilaya' Jesús.
34 Le'a gor na ula' Jesús ndo' barco wa, cha mna'la xa be men kwa'ad nde to'o nits, cuent be borreg lá ndap ton ula'ach ma. Cha mlats ladna Jesús bexa, cha usaxan xa mbidi'izh xa sian ta'a ndo' bexa.
35 Ngol gor mas uzhela, le'a be xmen Jesús ubii wats Jesús, ndab bexa:
—Le'a sa ndee dub sa sit na'anpa ncho be men, ná nat yá uzhelapa.
36 Gud go ndo' be men ba' ya'isi'i bexa ta gaw bexa be ranch no be gezh nde gax ndee, le'a bexa lá no'o ta gaw na.
37 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Bsa'a bego ta gaw bexa ba'.
Le'a be xmen Jesús cha ndab:

—¿Nlad ga ya'isi'i besa be ta gaw bexa ba' zha? Le'a ta wa itatso' ta ndun dub men gan dub xo'on mbe'e.

38 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndab:

—¿Plo pan ndap bega zha? Wa'iwi'i bega-yá.

We'e le'a gor mlen bexa, cha ndab bexa ndo' Jesús:

—Le'a besa ndap sga'aytsa pan nsea stoptsa mbeal.

39 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na gab ndo' be men wa kwe plagaga xa ndo' gixgi uge'a wa.

40 We'e le'a kadga dub sa wa ute dub gayo'oga bexa no itol gayo'oga xa.

41 Le'a Jesús cha usen isaga'ay pan nsea itop mbeal wa. Cha mwi'i xa gibe'a, msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a Jesús be pan wa sian ble'a, we'e msa'a xa-yá ndo' be xmen xa. Le'a bexa wa mtse'a-yá ndo' be men wa. Cha liga mtse'a bexa be mbeal wa ndo' iteanak be men.

42 Le'a itea be men wa udaw gast plo mzhea bexa.

43 Ná le'a gor mtele'e bexa be pan no be mbeal ta mya'an yaw be men wa, le'a ta wa stibtop zhum byux-a.

44 Le'a lat bexa li udaw wa pa dub ga'ay mil be xabgi'i.

Jesús useandats ndo' nits
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:

—Bkea bega le'aka ndo' barco ba'. Cha wa' bega stub to'o lagun gast gezh Betsaida.

Ndalen wa ndab Jesús ndo' be men kwa'ad wa ya'be bexa.

46 Le'a gor na yá nsea'be be men wa, le'a Jesús nab ukea dub bet ngwa'yadi'izhno xa Dios.

47 Ngol gor ula' te'al le'a barco ncho be xmen Jesús wa nchaseala itol nes ndo' nits wa. Le'a Jesús nab myanso' ndo' yo.

48 We'e le'a Jesús mna'la le'a barco wa uzhebpa juers nseala, geal le'a mbi uzhebpa nlen ndo' nits wa lad ndo' barco. Ngol gor yamer nsayat xe'a, le'a Jesús nchasea ndats ndo' nits gax wats barco wa.

49 Le'a gor uni'í bexa Jesús nseandats xa ndo' nits wa, cha utezhat bexa le'a bexa mbinbe'e le'a-yá dub ta uxin.

50 Le'a bexa iteanak na' ta wa, no uzhe'eb mzheb bexa. Ná le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:

—¡Gop bega valor! ¡No lá izheb bega! Le'a ta ndee na'ka.

51 Le'a gor ukea Jesús ndo' barco wa, le'a mbi wa cha uleas. Le'a be xmen Jesús uzhebpa mzheb, no ngwanseana bexa,

52 geal le'a bexa lá yakbe'ena ta na li mbinno Jesús be pan wa, le'a bexa bi lika ngud nak lado'o na.

Jesús myunyakna bexa gizh gezh Genesaret
(Mt. 14:34-36)

53 Le'a bexa wa utakea ndo' nits wa, ulaya' bexa sa nsalea' Genesaret, cha mxi bexa barco wa ndo' yo.

54 Le'a gor ula' bexa ndo' barco, le'a be men nde sa wa mgondo'la Jesús.

55 We'e le'a be men ncho be gezh nde gax wa ulenno be men gizh ndo' yalo'on gast sa mbi'ín bexa nso' Jesús.

56 Le'a itea sa nda' Jesús len be gezh byux no be gezh ubi'i no be ranch, ngoteka be men bexa gizh wa to'o nes sa nsatid Jesús. Cha unab bexa ula'a Jesús masa ndats xab Jesús ugal bexa gizh. Le'a itea bexa na li mgal xab Jesús wa cha myaknabe.

7

Ta ndun bzhi'ik gealnaban ten be men
(Mt. 15:1-20)

1 Tso'o wa le'a pla bexa fariseo nsea be mech ten ley uto'o Jerusalén ulen wats Jesús.

2 Cha uni'í bexa le'a pla be xmen Jesús ndeyaw ni lá una'a bexa lak nibe'e costumbr ten bexa. Ta we'e unisi bexa be xmen Jesús.

3 Le'a bexa fariseo nsea iteata be men judio uzhebpa ndankea be costumbr ten be usan gox polta ten bexa. Tal le'a bexa lid ned una'a sian biaj lak nak costumbr wa, le'a bexa lá yoo gan gaw.

4 No tal bexa ngwa' ndo' xge'e, le'a bexa wa lá yoo gan gaw tal le'a bexa lá una'a. Nsea sianta be costumbr ndankea bexa,

lak nsat bexa be vas no be kamplor no be
ta gi'ib. Nsea iteata be ta'a ndanti'in bexa
sa ndaw bexa juerska yat-a lak nibe'e
costumbr ten bexa.
5 Ta we'e le'a bexa fariseo nsea be mech
ten ley unabdi'izh ndo' Jesús ndab bexa:
—¿Xta'an ni lá ndankea be xmen lu
be costumbr mcha'an be usan gox polta
ten beuna zha? Lba'atsa na'a bexa gor
ndaw bexa parea na'anpa na'a bexa lak
nsabndo'-yá.
6 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a bega nluu cuentta xa wen ná
bega xa ugap nak. Ugeaka mke'a Isaías
sakndo' Dios tiemp polta, ndab xa lak nak
bego:

Le'a be men ndee di'izhtsa ndankea na',
parea le'a lado'o xa sit nak ndo' na'.
7 Na'an xti'in ta ndankea bexa na',
le'a cuent di'izh ten na' nluu bexa,
parea di'izh ten be mentsa-yá.

8 Mla'a bega ta unibe'e Dios gun bega,
ndankea bega ndi sbe'en costumbr ten
men, lak nsat bega kamplor no be vas, no
sianta be ta'a cuent ta ndee ndun bega.
9 No ndab Jesús ndo' bexa:
—Le'a bega nla'a be ta unibe'e Dios,
cha ndi ndankeatsa bega be costumbr ten
le'aka bega.
10 Le'a ta na mke'a Moisés ndab:
"Wankea bega xus bega nsea xna'a bega."
No ndab-a: "Le'a tal ton kwea' iní'i ndo'
xus na natal ndo' xna'a na, le'a xa wa
nsabndo' gat."
11 Ná le'a bego ndi ndab le'a tal ton gab
ndo' xus na no ndo' xna'a na le'a iteanak
be ta'a ndi'izh gakno xa bexa wa, le'a ta
wa ndi usa'a xa ndo' Dios,
12 we'e le'a xa wa yá na'antapa juerska
gakno xus na no xna'a na.
13 Li nla'a bega ta unibe'e Dios, ndankea
bega ndi sbe'en costumbr ten bega. No
sianta be ta'a cuent nak ta ndee ndun
bega.
14 We'e le'a Jesús cha utezh itea be men
kwa'ad wa, cha ndab xa:
—¡Bla'ach bega ta gáp na' ndee! ¡No
byakbe'ena bega-yá!
15 Le'a ta ndaw be men na'anpa le'a
ndun bzhi'ik bexa ndo' Dios. Ndi le'a ta
nto'o lado'o be men ndun bzhi'ik bexa
cuent ten Dios.
16 Le'a bego na ndap ncha' na, bla'ach
bega ta ndáp na' ndee.
17 Le'a gor na mla'a Jesús be men wa,
cha nsea' xa len ni'i. We'e le'a be xmen
xa unabdi'izh ná xte'e nak ta msaktabe'e
xa wa.
18 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Noga bego ni lá nyakbe'ena ta ndáp
na' zha? ¿Lá nyakbe'ena bega zha le'a ta
ndaw dub men, le'a ta wa lá gun bzhi'ik
xa ndo' Dios?
19 Le'a ta wa na'anpa nyo'o lado'o
xa, ndi len xa ncha'a-yá, cha tso'o wa
ncha'a-yá len letrina.
Le'a ta li ndab Jesús wa gab le'a itea ta
ndaw bexa umbi'ika ndo' Dios.
20 We'e ndab Jesús:
—Le'a ta nto'o lado'o dub men, le'a ta
wa ndun bzhi'ik xa ndo' Dios.
21 Le'a len lado'o xa nto'o be ta ugap
ndanbe'e xa. Ta we'e ncho bexa ngalga
xa ten stubga men. No ncho xa ndun ta
ugap ltsa'a ta li nak wa. No ncho xa ndut
men.
22 No ncho xa ndun gealwa'an. No ncho
xa sbe'en nlad mas sian ta'a gap. No ncho
xa ugap ndanno be men. No ncho xa
ndun gealkwi'in. No ncho xa ndun itea
ta nladtsa xa. No ncho xa ndaklono stub
xa ndap ta'a. No ncho xa nisi be ltsa'a
na. No ncho xa nzhinna. No ncho xa ni
lá nsakyo'ón.
23 Le'a itea be ta ugap ndee nto'o len
lado'o be men, cha ndun bzhi'ik-a gealna-
ban ten xa ndo' Dios.

Dub xagots na'anpa xa judio mbingea ladna Jesús
(Mt. 15:21-28)

24 Cha uto'o Jesús distrit Galilea ncha'a
xa dub sa gax gezh Tiro no gezh Sidón.
Cha uyo'o xa len lid dub men sa wa. Le'a
Jesús lá nlad igen pa ncho xa, ná le'a-yá
mgenka.
25 We'e le'a dub xagots mbi'ín pa ncho
Jesús cha ulen xa wats Jesús, le'a xa ndap
dub me'ed gots gizh ncho mbi bxin len
lado'o na. Cha usaxib xagots wa ndo'
Jesús.

26 Le'a xa wa xa Sirofenicia, na'anpa xa
judio. Le'a xa wa unab kontu'ub Jesús
mbi bxin ncho len lado'o xin xa wa.
27 Ná le'a Jesús ndi ndab:
—Bla'a ned be me'ed itayaw. Na'anpa
utsin nak ulat besa ta gaw be me'ed, cha
usa'ab besa-yá ndo' be mbek.
28 Le'a xagots wa uka'ab ndab:
—Ta ugeaka ta wa, Señor, parea le'a be
mbek ndaw be ta'a nlate to'o be me'ed
xan mes.
29 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a lu utsin uka'ab. Nat bya' ta lid lu,
le'a mbi bxin wa uto'ola len lado'o xme'ed
lu.
30 Le'a gor na mtansea' xagots wa ta lid
xa, le'a mbi bxin wa uto'ola len lado'o
me'ed gots wa. Le'a me'ed wa nax ndo'
lo'on myaklana.

Jesús myunyakna dub xa mud no ngwa'ad

31 Le'a Jesús cha mka'an sa nibe'e Tiro
wa, ncha'tid xa Sidón nsea distrit nsalea'
Decápolis, ulaya' xa to'o lagun Galilea.
32 Le'a be men kwa'ad cha ulaya'no
dub xa mud no ngwa'ad xa. Cha unab
bexa uxo'ob Jesús ya'a na gek xa mud wa,
ndontsa yakna xa.
33 Le'a Jesús cha mbi'i nabtsa xa mud
wa dub lad wats be men wa. Cha mkiko
Jesús ngutsya'a na be len ncha' xa mud
wa. Cha mchukko Jesús dub ngutsya'a na,
cha mgal Jesús luzh xa mud wa.
34 We'e mwi'i Jesús gibe'a, cha mga'a
ladna xa, ndab xa:
—¡Efata! —le'a ta wa gab: ¡Bya'al lu!
35 Bi le'a gor wa cha mya'al ncha' xa,
cha myakna luzh xa nsea usaxan utsin
ndadi'izh xa.
36 We'e cha ndab Jesús ndo' bexa:
—Na'an ton ndo' ná gudi'izh bega ta
ndee.
Parea lakta pla biaj ndab Jesús lá
gudi'izh bexa-yá, ná le'a bexa ndi mas
mbidi'izh-a.
37 Le'a itea be men uzhebpa ng-
wanseana, ndab bexa:
—Wenka ndun xa itea be ta'a, gast
nyunyakna xa bexa mud no ngwa'ad.

8

Jesús mgaw dub dap mil men (Mt. 15:32-39)

1 Ngol dub wizh le'a be men kwa'adpa
mzhealbe wats Jesús, ná le'a bexa lá ndap
ta gaw na. Ngol gor le'a Jesús cha utezh
be xmen na, cha ndab xa:
2 —Na' nlats ladna be men ndee, le'a
bexa wizh nyonla nde wats na', ná le'a
bexa lá ndapta ta gaw na.
3 Tal na' utu'ub bexa lba'atsa lá gaw
bexa, ncha'a bexa lá uxik ilansea' ta lid
na, le'a ncho xa ba' sit uto'o.
4 Le'a be xmen Jesús cha ndab:
—¿Pa izheal beuna pan gaw dub lba'ata
men ba' zha? Le'a sa ndee sit nde be gezh.
5 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndab ndo'
bexa:
—¿Plo pan no'o bega zha?
Le'a bexa cha ndab:
—Sga'ad pan.
6 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' be men
kwa'ad wa kwe bexa ndo' yo. Cha usen xa
isaga'ad pan wa, cha msa'a xa xno ndo'
Dios. Cha ule'a xa be pan wa sian ble'a,
cha msa'a xa-yá ndo' be xmen xa, utse'a
bexa-yá ndo' be men.
7 No stapla be mbeal byux ndap bexa
usen Jesús, msa'a Jesús xno ndo' Dios.
Cha unibe'e xa ndo' be xmen xa utse'a-yá
ndo' be men wa.
8 Le'a be men wa udaw gast plo mzhea
bexa. Cha mtele'e bexa sga'ad zhum byux
be ta mya'an sobr.
9 Le'a bexa udaw wa pa dap mil. Le'a
Jesús cha ndab ndo' bexa wa ya'be bexa.
10 Cha ukea xa ndo' dub barco nsea be
xmen xa ncha'a bexa distrit Dalmanuta.

Bexa fariseo unab dub ta uluu ton mtu'ub Jesús (Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

11 Le'a sa wa ulen pla bexa fariseo wats
Jesús. Cha usaxan bexa ndadi'izhno bexa
Jesús, nlad bexa gun bexa preb Jesús,
ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a besa nlad gun ga dub ta uluu le'a
ga Dioska mtu'ub.
12 Le'a Jesús cha mga'a ladna, cha ndab
xa:

—¿Xta'an nlad be men ncho nat dub ta uluu ton nak na'? Le'a na' gáp le'a bega na'anpa ini'í ta nab bega wa.
13 We'e le'a Jesús cha mla'a bexa. Cha ukea Jesús ndo' barco wa nsea be xmen xa, ncha'be bexa stub to'o nits.

Levadur ten bexa fariseo nsea Herodes (Mt. 16:5-12)

14 Le'a be xmen Jesús myalad ngo'o pan gaw bexa. Dubtsa pan no'o bexa len barco wa.
15 Le'a Jesús ndab ndo' bexa:
—Bla'ach bego, uzhebpa gop bega cuent nsea levadur ten bexa fariseo no levadur ten Herodes.
16 Le'a bexa wa cha ndabbe ndo' be ltsa'a na:
—Li ndab xa geal le'a beuna lá ngo'o pan.
17 Le'a Jesús cha mgenna ta li ndab bexa wa, cha ndab Jesús:
—¿Xta'an ndeyadi'izh bega le'a bega lá no'o pan zha? ¿Bi lá nyakbe'ena bega ta nluu na' zha? ¿No bi ngud nak lado'o bega zha?
18 ¿Lá na' ngusndo' bega zha? ¿No ni lá ndo'ón ncha' bega zha? ¿No ni lá ntse'a ladna bega ta li mbin na' wa zha?
19 Le'a zha na msa na' ga'aytsa pan udaw dub ga'ay mil xabgi'i wa, ¿plo zhum ta mya'an sobr mtele'e bega zha?
Cha ndab bexa:
—Stibtop zhum-a.
20 Le'a Jesús cha ndab:
—No gor na msa na' dub ga'adtsa pan udaw dub dap mil men, ¿plo zhum ta mya'an sobr mtele'e bega zha we'e zha?
Cha ndab bexa:
—Sga'ad zhum-a.
21 Cha ndab Jesús:
—¿Ni bi lá nyakbe'ena bega zha?

Jesús myunyakna dub xa lá na' gezh Betsaida

22 Le'a gor ulaya' Jesús gezh Betsaida, we'e le'a pla be men ulenno dub xabgi'i lá na'. Cha unab bexa ndo' Jesús ugal Jesús ngusndo' xa ndontsa yakna xa.
23 Le'a Jesús cha usen ya'a xa lá na' wa, ulo'o Jesús xa dub lad to'o gezh. Cha mchukko Jesús ngusndo' xa no mxo'ob Jesús ya'a na tso'o ngusndo' xa wa. Cha ndab Jesús:
—¿Na'la lu nat zha?
24 Le'a xa wa cha mwi'i ndab:
—Na' na'la be men cuenttsa be ya ndesea.
25 Le'a Jesús cha mxo'ob ya'a na tso'o ngusndo' xa stub biaj, cha myakna-yá. No ndon wenla mna' xa itea be ta'a.
26 We'e le'a Jesús cha mtu'ub xa ya' xa ta lid xa, ndab Jesús:
—Lá itid lu len gezh ba', no ni na'an ton ndo' ná gudi'izh lu-yá to'o gezh ba'.

Pedr ndab le'a Jesús nak Cristo (Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Tso'o wa le'a Jesús uto'o sa wa nsea be xmen xa. Ncha'be bexa be gezh nde gax Cesarea Filipo. Le'a nes ncha'be bexa le'a Jesús unabdi'izh ndo' be xmen xa, ndab xa:
—¿Xte'e ndab be men ton nak na' zha?
28 Le'a bexa cha uka'ab ndab bexa:
—Le'a ncho be men ndab le'a go nak Juan xa ulalea' be men. No ncho bexa ndab le'a go nak profet Elí. No nchoga bexa ndab le'a ga nak stub profet xa'aga.
29 We'e le'a Jesús cha ndab:
—¿Bego zha xte'e gab ton nak na'?
Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Le'a go nak Cristo, xa mtu'ub Dios.
30 Parea le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Lá gudi'izh bega ton nak na' ndo' be men.

Jesús mbidi'izh le'a gat (Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

31 We'e le'a Jesús cha usaxan nluu bexa, ndab xa:
—Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, nsabndo'ka iní na' sian gealkwea'. Le'a bexa gox nsak no be ule'ay nibe'e no be mech ten ley uxelad na'. No gut bexa na', ná le'a gal wizh yon le'a na' iban ndo' gealgut.
32 Li uya'al mbidi'izh Jesús le'a xa gat. We'e le'a Pedr cha mbi'i Jesús dub lad, cha uteyo Pedr xa, ndab Pedr:
—¡Na'anpa li gak ta wa!
33 Le'a Jesús cha mgeakso' mwi'i ndo' be xmen na, cha uteyo xa Pedr, ndab xa:
—Utatso' wats na', le'a lu ndadi'izh cuent maxu'u. Le'a lu lá ndanbe'e lak

ndanbe'e Dios, le'a lu ndi ndanbe'e lak
ndanbe'e be mentsa.
34 We'e le'a Jesús cha utezh be xmen na
nsea kwa'ad be men xa'aga. Cha ndab
Jesús:
—Tal ton nlad isankea tso'o na', nsab-
ndo' ula'a xa iteanak be ta nlad xa, cha
go'o xa cruz ten xa, cha isankea xa tso'o
na', guni'i xta'an gunno be men xa.
35 Le'a tal ton ukwa'an xte'e wen yoo
xa, le'a xa wa ndi gun perdid gealnaban
ten na ndo' Dios. Ná le'a tal ton gat ta
na nak xa xmen na' no ta na ndangea
ladna xa di'izh wen ten Dios, le'a xa wa
gap gealnaban ndo' Dios.
36 Le'a tal dub men ndap iteanak be ta
ncho ndo' gizhliyo ndee, cha gak perdid
gealnaban ten xa ndo' Dios, ¿xti'in be ta
sian ndap xa wa zha?
37 Le'a ta wa na'anpa ugal isi'i xa
gealnaban ten xa.
38 Tal ton idono ladna na' nsea di'izh
ten na' ndo' be men ugap ncho tiemp nat,
le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, noga
idono ladna xa wa, gal wizh ilenno na'
xe'a si'il ten Dios Xus na' no be angel ten
Dios.

9

1 No ndab Jesús:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a ncho bexa
nde ndee na'anpa cha gat gast ini'í bexa
gal tiemp inibe'e Dios ndo' gizhliyo no
juers si'il ten xa.

Jesús mtixndo'
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

2 Ngol sxo'op wizh le'a Jesús mbi'i Pedr
no Jacob no Juan, ukea bexa dub bet ga'ap
sa na'an men. Le'a sa wa le'a Jesús cha
mtixndo' ndo' ga'al bexa wa.
3 Le'a xab Jesús ndon nla'beal' no ndon
mbe xi'il mna'-yá, ni dub bexa nsat lad lá
ndun gan lita mbe ina'-yá.
4 Zha le'a sa wa mlundo' Elí no Moisés
ndeyadi'izhno Jesús.
5 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:
—Mech, uzhebpa wen nde beuna sa
ndee. Gunde'e besa chon ramad: dub-a
ná ten go, le'a stub-a ná ten Moisés, nsea
stub-a ná ten Elí.
6 Le'a be xmen Jesús wa uzhebpa
mzheb, ta we'e ngi li ndab Pedr.
7 We'e le'a dub xkaw cha ulen sa nde
bexa. Le'a lat xkaw wa ulen ti Dios ndab:
—Le'a ta ndee Xi'ín na'. Na' nkwea'
ladna xa. Bsakyo'ón bega ta ndab xa.
8 Cha uxax mwi'i be xmen Jesús
gangeak, parea le'a sa wa yá na'anla ton
ndebe, nabtsa Jesús nso' sa wa.
9 Le'a ngol gor na ncha'layo'o bexa bet
wa, le'a Jesús ndab ndo' bexa:
—Na'an ton ndo' ná gudi'izh bega ta na
li uni'í bega wa, gast gal gor na le'a na',
Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, iban ndo'
gealgut.
10 We'e le'a bexa wa lá ngudi'izh-a,
nabtsa yon bexa ndadi'izh, ndab bexa:
—¿Xte'e nak ta ndab xa le'a xa iban
ndo' gealgut zha?
11 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndab
bexa ndo' Jesús:
—¿Xta'an ndab be mech ten ley le'a Elí
ned ilen, we'eta ilen Cristo xa utu'ub Dios
zha?
12 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Ta ugeaka le'a Elí nedka ilen ndontsa
list kwe be men. Le'a lak nkeani'i di'izh
ten Dios, le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, sianpa gealkwea' iní, no uxelad
be men na'.
13 Le'a na' gáp ndo' bega, le'a Elí wa
mbi'idla. Ná le'a be men ugap mbinno xa
lakta nlad bexa, lakka nkeani'i di'izh ten
Dios cuent ten xa wa.

Jesús myunyakna dub me'ed bgi'i mud nsak gizhkaw
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Le'a gor na myach Jesús no schon
xmen xa sa nde staplaga xmen xa wa,
we'e le'a bexa uni'íla le'a be men kwa'ad
ndela wats bexa wa. Le'a be mech ten ley
ndeyoto'ono stapla be xmen Jesús.
15 Le'a gor uni'í be men wa Jesús cha ng-
wanseana bexa, cha uxax ngwa'inidi'izh
bexa ndo' Jesús.
16 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndab:
—¿Xta'an ndeyoto'o bega zha?
17 Le'a dub xabgi'i uka'ab ndab:
—Mech, le'a na' ndee ndalno dub me'ed
bgi'i ten na' ncho mbi bxin len lado'o na.
Le'a mbi bxin wa le'a mbin mud me'ed.

18 Le'a gor na nsen mbi bxin me'ed ba',
le'a me'ed nlayat, nsea nlen bchi'in to'o
me'ed, no ndaw me'ed ndeay me'ed, cha
lá nte'alta me'ed. Le'a na' una'ab ndo' be
xmen ga kontu'ub mbi bxin wa, ná le'a
bexa lá ngun gan.
19 Le'a Jesús cha ndab ndo' be men wa:
—¡Ndidotsa nge' ladna bega Dios!
¿Ploxá tiemp yo'o na' lat bega zhaga?
¿Sta ploxá tiemp uxik na' ndo' bega
zhaga? Utseano bega me'ed bgi'i ba' sa
ndee.
20 We'e cha mbi'i bexa me'ed wa wats
Jesús. Le'a gor na uni'í mbi bxin wa
Jesús, le'a ta wa cha udinge' me'ed wa
ndo' yo, naxbixte me'ed, nsea to'o me'ed
cha ulen bchi'in.
21 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' xus
me'ed ndab xa:
—¿Polta ulen-a zha?
Le'a xus me'ed cha ndab:
—Zha tuzhta me'ed ba'.
22 Sian biaj le'a mbi bxin ntsa'ab me'ed
ba' ndo' gi' no len nits, ndontsa gat me'ed.
Ná tal le'a ga sun gan, blats ladna go besa
gokno ga besa.
23 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xte'e ndab lu "tal le'a ga sun gan"?
Le'a xa na ndangea ladna Dios, itea ta'a
syo'o gan.
24 We'e le'a xus me'ed wa cha uge'
ndab:
—Na' ndangeaka ladna Dios. Gokno ga
na', ndontsa mas gungea lad na'.
25 Le'a gor na uni'í Jesús kwa'adpa be
men nseabewi'i, we'e cha uteyo Jesús mbi
bxin wa ndab xa:
—Lu nak mbi bxin ndun ngwa'ad no
mud me'ed ndee, gáp na' ndo' lu uto'o.
Ni lá yachta lu len lado'o me'ed ndee.
26 Le'a mbi bxin wa cha uzhe'eb
utezhat, no mas ngotbixte me'ed. Cha
uto'o mbi bxin len lado'o me'ed wa.
Le'a me'ed wa cuent me'ed ngut nax,
gast kwa'ad be men ndab le'a me'ed wa
ngutka.
27 Ná le'a Jesús cha usen ya'a me'ed, cha
ngwaste me'ed.
28 Tso'o wa uyo'o Jesús len dub ni'i sa
wa, cha unabdi'izh be xmen Jesús, ndab
bexa ndo' Jesús:
—¿Xta'an lá ngun besa gan igontu'ub
besa mbi bxin ba' zha?
29 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a be ltsa'a mbi bxin wa lá yoo gan
ito'o xaga', nki'in lá gaw bega dub tiemp
no mas gudi'izhno bega Dios ndontsa sun
bega gan kontu'ub bega be mbi bxin wa.

Jesús mbidi'izhgal le'a gat
(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Le'a gor na mka'an bexa sa wa, cha
ncha'tid bexa distrit Galilea. Ná le'a Jesús
lá nlad ini'í be men le'a bexa ndesea sa
wa,
31 geal le'a Jesús nluu be xmen na, ndab
xa:
—Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
yak cuent ndo' ya'a be men. Le'a bexa wa
gut na', parea gal wizh yon le'a na' iban
ndo' gealgut.
32 Le'a bexa wa ni lá yakbe'ena ta ndab
xa wa, ná le'a bexa nzheb inabdi'izhta
xte'e gab ta wa.

¿Ton mas nsak?
(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 Cha ulaya' bexa Capernaum mlansea'
bexa ta ni'i. Cha unabdi'izh Jesús ndo' be
xmen xa, ndab xa:
—¿Xta'an nseabe yadi'izh bega nes wa
zha?
34 Le'a bexa cha xetsa ute, geal le'a bexa
nsea'be yadi'izh ná ton mas nsak.
35 Le'a Jesús cha usob, cha utezh xa
isatibtop bexa wa, cha ndab xa:
—Tal le'a dub bega nlad gak xa mas
nsak, le'a xa wa nsabndo' yak xa lult, no
gun xa ti'in lat bega.
36 Cha usen Jesús dub me'ed, cha mso'
xa me'ed tlaw bexa, cha udi'id xa me'ed
wa, ndab xa:
37 —Le'a tal ton dub xmen na' utsin gak
xa ndo' dub me'ed nak cuent me'ed ndee,
le'a xa wa cuentkata ndo' na' utsin nak.
Le'a xa na utsin nak ndo' na' wa, le'a xa
wa utsinga nak ndo' xa mtu'ub na'.

Bexa dubtsa nak no Jesús
(Mt. 10:42; Lc. 9:49-50)

38 Le'a Juan cha ndab ndo' Jesús:
—Mech, le'a besa uni'í dub men
ndanti'in lea' go gor na ngontu'ub xa
be mbi bxin. Ná le'a besa cha mka

gunti'inta xa lea' go, geal le'a xa na'anpa
no nkeseano beuna.
39 Le'a Jesús cha ndab:
—Lá uka bega gun xa ta wa. Le'a tal ton
dub xa ndanti'in lea na' gun dub uyon,
le'a xa wa na'anpa cha inisi na'.
40 Le'a tal ton na'anpa ndakloo ndo'
beuna, le'a xa wa dubtsa nak no beuna.
41 No tal ton gunti'in lea na' usa'a xa
masa dub vas nits goo bega ta na nak bega
xmen na', le'a na' gáp ndo' bega le'a Dios
usa'aka ta wen nsabndo' ika'a xa wa.

Uzhe'eb rages ya'ila' be men ndo' ta ugap
(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

42 'Le'a tal ton utsabgix dub xa ndangea
ladna na' ndo' ta ugap, le'a xa wa mas dub
gealkwea' si'il ini'í ndo' dub xa nkea dub
ge' si'il gen na, cha utsa'ab be men xa len
nitsdo'o.
43 Tal le'a dub ya'a bega utsabgix bega,
ndi ulobto'og bega-yá. Mas wen yoo bega
wats Dios moch bega, ndo' itop ya'a bega
ya' bega infierno ndo' gi' lá nyu'u,
44 sa na nde mgeas lá ndat, nsea gi'
nunk lá nyu'u.
45 Ná tal le'a dub xo'o bega utsabgix
bega, ndi ulobto'og bega-yá. Mas wen
yoo bega wats Dios nsea dubtsa xo'o bega,
ndo' itop xo'o bega ya' bega infierno ndo'
gi' na'anpa nyu'u,
46 sa na nde mgeas lá ndat, nsea gi'
nunk lá nyu'u.
47 No tal le'a dub ngusndo' bega
utsabgix bega, ulo'o bega-yá. Mas wen
yoo bega wats Dios nsea dubtsa ngusndo'
bega, ndo' itop ngusndo' bega cha ya'
bega infierno,
48 sa na nde mgeas lá ndat nsea gi' nunk
lá nyu'u.
49 'Le'a Dios gunti'in gi' ndontsa umbi'i
gak bega ndo' Dios, lak ndanti'in men sed
gor na nsa'a xa man xnab ndo' Dios.
50 Le'a sed dub ta wen, parea tal le'a sed
ito'o ta utix ten na, ¿xte'ema yak utix-a
stub biaj zha? Gok bega cuent sed utix,
nsea utsin gok bega ndo' be men ltsa'a
bega.

10

Jesús ndab le'a be men lá nsabndo' ula'a xa ten na
(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

1 Le'a Jesús cha uto'o gezh wa ncha'a xa
distrit Judea no stub to'o yowbe'e Jordán
lad nlen wizh. Cha usaxangal mzhealbe
kwa'ad be men wats Jesús. Le'a Jesús cha
mluugal bexa lakka ndun xa.
2 We'e le'a pla bexa fariseo ulen wats
Jesús, nlad bexa gab Jesús dub ta lid le'a
nak. Ta we'e unabdi'izh bexa ndo' Jesús
ndab bexa:
—¿Utsin nak ula'a dub xabgi'i xagots
ten na zha?
3 Le'a Jesús cha uka'ab ndab xa:
—¿Xte'e ndab ley mke'a Moisés, ta
unibe'e Dios wa zha?
4 Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Le'a ley mke'a Moisés ndab syo'o gan
ula'a dub xa xagots ten xa, tal ned usa'a
xa dub git ndo' xagots wa, gab-a le'a xa
ula'a xa wa.
5 Cha uka'ab Jesús ndab xa:
—Geal ngud nak lado'o bega, ta we'e
mke'a Moisés ta wa.
6 Ná le'a zha utexan gizhliyo le'a Dios
mbinde'e xabgi'i nsea xagots.
7 Ta we'e ula'a xabgi'i xus na nsea xna'a
na, zha na nka'a xa xagots ten xa.
8 Le'a cuent ten Dios le'a itop xa wa yak
dubtsa men, yá lid topta xa. We'e le'a
bexa wa dubtsa men myak.
9 Ta we'e gáp na' le'a bexa na mchealte
Dios, lá nsabndo' dub men uteltsa'a bexa.
10 Le'a gor na mlansea' bexa ta lid bexa,
le'a be xmen Jesús cha unabdi'izh stub
biaj cuent ten ta mbidi'izh Jesús wa.
11 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a tal ton dub xabgi'i ula'a xagots
ten na, cha ika'a xa stubga xagots, le'a
xabgi'i wa ugap ndanno xagots ned ten
na wa, no ndap xa ke ndo' Dios.
12 No liga tal le'a dub xagots ula'a
xabgi'i ten na, cha ika'a xa stubga xabgi'i,
le'a xagots wa ugap ndanno xabgi'i ned
ten na wa, no ndap xa ke ndo' Dios.

Jesús nsea be me'ed
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

13 We'e le'a be men ulanseano be me'ed
ten na wats Jesús, uxo'ob Jesús ya'a na

gek be me'ed wa, inab xa ula'ach Dios be me'ed. Ná le'a be xmen Jesús uteyo bexa na nseabeno be me'ed wa.
14 Le'a Jesús cha uni'í ta wa, cha ngok-loo xa ndo' be xmen xa, cha ndab xa:
—Bla'a bego gi'id be me'ed ba' wats na'. Lá uka bega gi'id be me'ed, le'a Dios nibe'e len lado'o be men nak lak be me'ed ndee.
15 Le'a na' gáp ndo' bego, le'a tal ton lá ula'a inibe'e Dios xa lak dub me'ed, le'a xa wa nunk lá yate sa nibe'e Dios.
16 Cha udi'id Jesús be me'ed wa, nsea mxo'ob xa ya'a xa gek be me'ed. Cha unab xa ndo' Dios ula'ach Dios be me'ed.

Dub xabgi'i rik mbidi'izhno Jesús (Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

17 Le'a gor na ya'ikanes Jesús, le'a dub xabgi'i karrel ulen cha usaxib ndo' Jesús, unabdi'izh xa ndab xa:
—Mech wen, ¿xta'an nsabndo' gun na' ndontsa no na' gap gealnaban ndo' Dios, ta nunk lá idub zha?
18 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xta'an ngi wen ndab lu ndo' na' zha? Na'an ton wen, ndon nab Dios nak wen.
19 Yá nchando' lu ley ten Dios ndab-a: "Lá ugal lu xa ten stubga men. Lá gut lu men. Lá gun lu gealwa'an. Lá gun lu gealkwi'in. Lá ukedino lu men. Wankea xus lu nsea xna'a lu."
20 Le'a xabgi'i wa cha uka'ab ndab:
—Mech, itea ta ndab go ba' ndunka na' idub zha tuzhta na'.
21 We'e le'a Jesús mwi'i ndo' xa, cha mkwea' ladna Jesús xa, cha ndab Jesús ndo' xa:
—Stubtsa ta'a ndun jwalt gun lu: nat bya', cha bdo'o iteanak ta ndap lu, cha btse'a med wa ndo' bexa uban nak. We'e gap lu sian ta'a gibe'a. Cha utsea usankea tso'o na', guni'i tal men xte'e gunno lu.
22 Le'a xabgi'i wa kwea' myo'o ladna gor na mbi'ín xa ta wa. Ndon uban myo'o ladna xa nsea' xa, geal le'a xa uzhebpa sian ta'a ndap.
23 We'e le'a Jesús mwi'ila gangeak, cha ndab xa ndo' be xmen xa:
—Uzhe'eb ugan ula'a dub men rik in-ibe'e Dios xa, bexa na li ndap sianpa be ta'a.
24 Le'a be xmen Jesús ngwanseana be di'izh ndab Jesús wa, ná le'a Jesús cha ndabgal:
—Bego bexa nak xi'ín utsid na', uzhebpa ugan ula'a dub xa rik inibe'e Dios xa, bexa na nge' ladna be ta sian ndap na.
25 Ndi mas lid bid itid dub came ge'ed xan dub yagux, ndo' yate dub xa rik sa nibe'e Dios.
26 Cha mas ngwanseana bexa, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Tonxá syo'o gan yate sa nibe'e Dios zhaga?
27 Le'a Jesús mwi'i ndo' bexa, ndab xa:
—Le'a cuent ten nabtsa be men le'a-yá lá yoo gan, ná le'a cuent ten Dios itea ta'a syo'oka gan.
28 We'e le'a Pedr cha ndab:
—Una' go, le'a besa mla'a itea ta ndap besa, cha ndi usankea besa tso'o ga.
29 Cha uka'ab Jesús ndab xa:
—Le'a na' gáp ndo' bego, le'a tal ton ula'a lid na no wit na no bsan na no xus na no xna'a na no xagots ten na no xme'ed na no be yo ten na ta na ndangea ladna xa na' no di'izh ten na',
30 le'a xa wa ikaya'a dub gayo'o biaj mas sian be ta wa tiemp ndee. Le'a bexa wa gap lid na, wit na, bsan na, xna'a na, xme'ed na, nsea yo. No kwea' itid bexa, parea gal tiemp ti'i ilen le'a bexa gap gealnaban nunk lá idub.
31 Ná kwa'ad bexa nsak nat wa yak bexa na'anpa nsak; le'a bexa na'anpa nsak nat wa yak bexa nsak.

Biaj yon mbidi'izh Jesús le'a xa gat (Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32 Le'a gor na nso' bexa nes ikea bexa Jerusalén, le'a Jesús ncha'a ned. Le'a be xmen Jesús nchankea tso'o Jesús, le'a bexa ndanseana no nzheb bexa. We'e le'a Jesús cha mbi'i bexa wa dub lad, cha mbidi'izhgal xa be gealkwea' ini'í xa, ndab xa:
33 —Bla'ach bego le'a beuna ncha'be Jerusalén, sa le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a be ule'ay nibe'e no ndo' be mech ten ley. Le'a bexa wa gab nsabndo' gat na', cha yun bexa cuent na' ndo' be men na'anpa xa judio.

34 Le'a bexa wa inisi na', nsea kin bexa
na', nsea uchukko bexa ndo' na', no gut
bexa na'. Parea gal wizh yon le'a na' iban
ndo' gealgut.

Jacob nsea Juan unab dub ta'a ndo' Jesús
(Mt. 20:20-28)

35 We'e le'a Jacob nsea Juan be xin
Zebedeo ubii wats Jesús ndab bexa:
—Mech, le'a besa nlad usa'a go dub ta
inab besa.
36 Cha ndab Jesús:
—¿Xta'an nlad bega usa na' zha?
37 Le'a bexa cha ndab:
—Usa'a go wats go sa inibe'e go kwe
besa, dub besa wats ga lad ga'al, le'a stub
besa lad raves.
38 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Bego ni lá ini'í xta'an unab bega.
¿Sxik bega itid bega gealkwea' lakta
gealkwea' iti'id na' zha? ¿No sni bega gat
bega lak gat na' zha?
39 Le'a bexa cha ndab:
—Le'a besa sxikka.
Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp le'a bega stidka be geal-
kwea' lakta gealkwea' iti'id na', no sat bega
lak gat na'.
40 Parea le'a sa kwe bega, dub bega wats
na' lad ga'al, no stub bega wats na' lad
raves, le'a sa wa na'anpa na' inibe'e. Le'a
Dios le'a gab ná ton kwe sa wa.
41 Le'a gor na mbi'ín isati'i be xmen
Jesús ta unab Jacob no Juan wa, cha
ngokloo bexa.
42 Ná le'a Jesús cha utezh itea be xmen
xa, ndab xa:
—Le'a bego uni'íka le'a bexa nibe'e be
nacion na'anpa ula'a gun be men dub ta'a
na'anpa nibe'e bexa, no bexa mas nsak
ten bexa uzhebpa nibe'e ndo' be men.
43 Ná le'a bego ndee na'anpa li nsabndo'
gak. Ndi tal ton bega nlad gak dub xa nsak
lat bega, le'a xa wa nsabndo' gakno itea
bega.
44 No tal ton bega nlad yansu lat bega,
le'a xa wa nsabndo' gun ti'in ndo' iteanak
bega.
45 Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
na'anpa ndal gun be men ti'in ndo' na'.
Le'a na' ndi ndalyun ti'in ndo' be men,
no usa na' gealnaban ten na' gat na', kix
na' ke ten kwa'ad be men.

Jesús myunyakna ngusndo' Bartimeo
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

46 Le'a Jesús no be xmen xa cha ncha'tid
gezh Jericó. Cha gor na nseato'o bexa
to'o gezh wa no kwa'ad be men, le'a
dub xabgi'i lá na' nsobnab med to'o nes
sa ncha'tid Jesús. Le'a xa wa nsalea'
Bartimeo, xin Timeo.
47 Le'a gor na mbi'ín Bartimeo le'a xa
ncha'tid wa nsalea' Jesús xa Nazaret, cha
usaxan xa uge' ndab xa:
—¡Jesús, xin David, blats ladna go na'!
48 Cha kwa'ad bexa uteyo xa wa ndab
bexa ndo' xa yá na'anta xte'e gab xa. Ná
le'a xa wa ndi mas uge' ndab:
—¡Xin David, blats ladna go na'!
49 We'e le'a Jesús cha ngwa'iso' ndab xa:
—Utezh bega xa na li uge' ní'i wa.
Cha ngwa'tezh bexa Bartimeo, ndab
bexa:
—Bten ladna lu, goso', le'a Jesús nbezh
lu.
50 Le'a xa wa cha ngwaso', udabi xa lad
nbix xa, cha ubii xa wats Jesús.
51 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—¿Xta'an nlad lu gunno na' lu zha?
Le'a xa wa cha ndab:
—Mech, le'a na' nlad ina'.
52 Le'a Jesús cha ndab:
—Nat syo'o gan ya' lu, le'a lu myaklana
ta na mge' ladna lu na'.
Cha bi le'a gor wa le'a xa cha mna'la.
We'e cha no xa usankea tso'o Jesús nes
wa.

11

Jesús uyote Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Le'a ngol gor nsalaya' gax bexa wa
Jerusalén, gax sa nde gezh Betfagé nsea
gezh Betania, sa nsob Bet Olivo, le'a Jesús
cha mtu'ub top be xmen na,
2 ndab xa:
—Wa' bega len gezh nde ndo' ndee.
Le'a to'o gezh ba' ini'í bega nso' nchii dub
burr tuzh na'an ton gol sob tso'o na. Cha
bxa'ak bega ma, go'o bega ma sa ndee.
3 Le'a tal ton inabdi'izh ná xta'an ngi
nxa'ak bega ma, cha gab bega: “Le'a

Mech gunti'in ma dub xla'al, cha yakka cuent ma."
4 We'e le'a be xmen Jesús wa cha ncha'be. Cha mzheal bexa burr tuzh wa nso' nchii to'o nes sa wa, cha mxa'ak bexa ma.
5 Le'a pla bexa nde sa wa unabdi'izh ndo' bexa, ndab xa:
—¿Xta'an ngi nxa'ak bega burr ba' zha?
6 We'e le'a be xmen Jesús uka'ab ndab ndo' bexa wa laktsa ndab Jesús gab bexa. Le'a bexa cha na'anta xte'e ngabbe.
7 Cha mbi'i bexa burr wa wats Jesús. Cha mxo'ob bexa dubga xab bexa tso'o ma, cha usob Jesús tso'o ma.
8 No kwa'ad be men mte be lad nbix bexa ndo' nes sa isea ma. No ncho bexa ulobto'og be xos ya gin, cha mte bexa-yá nes wa.
9 Le'a be men ncha'be ned ndo' Jesús no be men nseabenkea tso'o Jesús uge' ndab:
—¡Si'il nak xa ba'! ¡Dios uzhebpa nla'ach xa ba', xa na mtu'ub Dios Xa Nibe'e!
10 ¡No nkeseano Dios xa ba', le'a xa inibe'e lak unibe'e David xus beuna! ¡Si'il nak Dios nsob ga'ap!
11 Le'a gor na uyote Jesús len gezh Jerusalén, cha ncha'a xa sa nde ni'i ten Dios. Cha mwi'i Jesús gangeak ndo' itea be ta ncho sa wa. Le'a gor wa yá uzhela, ta we'e nsea' Jesús gezh Betania no isatibtop be xmen xa.

Jesús uteyo dub ya higo na'anpa nso' ngus ndo' na
(Mt. 21:18-19)

12 Ngol stubtsa wizh le'a bexa wa uto'o gezh Betania ncha'agal bexa Jerusalén. Le'a nes wa le'a Jesús ndanna.
13 Cha sitta na' xa nsob dub ya higo nso' la. Cha uto'o Jesús ncha'wi'i naga lid no ngus nso' ndo' ya wa. Parea na'anpa izheal xa ngus, ndi latsa nso' ndo'-yá, le'a ta wa na'anpa tiemp ten ngus higo wa.
14 Cha ndab Jesús ndo' ya wa:
—Idub isob lu na'antapa iso' ngus gaw men ndo' lu.
Le'a be xmen Jesús mbi'ín ta li ndab Jesús ndo' ya wa.

Jesús ulantu'ub bexa tale ten ni'i ten Dios
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Le'a gor na ulaya' bexa Jerusalén, cha ncha'a Jesús sa nde ni'i ten Dios. Cha usaxan ngontu'ub xa bexa nado'oti'ix ta'a sa wa. No mtixte xa be mes ten bexa ntil be med, no be yaxil ten bexa ndi'ibudo'o be palom.
16 Cha lá ula'ata Jesús itidno be men be ta'a tale ten ni'i ten Dios.
17 We'e usaxan xa nluu xa be men, ndab xa:
—¿Lá ini'í bega zha xte'e nkeani'i di'izh ten Dios? Ndab Dios: "Le'a lid na' isalea' dub sa ndadi'izhno be men na', bexa ncho idub ndo' gizhliyo." Ná le'a bego ndi ndanno-yá cuent dub ge'lo'o ten wa'an.
18 Le'a gor na mbi'ín be mech ten ley no be ule'ay nibe'e ta li ndab Jesús, cha usaxan nkwa'an bexa ná xte'e gut bexa Jesús. Ná le'a iteata be men ndanseana be ta nluu Jesús, ta we'e mzheb bexa nsak wa.
19 Le'a ngol gor yá uzhe, le'a Jesús cha uto'o gezh wa.

Ya higo uteyo Jesús wa ubid
(Mt. 21:19-22)

20 Ngok stubtsa wizh tempran nsatidgal Jesús no be xmen xa gax sa nsob ya higo wa. We'e uni'í bexa le'a ta wa ubidla gast itea lo'-yá.
21 We'e le'a Pedr mtse'a ladna ta ndab Jesús ndo' ya wa. Cha ndab Pedr ndo' Jesús:
—Mech, bwi'i ga le'a ya higo na ndab go ndo' na yá na'antapa usa'a ngus wa, yá ubidla.
22 Le'a Jesús cha ndab:
—Bge' ladna bega Dios.
23 Le'a na' gáp ndo' bega le'a tal ton gab ndo' bet ndee: "Utatsob, wa' len nitsdo'o", cha na'anpa igan ladna xa ta wa, ndi gungea ladna xa ta li ndab xa wa, le'a ta wa sakka.
24 Ta we'e ndáp na' ndo' bego, le'a itea ta inab bega ndo' Dios, bingeatsa ladna bega-yá, le'a Dios sa'aka ta wa.
25 Le'a gor na ndadi'izhno bega Dios, binge' ladna bega ndo' tal ton xte'e mbinno bega, ndontsa no Dios Xus beuna nsob gibe'a sunge' ladna ke ten bega.
26 Ná tal le'a bega lá gunge' ladna ndo' be men ugap ndanno bega wa, le'a

Dios Xus beuna nsob gibe'a noga na'anpa gunge' ladna be ke ten bega.

Jesús lá ngab ton mtu'ub Jesús
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

27 Le'a gor na mlanseagal bexa Jerusalén, cha ncha'a Jesús sa nde ni'i ten Dios. We'e le'a be mech ten ley no be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak ulen wats Jesús.
28 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndo' Jesús ndab bexa:
—¿Ton ulaxo'ob lu gun lu be ta wa zha? ¿Nati ton mtu'ub lu gun lu ta wa?
29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' no inabdi'izh dub ta'a ndo' bega. Tal le'a bega ika'ab, we'e no na' gáp ná ton ulaxo'ob na' li gun na'.
30 ¿Ton mtu'ub Juan ulalea' Juan be men zha? ¿Dios nati dub men? ¡Gud bega-yá!
31 Le'a bexa cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—Tal le'a beuna gab le'a Dios le'aka mtu'ub Juan, le'a Jesús inabdi'izh ná xta'an lá ngungea ladna beuna xa.
32 Parea lá yoo gan gab beuna le'a Juan dub men mtu'ub.
Nzheb bexa gab bexa ta wa, geal le'a itea be men mbingea ladna le'a Juan dub profet mtu'ub Dios.
33 Ta we'e ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a besa lá ini'í ton mtu'ub Juan.
Le'a Jesús cha noga ndab:
—Na' noga lá gáp ton ulaxo'ob na' gun na' be ta ndee.

12

Dub cuent ten bexa mla'ach ya uv
(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

1 We'e le'a Jesús usaxan mbidi'izh xa dub ta'a msaktabe'e xa, ndab xa:
—Uyo'o dub xabgi'i ngos ya uv ndo' dub ble'a yo ten xa. Cha ulo xa lo idub gangeak wats-a. No mbinde'e xa dub sa gachke'e uv wa, ko'o xa nits ten-a. Cha mbinde'e xa dub sa ga'ap isob xa ula'ach sa wa. Cha mkwa'an xa pla men gun ti'in. Cha ncha'a xa sit.
2 'Le'a zha na ngol tiemp ten uv, cha mtu'ub xa dub xmos xa ya' ndo' be men nla'ach uv, ya'yo'o xa ta na ndal xwan yo wa.
3 Ná le'a be men wa ndi usen mos wa, cha udin bexa xa. Cha na'an xta'an usa'a bexa yo'o xa.
4 Le'a xwan yo wa cha mtu'ubgal stub mos. Ná le'a be men wa ndi mla'ge' gek mos, no xela mbinno bexa xa.
5 We'e le'a xwan yo wa mtu'ubgal stub mos, ná le'a be men wa mbit xa wa. Cha mtu'ub xa stapla be xmos xa, parea ncho xa wa udin bexa, no ncho xa wa mbit bexa.
6 'We'e cha mtea be xmos xwan yo wa. Lulttsa ndap xa dubtsa xin xa, xa nkwea' ladna xa. Cha mtu'ub xa xin xa wa, mbinbe'e xa le'a be men wa gap mod ndo' xa.
7 Ná le'a be men wa ndi ndabbe ndo' ltsa'a na: "Le'a xa ba' le'a ya'anno yo ndee. Ncha'yut beuna xa, cha ya'anno beuna-yá."
8 Cha usen bexa xa, cha mbit bexa xa, cha udabi bexa xa dub lad to'o yo wa.
9 Cha unabdi'izh Jesús ndab xa:
—¿Xte'e nsak bega zha? ¿Xte'e gun xwan yo wa nat? Le'a xa wa ilen gut be men mla'ach yo wa. Cha usa'a xa yo wa ndo' bexa xa'aga ula'ach-a.
10 ¿Lá ini'í bega xte'e nkeani'i di'izh ten Dios zha? Ndab-a:

Le'a ge' na mxelad bexa ndande'e ni'i,
le'a ta wa nat nak ge' ndon le'a nsak nbexan ni'i.
11 Le'a Dios le'a mbin ta ndee,
dub ta ndanseana beuna.

12 We'e le'a bexa nsak wa cha nlad isen Jesús, geal le'a bexa myakbe'enabe le'a Jesús li ndab cuent ten bexa. Parea le'a bexa nzheb ndo' be men kwa'ad wa, ta we'e mla'a bexa Jesús, cha nsea'be bexa.

Med nkix be men ndo' gobier Roma
(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Cha mtu'ub bexa pla bexa fariseo no pla be xmen Herodes ya'be yun preb Jesús, ndontsa gab Jesús dub ta'a usake bexa Jesús.
14 Le'a bexa cha ulaya' wats Jesús ndab bexa:
—Mech, le'a besa uni'í le'a go ndadi'izh gealngea. No ni lá nla'ach ga ta ndab be men, no ni tal xte'e nak be men, le'a

go ndi wen nluu lak nlad Dios gak be
men. Ta we'e nabdi'izh besa ndo' ga,
¿nsabndo' kix beuna med nab César xa
nibe'e Roma nate na'anpa kix beuna-yá?
¿Sa'a beuna-yá nate na'an?
15 Ná le'a Jesús mgenna ta ugap
ndanbe'e bexa, cha ndab Jesús:
—¿Xta'an ndun bega preb na' zha?
Bsa'a bega dub med iwi'i na'-yá.
16 Le'a bexa wa cha msa'a dub med ndo'
Jesús. Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—¿Ton gek na no lea' na nkea las med
ndee zha?
Le'a bexa wa cha ndab:
—Gek César no lea' César.
17 Cha ndab Jesús:
—Bsa'a bega ta ten César ndo' César.
Le'a ndo' Dios bsa'a bega ta ten Dios.
Cha ngwanseana bexa xte'e uka'ab
Jesús.

Bexa saduceo unabdi'izh ná xte'e iban be men ngut (Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 We'e ulen pla bexa saduceo wats
Jesús. Le'a bexa saduceo ndangea ladna
le'a bexa ngut wa lá ibantabe. Cha
unabdi'izh bexa ndo' Jesús, ndab bexa:
19 —Mech, le'a ley mke'a Moisés ndab
le'a tal ton dub xabgi'i gat, ná lá
ngap xa xin xa, le'a wit xa wa nsab-
ndo' uchilya'ano xagots ten xa ngut wa,
ndontsa tal gap bexa dub me'ed le'a
me'ed wa gak cuent xin xa ngut wa.
20 Uyo'o dub ga'ad wit xa. Le'a xa ned
wa mchilya'ano dub xagots, cha tso'o wa
ngut xa ni lá ngap xagots wa xin xa.
21 We'e cha mchilya'ano wit itop xa wa
xagots wa. Le'a xabgi'i wa cha noga ngut,
ni lá ngapgal xa xin xa. Le'a wit yon bexa
wa litsagal ngwasea.
22 Cha li ngwasea isaga'ad wit bexa, ná
ni dub xa lá ngap xagots wa xin na. Tso'o
wa le'a xagots wa noga ngut.
23 Le'a gal zha iban bexa ngut wa, lat
bexa wa ¿ton gak xabgi'i ten xagots wa,
xa na li mchilya'ano isaga'ad xabgi'i wa?
24 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Uzhebpa lid le'a ndanbe'e bega, geal
le'a bega lá nyakbe'ena xte'e gab di'izh
ten Dios, no ni lá nchando' bega juers ten
Dios.
25 Le'a gal zha na iban bexa ngut, le'a be
men yá na'antapa uchilya'ano be ltsa'a na
zha wa. Le'a bexa ndi gak cuent be angel
ten Dios ncho gibe'a.
26 Parea le'a cuent ten ta iban bexa ngut
wa, ¿lá ndo'ol bega libr mke'a Moisés,
xte'e uní'i Dios lat dub yagich zha? Ndab
Dios le'a xa le'a nak Dios ndankea Abra-
ham, no Isaac, no Jacob.
27 Le'a Dios na'anpa Dios ten bexa ngut,
le'a xa ndi Dios ten bexa nban, ta nluu
le'a bexa wa nbanka. Ta we'e ndáp na'
le'a bega uzhebpa lid le'a ndanbe'e.

Be ta ndon le'a nsak unibe'e Dios (Mt. 22:34-40)

28 Le'a gor na mbi'ín dub mech ten ley
ta nso'yadi'izhno Jesús bexa saduceo wa,
le'a xa wa uni'í le'a Jesús le'aka uka'ab
ndo' bexa. We'e cha ubii xa wats Jesús,
cha unabdi'izh xa ndab xa:
—¿Ma ta na mas nsak lat be ta unibe'e
Dios zha?
29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ná mas nsak wa nkeani'i ndab-a:
"Bla'ach bega xa Israel, le'a Dios Xa Nibe'e
ten beuna dubkama nak Dios.
30 Wankea Dios Xa Nibe'e idub ncho
ladna lado'o lu no idub gealnaban ten lu
no idub lak ndanbe'e lu no idub juers
ten lu." Le'a ná ndee wa mas nsak ndo'
iteanak be ta unibe'e Dios.
31 Le'a ná itop ndee lakkaga nak ná ned
wa: "Bkwea' ladna lu be ltsa'a lu lakkata
lu." Yá na'an stub ta'a nibe'e Dios mas
nsak ndo' itop ta ndee.
32 We'e le'a mech ten ley wa cha ndab:
—Le'aka ndab go, mech. Ugeaka ta
ndab go le'a Dios dubtsa, yá na'an stub
dios xa'aga.
33 Le'a ta na yankea be men Dios
idub ncho ladna lado'o xa, no idub lak
ndanbe'e xa, no idub juers ten xa, no
ikwea' ladna xa be ltsa'a xa lakkata le'a
xa, le'a be ta wa mas nsak ndo' xnab ten
be man no ndo' iteata be ta'a nsa'a be
men ndo' Dios.
34 Le'a gor na mna'la Jesús le'a mech wa
le'aka uka'ab, cha ndab Jesús ndo' xa:
—Le'a lu gaxla nak ula'a lu inibe'e Dios
lu.
We'e ni stub xa wa ni lá ngun rages
inabdi'izhta xa ndo' Jesús.

¿Xte'e ndab David ton nak Cristo wa?
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

35 Le'a Jesús ndadi'izh ndo' be men nde gax wats ni'i ten Dios, ndab xa:
—¿Xta'an ndab be mech ten ley le'a zha ilen Cristo le'a xa wa nak xin David zha?
36 Ná le'a David le'aka ndab sakndo' Espíritu ten Dios, ndab xa:

Le'a Dios Xa Nibe'e ndab ndo' Xa Nibe'e ten na':
"Usob wats na' lad ga'al ndee,
gast gal gor ute na' bexa ndaklono lu xan ndats lu."

37 Le'a David ndab le'a Cristo nak Xa Nibe'e ten xa. ¿Ná xte'e yoo gan gak Cristo wa xin David zha?
Le'a bexa kwa'ad wa cha mten ladna mbi'ín ta ndab Jesús.

Jesús ndab le'a be mech ten ley lid le'a ndun
(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

38 Le'a Jesús cha nluu bexa, ndab Jesús:
—Bla'ach bego lá gak bega lak nak be mech ten ley, le'a bexa ndal ladna ndesea nak lad ko'ol. No nlad bexa utsin inidi'izh be men ndo' xa be ndo' xge'e.
39 No nti bexa be sa mas nsak isob bexa len be ni'i sa nzhealbe beuna xa judio, no liga ndun bexa sa nda'daw bexa sa nyo'o dub gast.
40 Nsea nlat bexa be ta ndap be xagots ngut xabgi'i ten na. No kwenpa ndadi'izh bexa ndo' Dios ndontsa gab be men le'a xa uzhe'eb ndankea Dios. Le'a na' gáp le'a bexa li ndun wa mas uzhe'eb gealkwea' ini'í.

Dub xagots prob msa'a gon
(Lc. 21:1-4)

41 Cha ngwatsob Jesús gax wats sa nsa'a be men med gon tale ten ni'i ten Dios. Cha mwi'i xa xte'e nsa'a be men med wa. Le'a kwa'ad men rik ulen, msa'a bexa sian med.
42 Le'a dub xagots prob ngut xabgi'i ten na no ulen, cha msa'a xa top med byux uxee nsak.
43 We'e cha utezh Jesús be xmen na, cha ndab xa:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a xagots prob ndee msa'a mas sian med ndo' iteanak bexa ba'.
44 Le'a bexa msa'a sbe'en ta mya'an sobrtsa, ná le'a xagots ndee msa'a iteanak be med isi'i xa be ta'a nki'in xa.

13

Jesús ndab le'a ni'i ten Dios wa ilate
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Le'a gor uto'o Jesús tale ten ni'i ten Dios, le'a dub xmen xa ndab:
—Mech, bwi'i go be ni'i chul ndee no be ge' ubi'i nakcha'aw ni'i ten Dios ndee.
2 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a gal dub wizh le'a be ni'i lba'a na' lu ba' ilate, gast ni stub ge' ba' lá kwi'ibta tso'o ltsa'a na.

Be ta yoo zha yamer idub tiemp ndee
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Cha ncha'a bexa Bet Olivo, sa nluxe'a ni'i ten Dios, cha usob Jesús. We'e le'a nabtsa Pedr no Jacob no Juan no Ndres unabdi'izh ndo' Jesús, ndab bexa:
4 —Gud ga, ¿pol gak be ta li ndab go wa zha? ¿No xte'e ini'í besa zha na yamer gak-a?
5 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Gop bega cuent ndontsa na'an ton ukwi'inno bega.
6 Le'a kwa'ad be men ilen gab le'a xa nak Cristo xa mtu'ub Dios, ukwi'inno bexa kwa'ad be men.
7 'Le'a gor na go'ón bega ncho guerr be sa sit no be sa gax, lá yu' ladna bega. Le'a ta wa nsabndo'ka yoo, ná le'a zha wa biseata gal be wizh lult.
8 Le'a gal zha wa kuyo nacion no stubga nacion. No le'a xmen dub xa nibe'e kuyono be xmen stubga xa nibe'e. No sian sa gak be xo'o ubi'i. No yoo win nsea uzhe'eb kwesaxa'ach be men. Le'a be ta ndee wa pen isobxanma be gealkwea' ilen wa.
9 'No bla'ach bega le'aka bega, le'a be men yun cuent bega ndo' bexa nibe'e ten bexa, no kin bexa bega len be ni'i sa nzhealbe bexa judio. Le'a bexa yun cuent bega ndo' bexa nakti'in ubi'i no ndo' bexa nibe'e, cha usake xa bega ke na nak bega xmen na'. Le'a gor we'e sak gudi'izh bega cuent ten na' ndo' bexa wa.
10 Parea le'a di'izh wen ten Dios ns-abndo' nedka ite'achso idub nax ndo' gizhliyo.

11 Le'a zha na isen bexa bega no yun
bexa cuent bega, lá yu' ladna bega xte'e
ika'ab bega, le'a gor wa le'a Dios sa'aka
di'izh iní'i bega. Le'a ta wa na'anpa bego
iní'i, le'a ta wa Espíritu ten Dios iní'i.
12 Le'a zha wa ncho be men le'aka wit
na yun cuent gat xa ke ndangea ladna xa
na'. No nchoga bexa liga yun cuent le'aka
xin na. No ncho bexa gakloo ndo' le'aka
xus xa gast gut bexa xus xa.
13 No itea men ixeeno ladna bega ke na
nak bega xmen na'. Parea le'a tal ton
bega uxik ndo' be gealkwea' wa no bi
nge'ka ladna bega na', le'a bega wa gap
gealnaban ndo' Dios.

14 'Le'a profet Daniel mke'a le'a gal zha
yoo dub ta uzhebpa ugap no bzhi'ik len
ni'i ten Dios, sa lá nsabndo' yoo-yá (le'a xa
ndo'ol ta ndee nsabndo' yakbe'ena-yá).
Le'a gal zha ini'í bega ta wa, we'e
le'a bexa ndencho Judea ndee nsabndo'
uxo'onbe ya'be bexa be ge'e ubi'i.
15 Le'a be men ndi'ib gek lid na wa ni lá
igen ko'o be ta ten na len lid na.
16 Le'a bexa ndeyun ti'in ge'e ni lá
nsabndo' yachta ilenyo'o be xab na.
17 Le'a gal zha wa uzhebpa kwea' itid
be xagots nso'no me'ed no be xagots ndap
medo'o.
18 Unab bega ndo' Dios, ndontsa le'a
tiemp uxo'on bega wa na'anpa gal tiemp
kwal.
19 Le'a be wizh we'e yoo dub gealkwea'
si'il, dub ta nunk gol yo'o zha mbinde'eta
Dios gizhliyo, no ni lá yoota-yá stub biaj.
20 Tal le'a Dios ula'a sian wizh yoo ta
uzhe'eb wa, le'a be men stea gat. Parea lá
ula'a Dios yoo sian wizh wa, geal le'a xa
nlats ladna bexa mti xa.
21 'We'e le'a tal ton gab ndo' bega:
"Bwi'i bego, le'a xa ndee Cristo", no tal
gab xa: "Una' bego, le'a xa ba' Cristo", lá
gungea ladna bega ta wa.
22 Le'a kwa'ad bexa ukwi'in ilen gab le'a
nak Cristo, no ilen bexa ukwi'in gab le'a
ndadi'izh sakndo' Dios. Le'a bexa wa no
gun sian ta'a yanseana be men, ndontsa
ukwi'inno bexa be men. No ukwa'an
bexa xte'e ukwi'inno bexa bexa mti Dios.
23 Bla'ach bega, le'a na' yá ndáp nedla
ta ndee ndo' bega.

Xte'e ilengal Jesús Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo

(Mt. 24:29-35,42-44; Lc. 21:25-36)

24 'Parea le'a be wizh wa, zha na yá
mtea be gealkwea' wa, le'a ndo' wizh
ikaw, le'a mbe'e yá lá usuta xe'a.
25 Le'a be mbeal ndi'ib ga'ap ba' ilate,
no gast idub gibe'a iwi'in.
26 Le'a zha we'e ini'í be men le'a na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilennogal juers
ten Dios lat xkaw no dub xe'a si'il.
27 Cha utu'ub na' be angel ten na' yun-
junt bexa mti Dios itea lad ndo' gizhliyo,
gast sa mas sit ndo' gizhliyo no sa mas sit
gibe'a ba'.

28 'Bwi'i bego lak nak be ya higo. Le'a
zha na nxich be ya wa, le'a bego uni'íka
le'a tiemp bigi yá gal.
29 No liga le'a zha na na' bega ncho be
ta mbidi'izh na' ndee wa, we'e ini'í bega
le'a na' ndee yamer ilengal.
30 Le'a na' gáp ndo' bega le'a itea be ta
ndee itid zha na biseata gat be men ncho
gal zha wa.
31 Le'a gibe'a no gizhliyo initndo', parea
le'a ta ndáp na' ndee na'anpa initndo'.

32 'Parea na'an ton ini'í xá wizh na-yá
no xá gor yoo be ta ndee. Ni be angel ncho
gibe'a ni na' xa nak Xin Dios lá iní ta wa.
Nabtsa Tad Dios uni'í ná pol yoo-yá.

33 'Ta we'e list ute bega no bla'ach bega
no bidi'izhno bega Dios, le'a bega lá ini'í
pol yoo be ta ndee.
34 Le'a ta wa cuent dub xabgi'i ika'an
ya' sit. Le'a gor na nla'a xa lid xa, ndab
xa ndo' be xmos xa: "Kadga dub bega bin
bega ti'in ndáp na'." No ndab xa ndo' xa
nla'ach to'o puert wa uzhe'eb list iso' xa
wa.
35 Li list ute bega le'a bega lá ini'í xá
gor ilen xwan ni'i wa, ga ilen xa gor uzhe,
nate utol te'al, nate gor nbezh boy, nate
gor ngotla xe'a.
36 Li gak bega ndontsa guni'i xá gor
itancha' xa, lá ga'iga'a bega ndeyats bega.
37 Le'a ta ndáp na' ndo' bego wa, le'a
ta wa ndáp na' ndo' itea be men: list ute
bega.

14

Nkwa'an bexa xte'e gat Jesús
(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Le'a zha na nsob stop wizh gal ujest
Pascua, zha ndaw bexa judio pan na'an
levadur, le'a be ule'ay nibe'e no be mech
ten ley nkwa'an ná xte'e isen bexa Jesús
dub mod na lá ini'í be men-a, cha gut bexa
Jesús.
2 Parea ndab bexa na'anpa isen bexa
Jesús len ujest, ndontsa lá ixa'ach be men
gakloo ndo' bexa.

Dub xagots ulo ta uxe'e gek Jesús
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

3 Le'a dub wizh nsob Jesús ta lid Simón
xa Betania, xa na mas polta usak gealgizh
lepra. We'e ulen dub xagots sa nsob Jesús
ndo' mes, nsea dub bot tuzh nakcha'aw
ge' alabastro ncho sbe'en nardo ta uxe'e,
dub ta uyappa nsak. Cha uti'ich xa gen
bot wa ndontsa mya'al-a, cha ulo xa ta
uxe'e wa gek Jesús.
4 Le'a ncho bexa nde sa wa ngokloo
ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Xta'an ngi mbizha'a xagots ndee ta
uxe'e ba' zha?
5 Tal le'a xa ndi udo'o-yá, le'a xa
yo'o gan utse'a med wa ndo' bexa uban
nak. Le'a ta ba' nsak masa chon gayo'o
denario.
Cha kwea' uní'i bexa ndo' xagots wa.
6 Na' le'a Jesús ndab ndo' bexa:
—Bla'a bega xagots ba'. ¿Xta'an ngi li
nisi bega xa zha? Le'a xa dub ta wen
mbin ndo' na'.
7 Le'a bexa uban nak guni'i polga
nchoka lat bega. No guni'i pol nlad bega,
sak usa'a bega ta nki'in bexa. Parea le'a
na' ndee na'anpa kwenta ncho'ono bega.
8 Le'a xagots ndee mbin laktsa msu'u
xa. Le'a xa ulo ned ta uxe'e gek na', gor
biseata gal zha iga'ach na'.
9 Le'a na' gáp ndo' bega guni'i pa ndo'
gizhliyo gudi'izh be men di'izh wen ten
Dios, no ta mbin xagots ndee gudi'izh
bexa, ndontsa ini'í be men ta wen mbin
xa.

Judas ndab le'a syun cuent Jesús
(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

10 We'e le'a Judas Iscariot, dub xa
nak isatibtop xmen Jesús, ngwa' ndo' be
ule'ay nibe'e, ndab xa le'a xa syun cuent
Jesús.
11 Le'a gor na mbi'ín bexa ta wa, cha
mten ladna bexa, ndab bexa ndo' Judas
le'a bexa usa'a med. Le'a Judas cha
usaxan mkwa'an ná xte'e yun xa cuent
Jesús ndo' ya'a bexa.

Top xmen Jesús ncha'yunde'e ta gaw xche'e bexa
(Mt. 26:17-19; Lc. 22:7-13)

12 Le'a ngol wizh ned ten ujest zha ndaw
bexa pan na'an levadur, wizh ndut bexa
dub borreg ndaw bexa cuent ten ujest
Pascua, le'a be xmen Jesús ndab ndo'
Jesús:
—¿Pa nlad go ya'yunde'e besa ta gaw
beuna ujest Pascua?
13 Le'a Jesús cha mtu'ub top xmen xa,
ndab xa:
—Wa' bega gezh Jerusalén ba', le'a gal
sa izhe'al bega dub xabgi'i no'o dub te
ncho nits, cha usankea bega tso'o xa.
14 Le'a sa na ilansea' xa, cha gud bega
ndo' xwan ni'i wa: "Le'a mech nabdi'izh
ná xá cuart ná usa'a ga gawno mech be
xmen xa ta ten ujest Pascua."
15 Le'a xwan ni'i wa cha uluu dub cuart
si'il ndo' bega, ta nde gek ni'i wa. Le'a sa
wa listla nde be ta'a gunti'in bega. Cha
bincha'aw bega be ta gaw beuna sa wa.
16 Le'a be xmen Jesús cha uto'o ncha'be
len gezh wa. We'e cha mzhe'alka bexa
men wa no be ta ndab Jesús. Cha
mbinde'e bexa be ta gaw bexa ujest Pas-
cua.

Dub xmen Jesús le'aka yun cuent Jesús
(Mt. 26:20-25; Lc. 22:21-23; Jn. 13:21-30)

17 Le'a ngol gor uyo'o te'al, le'a Jesús
ulaya'no isatibtop be xmen na len ni'i wa.
18 Le'a gor na ndeyaw bexa ndo' mes,
le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a dub bega
na ndeyaw beuna ndee le'a yun cuent na'
ndo' bexa ndakloo ndo' na'.
19 We'e le'a be xmen xa cha uban myo'o
ladnabe, usaxan nabdi'izh dub ga'ga bexa
ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Lid na' ta wa zha, Mech?

20 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a ta wa le'aka dub isatibtop bega nsobyawno na' ndee.
21 Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, iti'idka lak nkeani'i di'izh ten Dios. Parea pro'ob xabgi'i na yun cuent na' ndo' bexa wa. ¡Mas wen lá yo'o xabgi'i wa ndo' gizhliyo!

Jesús udaw xche'e no be xmen na
(Mt. 26:26-30; Lc. 22:14-23; 1 Co. 11:23-26)

22 Le'a gor na li ndeyaw bexa, le'a Jesús cha usen dub pan, cha msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a xa-yá, no mtse'a xa-yá ndo' be xmen xa, ndab xa:
—Udaw bega pan ndee, le'a-yá be'al las na'.
23 Cha liga usen Jesús dub vas ncho vin, cha msa'a xa xno ndo' Dios. We'e cha msa'a xa-yá ndo' bexa, cha ngu itea bexa-yá.
24 Cha ndab Jesús:
—Le'a ta ndee ten ten na' usa na' por bego. Le'a ta ndee nluu le'a nat le'a Dios mbinno be men dub trat kub ná xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios.
25 Le'a na' gáp ndo' bego le'a na' yá na'antapa go'o vin ten uv, gast gal wizh na go'o na' vin kub sa nibe'e Dios.
26 Cha mbilto'o bexa dub cant ndo' Dios; cha uto'o bexa, ncha'be bexa Bet Olivo.

Jesús ndab le'a Pedr gab le'a lá nchando' Jesús
(Mt. 26:31-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

27 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a iteanak bego ula'a na' te'al ndee, lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Le'a na' gut xa nla'ach be borreg, cha ite'achso bema."
28 Ná le'a tso'o na iban na' le'a na' ned ilaya ndo' bega Galilea.
29 Le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:
—Maska itea bexa ba' ula'a ga, ná le'a na' na'anpa ula ga.
30 Le'a Jesús cha ndab ndo' Pedr:
—Le'a na' gáp ndo' lu, le'a te'al ndee gor biseata kwezh boy top biaj, le'a lu mkwi'inla chon biaj ndab lu le'a lu lá nchando' na'.
31 Ná le'a Pedr bi ndabkata:
—Maska gat na' gor gat go, le'a na' na'anpa gáp le'a na' lá nchando' ga.
We'e le'a iteata be xmen Jesús ndab lak ndab Pedr.

Jesús mbidi'izhno Dios sa nsalea' Getsemaní
(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

32 Cha ulaya' bexa sa nsalea' Getsemaní, cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Nde'etsa ute bega ndalen nda'yadi'izhno na' Dios.
33 Cha mbi'i Jesús Pedr no Jacob no Juan stub tuzh sa. Cha uzhebpa uban myo'o ladna Jesús no kwea' myo'o ladna xa.
34 Cha ndab xa ndo' yon bexa wa:
—Uzhebpa uban ncho lad na' gast ngi sat na'. Nde'etsa utena' bega.
35 Cha usea Jesús stub tuzh sa, cha usaxib xa gast ndo' yo ngol xtuzh xa. Cha ndadi'izhno xa Dios, ndab xa tal syo'o gan lá itid xa be gealkwea' wa.
36 Lnde'e ndab Jesús ndo' Dios:
—Tad Xus na', le'a go itea ta'a sun gan. Lá nlad na' iti'id na' ndo' be gealkwea' uzhe'eb ndee. Parea lá gak-a lak nlad na', ndi gak-a lak nlad go.
37 Le'a gor nsea' Jesús sa nde yon be xmen xa, le'a bexa ndeyats. Cha ndab xa ndo' Simón Pedr:
—Simón, ¿naxyats lu zha? ¿Ni lá uxik lu isobna' lu ni stub gor zha?
38 Utena' bega no bidi'izhno bega Dios, ndontsa na'anpa utsabgix maxu'u bega. Le'a lado'o bega nlad gun ta wen, ná le'a idub bega lá uxik.
39 Cha ncha'agal Jesús ncha'yadi'izhno xa Dios lakkagal gor ned wa.
40 Le'a gor na nsea'gal Jesús sa nde yon be xmen xa le'a bexa ndeyatsgal, geal le'a bexa uzhebpa nyo'o xka'alna. No ni lá ini'í bexa xte'e ika'ab bexa ndo' Jesús.
41 Ngol biaj yon ngwa'yadi'izhno Jesús Dios. Le'a gor nsea'gal xa sa nde bexa wa, cha ndab xa:
—¿Bi ndeyats bega zha, no ndeune'e bega zha? Yá unika-yá, le'a nat yá ngol gor le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a bexa ugap.
42 Goste bega, ncha'be beuna. Bwi'i bega le'a xa yun cuent na' yá nseala ba'.

Be men usen Jesús cuent dub xa ugap
(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

43 Bi li nso'yadi'izh Jesús le'a Judas, xa
no nak dub tibtop xmen Jesús, ulennola
be men kwa'ad no'o be spad nsea garrot.
Le'a ta wa bexa mtu'ub be ule'ay nibe'e
no be mech ten ley no bexa gox nsak isen
bexa Jesús.
44 Le'a Judas, xa li yun cuent Jesús,
ndabla ndo' be men wa:
—Le'a xa na gaw na' chit be'al ndo' na,
xa we'e isen bega, no gun segur bega xa,
go'o bega xa.
45 Le'a gor na ulenno Judas be men wa,
cha ubii Judas wats Jesús ndab xa:
—Mech, mech.
Cha mchealto'o Judas ndo' Jesús.
46 We'e le'a be men wa cha usen Jesús,
cha yá lá ula'ata bexa xa.
47 Zha le'a dub xmen Jesús cha ulo'o
spad ten na, cha ulobto'og xa ncha' dub
xa ndun ti'in ndo' ule'ay ndon le'a nsak.
48 Cha ndab Jesús ndo' be men wa:
—¿Xta'an nseano bega spad nsea garrot
isen bega na' cuent dub wa'an zha?
49 Itea wizh mluu na' be men tale ten
ni'i ten Dios lat bega, ná lá isen bega na'
sa wa. Parea le'a ta ndee li ngok ndontsa
gak-a lak nkeani'i di'izh ten Dios.
50 We'e le'a itea be xmen Jesús cha
mxo'on, mla'a bexa Jesús.

Dub xabgi'i ben usankea tso'o Jesús

51 Parea le'a dub xabgi'i ben nbix
nabtsa dub ble'a lad si'il usankea tso'o
Jesús. Le'a gor na ndi'izh isen bexa no
xabgi'i ben wa,
52 le'a xa wa cha mla'a lad nbix na,
mxo'on xa litsa na'anpa nak xa xab xa.

Jesús nso' ndo' bexa nibe'e ten bexa judio
(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55,63-71; Jn. 18:12-14,19-24)

53 Le'a be men wa cha mbi'i Jesús ta lid
ule'ay ndon le'a nsak. Le'a sa wa le'a itea
be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak no be
mech ten ley cha mzhealbe.
54 Le'a Pedr sittsa nchankea tso'o Jesús,
cha no Pedr uyo'o len tale ten ni'i wa.
We'e cha usob ubizhno Pedr bexa nla'ach
sa wa sa nde gi'.
55 Le'a be ule'ay nibe'e no iteata bexa
nsak wa nkwa'anbe ná xte'e usake bexa
Jesús, dub ta nsabndo' gat Jesús. Parea
le'a bexa ni lá izheal xte'e-yá.
56 Le'a kwa'ad be men mkwi'in nsake
Jesús, ná le'a bexa wa na'anpa dubtsa
ngudi'izhbe.
57 We'e ngwaso' pla bexa msake bexa
Jesús, mkwi'in bexa ndab bexa:
58 —Le'a besa mbi'ín le'a Jesús ba' ndab
le'a xa ulate ni'i ten Dios, ta mbinde'e
men. Cha gal wizh yon le'a xa ixiste stub
ni'i ten Dios ta na'anpa men gunde'e.
59 Ni lika na'anpa dubtsa ngudi'izh
bexa.
60 We'e le'a ule'ay ndon le'a nsak cha
ngwaso' ndo' be men wa, unabdi'izh xa
ndab xa ndo' Jesús:
—¿Ni lá utsakndo' lu zha? ¿Ta ugeaka
ta ndab bexa ndee le'a lu li ndab zha?
61 Ná le'a Jesús na'an xte'e ngab, ni
lá ika'ab xa. We'e le'a ule'ay wa cha
unabdi'izhgal ndo' Jesús ndab:
—¿Lu nak Cristo Xin Dios wen wa zha?
62 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ta wa na'ka. Le'a bego gal gor
ini'í le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
isob wats Dios lad ga'al, xa ndon le'a
nibe'e, no ilen na' lat xkaw nde gibe'a.
63 We'e le'a ule'ay ndon le'a nsak wa
cha utsaw xab na tant ndakloo xa, cha
uge' ndab xa:
—¿Xta'anta nki'in beuna kwa'adta xa
usake xa ndee zha?
64 Le'a bega mbi'ín xte'e unisi xa Dios.
¿Nat xte'e gab bega, xte'e gunno beuna
xa?
Le'a iteanak bexa wa ndab le'a Jesús
ndapka ke nsabndo' gat xa.
65 Ncho bexa usaxan mchukko ndo'
Jesús. No mtsaw bexa ndo' Jesús, udin
bexa Jesús. Cha ndab bexa ndo' Jesús:
—¡Gud ná ton udin lu!
Le'a bexa nla'ach sa wa cha utichya'a
ndo' Jesús.

Pedr ndab lá nchando' Jesús
(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18,25-27)

66 Ndalen wa le'a Pedr nsob tale wa.
Cha ulen dub xagots ndun ti'in ta lid
ule'ay wa.

67 Le'a gor na uni'í xagots wa nsob ubizh Pedr, cha mwi'i xa ndo' Pedr, ndab xa:
—Go no ukeseano Jesús xa Nazaret ba', ¿la?
68 Le'a Pedr cha mkwi'in ndab:
—Le'a na' lá nchando' xa ba', no ni lá iní na' xta'an ndab ga.
Cha ncha'a Pedr mas gax to'o puert. Le'a gor wa cha utezh dub boy.
69 Parea le'a xagots wa uni'ígal Pedr, cha usaxan xa ndab xa ndo' bexa nde sa wa:
—Le'a xa ndee no nak dub xmen Jesús.
70 Ná le'a Pedr cha mkwi'ingal ndab le'a xa na'anpa xa wa. Tso'oma wa le'a bexa nde sa wa stub biaj ndabgal ndo' Pedr:
—Ta ugeaka le'a go no nak dub xmen Jesús, le'a go xa Galilea no ndadi'izh ga lak ndadi'izh bexa Galilea.
71 Le'a Pedr cha kwea' uní'i, ndab xa:
—¡Nsobwi'i Dios le'a na' lá nchando' xabgi'i nse'at bego ba'!
72 Bi le'a gor wa le'a boy cha utezh biaj itop. We'e mtse'a ladna Pedr ta ndab Jesús ndo' Pedr: "Le'a te'al ndee gor biseata kwezh boy top biaj, le'a lu mkwi'inla chon biaj ndab lu le'a lu lá nchando' na'." Cha usaxan Pedr ndo'on.

15

Mbi'i bexa Jesús ndo' Pilat
(Mt. 27:1-2,11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Le'a ngol gor ngot xe'a le'a be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak no be mech ten ley no iteata bexa nsak wa dubtsa mbidi'izh bexa xte'e gunno bexa Jesús. Cha mxi bexa Jesús, cha mbi'i bexa xa ndo' Pilat.
2 Le'a Pilat cha unabdi'izh ndo' Jesús, ndab xa:
—¿Lu nak xa nibe'e ten bexa judio zha?
Le'a Jesús cha ndab:
—Goka ndab-a.
3 Le'a be ule'ay nibe'e wa cha sian ta'a msake Jesús.
4 Le'a Pilat unabdi'izhgal ndab:
—¿Ni lá utsakndo' lu zha? Una' plota ta'a nsake bexa ba' lu.
5 Parea le'a Jesús ni lika lá ika'ab. Cha ngwanseana Pilat.

Pilat ndab gat Jesús
(Mt. 27:15-26; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

6 Le'a itea li'in zha ndal ujest Pascua, le'a Pilat ngo'o dub men nkea litgi'ib, tal ton gab be men ito'o.
7 Le'a zha wa uyo'o dub xa nsalea' Barrabás nkea litgi'ib no be ltsa'a na, ke na ngokloo bexa ndo' bexa nibe'e sa wa no mbit bexa dub men.
8 Le'a be men kwa'ad wa ulaya' ndo' Pilat, cha unab bexa igo'o Pilat dub men litgi'ib, lakka ndun Pilat itea li'in.
9 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Nlad bega ula na' xa nibe'e ten bega xa judio zha?
10 Li ndab Pilat le'a Pilat uni'í le'a be ule'ay nibe'e wa nxee ladna ndo' Jesús ta na mas kwa'ad men ndeseano Jesús, ta we'e myun bexa cuent Jesús.
11 Parea le'a be ule'ay nibe'e wa mki'il be men wa inab bexa ndi igo'o Pilat Barrabás litgi'ib.
12 Le'a Pilat cha unabdi'izhgal ndo' be men:
—¿Xta'an nlad bega gunno na' xa ndab bega xa nibe'e ten bega xa judio?
13 Le'a be men wa uge' uka'ab, ndab bexa:
—¡Ikea xa ndo' cruz!
14 We'e le'a Pilat ndab:
—¿Xta'an ta ugap mbin xa zhaga?
Ná le'a be men wa ndi mas uge' ndab:
—¡Ikea xa ndo' cruz!
15 Le'a Pilat nlad wen ya'an ndo' be men wa, ta we'e mgo'o Pilat xa nsalea' Barrabás. Cha ndab Pilat ndo' be soldad kin bexa Jesús, cha uke'a bexa xa ndo' cruz.

Be soldad usalad mbinno Jesús
(Mt. 27:27-31)

16 We'e le'a be soldad cha mbi'i Jesús tale ten ni'ilaw, sa nsalea' pretorio. Cha mzhealbe iteanak be soldad sa wa.
17 Cha mgak bexa Jesús dub lad ko'ol, ta konch ugats. No msob bexa dub ta rued cuent coron gek Jesús ta naknde'e xos yagich.
18 Cha usaxan be soldad ndun usaladno Jesús, uge' ndab bexa:
—¡Si'il nak xa nibe'e ten bexa judio!

19 Cha nla' bexa dub bar gek Jesús,
no mchukko bexa ndo' Jesús, no msaxib
bexa ndo' Jesús cuent ndankea bexa xa.
20 Le'a gor na mtayun usaladno bexa
Jesús, cha ulate bexa lad konch ugats nak
Jesús. Cha mgak bexa Jesús le'aka xab xa.
Cha ncha'ano bexa Jesús sa ikea xa ndo'
cruz.

Mke'a bexa Jesús ndo' cruz
(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Le'a gor we'e le'a dub xabgi'i nsalea'
Simón ncha'laya' Jerusalén, dub xa gezh
Cirene xus Alejandro no Rufo. Le'a gor na
mzhe'al be soldad xa wa, cha mbin bexa
juers go'o Simón wa cruz ten Jesús.
22 Cha mbi'i bexa Jesús dub sa nsalea'
Gólgota, dub di'izh gab tit gek men.
23 We'e msa'a bexa vin ten uv noch xup
ten ya mirra goo Jesús, parea le'a xa lá
ngo-yá.
24 Cha mke'a be soldad Jesús ndo' cruz,
cha ulo'o bexa dub suert, ndontsa ini'í
bexa ná tonpa ika'a be xab Jesús.
25 Le'a gor na mke'a bexa Jesús ndo'
cruz, le'a ta wa gor nkea uge'a tempran.
26 Le'a gek cruz ten Jesús mke'a bexa
dub letr, ndab-a ná xta'an li nkea xa ndo'
cruz, ndab-a: "TA NDEE XA NIBE'E TEN
BEXA JUDIO."
27 No top wa'an mke'a bexa ndo' stop
cruz wats Jesús, dub xa wats Jesús lad
ga'al, le'a stub xa wats lad raves.
28 Li ngok-a lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a: "Mbinno bexa xa cuent dub xa
ugap."
29 Le'a be men nseabetid sa wa xela
uní'i ndo' Jesús, nkwi'in bexa gek bexa,
ndab bexa ndo' Jesús:
—Lu ndab slate ni'i ten Dios, cha ixiste
lu-yá wizh yontsa.
30 ¡Nat byun libr le'aka le'a lu, ula' ndo'
cruz ba'!
31 No liga le'a be ule'ay nibe'e no be
mech ten ley nisi Jesús, ndab bexa ndo'
be ltsa'a xa:
—Le'a xa ba' le'a ngokno be men, ná lá
gun xa gan ulat xa le'aka xa ndo' gealgut.
32 Xa ba' ndab le'a nak Cristo xa nibe'e
ten beuna xa Israel. ¡Nat ila' xa ndo' cruz,
ndontsa ini'í beuna-yá, cha gungea ladna
beuna xa!
No liga le'a bexa nkea ndo' cruz wats
Jesús kwea' uní'i ndo' Jesús.

Jesús ngut ndo' cruz
(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Le'a ngol gor gawizh le'a idub ndo'
gizhliyo mkaw gast gor nkea uyon uzhe.
34 Le'a ngol gor wa le'a Jesús uzhe'eb
uge' uní'i ndab:
—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —le'a ta
wa dub di'izh gab: Dios ten na', Dios ten
na', ¿xta'anxá mlalad go na' zhaga?
35 Le'a ncho bexa nde sa wa gor na
mbi'ín bexa ta li ndab Jesús wa, cha ndab
bexa:
—Bla'ach bega, le'a xa ba' nbezh profet
Elí.
36 We'e le'a dub bexa wa cha uto'o
karrel, cha mgazh xa dub ble'a lad xi'il
ndo' vinagr, cha msob xa-yá gek dub
yalod. Cha msa'a xa-yá goo Jesús-a, ndab
xa:
—Kweas beuna naga si'id Elí ixe'e xa
ndee ndo' cruz.
37 Ná le'a Jesús uge' utezhat, cha ngut
xa.
38 We'e le'a lad uta'a nak bse'a len ni'i
ten Dios cha usaw gast ga'ap no gast ila',
ngok top ble'a-yá.
39 Le'a dub xa nibe'e ten soldad nso'
lad ndo' Jesús uni'í xte'e utezhat Jesús no
xte'e ngut xa. Cha ndab soldad wa:
—Ta ugeaka le'a xabgi'i ndee Xinka
Dios.
40 Le'a sa wa sittsa ndewi'i kwa'ad be
xagots. Le'a lat bexa wa nso' Marí xa gezh
Magdala no Salomé no Marí xna'a Kosé xa
wit Jacob tuzh wa.
41 Le'a be xagots wa bexa na uto'o
Galilea usankea tso'o Jesús, no ngo-
kno bexa Jesús nes ncha'a xa Jerusalén.
No kwa'adta be xagots ncha'ano Jesús
Jerusalén nde sa wa.

Jesús mga'ach
(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Le'a ta wa dub gor uzhe wizh
nsaxkwa'a bexa judio ta gunti'in bexa gat
xe'a wizh ne'e bexa.

43 We'e le'a dub xa nsalea' Kosé xa gezh
Arimatea ngop valor ulen ndo' Pilat unab
xa Jesús. Le'a Kosé wa dub xa nsak ten
bexa judio, no nkenkea' xa tiemp inibe'e
Dios ndo' gizhliyo.
44 Le'a Pilat ngwanseana ná xte'e uxax
ngut Jesús. Cha utezh Pilat dub soldad
nibe'e, cha unabdi'izh Pilat naga ngutla
Jesús.
45 Le'a gor na ndab soldad wa le'a Jesús
ngutka, cha ndab Pilat go'o Kosé Jesús.
46 We'e le'a Kosé ngwa'isi'i dub lad kub,
cha uxe'e xa Jesús ndo' cruz, cha mtixko
xa Jesús lad wa. Cha ulo xa Jesús len dub
ba'a cuent ge'lo'o, dub ge'ed udan men
ndo' ge'da'a. Cha mtixte xa dub ge' si'il
mtsaw to'o ba'a wa.
47 Le'a Marí xa gezh Magdala no Marí
xna'a stubga Kosé ndewi'i pa ulo bexa
Jesús.

16

Jesús mban ndo' gealgut
(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Ngol utid wizh ne'e bexa judio, le'a
Marí xa Magdala no Marí xna'a Jacob no
Salomé usi'i bexa ta uxe'e koo bexa las
Jesús.
2 Le'a ngol tempran wizh ned ten sman
nsobla dub tuzh wizh, ncha'be bexa sa
nde ba'a mga'ach Jesús wa.
3 Le'a gor ncha'a bexa nes wa ndab
bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Cha ton kob ge' si'il to'o ba'a wa
zha?
4 Ná le'a gor ulaya' bexa sa wa, mna'la
bexa le'a ge' wa myo'obla to'o ba'a wa.
5 Cha uyo'o be xagots wa len ba'a wa,
cha mna' bexa dub xabgi'i ben nsob lad
ga'al len ba'a nak dub lad nagud ta ko'ol,
cha mzheb bexa.
6 Ná le'a xabgi'i wa cha ndab ndo' bexa:
—¡Lá izheb bego! Na' uní le'a bego
nkwa'an Jesús xa Nazaret, xa na ukea
ndo' cruz. Ná le'a Jesús ubanla, le'a xa
wa na'anla sa ndee. Bwi'i bega sa mxo'ob
be men xa.
7 Nat wa' bega ndo' be xmen Jesús no
ndo' Pedr, gud bega ndo' bexa le'a Jesús
ncha'a nedla ndo' bexa Galilea, le'a sa wa
izhe'al bexa xa lakka ndab xa.
8 We'e le'a be xagots wa nxis tant nzheb
bexa, cha uto'o bexa len ba'a wa mxo'on
bexa. Ná ni na'an ton ndo' ná ngab bexa
ta wa nes nsea' bexa, tant nzheb bexa.

Jesús mlundo' ndo' Marí xa Magdala
(Jn. 20:11-18)

9 Tso'o na mban Jesús gor tempran wizh
ned ten sman wa, ned mlundo' xa ndo'
Marí xa Magdala, xa na ulo'o Jesús dub
ga'ad mbi bxin len lado'o na.
10 Le'a Marí wa cha ngwa' ndo' bexa
uteseano Jesús. Le'a bexa wa uzhebpa
uban ndencho ladna no ndeyo'on bexa.
Cha ndab Marí le'a Jesús mbanla.
11 Parea le'a bexa wa lá ngungea ladna
le'a Jesús nban, no ni lá ngungea ladna
bexa le'a Marí wa uni'í Jesús.

Jesús mlundo'gal ndo' top be xmen na
(Lc. 24:13-35)

12 Tso'o wa le'a Jesús mlundo' ndo' top
be xabgi'i nes ncha'be bexa ge'e, parea
xa'aga nluu xa. Le'a bexa wa bexa no
ukeseano Jesús.
13 We'e cha ngwa'yab bexa-yá ndo'
iteata be ltsa'a bexa. Parea le'a bexa ni
we'eka lá ngungea ladna-yá.

Jesús ndab ya'beyadi'izh be xmen xa di'izh ten Dios
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

14 Tso'o wa mlundo' Jesús ndo' isati-
bdub be xmen xa dub sa junt ndeyaw
bexa. Le'a Jesús cha uteyo bexa ke na lá
ngungea ladna bexa le'a Jesús nbanla, no
ke ngud nak lado'o bexa, geal le'a bexa
wa lá ngungea ladna ta ndab bexa uni'íla
le'a Jesús mbanla.
15 Cha ndab Jesús ndo' bexa wa:
—Wa' bego idub nax ndo' gizhliyo.
Bidi'izh bega di'izh wen ten Dios ndo'
iteanak be men.
16 Le'a tal ton gungea ladna na' no
italea' xa, le'a xa wa sap gealnaban ndo'
Dios. Le'a tal ton na'anpa gungea ladna
na', le'a xa wa ini'í gealkwea'.
17 Le'a bexa ndangea ladna na' sun be
ta nluu le'a bexa ndap juers ten Dios.
Gunti'in bexa lea na' kontu'ub bexa be
mbi bxin ncho len lado'o be men, no
gudi'izh bexa stubga di'izh.

18 No tal bexa lá ini'í isen bexa mbe'al
no goo bexa venen, le'a ta wa na'an xta'an
gun. No uxo'ob bexa ya'a bexa gek bexa
gizh, le'a bexa wa cha syakna.

Jesús mkea gibe'a
(Lc. 24:50-53)

19 Tso'o na li ndab Jesús, we'e cha mkea
xa gibe'a, cha usob xa wats Dios lad ga'al.
20 Le'a be xmen Jesús cha uto'o
ncha'beyadi'izh di'izh ten Jesús ndo' be
men ncho itea lad. Le'a Jesús ndakno
bexa, no nsa'a xa juers ndun bexa sian
ta'a, ta na nluu le'a ta ndadi'izh bexa wa
di'izh tenka Dios.

Be di'izh ten Jesús mke'a Luc

Le'a dub xa nsalea' Luc mke'a libr ndee no libr nsalea' Hechos. Le'a xa sian biaj ngwa'no Pabl ukeseadi'izh Pabl di'izh ten Dios sian be gezh. Le'a Luc wa nak doctor. Mke'a xa libr ndee ndo' bexa ndadi'izh di'izh griego, bexa na'anpa xa judio. Nluu xa le'a Jesús nakka dub men no nakka xa Xin Dios. Ndadi'izh xa ton nak be usan gox polta ten Jesús gast Adán. No nluu xa xte'e utsin nak Jesús ni dub ke lá ngap xa.

Luc mke'a cuent ten Jesús ndo' Teófilo

1 Le'a kwa'ad be men mbin juers ndon xkwa'a mke'a bexa ta na ta ugeakapa mbin Jesús lat besa.
2 Le'a bexa na ukeseano Jesús ndon le'a ned uni'í be ta wa no mbidi'izh bexa-yá ndo' besa.
3 Ta we'e no na' uzhebpa uloxnes gast xan itea be ta ndee. Cha mbinbe na' le'a na' nsabndo' ndon xkwa'a uke'a be ta ndee ndo' go, Teófilo,
4 ndontsa wen igondo' go gealngea, be ta na mbidi'izh bexa ndo' ga.

Dub angel ndab ndo' Zacarías le'a xa gap Juan

5 Le'a zha na ngok Herodes xa nibe'e Judea, uyo'o dub ule'ay judio nsalea' Zacarías, dub xa no nak partid Abías ten be ule'ay. Le'a xagots ten Zacarías wa nsalea' Elisabet, dub xa ras ten Aarón.
6 Le'a Zacarías nsea Elisabet uzhebpa bexa wen ngok ndo' Dios. No uzhe'eb mxobgek bexa ndo' itea be ta'a unibe'e Dios.
7 Ná le'a bexa wa lá ndap xin na, geal le'a Elisabet wa dub xagots lá yo'o gan gap me'ed. No goxlapa itop bexa wa.
8 Ngol zha na le'a partid ten ule'ay Zacarías wa le'a ngol gun ti'in ndo' Dios.
9 Lak nak costumbr ten be ule'ay ulo'o bexa suert, cha le'a Zacarías ngol le'a ya'lo zhen len ni'i ten Dios.
10 Ngol gor na ngo xa zhen len wa, le'a itea be men ndebe tso'o juer ndadi'izhno Dios.
11 Cha mlundo' dub angel ten Dios ndo' Zacarías, nso' angel lad ga'al wats mes, sa ngo ule'ay zhen.
12 Le'a gor na uni'í Zacarías angel wa, le'a xa ni lá ini'í xte'e gun, no mzheb xa.
13 Le'a angel wa cha ndab:

—Zacarías, lá izheb lu, le'a Dios ndo'ón ta nab lu ndo' xa. Le'a Elisabet xagots ten lu gap dub me'ed bgi'i, cha usalea' lu me'ed wa Juan.
14 Le'a zha na gal me'ed, le'a lu uzhebpa iten ladna, no kwa'adpa be men iten ladnabe,
15 geal le'a xin lu wa gak dub xa uzhebpa nsak cuent ten Dios. Le'a xa ni lá goo vin no ni stub ta'a nsudna be men. No uzhebpa gap xa juers ten Espíritu ten Dios, gor na bi le'a xna'a xa nso'no xa.
16 Le'a xa gun gan le'a kwa'adpa bexa Israel yach yankea bexa Dios Xa Nibe'e.
17 Le'a Juan le'a ya' ned ndo' Xa Nibe'e wa. Le'a xa wa juert gudi'izh sakndo' Dios lak juert mbidi'izh Elí, ndontsa gun xa gan lá kuyota be men nsea le'aka be xin xa, no le'a bexa lá nxobgek wa uxobgek ndo' Dios. Li gun xa ndontsa list kwe be men gungea ladna bexa xa nak Xa Nibe'e wa zha na ilen xa.
18 Le'a Zacarías cha unabdi'izh ndo' angel, ndab xa:

—¿Xte'exá iní na' syo'o gan gak ta ndee zhaga? Le'a na' no xagots ten na' yá goxlapa besa.
19 Le'a angel cha uka'ab ndab:

—Le'a na' nsalea' Gabriel, na' ndun ti'in ndo' Dios. Le'a Dios mtu'ub na' ndalyáp na' ndo' lu be di'izh wen mbidi'izh na' wa.
20 Le'a nat le'a lu yak mud, yá lá gudi'izhta lu gast gal wizh yoo be ta ndáp na' ndee wa, ke na lá ngungea ladna lu ta ndee. Nat le'a ta wa gakka gal zha nsabndo'ka li gak-a.
21 Ndalen wa le'a be men ndenkea' ná xá gor ito'o Zacarías len ni'i ten Dios. Ndanseana bexa xta'an ngi lita kwen ncha'a xa len wa.
22 Ná le'a gor na uto'o xa le'a xa lá yoolata gan iní'i. We'e uni'í be men le'a xa uni'í dub ta mluu Dios len wa. Le'a xa sbe'en seintsa ndun, le'a xa lá yoolata gan gudi'izh.

23 Le'a ngol zha ngwa'a be wizh mbin
Zacarías ti'in wa, cha nsea' xa ta lid xa.
24 Le'a tso'o wa le'a Elisabet xagots ten
xa cha nso'nola dub me'ed. Le'a xagots
wa cha lá ito'ota ta lid na dub ga'ay mbe'e.
Mbinbe'e xa, ndab xa:
25 "Lnde'e ngokno Dios na' gap na'
me'ed, ndontsa na'antapa ido lad na' ndo'
be men."

Dub angel ndab le'a Jesús gal

26 Le'a ngol sxo'op mbe'e tso'o wa,
le'a Dios mtu'ubgal angel Gabriel gezh
Nazaret ten distrit Galilea,
27 sa ncho dub xagots ben, dub xa ni gol
ugal xabgi'i. Le'a xa wa nsalea' Marí, xa
na ika'aka dub xa na nsalea' Kosé, xa ras
ten David.
28 Le'a angel wa uyo'o len lid xagots wa,
cha ndab angel ndo' xa:
—Tiux ga Marí, le'a Dios nsak ladna lak
nak lu, no nso' Dios wats lu. Le'a xa mas
ndakno lu ndo' itea be xagots.
29 Ná le'a Marí ni ko lá ini'í xte'e gun
gor na mbi'ín xa ta li ndab angel wa. Ni
lá ini'í xa xta'an ngi li ndab angel ndo' xa.
30 Le'a angel cha ndab:
—Marí, lá izheb lu le'a Dios nsak ladna
lak nak lu.
31 Le'a nat le'a lu yoxinna dub me'ed
bgi'i, cha usalea' lu me'ed wa Jesús.
32 Le'a me'ed wa gak dub xa nsakpa,
geal le'a xa Xin Dios si'il. Le'a Dios
Xa Nibe'e le'a gun le'a Jesús inibe'e lak
unibe'e David usan gox polta ten xa.
33 Le'a Jesús wa inibe'e bexa ras ten
Jacob idub tiemp. Le'a tiemp inibe'e xa
nunk lá idub.
34 We'e le'a Marí cha unabdi'izh ndab
ndo' angel:
—¿Xte'e yoo gan gak ta li ndab go wa
zha? Le'a na' ndee dub xagots nab, ni dub
xabgi'i gol ugal na'.
35 Le'a angel cha uka'ab ndab:
—Le'a Espíritu ten Dios si'il ilen cuent
dub xgal tso'o lu. Le'a Espíritu wa le'a
gun gap lu me'ed wa. Ta we'e le'a me'ed
gap lu wa ni dub ke lá gap, no isalea'
me'ed Xin Dios.
36 Le'a Elisabet ltsa'a lu wa no gap dub
me'ed maska yá goxlapa xa. Le'a be men
ndab le'a xa wa lá yoo gan gap me'ed,
parea le'a xa nso'nola me'ed dub xo'op
mbe'e.
37 Le'a cuent ten Dios na'an xta'an dub
ta lá yoo gan.
38 Le'a Marí cha ndab:
—Le'a na' ndee dub xa ndun ti'in ndo'
Dios Xa Nibe'e. Gun Dios lak ndab go ndo'
na' wa.
Le'a angel wa cha mka'an sa wa.

Marí ngwa'ina' Elisabet

39 Ngol tso'o wa le'a Marí cha uxax
ncha'a dub gezh nde lat be bet distrit
Judea.
40 Cha uyo'o xa len lid Zacarías, cha
unidi'izh xa ndo' Elisabet.
41 Le'a gor na mbi'ín Elisabet unidi'izh
Marí ndo' xa, le'a me'ed nso'no Elisabet
wa cha ute'al len xa. Le'a Espíritu ten
Dios cha mas uyo'o len lado'o Elisabet,
42 cha uge' ndab xa:
—¡Le'a Dios uzhebpa ndakno lu ndo'
iteata be xagots! ¡No uzhe'eb gakno Dios
xin lu!
43 ¿Tonxá nak na' nsea ina' lu na' zhaga,
ná lu le'a nak xna'a xa gak Xa Nibe'e na'?
44 Le'a gor na mbín na' unidi'izh lu, le'a
me'ed nso'no na' ndee ute'al-la len na'
tant nten ladna me'ed.
45 Uzhebpa wen ncho ladna lu ta na
mbingea ladna lu ta ndab Dios ndo' lu,
le'a ta wa gakka lak ndab xa.

Marí msa'a xno ndo' Dios

46 Le'a Marí cha ndab:

Le'a na' idub ncho ladna ndáp
le'a Dios uzhe'eb dub Dios wen.
47 Le'a lado'o na' nten ladna ndo' Dios
xa nsa'a gealnaban ndo' na'.
48 Le'a Dios nla'ach na', xa ndun ti'in ndo'
xa,
maska na'anpa nak na' dub xa nsak.
Le'a idub ndo' ndee gab be men
le'a na' uzhebpa wen ncho lad na'.
49 Le'a Dios si'il uzhebpa ndakno na';
le'a xa dubkama nak Dios.
50 Idub tiemp nkwea' ladna xa be men,
bexa nxobgek ndo' xa.
51 Le'a juers ten Dios mbin xa be ta
ndanseana beuna;
Mte'achso xa bexa zhin nak.
52 No ulatsob xa bexa nsak sa nibe'e bexa,

Cha myunno Dios bexa uban nak
cuent bexa nsak.
53 Nsea bexa lá ndap ta gaw na, msa'a Dios
sian ta'a ndo' bexa.
No ulantu'ub xa bexa rik ni na'anta
xta'an ndap bexa.
54 Ndakno Dios bexa Israel, bexa ndun
ti'in ndo' xa,
le'a xa lá nyalad ta nkwea' ladna xa
bexa wa.
55 Le'a ta wa ta ndabka Dios ndo' bexa gox
polta ten beuna,
ta gunno Dios Abraham no bexa ras
ten xa idub tiemp.

56 We'e le'a Marí cha uyo'o ta lid Elisabet pa chon mbe'e. Cha we'eta nsea' xa ta lid xa.

Xte'e ngol Juan xa ulalea' men

57 Le'a ngol wizh na gap Elisabet me'ed, le'a xa cha ngop dub me'ed bgi'i.
58 Le'a bexa ncho gax wa no be ltsa'a xa cha mbi'ín xte'e li utsin mbinno Dios Elisabet, cha no bexa mten ladna.
59 Le'a ngol zha na ngok xo'on wizh ngol me'ed wa, cha ulo bexa be'e me'ed lakka ndun bexa judio. No cha nlad bexa usalea' bexa me'ed wa Zacarías lak nsalea' xus me'ed.
60 Ná le'a xna'a me'ed lá ka'ab li isalea' me'ed. Ndab xa:
—Le'a me'ed isalea' Juan.
61 Le'a bexa wa cha ndab:
—¿Xta'an ngi li isalea' me'ed ba' zha? Le'a ni dub ltsa'a lu na'anpa li nsalea'.
62 We'e cha unabdi'izh bexa sbe'en sein ndo' xus me'ed xte'e nlad xa isalea' me'ed.
63 Le'a xa cha unab dub ble'a tabl, cha mke'a xa ndo' tabl wa: "Le'a me'ed isalea' Juan." Le'a itea be men wa cha ngwanseanabe.
64 Cha bi le'a gor wa cha uyo'o gan uní'i Zacarías, cha usaxan xa nsa'a xa xno ndo' Dios.
65 Le'a itea be men ncho gax ta lid Zacarías cha ngwanseana bexa no mzheb bexa. Le'a ta li ngok wa mgen itea be gezh ndebe lat be bet distrit Judea.
66 Le'a itea bexa na li mbi'ín ta wa cha mbinbe'e bexa, ndab bexa:
—¿Xte'ema gak me'ed wa zha?
Le'a bexa wa uni'í le'a me'ed wa ncho ndo' ya'a Dios.

Ta msa'a Espíritu ten Dios mbidi'izh Zacarías

67 Le'a Zacarías xus me'ed wa mas uyo'o juers ten Espíritu ten Dios len lado'o na, cha mbidi'izh xa sakndo' Dios, ndab xa:

68 Uzhebpa wen Dios Xa Nibe'e bexa
Israel,
geal le'a xa mbi'id yakno be xmen xa.
69 Le'a Dios mtu'ub dub xa juertpa usa'a
gealnaban,
dub xa ras David, xa mbin ti'in ndo'
Dios.
70 Le'a ta wa ta ndab Dios ndo' be profet
ten na polta,
cha mbidi'izh bexa-yá ndo' be men
sakndo' Dios.
71 Le'a Dios ndab le'a xa lá ula'a beuna
ndo' be men ndakloo ndo' beuna,
no bexa nxee ladna ndo' beuna.
72 Le'a Dios nkwea' ladna be usan gox ten
beuna,
no ndunka xa lakka ndab trat mbinno
xa bexa wa.
73 Le'a trat wa ta ndab Dios ndo' Abraham
usan gox ten beuna le'a Dios sunka
ta wa:
74 le'a xa gakno beuna ndo' be men
ndakloo ndo' beuna,
ndontsa na'anpa izheb beuna gun
beuna ti'in ndo' Dios,
75 no umbi'i gak lado'o beuna ndo' Dios,
no uzhebpa wen gak beuna ndo' xa
idub tiemp nban beuna.

76 Le'a lu, chuu, isalea' dub profet ten Dios
Si'il,
le'a lu ya' ned ndo' xa gak Xa Nibe'e,
ndontsa list kwe be men Israel gal zha
ilen xa wa.
77 We'e ini'í bexa le'a Dios stsu'u be ke ten
bexa,
no usa'a xa gealnaban ndo' bexa.
78 Le'a Dios ten beuna uzhebpa nkwea'
ladna be men,
ta we'e utu'ub xa xa nak cuent xe'a
wizh gor tempran ndo' beuna,
79 ndontsa usu xa xe'a lado'o bexa nden-
cho sa ukaw,
bexa nzheb gat.
Li uluu Dios beuna nes ten xa,

ná xte'e wen yoono beuna xa.

80 Le'a Juan ngo'ol, no mas juert ngok lado'o xa. Ngol zha goxla xa ngwa' xa uyo'o xa ge'e sa bid sa na'an men, gast ngol zha na usaxan mbidi'izh xa ndo' bexa Israel.

2

Xte'e ngol Jesús
(Mt. 1:18-25)

1 Le'a tiemp we'e le'a xa nsalea' Augusto César xa nibe'e Roma unibe'e gats dub censo ten itea be men.
2 Le'a censo ned wa ngwats zha nak Cirenio xa nibe'e sa nsalea' Siria.
3 Le'a itea be men cha nsea'be be sa nak lazh bexa, ndontsa sa we'e gak punt bexa ndo' censo wa.
4 Ta we'e le'a Kosé uto'o gezh Nazaret ten distrit Galilea. Cha nsea' xa gezh Belén ten distrit Judea, lazh David usan gox polta ten Kosé,
5 ndontsa sa we'e gak punt xa no Marí xagots ika'a xa. Le'a zha wa le'a Marí yá nso'nola me'ed.
6 Ná le'a zha na ncho bexa Belén, le'a Marí ngol wizh gap me'ed.
7 Cha ngop xa me'ed ned ten xa. Cha mtixko xa me'ed dub ble'a lad, nsea ulo xa me'ed len dub caj, ta nyo'o gix ndaw man, geal le'a bexa yá lá ngalta cuart ute'e bexa yoo bexa.

Be angel no bexa nkeno borreg

8 Le'a gax Belén nde pla be xabgi'i nkeno be borreg ten na te'al wa.
9 Zha le'aka dub angel ten Dios mlundo'la sa wa. Le'a xe'a si'il ten Dios msula idub sa nde bexa. Cha uzhebpa mzheb bexa.
10 Ná le'a angel wa cha ndab:

—Lá izheb bega, le'a na' ndalyáp ndo' bega dub ta uzhebpa iten ladna itea be men.
11 Le'a te'al ndee le'a gezh Belén lazh David ngol dub me'ed mtu'ub Dios usa'a gealnaban, le'a ta wa Cristo Xa Nibe'e.
12 Lnde'e igondo' bega ná ta me'ed na-yá: le'a me'ed wa izheal bega nbixyo'o dub ble'a lad, naxncho me'ed len dub caj ta nyo'o gix ndaw be man.
13 Le'a gor wa le'a kwa'adta be angel ten Dios mlundo' sa wa. Ndalto'o bexa ndo' Dios, ndab bexa:

14 ¡Si'il nak Dios ncho ga'ap,
no ndo' gizhliyo wen kwe be men ndun
ta nsak ladna Dios!

15 We'e le'a be angel wa nsea'be gibe'a, cha ndab bexa nkeno be man wa ndo' be ltsa'a na:

—Ncha'be beuna Belén, ini'í beuna ta ncho sa wa, ta mbidi'izh angel ten Dios.
16 Cha uxax ncha'be bexa Belén. Cha mzheal bexa Marí no Kosé, cha uni'í bexa me'ed wa naxncho me'ed len ta nyo'o gix ndaw be man.
17 Le'a gor na uni'í bexa me'ed, cha mbidi'izh bexa ta ndab angel cuent ten me'ed.
18 Le'a itea be men na mbi'ín ta ndab bexa nla'ach borreg wa cha ngwanseanabe.
19 Ná le'a Marí cha lá yalad ta ndab bexa wa, cha uzhebpa nten ladna xa ndanbe'e xa ta wa.
20 Le'a bexa nkeno be borreg wa cha nsea'be, ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub Dios si'il. No nsa'a bexa xno ndo' Dios por itea be ta'a mbi'ín bexa no ta uni'í bexa lak ndab angel.

Kosé no Marí mbi'i Jesús sa nde ni'i ten Dios

21 Le'a ngol zha ncho me'ed wa dub xo'on wizh, le'a bexa cha ulo be'e me'ed wa. Cha msalea' bexa me'ed Jesús, lakka ndab angel isalea' me'ed, zha na biseata iso'no Marí me'ed.
22 Le'a ngol zha na ngwa'a be wizh nsambi'i dub xagots ndap me'ed, lak nibe'e ley ten Moisés, we'e le'a Kosé no Marí cha mbi'i Jesús gezh Jerusalén sa nde ni'i ten Dios, yun bexa cuent Jesús ndo' Dios.
23 Li mbin bexa lak nkeani'i ley ten Dios, ndab-a: “Le'a xinbgi'i ned dub xagots wa gak me'ed ten Dios.”
24 No msa'a bexa man xnab lak nibe'e ley ten Dios, ndab-a usa'a bexa top ngog natal top palom.
25 Le'a gezh Jerusalén uyo'o dub xa nsalea' Simeón, dub xa wen nak ndo' Dios no ndankea xa Dios. No nkenkea' xa

zha ilen xa na ko'o bexa Israel ndo' be
gealkwea'. Le'a Espíritu ten Dios uzhebpa
ncho len lado'o Simeón.
26 Le'a Espíritu wa ndabka ndo' Simeón
le'a Simeón na'anpa gat gast ini'íka xa
Cristo xa na utu'ub Dios.
27 Ta we'e ngol dub wizh le'a Espíritu
ten Dios le'a ulogek Simeón ya' xa sa nde
ni'i ten Dios. Le'a wizh wa le'a be usan
ten Jesús no ncha'ano Jesús sa wa, gunno
bexa Jesús lak nibe'e ley ten Dios.
28 We'e le'a Simeón cha udi'id Jesús, cha
msa'a xa xno ndo' Dios, ndab xa:

29 Dios Xa Nibe'e, nat le'a na' yá syo'o gan
gat,
le'a go yá mbinka ta ndab ga gak wa.
30 Le'a na' yá uní me'ed gak xa usa'a
gealnaban wa,
31 xa na mtu'ub ga ini'í itea be men
xa.
32 Le'a me'ed ndee gak xa usu xe'a ndo'
be men na'anpa xa Israel;
cha gab bexa le'a besa xa Israel
xmenka go Dios.

33 Le'a Kosé nsea Marí xna'a Jesús
ndanseana ta ndadi'izh Simeón xte'e gak
Jesús.
34 Le'a Simeón cha unab ndo' Dios
ula'ach Dios bexa wa, cha ndab xa ndo'
Marí xna'a Jesús:
—Le'a kwa'ad bexa Israel lá gungea
ladna Jesús ndee, we'e gak perdid bexa.
No le'a kwa'ad bexa Israel gungea ladna
Jesús ndee, we'e gap bexa gealnaban ndo'
Dios. Le'a me'ed ndee gak dub sein ten
Dios, ná le'a kwa'ad be men gakloo ndo'
xa.
35 Le'a ta wa uluu ta ndanbe'e bexa len
lado'o bexa. Parea le'a cuent ten lu le'a ta
wa gak dub gealkwea' si'il ini'í lu, cuent
dub spad ga'as lado'o lu.
36 Le'a sa wa no dub profet nso', dub
xagots nsalea' Ana xin Fanuel, xa ras ten
Aser. Le'a Ana wa dub xa goxlapa. Le'a
xa wa uyo'ono xabgi'i ten na dub ga'adtsa
li'in,
37 cha ngut xabgi'i wa. Le'a xa wa ncho
dap ga'al ncho dap li'in. Idub tiemp ncho
xa tale ten ni'i ten Dios, te'al tezhea ndun
xa ti'in ndo' Dios, gast ncho wizh lá ndaw
xa tant ndadi'izhno xa Dios.
38 Le'a gor na bi li nso'yadi'izh Simeón
ndo' Marí, le'a Ana cha ulen wats bexa,
cha msa'a xa xno ndo' Dios. Cha
mbidi'izh xa cuent ten me'ed Jesús ndo'
itea be men nde sa wa, bexa na ndenkea'
zha ko'o Dios bexa Jerusalén ndo' be
gealkwea'.

Kosé no Marí myo'o Jesús gezh Nazaret

39 Le'a gor na yá mbin bexa lak nibe'e
ley ten Dios gun bexa, cha myach bexa
Galilea nsea' bexa Nazaret lazh bexa.
40 Cha mas nsaya'al Jesús, no nsayo'o
juers xa, no mas uzhe'eb nsayák xa. No
uzhe'eb ndakno Dios xa.

Jesús ngwa' sa nde ni'i ten Dios zha tuzh Jesús

41 Le'a be usan ten Jesús itea li'in
nda'be gezh Jerusalén ujest Pascua ten
bexa judio.
42 Le'a zha ncho Jesús tibtop li'in cha
ngwa'be bexa Jerusalén lakka ndun bexa.
43 Le'a ngol wizh myando' ujest wa, cha
nsea'be bexa ta lid bexa, parea lá ini'í
bexa le'a Jesús myanso' Jerusalén.
44 Cha uso'la bexa idub dub wizh nes, ni
bexa gol noka Jesús ncha' lat bexa kwa'ad
wa. Cha usaxan nkwa'an bexa Jesús lat
be ltsa'a bexa no lat bexa nchando' bexa,
45 parea lá izheal bexa Jesús. Cha
myach bexa le'aka Jerusalén mya'kwa'an
bexa Jesús.
46 Le'a ngol wizh yon cha mzheal bexa
Jesús tale ten ni'i ten Dios. Le'a Jesús nsob
lat be mech ten ley nsobyo'ón Jesús ta
ndadi'izh bexa, nsea nabdi'izh Jesús ndo'
bexa.
47 Le'a itea bexa na ndeyo'ón ta li ndab
Jesús wa ndanseana xte'e ndák Jesús no
xte'e nka'ab Jesús.
48 Le'a gor na uni'í be usan ten Jesús
ta wa, cha ngwanseana bexa. Cha ndab
Marí ndo' Jesús:
—Chuu, ¿xta'anxá lba'a mbinno lu besa
zhaga? Le'a na' nsea xus lu ba' nyu'pa
ladna besa, nseakwa'an besa lu.
49 Ná le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xta'an nkwa'an bega na' zha? ¿Ná
lá ini'í bega zha le'a na' nsabndo'ka gun
ti'in ten Dios Xus na'?

50 Ná le'a be usan ten Jesús lá yakbe'ena
ta ndab Jesús.
51 Le'a Jesús cha nsea'no bexa gezh
Nazaret, nxobgek me'ed ndo' bexa. Le'a
xna'a Jesús lá yalad be ta utid wa.
52 Le'a Jesús cha mas nsaya'al no mas
nsayák me'ed. No mas nsak ladna Dios
no be men lak nak Jesús.

3

Xte'e mbidi'izh Juan ndo' be men
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Le'a zha na nchasea dub ti'inla li'in
nak Tiberio xa nibe'e Roma, le'a Poncio
Pilat nak xa nibe'e idub distrit Judea. Le'a
Herodes nibe'e Galilea. Le'a wit xa Julip
nibe'e Iturea no Traconite. Le'a Lisanias
nak xa nibe'e Abilinia.
2 Le'a Anás no Caifás nak be ule'ay
ndon le'a nsak lat bexa judio. Zha we'e
le'a Dios uní'i ndo' Juan xin Zacarías, zha
ncho xa ge'e sa bid sa uxee ncho men.
3 Le'a Juan cha nchasea idub gax to'o
yowbe'e Jordán, mbidi'izh xa ndo' be
men, ndab xa ula'a bexa be ta ugap nak
bexa no italea' bexa, ndontsa utsu'u Dios
be ke ten bexa.
4 Le'a ta wa ngok lak mke'a profet Isaías
polta cuent ten Juan, ndab-a:

Le'a xa wa ikeseyadi'izh ge'e sa bid, uge'
gab xa:
"Bin parej bega nes ilen Xa Nibe'e,
bkeaso' bega nes ten xa.
5 Itea be sa wat nak izheayobe,
itea be ge'e ubi'i no be bet byux yak
lat sa wa.
Le'a be nes na'anpa bgea nak wa
igeaso'be;
le'a be nes ngwap ula' nak wa
yakcha'awbe.
6 Le'a itea be men ini'í xte'e ko'o Dios bexa
ndo' be ke ten bexa."

Li mke'a Isaías sakndo' Dios.
7 Le'a zha wa le'a kwa'ad be men ulen
wats Juan kolea' Juan bexa. Le'a Juan cha
ndab ndo' bexa:
—¡Bego xa ugap cuent be mbe'al!
¿Ton ndab ndo' bego italea'tsa bega, cha
na'anpa utsaksi Dios bega zha?
8 Bin bega ta wen, ta uluu le'a bega
mla'aka be ta ugap. No ni lá gunbe'e bega
gab bega le'a bega ras ten Abraham, ta
we'e le'a Dios na'anpa utsaksi bega. Le'a
na' gáp le'a Dios syo'o gan gunno be ge'
ndee bexa ras Abraham.
9 Le'a Dios listla nso' utsaksi xa bexa
ndun ta ugap, cuent dub xa nso'nsén dub
gibya kabto'og xa itea be ya lá nsa'a ngus
wen, cha utsa'ab xa ta wa ndo' gi' yol'-a.
10 Le'a be men wa cha unabdi'izh ndab
bexa ndo' Juan:
—¿Xta'an nsabndo' gun besa zha?
11 Le'a Juan cha ndab:
—Le'a bego na ndap top gamix, bsa'a
bega dub-a ndo' xa lá ndap-a. Liga bego
na ndap sian ta ndaw na, bsa'a bego ta
gaw bexa lá ndap-a.
12 Le'a pla bexa nsen med nkix be men
ndo' xa nibe'e Roma cha ulaya' wats Juan.
Le'a bexa wa no nlad italea', ndab bexa
ndo' Juan:
—Mech, ¿xta'an nsabndo' gun besa
zha?
13 Le'a Juan cha ndab:
—Lá inab bega mas sian med ndo' dub
lak nsabndo'-yá.
14 We'e no stapla soldad unabdi'izh
ndab:
—¿Besa zha xta'an nsabndo' gun?
Le'a Juan cha ndab:
—Na'anpa ucheb bega be men, no lá
ulat bega med ten bexa. No lá usake bega
dub men dub ta'a na'anpa ngun xa. Bten
ladna bego nsea tal plo ta nkix xa nka'a
bega.
15 Le'a be men wa ndenkea' zha ilen
Cristo, no ndanbe'e bexa naga lid le'a
Juan nak xa wa.
16 Ta we'e le'a Juan cha ndab ndo' itea
bexa:
—Le'a na' ndee nits-tsa ngolea' bega, ná
le'a tso'o na' ilen stub xa kolea' be men no
Espíritu ten Dios no gi'. Le'a xa wa mas
nsak ndo' na' gast ni lá isaya na' kote na'
ndab xa wa.
17 Le'a xa wa listla nso' uti be men wen
lat bexa ugap, cuent dub men nti bid ten
trig lat be gix xab-a. Cha kocha'aw xa trig
wa len ni'i, nsea utso'ol xa xab-a wa ndo'
gi' nunk lá yu'u.

18 Le'a be ta ndee no sianta be ta'a
mtenxe'a Juan be men, mbidi'izh xa di'izh
wen ten Dios ndo' bexa wa.
19 Le'a tso'o wa le'a Juan ndab ndo'
Herodes xa nibe'e Galilea le'a ta mbin
Herodes na'anpa le'a nak ndo' Dios, geal
le'a xa uka'a Herodías xagots ten Julip wit
xa no sianta be ta ugap mbin xa.
20 We'e le'a Herodes mbin stub ta mas
ugap, unibe'e xa ikea Juan litgi'ib.

Juan ulalea' Jesús
(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Le'a zha na bi li ngolea' Juan kwa'ad
be men, le'a xa no Jesús ulalea' zha wa.
Le'a gor we'e uní'i Jesús ndo' Dios, cha
mya'al gibe'a.
22 We'e le'a Espíritu ten Dios cha ulen
gibe'a cuent dub palom ncha'la' sa nso'
Jesús. No ulen ti Dios gibe'a ndab ndo'
Jesús:
—Lu nak Xi'ín na'. Le'a na' nkwea'
ladna lu, no ntenno lad na' lu.

Lea' be usan gox polta ten Jesús
(Mt. 1:1-17)

23 Le'a Jesús ncho pa dub galnti'ila li'in
zha na usaxan xa ndun xa ti'in mtu'ub
Dios xa gun xa. Le'a be men ndab le'a
Jesús xin Kosé. Le'a Kosé xin Elí.
24 Elí xin Matat, Matat xin Leví, Leví xin
Melqui, Melqui xin Jana, Jana xin Kosé,
25 Kosé xin Matatías, Matatías xin
Amós, Amós xin Nahum, Nahum xin Esli,
Esli xin Nagai,
26 Nagai xin Maat, Maat xin Matatías,
Matatías xin Semei, Semei xin Kosé, Kosé
xin Judá,
27 Judá xin Joana, Joana xin Resa, Resa
xin Zorobabel, Zorobabel xin Salatiel,
Salatiel xin Neri,
28 Neri xin Melqui, Melqui xin Adi,
Adi xin Cosam, Cosam xin Elmodam,
Elmodam xin Er,
29 Er xin Josué, Josué xin Eliezer, Eliezer
xin Jorim, Jorim xin Matat,
30 Matat xin Leví, Leví xin Simeón,
Simeón xin Judá, Judá xin Kosé, Kosé xin
Jonán, Jonán xin Eliaquim,
31 Eliaquim xin Melea, Melea xin
Mainán, Mainán xin Matata, Matata xin
Natán,
32 Natán xin David, David xin Isaí,
Isaí xin Obed, Obed xin Booz, Booz xin
Salmón, Salmón xin Naasón,
33 Naasón xin Aminadab, Aminadab xin
Aram, Aram xin Esrom, Esrom xin Fares,
Fares xin Judá,
34 Judá xin Jacob, Jacob xin Isaac, Isaac
xin Abraham, Abraham xin Taré, Taré xin
Nacor,
35 Nacor xin Serug, Serug xin Ragau,
Ragau xin Peleg, Peleg xin Heber, Heber
xin Sala,
36 Sala xin Cainán, Cainán xin Arfaxad,
Arfaxad xin Sem, Sem xin Noé, Noé xin
Lamec,
37 Lamec xin Matusalén, Matusalén xin
Enoc, Enoc xin Jared, Jared xin Maha-
laleel, Mahalaleel xin Cainán,
38 Cainán xin Enós, Enós xin Set, Set xin
Adán, Adán xin Dios.

4

Lá ngun maxu'u gan utsabgix Jesús
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

1 Le'a Espíritu ten Dios cha msa'a juers
ndo' Jesús, cha uto'o Jesús to'o yowbe'e
Jordán. Cha mbi'i Espíritu ten Dios xa
ge'e sa bid sa na'an men.
2 Le'a Jesús uyo'o dub top ga'al wizh sa
wa. Le'a maxu'u mbin preb Jesús, nlad
maxu'u utsabgix maxu'u Jesús. Le'a be
wizh wa le'a Jesús lá ngaw, ta we'e zha
utid be wizh wa le'a xa uzhebpa ndanna.
3 We'e le'a maxu'u cha ndab ndo' xa:
—Tal le'a lu Xin Dios, nat gud ndo' ge'
ba' yak-a pan.
4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i:
"Na'anpa nabtsa ta ndaw men nban bexa.
Mas nsak nxobgek men ndo' di'izh ten
Dios, le'a ta wa ndun nban xa."
5 We'e le'a maxu'u cha mbi'i Jesús gek
dub ge'e ga'appa. Cha uxax mluu maxu'u
itea be gezh nde ndo' gizhliyo.
6 Cha ndab maxu'u ndo' Jesús:
—Le'a itea be gezh ba' no itea be ta nsak
ncho ndo' be gezh ba', le'a ta wa usa na'
ndo' lu inibe'e lu-yá. Le'a ta ba' ta nibe'e
na', no sak usa na'-yá ndo' bexa nlad na'.
7 Tal le'a lu isaxib ndo' na' yankea lu
na', le'a na' usa itea be ta ba' ika'a lu.
8 Le'a Jesús cha ndab ndo' maxu'u:

—Bxo'on wats na', maxu'u. Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a: "Wankea Dios Xa Nibe'e, no bin ta nladtsa xa."
9 We'e le'a maxu'u cha mbi'igal Jesús gezh Jerusalén gek ni'i ten Dios sa ndon le'a ga'ap. Cha ndab maxu'u:
—Tal le'a lu Xin Dios, nat btsa'ab brink gast ndo' yo ba',
10 geal le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a:

Le'a Dios utu'ub be angel ten na ula'ach lu.
11 Le'a bexa wa go'o lu ndo' ya'a na,
ndontsa ni lá ikate'eb lu ndo' ni dub ge'.

12 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—No ndab di'izh ten Dios: "Lá gun lu preb Dios Xa Nibe'e."
13 Cha li mte'a maxu'u be ta mbin maxu'u preb Jesús wa, cha mla'a maxu'u xa dub nde'ep.

Jesús usaxan ndun ti'in ndab Dios gun xa
(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

14 Le'a Jesús cha mlansea' distrit Galilea, cha mas uyo'o juers ten Espíritu ten Dios xa. Le'a be ta mbin Jesús cha mgen itea be sa gax sa wa.
15 No mluu Jesús be men len be ni'i sa nzhealbe bexa judio. Cha ndab bexa le'a Jesús le'aka ndadi'izh.

Jesús nsea'uluu be men gezh Nazaret
(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

16 Tso'o wa le'a Jesús cha nsea' Nazaret sa na ngo'ol xa. Le'a ngol dub wizh ne'e bexa judio, le'a xa cha no uyo'o len ni'i sa nzhealbe bexa wa, lakka ndun xa. Cha ngwaso' xa go'ol xa di'izh ten Dios.
17 Cha msa'a bexa dub libr nyu'ud ndo' Jesús, ta nso' di'izh mke'a Isaías, xa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta. Le'a gor na mxa'al xa git wa, cha mzheal xa sa ndab-a:

18 Le'a Espíritu ten Dios Xa Nibe'e ncho lado'o na',
le'a Dios mti na' gudi'izh na' ndo' be men uban nak le'a Dios gakno bexa.
No gun na' wen yoo ladna bexa kwea' ncho ladna,
no ito'o bexa nkea litgi'ib, no ina' bexa lá na'.
No ko na' bexa kwea' ndencho ndo' ya'a be men,
19 no ndalyáp na' le'a Dios Xa Nibe'e yá ngol tiemp gakno be xmen na.

20 Cha mtsaw Jesús git wa, cha msa'a xa-yá ndo' xa nchansu sa wa, cha usob xa. Le'a itea be men nde len ni'i wa cha nwi'i ndo' Jesús.
21 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Nat ngok cumplir be di'izh ndee ndo' ga'al bega.
22 Le'a itea be men wa ndab le'a Jesús dub xa wenka. No ngwanseana bexa ndo' be ta li mbidi'izh Jesús wa, ndab bexa:
—¿Lid xin Kosé xa ba' zha?
23 Le'a Jesús cha ndab:
—Ta ugeapa le'a bego gab dub di'izh ndee ndo' na': "Doctor, byunyakna go le'aka go. Bin ga be uyon lazh ga ndee, lak ndo'ón besa mbin go be uyon gezh Capernaum."
24 Cha no ndab Jesús:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a ni dub profet lá gungea ladna bexa lazh xa ti profet xa.
25 No gáp na' le'a tiemp uyo'o profet Elí, lá ila' gi chon li'in ncho xo'op mbe'e, cha uzhebpa uyo'o win idub Israel. Le'a zha wa le'a kwa'ad be xagots nab ngut xabgi'i ten na uyo'o Israel.
26 Parea le'a Dios ni dub ndo' be xagots Israel wa lá utu'ub Elí. Le'a xa wa ndi ngwa'yakno dub xagots ncho gezh Sarepta sa nibe'e Sidón.
27 No liga le'a tiemp uyo'o profet Eliseo, le'a kwa'ad bexa Israel nsén gealgizh lepra, parea ni dub bexa wa lá yunyakna xa. Le'a xa ndi myunyakna dub xa nsalea' Naamán, xa nacion Siria.
28 Le'a gor na mbi'ín bexa ta ndab Jesús, cha uzhebpa ngokloo itea bexa.
29 Cha ngwaso' bexa, mbi'i juers bexa Jesús to'o gezh sa mas ga'ap gek bet wa, ndi'izh utsu'ub bexa Jesús.
30 Parea le'a Jesús cha myach, mtid xa tlaw bexa wa, cha nsea' xa.

Jesús ulo'o dub mbi bxin len lado'o dub xabgi'i
(Mr. 1:21-28)

31 Le'a Jesús cha ncha'a Capernaum dub gezh ten distrit Galilea. Le'a ngol be wizh ne'e bexa judio, le'a Jesús cha mluu be men len ni'i sa nzhealbe bexa wa.
32 Le'a bexa wa ndanseana xte'e ndadi'izh xa, geal le'a ta ndadi'izh xa wa nluu le'a xa uzhe'eb ndap juers.
33 Ngol dub wizh le'a dub xabgi'i nsak gizh tont ncho mbi bxin len lado'o na no nsob sa wa. Le'a mbi bxin wa cha uge' ndab ndo' Jesús:
34 —Bla'a besa. ¿Xta'an nsea ugal lu besa, Jesús xa Nazaret? ¿Nsea unitndo' lu besa zha? Le'a na' nchando' lu, le'a lu xa umbi'i mtu'ub Dios.
35 Le'a Jesús cha uteyo mbi bxin wa, ndab xa:
—¡Kexga lu! ¡Uto'o lado'o xa ba'!
We'e le'a mbi bxin wa cha udabi xabgi'i wa ndo' yo lat be men, cha uto'o mbi bxin wa len lado'o xa, na'anta xta'an ngunno ta wa xa.
36 We'e le'a itea be men wa ngwanseana, ndab bexa ndo' ltsa'a bexa:
—¿Xte'e nak di'izh ten xa ndee zha? Le'a xa ndee ndap juers nibe'e xa ndo' be mbi bxin, cha nto'o be mbi bxin wa len lado'o be men.
37 Le'a ta li mbin Jesús wa cha mgen itea be gezh ndebe gax sa wa.

Jesús myunyakna xnazha'ap Simón
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 We'e le'a Jesús cha uto'o len ni'i wa, cha ncha'a xa ta lid Simón. Le'a xnazha'ap Simón uzhebpa kwea' nsak, ncho xlea xa. Cha unab bexa ndo' Jesús yunyakna Jesús xa wa.
39 Le'a Jesús cha ubii sa nax xa wa, cha uteyo Jesús xlea wa, cha mto'o xlea wa xa. Cha bi le'a gor wa ngwaste xa, msa'a xa ta gaw bexa.

Jesús myunyakna kwa'ad xa gizh
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Le'a gor na yá ngwa'asla wizh le'a be men ulenno kwa'adpa bexa gizh ndo' Jesús, bexa nsén isando' gealgizh. Le'a Jesús cha mxo'ob ya'a na las kadga dub bexa gizh wa, cha myakna bexa.
41 No ulantu'ub Jesús be mbi bxin ncho lado'o kwa'ad bexa. Le'a be mbi bxin wa uge' ndab ndo' Jesús:
—¡Lu nak Xin Dios!
Le'a Jesús cha uteyo be mbi bxin wa, no lá ula'ata Jesús iní'i bena wa, geal le'a be mbi bxin wa uni'í le'a Jesús le'a nak Cristo xa mtu'ub Dios.

Jesús mbidi'izh di'izh ten Dios idub Galilea
(Mr. 1:35-39)

42 Ngol stubtsa wizh le'a Jesús cha mka'an sa wa, ncha'a xa dub sa na'an men. Ná le'a be men cha mkwa'an xa. Le'a ngol gor na mzheal bexa Jesús, ndab bexa ndo' xa lá ika'an xa gezh ten bexa.
43 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' no be gezh xa'aga nsabndo' gudi'izh di'izh wen, ná xte'e nibe'e Dios be men. Le'a Dios ti'in we'e mtu'ub na'.
44 Cha nchasea Jesús be gezh nibe'e Galilea, nluu xa be men len be ni'i sa nzhealbe bexa judio.

5

Di'izh ten Jesús mbin uzhebpa sian mbeal mga'a
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

1 Le'a dub wizh nso' Jesús to'o lagun nsalea' Genesaret. Le'a sa wa nde kwa'ad be men nlad go'ón di'izh wen ten Dios.
2 Le'a Jesús cha uni'í top barco nde to'o nits wa. Le'a bexa nsen mbeal ndeusat be red ten na.
3 We'e le'a Jesús cha ukea ndo' barco ten xa na nsalea' Simón, ndab xa ndo' Simón:
—Bsi'i barco ndee isasitxá-yá to'o nits.
Cha usob Jesús, cha usaxan xa nluugal xa be men kwa'ad nde to'o nits wa.
4 Le'a gor na mtayadi'izh xa ndo' be men wa, cha ndab xa ndo' Simón:
—Btse'a barco ndee sa mas wat, cha btsa'ab bego be red ten bega ndontsa iga'a mbeal.
5 Le'a Simón uka'ab ndab:
—Mech, le'a besa idub te'al mbin ti'in, ná ni dub man lá isen besa. Parea nat le'a na' utsa'ab red ndee le'a go le'a li ndab.
6 Le'a gor na li mbin bexa wa, le'a red wa cha mzhea uyo'o be mbeal gast usaxan nsasaw-a.

7 Cha mbin bexa sein ndo' be ltsa'a xa
ndi'ib ndo' stub barco wa, ndontsa gi'id
yakno bexa. Le'a bexa wa cha ulenno
stub barco, cha mchea bexa itop barco wa
uyo'o be mbeal gast ngi sla'yo'o be barco
len nits.
8 Le'a gor na uni'í Simón Pedr ta wa,
cha msaxib xa ndo' Jesús, ndab xa:
—Bxo'on ga wats na', Señor. Le'a na'
lá nsabndo' iso' wats ga, le'a na' dub xa
ndap ke ndo' Dios.
9 Li ndab Simón geal le'a xa nsea be
ltsa'a xa ndanseana no nzheb bexa gor na
uni'í bexa ta na li mga'a sian mbeal wa.
10 No liga ngwanseana Jacob nsea Juan,
be xin Zebedeo, bexa ltsa'a ndunno Simón
ti'in. Le'a Jesús cha ndab ndo' Simón:
—Lá izheb lu, nat le'a lu gak xa yunjunt
be men ndo' Dios.
11 Le'a bexa wa cha myo'o be barco wa
to'o nits ndo' yo, cha mlaute bexa itea be
ta'a ten bexa, cha ncha'ano bexa Jesús.

Jesús myunyakna dub xa nsén gealgizh lepra
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Le'a dub biaj zha uyo'o Jesús dub
gezh, cha ulen dub xabgi'i wats Jesús, dub
xa nsa'gea las na, nsén gealgizh lepra xa.
Le'a gor uni'í xa Jesús, cha msaxib xa ndo'
Jesús gast ndo' yo ngol xtuzh xa. Cha
ndab xa ndo' Jesús:
—Señor, tal go nlad yunyakna go na',
le'a na' uní le'a go sunka gan.
13 Le'a Jesús cha mxo'ob ya'a na tso'o
xa wa, cha ndab Jesús:
—Nladka na' yakna lu. Nat myakna lu.
Cha bi le'a gor wa le'a gealgizh wa cha
unitndo'.
14 We'e le'a Jesús cha unibe'e ndo' xa,
ndab Jesús:
—Na'an ton ndo' ná gudi'izh lu xte'e
myakna lu. Ndi wa' ndo' ule'ay ini'í xa
le'a lu myaklana. No bi'i be man xnab lak
unibe'e ley mke'a Moisés usa'a be men
zha na myakna bexa, ndontsa ini'í be men
le'a lu myaklana.
15 Ná le'a be ta li mbin Jesús wa
uzhebpa mgen. We'e le'a kwa'ad be men
ulansea wats Jesús, go'ón bexa di'izh ten
Jesús nsea yunyakna Jesús bexa.
16 Ná le'a Jesús sian biaj nto'o nab,
nda'yadi'izhno xa Dios sa na'an men.

Jesús myunyakna dub xa lá yoo gan isea
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 Le'a ngol dub wizh le'a Jesús mluugal
be men len dub ni'i. Le'a sa wa no pla
be mech ten ley ndebe no stapla bexa
fariseo, bexa uto'o be gezh ten Galilea
no be gezh ten Judea no Jerusalén. No
uzhe'eb msa'a Dios juers ndo' Jesús yun-
yakna xa be men.
18 Cha ulaya'no pla bexa dub xabgi'i
gizh lá yoo gan isea, ncho'ob xa ndo' dub
yalo'on. Le'a bexa wa nlad go'o xa gizh
wa gast len ni'i sa nso' Jesús.
19 Ná le'a bexa wa lá yo'o gan yate
len ni'i wa tant kwa'ad men nde sa wa.
Cha ndi ukea bexa gek ni'i, cha mxa'al
bexa-yá. Cha mla'ko bexa yalo'on nax xa
gizh wa ndo' na sa nso' Jesús lat be men
wa.
20 Le'a Jesús cha mna'la le'a bexa nge'
ladna le'a Jesús sun gan yunyakna xa gizh
wa, cha ndab xa ndo' xa gizh wa:
—Mgi'i, le'a ke ten lu myu'ula.
21 We'e le'a be mech ten ley no
bexa fariseo mbinbe'e: "¿Tonxá xa ndee
zhaga? Le'a ta ndab xa uzhe'eb dub ta
lá nsak ladna Dios. ¡Ndon Diostsa su'u
utsu'u be ke ten be men!"
22 Ná le'a Jesús cha mgenna xte'e
ndanbe'e bexa wa, cha ndab Jesús:
—¿Xta'an lba'a ndanbe'e bega len
lado'o bega?
23 ¿Xta'an mas lid bid gáp na', le'a ke
ten xa ndee myu'ula, nati gáp na' gaste
xa, cha isea xa?
24 Le'a nat ini'í bega le'a na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, no syo'o gan utsu'u ke
ten be men.
We'e cha ndab Jesús ndo' xa gizh wa:
—Gáp na' ndo' lu goste, cha udob
yalo'on ten lu, cha bya' ta lid lu.
25 Le'a xa wa cha uxax ngwaste ndo'
ga'al be men wa, cha udob xa yalo'on ngot
xa ndo' na wa. Le'a idub nes nsea' xa
nsa'a xa xno ndo' Dios.
26 Le'a itea be men wa uzhebpa ng-
wanseana, no ndab bexa le'a Dios uzhe'eb
dub Dios si'il. No mzheb bexa, ndab bexa
ndo' be ltsa'a bexa:

—¡Nat uni'í beuna dub ta'a uzhebpa ndanseana beuna!

Jesús mti Leví
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Tso'o wa le'a Jesús uto'o sa wa. Le'a sa ncha'tid xa uni'í xa dub xabgi'i nsalea' Leví nsobyun ti'in, nsen xa med nkix be men ndo' gobier Roma. Cha ndab Jesús ndo' xa:
—¡Utsea! ¡Usankea tso'o na'!
28 Le'a Leví cha ngwaso', cha mla'a xa ti'in ndun xa wa, cha usankea xa tso'o Jesús.
29 Cha ulo Leví dub gast si'il ten Jesús ta lid na. Le'a sa wa no kwa'ad bexa ndun ltsa'a ti'in mbin Leví wa ngwa'be, no kwa'ad bexa xa'aga. Cha junt utebe bexa ndo' mes.
30 Ná le'a be mech ten ley no bexa fariseo cha xela uní'i ndo' be xmen Jesús, ndab bexa:
—¿Xta'an ndawno bega bexa nsen med ba' no iteata bexa ugap ba' zha?
31 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a bexa na'anpa gizh lá nki'in doctor, ndi le'a bexa gizh nki'inka xa wa.
32 Le'a na' ndee na'anpa ndalte'ezh bexa ndanbe'e le'a na'anpa ndap ke. Le'a na' ndi ndalte'ezh bexa ngondo' le'a ndapka ke, ndontsa yach bexa wats Dios.

Jesús mbidi'izh xte'e lá gaw be men dub tiemp
(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 We'e le'a ncho bexa ndab ndo' Jesús:
—Le'a be xmen Juan ncho sian wizh lá ndaw bexa ndontsa mas gudi'izhno bexa Dios. No liga ndun be xmen bexa fariseo. Ná le'a be xmen go zha, ¿xta'an lid no bexa li ndun? Sbe'en ndeyaw bexa no ndo bexa itea wizh.
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Nsak bega zha le'a dub sa nchilya'a men le'a bexa nde sa wa lá nsabndo' gaw zha bi ncho xabgi'i mchilya'a wa?
35 Parea gal dub wizh le'a be men go'o xabgi'i mchilya'a wa. We'e le'a bexa nde sa wa lá gaw dub tiemp.
36 No cha msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa ndab xa:
—Na'an ton nxen dub ble'a lad kub, cha ko xa ramient ta wa las dub lad gox. Tal le'a xa li gun le'a lad kub wa sya'ad, cha mas stsaw-a lad gox wa. No le'a lad kub wa na'anpa nsakna no lad gox wa.
37 No na'an ton ngo vin kub len dub bols gid gox. Tal le'a xa li gun, le'a vin kub stsaw bols gox wa. Le'a vin wa cha ibid stsi'i, no sazha'a bols gox wa.
38 Le'a vin kub wa nsabndo' yoo len dub bols gid kubga, ndontsa ni dub-a lá gazha'a.
39 No tal ton goo vin ncho polta, cha yá lá ka'abta xa goo xa vin kub. Le'a xa ndab le'a vin ncho polta wa mas wen.

6

Be xmen Jesús uxe'e bid ten trig wizh ne'e bexa
(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

1 Le'a dub wizh ne'e be men, le'a Jesús ncha'tid sa nax dub ble'a yo ncho trig. Le'a be xmen Jesús cha uxe'e pla be bid ten trig, cha ulo'o bexa xab-a, cha udaw bexa-yá.
2 Le'a ncho bexa fariseo cha ndab:
—¿Xta'an lba'a ndun bega zha, ta lá nsabndo' gun beuna wizh ne'e beuna?
3 Le'a Jesús uka'ab ndab:
—¿Ni lá ndo'ol bega sa ndab di'izh ten Dios ta mbin David dub biaj, zha na uzhebpa ndanna xa no bexa ndeseano xa zha?
4 Le'a David uyo'o len ni'ilad ten Dios, cha usen xa be pan le'ay, cha udaw xa-yá. No msa'a xa-yá ndo' bexa ndeno xa. Ná le'a pan wa na'anpa nsabndo' gaw dub men na'anpa nak ule'ay.
5 No ndab Jesús:
—Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, noga nibe'e wizh ne'e be men.

Jesús myunyakna dub xabgi'i ubidya dub ya'a na
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

6 Ngol stub wizh ne'e be men, le'a Jesús cha uyo'o len ni'i sa nzhealbe bexa judio, cha mluu xa be men. Le'a sa wa nsob dub xabgi'i ubidya dub ya'a na, ná lad ga'al.
7 Le'a bexa fariseo no be mech ten ley cha ndeula'ach naga syunyakna Jesús xa gizh wa wizh ne'e bexa, ndontsa litsa usake bexa Jesús.

8 Ná le'a Jesús mgenna ta ndanbe'e
bexa, cha ndab xa ndo' xa gizh ya'a na
wa:
—Goso', cha uso' tlaw ndee.
Le'a xa wa cha uso' sa wa.
9 Le'a Jesús cha ndab ndo' be men wa:
—Le'a na' inabdi'izh dub ta'a ndo' bego.
¿Le'a wizh ne'e beuna nsabndo' gun be-
una ta wen, nati gun beuna ta ugap?
¿Gakno beuna dub men, nati ula'a beuna
gat xa?
10 Cha mwi'i Jesús ndo' itea be men
ndebe idub gangeak, cha ndab xa ndo' xa
gizh ya'a na wa:
—Bkea ya'a lu.
Le'a xa wa cha mkea ya'a na, cha uxax
myakna-yá.
11 We'e le'a bexa nde sa wa uzhe'eb
ngoklobe, ndab bexa ndo' be ltsa'a bexa
ná xte'e gunno bexa Jesús.

Jesús mti dub tibtop xa gun ti'in ten Dios
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

12 Ngol tso'o wa le'a Jesús ukea dub bet
sa ncha'yadi'izhno xa Dios idub te'al.
13 Ngol gor na ngot xe'a, cha utezh Jesús
itea be men ndeseano xa. Cha mti xa dub
tibtop bexa utu'ub xa gun bexa ti'in ten
Dios.
14 Le'a bexa wa lnde'e nsalea': Simón xa
msalea' Jesús Pedr, no Ndres wit Simón,
no Jacob no Juan no Julip no Bartol
15 no Mateo no Tomás no Jacob xin
Alfeo, no Simón xa partid Zelote,
16 no Judas wit Jacob no Judas Iscariot,
xa na le'a myun cuent Jesús tso'o wa.

Jesús myunyakna kwa'adpa men
(Mt. 4:23-25)

17 Cha mlayo'o Jesús no be xmen xa bet
wa ngol dub sa lat. Le'a sa wa ndebe
kwa'ad be men, bexa uto'o gezh Jerusalén
no idub distrit Judea no to'o nitsdo'o sa
nde gezh Tiro nsea gezh Sidón. Le'a bexa
wa nseabeyo'ón ná xta'an gudi'izh Jesús,
nsea yunyakna Jesús bexa nsén gealgizh.
18 No myunyakna xa be men kwea'
nsak, ncho mbi bxin len lado'o na.
19 Le'a itea be men gizh wa nlad ugal
las Jesús, geal le'a las Jesús nto'o juers
nyunyakna bexa.

Be ta nsak ladna Dios, no be ta lá nsak ladna xa
(Mt. 5:1-12)

20 Le'a Jesús cha mwi'i ndo' be xmen na,
ndab xa:
—Uzhe'eb wen yoo ladna bego na uban
nak, le'a Dios nibe'e lado'o bega.
21 ’No uzhe'eb wen yoo ladna bego na
nkwa'an gun lak nlad Dios, le'a Dios sa'a
ta nlad bega wa.
’No uzhe'eb wen yoo ladna bego na
ndo'on, le'a gal gor wen yoo bega uxi'id
bega.
22 ’No uzhe'eb wen yoo ladna bego na
nxee ladna be men ndo' na, no lá nlad
bexa uchealtsa'a bexa bega, no xela ní'i
bexa ndo' bega. Li ugap gunno bexa bega
ta na nak bega xmen na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo.
23 Uzhebpa bten ladna bega be zha li
wa, le'a Dios uzhebpa usa'a be ta wen
ndo' bega gibe'a. Le'a bexa na li ugap
ndanno bega wa, le'a be usan gox polta
ten bexa wa likaga ugap mbinno bexa
mbidi'izh sakndo' Dios.
24 ’Parea ¡pro'ob bego xa rik, le'a bega
wen ndencho nattsa!
25 ’¡No pro'ob bego bexa ndap itea be
ta'a nlad na, le'a bega galka gor yá lá
gapta be ta wa!
’¡No pro'ob bego na nxi'id, le'a gal gor
le'a bega uban yoo ladna no go'on bega!
26 ’¡No pro'ob bego na utsin nak be men
ndo' na, le'a be usan gox polta ten be men
wa lika utsin ngok ndo' bexa na nkwi'in
ndab le'a ndadi'izh sakndo' Dios!

Jesús ndab utsin gunno bexa be men ugap ndanno bexa
(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 ’Parea le'a na' gáp ndo' bego na
nlad go'ón, bkwea' ladna bega bexa na
ndakloo ndo' bega, no utsin gok bega ndo'
bexa nxee ladna ndo' bega.
28 No utsin uní'i bega ndo' bexa nisi
bega. No unab bega ndo' Dios gakno Dios
bexa xela ní'i ndo' bega.
29 Le'a tal ton kichya'a dub lad ndo'
bega, bla'a bega kichya'a xa no stubga lad.
No tal ton ulat dub xab bega, bla'a bega
go'o xa gast no stub-a.

30 No tal ton inab dub ta'a ndo' bega,
bsa'a bega-yá. No tal ton go'o dub ta'a
ten bega, lá inab bega-yá ndo' xa.
31 Utsin gunno bega be men lak nlad
bega utsin gunno be men bega.
32 'Tal le'a bega nkwea' ladna be'en
bexa nkwea'tsa ladna bega, ¿xte'e ni bega
utsin ndun bega zha? Le'a be men ugap
no lika ndun.
33 No tal le'a bega utsin nak ndo' bexa
na utsin nak ndo' bega, ¿xte'e ni bega
utsin nak bega zha? Le'a bexa ugap no
likaga ndun.
34 No tal le'a bega ngodi'in dub ta'a ndo'
bexa na uni'í bega skixka-yá, ¿xte'e ni
bega utsin ndun bega zha? Le'a bexa
ugap no li ngodi'in be ta'a ndo' stub xa,
cha nkenkea' bexa le'a xa wa skixka ta
wa.
35 Bkwea' ladna bega bexa ndakloo ndo'
bega, no utsin gok bega. No le'a gor na
ngodi'in bega dub ta nki'in stubga men,
lá ikenkea' bega kix xa-yá. We'e le'a Dios
uzhe'eb usa'a ta wen ndo' bega, no isalea'
bega xin Dios si'il. Le'a Dios uzhe'eb dub
xa wen ndo' itea be men, gast ndo' bexa
lá nsa'a xno ndo' Dios no ndo' bexa ugap
nak.
36 Bkwea' ladna bega be men, lakta
nkwea' ladna Dios Xus beuna be men.

Jesús ndab lá nsabndo' usake bexa be men
(Mt. 7:1-5)

37 'Lá gab bega le'a be men lid le'a ndun,
ndontsa na'anpa gab Dios le'a bega lid
le'a ndun. No na'anpa gab bega le'a bexa
ndap ke, ndontsa na'anpa gab Dios le'a
bego ndap ke. Binge' ladna bega ndo' be
men, ndontsa no Dios sunge' ladna ndo'
bego.
38 Bsa'a bega ta nki'in be men, cha no
Dios usa'a sian ta'a ika'a bega, lak ndun
dub men nsa'a sian ta'a. Nti'ix xa-yá, cha
nkadko xa-yá, no nkwi'in xa-yá ndontsa
sian-a yoo gast ite'ach-a. Le'a lak ndakno
bega be men, no liga gakno Dios bega.
39 We'e msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu
xa, ndab xa:
—¿Syo'o gan go'o dub xa lá na' stubga
xa lá na'? ¿Lid itop bexa sla'yo'o len dub
ge'ed zha?
40 Le'a xin utsid dub mech na'anpa ndi
mas ndák ndo' mech. Tal le'a xa wenka
ntsid, le'a xa laktsa ndák mech wa ndák.
41 '¿Xta'an nwi'i bega gix tuzh ncho
ndo' ltsa'a bega zha, ná ni lá na' bega le'a
ndo' bega ntsaw dub ble'a ya si'il?
42 ¿Xte'ema yoo gan gab bega ndo' ltsa'a
bega: "Bsa'a ndo' lu ko na' gix tuzh ncho
ndo' lu", ná bega ni lá na' ti le'a ndo' bega
ntsaw dub ble'a ya si'il? Le'a bega ndab
ugap nak stubga men, parea le'a bega ndi
mas ugap nak. Ned udob bega ya si'il
ntsaw ndo' bega, we'eta sun bega gan ko'o
bega gix tuzh ncho ndo' stub xa.

Be ngus ten ya nluu xá ya na-yá
(Mt. 7:15-20; 12:33-35)

43 'Le'a dub ya nsa'a ngus wen na'anpa
usa'a ngus lá isu'u gaw men. No liga dub
ya nsa'a ngus lá ndaw be men na'anpa
usa'a ngus wen.
44 Le'a be ngus ten dub ya nluu xá
ya na-yá. No na'anpa usa'a yagich ngus
la'aw, no ni lá usa'a-yá uv.
45 No liga le'a be men wen ndadi'izh
ta wen, lak ta wen ncho lado'o xa. No
le'a bexa ugap wa ndadi'izh ta ugap, lak
ta ugap ncho lado'o xa. Le'a ta na ncho
lado'o bexa wa, ta we'etsa ndadi'izh bexa.

Dub cuent ten top xa mbinde'e lid na
(Mt. 7:24-27)

46 '¿Xta'an ní'i bega ndo' na': "Señor,
Señor", ná lá ndun bega ta ndáp na' zha?
47 Le'a tal ton ibii wats na', cha go'ón
xa be ta ndáp na', cha liga gun xa, le'a na'
gáp xte'e nak xa wa:
48 le'a xa nak cuentta dub xabgi'i
gunde'e lid na, wat udan xa sa kwe xan-a.
Cha mtexan xa-yá ndo' ge'da'a. We'e le'a
gor na ulen nits kwa'al, le'a nits wa cha
uke'a ni'i wa. Parea le'a nits wa ni lá ngun
gan ukwi'insob ni'i wa, geal le'a xan-a
nsob ndo' ge'da'a.
49 Ná le'a tal ton go'ón ta ndáp na', ná lá
uxobgek xa ndo'-yá, le'a xa wa cuent dub
xa mtexan lid na ndo' yotsa. Le'a gor na
ulen nits kwa'al uke'a ni'i wa, cha ulate
idub ni'i wa.

7

Jesús myunyakna dub xa ndun ti'in ten dub soldad
(Mt. 8:5-13)

1 Le'a gor na mta'uluu Jesús be men wa, cha ncha'a xa gezh Capernaum.
2 Le'a sa wa ncho dub soldad Roma, xa nibe'e dub gayo'o soldad. Le'a xa wa uzhebpa nkwea' ladna dub xa ndun ti'in ndo' na, parea le'a xa na ndun ti'in wa uzhebpa kwea' nsak gast ngi sat xa.
3 Le'a gor na mbi'ín soldad wa le'a Jesús nkesea Capernaum, cha mtu'ub xa pla bexa gox nsak ten bexa judio, ya'inab bexa ndo' Jesús gi'id Jesús yunyakna xa xa gizh wa.
4 Le'a gor na ulaya' bexa wa wats Jesús, cha uzhebpa unab bexa ndo' Jesús, ndab bexa:
—Le'a go nsabndo' gakno soldad wa,
5 le'a xa nkwea' ladna beuna xa Israel, no ngokno xa ngoknde'e ni'i sa nzhealbe beuna gezh ndee.
6 Le'a Jesús cha ncha'ano bexa wa. Ná le'a gor na yá ncha'be gax bexa ta lid soldad wa, le'a xa mtu'ub pla bexa ncha'yab ndo' Jesús:
—Señor, na'antapa yu'no ladna go na', le'a na' na'anpa isaya' yate go len lid na'.
7 Ta we'e na'anpa na' ngalyáp ndo' go gi'id ga. Nat gudtsa go yakna xa wa, le'a xa syakkana.
8 Le'a na' ndee nxobgek ndo' xa mas nibe'e ndo' na'. No ncho be soldad nibe'e na' ndo' na. Le'a gor na ndáp na' ndo' dub xa ya' xa, le'a xa cha nda'kaga. No gor na ndáp na' gi'id stub xa, le'a xa cha ndi'idkaga. No gor na nibe'e na' ndo' xa ndun ti'in ndo' na', le'a xa wa cha ndunkaga ta li ndáp na' wa.
9 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha ngwanseana xa. Cha mgeak Jesús mwi'i xa ndo' be men nchankea tso'o xa, ndab xa ndo' bexa wa:
—Le'a na' gáp ndo' bego, na'anpa izheal na' ni dub xa Israel lnde'eta nge' ladna na'.
10 Le'a gor na mlansea' bexa na mtu'ub soldad wa ta lid soldad, le'a xa gizh wa myaklana.

Jesús mbin mban xin dub xagots ngut xabgi'i ten na

11 Tso'o wa le'a Jesús no be xmen xa no kwa'adta be men uto'o ncha'be gezh nsalea' Naín.
12 Le'a gor na ncha'be bexa gax sa nyote be men len gezh wa, cha uni'í bexa kwa'ad be men gezh wa ncha'uka'ach xinbgi'i dub xagots ngut xabgi'i ten na. Le'a xa wa dubkama xinbgi'i na ngop.
13 Le'a gor uni'í Jesús xagots wa, le'a Jesús cha mlats ladna xa, cha ndab Jesús ndo' xa:
—Yá lá go'onta lu.
14 Le'a Jesús cha ubii, cha mgal xa ta ncho'ob xa ngut wa ndo' na. Le'a be men ncha'ano xa ngut wa cha ngwa'ibe. Cha ndab Jesús:
—Myo', le'a na' gáp ndo' lu, goste.
15 Le'a myo' wa cha ngwasob, cha uní'i. Le'a Jesús cha myun cuent myo' wa ndo' xna'a na.
16 Le'a itea be men cha mzheb, no msa'a bexa xno ndo' Dios, ndab bexa:
—¡Dub profet nsak ten Dios ulen lat beuna!
No ndab bexa:
—¡Le'a Dios mbi'id yakno be xmen na!
17 Le'a ta li mbin Jesús wa mgen idub distrit Judea, no iteanak be gezh nde idub gangeak sa wa.

Juan mtu'ub be xmen na inabdi'izh bexa ndo' Jesús
(Mt. 11:2-19)

18 Le'a be xmen Juan xa na ulalea' be men wa cha ndab ndo' Juan itea be ta li mbin Jesús wa. Le'a Juan cha utezh top bexa,
19 cha mtu'ub xa bexa wa ndo' Jesús, ngwa' inabdi'izh bexa naga le'a Jesús nak xa na li ndab Dios ilen wa, nati kweas bexa ilen stubga xa.
20 Le'a bexa wa cha ulaya' wats Jesús, cha unabdi'izh bexa, ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a Juan xa ulalea' be men wa mtu'ub besa inabdi'izh besa ndo' ga naga go xa ndab Dios ilen wa, nati kweas besa ilen stubga xa.
21 Bi le'a gor wa le'a Jesús myunyakna kwa'adta bexa gizh, no ulantu'ub xa be

mbi bxin ncho len lado'o be men, no
myunyakna xa ngusndo' bexa lá na'.
22 Cha ndab Jesús ndo' itop be xmen
Juan wa:

—Bya'be bega, cha gud bega ndo' Juan
be ta uni'í bega no be ta ndo'ón bega: le'a
bexa lá yoo gan iwi'ibe, nat le'a bexa wa
na'la; le'a bexa na lá yoo gan isea, nat le'a
bexa wa nseala; le'a bexa nsén gealgizh
lepra, nat le'a bexa wa myaklana; le'a
bexa ngwa'ad, nat le'a bexa wa ndo'ónla;
le'a bexa ngut, nat le'a bexa wa nbanla;
no le'a bexa uban nak ndo'ón di'izh wen
ten Dios.
23 Uzhebpa wen yoo ladna tal ton
igondo' ton nak na'.

24 Le'a gor na nsea'be bexa na mtu'ub
Juan wa, le'a Jesús cha usaxan mbidi'izh
ndo' be men cuent ten Juan, ndab xa:

—Le'a gor na ngwa'be bega ge'e sa uxee
ncho be men, ¿xta'an ngwa'iwi'i bega
zha? ¿Dub yalod nkwi'in mbi zha?
25 Nati, ¿xta'an ngwa'iwi'i bega zha?
¿Dub xabgi'i ndak dub lad uyap nsak zha?
Le'a bego uni'íka le'a bexa ndak lad uyap
wa, no ndap bexa itea be ta nlad bexa, le'a
bexa wa ncho ta lid bexa nibe'e.
26 ¿Xta'an ngwa'iwi'i bega zha? ¿Ng-
wa'iwi'i bega dub xa ndadi'izh sakndo'
Dios zha? Le'a na' gáp ndo' bega le'a Juan
ta ugeaka ndadi'izh sakndo' Dios, parea
le'a xa wa mas nsak ndo' iteata bexa li
ndun wa.
27 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i cuent ten
Juan, ndab-a:

Bwi'i, le'a na' utu'ub dub xa ya' ned ndo'
lu,
uxa'al xa nes isea lu.

28 No gáp na' ndo' bego, le'a lat itea be
men ngol ndo' gizhliyo, na'an stub profet
mas nsak ndo' Juan wa. Ná le'a tal ton
uxee nsak lat bexa nibe'e Dios, le'a cuent
ten Dios le'a xa wa mas nsak ndo' Juan.
29 Le'a itea be men no gast bexa nsen
med nkix be men ndo' gobier, le'a gor
na mbi'ín bexa ta mbidi'izh Juan, le'a
bexa mgondo' le'a Dios ndon le'a wen,
cha ulalea' Juan bexa.
30 Ná le'a bexa fariseo no be mech ten ley,
mxelad bexa ta na nlad Dios gun bexa, no
lá nlad bexa kolea' Juan bexa.
31 No ndab Jesús:

—¿Xte'ema nak be men ncho tiemp
nat? ¿Xta'anma dub ta li nak?
32 Le'a bexa wa nak cuent be me'ed nde
ndo' xge'e, uge' ndab be me'ed ndo' ltsa'a
med:

Mbi'il besa bzhee,
ná le'a bega lá ngolndatsbe.
No mbilto'oga besa cant uban nsea,
ná le'a bega lá ngo'onga."

33 Li ndáp na' geal le'a zha ulen Juan
xa ulalea' be men wa, ncho wizh lá ngaw
xa, no lá ndo xa vin. Cha ndab bega le'a
xa ncho mbi bxin len lado'o na, ta we'e li
ndun xa.
34 Ná le'a nat ndalga na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo. Le'a na' ndee ndaw, no
ndo'o na', ná le'a bega ndab le'a na'
uzhebpa ndaw, no uzhebpa ndo'o na' vin.
Ndab bego le'a na' nchealtsa'a bexa ugap
nak no bexa nsen med nkix be men ndo'
gobier Roma.
35 Ná le'a bexa ndák lak nsa'a Dios, le'a
be ta wen ndun bexa wa nluu le'a bexa
ndákka.

Jesús ngwa' ta lid dub xa fariseo nsalea' Simón

36 Le'a dub xa fariseo cha unab ndo'
Jesús ya'dawno Jesús xa ta lid xa. We'e
le'a Jesús cha uyo'o len ni'i wa, cha usob
xa ndo' mes.
37 Le'a gor na mbi'ín dub xagots ndun
be ta ugap le'a Jesús nsob ndo' mes ta lid
xa fariseo, cha ulenno xa dub bot tuzh
nakcha'aw ge' alabastro, ncho ta uxe'e
len-a.
38 Cha usob xa lad tso'o Jesús sa na
nde xo'o xa. Cha uzhe'eb ndo'on xa, gast
nsala' nitsndo' xa tso'o xo'o Jesús. Le'a
gichgek xa cha mtsambi'i xa tso'o xo'o
Jesús. Cha mchealto'o xa tso'o xo'o Jesús.
Cha mtob xa ta uxe'e wa tso'o xo'o Jesús.
39 Le'a xa fariseo na li mbin invit ndo'
Jesús wa, gor na uni'í xa ta mbin xagots
wa, cha mbinbe'e xa: "Tal le'a xa ndee
dub profetka, le'a xa sni'íka le'a xagots

lba'a ngal xo'o xa ba' uzhe'eb dub xa
ndun ta ugap."
40 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' xa
fariseo:
—Simón, le'a na' nlad gáp dub ta'a ndo'
lu.
Le'a xa wa cha uka'ab ndab:
—Gud go-yá, Mech.
41 Cha ndab Jesús:
—Uyo'o top xabgi'i nsa'ab med ndo'
dub xa ngodi'in med nbe'e. Le'a dub
xabgi'i wa nsa'ab dub ga'ay gayo'o med
denario. Le'a stub xa wa nsa'ab dub tol
gayo'o med wa.
42 Le'a itop bexa wa lá ngun gan ikix be
med wa, ta we'e le'a xa uladi'in med wa
cha mbinge' ladna ndo' itop bexa wa. Nat
gud ndo' na', ¿ndo' itop xa nsa'ab med wa,
ton mas nkea ladna xa na li uladi'in med
wa zha?
43 Le'a Simón cha uka'ab ndab:
—Le'a na' ni xa na nsa'ab mas sian med
wa.
Le'a Jesús cha ndab:
—Le'aka ndab lu.
44 Cha mwi'i Jesús ndo' xagots wa, cha
ndab Jesús ndo' Simón:
—¿Na' lu xagots ndee? Le'a gor uyo'o
na' len lid lu, le'a lu ni lá usa'a nits yat
xo'o na'. Ná le'a xagots ndee msat xo'o
na' nsea nitsndo' xa, no mtsambi'i xa xo'o
na' gichgek xa.
45 Le'a lu ni lá uchealto'o be'al ndo' na',
ná le'a xagots ndee bi xte'e uyo'o na' len
lid lu nunk xa lá ibeas uchealto'o xo'o na'.
46 No ni lá utob lu aceit gek na', ná le'a
xagots ndee mtob ta uxe'e ba' tso'o xo'o
na'.
47 Le'a na' gáp ndo' lu, le'a xagots ndee
uzhe'eb nkwea' ladna na', ta nluu le'a be
ke sian ndap xa myu'ula. Le'a xa tuzh ke
ten na mtsu'u Dios, le'a xa wa ndidotsa
ndankea Dios.
48 Le'a Jesús cha ndab ndo' xagots wa:
—Le'a be ke ten lu myu'ula.
49 Le'a bexa na no nde ndo' mes nsob
Jesús wa ndabbe ndo' be ltsa'a na:
—¿Tonxá xa ndee zhaga ndab xa le'a xa
mtsu'u ke ten xagots ba'?
50 Le'a Jesús cha ndab ndo' xagots wa:
—Le'a ta na nge' ladna lu na', ta we'e
myu'u be ke ten lu. Nat bya', cha bten
ladna lu.

8

Be xagots na ngokno Jesús

1 Tso'o wa le'a Jesús ukeseano isatibtop
be xmen na sian be gezh ubi'i no be
gezh byux. Ukesea uluu Jesús be men,
ndadi'izh xa di'izh wen ten Dios ná xte'e
gak bexa dub xa le'a Dios nibe'e.
2 No stapla be xagots ukeseano bexa,
bexa myunyakna Jesús no ulantu'ub xa
be mbi bxin len lado'o bexa. Le'a dub xa
wa Marí xa gezh Magdala, xa na uto'o dub
ga'ad be mbi bxin len lado'o na.
3 Le'a stub xa wa Juana, xagots ten
Chuza, xa na nchansu be ti'in ten
Herodes. Le'a stub xa wa Susan. Le'a
bexa wa, no kwa'adta be xagots msa'a be
ta'a nki'in Jesús no be xmen xa.

Dub cuent ten xa ndas bid ten trig (Mt. 13:1-17; Mr. 4:1-12)

4 Le'a kwa'ad be men uto'o isando' be
gezh ulen wats Jesús, cha msaktabe'e
Jesús dub ta'a mluu xa, ndab xa:
5 —Le'a dub xa ndun ti'in ge'e uto'o
ncha'utob xa bid ten trig ndo' yo. Le'a
gor na mte'ach xa-yá, ncho-yá ulate to'o
nes. Le'a be ná wa cha uso' be men tso'o
na, cha ulen be migin cha udaw-a.
6 No ncho-yá ulate ndo' yo ge'. Le'a gor
na ulen ta wa, cha ubid-a, geal le'a sa wa
na'anpa kwazh.
7 No ncho-yá ulate lat be gix nso' gich.
Le'a gor na ulen trig nsea gix wa, le'a gix
wa cha ulo xlea'-yá.
8 No ncho-yá ulate sa uta'a yo, cha
msa'a-yá dub gayo'oga bid.
We'e uge' ndab Jesús:
—¡Bego na ndap ncha' na, bla'ach bego
ta ndáp na' ndee!
9 Le'a be xmen Jesús cha unabdi'izh
ndo' xa, ndab bexa:
—¿Xta'an gab ta msaktabe'e go wa?
10 Le'a Jesús cha uka'ab ndab ndo' bexa
wa:
—Le'a Dios nsa'a ta nyakbe'ena bega be
ta uga'ach cuent ten xte'e nibe'e Dios. Ná
le'a ndo' bexa xa'aga sbe'en nsaktabe'e
na' be ta'a gor ndadi'izh na'. Tal iwi'i
bexa le'a bexa lá ina'. No tal go'ón bexa
ta ndáp na', le'a bexa lá yakbe'ena-yá.

Jesús mbidi'izh xta'an ndab cuent ten xa ndas trig
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

11 ’Le'a ta msaktabe'e na' wa lnde'e nak: Le'a bid ten trig wa cuent di'izh ten Dios.
12 Le'a to'o nes sa ulate bid ten trig wa nak cuent be men ndo'ón di'izh ten Dios, parea le'a maxu'u cha nlen ngo'o-yá len lado'o bexa, cha lá gungea ladna bexa-yá, no lá usa'a Dios gealnaban ten bexa.
13 Le'a yo ge' sa ulate bid wa nak cuent be men nten ladna ndo'ón di'izh ten Dios, ná le'a bexa wa cuent trig lá ndap sian lo' na. Ndangea ladna bexa di'izh ten Dios dub nde'ep, ná le'a gor na juert ncho xa geal ndangea ladna xa di'izh wa, cha nla'a xa-yá.
14 Le'a yo sa len gix nso' gich wa nak cuent be men ndo'ón di'izh ten Dios. Ná le'a bexa nyu' ladna, no nge' ladna bexa be ta siantsa ndap bexa, no nkwa'an bexa ta nladtsa bexa. Le'a bexa wa cuent dub trig lá nsa'a ta'a.
15 Parea le'a sa uta'a yo wa nak cuent be men wen lado'o na ndo'ón di'izh ten Dios, no ndun bexa lak ndab-a. Nxik bexa ndun bexa ta wen, le'a bexa nak cuent be trig nsa'a sian bid.

Dub cuent ten dub xe'a
(Mr. 4:21-25)

16 ’Na'an ton kich xe'a, cha usob xa-yá len dub gets, natal xan lo'on. Le'a xa ndi usob xe'a dub sa ga'ap, ndontsa usu-yá xe'a ndo' bexa nyo'o len ni'i wa.
17 Le'a itea be ta xga'ach, le'a gal dub wizh le'a ta wa igenka. No iteanak be ta ncho ngachyo'o, le'a gal dub gor le'a ta wa iluuka ndo' xe'a.
18 ’Bla'ach bego ta gáp na' ndee, le'a ndo' bexa nyakbe'ena le'a Dios gun mas yakbe'ena bexa. Ná le'a bexa na lá nyakbe'ena, le'a Dios slat ta na nsak bexa nyakbe'ena bexa wa.

Xna'a Jesús no be wit xa nlad ini'í xa
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 We'e le'a xna'a Jesús no be wit xa ulaya' sa nsob xa. Parea lá yo'o gan ibii bexa wats xa, geal le'a sa wa uzhebpa kwa'ad be men ndebe.
20 Le'a dub men cha ndab ndo' Jesús:
—Le'a xna'a ga no be wit ga ndebe tso'o juer ndee, nlad bexa ini'í bexa ga.
21 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a bexa na ndo'ón di'izh ten Dios no ndun xa lak ndab-a, le'a bexa wa nak xna'a na' no wit na'.

Jesús mtsaw ndo' mbi si'il ulen ndo' nits
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 Ngok stub wizh le'a Jesús ukea ndo' dub barco nsea be xmen na. Cha ndab Jesús ndo' bexa:
—Itakea beuna stub to'o nits.
Cha ncha'be bexa.
23 Ndalen li ncha'be bexa ndo' nits wa, le'a Jesús cha ngwadgats. Le'a ndo' nits wa cha ulen dub mbi si'il, gast ngi sla'yo'o barco wa len nits. Cha uzhebpa rages ncha'be bexa.
24 Cha mkwa'an bexa Jesús, ndab bexa:
—¡Mech! ¡Mech! ¡Le'a beuna ngi sat!
Cha uban Jesús, cha uteyo xa mbi si'il nsea be golp ten nits wa. Cha uleas mbi no xe ute nits.
25 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—¿Maxá ta nge' ladna bega na' wa zhaga?
Cha mzheb bexa, no ngwanseana bexa, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Tonxá xa ndee zhaga, gast mbi nsea nits nxobgek ndo' di'izh ten xa?

Jesús ulantu'ub mbi bxin ncho len lado'o dub xa Gadara
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Cha ulaya' bexa stub to'o nits, lad ndo' distrit Galilea sa nibe'e gezh Gadara.
27 Le'a gor na ula' Jesús ndo' barco wa, cha ulen dub xa gezh wa wats Jesús, dub xa kwenla ncho mbi bxin len lado'o na. Le'a xa wa ni lá ndak xab na, no ni lá nyo'o xa ta lid xa, ndi sbe'en len be ge'lo'o nga'ach be men ngut ncho xa.
28 Le'a gor uni'í xa wa Jesús, cha uge' utezhat xa, cha msaxib xa ndo' Jesús, cha uge' ndab mbi bxin wa:
—¿Xta'an ngi na' nsea ugal lu zha, Jesús Xin Dios si'il? Le'a na' na'ab ndo' lu lá utsaksi lu na'.
29 Li ndab ta wa geal le'a Jesús unibe'ela ndo' mbi bxin wa ito'o lado'o xa wa. Le'a mbi bxin wa uzhe'eb pol-lata nibe'e xabgi'i wa. Le'a be men sian biaj mxi ya'a xa no xo'o xa nsea caden, ná xa nkixka ta

wa. Cha ndun mbi bxin wa gan nxo'on xa
ge'e sa na'an men.
30 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' mbi
bxin wa, ndab xa:
—¿Xte'e nsalea' lu?
Le'a ta wa cha uka'ab ndab:
—Na' nsalea' Uzhe'eb Kwa'ad Xa.
Li ndab ta wa geal le'a be mbi bxin wa
kwa'adpa uyo'o len lado'o xa wa.
31 Le'a be mbi bxin wa cha unab ndo'
Jesús lá utu'ub Jesús be ta wa gast ge'ed
uzhe'eb lá ndap xan na.
32 Ndi unab be mbi bxin wa ndo' Jesús
ula'a Jesús yoo beya len be kuch kwa'ad
ndeseayaw sa wa. Le'a Jesús cha msa'a
di'izh li gun be ta wa.
33 Le'a be mbi bxin wa cha uto'o lado'o
xa wa, cha uyo'o beya len be kuch wa.
Le'a bema cha karrel ncha'be uxo'on gek
dub we'a to'o nits. Cha ubix bema gast
len nits ula'yo'o bema, cha ngut bema.
34 Le'a bexa nkeno be kuch wa, gor na
uni'í bexa ta wa, cha nsea'be uxo'on bexa.
Le'a nes nsea'be bexa mbidi'izh bexa ta
uyo'o wa ndo' be men gezh no ndo' be
men ndesea ge'e.
35 Le'a be men wa cha uto'obe ncha'wi'i
ná xta'an ta uyo'o wa. Le'a gor ulaya'
bexa wats Jesús, uni'í bexa xabgi'i na
uto'o be mbi bxin len lado'o na wa
nsobma wats xo'o Jesús. Le'a xa wa nakla
xab na no yá na'anlatapa tont nak xa.
Le'a be men wa cha mzheb.
36 Le'a bexa na uni'í xte'e myakna xa
wa cha mbidi'izh ta wa ndo' be men.
37 We'e le'a itea be men ncho sa nibe'e
Gadara unab ndo' Jesús ika'an Jesús sa
wa, le'a bexa uzhebpa nzheb. Le'a Jesús
cha ukea ndo' barco, cha ndi'izh ya' xa.
38 Le'a xa na uto'o be mbi bxin len
lado'o na wa cha unab ndo' Jesús no xa
ya'no Jesús. Parea le'a Jesús ndi ndab:
39 —Nat bya' ta lid lu. Cha bidi'izh xte'e
wen mbinno Dios lu.
Le'a xa wa cha nsea', usaxan ndadi'izh
xa ndo' itea be men gezh wa xte'e myun-
yakna Jesús xa.

*Jesús myunyakna dub xagots nsea mx-
iste xa xingots Jairo*
(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

40 Le'a gor na mlansea' Jesús stub to'o
nits, le'a be men uzhebpa mten ladnabe,
geal le'a bexa itea ndenkea' ilen Jesús.
41 We'e ulen dub xabgi'i nsalea' Jairo, xa
nchansu ni'i sa nzhealbe bexa judio gezh
wa. Le'a xa wa cha usaxib ndo' Jesús, cha
unab xa ndo' Jesús ya' Jesús ta lid xa.
42 Le'a xa wa ndap dubtsa xingots na
ncho tibtop li'in, parea le'a me'ed wa
yamer gat. Le'a gor na ncha'be bexa nes
le'a be men kwa'ad ngidko Jesús.
43 Ná le'a lat be men wa ncha'a dub
xagots kwea' nsak, nle'a xa ten idub dub
tibtopla li'in. Le'a xa wa sianla biaj ngwa'
ndo' be doctor gast mte'a xa itea be ta'a
ndap xa. Ná ni dub be doctor lá ngun gan
yakna xa.
44 Le'a xa wa ubii ndi tso'o Jesús, cha
mgal xa ndats xab Jesús. Cha bi le'a gor
wa le'a ten wa cha uleaslenla las xa.
45 We'e le'a Jesús cha ndab:
—¿Ton xa mgal xab na'?
Le'a itea be men wa ndab na'anpa ugal
xab Jesús. Le'a Pedr no be ltsa'a xa ndab:
—Mech, le'a be men ba' le'a ngidko go,
¿ná xta'an ndab ga ton mgal xab go zha?
46 Le'a Jesús cha ndab:
—Dub menka mgal xab na', le'a na'
mgenna uto'o dub tuzh juers ten na'.
47 Le'a gor na uni'í xagots wa le'a Jesús
mgenna ta mbin xa, cha nxis xa tant
nzheb xa. Cha ubii xa msaxib xa ndo'
Jesús. Cha ndab xa ndo' ga'al itea be men
ná xta'an mgal xa xab Jesús, no xte'e uxax
myakna xa.
48 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—Xagots, le'a ta na nge' ladna lu na', ta
we'e mbin myakna lu. Nat bya', cha bten
ladna lu.
49 Ndalen li nso'yadi'izh Jesús, ulen dub
xa uto'o ta lid Jairo, ndab xa ndo' Jairo:
—Lá go'o ga mech ba', le'a xin ga
ngutla.
50 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha
ndab xa ndo' Jairo:
—Lá izheb lu. Bingeatsa ladna lu na',
le'a xin lu sbanka.
51 Le'a gor na ulaya' bexa ta lid Jairo,
le'a Jesús cha uyo'o len ni'i wa nsea Pedr
no Jacob no Juan, nsea xus me'ed nsea

xna'a me'ed. Cha ni dubta men lá ula'a
Jesús yo'o len ni'i wa.
52 Le'a be men kwa'ad wa ndo'on, no
nbezhat bexa geal ngut me'ed wa. Ná le'a
Jesús cha ndab:
—Yá lá go'onta bega, le'a me'ed ba'
na'anpa ngut, le'a me'ed ga naxyats.
53 Le'a be men wa ndi mxi'idno Jesús,
geal le'a bexa uni'í le'a me'ed wa ngutka.
54 Le'a Jesús cha usen ya'a me'ed, cha
uge' ndab Jesús:
—¡Me'ed gots, goste!
55 We'e le'a gealnaban ten me'ed wa
cha myo'ogal len lado'o me'ed, cha uxax
ngwaste me'ed. Le'a Jesús cha ndab ndo'
be usan ten me'ed wa:
—Bsa'a bega ta gaw med.
56 Le'a be usan ten me'ed wa uzhebpa
ndanseanabe, ná le'a Jesús cha unibe'e
na'an ton ndo' ná gab bexa ta ngok wa.

9

Jesús mtu'ub isatibtop bexa gudi'izh di'izh ten Dios
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

1 Le'a tso'o wa le'a Jesús mchealte
isatibtop be xmen na. Cha msa'a xa juers
ndo' bexa kontu'ub bexa be mbi bxin, no
yunyakna bexa be men gizh.
2 Cha mtu'ub xa bexa ya'uluu bexa xte'e
nibe'e Dios be men, no yunyakna bexa be
men gizh.
3 No ndab Jesús ndo' bexa:
—Ni dub ta'a gunti'in bega nes lá go'o
bega, ni bordón no ni bols no ni pan no ni
med. No ni lá go'o bega top nes xab bega.
4 Tal pa ni'i na usa'a bexa yoo bega dub
gezh, sa we'etsa yoo bega gast wizh ika'an
bega gezh wa.
5 No tal ncho gezh lá ula'a bexa yoo
bega, bka'an bega gezh wa. Cha blate
bega gast yakol ngwa'al xo'o bega, ta uluu
le'a Dios ndakloo ndo' bexa wa.
6 Le'a isatibtop bexa wa cha uto'o
ncha'beyadi'izh di'izh wen ten Dios itea
be gezh nde gax sa wa, no myunyakna
bexa be men gizh.

Herodes mbinbe'e ná ton Jesús
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

7 Le'a Herodes xa nibe'e distrit Galilea
mbi'ín itea be ta ndun Jesús. Ná le'a xa ni
lá ini'í ton xa wa, geal le'a ncho be men
ndab le'a Jesús wa Juan mbangal ndo'
gealgut.
8 No ncho bexa ndab le'a xa wa profet
Elí mlengal. No nchoga bexa ndab le'a xa
wa tonla dub profet uyo'o xapta mbangal.
9 Ta we'e mbinbe'e Herodes, ndab xa:
—Le'a na' unibe'e myabto'og gen Juan.
¿Cha tonxá xa ndee ndon na' ndun sian
be ta ndee zhaga?
Ta we'e uzhebpa nlad Herodes ini'í
Jesús.

Jesús mgaw dub ga'ay mil xabgi'i
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Le'a ngol gor na mla'ncha' isatibtop
be xmen Jesús, le'a bexa cha mbidi'izh
itea be ta mbin bexa. Le'a Jesús cha
mbi'i bexa dub sa na'an men, gax gezh
Betsaida.
11 Ná le'a gor na uni'í be men pa ncha'a
Jesús, cha no bexa usankea tso'o Jesús.
Le'a xa cha utezh bexa wa sa nsob xa. Cha
mbidi'izh xa xte'e nibe'e Dios be men, no
myunyakna xa be men gizh.
12 Le'a ngol gor na mas uzhela, le'a
isatibtop be xmen Jesús ubii wats xa,
ndab bexa:
—Gud go ndo' be men ba' ya'be bexa
be ranch no be gezh nde gax ba', ukwa'an
bexa sa gadgats bexa no ta gaw bexa, le'a
sa ndee dub sa na'anpa ncho men.
13 Le'a Jesús cha ndab:
—Bsa'a bega ta gaw bexa.
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Le'a besa ndap sga'aytsa pan nsea
stoptsa mbeal. Ná le'a besa lá yoo gan
ya'isi'i ta gaw itea be men ndee.
14 Le'a lat itea be men wa ncho pa dub
ga'ay mil xabgi'i. We'e le'a Jesús cha ndab
ndo' be xmen na:
—Gud bega isob itol gayo'o ga'ga bexa.
15 Cha li mte be xmen Jesús itea be men
kwa'ad wa.
16 Le'a Jesús cha usen isaga'ay pan nsea
itop mbeal wa, cha mwi'i xa gibe'a msa'a
xa xno ndo' Dios. Cha ule'a xa be pan no
be mbeal wa sian ble'a, cha msa'a xa-yá
ndo' be xmen xa, mtse'a bexa-yá ndo' be
men wa.
17 Le'a itea be men wa udaw ta wa gast
plo mzhea bexa. Le'a be xmen Jesús cha

mtele'e stibtop zhum byux ta mya'an sobr wa.

Pedr ndab le'a Jesús nak Cristo
(Mt. 16:13-20; Mr. 8:27-30)

18 Le'a dub wizh le'a Jesús ngwa'yadi'izhno Dios dub sa na'an men, nabtsa be xmen xa mbi'i xa. Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' bexa wa, ndab xa:

—¿Xte'e ndab be men zha ton nak na'?

19 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:

—Le'a ncho be men ndab le'a go Juan xa ulalea' be men. No ncho bexa ndab le'a go Elí. No nchoga bexa ndab le'a go stub profet uyo'o polta mbangal ndo' gealgut.

20 Le'a Jesús cha ndab:

—¿Bego zha xte'e gab bega ton nak na'?

We'e le'a Pedr ndab:

—Le'a go nak Cristo, xa mtu'ub Dios.

21 Le'a Jesús unibe'e ndab ndo' bexa:

—Na'an ton ndo' ná gudi'izh bega ta wa.

Jesús mbidi'izh le'a gat
(Mt. 16:21-28; Mr. 8:31—9:1)

22 No ndab Jesús:

—Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, nsabndo'ka sian gealkwea' iní. Le'a bexa gox nsak no be ule'ay nibe'e no be mech ten ley uxelad na', cha gat na'. Cha gal wizh yon le'a na' ibangal.

23 No ndab Jesús ndo' bexa:

—Tal ton nlad isankea tso'o na', nsabndo' ula'a xa itea be ta nlad xa, cha go'o xa cruz ten xa itea wizh, cha isankea xa tso'o na' guni'i xta'an gunno be men xa.

24 Le'a tal ton ukwa'an xte'e wen yoo xa, le'a xa wa ndi gun perdid gealnaban ten na ndo' Dios. Ná le'a tal ton gat ke ten na', le'a xa wa gap gealnaban ndo' Dios.

25 Tal le'a dub men ndap itea be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, cha gat xa, le'a iteanak be ta wa ta na'an xti'in.

26 Le'a tal ton idono ladna na' no di'izh ten na', le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, no idono ladna xa wa, gal wizh ilenno na' xe'a si'il ten Dios Tad no be angel ten Dios.

27 Le'a na' gáp ndo' bega le'a ncho bexa nde ndee na'anpa cha gat gast ini'íka xa gal tiemp inibe'e Dios.

Jesús mtixndo'
(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

28 Le'a ngol pa stub sman tso'o na li mbidi'izh Jesús ta wa, cha mbi'i xa Pedr no Juan no Jacob, ukea bexa dub bet sa nda'yadi'izhno Jesús Dios.

29 Le'a gor na li nso'yadi'izhno xa Dios, le'a xa cha mtixndo' ndo' ga'al bexa wa. Le'a xab xa cha mna' mbe, ndon nla'beal'-a.

30 Zha le'a sa wa cha mlundo' top xabgi'i ndeyadi'izhno Jesús, le'a ta wa Moisés no Elí.

31 Le'a bexa wa nde tlaw dub xe'a uzhe'eb chul, ndeyadi'izhno bexa Jesús ná xte'e gat Jesús gezh Jerusalén.

32 Le'a Pedr no itop ltsa'a xa uzhebpa nyoxka'al na, ná le'a bexa mxik lá ngadgats. Cha uni'í bexa xte'eta nla'beal' wats Jesús, no uni'í bexa top xabgi'i wa nde wats Jesús.

33 Ngol gor na yá nsea'be sa sit Moisés nsea Elí wats Jesús, le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:

—Mech, uzhebpa wen ndebe beuna sa ndee. Gunde'e besa chon ramad: dub-a na ten go, le'a stub-a na ten Moisés, le'a stub-a na ten Elí.

Ná le'a Pedr ni lá ini'í xta'an ndab.

34 Bi li nso'yab Pedr ta wa, zha le'a dub xkaw ula'la sa nde bexa wa, cha mzheb bexa.

35 Le'a lat xkaw wa mgen ti Dios ndab:

—Le'a ta ndee Xi'ín na', xa na mti na'. Bsakyo'ón bega ta ndab xa.

36 Le'a gor na uleas ti Dios wa, le'a Jesús nabla nso'. Le'a bexa wa lá ngudi'izh ta li uni'í bexa wa dub nde'ep ndo' be men.

Jesús myunyakna dub me'ed nsak gizhkaw
(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

37 Le'a ngol stubtsa wizh gor na ncha'layo'o bexa bet wa, le'a kwa'ad be men uto'o, ncha'be uche'alndo' Jesús.

38 Le'a dub xabgi'i nsea lat be men wa uge' ndab:

—Mech, le'a na' na'ab ndo' go iwi'i go ndo' xme'ed na', le'a me'ed ga dubkama ndap na'.

39 Le'a gor na nsen dub mbi bxin med, cha nbezhat med, no uzhe'eb nte'al med, no nlen bchi'in to'o med. Uzhe'eb xela

ndanno ta wa med, no kwenpa le'a zha
nla'a ta wa med.
40 Le'a na' una'abla ndo' be xmen go
kontu'ub bexa mbi bxin wa, parea le'a
bexa lá ngun gan.
41 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¡Uzhebpa ngud nak bego ncho nat,
no ndidotsa nge' ladna bega Dios! ¿Ploxá
tiemp yo'o na' lat bega zhaga? ¿Sta ploxá
tiemp uxik na' ndo' bega zhaga?
Cha ndab Jesús ndo' xabgi'i wa:
—Utseano xme'ed lu ba' sa ndee.
42 Le'a gor na ncha'bii gax me'ed wa,
le'a mbi bxin wa cha udingegal me'ed
ndo' yo, no uzhebpa ngot bixte me'ed.
Le'a Jesús cha uteyo mbi bxin wa, cha
myunyakna xa me'ed wa. Cha myun
Jesús cuent me'ed wa ndo' xus med.
43 Le'a itea be men wa ndanseanabe gor
uni'í bexa xte'e juert nak Dios.

Jesús mbidi'izh le'a xa yak cuent ndo' ya'a be men
(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Ndalen li ndeyanseana be men ndo' ta
mbin Jesús wa, le'a xa cha ndab ndo' be
xmen na:
44 —Uzhebpa bla'ach bega ta gáp na'
ndee. Le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a be men.
45 Parea le'a be xmen Jesús ni lá
yakbe'ena ta li ndab xa wa, geal le'a Dios
biseata ula'a yakbe'ena bexa-yá. Ná le'a
bexa nzhebta inabdi'izh ndo' Jesús xte'e
gab ta wa.

¿Ton mas nsak?
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

46 We'e le'a be xmen Jesús cha
ndeyadi'izhbe ná ton mas nsak lat bexa
wa.
47 Le'a Jesús mgenna xta'an ndanbe'e
bexa, cha usen xa dub me'ed, cha mso'
xa me'ed wats xa.
48 Cha ndab xa ndo' bexa:
—Le'a tal ton dub xmen na' utsin gak xa
ndo' dub me'ed, le'a xa wa cuentkata ndo'
na' utsin nak. Le'a xa na utsin nak ndo'
na' wa, le'a xa wa utsinkaga nak ndo' xa
na mtu'ub na'. Le'a xa na uxee nsak lat
bega wa, le'a xa wa ndon le'a xa nsak ndo'
Dios.

Bexa dubtsa nak no Jesús
(Mr. 9:38-40)

49 Le'a Juan cha ndab ndo' Jesús:
—Mech, le'a besa uni'í dub men
ndanti'in lea' go ngontu'ub xa be mbi
bxin. Le'a besa cha mka gunti'inta xa
lea' ga, geal le'a xa na'anpa no nkeseano
beuna.
50 Le'a Jesús cha ndab:
—Lá uka bega gun xa ta wa, le'a tal ton
na'anpa ndakloo ndo' beuna, le'a xa wa
dubtsa nak no beuna.

Jesús uteyo Jacob no Juan

51 Le'a zha na yamer ngol zha ya' Jesús
gibe'a stub biaj, le'a xa dubtsa ulo ladna
ya' Jerusalén.
52 Cha mtu'ub xa pla xmen xa ncha'be
nedlabe. Le'a bexa wa cha ulaya' dub
gezh ten distrit Samaria, mkwa'an bexa
sa yoo Jesús.
53 Ná le'a bexa gezh wa lá usa'a sa
yoo xa, le'a bexa uni'í le'a Jesús ncha'a
Jerusalén.
54 Le'a Jacob no Juan top xmen Jesús
mbi'ín ta wa, cha ndab bexa ndo' Jesús:
—Señor, ¿nlad ga inab besa ndo' Dios
ula' beal' gibe'a utso'ol-a be men ba' lak
mbin Elí zha?
55 Le'a Jesús mgeakso' mwi'i ndo' bexa.
Cha uteyo Jesús bexa, ndab xa:
—Bego ni lá ini'í ton ngo gek bega li
ndab bega.
56 Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
na'anpa ndalyut be men, le'a na' ndi
ndalusa gealnaban ten bexa.
Cha ncha'be bexa stubga gezh.

Bexa na nlad isankea tso'o Jesús
(Mt. 8:18-22)

57 Le'a gor na li ncha'be bexa nes, le'a
dub men ndab ndo' Jesús:
—Señor, le'a na' no isankea tso'o go
guni'i pa ya' ga.
58 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:
—Le'a be mbeas ndap ge'ed nyo'o na,
no le'a be migin ndap xu'un ten na, parea
le'a Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo lá ndap
sa une'e xa.
59 Cha ndab Jesús ndo' stub xa:
—Usankea tso'o na'.
Le'a xa wa cha ndab:

—Señor, bla'a ga ned ya'uka'ach na' xus na'. We'eta isankea na' tso'o ga.

60 Le'a Jesús cha ndab:

—Bla'a le'a bexa lá ndap gealnaban ndo' Dios uka'ach ltsa'a ngut na. Ná le'a lu ndi wa'yab ndo' be men xte'e inibe'e Dios bexa.

61 Le'a stub xa cha ndabgal ndo' Jesús:

—Señor, le'a na' no isankea tso'o ga, parea bla'a ga ned nseayáp na'-yá ndo' bexa ta lid na'.

62 Le'a Jesús cha ndab:

—Tal ton nlad isankea tso'o na', ná le'a xa ndi ned stub ta xa'aga gun, le'a xa wa lá isu'u yoo lat be men nibe'e Dios. Le'a xa wa nak cuent dub xa ndun ti'in, nsén xa ya'a yarad, cha nwi'i xa ndi tso'o.

10

Jesús mtu'ub dub chon ga'al ncho ti'i be men

1 Tso'o wa le'a Jesús mti stub chon ga'al ncho ti'i be men, mtu'ub xa bexa wa top ga'ga bexa, ya'be nedla bexa itea be gezh ya' Jesús.

2 Ndab Jesús ndo' bexa wa:

—Ncho kwa'ad be men gol go'ón di'izh ten Dios, nak bexa cuent sianpa be ta'a iganle'e, ná le'a bexa ndun ti'in wa platsa. Ta we'e unab bega ndo' Dios Xwan ti'in, utu'ubta xa bexa gudi'izh di'izh ten Dios.

3 Wa'be bega nat, le'a na' ntu'ub bega ya'be bega cuentta be borreg nde lat be mbee.

4 Lá go'o bega bols ncho med, no ni stub bols ten bega, no ni stub nes ndab bega. No na'anpa gaiso' bega nes inidi'izh bega ndo' be men.

5 Le'a gor na yoo bega len dub ni'i, cha gab bega ndo' men wa: "Le'a Dios gun wen yoo ladna bega."

6 Tal le'a xa ncho sa wa utsin ika'ab ndo' bega, we'e le'a Dios gun wen yoo ladna xa wa. Ná tal le'a xa na'anpa utsin ika'ab, le'a xa na'anpa wen yoo ladna.

7 Le'a sa na utsin ika'ab bexa ndo' bega, sa we'etsa yoo bega. Lá ido ladna bega gaw bega no goo bega ta usa'a xa, le'a dub xa ndun ti'in nsabndo' yax ten na. No na'anpa uche'a bega sa yoo bega.

8 Le'a gor na ilaya' bega dub gezh sa utsin nak men ndo' bega, gaw bega ta nsa'a bexa wa.

9 No byunyakna bega bexa gizh ncho gezh wa, cha gud bega ndo' bexa le'a tiemp inibe'e Dios lado'o be men yá gax nak.

10 Ná tal ncho gezh na'anpa utsin nak bexa ndo' bega, bka'an bega sa wa, cha gud bega ndo' bexa wa:

11 "Gast yakol ngwa'al xo'o besa gezh ndee ulate besa, ta nluu le'a Dios utsaksi bega. Parea nlad besa ini'í bega ta ndee: le'a tiemp inibe'e Dios lado'o be men yá gaxla nak."

12 Le'a na' gáp le'a gal wizh gab Dios ná ton ndap ke, le'a bexa gezh wa mas gealkwea' ini'í ndo' bexa uyo'o gezh Sodoma.

Pro'ob be gezh lá ngungea ladna bexa Jesús
(Mt. 11:20-24)

13 '¡Pro'ob bego xa gezh Corazín no bego gezh Betsaida! Le'a tal be uyon mbin na' lat bego wa ndi ngun na' gezh Tiro no Sidón, polta ngokla bexa lad nagats, no usobla bexa ndo' di', ta uluu le'a bexa mla'ala be ta ugap nak bexa.

14 Ta we'e le'a gal zha na gab Dios ná ton ndap ke, le'a bego xa gezh Corazín no bego gezh Betsaida mas uzhe'eb ini'í gealkwea' ndo' bexa Tiro no Sidón wa.

15 No bego xa gezh Capernaum, ¿ndanbe'e bega zha gibe'a ya' bega? Le'a Dios ndi utsa'ab bega infierno.

16 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:

—Le'a tal ton isakyo'ón be ta ndab bega wa, le'a xa wa isakyo'ón di'izh ten na'. Ná le'a tal ton uxelad bega, le'a xa wa no na' ndee nxelad. Le'a xa na uxelad na' wa, le'a xa wa no nxelad Dios xa mtu'ub na'.

Mla'ncha' chon ga'al ncho ti'i bexa mtu'ub Jesús

17 Le'a gor na mla'ncha' isachon ga'al ncho ti'i bexa wa, le'a bexa uzhebpa mten ladna ndab ndo' Jesús:

—Señor, gast be mbi bxin nxobgek ndo' besa gor ndanti'in besa lea' go.

18 Le'a Jesús cha ndab:

—Le'a na' uní le'a maxu'u uto'o ga'ap ba' ulayat ndo' yo cuent beal' usi'i.

19 Le'a na' nsa juers ndo' bego iso' bega
tso'o mbe'al no nix, no mas gap bega juers
ndo' maxu'u. Ni dub ta'a wa lá gun gan
xte'e gunno bega.
20 Parea lá iten ladna bega xte'e
nxobgek be mbi bxin ndo' bega, ndi bten
ladna bega le'a lea' bega nkeala gibe'a.

Jesús msa'a xno ndo' Dios (Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 We'e le'a Espíritu ten Dios cha mbin
mas nten ladna Jesús, cha ndab Jesús
ndo' Dios:
—Nsa na' xno ndo' go, Xus na', go
Xa Nibe'e gibe'a no gizhliyo, le'a go lá
ula'a le'a bexa ndák wa no bexa ntsid wa
yakbe'ena be ta ndee. Ndi mluu ga-yá
ndo' bexa na'anpa ndák, bexa nak cuent
be me'ed. Li ngok-a Xus na', geal le'a go
li nlad gak-a.
22 Cha ndab Jesús ndo' be men nde sa
wa:
—Le'a Dios Xus na' msa'a itea be ta'a
ndo' na'. No na'an ton nchando' na',
nabtsa Xus na' nchando' na'. No na'an
ton nchando' Dios Xus na', nabtsa na' xa
nak Xin xa nchando' xa, no bexa nlad na'
ulu'u na' ná ton nak Dios ndo' bexa.
23 Cha mwi'i Jesús ndo' be xmen na, cha
ndab xa ndo' nabtsa bexa wa:
—Dios ndun wen nyo ladna be men na
no uni'í ltsa'a ta uni'í bega nat.
24 Le'a na' gáp le'a kwa'ad bexa
mbidi'izh sakndo' Dios no bexa nibe'e
polta, nlad bexa ini'í bexa ltsa'a ta uni'í
bega nat, ná le'a bexa lá ini'í ta wa. No
nlad bexa go'ón bexa ltsa'a ta ndo'ón bega
nat, ná le'a bexa lá ngo'ón ta wa.

Dub xa Samaria utsin mbinno dub xa judio

25 We'e le'a dub mech ten ley mbin preb
Jesús, ndab xa:
—Mech, ¿xte'e gun na' ndontsa gap na'
gealnaban ndo' Dios, ta nunk lá idub?
26 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xte'e nkeani'i ley ten Dios? ¿Xte'e
nyakbe'ena lu ta wa?
27 Le'a mech ten ley wa cha ndab:
—Le'a ley wa ndab: "Wankea Dios Xa
Nibe'e idub ncho ladna lado'o lu, no idub
gealnaban ten lu, no idub juers ten lu,
no idub lak ndanbe'e lu." No ndab-a:
"Bkwea' ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu."
28 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'aka uka'ab lu. Nat bin be ta wa,
le'a lu sapka gealnaban ndo' Dios.
29 Ná le'a mech wa nlad wen ya'an ndo'
be men, ta we'e unabdi'izhgal xa ndo'
Jesús, ndab xa:
—¿Ton nak ltsa'a na' zha?
30 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a dub xabgi'i uto'o Jerusalén
ncha'a xa Jericó. Le'a nes ncha'a xa wa,
mlat be wa'an itea be ta no'o xa no gast
xab xa. No udin bexa xa, cha mlaugix
bexa xa cuent dub xa ngut.
31 Ngol gor le'a sa wa nseatid dub ule'ay
ten bexa judio. Le'a xa wa cha uni'í nax
men wa, cha gandidtsa utid xa.
32 Tso'o wa nseatid dub xa levita sa wa.
Le'a gor uni'í xa xa nax wa, cha gandidgal
utid xa.
33 Le'a tso'o wa nseatidga dub xa gezh
Samaria. Le'a gor uni'í xa men wa, cha
mlats ladna xa xa wa.
34 Cha ubii xa wats xa wa, cha mbin
ramed xa xa aceit no vin. No mtixko xa
lad be sa gizh wa. Cha mxo'ob xa xa wa
tso'o man ten xa. Cha mbi'i xa xa dub ni'i
sa nte'e bexa cuart, cha mla'ach xa xa sa
wa.
35 Ngot xe'a wa gor na yá nsea' xa
Samaria wa, le'a xa cha ulo'o top med
nsak, cha msa'a xa-yá uka'a xwan ni'i wa.
Cha ndab xa ndo' xa wa: "Bla'ach ga xa
ndee. Le'a itea be ta gun gast ga wa, le'a
na' skixka ta wa wizh yach na'."
36 Cha ndab Jesús ndo' mech ten ley wa:
—¿Xte'e nsak lu zha? Ndo' yon bexa
wa, ¿ton nak ltsa'a na xa na ulawa'an wa
zha?
37 Le'a mech ten ley wa cha uka'ab
ndab:
—Xa na mlats ladna xa wa.
Le'a Jesús cha ndab:
—Nat bya', cha no lu li bin.

Jesús ngwa'ina' Mart no Marí

38 Le'a nes ncha'a Jesús Jerusalén, cha
ulaya' xa dub gezh tuzh. We'e le'a dub
xagots nsalea' Mart utezh xa ta lid na.
39 Le'a xa wa ndap dub beal na nsalea'
Marí. Le'a gor na nsob Jesús len ni'i, le'a
Marí wa nsob ula'ach xta'an ndadi'izh
Jesús.

40 Le'a Mart ndi nyu'no ladna sian be
ti'in ten na. Cha ubii xa wats Jesús, ndab
xa:
—Señor, ¿lá na' go zha le'a beal na'
nla'a nab na' ndun itea be ti'in ndee? Gud
go ndo' xa no gakno na'.
41 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Mart, Mart, uzhebpa nyu'no ladna lu
sian be ta'a.
42 Ncho dub ta'a ndon le'a nsak. Le'a
Marí ndee mti ta nsak wa, no ni lá gáp
na' ndo' xa lá ula'achta xa-yá.

11

Jesús mluu be xmen na xte'e gudi'izh bexa ndo' Dios
(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

1 Le'a dub wizh le'a Jesús ngwa'yadi'izhno
Dios. Le'a gor na mtayadi'izh xa le'a dub
xmen xa cha ndab ndo' xa:
—Señor, bluu ga besa xte'e gudi'izhno
besa Dios, lak mluu Juan be xmen na.
2 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a gor na gudi'izhno bega Dios,
lnde'e gab bega:

Go Dios Xus besa, go nsob gibe'a,
yankea be men go.
No uxax ilen tiemp inibe'e go be men nde
ndo' gizhliyo.
Gak ta nlad go ndo' gizhliyo, lak
ndak-a gibe'a.
3 Nab besa usa'a go ta gaw besa wizh nat,
lak nki'in besa-yá itea wizh.
4 Binge' ladna go be ke ten besa,
lak ndange' ladna besa ndo' be men
ugap ndanno besa.
Lá ula'a go gaila' besa ndo' ta ugap,
ndi ulo'o ga besa ndo' itea be ta ugap.

5 No ndab Jesús ndo' bexa:
—Tal le'a bega ya' ta lid dub amig ten
bega utol te'al, cha gab bega: “Amig, bsa'a
chontsa pan ika na',
6 le'a stub amig ten na' ulansea ta lid
na', le'a na' lá ndap ta gaw xa wa.”
7 Le'a xa wa cha gab: “Lá gunta lu ruid.
Le'a to'o lid na' nso'nyawla. No be xme'ed
na' ndeyatsla wats na'. Le'a na' lá yoo gan
gaste usa ta nlad lu wa.”
8 Parea le'a na' gáp ndo' bega le'a xa
wa gasteka, usa'a xa itea be ta nki'in bega
ndontsa yá lá gunta bega ruid, na'anpa ta
na amigtsa ten xa bega.
9 ’Le'a na' gáp ndo' bega unab bega ta
nki'in bega ndo' Dios, le'a Dios sa'aka-yá.
Bkwa'an bega Dios, le'a bega szhealka xa.
Utezh bega Dios, le'a Dios saknoka bega.
10 Le'a itea bexa na nab ta nki'in na,
le'a Dios nsa'aka-yá. Le'a itea bexa na
nkwa'an Dios, le'a bexa nzhealka xa.
Le'a itea bexa na nbezh Dios, le'a Dios
ndaknoka xa.
11 ’Le'a bego na ndap me'ed, tal le'a dub
xme'ed bega inab dub pan, ¿cha sa'a bega
ndi dub ge' ndo' me'ed zha? No tal le'a
xme'ed bega inab dub mbeal, ¿cha sa'a
bega ndi dub mbe'al ndo' me'ed zha?
12 No tal le'a xme'ed bega inab dub
ngu'u, ¿cha sa'a bega ndi dub nix zha?
13 Le'a bego bexa ugap, ná sbe'en be
ta wen nsa'a bega ndo' be xin bega,
¿matagal Dios Xus beuna nsob gibe'a
usa'a Espíritu ten na ndo' bexa inab-a?

Ndab be men le'a Jesús ndap juers ten maxu'u
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

14 Le'a dub wizh le'a Jesús ulantu'ub
dub mbi bxin mbin mud dub xabgi'i.
Le'a gor na uto'o mbi bxin wa, le'a xa
mud wa usaxan ndadi'izhla. Le'a be men
ngwanseanabe.
15 Ná le'a ncho be men ndab:
—Le'a Jesús ngontu'ub be mbi bxin
juers ten Beelzebú, maxu'u nibe'e be mbi
bxin.
16 No ncho xa mbin preb Jesús ndab
bexa gun Jesús dub ta uluu ton nak xa.
17 Parea le'a Jesús mgenna xte'e
ndanbe'e bexa wa, cha ndab Jesús:
—Tal le'a be xmen dub xa nibe'e
iteltsa'abe, cha bi le'akaga bexa kuyo,
we'e le'a bexa wa na'antapa gak juertbe.
No tal le'a be men ncho len dub ni'i liga
le'akaga kuyobe, le'a juers ten bexa idub.
18 Le'a bego ndab le'a na' ngontu'ub be
bxin juers ten Beelzebú. Parea tal le'a
maxu'u kuyono le'aka be mbi bxin ten na,
we'e le'a maxu'u wa no be mbi bxin wa
iteltsa'abe, cha idub juers ten maxu'u.

19 Ndab bega le'a na' ndee ngontu'ub be mbi bxin juers ten Beelzebú. ¿Ná ton nsa'a juers ngontu'ub be xmen bega be mbi bxin wa zha? Le'a na' gáp le'a ta na ndun be xmen bega wa le'a nluu le'a bega na'anpa utsin ndun.
20 Ná le'a na' ndee ngontu'ub be mbi bxin juers ten Espíritu ten Dios, ta na nluu le'a Dios yá ngol tiemp inibe'e be men ndo' gizhliyo.
21 'Le'a tal le'a dub xabgi'i juert no'o spad nla'ach xa ta lid xa, le'a itea ta'a nla'ach xa segurka ndebe.
22 Parea tal le'a stubga xa mas juert ilen ta lid xa wa, cha gun xa gan ndo' xa wa, le'a xa wa slat spad na nge' ladna xa wa. Cha slat xa be ta ndap xa ned wa no stse'a xa-yá ndo' be ltsa'a xa.
23 'Le'a tal ton lá nsak ladna ta ndun na', le'a xa wa ndi ndakloo ndo' na'. No liga le'a tal ton bexa na'anpa ndakno na' nyakjunt be men ndo' Dios, le'a xa wa ndi ndun nsasit be men wats Dios.

Be mbi bxin nyach le'aka lado'o dub men
(Mt. 12:43-45)

24 'Le'a gor na nto'o dub mbi bxin len lado'o dub men, le'a mbi bxin wa cha ncha'a sa na'an men ncha'kwa'an ná pa yoo na. Ná le'a gor na lá izheal pa yoo mbi bxin wa, cha ndab ta wa: "Nsea na' le'aka ta lid na' sa uto'o na'."
25 Le'a gor na mtansea' mbi bxin wa le'a lado'o men wa cuent dub ni'i ndon umbi'i nak no chul nsaxkwa'a-yá.
26 We'e le'a mbi bxin wa cha ncha'gi'i stub sga'ad be mbi bxin mas ugap nak. Le'a itea be mbi bxin wa cha yoo lado'o men wa. Cha mas juert yoo xa wa ndo' lak zha ned wa.

Bexa na ta ugeaka wen yoo ladna

27 Le'a gor na li nso'yadi'izh Jesús ta wa, le'a dub xagots nso' lat be men wa uge' ndab ndo' Jesús:

—¡Uzhebpa wen yoo ladna xa ngop go, no mbinga'al xa go!

28 Ná le'a Jesús cha ndi ndab:

—Mas uzhe'eb wen yoo ladna bexa ndo'ón di'izh ten Dios, no ndun bexa lak ndab-a.

Unab be men dub ta uluu ton nak Jesús
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29 Le'a be men wa mas kwa'ad nsayakjunt wats Jesús, cha ndab Jesús ndo' bexa:

—Le'a be men ncho nat uzhebpa be men ugap. Nab bega gun na' dub ta uluu ton nak na', parea le'a na' lá gun ta nab bega wa. Ndi ini'ítsa bega le'a na' iti'id ltsa'a ta utid Jonás.
30 Le'a ta utid Jonás wa mluu le'a Dios le'aka mtu'ub Jonás gezh Nínive. No liga le'a ta iti'id na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, uluu ndo' be men ncho nat le'a na' Dioska mtu'ub.
31 'Le'a gal wizh na gab Dios ná ton ndap ke, le'a xagots unibe'e be men lad sur iso', gab xa le'a bego ndapka ke. Le'a xagots wa uzhebpa sit uto'o ndontsa mbidyo'ón xa ta mbidi'izh Salomón, be ta uzhe'eb ngók xa. Le'a sa ndee nso' dub xa mas nsak ndo' Salomón wa, ná le'a bego lá nsakyo'ón ta ndab xa.
32 Le'a bexa Nínive no kwe ndo' Dios wizh na gab Dios ná ton ndap ke, gab bexa le'a be men ncho nat ndee ugap nak. Le'a bexa Nínive mla'a be ta ugap nak bexa gor na mbi'ín bexa ta mbidi'izh Jonás. Ná le'a nat le'a dub xa mas nsak ndo' Jonás nso' sa ndee.

Xe'a no sa ukaw
(Mt. 5:15; 6:22-23)

33 'Le'a na'an ton kich dub xe'a, cha usob xa-yá dub sa xga'ach. No ni len dub caj lá usob xa-yá. Ndi ga'ap usob xa-yá, ndontsa le'a be men nyote len ni'i wa ina' xe'a wa.
34 Le'a ngusndo' dub men le'a nak xe'a ten xa. Tal le'a ngusndo' bega ta wen, le'a bega nkesea ndo' xe'a. Ná tal le'a ngusndo' bega na'anpa ta wen, le'a bega ndi nkesea sa ukaw.
35 Bla'ach bega le'a len lado'o bega nchoka xe'a ten Dios, na'anpa sa ukaw gak-a.
36 Tal le'a len lado'o bega idubka ncho xe'a ten Dios, le'a bega ni dub tuzh na'anpa ncho sa ukaw. We'e le'a bega ini'í itea be ta'a, cuent gor na nsu xe'a sa nso' bega.

Ta lid le'a ndun bexa fariseo no be mech ten ley
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

37 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús ndo' be men, le'a dub xa fariseo cha unab ndo' Jesús ya'daw Jesús ta lid xa. Cha uyo'o Jesús, cha usob xa ndo' mes.
38 Parea le'a Jesús na'anpa una'a lak nibe'e costumbr ten bexa fariseo. Le'a gor na uni'í xa fariseo ta wa, cha ngwanseana xa.
39 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a bego xa fariseo uzhebpa nyu' ladna yat tso'o vas nsea plat, parea le'a len lado'o bega uzhebpa ugap nak, no uzhebpa nsa'ab ladna bega be ta'a.
40 ¡Bego xa lá nsakyo'ón! ¿Lá ini'í bega zha le'a Dios xa na mbinde'e idub las men, le'a xa wa le'aka nsa'a gealnaban ten be men?
41 Bsa'a bega be ta gakno bexa uban nak, we'e umbi'i gak bega ndo' Dios.
42 '¡Pro'ob bego xa fariseo! Le'aka nak nsa'a bega dub gen byonxtil lat dub ti'i gen-a uxen bega, no liga ndanno bega rud no iteata be ta xge'a ndas bega. Parea na'anpa utsin nak bega ndo' be men, no ni lá ndankea bega Dios. Be ta wen ndee nsabndo' gun bega, no usa'aka bega be ta wa lakka ndun bega nat.
43 '¡Pro'ob bego xa fariseo! Le'a bega nti be sa mas nsak isob bega len be ni'i sa nzhealbe beuna xa judio. No nlad bega utsin inidi'izh be men ndo' bega be ndo' xge'e.
44 '¡Pro'ob bego mech ten ley no bexa fariseo! Le'a bega nluu cuentta xa wen, ná bega xa ugap. Le'a bego nak cuent dub ba'a ni lá nluu. Le'a be men nsea tso'o-yá, parea ni lá ini'í bexa xta'an-a.
45 Le'a dub mech ten ley uka'ab ndab ndo' Jesús:
—Mech, le'a go no ndo' besa kwea' uní'i.
46 Le'a Jesús cha ndab:
—¡Pro'ob bego mech ten ley! Le'a be ta sian nluu bega wa cuent dub yo'o kwe'a ni lá uxik be men go'o-yá. Ná le'a bega ni dub ngutsya'a na lá ndakno bexa go'o bexa-yá.
47 '¡Pro'ob bego! Le'a be usan gox polta ten bega mbit bexa ndadi'izh sakndo' Dios. Ná nat le'a bega ndi ndande'e ta chul nsob sa mga'ach bexa wa.
48 Le'a ta wa nluu le'a bega dubtsaka nak no be usan gox polta ten bega. Le'a bexa wa mbit bexa mbidi'izh sakndo' Dios, ná nat le'a bega nsaxkwa'aga ba'a ten bexa wa.
49 'Ta we'e lnde'e ndab Dios: "Le'a na' utu'ubkata bexa ndadi'izh sakndo' na', no bexa ndadi'izh di'izh ten na'. Le'a ncho bexa utu'ub na' wa le'a be men gut xa, no ncho bexa le'a be men ugap gunno xa."
50 Ta we'e le'a bego ncho tiemp nat gap ke ten itea bexa ugap li ndut bexa mbidi'izh sakndo' Dios wa gast idub zha utexanta gizhliyo.
51 Le'a ta wa gast zha ngut Abel no gast zha ngut Zacarías, mbit be men xa wa wats altar dub lad wats ni'i ten Dios. Le'a na' gáp ndo' bega le'a Dios utsaksi be men ncho nat ke ten iteanak be ta mbin bexa polta wa.
52 '¡Pro'ob bego mech ten ley! Le'a bega nka igondo' be men Dios. Le'a bega lá nchando' Dios, no ni lá nla'a bega igondo' bexa Dios.
53 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús, le'a be mech ten ley no bexa fariseo uzhebpa ndakloobe ndo' Jesús. Cha usaxan bexa unabdi'izh bexa sian ta ugan,
54 nlad bexa gab Jesús dub ta lid le'a nak, ndontsa ke we'e usake bexa Jesús.

12

Jesús ndab lá gak be xmen xa cuent bexa fariseo

1 Le'a gor wa le'a sian mil be men ulaya' wats Jesús, gast nso' bexa tso'o xo'o ltsa'a bexa tant dub kwa'ad bexa. Le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Uzhebpa gop bega cuent nsea levadur ten bexa fariseo, le'a bexa nlu'u cuentta xa wen, ná le'a bexa ugap nak.
2 Le'a itea be ta uga'ach, le'a gal gor le'a be ta wa ulu'ukabe. No itea be ta ngachyo'o, le'a gal gor le'a be men ini'íka ta wa.
3 Ta we'e le'a itea ta ndadi'izh bega dub sa ukaw, le'a ta wa sgenka ndo' xe'a. No

itea ta xga'ach ndadi'izh bega len ni'i, le'a ta wa gast idub gezh sgenka.

Jesús ndab ná ton ndo' ná nsabndo' izheb be men
(Mt. 10:26-31)

4 ’Le'a na' gáp ndo' bego nak amig ten na', lá izheb bega ndo' bexa ndut men, le'a bexa wa ta we'etsa sun gan gun.
5 Ndi gáp na' ndo' bega ná ton ndo' ná nsabndo' izheb bega: bzheb bega ndo' Dios, xa na sun gan gut be men, cha utsa'ab xa gealnaban ten bexa infierno. Le'a na' gáp ndo' bego, ndo' xa we'e bzheb bega.
6 ’Le'a dub ga'ay migin nzhe'a top med byux, ná le'a cuent ten Dios le'a kadga dub migin wa nsak.
7 Lá izheb bega le'a bega mas nsak ndo' be migin. Le'a Dios uzhebpa nla'ach bega gast uni'í xa plo gichgek bega.

Jesús ndab lá idono ladna be xmen xa xa
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 No ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a tal ton gab ndo' be men le'a xa xmen na', le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, noga gáp ndo' be angel ten Dios le'a xa xmenka na'.
9 Parea le'a tal ton gab ndo' be men le'a xa na'anpa xmen na', le'a na' noga gáp ndo' be angel ten Dios le'a xa wa na'anpa xmen na'.
10 ’Le'a tal ton inisi na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, le'a Dios sunge'ka ladna ta wa. Ná le'a tal ton inisi Espíritu ten Dios, le'a Dios lá gunge' ladna ke wa.
11 ’Le'a bega yak cuent ndo' bexa nibe'e ten bexa judio no ndo' be juez no ndo' bexa nakti'in. Parea lá yu' ladna bega xte'e ika'ab bega, no xte'e utsakndo' bega,
12 le'a Espíritu ten Dios le'a uluu xte'e gab bega gor wa.

Dios ndab le'a bexa rik xa prob

13 Le'a lat be men kwa'ad wa uto'o dub xa ndab ndo' Jesús:
—Mech, gud go ndo' wit na' ite besa be ta'a msa'a xus besa.
14 Ná le'a Jesús cha uka'ab ndab ndo' xa wa:
—Na'an ton mso' na' gak na' juez ite na' be ta'a ten bega.
15 Cha ndab Jesús ndo' be men wa:
—Bla'ach bega na'anpa isa'ab ladna bega gap bega sian ta'a, le'a be ta sian ndap dub men lá isu'u gun wen yoo xa.
16 No msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa ndab xa:
—Uyo'o dub xabgi'i rik uzhebpa ngok ta'a ndo' yo ten xa.
17 Cha mbinbe'e xa wa: “¿Xte'e gun na' nat? ¿Pa kocha'aw na' be ta sian ndee?”
18 Tso'o wa mbinbe'e xa: “Na' uníla xte'e gunno na'-yá. Na' ulate be sa nyocha'aw be ta'a ten na'. Cha gunde na' stapla be sa mas ubi'i, sa yoo be ta sian ndee no iteata be ta'a ndap na'.
19 Cha gáp na' ndo' na' le'a na' ndap sianpa be ta gaw na sian li'in. Cha une na', no gaw na', no go'o na', no iten lad na'.”
20 ’Ná le'a Dios ndab: “Mgi'i, ngud nak lu. Le'a te'al nat le'a lu gat. ¿Cha ton ya'anno be ta sian ulocha'aw lu ba' zha?”
21 Nsea ndab Jesús ndo' be men:
—Li nak be men na nlad gap sian ta'a ndo' gizhliyo, parea le'a ndo' Dios le'a xa uban nak.

Dios nla'ach be xmen na
(Mt. 6:25-34)

22 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Ta we'e le'a na' gáp ndo' bega lá yu' ladna bega xta'an gaw bega ndontsa iban bega. No ni lad gak bega lá yu' ladna bega.
23 Le'a gealnaban ten bega mas nsak ndo' be ta gaw bega, no le'a bega mas nsak ndo' be xab bega.
24 Binbe'e bega lak nak be migin, ni lá ndas ma bid, no ni lá ntele'e ma ta gaw ma, no ni lá ndap ma dub sa nyocha'aw ta gaw ma, ná le'a Dios ngawka ma. ¿Lá ini'í bega zha le'a bega uzhebpa mas nsak ndo' be migin?
25 No ni dub bega tal le'a xa uzhebpa yu' ladna, lá gun xa gan ga'al xa ni stol metr.
26 Tal le'a bega ni ta tuzh wa lá yoo gan gun, ¿xta'an ngi nyu' ladna bega iteata be ta'a zhaga?

27 ’Bwi'i bega ndo' be gé'e no xte'e
ndi'ibya'al-a, parea ni lá ndun-a ti'in, no
ni lá ndande'e-yá lad. Ná le'a na' gáp
ndo' bega le'a lat itea be lad uzhebpa wen
ngok Salomón na'an dub lad chul lakta
dub gé'e.
28 Le'a Dios lita chul ndanno be gé'e
ndi'ib be ge'e, ná ta gal ge'atsa yabto'og-a
cha yol'-a. Parea le'a bega uzhebpa
mas nsak ndo' dub gé'e, ta we'e le'a
Dios saknokaga bega maska ndidotsa nge'
ladna bega Dios.
29 Ta we'e lá gunbe'e bega xta'an gaw
bega no xta'an goo bega. Ni lá yu'ta ladna
bega ta wa.
30 Le'a be men lá nchando' Dios wa itea
be ta ndee nkwa'an xa, ná le'a Dios Xus
beuna uni'íka xta'an nki'in bega.
31 Ndi bkwa'an bega xte'e gak bega dub
men le'a Dios nibe'e, we'e le'a Dios sa'aka
iteanak be ta nki'in bega.

Jesús ndab kocha'aw bexa be ta'a gibe'a (Mt. 6:19-21)

32 ’Lá izheb bego nak cuent be borreg
ten na', le'a Dios Xus bega usa'a sa nibe'e
xa yoo bega.
33 Bdo'o bega be ta ten bega, cha btse'a
bega med wa ndo' bexa uban nak. Tal le'a
bega li gun, le'a bega li kocha'aw sian ta'a
gibe'a. Le'a ta wa cuent dub bols lá gak
gox, dub sa na ni wa'an lá yoo gan yate,
no ni mbes lá gaw-a.
34 Tal le'a bega li gun ta wen wa, we'e
le'a bega mas ukwa'an ta nsak ladna Dios.

Jesús ndab list kwe be xmen xa

35 ’List ute bega, no isengi'la xe'a ten
bega.
36 Gok bega cuent dub mos nkenkea'
gor ilen xa nibe'e ten xa, mto'o xa sa
mchilya'a men. Le'a gor ila'ncha' xa wa
cha kwezh xa mos, le'a mos wa listla
nso'uxa'al sa yoo xa.
37 Uzhebpa wen yoo ladna be mos
ndena'be gor ila'ncha' xa nibe'e ten na.
Le'a na' gáp ndo' bega le'a xa nibe'e wa
cha gab ndo' mos isob xa ndo' mes, cha
usa'a xa ta gaw mos wa.
38 Guni'i xá gor ilen xa, tal ilen xa utol
te'al natal ilen xa gor nsayat xe'a, tal le'a
be mos wa listka nde, le'a bexa wa wen
yoo.
39 ’Parea le'a na' nlad yakbe'ena bega
ta ndee: le'a tal le'a dub xwan ni'i uni'í
xá gor gi'id dub wa'an ta lid xa, le'a xa
isob ula'ach ndontsa na'anpa yoo wa'an
len lid xa kowa'an be ta'a ten xa.
40 Ta we'e no bega list ute, le'a na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilengal dub gor
ni lá ndanbe'e bega ti ilen na'.

Dub cuent ten dub mos wen no dub mos ugap (Mt. 24:45-51)

41 Le'a Pedr cha unabdi'izh ndo' Jesús
ndab:
—Señor, ta msaktabe'e go wa, ¿ndab ga
ta wa ndo'tsa besa zha, nate no ndo' itea
be men?
42 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Ton bega nak cuent dub mos ndák
ndun lak ndab dub xwan ni'i? Le'a xwan
ni'i wa ucha'an mos wa inibe'e xa stapla
bexa ndun ti'in ten xa wa, no usa'a mos
ta gaw bexa.
43 Le'a gor na ila'ncha' xwan ni'i wa
uzhebpa wen yoo ladna mos ndun lak
ndab xa wa.
44 Le'a na' gáp ndo' bega le'a xwan ni'i
wa uso' mos wen wa, inibe'e xa itea be ta
ndap xa wa.
45 Ná tal le'a mos wa dub xa ugap,
gunbe'e xa gab xa le'a xa nibe'e ten xa
nle'ata ilen. Cha ndi isaxan xa kin xa
iteata be mos wa, be xabgi'i no be xagots.
No gaw xa no goo xa no gun xa gealgu.
46 We'e le'a xwan ni'i wa cha ila'ncha'
dub wizh no dub gor ni lá ndanbe'e mos
ti ilen xa. Cha uzhebpa utsaksi xa mos wa
lak ntsaksi xa itea be mos lá nxobgek.
47 ’Tal le'a dub mos uni'íka xta'an nlad
xa nibe'e ten na, ná ni lid list ngun xa, no
ni lá ngun xa ta nlad xa nibe'e ten xa, le'a
xa wa uzhebpa gealkwea' ini'í.
48 Ná tal le'a dub mos ni lá nchando'
xte'e nak ta nlad xa nibe'e ten na, cha
ndun xa ta na nsabndo' utsaksi bexa
xa, le'a xa wa mas uxee gealkwea' ini'í.
Le'a itea bexa na mas sian ta'a msa'a
Dios ndák xa, le'a bexa wa liga sian ti'in
nsabndo' gun ndo' Dios. No le'a bexa na
mas sian ta'a nsa'a Dios ula'ach bexa, le'a
bexa wa liga nsabndo' mas uxobgek ndo'
Dios.

Le'a Jesús le'a ndun iteltsa'a be men
(Mt. 10:34-36)

49 ’Le'a na' ndal utsengi' ndo' gizhliyo
ndee. Le'a na' nlad malay-a nsayol'la.
50 Le'a na' ned nsabndo' iti'id ndo' dub
gealkwea' si'il, no uzhe'eb kwea' ncho lad
na' gast iti'id na' ta wa.
51 Lá gunbe'e bega le'a na' ndee ndal
ndontsa uzhe'eb wen kwe be men ndo'
gizhliyo. Le'a na' ndi ndal le'a be men
iteltsa'a.
52 Le'a nat idubta ndo' ndee, tal le'a
dub ni'i ncho ga'ay men le'a chon xa wa
gakloo ndo' stop xa, no stop xa wa gakloga
ndo' yon xa wa.
53 Ncho be xabgi'i gakloo ndo' be xin-
bgi'i na; no le'a be xin xa gakloga ndo'
xa. Le'a ncho be xagots gakloo ndo' be
xingots na; no le'a be xingots xa gakloga
ndo' xna'a na. Le'a be xagots no gakloo
ndo' xinxix na; no le'a xinxix xa gakloga
ndo' le'aka xnazha'ap xa.

Be men lá nyakbe'ena ta ndun Jesús
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

54 Cha ndab Jesús ndo' be men kwa'ad
wa:
—Le'a gor na na' bega nlen xkaw lad
nda'as wizh, cha ndab bega le'a gi ila', cha
lika ndak-a.
55 No zha na nlen mbi lad sur, cha ndab
bega le'a wizh wa uzhebpa utii gak, cha
likaga ndak-a.
56 ¡Le'a bega nluu cuentta xa wen, ná
bega xa ugap! Nyakbe'ena bega xte'e nak
ta na' bega gibe'a ba' no be ta gizhliyo
ndee, ná ni lá nyakbe'ena bega ta ndun
Dios tiemp nat.

Nsabndo' ukwanlad bexa xte'e lá usake be men bexa
(Mt. 5:25-26)

57 ’Bwi'i bega naga le'a nak ta ndun
bega.
58 Le'a tal ton nlad usake bega,
wa'yadi'izhno bega xa gor biseata iso' xa
ndo' juez. Le'a tal xa usake bega ndo'
juez, le'a juez cha yun cuent bega ndo' xa
nla'ach litgi'ib, cha uke'a litgi'ib xa bega.
59 Le'a na' gáp le'a bega lá ito'o sa wa
gast kixka bega iteanak ta nsa'ab bega wa.

13

Nsabndo' ula'a bexa ta ugap nak bexa

1 Le'a gor wa le'a be men cha ndab ndo'
Jesús, xte'e mbit be soldad ten Pilat pla
bexa Galilea, gor na nsa'a bexa man xnab
ndo' Dios.
2 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Nsak bega zha le'a ta na li ngwasea
bexa Galilea wa li ngok geal le'a bexa mas
ndap ke ndo' iteata be men Galilea zha?
3 Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak.
Le'a tal bega lá ula'a be ta ugap nak bega,
le'a itea bega no sat.
4 ¿Nati nsak bega zha le'a isati'in bchon
be men na li ngut gor ulayat torre Siloé
tso'o bexa wa mas ndap ke ndo' itea bexa
ndencho Jerusalén wa?
5 Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak.
Tal le'a bega lá ula'a be ta ugap nak bega,
le'a bega itea sat.

Dub cuent ten ya la'aw

6 Cha msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu
xa, ndab xa:
—Le'a dub xabgi'i ndap dub ya nsa'a
ngus la'aw. Le'a ya wa nsob ndo' yo
sa ncho ya uv ten xa wa. Cha ngol gor
ngwa'kwa'an xa ngus ndo' ya la'aw wa,
ná lá izheal xa-yá.
7 Cha ndab xa ndo' mos ten xa, xa
nla'ach be ya wa: “Una', le'a chonla li'in
nchasea ndalkwan na' ngus ndo' ya ndee,
ná lá nzheal na'-yá. Nat ulobto'og-a,
ndontsa ndi gakti'in sa nsob-a.”
8 Le'a xa na nla'ach ya wa cha uka'ab
ndab ndo' xa wa: “Señor, bla'a ga-yá li'in
ndeetsa. Le'a na' uxach xan-a no ko'o na'
kweal-a.
9 Tal le'a-yá sa'a ngus, lba'atsa nsob-a.
Ná tal lá usa'a-yá ngus, we'e yabto'og-a.”

Jesús myunyakna dub xagots wizh ne'e be men

10 Le'a dub wizh ne'e bexa judio, le'a
Jesús nluu bexa len dub ni'i sa nzhealbe
bexa wa.
11 Le'a sa wa ulen dub xagots tso'otek
dub ti'in bchonla li'in, ni lá yoo gan
iso'ga'al xa. Le'a ta wa ta mbinno dub
mbi bxin xa.

12 Le'a gor uni'í Jesús xagots wa, cha
utezh Jesús xa, cha ndab xa ndo' xagots
wa:
—Xagots, le'a lu myaklana.
13 Cha mxo'ob Jesús be ya'a na tso'o xa.
Le'a xa wa cha uso'ga'al, cha msa'a xa xno
ndo' Dios.
14 Parea le'a xa nchansu ni'i wa cha
ngokloo ke na myunyakna Jesús xa wa
dub wizh ne'e bexa judio, ndab xa ndo'
be men:
—Xo'op wizh nsabndo' gun beuna ti'in.
Le'a len be wizh wa syo'o gan gi'id bega
yakna bega, na'anpa be wizh ne'e beuna
ndee.
15 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a bego lá ndun lak ndab bega wa.
¿Lak bego lá nxa'ak bega xgon bega no
xburr bega, nda'ugo bega ma nits wizh
ne'e beuna zha?
16 Le'a maxu'u dub ti'in bchonla li'in
li mbinno xagots ndee, dub xa ras Abra-
ham. ¿Lid nsabndo' yakna xa wizh ne'e
beuna zha?
17 Le'a gor na li ndab Jesús, le'a itea
bexa na ndakloo ndo' Jesús wa cha mdo
ladnabe. Ná le'a be men kwa'ad wa
uzhebpa mten ladna no be ta wen ndun
Jesús.

Dub cuent ten bid ten mostas
(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

18 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an dub ta'a nak lak nibe'e Dios
be men? ¿Xte'ema gudi'izh na'-yá?
19 Le'a ta wa nak cuent ta ngwasea
dub bid ten mostas, ta ngos dub xabgi'i
ndo' dub ble'a yo ten na. Cha ngo'ol-a
gast ngok-a dub ya si'il, gast be migin
mbinde'e xu'un ten na ndo' xos-a.

Dub cuent ten levadur
(Mt. 13:33)

20 No ndab Jesús:
—¿Xta'an stub ta'a nak lak nibe'e Dios?
21 Le'a ta wa nak lak nyak levadur. Le'a
dub xagots mgoch dub tuzh-a dub top
ga'al kil arin. Ngol tso'o wa le'a idub
ko'ob arin wa usabich.

Dub cuent ten dub puert uya'a
(Mt. 7:13-14,21-23)

22 Le'a nes ncha'a Jesús Jerusalén, le'a
xa nluu be men ncho be gezh ubi'i no be
gezh byux.
23 We'e le'a dub men unabdi'izh ndo'
Jesús ndab:
—Señor, ¿ndidotsa bexa gap gealnaban
nunk lá idub zha?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab ndo' be
men:
24 —Bin bega juers yate bega to'o puert
uya'a. Le'a na' gáp ndo' bega le'a
kwa'adpa bexa nlad yate sa wa, ná le'a
bexa lá gun gan.
25 Le'a gor na yá mtsawla xwan ni'i
to'o puert wa, le'a bega ya'anbe tso'o juer
utsi'id to'o ni'i wa, gab bega: "Señor,
bxa'al ga to'o ni'i yoo besa." Parea le'a
xwan ni'i wa ndi ika'ab gab: "Na' ni lá
nchando' bega."
26 We'e le'a bega isaxan gab: "Le'a
besa udawno ga, no nguno besa ga. No
mbidi'izh ga ndo' besa be ndo' xge'e ten
besa."
27 Le'a xa wa cha ika'ab gab: "Le'a na'
lá nchando' bega. Nat bxo'on bega wats
na', bego xa ndun ta ugap."
28 We'e le'a bego ini'í le'a Abraham no
Isaac no Jacob no itea be profet wa nde
wats Dios sa nibe'e Dios, ná le'a bega ndi
dub lad tso'o juer ya'anbe. Cha uzhebpa
go'on bega no gaw bega ndeay bega, tant
dub gealkwea' si'il ini'í bega.
29 'Le'a uzhebpa kwa'ad be men ilen
itea lad ndo' gizhliyo, kwe bexa ndo' mes
sa nibe'e Dios.
30 Le'a ncho bexa na'anpa nsak nat wa,
gal gor le'a bexa yak bexa nsak. No liga
ncho bexa nsak nat wa, gal gor le'a bexa
wa yak bexa na'anpa nsak.

Jesús uban myo'o ladna ke ten Jerusalén
(Mt. 23:37-39)

31 Bi le'a wizh wa ulaya' pla bexa fariseo
ndab ndo' Jesús:
—Bka'an sa ndee le'a Herodes ndab gut
lu.
32 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Bya' bega cha gud bega ndo' mbeas
wa, le'a na' bi ngontu'ub be mbi bxin len
lado'o be men, no nyunyakna na' be men
gizh. Parea yamer usando' na' ti'in ten
na' wa.
33 Le'a nat guni'i xta'an yoo le'a na' nda
Jerusalén sa na nsabndo'ka gaa na'. Le'a

dub xa ndadi'izh sakndo' Dios na'anpa nsabndo' gat dub lad sa nde Jerusalén.
34 'Le'a bego ndencho Jerusalén, le'a bega ndut bexa ndadi'izh sakndo' Dios, no nla'ge' bega bexa na ntu'ub Dios ndo' bega. Sian biaj nlad na' yunjunt na' bega, lak nyunjunt dub ngidtsan be ngid ben ten ma len xkwag ma, ná le'a bega nunk lá ka'ab.
35 Bla'ach bega, le'a nat le'a Dios ula'alad bega. No gáp na' ndo' bega le'a bega yá na'antapa ini'í na' gast gal wizh gab bega: "Dios uzhebpa nla'ach xa ba', xa na mtu'ub Dios Xa Nibe'e."

14

Jesús myunyakna dub xabgi'i uyo'o gi'

1 Le'a dub wizh ne'e bexa judio le'a dub xa nibe'e ten bexa fariseo mbi'i Jesús, ncha'daw bexa ta lid xa. Le'a sa wa le'a bexa fariseo nla'ach ná xte'e gun Jesús.
2 Ná le'a lad ndo' Jesús nsob dub xa uzhebpa ncho gi'.
3 Le'a Jesús cha ndab ndo' be mech ten ley no ndo' bexa fariseo:
—¿Nsabndo' yunyakna beuna dub xa gizh wizh ne'e beuna zha nate na'an?
4 Ná le'a bexa ni lá ika'abbe. Le'a Jesús cha mgal las xa gizh wa, cha myunyakna Jesús xa, cha ndab xa ya' xa wa.
5 Cha ndab Jesús ndo' bexa nde sa wa:
—Tal le'a bega ndap dub burr natal dub ngon, cha ila'yo'o ma len dub so wizh ne'e beuna, ¿lid cha uxax ya'lo'o bega ma bi le'aka wizh wa zha?
6 Le'a bexa wa ni lá yo'ota gan xte'e ngabbe.

Dub cuent ten bexa ndanbe'e le'a xa uzhebpa nsak

7 Le'a Jesús nso'wi'i ndo' bexa na ulo xa fariseo kombid ndo' na wa, ná xte'e mti bexa sa mas nsak isob bexa. Cha mtenxe'a Jesús bexa xte'e nsabndo' gun bexa, ndab xa:
8 —Le'a gor na ko dub men kombid ndo' bega dub sa uchilya'a xa, lá isob bega sa mas nsak. Le'a gal gor na ilen stub xa mas nsak ndo' bega,
9 cha gab xwan ni'i wa usa'a bega sa wa isob xa mas nsak wa. We'e le'a bega uzhebpa ido ladna yatsob bega gast tso'o li.
10 Le'a na' gáp ndi usob bega mas sitxá, ndontsa gor na ilen xwan ni'i wa, le'a xa ndi gab: "Amig, utsea isob lu mas gax ndee." We'e le'a be men ini'í le'a bega xa nsak.
11 Le'a tal ton gunbe'e le'a mas nsak, le'a gal gor le'a xa ido ladna. No liga le'a tal ton yak tuzh ndo' be men, le'a gal gor le'a be men ini'í le'a xa wa nsakka.
12 No ndab Jesús ndo' xa na ulo kombid wa:
—Le'a gor na gun lu dub gast, lá ko lu kombid ndo' be amig ten lu, ni ndo' be wit lu, ni ndo' be ltsa'a lu, ni ndo' bexa rik ncho gax sa ncho lu. Ná ncha'a xa gal gor no ko kombid ndo' lu, cha litsa myo'so' ta mbin lu wa.
13 Le'a gor na gun lu dub gast, utezh bexa prob no bexa moch no bexa coj no bexa lá na'.
14 Li ndontsa wen yoo ladna lu, le'a bexa wa lá gun gan kix ta wa. Ná le'a Dios kixka ta wa gal wizh na ibangal bexa na ndun lak nlad Dios.

Dub cuent ten dub men ndun dub gast

15 We'e le'a dub xa na nsobno Jesús ndo' mes wa gor na mbi'ín xa ta wa, cha ndab xa ndo' Jesús:
—¡Uzhebpa wen yoo ladna xa na no gaw sa nibe'e Dios!
16 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:
—Uyo'o dub xabgi'i ulo dub gast si'il ugaw xche'e xa kwa'adpa be men.
17 Le'a ngol gor na ya'gaw bexa, le'a xa wa cha mtu'ub dub mos ten xa, ya'yab xa ndo' bexa wa gidbe bexa le'a itea ta'a listla nak.
18 Parea le'a itea bexa wa cha ndab le'a bexa lá yoo gan ya'. Le'a xa ned wa ndab: "Binge' ladna go, le'a na' ti'i usi'i dub ble'a yo, ta we'e lá yoo gan isea na', le'a na' ti'i gawi'i yo wa."
19 Le'a xa itop wa cha ndab: "Binge' ladna go, le'a na' ti'i usi'i ga'ay nes ngon, ta we'e lá yoo gan isea na', le'a na' ti'i gayun preb ma."
20 Le'a stub xa cha ndab: "Le'a na' ti'i mchilya'a, ta we'e lá yoo gan isea na'."
21 Le'a mos wa cha myach mya'yab xa ta wa ndo' xa nibe'e xa. We'e le'a xa wa

cha ngokloo, cha ndab xa ndo' mos wa: "Uxax wa' ndo' xge'e ba' no be nes ten gezh ndee. Cha bi'i bexa prob sa ndee no bexa moch no bexa coj no bexa lá na'."

22 Le'a mos wa cha ncha' ndab xa ndo' xwan ni'i wa: "Señor, le'a na' mbín ta ndab go wa, parea le'a ta lid ga ndee si'ilta nsa'ab."

23 Le'a xa nibe'e wa cha ndabgal ndo' mos: "Wa' be nes ubi'i no be nes byux, cha bin juers gi'id bexa sa ndee, ndontsa izheaka ta lid na' ndee.

24 Le'a bexa ned ulo'o na' kombid ndo' na wa ni dub xa lá gawno na'."

Ta nsabndo' gun bexa na nlad gak xmen Jesús

25 Le'a tso'o wa uzhebpa kwa'ad be men ncha'ano Jesús. Le'a Jesús cha mgeakso' mwi'i ndo' bexa, ndab xa:

26 —Tal ton nlad isankea tso'o na', le'a xa wa nsabndo' mas yankea na' ndo' xus xa no xna'a xa no xagots ten xa no be xin xa no wit xa no bsan xa. No mas yankea xa na' ndo' le'aka le'a xa. Tal le'a xa lid li gun, le'a xa lá yoo gan gak xmen na'.

27 Le'a tal ton lá go'o cruz ten na cha isankea xa tso'o na', le'a xa wa lá yoo gan gak xmen na'.

28 '¿Nati ton bega nlad gunde'e dub ni'i si'il, lid ned ngo'o bega cuent naga ndap bega dub lak med itatso' yando' ni'i wa zha?

29 Tal le'a bega utexan ni'i wa, cha lá gun bega gan yando'-yá, le'a itea be men na ini'í-yá uxi'idno bega.

30 No gab bexa: "Le'a xabgi'i ndee msobxan ni'i, parea lá ngun xa gan yando'-yá."

31 ¿No xá rey na kuyono stubga rey, lid ned ngo'o xa cuent naga sun dub ti'i mil xmen xa gan kuyono dub ga'al mil xmen stubga rey wa zha?

32 Tal le'a xa uni'í le'a xa lá gun gan, le'a gor na bi sitta nseabe bexa, le'a xa utu'ub dub xmen na ya'inabdi'izh ndo' stub rey wa ná plo ta'a usa'a xa ndontsa lá kuyo bexa.

33 No liga bego na lá ula'a itea be ta'a ndap na, le'a bega lá yoo gan gak xmen na'.

Sed na yá na'antapa utix (Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34 'Le'a sed wa ta wen, parea tal le'a-yá ito'o utix ten na, ¿xte'ema yak utix-a stub biaj zha?

35 We'e le'a sed wa yá lá isu'uta, no ni kweal lá isu'u-yá gak-a, ndi yabitsa-yá. Bego na ndap ncha' na, bla'ach bego ta ndáp na' ndee.

15

Dub cuent ten dub borreg ula' (Mt. 18:10-14)

1 Le'a kwa'ad bexa nsen med nkix be men ndo' gobier no kwa'adta bexa ugap ulen wats Jesús, go'ón bexa ta ndadi'izh Jesús.

2 Le'a bexa fariseo no be mech ten ley cha unisi Jesús, ndab bexa:

—Le'a xa ba' nchealtsa'a bexa ugap, no ndawno xa bexa ba'.

3 Cha msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa ndab xa:

4 —Tal le'a dub bego ndap dub gayo'o borreg, cha ula' dub ma, ¿lá ula'a bega isadap ga'al ncho ti'in bdap ma wa ge'e wa zha, cha ndi ya'kwa'an bega ma na li ula' wa, gast plo izhealka bega ma?

5 Le'a gor na mzheal bega ma, le'a bega iten ladna uxo'ob bega ma tso'o xik bega yo'o bega ma.

6 Le'a gal gor na ilansea' bega, cha uchealte bega be amig ten bega no bexa ncho gax wa. Cha gab bega: "Bten ladna bega lakta nten lad na', le'a na' mzheal-la borreg ten na', ma ula' wa."

7 Le'a na' gáp ndo' bego le'a Dios no be angel li mas nten ladna gor na nyach dub xa ugap wats Dios, ndo' isadap ga'al ncho ti'in bdap bexa wen, bexa lá iki'inta yach bexa wats Dios.

Dub cuent ten dub med ula'

8 'Tal le'a dub xagots ndap dub ti'i med nsak, cha mla' xa dub-a, ¿na'anpa cha ukegi' xa dub xe'a ged zha, cha ndon ku ulo'ob xa len lid xa, gast plo izhealka xa-yá?

9 Le'a gor na yá mzheal xa-yá, cha gab xa ndo' be amig ten xa no ndo' bexa ncho

gax wa: “Bten ladna bega lakta nten lad
na', le'a na' mzheal-la med ula' wa.”
10 Le'a na' gáp ndo' bego li nten ladna
be angel ten Dios gor na nyach dub men
ugap wats Dios.

*Dub cuent ten dub men mlansea' ndo'
xus na*

11 No ndab Jesús:
—Uyo'o dub xabgi'i ndap top xinbgi'i
na.
12 Le'a xa tuzh wa cha ndab ndo' xus
na: “Bsa'a ga be ta na ndal na'.” Le'a xus
xa cha mtse'a be ta ten na ndo' bexa wa.
13 Ngol stapla wizh le'a xa tuzh wa cha
mdo'o itea be ta li uka'a xa wa, cha ncha'a
xa stubga nacion sit. Le'a sa wa mbin
gast xa med ten xa wa ndo' be ta'a ni lid
nsabndo' gun xa.
14 Le'a tso'o na mte'a xa med wa, le'a sa
wa uyo'o dub win si'il. Le'a xa wa no lá
ndapla ta gaw na.
15 Cha mkwa'an xa ti'in gun xa ndo' dub
men ncho sa wa. Le'a xa wa mtu'ub xa
ya'keno xa be kuch.
16 Le'a ta na lita ndanna xa wa, gast
nlad xa gaw xa gix ndaw kuch wa. Ná
le'a xwan kuch wa lá usa'a ta gaw xa.
17 Cha mbinbe'e xa: “Plota mos ndap
xus na' ta lid na no sian be ta ndaw xa
ndap xa. Ná na' gast ngi sat tant ndanna
na'.
18 Nat le'a na' nsea ta lid xus na', gáp
na' ndo' xa: Le'a na' mbin dub ta ugap
ndo' Dios no ndo' go.
19 Yá lá nsabndo' gab go le'a na' xin ga.
Le'a na' ndi gak masa dub mos ten ga.”
20 We'e cha uto'o xa, nsea' xa ta lid xus
xa.
’Le'a gor na bi sitta nsea' xa, le'a xus xa
uni'íla xa, cha uzhe'eb mlats ladna xus xa
xa. We'e uto'o xus xa karrel, cha udi'id xa
xin xa.
21 Le'a xin xa cha ndab: “Le'a na' mbin
ta ugap ndo' Dios no ndo' go. Yá lá
nsabndo'ta gab go le'a na' xin ga.”
22 ’Parea le'a xus xa ndi unibe'e ndo'
be mos ndab xa: “Utseano bega dub lad
ndon le'a wen gak xa, no dub ganil yoo
ya'a xa, no dub nes gelgid uke'a xa.
23 No wa'yo'o bega dub bser, ma ndon
le'a ugeladna. Cha bit bega ma, le'a beuna
ko dub gast si'il.
24 Le'a xi'ín na' ndee cuent dub xa
ngutla, ná le'a xa mbangal. Le'a xa ndee
dub xa ula', ná nat mzhealgal na' xa.” Cha
usaxan ulo bexa gast wa.
25 ’Le'a gor wa le'a xin ned xa wa ndi
ge'e nkesea. Ngol gor na nsalansea' xa
gax ta ni'i, le'a xa mbi'ínla ruid ten be
musk no ruid ten bexa ndeyalndatsbe.
26 Le'a xa cha utezh dub mos, cha
unabdi'izh xa ndo' xa wa ná xta'an ncho.
27 Le'a mos wa cha ndab: “Le'a wit ga
mla'ncha'. Le'a xus bega mbit bser nda'al
wa, geal le'a wit ga ndon wen mtancha'.”
28 ’Cha ngokloo xa wa, lá nlad xa yoo xa
len ni'i. Le'a xus xa cha uto'o unab ndo'
xa yoo xa len ni'i.
29 Le'a xa cha uka'ab ndab ndo' xus xa:
“Una' go plota li'in nxobgek na' ndo' ga,
ndun na' ti'in ten ga. Ná nunk go lá usa'a
masa dub chiv ko'o na' dub gast no be
amig ten na'.
30 Ná nat mla'ncha' xin ga ulo'o ga gast,
mbit ga bser nda'al wa, ná le'a xa wa ndi
mbin gast be med ten ga lat be xagots
ugap.”
31 Le'a xus xa cha uka'ab ndab: “Le'a
lu nunkka lá nla'a na'. Le'a itea be ta ten
na' le'a ta wa ta tenka lu.
32 Le'a beuna nsabndo'ka ko dub gast
no iten ladna beuna, le'a wit lu ndee
cuent xa yá ngutla, ná nat mbangal xa.
Le'a xa cuent xa ula', ná nat mzhe'algal
min xa.”

16

*Dub cuent ten dub mos na'anpa utsin
nak ti'in mbin xa*

1 No ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Uyo'o dub xabgi'i rik, ndap xa dub
mos nchansu be ti'in ten xa. Ngol dub
wizh le'a be men msake xa ndo' xa rik wa,
ndab bexa le'a xa ndun gast med ndo' dub
ta ni lid nsabndo'.
2 We'e le'a xa rik wa cha utezh xa wa,
ndab xa: “¿Xte'e nak ta na ndon na' ndun
lu? Ulo'o cuent ten be ti'in ndun lu wa,
le'a lu lá gakta xa yansu be ti'in ten na'.”
3 Le'a mos wa cha mbinbe'e: “¿Xte'e
gun na' nat? Le'a xa ten ti'in ndee yá lá
usa'ata ti'in ndee gun na'. Le'a na' lá isu'u
gun ti'in ge'e. No ido lad na' ina'ab na'
med ndo' be men.

4 Nat le'a na' uníla xte'e gun na' ndontsa
gor na ulat xa ti'in ndun na' ndee, le'a be
men utsin gak ndo' na' ta lid bexa."
5 'Le'a mos wa cha utezh kadga dub xa
na nsa'ab ndo' xa rik wa. Cha ndab xa
ndo' xa ned wa: "¿Plo ta'a nsa'ab go ndo'
xa nibe'e na'?"
6 Le'a xa wa cha ndab: "Dub dap mil litr
aceit nsa'ab na'." Le'a mos wa cha ndab:
"Le'a git ndee gab plo ta'a nsa'ab go. Uxax
bke'a ga top mil litr."
7 Cha ndab mos wa ndo' stubga xa: "Go
zha, ¿plo ta'a nsa'ab ga?" Le'a xa wa cha
ndab: "Dub gayo'o ngoch trig nsa'ab na'."
Le'a mos wa cha ndab: "Le'a git ndee gab
ná plo ta'a nsa'ab ga. Bke'a ga dub dap
ga'al ngoch-a."
8 Le'a xwan ti'in wa cha mgondo' le'a
mos wa list mbin. Le'a be men lá
nchando' Dios mas listbe cuent ten be ta
ncho ndo' gizhliyo, ndo' be men nchando'
Dios.
9 'Le'a na' gáp ndo' bega, binti'in bega
med gizhliyo ndee ndontsa li gun bega
gan amig. Le'a gal zha na itea med ten
bega ndo' gizhliyo ndee, gap bega dub sa
yoo bega, sa nunk lá idub.
10 'Le'a xa na utsin nyansu dub tuzh
ta'a, le'a xa wa liga utsin syansu be ta
sian. Le'a xa na ni dub tuzh ta'a na'anpa
utsin nyansu, le'a xa wa liga na'anpa
utsin yansu be ta sian.
11 No liga le'a bego na na'anpa utsin
nyansu be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, le'a
Dios na'anpa usa'a ta'a ta ugeaka nsak
yansu bega-yá.
12 Tal le'a bega na'anpa utsin nyansu be
ta na'anpa ta ten bega, le'a Dios na'anpa
usa'a be ta na ndi'izh ika'a bega wa.
13 'Na'an ton yoo gan gun ti'in ndo' top
xa nibe'e ten na. Le'a gal gor le'a xa
dubtsa xa ikea ladna, le'a ndo' stub xa wa
ixee ladna xa. No uxobgek xa ndo' dubtsa
xa, le'a ndo' stub xa wa lá uxobgek xa. No
liga tal le'a bega nkwa'an sian med, le'a
bega lá isu'u gun ti'in ndo' Dios.
14 Le'a bexa fariseo mbi'ín ta li ndab
Jesús wa, cha mxi'idno bexa Jesús, le'a
bexa li nkwa'an sian med.
15 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa wa:
—Le'a bega wen ndun ndo' ga'al be
men, ná le'a Dios nchando' lado'o bega.
Le'a be ta ni be men uzhe'eb nsak, le'a
cuent ten Dios le'a ta wa na'an xti'in.

Ley ten Dios no tiemp inibe'e Dios

16 'Zha na biseata ilansea' Juan xa na
ulalea' be men, le'a be ley mke'a Moisés
no ta na mke'a bexa mbidi'izh sakndo'
Dios ndab xte'e gun be men. Ná le'a tso'o
wa ulen di'izh wen ten Dios, ta na ndab
xte'e inibe'e Dios be men. Nat le'a kwa'ad
be men ndun juers gak bexa dub men le'a
Dios nibe'e.
17 Parea le'a na' gáp le'a gibe'a no
gizhliyo snitndo', ná le'a ni dub tuzh ley
ten Dios na'anpa initndo'.

Jesús ndab lá nsabndo' ula'a men xagots ten na
(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 'Le'a tal ton dub xabgi'i ula'a xagots
ten na, cha ika'a xa stubga xagots, le'a
xabgi'i wa ndapka ke ndo' Dios. No liga
tal stub xabgi'i ika'aga xagots wa, le'a xa
wa no ndap ke ndo' Dios.

Dub cuent ten dub xa rik no dub xa prob usalea' Lázaro

19 'Uyo'o dub xabgi'i rik, ngok xa sbe'en
lad uzhe'eb uyap, ta konch ugats no ta
nagud. Nsea itea wizh ngo xa dub gast
uzhebpa wen ta lid xa.
20 No uyo'o dub xabgi'i prob nsalea'
Lázaro uzhebpa gizh idub gid las xa. Le'a
xa nsob tso'o juer to'o lid xa rik wa.
21 Le'a xa prob wa nsa'ab ladna gaw
masa be ta'a nlate to'o mes ten xa rik
wa. No gast be mbek nlen ndawle'e las
xa prob wa.
22 Ná ngol dub wizh le'a xa prob wa cha
ngut. Le'a be angel ten Dios cha mbi'i xa,
usob xa wats Abraham gibe'a. Tso'o wa
le'a xa rik wa no ngut, cha mga'ach xa.
23 'Ná le'a gor na uzhebpa kwea' naxn-
cho xa rik wa infierno, le'a xa mwi'i ga'ap,
sit mna' xa Abraham no Lázaro nsob wats
xa.
24 We'e le'a xa rik wa cha uge' ndab:
"Xus na' Abraham, blats ladna go na'.
Btu'ub ga Lázaro ugazh xa masa dub
ngutsya'a xa, cha gidlo xa-yá to'o na'
ndontsa igalad na', le'a na' uzhebpa
kwea' ncho'o ndo' beal' sa ndee."
25 Le'a Abraham cha ndab: "Xi'ín na',
btse'a ladna lu le'a lu uzhebpa wen

uyo'o ndo' gizhliyo, ná le'a Lázaro ndee uzhebpa kwea' uyo'o. Nat le'a Lázaro ndi wen ncho sa ndee, le'a lu kwea' ncho sa ba'.
26 No stubga ta'a gáp na': le'a sa nde besa ndee nsea sa nde bego ba' ncho dub bse'a uxenpa tlaw-a. Ta we'e le'a besa nde sa ndee lá yoo gan ya' sa ba'. No ni bego nde sa ba' lá yoo gan gi'id sa ndee."
27 'Le'a xa rik wa cha ndab: "Na'ab na' ndo' go xus na' Abraham, utu'ub ga Lázaro ta lid xus na',
28 sa na ncho sga'ay be wit na', ya'yab xa lá gun bexa lak mbin na', ndontsa na'anpa no bexa wa ini'í gealkwea' ndee."
29 Le'a Abraham cha ndab: "Le'a bexa wa ndenoka ta mke'a Moisés no ta mke'a bexa mbidi'izh sakndo' Dios. ¡Nsabndo' gun bexa lak ndab ta wa!"
30 Le'a xa rik wa cha uka'ab ndab: "Xus na' Abraham, le'a bexa wa ndenoka ta wa, parea tal le'a dub xa ngutla cha ibangal xa, we'e gudi'izh xa-yá ndo' bexa wa, le'a bexa sla'aka be ta ugap nak bexa."
31 Ná le'a Abraham cha ndab: "Le'a tal le'a bexa lá gun lak ndab ta mke'a Moisés no ta mke'a bexa mbidi'izh sakndo' Dios, le'a bexa wa ni likaga lá gungea ladna ta gudi'izh dub xa ibangal ndo' gealgut."

17

Be men nsabndo' gunge' ladna ndo' be ltsa'a na
(Mt. 18:6-7,21-22; Mr. 9:42)

1 Le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Idub tiemp ncho ta ntsabgix be men ndo' ta ugap, parea uzhebpa pro'ob dub xa ntsabgix stubga men.
2 Le'a tal ton utsabgix dub xa ndangea ladna na' ndo' ta ugap, le'a xa wa mas gealkwea' si'il ini'í ndo' dub xa ikea dub ge' si'il gen na, cha utsa'ab be men xa len nitsdo'o.
3 '¡Bla'ach bega xte'e nak bega! Tal le'a dub ltsa'a bega ugap gunno bega, bidi'izhno bega xa ndontsa lá gunta xa ta wa. Tal le'a xa igondo'ka ta li mbin xa wa, binge' ladna bega ta wa.
4 Ná tal le'a xa dub ga'ad biaj ugap gunno bega dub wizhtsa, cha dub ga'adga biaj gab xa gunge' ladna bega ta li mbin xa wa, le'a bega nsabndo'ka gunge' ladna ndo' xa wa.

Be xmen Jesús nlad mas ige' ladna bexa Dios

5 Le'a isatibtop be xmen Jesús cha ndab ndo' xa:
—Gokno ga besa ndontsa mas ige' ladna besa Dios.
6 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Tal le'a bega ndidotsa nge' ladna Dios lak tuzh dub bid ten ya mostas, le'a bega sun gan gab ndo' dub ya sicómoro ba' igi'ib-a sa nsob-a, cha ya'tsob-a len nitsdo'o. We'e le'a ya ba' sunka lak ndab bega wa.

Ta nsabndo' gun dub xa ndun ti'in ndo' xa nibe'e xa

7 'Tal le'a bega ndap dub xa ndun ti'in ndo' bega, dub xa nga'an ngon no nkeno xa be xman bega, le'a gor na mla'ncha' xa ngwa' xa ge'e, ni dub bega lá ndab ndo' xa: "Uyo'o, cha usob ndo' mes."
8 Le'a bega ndi gab: "Binde'e ta gaw xche'e na', cha utseano-yá. Cha list uso' usa'a lu ta iki'in na'. Gast itayaw na' we'eta gaw lu."
9 No lá nsa'a bega xno ndo' xa ndun ti'in ten bega wa geal mbintsa xa ta ndab bega.
10 No liga gok bega gor na yá mbin bega itea be ta unibe'e Dios, gudtsa bega ndo' Dios: "Le'a besa naktsa dub xa ndun ti'in ndo' ga, mbintsa besa lak unibe'e ga gun besa."

Jesús myunyakna dub ti'i xabgi'i nsén gealgizh lepra

11 Le'a nes ncha'a Jesús gezh Jerusalén, ncha'tid xa sa nzhe'al distrit Samaria nsea distrit Galilea.
12 Le'a gor na ulaya' xa to'o dub gezh, cha uto'o dub ti'i xabgi'i nsa'gea las na, nsén gealgizh lepra xa. Cha sittsa ngwa'ibe bexa,
13 uge' ndab bexa:
—¡Jesús! ¡Mech! ¡Blats ladna go besa!
14 Le'a gor uni'í Jesús bexa, cha ndab xa:
—Wa' bego ndo' be ule'ay iwi'i xa bega.
Ndalen nso' bexa nes, cha myakna bexa.

15 Le'a gor na uni'í dub xa wa le'a xa
myaklana, cha myach xa, uge' msa'a xa
xno ndo' Dios.
16 Cha msaxib xa ndo' Jesús gast ndo' yo
ngol xtuzh xa, msa'a xa xno ndo' Jesús.
Le'a xa wa dub xa Samaria.
17 Le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—¿Ná lid dub ti'i bexa ta myakna wa
zha? ¿Ma stub sge'a bexa wa nat?
18 ¿Nabtsa dub xa na'anpa xa Israel
ndee myach mlen msa'a xno ndo' Dios?
19 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:
—¡Goso', cha bya'! Le'a ta na mge'
ladna lu na' wa mbin myakna lu.

Xte'e ilen Xin Dios stub biaj
(Mt. 24:23-28,36-41)

20 Le'a bexa fariseo unabdi'izh ndo'
Jesús ná pol gal zha inibe'e Dios ndo'
gizhliyo. Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a zha inibe'e Dios na'anpa dub ta
ini'í be men.
21 Lá yoo gan gab be men: "Una' go,
le'a sa ndee sa nibe'e Dios", no lá gab xa:
"Le'a sa ba' sa nibe'e Dios." Le'a na' gáp
le'a Dios nibe'ela len lado'o be men.
22 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Le'a gal zha le'a bega nlad ini'í na',
Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, masa dub
wizhtsa, parea le'a bega lá ini'í na' zha
wa.
23 Le'a ncho be men gab zha wa: "Le'a
xa wa nso' sa ndee", natal gab xa: "Le'a
xa wa nso' sa ba'." Parea lá ya' bega ni lá
isankea bega tso'o xa wa.
24 Le'a lak nla' beal' usi'i nsu-yá xe'a
itea lad gibe'a, no liga gak-a zha ilengal
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.
25 Parea ned sian gealkwea' nsabndo'
iní na', no be men ncho tiemp nat uxelad
na'.
26 'Le'a lak ngok-a tiemp uyo'o Noé, liga
gak-a gal zha ilengal na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo.
27 Le'a tiemp na uyo'o Noé wa le'a
be men ndeyaw, no ndo bexa, no
ndeuchilya'a bexa gast wizh uyo'o Noé
len barco si'il mbinde'e Noé. We'e ulen
gilog mbit itea be men wa.
28 No liga ngok-a zha uyo'o Lot wa,
ndeyaw bexa no ndo bexa no nsi'i bexa
ta'a no nado'o bexa ta'a no ndas bexa ta'a
no ndeyunde'e bexa lid bexa.
29 Ná le'a gor na uto'o Lot len gezh
Sodoma wa, le'a Dios cha mtso'ol sa wa,
cha ngut itea be men wa.
30 'No liga gak-a zha ilengal na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo.
31 Le'a gal wizh we'e le'a be men ndi'ib
gek lid na wa nsabndo' uxo'onbe, ni lá
igen ko'o xa be ta'a len lid xa. Le'a bexa
ndeyun ti'in ge'e ni lá igen ilansea' ta lid
na.
32 Btse'a ladna bega lak ngwasea xagots
ten Lot.
33 Le'a tal ton ukwa'an xte'e wen yoo xa
ndo' gizhliyo ndee, le'a xa wa ndi gat. Ná
le'a tal ton ndi ukwa'an gun ta nlad Dios,
le'a xa wa sbanka.
34 'Le'a na' gáp ndo' bego, le'a te'al we'e
le'a top xa ndeyats ndo' dub lo'on, cha
yo'o Dios dubtsa xa, le'a stub xa wa ya'an.
35 No liga le'a top xagots junt ndeyajw,
cha yo'o Dios dubtsa xa, le'a stub xa wa
ya'an.
36 No liga le'a top xabgi'i junt ndeyun
ti'in ge'e, cha yo'o Dios dubtsa xa, le'a
stub xa wa ya'an.
37 We'e le'a be xmen Jesús cha un-
abdi'izh, ndab bexa:
—Señor, ¿pa yoo ta wa zha?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a lak sa nyakjunt be bech nluu le'a
sa wa nax dub man ngut, no liga le'a zha
ilengal na' le'a itea be men ini'í-yá.

18

Dub cuent ten dub juez no dub xagots ngut xabgi'i ten na

1 No msaktabe'e Jesús dub ta mluu xa
ndo' be xmen xa, ndontsa mas uxik bexa
gudi'izhno bexa Dios.
2 Ndab xa:
—Le'a dub gezh uyo'o dub juez ni lá
ndap mod ndo' Dios no ni ndo' be men.
3 Le'a gezh wa nchoga dub xagots ngut
xabgi'i ten na. Le'a xagots wa cha
ngwa'usake dub xa nyono xa ndo' juez
wa, gun juez regl ta wa.
4 Le'a kwenla le'a juez lá ka'ab gun ta
nlad xagots wa, parea ngol gor mbinbe'e
juez, ndab xa: "Na' ni ndo' Dioska lá ndap
mod no ni ndo' be men,

5 parea le'a na' ne'e ladna tant ndi'id
xagots ndee ndo' na'. Nat gun na' ta nlad
xa, ndontsa yá lá gi'idta xa, le'a na' ngi
saklola ndo' xa."
6 Le'a Jesús cha ndab:
—Bla'ach bego xte'e ndab juez wa, ná
xa dub xa ugap nak.
7 ¿Nsak bega zha le'a Dios lá gakno
bexa mti Dios, bexa na te'al tezhea nab
ndo' Dios gakno Dios xa? ¿Nsak bega zha
kwenpa ti ika'ab Dios ndo' bexa wa?
8 Le'a na' gáp ndo' bega le'a Dios uxax
sakno bega. Ná le'a gor na ilengal na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, ¿bi szheal na'
men nge' ladna Dios ndo' gizhliyo zha wa
zha?

Dub cuent ten dub xa fariseo no dub xa nsen med

9 Le'a wats Jesús nde pla bexa ndanbe'e
le'a mas ndun be ta wen ndo' lak ndun be
ltsa'a bexa. Le'a Jesús cha mbidi'izh ndo'
bexa wa, msaktabe'e xa dub ta'a, ndab xa:
10 —Le'a top xabgi'i uto'o ncha'yadi'izhno
Dios tale ten ni'i ten Dios. Le'a dub xa wa
xa fariseo, le'a stub xa wa xa nsen med
nkix be men ndo' gobier.
11 Le'a xa fariseo wa cha uso' ndab ndo'
Dios: "Dios, le'a na' nsa xno ndo' go, geal
le'a na' lá ndun lak ndun be men xa'aga,
bexa na ndun gealwa'an no bexa ugap
ndanno be men no bexa na ngal stub xa
na'anpa xagots ten xa. No ni lá nak na'
lak nak xa nsen med ba'.
12 Le'a na' lá ndaw top wizh kad dub len
sman, no nsa na' diezmo ten itea be ti'in
ndun na'."
13 'Ná le'a xa nsen med wa sittsa nso'.
Ni lá nwi'i xa ga'ap, ndi msagolp xa lado'o
xa tant kwea' ncho ladna xa, cha ndab xa:
"Dios, blats ladna go na', le'a na' sian ta
ugap ndun."
14 'Le'a na' gáp ndo' bega le'a xa nsen
med wa wen mya'an ndo' Dios gor na
mlansea' xa ta lid xa. Ná le'a xa fariseo
wa na'anpa wen mya'an ndo' Dios. Le'a
tal ton gab le'a nsak, le'a cuent ten Dios
le'a xa wa na'anpa nsak. Ná le'a tal ton
yak tuzh, le'a cuent ten Dios le'a xa wa
nsakka.

Jesús nsea be me'ed (Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 No ulenno be men be me'ed ten na
wats Jesús, ndontsa uxo'ob Jesús ya'a na
gek be me'ed, inab xa ula'ach Dios be
me'ed wa. Le'a gor uni'í be xmen Jesús
li nseabeno be men me'ed wa, cha uteyo
bexa be men wa.
16 Ná le'a Jesús cha utezh be xmen na,
cha ndab xa:
—Bla'a bego gi'id be me'ed ba' wats na'.
Lá uka bego gi'id be me'ed, le'a sa nibe'e
Dios yate bexa yak lak nak be me'ed ndee.
17 Le'a na' gáp ndo' bega, le'a tal ton lá
ula'a inibe'e Dios xa lak dub me'ed, le'a
xa wa nunk lá yate sa nibe'e Dios.

Dub xabgi'i rik mbidi'izhno Jesús (Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 We'e le'a dub xa nibe'e ten bexa judio
cha unabdi'izh ndo' Jesús ndab xa:
—Mech wen, ¿xta'an gun na' ndontsa
no na' gap gealnaban ndo' Dios, ta nunk
lá idub?
19 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xta'an ngi wen ndab lu ndo' na' zha?
Na'an ton wen ndo' gizhliyo, ndon nabtsa
Dios wen nak.
20 Le'a lu yá uni'íka ta ndab ley ten Dios:
"Lá ugal lu xa ten stubga men. Lá gut
lu men. Lá gun lu gealwa'an. Lá gun lu
gealkwi'in. Wankea xus lu nsea xna'a lu."
21 Le'a xabgi'i wa cha uka'ab ndab:
—Iteanak be ta wa ndunka na' idub zha
tuzhta na'.
22 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha
ndab Jesús ndo' xa:
—Stub ta'a ndun jwalt gun lu: bdo'o
itea be ta'a ten lu, cha btse'a med wa ndo'
bexa uban nak. We'e gap lu sian ta'a ndo'
Dios. Cha utsea cha usankea tso'o na'.
23 Le'a gor na mbi'ín xabgi'i wa ta wa,
le'a xa uzhebpa uban myo'o ladna, geal
le'a xa dub xa rikpa.
24 Le'a gor na uni'í Jesús le'a xa
uzhebpa uban myo'o ladna, cha ndab
Jesús:
—Uzhebpa ugan yate dub xa rik sa
nibe'e Dios.
25 Ndi mas lid bid itid dub came ge'ed
xan dub yagux, ndo' yak dub xa rik xa
nibe'e Dios.
26 Le'a bexa na mbi'ín ta wa cha un-
abdi'izh bexa ndab bexa ndo' Jesús:

—¿Tonxá sun gan yate sa nibe'e Dios zhaga?
27 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a cuent ten nabtsa be men le'a-yá lá yoo gan. Ná le'a cuent ten Dios le'a-yá syo'oka gan.
28 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:
—Una' go, le'a besa mla'a itea be ta'a ndap besa, cha ndi usankea besa tso'o ga.
29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega, le'a tal ton ula'a inibe'e Dios xa, ta we'e nla'a xa lid xa no xus xa no wit xa no xagots ten xa no xme'ed xa,
30 le'a xa wa mas sian be ta'a ika'a tiemp nat. No le'a tiemp ti'i ilen le'a xa wa gap gealnaban nunk lá idub.

Jesús mbidi'izhgal stub biaj le'a gat
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Cha utezh Jesús isatibtop be xmen na, ndab xa:
—Bla'ach bego, le'a beuna ncha'be Jerusalén, sa yoo itea be ta mke'a bexa polta sakndo' Dios cuent ten na' ndee, Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.
32 Le'a na' yak cuent ndo' ya'a bexa na'anpa xa judio. Le'a bexa wa usalad gunno na', no xela iní'i bexa ndo' na', no uchukko bexa ndo' na'.
33 No uzhebpa kin bexa na', we'e gut bexa na'. Parea gal wizh yon le'a na' ibangal ndo' gealgut.
34 Ná le'a be xmen Jesús ni lá ini'í bexa xta'an mbidi'izh Jesús, geal le'a ta wa dub ta lá yoo gan yakbe'ena bexa.

Jesús myunyakna dub xa lá na' gezh Jericó
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 Le'a gor na yá ncha'laya' gax Jesús gezh Jericó, le'a to'o nes wa nsob dub xabgi'i lá na', nab xa med ndo' be men.
36 Le'a gor na mbi'ín xa ncha'tid be men, cha unabdi'izh xa ndo' bexa wa ná xta'an ta wa.
37 Le'a bexa wa cha ndab:
—Le'a sa ndee nseatid Jesús xa Nazaret.
38 We'e cha uge' ndab xa:
—¡Jesús, xin David! ¡Blats ladna go na'!
39 Le'a bexa na nseabe ned wa cha uteyo xa wa ndab bexa:
—Lá kwezhta lu xa ba'.
Parea le'a xa ndi mas uge' ndab:
—¡Xin David! ¡Blats ladna go na'!
40 We'e le'a Jesús cha ngwa'iso', cha unibe'e xa ya'yo'o bexa xa lá na' wa. Le'a gor na ulansea xa, cha unabdi'izh Jesús ndo' xa ndab xa:
41 —¿Xta'an nlad lu gunno na' lu?
Le'a xa cha ndab:
—Señor, le'a na' nlad ina'.
42 Le'a Jesús cha ndab:
—Nat myakna lu lak mge' ladna lu na'.
43 Bi le'a gor wa le'a xa cha mna'la, cha no xa usankea tso'o Jesús, ndab xa le'a Dios uzhe'eb dub Dios juert. No itea be men na uni'í ta wa noga li ndab.

19

Jesús mzhe'al Zaqueo

1 Le'a gor ulaya' Jesús gezh Jericó, le'a xa nseatid len gezh wa.
2 Le'a sa wa ncho dub xa rik nsalea' Zaqueo. Le'a xa wa xa nibe'e ten bexa nsen med, ta nkix be men ndo' gobier Roma.
3 Le'a xa nlad ini'í Jesús, parea le'a xa lá na' Jesús tant kwa'ad men nde sa wa, le'a xa wa dub xa uxu'ubma.
4 Cha uxax mned xa ndo' be men wa, cha ukea xa ndo' dub ya sicómoro sa itid Jesús ndontsa ini'í xa Jesús.
5 Le'a gor ulaya' Jesús sa wa, cha mwi'i xa ga'ap ndo' ya wa, cha ndab xa ndo' xa wa:
—Zaqueo, uxax ula' sa ba', le'a te'al ndee le'a na' nsabndo' yo'o ta lid lu.
6 Le'a Zaqueo cha uxax ula', nten ladna xa mbi'i xa Jesús ta lid xa.
7 Le'a gor uni'í be men ta wa, itea bexa ndenisi Jesús, ndab bexa le'a Jesús uyote len lid dub xa ugap.
8 Ngol gor le'a Zaqueo cha uso' ndab ndo' Jesús:
—Bwi'i go Señor, le'a na' usa itol be ta'a ndap na' ndo' bexa uban nak. No tal ncho xa mbin wa'an na' med ten na, le'a na' yun cuent med wa gast dap biaj.
9 Le'a Jesús cha ndab ndo' Zaqueo:
—Nat le'a Dios mtsu'u ke ten lu no ke ten bexa ltsa'a lu, geal le'a lu nge' ladna Dios lak mge' ladna Abraham Dios.

10 Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
ndalkwan bexa sit nak wats Dios, ndontsa
ko na' bexa ndo' be ke ten bexa.

Dub cuent ten ti'i med nsak

11 Le'a bexa na ndeyo'ón ta ndadi'izh
Jesús wa ndanbe'e le'a tiemp inibe'e Dios
ndo' gizhliyo yamer ilen. Ta we'e le'a
Jesús cha msaktabe'e stub ta'a, geal le'a
xa nso'la gax sa nde Jerusalén.
12 Ndab Jesús:
—Uyo'o dub xabgi'i nsak. Le'a xa wa
list nso' ya' stubga nacion sit. Le'a sa wa
le'a dub xa mas nibe'e usa'a permis gak
xa rey le'aka lazh xa, le'a tso'o wa cha
yach xa.
13 Le'a gor na biseata ito'o xa nsak wa,
cha utezh xa dub ti'i xmos xa, cha msa'a
xa dub ga'ga med nsakpa gunno bexa ti'in
ndalen li na'an xa.
14 Parea le'a be men lazh xa wa nxee
ladna ndo' xa, cha mtu'ub bexa dub men
gab ndo' xa mas nibe'e wa le'a bexa lazh
xa nsak wa lá nlad le'a xa wa gak rey.
15 'Ná le'a xa mas nibe'e wa ulaxo'obka
xa wa gak xa wa rey. Le'a gor na mlansea'
xa lazh xa, cha utezh xa be xmos xa, bexa
na li msa'a xa dub ti'i med nsak ndo' na
wa, ndontsa ini'í xa na xti'in mbinno bexa
ta wa.
16 Le'a mos ned wa ulen cha ndab:
"Señor, le'a med li msa'a go wa myak dub
ti'i-yá."
17 Le'a rey wa cha ndab: "Uzhebpa wen
lu mos. Le'a ta na li wen mbin lu ti'in
nsea dub tuzh med ndee wa, ta we'e le'a
nat le'a lu inibe'e dub ti'i gezh."
18 No liga ulen xa itop wa, cha ndab xa:
"Señor, le'a dub med li msa'a ga wa myak
dub ga'ay-a."
19 Le'a rey wa cha ndab: "Le'a lu no
inibe'e dub ga'ay gezh."
20 'Cha ulenga xa yon wa ndab: "Señor,
ndee med ten go. Le'a na' ndee ulocha'aw
med ndee ndo' dub ble'a lad.
21 Le'a na' nzheb ndo' go, geal le'a na'
uní le'a go uzhebpa dub xa nibe'e. Nsen
ga be ta'a ni lid ta ten ga, no ntele'e ga be
ta'a ni lid go ngas."
22 Le'a rey wa cha ndab: "Le'a lu dub
mos uzhe'eb ugap. Le'a be di'izh ndab
lu wa nluu le'a lu ugap ndun. Tal le'a lu
uni'í le'a na' ndee dub xa uzhebpa nibe'e,
no nsen na' be ta'a ni lid ta ten na', no
ntele'e na' be ta'a ni lid na' ngas,
23 ¿xta'an lá nga'ula'a lu med ba' banco,
ndontsa nat nseal na' isen na' be xin med
wa?"
24 Cha ndab xa ndo' bexa nde sa wa:
"Blat bega med nsén xa ba', cha bsa'a
bega-yá ndo' xa nsén dub ti'i med ba'."
25 Ná le'a bexa cha ndab: "Señor, le'a
xa ba' yá ndapla dub ti'i-yá."
26 Le'a rey cha ndab: "Le'a na' gáp le'a
tal ton utsin gun, le'a bexa mas sian ta'a
ika'a. Ná le'a tal ton na'anpa utsin gun,
le'a bexa slat be ta ndido ndap xa wa.
27 Ná le'a bexa na li ndakloo ndo' na'
wa, bexa na lá nlad gak na' rey ten bexa,
utseano bega bexa sa ndee. Cha ulobto'og
bega gen bexa."

Jesús uyote Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús ta wa,
cha ncha'ata xa Jerusalén.
29 Le'a gor na yá nsalaya' gax bexa gezh
Betfagé no gezh Betania, no gax Bet Olivo,
cha mtu'ub Jesús top be xmen na,
30 ndab xa ndo' bexa wa:
—Wa' bega len gezh nde mas ndo' ndee.
Le'a gor na yate bega to'o gezh ba', le'a
sa ba' ini'í bega nso' nchii dub burr tuzh,
dub ma ni dub men gol sob tso'o ma. Cha
uxa'ak bega ma, go'o bega ma sa ndee.
31 Le'a tal ton gab ndo' bega ná xta'an
ngi burr ba' nxa'ak bega, cha gud bega
le'a Xa Nibe'e wa gunti'in ma.
32 We'e le'a be xmen Jesús wa cha
ncha'be. Cha mzheal bexa burr wa lakka
ndab Jesús.
33 Le'a gor na ndeuxa'ak bexa ma, le'a
be xwan ma cha ndab:
—¿Xta'an nxa'ak bega burr ba' zha?
34 Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Le'a Xa Nibe'e wa gunti'in ma.
35 Cha mbi'i bexa ma wats Jesús. Cha
mxo'ob bexa dubga xab bexa tso'o ma.
Cha usob Jesús tso'o ma.
36 Le'a be men cha mte be lad nbix bexa
ndo' nes sa isea ma wa.
37 Le'a gor na ncha'bela'yo'o bexa Bet
Olivo, le'a bexa kwa'ad na nseabenkea
tso'o Jesús wa mten ladnabe, uge' ndab
bexa le'a Dios uzhe'eb dub Dios si'il, geal
le'a bexa uni'í be uyon mbin Jesús.

38 Uge' ndab bexa:

—¡Dios uzhebpa nla'ach xa nibe'e ba', xa na mtu'ub Dios Xa Nibe'e! ¡Uzhebpa wen yoo be men ndo' Dios gibe'a! ¡Si'il nak Dios nsob ga'ap!

39 Le'a lat be men wa no pla bexa fariseo nseabe, cha ndab bexa ndo' Jesús:

—Mech, uteyo ga be xmen ga ba' na'antapa li gab bexa.

40 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a na' gáp le'a tal bexa ndee na'anpa iní'ibe, le'a be ge' ba' le'a isaxan iní'i.

41 Le'a gor na ulaya' bexa sa nluxe'a Jerusalén, le'a Jesús cha mwi'i ndo' gezh wa, cha mbi'in xa,

42 ndab xa:

—Gezh Jerusalén, uzhebpa nlad na' yakbe'ena lu ta ncho wizh nat, le'a ta wa le'a sun gan wen yoo lu. Parea le'a nat le'a lu lá yoo gan yakbe'ena-yá.

43 Gal dub wizh ilen be men ukendo' lu, gunde'e bexa dub muro idub gangeak wats lu, no idub gangeak kwe bexa ukendo' bexa lu.

44 Cha ulate bexa lu Jerusalén, no bexa ncho sa ba' gatbe. Ni stub ge' ten lu lá kwi'ibta tso'o ltsa'a na, ke na lá igondo' lu le'a Dios mbi'id ndo' lu.

Jesús ulantu'ub bexa nado'oti'ix ta'a tale ten ni'i ten Dios (Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Le'a Jesús cha ncha'a tale ten ni'i ten Dios, cha usaxan ngontu'ub xa bexa na nado'oti'ix be ta'a sa wa.

46 Ndab Jesús:

—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab Dios: "Le'a lid na' nak dub sa ndadi'izhno be men na'." ¡Ná le'a bego ndi ndanno-yá cuent dub ge'lo'o ten wa'an!

47 Le'a Jesús itea wizh nluu be men wats ni'i ten Dios, parea le'a be ule'ay nibe'e, no be mech ten ley, no bexa nsak ten gezh wa nkwa'an ná xte'e gut bexa Jesús.

48 Parea le'a bexa ni lá izheal xte'e gut bexa xa, geal le'a itea be men uzhebpa nla'ach ta nluu Jesús.

20

Jesús lá ngab ton mtu'ub Jesús (Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

1 Ngol stub wizh le'a Jesús nluugal be men tale ten ni'i ten Dios, ndadi'izh xa di'izh wen ten Dios. We'e le'a be mech ten ley, no be ule'ay nibe'e, no bexa gox nsak ulen wats Jesús.

2 Cha ndab bexa ndo' Jesús:

—¿Ton ulaxo'ob lu gun lu ta wa zha? ¿Nati ton mtu'ub lu gun lu ta ndee?

3 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a na' no inabdi'izh dub ta'a ndo' bego, ika'ab bega-yá:

4 ¿Ton mtu'ub Juan ulalea' Juan be men zha? ¿Dios nate dub men?

5 Le'a bexa cha ndabbe ndo' ltsa'a na:

—Tal le'a beuna gab le'a Dios le'aka mtu'ub Juan, le'a Jesús inabdi'izh ná xta'an lá ngungea ladna beuna xa.

6 Ná tal gab beuna le'a Juan dub men mtu'ub, le'a be men ndee ula'ge' beuna gast gat beuna, le'a bexa itea mbingea ladna le'a Juan dub xa mbidi'izh sakndo' Dios.

7 Ta we'e cha uka'ab bexa ndab bexa ndo' Jesús:

—Le'a besa lá ini'í ton mtu'ub Juan.

8 Le'a Jesús cha noga ndab:

—Na' noga lá gáp ton ulaxo'ob na' gun na' be ta ndee.

Dub cuent ten bexa mla'ach ya uv (Mt. 21:33-46; Mr. 12:1-12)

9 Cha mbidi'izh Jesús dub ta'a msaktabe'e xa, ndab xa ndo' be men:

—Uyo'o dub xabgi'i ngos sian ya uv ndo' dub ble'a yo si'il. Cha mkwa'an xa pla be men ula'ach sa wa, cha gal zha ite bexa uv usa'a ya wa. Le'a xa ten yo wa cha uka'an kwenpa.

10 Le'a zha na yá ngol tiemp ten uv, cha mtu'ub xa dub xmos xa ya' ndo' be men nla'ach sa wa, ya'yo'o xa be ta na ndal xwan yo wa. Ná le'a be men wa ndi udin mos wa. Cha na'an xta'an usa'a men wa yo'o xa.

11 Le'a xwan yo wa cha mtu'ubgal stub mos. Ná le'a bexa ndi uzhe'eb udingal xa wa, cha na'an xta'an usa'agal bexa yo'o xa.

12 Le'a xwan yo wa mtu'ubgal stub mos.
Le'a be men wa cha ndi mtsawi'i xa, no
ulantu'ub bexa xa.
13 'We'e le'a xwan yo wa cha mbinbe'e
ndab xa: "¿Xte'e gun na' nat? Le'a na'
utu'ub xi'ín na', xa na nkwea' lad na'.
Le'a be men wa sapka mod ndo' xa wa."
14 Ná le'a gor na uni'í bexa xa, cha ndi
ndab bexa ndo' be ltsa'a xa: "Le'a xa ba'
le'a ya'anno yo ndee. Ncha'yut beuna xa,
cha ya'anno beuna-yá."
15 Cha ulo'o bexa xa dub lad to'o yo wa,
cha mbit bexa xa.
Cha unabdi'izh Jesús ndab xa:
—¿Xte'e nsak bega zha? ¿Xte'e gunno
xwan yo wa bexa?
16 Le'a xa wa ilen gut bexa wa, cha usa'a
xa yo wa ndo' be men xa'aga ula'ach-a.
Le'a gor na mbi'ín be men ta wa, cha
ndab bexa:
—¡Dios nunk lá ula'a yoo ta wa!
17 Le'a Jesús cha mwi'i ndo' bexa, cha
ndab xa:
—¿Lá ini'í bega xte'e nkeani'i di'izh ten
Dios zha? Ndab-a:

Le'a ge' na mxelad bexa ndande'e ni'i,
le'a ta wa nat nak ge' ndon le'a nsak
nbexan ni'i.

18 Le'a itea bexa na ilayat tso'o ge' wa, le'a
bexa wa syu'be. Le'a bexa ila' ge' wa tso'o
na, le'a bexa wa sachke'e.
19 Bi le'a gor wa le'a be ule'ay nibe'e no
be mech ten ley nlad isen Jesús, geal le'a
bexa myakbe'ena le'a Jesús li ndab cuent
ten bexa. Ná le'a bexa nzhebga ndo' be
men.

Be men unabdi'izh cuent ten med nkix bexa ndo' gobier Roma
(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

20 Cha mtu'ub bexa wa pla be men
cuentta bexa wen nak ya'yun preb Jesús,
ndontsa gap bexa dub ta usake bexa Jesús
ndo' xa na ndon le'a nibe'e sa wa.
21 Le'a bexa wa cha ndab ndo' Jesús:
—Mech, le'a besa uni'í le'a go ndadi'izh
gealngea. No ni lá nla'ach go ta ndab be
men, no ni tal xte'e nak be men. Le'a go
ndi wen nluu lak nlad Dios gak be men.
22 Nat gud go, ¿nsabndo' kix beuna med
nab César xa nibe'e Roma, nate na'anpa
kix beuna ta wa?
23 Ná le'a Jesús mgenlana ta ugap
ndanbe'e bexa, cha ndab Jesús:
—¿Xta'an ndun bega preb na' zha?
24 Bsa'a bega dub med iwi'i na'-yá. ¿Ton
gek ná no lea' ná nkea las med ndee zha?
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Gek César no lea' César.
25 Cha ndab Jesús:
—Bsa'a bego be ta ten César ndo' César.
Le'a ndo' Dios bsa'a bego be ta ten Dios.
26 Le'a bexa wa ni lá ngun gan ngab
Jesús dub ta lid le'a nak ndo' ga'al be men
wa. Ndi ngwanseana bexa xte'e uka'ab
Jesús, cha yá na'anta xte'e ngab bexa.

Bexa saduceo unabdi'izh ná xte'e iban be men ngut
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 We'e le'a pla bexa saduceo cha ulen
wats Jesús. Le'a itea bexa saduceo
ndangea ladna le'a bexa ngut wa yá lá
ibantabe. Cha unabdi'izh bexa ndo' Jesús,
28 ndab bexa:
—Mech, le'a ley mke'a Moisés ndab le'a
tal ton dub xabgi'i gat, ná lá ngap xa xin
xa, le'a wit xa wa nsabndo' uchilya'ano
xagots ten xa ngut wa, ndontsa tal gap
bexa dub me'ed le'a me'ed wa gak cuent
xin xa ngut wa.
29 Uyo'o dub ga'ad wit xa. Le'a xa ned
wa mchilya'ano dub xagots, cha tso'o wa
ngut xa, ni lá ngap xagots wa xin xa.
30 We'e cha mchilya'ano wit itop xa wa
xagots wa. Le'a xabgi'i wa cha nogal ngut
ni lá ngapgal bexa xin xa.
31 Le'a wit yon bexa wa litsagal ng-
wasea. Li ngwasea isaga'ad wit bexa wa,
ná ni dub xa lá ngap xin na.
32 Tso'o wa le'a xagots wa cha noga
ngut.
33 Le'a zha na iban bexa ngut wa, le'a
lat bexa wa ¿ton gak xabgi'i ten xagots wa
zha, xa na li mchilya'ano isaga'ad xabgi'i
wa?
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a be men nde ndo' gizhliyo ndee
nchilya'ano ltsa'a na.

35 Parea gal zha na gab Dios ná ton
iban ndo' gealgut, le'a bexa wa na'antapa
uchilya'ano be ltsa'a na zha wa.
36 No ni lá gatta bexa, le'a bexa ndi gak
cuent be angel ten Dios. No gak bexa xin
Dios ta na ubangal bexa.
37 Parea le'a cuent ten ta na iban bexa
ngut wa, le'a Moisés le'a mluu le'a bexa
ngut wa ibankabe, zha na mke'a xa le'a
dub yagich nsayol'. Le'a sa wa ndab-a
le'a Dios nak Dios ndankea Abraham, no
Isaac, no Jacob.
38 Le'a Dios na'anpa Dios ten bexa ngut,
le'a xa ndi Dios ten bexa nban. Ta we'e
uni'í beuna le'a bexa wa nbanka. Le'a
cuent ten Dios le'a itea bexa ngutla bi
nbankabe.
39 Le'a ncho be mech ten ley cha ndab
ndo' Jesús:
—Mech, le'aka nak ta ndab go.
40 We'e le'a be men wa ni lá ngunta
rages inabdi'izh bexa ndo' Jesús.

¿Xte'e ndab David ná ton nak Cristo wa?
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 We'e cha ndab Jesús ndo' bexa wa:
—¿Xta'an ndab be men le'a zha ilen
Cristo le'a xa wa nak xin David?
42 Ná le'a David wa le'aka mke'a libr ten
Salmos, ndab-a:

Le'a Dios Xa Nibe'e ndab ndo' Xa Nibe'e
na':
"Usob wats na' lad ga'al ndee,
43 gast gal gor ute na' bexa ndaklono
lu xan ndats lu."

44 Le'a David ndab le'a Cristo nak Xa
Nibe'e ten xa. ¿Ná xte'e yoo gan gak
Cristo wa xin David zha?

Jesús ndab le'a be mech ten ley lid le'a ndun
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

45 Le'a gor na ndeula'ach itea be men
wa, le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
46 —Bla'ach bego lá gak bega lak nak be
mech ten ley, le'a bexa ndal ladna ndesea
nak lad ko'ol. No nlad bexa utsin inidi'izh
be men ndo' bexa be ndo' xge'e. No nti
bexa be sa mas nsak isob bexa len be ni'i
sa nzhealbe beuna xa judio. No liga ndun
bexa sa nda'daw bexa sa nyo'o dub gast.
47 Nsea nlat bexa itea ta ndap be
xagots ngut xabgi'i ten na. No kwenpa
ndadi'izhno bexa Dios ndontsa gab men
le'a xa ndankeaka Dios. Le'a na' gáp le'a
bexa li ndun wa mas uzhe'eb gealkwea'
ini'í.

21

Dub xagots prob msa'a gon
(Mr. 12:41-44)

1 Le'a Jesús cha mwi'i ná xte'e nsa'a be
men rik wa med gon gax wats ni'i ten
Dios.
2 Le'a dub xagots prob ngut xabgi'i ten
na no msa'a top med byux uxee nsak.
3 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp le'a xagots prob ndee
msa'a mas sian med ndo' iteanak bexa
ba'.
4 Le'a bexa msa'a sbe'en ta mya'an
sobrtsa, parea le'a xagots ndee msa'a
iteanak med isi'i xa be ta nki'in xa.

Jesús ndab le'a ni'i ten Dios wa ilate
(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

5 Le'a ncho bexa ndadi'izh ndo' Jesús
cuent ten be ge' chul nakcha'aw ni'i
ten Dios, no be ta chul msa'a be men
usaxkwa'a sa wa. Le'a Jesús cha ndab
ndo' bexa wa:
6 —Le'a gal dub wizh le'a itea be ta lba'a
na' bego ba' ilate, gast ni stub ge' ba' lá
kwi'ibta tso'o ltsa'a na.

Be ta yoo zha yamer idub tiemp ndee
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

7 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndo'
Jesús ndab bexa:
—Mech, ¿pol gak ta wa zha? ¿Xte'e ini'í
besa zha yamer gak-a zha?
8 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Bla'ach bego na'an ton ukedino bega.
Le'a kwa'ad be men ilen gab le'a xa nak
Cristo xa na mtu'ub Dios. No gab bexa le'a
tiemp wa yá nso' gax. Parea lá isankea
bega tso'o bexa wa.
9 Le'a gor na go'ón bega ncho guerr no
ncho be men ndakloo ndo' bexa nibe'e
bexa, lá yu' ladna bega. Le'a ta wa ga
nedka nsabndo' li gak, ná le'a zha wa
biseata gal be wizh lult.

10 No ndab Jesús:

—No gal zha wa kuyo be nacion no stubga nacion. Le'a be xmen dub xa nibe'e kuyono be xmen stubga xa nibe'e.
11 No gak be xo'o ubi'i. No ncho be sa uzhebpa yoo win no gealgizh ugi'i. Le'a gibe'a iluu be ta yanseana be men no izheb bexa.
12 ’Ná le'a gor na biseata yoo itea be ta ndee, le'a be men isen bega, no isankea bexa tso'o bega, no go'o bexa bega len be ni'i sa nzhealbe bexa judio, sa usake bexa bega. No go'o bexa bega litgi'ib, no usake bexa bega ndo' bexa nakti'in ubi'i ke na nak bega xmen na'.
13 We'e sak gudi'izh bega di'izh ten na' ndo' bexa wa.
14 Ná lá gunbe'e bega xte'e utsakndo' bega ika'ab bega ndo' bexa wa,
15 le'a na' usa be di'izh ika'ab bega, ta na ni dub bexa nyono bega lá gun gan ika'ab. Ni lá yoo gan gab bexa le'a ta ndab bega wa na'anpa utsin nak.
16 Le'a ncho xus bega no wit bega no ltsa'a bega no amig ten bega le'aka yun cuent bega. No gast gut bexa ncho bega.
17 Le'a itea be men ixeeno ladna bega ke na nak bega xmen na'.
18 Ná le'a na' gáp ni dub gichgek bega lá gak perdid.
19 Le'a tal bega uxik ndo' be gealkwea' wa, le'a bega gal uso' gealnaban nsa'a Dios.
20 ’Le'a gor ina' bega le'a kwa'ad be soldad nde gangeak Jerusalén ndee, we'e ini'íla bega le'a tiemp initndo' Jerusalén yá ngol.
21 Le'a bexa ndencho Judea nsabndo' uxo'onbe ya'be bexa be ge'e ubi'i. Le'a bexa ndencho Jerusalén uxo'on gezh ndee. Le'a bexa ndesea ge'e yá lá ilenta xa sa ndee.
22 Le'a zha wa uzhebpa ini'í bexa gealkwea', no gakka itea be ta nkeani'i di'izh ten Dios.
23 Le'a be xagots nso'no me'ed no be xagots ndap medo'o uzhebpa kwea' itid. Le'a be men uzhebpa gealkwea' si'il ini'í zha wa, no uzhebpa juert yoo bexa ncho sa ndee.
24 Le'a kwa'ad bexa Israel gat ndo' spad, no sit go'o be men kwa'ad bexa wa stub nacion xa'aga. Le'a bexa na'anpa xa Israel gunno Jerusalén ndee lakta nlad bexa, gast gal wizh idub tiemp ula'a Dios li gun bexa ta wa.

Xte'e ilengal Jesús Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo
(Mt. 24:29-35,42-44; Mr. 13:24-37)

25 ’Le'a wizh no mbe'e no be mbeal xa'aga ina' ndo' lak na'-yá nat. Le'a be men ncho ndo' gizhliyo uzhebpa izheb, no ni lá ini'í bexa xte'e gun bexa tant uzhe'eb nbezh nitsdo'o no be golp ten nits.
26 Le'a be men gast itid te'al ladna tant izheb bexa ini'í bexa be ta yoo ndo' gizhliyo, no gast idub gibe'a iwi'in.
27 We'e le'a be men ini'í le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilennogal juers ten Dios lat xkaw nsea dub xe'a si'il.
28 Le'a gor na isaxan yoo be ta ndee lá izheb bega, ndi bten ladna bega le'a na' yamer ilen.
29 No ndab Jesús:

—Bwi'i bega lak nak be ya la'aw no itea be ya.
30 Le'a zha na li nxich be ya wa, le'a bega uni'íka le'a tiemp bigi yá gal.
31 No liga zha na na' bega ncho be ta ndee wa, we'e ini'í bega le'a tiemp inibe'e Dios ndo' gizhliyo yamer ilen.
32 ’Le'a na' gáp ndo' bego le'a itea be ta ndee itidka zha na biseata gat be men ncho tiemp ndee wa.
33 Le'a gibe'a nsea gizhliyo initndo', parea le'a be ta ndáp na' ndee na'anpa initndo'.
34 ’Bla'ach bega le'aka bega na'anpa gaw bega uzhe'eb, no na'anpa gun bega gealgu, no ni lá yu' ladna bega be ta ndo' gizhliyo ndee. Ndi list ute bega, le'a wizh we'e uxax ilen tso'o bega.
35 Le'a wizh wa ilenka cuent dub tramp tso'o be men ncho idub ndo' gizhliyo.
36 Ta we'e list ute bega, bidi'izhno tse'e bega Dios, ndontsa uxik bega ndo' itea be ta uzhe'eb yoo ndo' gizhliyo ndee, no gun bega gan kwe bega ndo' na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.

37 Itea be wizh le'a Jesús nluu be men
tale ten ni'i ten Dios. Le'a gor te'al le'a xa
nda' Bet Olivo.
38 Le'a iteanak be men Jerusalén wa
itea tempran nda'yo'ón bexa ta ndadi'izh
Jesús tale ten ni'i ten Dios.

22

Judas ndab le'a syun cuent Jesús
(Mt. 26:1-5,14-16; Mr. 14:1-2,10-11; Jn. 11:45-53)

1 Le'a zha na nsayal gax ujest Pas-
cua, zha ndaw bexa judio pan lá nyo'o
levadur,
2 le'a be ule'ay nibe'e wa no be mech
ten ley nkwa'an bexa na xte'e gut bexa
Jesús dub mod lá ini'í be men-a, geal le'a
bexa nzheb ndo' be men.
3 Le'a maxu'u cha uyo'o len lado'o Judas
Iscariot, dub xa nak dub isatibtop be
xmen Jesús.
4 Cha ngwa'yadi'izhno xa be ule'ay
nibe'e, no bexa nibe'e ten bexa nla'ach
ni'i ten Dios, ná xte'e yun xa cuent Jesús
ndo' ya'a bexa wa.
5 Le'a bexa wa cha mten ladnabe, ndab
bexa le'a bexa usa'a med ika'a Judas.
6 Le'a Judas cha uni lak ndab bexa wa,
cha usaxan nkwa'an xa xte'e yun xa cuent
Jesús, dub mod na lá ini'í be men ta wa.

Top xmen Jesús ncha'yunde'e ta gaw xche'e bexa
(Mt. 26:17-19; Mr. 14:12-16)

7 Le'a ngol wizh ndaw bexa judio pan lá
nyo'o levadur, wizh ndut bexa dub borreg
ndaw bexa cuent ten ujest Pascua,
8 le'a Jesús cha mtu'ub Pedr no Juan,
ndab xa:
—Wa'yunde'e bega ta gaw beuna ujest
Pascua.
9 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndo'
Jesús, ndab bexa:
—¿Pa nlad go gunde'e besa ta wa zha?
10 Le'a Jesús cha ndab:
—Wa' bega gezh Jerusalén ba', le'a to'o
gezh wa izhe'al bega dub xabgi'i no'o dub
te ncho nits. Cha isankea bega tso'o xa
gast len ni'i sa ilansea' xa wa.
11 Cha gud bega ndo' xwan ni'i wa:
"Le'a mech nabdi'izh ná ma len cuart
gawno mech be xmen xa ta ten ujest
Pascua."
12 Le'a xa wa cha uluu dub cuart si'il
ndo' bega, ta nde gek ni'i wa. Le'a sa wa
listla nde be ta gunti'in bega. Cha binde'e
bega be ta gaw xche'e beuna sa wa.
13 We'e le'a Pedr no Juan cha ncha'be,
cha mzhealka bexa men wa, no be ta ndab
Jesús wa. Cha mbinde'e bexa ta gaw bexa
ujest Pascua.

Jesús udaw xche'e no be xmen na
(Mt. 26:26-30; Mr. 14:22-26; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

14 Le'a ngol gor gaw xche'e bexa, cha
usob Jesús ndo' mes no be xmen xa.
15 Cha ndab Jesús:
—Uzhebpa nten lad na' gawnogal na'
bega cuent ten ujest Pascua nattsa biseata
gat na'.
16 Li ndáp na' ta wa geal le'a na' yá
na'antapa gaw cuent ten ujest ndee, gast
gal tiemp inibe'e Dios ndo' gizhliyo.
17 Cha usen Jesús dub vas ncho vin ten
uv, cha msa'a xa xno ndo' Dios, cha ndab
xa:
—Itea bego gu ta ndee.
18 Le'a na' gáp ndo' bega le'a na' yá lá
go'ota vin ten uv gast gal zha ilen tiemp
inibe'e Dios.
19 Cha liga usen xa pan, cha msa'a xa
xno ndo' Dios. Cha ule'a xa-yá, msa'a
xa-yá ndo' bexa wa, ndab xa:
—Le'a pan ndee be'al las na', ta usa na'
por bego. Nat isaxan bega gun bega ta
ndee, ndontsa lá yalad bega le'a na' ngut
sakndo' bega.
20 Le'a gor na mtayaw xche'e bexa, cha
usengal Jesús dub vas ncho vin, ndab xa:
—Le'a ta ndee ten ten na' usa na' por
bego. Le'a ta ndee nluu le'a nat le'a Dios
mbinno be men dub trat kub, ná xte'e
wen ya'an bexa ndo' Dios.

Dub xmen Jesús le'aka yun cuent Jesús
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Jn. 13:21-30)

21 'Ná le'a nat le'a xa na yun cuent na'
no nsob ndo' mes ndee.
22 Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
iti'idka lak nsabndo'-yá, parea pro'ob
xabgi'i na yun cuent na' ndo' ya'a bexa
wa.

23 Cha usaxan be xmen Jesús unabdi'izh
ndo' be ltsa'a na, ndab bexa:
—¿Tonma beuna nde ndee yun cuent
xa?

¿Ton ndon le'a nsak?

24 Le'a be xmen Jesús cha usaxan ndey-
oto'o lat be ltsa'a na ná ton mas nsak.
25 Ná le'a Jesús cha ndab:
—Le'a bexa nibe'e be nacion na'anpa
ula'a gun be men dub ta na'anpa nibe'e
bexa. Le'a bexa wa le'atsa ndab le'a bexa
uzhebpa be ta wen ndun.
26 Parea le'a bego ndee na'anpa nsab-
ndo' li gak. Le'a bexa mas nsak wa
nsabndo' ndi gak cuent dub xa ndon le'a
tuzh. Le'a dub xa nibe'e wa nsabndo' gun
ti'in ndo' iteata bega.
27 ¿Ton mas nsak? ¿Xa nsob ndo' mes,
nate xa ndun ti'in ndo' xa wa? Le'a
xa nsob ndo' mes wa, le'a xa mas nsak.
Parea le'a na' ndee nkeseano bega cuent
dub xa ndun ti'in ndo' bega.
28 'Le'a bego le'akama nak bexa mxik
ndo' itea be ta ugan uti'id na'.
29 Ta we'e le'a na' usa juers ndo' bega
ndontsa inibe'e bega, lak nsa'a Xus na' ta
nibe'e na',
30 ndontsa gaw bega no goo bega ndo'
mes ten na' sa inibe'e na'. No kadga dub
bega isob sa inibe'e bega ndo' isatibtop
xkwa'a bexa Israel.

Jesús ndab le'a Pedr gab le'a lá nchando' Jesús
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

31 No ndab Jesús ndo' Simón Pedr:
—Simón, Simón, le'a maxu'u unab bega
ndo' Dios gunno maxu'u bega lak ngo'o
bexa xab trig.
32 Parea le'a na' na'ab ndo' Dios gakno
lu, lá ula'a lu ta nge' ladna lu na'. Le'a
gor na yach lu stub biaj ige' ladna lu na',
gokno be ltsa'a lu dubtsa kwe bexa ige'ka
ladna bexa na'.
33 Le'a Simón cha ndab:
—Señor, le'a na' saano go gast litgi'ib,
no tal go gat le'a na' no gat.
34 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—Pedr, le'a na' gáp ndo' lu, le'a te'al nat
gor biseata kwezh boy, le'a lu mkwi'inla
chon biaj, ndab lu le'a lu lá nchando' na'.

Jesús ndab xte'e nsabndo' gun be xmen na

35 No ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Le'a zha na mtu'ub na' bego li lá
ngo'o bega bols, no ni med, no ni stub nes
ndab bega, ¿ncho xta'an mbin jwalt zha
wa zha?
Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Na'an xta'an ngun jwalt zha wa.
36 Cha ndab Jesús:
—Le'a nat le'a bego na ndap bols no
med, bi'i bega-yá. Le'a bego na lá ndap
spad, bdo'o bega dub xab bega cha usi'i
bega dub spad.
37 Le'a lak nkeani'i di'izh ten Dios cuent
ten na', le'a ta wa gakka cumplir. Le'a
ta wa ndab: "Le'a be men mbinno xa
cuentta dub xa ugap." Le'a itea be ta ndab
di'izh ten Dios cuent ten na' wa, le'a ta wa
gakka cumplir.
38 Le'a be xmen Jesús cha ndab ndo' xa:
—Señor, le'a sa ndee nde top spad.
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Yá lá gudi'izhta beuna ta wa.

Jesús mbidi'izhno Dios sa nsalea' Getsemaní
(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

39 Cha uto'o Jesús ncha'a Bet Olivo lakka
ndun xa. Le'a be xmen xa cha no usankea
tso'o xa.
40 Le'a gor na ulaya' bexa sa wa, cha
ndab Jesús ndo' bexa:
—Unab bega ndo' Dios gakno bega,
ndontsa na'anpa utsabgix maxu'u bega.
41 Cha nab Jesús usea stub tuzh sa, dub
lak sit ntsa'ab men dub ge'. Le'a sa wa
le'a Jesús cha usaxib mbidi'izhno xa Dios,
42 ndab xa:
—Xus na', tal le'a go nlad, lá ula'a go
iti'id na' ndo' be gealkwea' uzhe'eb ndee.
Parea lá gak-a lak nlad na', ndi gak-a lak
nlad go.
43 We'e cha mlundo' dub angel uto'o
gibe'a msa'a juers ndo' Jesús.
44 Le'a ta na uzhebpa kwea' ncho ladna
Jesús, le'a xa mas uzhe'eb mbidi'izhno
Dios. Le'a nits msanits ndo' xa nsala' gast
ndo' yo cuent byach ten.
45 Le'a gor na mtayadi'izhno xa Dios,
cha nsea' xa sa ndebe be xmen xa. Ná
le'a bexa ndeyatsbe tant uban ncho ladna
bexa.

46 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an ndi ndeyats bega zha? Goste bega, unab bega ndo' Dios, ndontsa na'anpa utsabgix maxu'u bega.

Be men usen Jesús cuent dub xa ugap
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 Bi li nso'yab Jesús ta wa le'a kwa'ad be men ulen. Le'a Judas xa no nak isatibtop xmen Jesús le'a nsea ned ndo' be men wa. Cha ubii xa, cha mchealto'o xa ndo' Jesús.
48 Le'a Jesús cha ndab:
—Judas, ¿lba'a myun lu cuent na' Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo zha?
49 Le'a bexa ndeno Jesús uni'í ta wa, cha ndab bexa:
—Señor, ¿kuyono besa bexa no be spad ndee zha?
50 Le'a dub bexa wa cha ulobto'og ncha' lad ga'al dub xa ndun ti'in ndo' ule'ay ndon le'a nsak.
51 Le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Unika-yá. Bla'a bego bexa ba'.
Le'a Jesús cha mgal ncha' xa wa, cha myakna-yá.
52 Cha ndab Jesús ndo' be ule'ay nibe'e, no ndo' bexa nibe'e ten bexa nla'ach ni'i ten Dios, no ndo' bexa gox nsak, bexa na nseabegi'i Jesús, ndab xa:
—¿Xta'an nseano bega spad nsea garrot, nseabesen bega na' cuent dub wa'an?
53 Le'a itea wizh mluu na' be men tale ten ni'i ten Dios lat bega, ná na'an xta'an ngunno bega na'. Parea le'a nat ngolka gor ten bega, gor na gun maxu'u ta nlad na.

Pedr ndab lá nchando' Jesús
(Mt. 26:57-58,69-75; Mr. 14:53-54,66-72; Jn. 18:12-18,25-27)

54 Cha usen bexa Jesús, cha mbi'i bexa xa ta lid ule'ay ndon le'a nsak. Le'a Pedr sittsa nchankea tso'o Jesús.
55 Le'a tlaw le ta lid ule'ay wa mkwa'a bexa gi', cha ute pla bexa wats gi' wa. Le'a Pedr cha no usob wats bexa wa.
56 Le'a dub xagots ndun ti'in sa wa uni'í nsob Pedr sa wa, cha ndab xa ndo' bexa wa:
—Le'a xa ndee no nkeseano Jesús.
57 Ná le'a Pedr cha mkwi'in ndab:
—Xagots, na' lá nchando' ton xa ba'.
58 Tso'oma wa le'a stub xabgi'i wa uni'ígal Pedr, cha ndab xa ndo' Pedr:
—Go no nak xmen Jesús.
Le'a Pedr cha mkwi'ingal ndab:
—Mgi'i, le'a na' na'anpa no.
59 Ngok pa stub gor tso'o wa, le'a stub xa ndabgal ndo' be ltsa'a na cuent ten Pedr:
—Le'a xa ndee ta ugeaka no ukeseano Jesús, le'a xa ndee xa Galilea.
60 Le'a Pedr cha ndab:
—Mgi'i, le'a na' lá iní xta'an ndab lu.
Bi li gor wa zha le'a dub boy utezhla.
61 Le'a Jesús cha mgeak mwi'i ndo' Pedr. Le'a Pedr cha mtse'a ladna ta ndab Jesús: "Le'a te'al nat gor na biseata kwezh boy, le'a lu mkwi'inla chon biaj ndab lu le'a lu lá nchando' na'."
62 Cha uto'o Pedr tso'o juer, cha uzhebpa mbi'in xa.

Be men ndun usaladno Jesús
(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

63 Le'a be xabgi'i na li ndeula'ach Jesús wa kwea' uní'i ndo' Jesús, no udin bexa xa.
64 No mtsaw bexa ndo' Jesús, cha utichya'a bexa ndo' xa, ndab bexa ndo' xa:
—¡Gud ton utichya'a ndo' lu!
65 No sianta be di'izh ugap ndab bexa ndo' Jesús.

Jesús nso' ndo' bexa nibe'e ten bexa judio
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Le'a ngot xe'a wa, cha mzhealbe bexa gox nsak ten bexa judio, no be ule'ay nibe'e, no be mech ten ley. Cha mbi'i bexa Jesús dub sa nzhealbe sbe'en bexa nibe'etsa ten bexa judio. Cha ndab bexa ndo' Jesús:
67 —Gud naga lu nak Cristo xa mti Dios.
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Tal le'a na' gáp le'a ta wa na'ka, le'a bego lá gungea ladna-yá.
68 No tal inabdi'izh na' ndo' bega, le'a bega lá ika'ab ndo' na', no ni lá ula'a bega na'.
69 Parea le'a nat idub ncha'a ndo' ndee, le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,

yatso'obgal wats Dios lad ga'al, Dios xa
ndon le'a nibe'e.
70 We'e cha itea bexa ndab:
—¿Nat zha lu nak Xin Dios?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'aka bega ndab-a.
71 We'e le'a bexa wa cha ndab ndo' be
ltsa'a na:
—Yá lá nki'in beuna kwa'adta xa usake
xa. Le'a beuna ndo'ón ndab xa le'a xa
le'aka ta wa.

23

Mbi'i bexa Jesús ndo' Pilat
(Mt. 27:1-2,11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Le'a itea bexa wa cha mbi'i Jesús ndo'
Pilat.
2 Cha usaxan nsake bexa Jesús, ndab
bexa:
—Le'a xa ndee nki'il be ltsa'a besa bexa
judio, ndab xa le'a besa lá nsabndo' kix
med ndo' César xa nibe'e Roma. No ndab
xa le'a xa nak Cristo, dub xa nibe'e.
3 Le'a Pilat cha unabdi'izh ndab ndo'
Jesús:
—¿Lu nak xa nibe'e ten bexa judio zha?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Goka ndab-a.
4 Le'a Pilat cha ndab ndo' be ule'ay
nibe'e no ndo' be men kwa'ad wa:
—Le'a na' ni dub ke ten xa ndee lá
ngaizheal na'.
5 Ná le'a bexa wa ndi mas uge' ndabbe:
—Le'a ta nluu xa ba' nchealuyo itea be
men, ta usaxan nluu xa Galilea nsea gast
Judea ndee.

Pilat mtu'ub Jesús ndo' Herodes

6 Le'a gor na mbi'ín Pilat ta wa, le'a xa
cha unabdi'izh naga xa Galilea Jesús.
7 Le'a gor na mbi'ín Pilat le'a Jesús
xa Galilea sa nibe'e Herodes, cha mtu'ub
Pilat Jesús ndo' Herodes. Le'a Herodes
le'agala be wizh wa ncho Jerusalén.
8 Le'a gor na uni'í Herodes Jesús, le'a
Herodes uzhebpa mten ladna, geal le'a
xa polta nlad ini'í Jesús. Le'a xa ndo'ón
ndadi'izh be men cuent ten Jesús, no nlad
xa ini'í xa dub uyon ndun Jesús.
9 Cha uzhebpa sian ta'a unabdi'izh
Herodes ndo' Jesús, ná le'a Jesús ni lá
ika'ab.
10 Le'a be ule'ay nibe'e nsea be
mech ten ley uzhebpa msake Jesús ndo'
Herodes.
11 Le'a Herodes no be soldad ten na cha
kwea' uní'i ndo' Jesús, cha usalad mbinno
bexa Jesús, mgak bexa xa dub lad uyappa,
ta ndak sbe'en bexa nibe'etsa. Cha le'aka
ndo' Pilat mtu'ub Herodes Jesús.
12 Le'a wizh wa mzhealdi'izh Pilat no
Herodes, le'a mas polta le'a bexa nyobe.

Pilat myun cuent Jesús gat Jesús
(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:38—19:16)

13 Le'a Pilat cha mchealte be ule'ay
nibe'e, no bexa nsak, no kwa'adta be men
gezh wa.
14 Cha ndab Pilat ndo' bexa:
—Le'a bego myun cuent mgi'i ndee ndo'
na', ndab bega le'a xa nchealuyo be men.
Parea le'a bega ndewi'i le'a na' unabdi'izh
ndo' xa, ná le'a xa lá ngun ni dub ta na
lba'a nsake bega xa.
15 No ni Herodes lá ngaizheal ke ten xa,
ta we'e mtu'ub Herodes xa le'aka sa ndee.
Le'a bega uni'í le'a xa ndee ni dub ke gat
xa lá ndap xa.
16 Nat le'a na' utsaksitsa xa, we'eta ula
na' xa.
17 Li ndab Pilat geal le'a itea li'in zha
ndal ujest wa, le'a Pilat ngo'o dub men
nkea litgi'ib.
18 Ná le'a be men ndi iteanak uge'
ndabbe:
—¡Gat Jesús! ¡Bla'a ga Barrabás!
19 Le'a Barrabás wa nkea litgi'ib ke na
uteyono xa bexa nibe'e Jerusalén wa, no
mbit xa dub men.
20 Le'a Pilat nlad ula'a Jesús, cha ndab-
gal xa ta wa ndo' be men.
21 Ná le'a be men wa uge'gal ndab:
—¡Ikea xa ndo' cruz! ¡Ikea xa ndo'
cruz!
22 Le'a Pilat cha ndabgal biaj yon:
—Le'a xa ndee na'an xta'an dub ta ugap
ngun. Ni dub ke gat xa lá ndap xa. Le'a
na' utsaksitsa xa, we'eta ula na' xa.
23 Ná le'a be men wa no be ule'ay nibe'e
ndi mas uge' ndabbe ikea Jesús ndo' cruz.
Kwenpa li ndab bexa gast plo mbinka
bexa gan.
24 We'e le'a Pilat ndab sunka ta ndab be
men wa.

25 Cha mgo'o xa dub xa na li ndab be
men ito'o wa, xa na li nkea litgi'ib ke na
mbit xa dub men, no uteyono xa bexa
nibe'e wa. Cha myun Pilat cuent Jesús
ndo' bexa uke'a bexa xa ndo' cruz, lak
nlad be men wa.

Mke'a bexa Jesús ndo' cruz
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Le'a nes ncha'ano be soldad Jesús,
mzhe'al bexa dub xabgi'i ngwa' ge'e, xa
nsalea' Simón xa gezh Cirene. Cha mbin
bexa juers go'o Simón cruz ten Jesús, cha
mxo'ob bexa-yá tso'o xa, ncha'nkea xa
tso'o Jesús.
27 No kwa'ad be men usankea tso'o
Jesús, nsea lat bexa wa ncha'a kwa'ad be
xagots uge' ndo'onno Jesús.
28 Le'a Jesús cha mgeakso' mwi'i ndo'
be xagots wa, cha ndab xa:

—Bego xagots Jerusalén, lá go'onno
bega na', ndi bi'inno bega le'aka le'a bega
no be xin bega.
29 Le'a gal be wizh le'a be men gab:
"Uzhebpa wen yoo be xagots lá yo'o gan
gap me'ed, no bexa lá yoxinna, no bexa lá
ngunga'al me'ed."
30 Le'a be wizh we'e gab be men ndo'
be ge'e ubi'i ba': "Ulayat bega tso'o besa",
no gab bexa ndo' be bet: "Ulate bega tso'o
besa."
31 Le'a bexa lnde'e ndanno na', ná na'
ni dub ke lá ndap, mata bexa ndap ke wa
mas gealkwea' ini'í.
32 Le'a be soldad wa mbi'i no stop bexa
ugap ikea ndo' cruz wats Jesús.
33 Le'a gor na ulaya' bexa sa nsalea' tit
gek men, cha mke'a bexa Jesús ndo' cruz.
Cha mke'a bexa dub xa ugap wa ndo' cruz
wats Jesús lad ga'al, le'a stub xa wa wats
lad raves.
34 Le'a Jesús cha ndab:

—Dios Xus na', binge' ladna go ndo'
be men ndee, le'a bexa ka lá ini'í xta'an
ndunbe.

Cha ulo'o be soldad dub suert ndontsa
ini'í bexa ná tonpa ika'a be xab Jesús.
35 Le'a kwa'ad be men ndewi'i sa wa.
Le'a bexa nsak ten bexa judio xela ndení'i
ndo' Jesús, ndab bexa ndo' be ltsa'a bexa:

—Le'a xa ba' ngokno be men, nat ulat
xa le'aka xa ndo' gealgut, tal le'a xa ta
ugeaka le'a nak Cristo xa na mti Dios.
36 Le'a be soldad no xela uní'ibe ndo'
Jesús. No msa'a bexa vin ula' goo xa.
37 Ndab bexa ndo' Jesús:

—Tal lu le'a nak xa nibe'e ten bexa
judio, nat blat le'aka lu.
38 Le'a gek cruz ten Jesús mke'a bexa
dub letr ndab-a: "TA NDEE XA NIBE'E
TEN BEXA JUDIO." Le'a ta wa nkea di'izh
griego, no di'izh latín, no di'izh hebreo.
39 Le'a dub xa ugap no nkea ndo' cruz
no xela uní'i ndo' Jesús, ndab xa:

—Tal lu nak Cristo, ula' ndo' cruz ba',
cha uxe'e besa ndo' be cruz ndee.
40 Ná le'a stub xa ugap wa cha uteyo xa
na li ndab wa, ndab xa:

—Lba'a ntsaksi bexa lu, ¿ná lá nzheb lu
ndo' Dios zha?
41 Le'a wa nsabndo'ka ndeni'í gealk-
wea' ndee, le'a wa ndekix ta ugap mbin
wa. Parea le'a xa ndee ni dub ta ugap lá
ngun.
42 Cha no ndab xa ndo' Jesús:

—Jesús, utse'a ladna go na' gor na
isaxan inibe'e ga.
43 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a na' gáp le'a wizh nat le'a lu no
yo'ono na' gibe'a.

Jesús ngut ndo' cruz
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Le'a ngol gor gawizh cha mkaw idub
ndo' gizhliyo, gast gor nkea uyon uzhe.
45 Le'a be gor wa le'a wizh yá lá nlu'uta.
Cha usaw lad uta'a ncho bse'a len ni'i ten
Dios, ngok top ble'a-yá.
46 We'e le'a Jesús uge' ndab:

—Dios Xus na', ndo' ya'a ga uchan na'
gealnaban ten na'.

Cha ngut xa.
47 Le'a gor uni'í xa nibe'e ten be soldad
ta uyo'o wa, cha ndab xa:

—Le'a Dios uzhebpa dub Dios si'il. Ta
ugeaka le'a xabgi'i ndee dub xa wenka.
48 Le'a itea be men nde sa wa, bexa na
li uni'í be ta uyo'o wa, cha nsea'be bexa
uzhe'eb kwea' ncho ladna bexa.

49 Na' le'a bexa na nchando' Jesús sittsa
ndewi'ibe, no liga be xagots na li usankea
tso'o Jesús zha uto'o bexa Galilea.

Jesús mga'ach
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50 Uyo'o dub xabgi'i nsalea' Kosé xa
gezh Arimatea ten distrit Judea. Le'a xa
wa dub xa nsak ten bexa judio, dub xa
wen nak ndo' be men no ndo' Dios.
51 No nkenkea' xa zha inibe'e Dios ndo'
gizhliyo. No na'anpa isak ladna xa ta
mbinno be ltsa'a xa Jesús, bexa nsak ten
bexa judio.
52 We'e cha ngwa' xa ndo' Pilat unab xa
Jesús.
53 Cha uxe'e xa Jesús ndo' cruz, cha
mtixko xa xa ngut wa dub ble'a lad nagud.
Cha ulo xa xa wa len dub ba'a cuent nak
ge'lo'o len dub ge'da'a, dub sa ni dub men
gol ga'ach.
54 Le'a ta wa wizh nsaxkwa'a bexa judio
ta gunti'in bexa wizh ne'e bexa. Le'a gor
mga'ach Jesús dub gor uzhe yamer yatso'
wizh wa.
55 Le'a be xagots na ukeseano Jesús zha
na uto'o bexa Galilea usankea tso'o Kosé,
cha uni'í bexa pa nde ba'a sa mga'ach
Jesús.
56 Cha nsea' bexa le'aka gezh Jerusalén,
cha msaxkwa'a bexa be ta uxe'e ya'lo
bexa las Jesús. Cha mne'e bexa dub wizh
lak nibe'e ley ten bexa.

24

Jesús mban ndo' gealgut
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

1 Le'a ngol wizh ned ten sman gor bi
ukalta na', uto'o be xagots wa, ncha'be
bexa sa nde ba'a mga'ach Jesús. Mbi'i
bexa be ta uxe'e li msaxkwa'a bexa wa,
nsea stapla be xagots ncha'ano bexa.
2 Le'a gor ulaya' bexa sa wa, uni'í
bexa le'a ge' li nso'nyaw to'o ba'a wa yá
na'anlapa nso' sa wa.
3 Cha uyo'o bexa len ba'a, cha uni'í bexa
le'a Jesús na'anla sa wa.
4 Cha ngwatena' bexa, ni lá ini'í bexa
xte'e gun bexa. Zha le'a bexa mna'la top
be xabgi'i nak lad nagud ndon nla'beal'
ndela wats bexa.
5 Cha mzheb bexa, mwi'i bexa ndi ndo'
yo. Le'a be xabgi'i wa cha ndab:
—¿Xta'an nkwa'an bega dub xa nban sa
ten bexa ngut?
6 Le'a Jesús wa na'anla len ba'a ndee,
le'a xa ubanla. Btse'a ladna bega ta ndab
xa ndo' bega zha na bi ncho xa Galilea,
7 ndab xa: "Le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, nsabndo' yak cuent ndo' ya'a be
men ugap, no ikea na' ndo' cruz. Parea
gal wizh yon le'a na' ibangal."
8 We'e le'a be xagots wa cha mtse'a
ladna be di'izh ndab Jesús wa.
9 Cha nsea'be bexa le'aka Jerusalén,
mbidi'izh bexa ta uni'í bexa ndo' isatib-
dub be xmen Jesús no ndo' iteata bexa
ukeseano Jesús.
10 Le'a be xagots na li mbidi'izh ta wa
ndo' be xmen Jesús wa, le'a xa wa Marí
xa gezh Magdala no Juana no Marí xna'a
Jacob no stapla xagots.
11 Ná le'a be xmen Jesús lá ngungea
ladna ta ndab be xagots wa, le'a bexa ndi
ndab le'a bexa wa xa loc.
12 Parea le'a Pedr cha uto'o karrel
ncha'a to'o ba'a. Le'a gor na mwi'i xa
len ba'a wa, ndon nabtsa be lad ubixyo'o
Jesús uni'í xa. Cha myach Pedr, ng-
wanseana xa ta uyo'o wa.

Jesús mlundo' ndo' top xabgi'i nes ncha'a Emaús
(Mr. 16:12-13)

13 Bi le'a wizh wa le'a top xabgi'i na
no ukeseano Jesús nsea'be nes ncha'a
gezh Emaús. Le'a ta wa pa dub tibdub
kilómetro sit wats Jerusalén.
14 Le'a bexa wa nsea'be yadi'izh itea be
ta na li uyo'o Jerusalén wa.
15 Ná ndalen li nsea'be yadi'izh bexa ta
wa, le'a Jesús cha ulaya' wats bexa, cha
no xa ncha'ano bexa wa.
16 Parea le'a Dios lá ula'a igondo' bexa
Jesús.
17 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an nsea'be yadi'izh bega nes
ndee? ¿No xta'an lba'a uban ncho ladna
bega zha?
18 Le'a dub xa nsalea' Cleofas cha
uka'ab ndab:

—¿Ndon gokama nak dub xa sit uto'o lá ini'í xta'an uyo'o Jerusalén be wizh ndee zha?
19 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an uyo'o sa wa zha?
Le'a bexa wa cha ndab:
—Ta ngwasea Jesús xa Nazaret, xa mbidi'izh sakndo' Dios, no sian uyon mbin xa, no uzhebpa wen mluu xa be men. Le'a Dios nsea itea be men msak ladna lak mbin xa.
20 Ná le'a be ule'ay nibe'e no bexa nsak ten besa myun cuent Jesús gat xa. Cha mke'a bexa xa ndo' cruz.
21 Le'a besa mbinbe'e le'a xa le'a ulat beuna xa Israel ndo' ya'a bexa nibe'e, ná nat myonla wizh ngok ta wa.
22 Le'a pla be xagots ncho lat besa ngwa' sa mga'ach Jesús wa gor bi ukalta na',
23 ná le'a bexa lá izheal-la Jesús sa wa. Cha myach bexa ndab bexa le'a bexa uni'í be angel ndab le'a Jesús ubanla.
24 Le'a pla be ltsa'a besa cha no ngwa'wi'i sa wa, cha uni'í bexa be ta'a lakkata ndab be xagots wa, ná le'a bexa no na'anpa ini'í Jesús.
25 Le'a Jesús cha ndab:
—Uzhebpa lid le'a ndanbe'e bega. No uzhebpa cha'aw ndangea ladna bega be ta polta mbidi'izh be men sakndo' Dios.
26 ¿Lá ini'í bega zha lid nsabndo'ka itid Cristo itea be ta wa, we'eta ya' xa wats Dios?
27 Cha usaxan Jesús ndadi'izh itea be ta nkeani'i di'izh ten Dios cuent ten Jesús. Ned mbidi'izh xa ta mke'a Moisés, we'eta mbidi'izh xa ta mke'a iteata bexa mbidi'izh sakndo' Dios.
28 Le'a gor na ulaya' bexa gezh Emaús wa, le'a Jesús cha mbinta ncha'ata mas sit.
29 Ná le'a bexa wa dubpa ndab ndo' Jesús:
—Sa ndeetsa bya'anno ga besa, le'a nat nseala te'al.
Le'a Jesús cha we'etsa mya'anno bexa wa.
30 Ngol gor nde bexa ndo' mes gaw bexa, le'a Jesús cha usen dub pan, cha msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a xa-yá, cha msa'a xa-yá ndo' bexa wa.
31 Le'a gor wa le'a bexa wa cha mgondo' Jesús, ná le'a Jesús cha unitndo' sa wa.
32 Cha ndab dub xa wa ndo' stub xa:
—Ta we'eka uzhebpa mten ladna wa gor na li mbidi'izh xa xte'e nkeani'i di'izh ten Dios, gor na nsea'be min nes wa.
33 Bi le'a gor wa cha myach bexa le'aka Jerusalén, sa ndebe isatibdub be xmen Jesús no stapla bexa ndeno bexa sa wa.
34 Le'a bexa nde sa wa cha ndab:
—Le'a Jesús ta ugeaka mbanla, le'a xa wa mlundo' ndo' Simón.
35 We'e le'a itop bexa wa cha no mbidi'izh ta ngwasea bexa nes ncha'a Emaús, no xte'e mgondo' bexa Jesús gor ule'a xa pan.

Jesús mlundo' ndo' kwa'ad bexa ndangea ladna Jesús
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Le'a ndalen ndeyadi'izh bexa ta wa, zha le'a Jesús ulatso'la tlaw bexa. Cha ndab xa:
—¡Dios gun wen yoo ladna bega!
37 Le'a bexa cha uzhebpa mzhebbe, mbinbe'e bexa le'a Jesús dub ta ntalad.
38 Ná le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an nzheb bega? ¿No xta'an lba'a lá ndangea ladna bega le'a na' Jesúska?
39 Bwi'i bega ya'a na' no xo'o na', no bgal bega na'. Le'a na' le'aka Jesús. Le'a dub ta ntalad lá ndap ni tit no ni las na, lak na' bega na'.
40 Le'a gor na li ndab Jesús, cha mluu xa ya'a xa no xo'o xa.
41 Le'a bexa uzhebpa mten ladnabe no ndanseana bexa, parea bi lá ndangea ladna bexa ti le'a Jesús ta wa. Ta we'e le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an ndap bega gaw na'?
42 Cha msa'a bexa dub ble'a mbeal mgi'ix no dub ble'a mgu'ud ncho mzhin.
43 Le'a Jesús cha usen-a, cha udaw xa-yá ndo' ga'al bexa wa.
44 Cha ndab Jesús:
—Btse'a ladna bega ta na li mbidi'izh na' ndo' bega, zha na li ndesea beuna wa. Ndáp na' le'a itea be ta'a nkeani'i cuent ten na' ndo' be libr mke'a Moisés, no ndo' be libr mke'a bexa mbidi'izh sakndo' Dios, no ndo' libr Salmos, le'a ta wa nsabndo'ka li gak.

45 Le'a Jesús cha mbidi'izh ndo' bexa
lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndontsa
yakbe'ena bexa-yá,
46 ndab xa:
—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i le'a
Cristo nsabndo'ka li gat no iban xa wizh
yon ndo' gealgut.
47 No nsabndo' gudi'izh be xmen na'
cuent ten na' ndo' itea be men, ndontsa
ula'a bexa be ta ugap nak bexa, no utsu'u
Dios be ke ten bexa. Ndon ned Jerusalén
ndee no gast idub ndo' gizhliyo gudi'izh
bega ta wa.
48 Le'a bego nak bexa uni'í be ta li uti'id
na' wa.
49 Bla'ach bego le'a na' utu'ubka
Espíritu ten Dios, xa ndabka Xus na'
usa'a ndo' bega wa. Cha lá ika'an bega
Jerusalén ndee, gast ika'aka bega juers
ilen gibe'a wa.

Jesús mkea gibe'a
(Mr. 16:19-20)

50 We'e le'a Jesús cha mbi'i bexa dub
lad to'o Jerusalén gax gezh Betania. Cha
msa'ab Jesús be ya'a na lad nde bexa, cha
unab xa ndo' Dios ula'ach Dios bexa.
51 Ndalen li nso'yadi'izh Jesús ta wa, le'a
xa cha nsea', mkea xa gibe'a.
52 Le'a bexa wa cha msaxib, ngwankea
bexa Jesús. We'e cha uzhebpa mten ladna
bexa, myach bexa le'aka Jerusalén.
53 Cha itea wizh nda'be bexa tale ten
ni'i ten Dios, ndankea bexa Dios, no nsa'a
bexa xno ndo' Dios. Lika nak-a.

Be di'izh ten Jesús mke'a Juan

Le'a dub xa nsalea' Juan mke'a sian be ta mluu Jesús, no xte'e yak dub men xin Dios. Na'anpa uzhe'eb nse'at xa be ta mbin Jesús. Mke'a xa libr ndee ndontsa gungea ladna be men le'a Jesús le'a nak Cristo, Xin Dios, cha gap bexa dub gealnaban kub. Ndab-a le'a Jesús nak xa mtu'ub Dios, nak xa Xin Dios myak men. Sian biaj ndab-a le'a be men nsabndo' gungea ladna Jesús. Le'a sa na nsayando' libr ndee ndadi'izh-a xte'e ngut Jesús no xte'e uban xa, no xta'an lult unibe'e xa ndo' be xmen xa.

Jesucristo nak Di'izh ten Dios myak men

1 Le'a zha ndon le'a ned, le'a xa nak Di'izh nchola.
No nso'la xa nak Di'izh wa wats Dios, le'a xa wa nak Dios.
2 Le'a zha ndon le'a ned wa, le'a xa wa nso'la wats Dios.
3 Le'a iteanak be ta ncho le'a ta wa ngoknde'e juers ten Di'izh wa.
Ni dub ta'a na'anpa yo'o tal le'a xa wa lá ngunde'e-yá.
4 Le'a xa wa le'a nsa'a gealnaban ten be men,
le'a gealnaban wa le'a nak xe'a ten bexa.
5 Le'a xe'a wa nsu sa ukaw,
le'a sa ukaw wa lá gun gan yu'u xe'a wa.

6 Uyo'o dub xabgi'i le'a Dios mtu'ub, le'a ta wa Juan xa ulalea' be men.
7 Le'a xa wa mbidyadi'izh cuent ten xa nak xe'a wa, ndontsa itea be men gungea ladna xa wa.
8 Le'a Juan na'anpa le'a nak xe'a wa, le'a xa ndi mbidyadi'izhtsa cuent ten xa nak xe'a.
9 Le'a xa na ta ugeaka nak xe'a, xa nsu xe'a ten Dios ndo' be men, le'a xa wa mbi'id ndo' gizhliyo ndee.
10 No ukesea xa ndo' gizhliyo ndee. Le'a juers ten xa ngoknde'e gizhliyo, parea le'a be men ncho ndo' gizhliyo lá igondo' xa.
11 Mbi'id xa ndo' bexa Israel, parea le'a be ltsa'a xa wa lá isakyo'ón ta ndab xa.
12 Ná le'a itea be men na msakyo'ón ta ndab xa no mbingea ladna bexa xa, ndo' bexa wa msa'a xa juers myak bexa xin Dios.
13 Le'a ta na nak bexa xin Dios wa le'a ta wa na'anpa dub ta ndun be men, le'a ta wa ndi dub ta nsa'a Dios.
14 Le'a xa nak Di'izh wa myak men, cha uyo'o xa lat besa. Sbe'en nkwea' ladna xa be men no sbe'en gealngea ndadi'izh xa. No uni'í besa xte'e juert nak xa ta na le'a xa ga dubkama nak Xin Dios.
15 Le'a Juan wa mluu be men xte'e nak xa nak Di'izh wa, uge' ndab Juan ndo' bexa:
—Le'a cuent ten xa ndee mbidi'izh na', gor na ndáp na' le'a xa na ilen tso'o na' wa mas nsak ndo' na', geal le'a xa wa nedka nchola ndo' na'.
16 Le'a xa uzhebpa utsin nak ndo' beuna, no uzhebpa ndakno xa beuna itea be wizh.
17 Le'a juers ten Moisés le'a Dios msa'a ley ten na. Parea le'a juers ten Jesucristo le'a Dios mluu xte'e nkwea' ladna xa beuna no xte'e nak gealngea ten xa.
18 Ni dub men gol ni'í Dios. Ná le'a xa na ga dubkama nak Xin Dios, xa na nsob wats Tad Dios, le'a xa wa mluu ndo' beuna xte'e nak Dios.

Juan xa ulalea' be men mbidi'izh cuent ten Jesús
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

19 Le'a dub wizh le'a bexa nibe'e ten bexa judio mtu'ub pla be ule'ay no pla bexa levita, uto'o bexa gezh Jerusalén ngwa'inabdi'izh bexa ndo' Juan xa ngolea' be men ná ton nak Juan.
20 Le'a Juan na'anpa ukwi'in, ndi ga'alka ndab xa ndo' bexa wa:
—Le'a na' na'anpa le'a nak Cristo.
21 Le'a bexa wa cha unabdi'izhgal ndab bexa:
—¿Tonxá lu zhaga? ¿Nak lu profet Elí zha?
Le'a Juan cha ndab le'a xa na'anpa le'a ta wa. We'e unabdi'izhgal bexa, ndab bexa:
—¿Nati lu profet ndi'izh ga ilenka wa?

Le'a Juan cha ndabgal le'a xa na'anpa le'a ta wa.
22 Le'a bexa wa cha ndabgal:
—¿Ton nak lu zha? Le'a besa juerska gab-a ndo' bexa na mtu'ub besa. Nat gud ton nak lu.
23 Le'a Juan cha uka'ab ndab:
—Le'a na' ndee le'a nak xa na nke-seyadi'izh ge'e sa bid, uge' ndáp na': "Bkeaso' bega nes ilen Xa Nibe'e."
Le'a ta wa ta ndab Isaías tiemp polta.
24 Le'a bexa mtu'ub bexa fariseo wa
25 cha unabdi'izhgal ndab bexa:
—¿Xta'an ngolea' lu be men, tal lu lid le'a nak Cristo, ni Elí, ni profet ndi'izh ga ilenka wa?
26 Le'a Juan cha uka'ab ndab:
—Le'a na' nits-tsa ngolea' be men, ná le'a lat bego ncho dub xa le'a bego bi lá nchando'.
27 Le'a xa wa nedla ncho ndo' na' ndee, parea le'a xa ilen ndi tso'o na'. Le'a na' ni lá isaya kote ndab xa wa, le'a xa wa mas nsak ndo' na'.
28 Le'a be ta ndee uyo'o gezh Betábara, stub to'o yowbe'e Jordán, sa na ulalea' Juan be men.

Jesús nak cuent Borreg Ben ten Dios

29 Ngol stubtsa wizh le'a Juan uni'í le'a Jesús nsalaya' gax wats Juan. Cha ndab Juan ndo' be men:
—Bwi'i bego, le'a xa ba' le'a xa nak cuent Borreg Ben ten Dios, xa ntsu'u be ke ten be men.
30 Le'a cuent ten xa ba' li mbidi'izh na' gor na ndáp na' le'a tso'o na' ilen dub xa mas nsak ndo' na', geal le'a xa nedla ncho ndo' na'.
31 Le'a zha we'e le'a na' ndee bi lá nchando' xa, ná le'a na' ngwal ulalea' be men nsea nits, ndontsa li igondo' bexa Israel wa xa.
32 No ndab Juan:
—Le'a na' uní le'a Espíritu ten Dios uto'o gibe'a cuent dub palom ncha'la' sa nso' Jesús.
33 Le'a zha wa le'a na' bi lá nchando' xa ba', parea le'a Dios xa mtu'ub na' kolea' na' be men nsea nits, le'a xa wa ndablaka ndo' na' le'a gek xa na iní na' ila' Espíritu ten Dios, le'a xa wa kolea' men nsea Espíritu ten Dios.
34 Le'a na' uní ta wa ta we'e ndáp na' ndo' bego le'a xa ba' nakka Xin Dios.

Bexa ndon ned ngok xmen Jesús

35 Ngol stubtsa wizh le'a Juan nso'gal sa wa nsea stop xmen xa.
36 Le'a gor uni'í Juan nsatid Jesús sa wa, cha ndab Juan ndo' bexa:
—Bwi'i bego, le'a xa ba' xa nak cuent Borreg Ben ten Dios.
37 Le'a gor na mbi'ín itop be xmen Juan ta wa, cha usankea bexa tso'o Jesús.
38 Le'a Jesús cha mgeakso' mwi'i xte'e nchankea bexa tso'o na, cha ndab xa:
—¿Xta'an nkwa'an bega zha?
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab bexa:
—Rabí, ¿pa ncho go zha? —le'a rabí wa dub di'izh gab mech.
39 Le'a Jesús cha ndab:
—Wa'a beuna, ini'í bega pa-yá.
Le'a bexa wa cha ncha'be, uni'í bexa pa ncho Jesús. Le'a ta wa pa gor nkea udap gor uzhe. Cha uyo'ono bexa Jesús sa wa idub uzhe wa.
40 Le'a itop bexa na li mbi'ín ta ndab Juan wa cha usankea tso'o Jesús, le'a dub xa wa nsalea' Ndres, wit Simón Pedr.
41 We'e le'a Ndres wa ned ngwa'kwa'an wit na Simón, cha ndab xa:
—Le'a besa mzhe'al xa nak Mesías —le'a Mesías wa dub di'izh hebreo, gab-a Cristo, xa mti Dios.
42 Le'a Ndres cha mbi'i Simón wats Jesús. Le'a Jesús cha mwi'i ndo' Simón, cha ndab Jesús:
—Le'a lu Simón, xin Jonás. Le'a nat le'a lu isalea' Cefas —le'a di'izh griego le'a ta wa Pedr, dub di'izh gab ge'da'a.

Jesús mzhe'al Julip no Natanael

43 Ngol stubtsa wizh le'a Jesús nlad ya' distrit Galilea. Cha mzhe'al xa dub xabgi'i nsalea' Julip, cha ndab xa:
—Usankea tso'o na'.
44 Le'a lazh Julip wa gezh Betsaida, lazh Ndres no Pedr.
45 Le'a Julip cha ngwa'kwa'an dub xabgi'i nsalea' Natanael, ndab xa:
—Le'a besa mzhe'al xa na mke'a Moisés no be profet cuent ten na. Le'a xa wa Jesús xa gezh Nazaret, xin Kosé.
46 Le'a Natanael wa cha ndab:

—¿Cha syo'o gan ito'o dub xa wen Nazaret zha?
Le'a Julip cha uka'ab ndab:
—Ncha'a wa igondo' lu xa.
47 Le'a gor na uni'í Jesús ncha'laya' gax Natanael wats Jesús, cha ndab Jesús cuent ten Natanael:
—Le'a xa ba' ta ugeakapa nak dub xa Israel, dub xa na'anpa nkwi'inno be men.
48 Le'a Natanael cha ndab:
—¿Xte'e nchando' ga na'?
Le'a Jesús cha ndab:
—Na' uníla lu gor na nsob lu xan ya la'aw, gor biseata kwezh Julip lu.
49 We'e le'a Natanael cha ndab:
—Mech, nat uní na' le'a go nak Xin Dios, no nak ga Xa Nibe'e ten Israel.
50 Le'a Jesús cha ndab:
—Ta na ndáp na' le'a na' uní lu xan ya la'aw wa, ¿ta we'e ndangea ladna lu le'a na' nak Xin Dios zha? Le'a lu ini'í be ta mas si'il ndo' ta uni'í lu nat wa.
51 No ndab Jesús ndo' bexa nde sa wa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a bego ini'í le'a gibe'a ya'al, le'a be angel ten Dios ikea no ila' wats na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.

2

Jesús myunno nits vin

1 Ngol schon wizh le'a gezh Caná ten distrit Galilea uchilya'a dub men. Le'a Marí xna'a Jesús no nso' sa wa.
2 No uyo'o kombid ndo' Jesús nsea be xmen xa.
3 Ngol gor le'a vin ubid, le'a xna'a Jesús cha ndab ndo' Jesús:
—Le'a bexa yá lá ndapta vin.
4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Naa, ¿xta'an ngi li ndab go zha? Le'a na' biseata gal wizh ulu na' ton nak na'.
5 Parea le'a xna'a Jesús cha ndab ndo' bexa ndun ti'in sa wa:
—Bin bega lak gab xa ndee.
6 Le'a sa wa ndebe dub xo'op gets ubi'i nakcha'aw sbe'en ge' ta nyo'o nits len na. Le'a nits nyo'o len ta wa ta na'a bexa, ndontsa umbi'i gak bexa ndo' Dios lak nibe'e costumbr ten bexa judio. Le'a len kadga dub gets wa nyo'o pa dub gayo'o litr nits.
7 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa ndun ti'in wa:
—Bchea bega be gets ndee yoo nits-a.
Le'a bexa cha mchea be ta wa.
8 We'e le'a Jesús cha ndabgal ndo' bexa:
—Nat ulo'o bega dub tuzh-a, cha bi'i bega-yá ndo' xa nchansu gast ba'.
Cha mbi'i bexa-yá.
9 Le'a bexa wa uni'í pa uto'o-yá, parea le'a xa nchansu gast wa gor na mbin xa preb nits myak vin wa, le'a xa lá ini'í pa uto'o-yá. Cha utezh xa xabgi'i mchilya'a wa,
10 cha ndab xa:
—Le'a itea ndo' be gast le'a be men ned vin wen nsa'a. We'e le'a gor na yá ngula be men kwa'al-a, we'e cha nsa'a xa vin mas ndidotsa wen. Parea le'a go gast gor nat nsa'a vin ndon le'a wen.
11 Le'a ta na li mbin Jesús gezh Caná ten Galilea wa, le'a ta wa uyon ned mbin Jesús. Le'a ta wa mluu ta juert nak Jesús, ta we'e le'a be xmen xa mge' ladna xa.
12 Tso'o wa cha mlayo'o Jesús gezh Capernaum, no xna'a Jesús no be wit xa no be xmen xa. Cha uyo'o bexa gezh wa pla wizh.

Jesús ulantu'ub bexa ndi'ibudo'o ta'a tale ten ni'i ten Dios
(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

13 Le'a ngol zha yá nsayal gax ujest Pascua, ta ndun bexa judio, le'a Jesús no uto'o ncha'a gezh Jerusalén.
14 Le'a ngol sa wa cha uni'í Jesús le'a tale ten ni'i ten Dios ndeudo'o bexa ngon, no borreg, no palom. No ndebe be men ntil med.
15 Cha usen Jesús dub do'o, mbinti'in xa-yá ulantu'ub xa be borreg no be ngon no bexa na li ndi'ibudo'o bema wats ni'i ten Dios wa. Cha mtixte xa be mes ten bexa ntil med, mte'achso xa be med ten bexa wa.
16 Cha ndab xa ndo' bexa ndi'ibudo'o palom wa:
—¡Ulate bega be ta ba' sa ndee! ¡Lá gunno bega lid Xus na' cuent dub ndo' xge'e!
17 Le'a gor we'e le'a be xmen Jesús cha mtse'a ladna lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: “Uzhebpa ulach na' lid go Dios.”

18 Le'a bexa nibe'e ten bexa judio cha
ndabbe ndo' Jesús:
—¿Xta'an ngi lba'a ndun lu? ¿Xta'an
dub ta'a gun lu uluu le'a Dios nlad mbin
lu ta ba'?
19 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Blate bega ni'i ten Dios ndee, le'a na'
wizh yontsa ixiste-yá stub biaj.
20 Le'a bexa cha ndabbe:
—Le'a ni'i ten Dios ndee ngoknde'e dub
top ga'al ncho xo'op li'in. ¿Ná ndab lu zha
chontsa wizh ixistegal lu-yá?
21 Ná le'a Jesús ndab ta wa cuent ten
le'aka xa.
22 Ta we'e le'a zha na mas tso'o wa
mban Jesús ndo' gealgut, le'a be xmen
xa cha mtse'a ladna ta li ndab xa wa.
Cha mas mbingea ladna bexa lak nkeani'i
di'izh ten Dios cuent ten Jesús, no ta li
ndab Jesús cuent ten le'aka xa.

Jesús nchando' lado'o be men

23 Le'a zha li ncho Jesús Jerusalén ujest
Pascua wa, le'a kwa'ad men mbingea
ladna Jesús ta na uni'í bexa be uyon mbin
Jesús.
24 Ná le'a Jesús lá ngungea ladna ta wa,
le'a Jesús nchando' xte'e ndanbe'e bexa.
25 No lá nki'in ton gab ndo' Jesús xte'e
nak be men, le'a Jesús nchando'la lado'o
be men.

3

Jesús ndadi'izhno Nicodemo

1 Uyo'o dub xa fariseo nsalea'
Nicodemo, xa no nak dub xa nsak ten
bexa judio.
2 Le'a dub gor te'al ulaya' xa wats Jesús,
cha ndab xa:
—Mech, le'a besa uni'í le'a go Dioska
mtu'ub, ndontsa uluu ga be men. Le'a
na'an ton gun gan gun be uyon ndun ga,
tal le'a Dios na'anpa iso' wats xa.
3 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' lu le'a tal ton lá gal
stub biaj, le'a xa lá yoo gan ini'í sa nibe'e
Dios.
4 Le'a Nicodemo cha ndab:
—¿Xte'e yoo gan gal dub xa goxla stub
biaj zha? Lá yoo gan yo'o xa len xna'a xa,
cha galgal xa stub biaj.
5 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' lu le'a tal ton lá gal
nsea nits no Espíritu ten Dios, lá yoo gan
yate xa sa nibe'e Dios.
6 Le'a bexa na ndal lak ndal be men, le'a
xa wa mentsa nak. Ná le'a bexa na ndal
stub biaj lak nsa'a Espíritu ten Dios le'a
xa wa xa ten Espíritu wa.
7 Lá yanseana lu ta ndáp na' le'a be men
nsabndo'ka gal stub biaj.
8 Le'a mbi nda' guni'i pa nlad na no
ndo'ón lu nbezh-a, parea le'a lu ni lá ini'í
pa nsea-yá no pa ncha'a-yá. No liga nak
gealnaban nsa'a Espíritu ten Dios ndo' be
men.
9 Le'a Nicodemo cha ndab:
—¿Xte'e nak ta ndee zha?
10 Le'a Jesús cha ndab:
—Lu nak mech ten bexa Israel, ¿ná lá
yakbe'ena lu ta ndee zha?
11 Le'a na' gáp le'a besa ndadi'izh ta
nchando' besa no ta uni'í besa. Parea le'a
bega lá ndangea ladna-yá.
12 Ná tal le'a bega lá ndangea ladna gor
ndadi'izh na' cuent ten be ta ncho ndo'
gizhliyo ndee, ¿xte'ema gungea ladna
bega-yá gor gudi'izh na' cuent ten be ta
ncho gibe'a ba' zha?
13 ’Na'an ton gol ga' gibe'a, nabtsa na'
ulen gibe'a le'a na' nak Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo.
14 No lak uxits Moisés dub uzhib gi'ib
ge'e sa bid wa, no liga ixits be men na',
Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
15 ndontsa tal ton gungea ladna na' lá
gak perdid, ndi gap bexa gealnaban nunk
lá idub.

Dios nkwea' ladna be men

16 ’Le'a Dios uzhe'eb nkwea' ladna be
men, ta we'e msa'a xa dubkama Xin xa,
ndontsa tal ton gungea ladna xa lá gak
perdid ndo' Dios, ndi gap xa gealnaban
nunk lá idub.
17 Le'a Dios mtu'ub Xin na ndo' gizhliyo
na'anpa nsea utsaksi xa be men, le'a xa
ndi nsealo'o be men ndo' be ke ten bexa.
18 ’Le'a bexa na ndangea ladna Xin
Dios, le'a Dios na'anpa gab le'a bexa wa
ndap ke. Parea le'a bexa na lá ndangea
ladna xa wa, le'a Dios ndabla le'a bexa
wa ndapka ke, geal le'a bexa lá ngungea
ladna xa nabkama nak Xin Dios.

19 Le'a bexa wa ndap ke ndo' Dios geal
le'a zha ulen xa nak xe'a ten Dios ndo'
gizhliyo ndee, le'a bexa lá nlad xe'a wa,
ndi sa ukaw nlad bexa le'a bexa sbe'en
be ta ugap ndun.
20 Le'a tal ton gun be ta ugap, le'a xa wa
nxeeno ladna xe'a, no lá ibii xa ndo' xe'a,
ndontsa lá ulu'u-yá be ta ugap ndun xa.
21 Parea tal ton gun lak nak gealngea ten
Dios, le'a xa wa nbii ndo' xe'a, ndontsa
uluu xe'a wa le'a xa ndunka lak nlad Dios.

Juan mbidi'izhgal cuent ten Jesús

22 Tso'o wa le'a Jesús cha ncha'ano be
xmen na distrit Judea, cha uyo'o bexa dub
nde'ep sa wa, no ngolea' Jesús be men.
23 Le'a Juan noga ngolea' be men sa
nsalea' Enón gax sa nde gezh Salim, geal
le'a sa wa kwa'al nits ncho. Le'a be men
ncha'be wats Juan, cha ulalea' xa bexa
wa.
24 Le'a ta wa zha biseata ikea Juan
litgi'ib.
25 We'e le'a be xmen Juan no stapla
bexa judio usaxan ndeyoto'o cuent ten
xte'e nsambi'i bexa ndo' Dios.
26 Le'a be xmen Juan cha ulaya' wats
Juan, cha ndab bexa:
—Mech, le'a xa na li ulen wats go stub
to'o yowbe'e Jordán, xa na li mbidi'izh ga
cuent ten na, le'a xa wa no ngolea' be men
no itea be men ncha'be wats xa.
27 Le'a Juan cha ndab:
—Na'an xta'an yoo gan gun dub men tal
le'a Dios na'anpa usa'a-yá.
28 Le'a bego uni'í le'a na' ndáp le'a na'
na'anpa le'a nak Cristo, le'a na' ndee ndi
nak xa nedtsa mtu'ub Dios ndo' xa wa.
29 Le'a sa nchilya'a dub men le'a xagots
nak xa tenka xabgi'i nchilya'a wa. Le'a
amig ten xabgi'i nchilya'a wa nso' wats xa
no uzhebpa nten ladna xa gor na ndo'ón
xa ti xabgi'i wa. No liga le'a na' uzhebpa
nten ladna nat ta na ndon na' ta ndun
Jesús.
30 Nsabndo'ka le'a xa wa nsayak mas
dub xa nsak, ná le'a na' ndee ndi nsayak
dub xa uxee nsak.

Xin Dios ulen gibe'a

31 ’Le'a Jesús xa ulen gibe'a, no mas
nsak xa ndo' itea be men. Le'a bexa
ncho ndo' gizhliyo ndee mentsa nak, no
ndadi'izh bexa ta ncho ndo' gizhliyo. Ta
we'e le'a xa na ulen gibe'a wa mas nsak
ndo' itea be men.
32 Le'a ta uni'í xa no ta mbi'ín xa, ta
we'e ndadi'izh xa, parea le'a be men lá
ndangea ladna ta wa.
33 Ná le'a tal ton ndangea ladna ta
ndadi'izh Jesús, le'a ta wa nluu le'a
xa ngondo' le'a Dios sbe'en gealngea
ndadi'izh.
34 Le'a Dios le'a mtu'ub Jesús ndadi'izh
xa di'izh ten Dios, no uzhebpa nsa'a Dios
Espíritu ten na ndo' xa.
35 Le'a Tad Dios nkwea' ladna Xin na,
no msa'a Dios itea be ta'a inibe'e xa.
36 Le'a tal ton gungea ladna Xin Dios,
le'a xa wa gap gealnaban nunk lá idub.
Parea le'a tal ton lá nlad gungea ladna Xin
Dios, le'a xa wa na'anpa gap gealnaban
wa, le'a Dios ndi utsaksi xa.

4

Jesús mbidi'izhno dub xagots Samaria

1 Le'a Jesús uni'í le'a bexa fariseo
mbi'ínbe le'a Jesús mas kwa'ad men
ndap, no mas kwa'ad bexa ngolea' Jesús
ndo' Juan.
2 (Parea le'a Jesús na'anpa le'a igolea'
be men, ndi be xmen xa ulalea' be men.)
3 Cha uto'o Jesús distrit Judea nsea' xa
le'akagal Galilea.
4 Le'a nes nsea' xa wa nsabndo' itid xa
distrit Samaria.
5 We'e ulaya' xa to'o dub gezh ten
Samaria nsalea' Sicar, gax sa nax yo
msa'a Jacob xa uyo'o polta ndo' xin xa
Kosé.
6 Le'a sa wa nsob so nsalea' so ten Jacob.
Le'a Jesús mzhanna tant dub usea xa, cha
uyatsob xa to'o so wa pa gor gawizh.
7 We'e cha ulen dub xagots xa Samaria
nsealo'o nits. Le'a Jesús cha ndab ndo' xa
wa:
—Bsa'a nits go'o na'.
8 Le'a gor we'e le'a be xmen Jesús
ncha'bela gezh Sicar ncha'isi'i bexa ta
gaw bexa.
9 Le'a xagots Samaria wa cha uka'ab
ndab ndo' Jesús:
—¿Xte'e nab ga nits goo ga ndo' na'
zha? Le'a go xa judio, ná le'a na' ndee
xagots Samaria.

Li ndab xa geal le'a bexa judio na'anpa
wen nak nsea bexa Samaria.
10 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a lu lá ini'í xta'an nsa'a Dios ndo'
be men, ni lá ini'í lu ton nak na' na'ab
na' nits ndo' lu. Tal lu uni'í ta wa, le'a lu
cha inab nits ndo' na', le'a na' cha usa nits
nsa'a gealnaban.
11 Le'a xagots wa cha ndab:
—Señor, le'a go ni lá ndap xta'an ko'o
ga nits, ná le'a len so ndee wat. ¿Pa ya'lo'o
ga nits nsa'a gealnaban wa zha?
12 Le'a Jacob usan gox polta ten beuna
msa'a so ndee ndo' beuna. Le'a so ndee
ngu xa nits no be xin xa no be xman xa.
¿Nat ndab go le'a go mas nsak ndo' xa wa
zha?
13 Le'a Jesús uka'ab ndab:
—Le'a tal ton ndo nits ndee gal gor le'a
xa gakgal ladna stub biaj.
14 Parea le'a tal ton goo nits usa na' ndee
wa, le'a xa wa na'antapa gak ladna. Le'a
nits usa na' wa yak cuent dub sa nsoblen
nits, ta nsa'a gealnaban nunk lá idub.
15 Le'a xagots wa cha ndab:
—Señor, bsa'a ga nits wa go'o na',
ndontsa yá lá gakta lad na', no ni lá gal
lota na' nits sa ndee.
16 Ná le'a Jesús cha ndab:
—Bya'yo'o che'al lu.
17 Le'a xagots wa uka'ab ndab:
—Le'a na' lá ndap che'al na'.
Le'a Jesús cha ndab:
—Le'aka ndab lu lá ndap lu che'al lu.
18 Le'a lu ngop dub ga'ay che'al la, parea
le'a xa nchono lu nat ndee wa na'anpa
che'al la. Ta ugeaka ta ndab lu wa.
19 We'e le'a xagots wa cha ndab:
—Señor, nsak na' le'a go dub xa
ndadi'izh sakndo' Dios.
20 Le'a be usan gox ten besa ngwankea
Dios ge'e si'il ndee, ná le'a bego bexa judio
ndi ndab gezh Jerusalén nsabndo' yankea
be men Dios.
21 Le'a Jesús cha ndab:
—Xagots, bingea ladna ta gáp na' le'a
gal dub wizh yankea bega Dios Xus beuna
ni ge'e ndee no ni Jerusalén wa.
22 Nat le'a bego xa Samaria ndankea
Dios, parea le'a bego lá ini'íka xte'e nak
xa. Le'a besa xa judio nchando'ka Dios xa
na ndankea besa, le'a lat bexa judio ito'o
xa ko'o be men ndo' be ke ten bexa.
23 No yoo dub wizh, le'a ta wa nat, le'a
be men na ta ugeaka yankea Tad Dios wa
yankea bexa xa idub ncho ladna bexa lak
nak gealngea ten Dios. Le'a Dios nkwa'an
be men na li yankea bexa xa.
24 Le'a Dios nak espíritu, ta we'e le'a
be men nsabndo' yankea Dios idub ncho
ladna bexa lak nak gealngea ten Dios.
25 Le'a xagots wa cha ndab:
—Le'a na' uní le'a ndo' gizhliyo ilen
Mesías, xa noga nsalea' Cristo. Le'a zha
ilen xa wa cha gudi'izh xa itea be ta'a ndo'
besa.
26 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a ta wa na', xa nso'yadi'izhno lu.
27 Le'a gor wa le'a be xmen Jesús
mla'ncha' wats xa, cha ngwanseana bexa
geal le'a xa nso'yadi'izhno dub xagots.
Parea ni dub bexa lá inabdi'izh ndo' xa
ná xta'an nabdi'izh xagots wa, no xta'an
ndadi'izh Jesús ndo' xa.
28 We'e le'a xagots wa cha mlauso' te
ten na, cha nsea' xa len gezh wa, ndab xa
ndo' be men:
29 —Utseawi'i bega dub xa ndab itea be
ta'a mbin na'. ¿Na'anpa le'a xa wa nak
Cristo zha?
30 We'e le'a bexa wa cha uto'o ncha'be
sa nsob Jesús.
31 Ndalen wa le'a be xmen Jesús ndab
ndo' xa:
—Mech, udaw ga.
32 Ná le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' ndapka ta ndaw na', dub ta
lá nchando' bega.
33 We'e le'a bexa wa cha ndabbe ndo'
be ltsa'a na:
—¿Ncho ton men mbi'id ula'a ta gaw
xa ba' zha?
34 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' ndun lak nlad Dios xa mtu'ub
na', no nsando' na' ti'in msa'a xa gun na'.
Le'a be ta wa cuent ta ndaw na'.
35 Ndab bega ndun jwalt sdap mbe'e
gal zha na ibele'e be ta'a ndo' yo. Parea
le'a na' gáp: Bwi'i bego nat, le'a be men
nseabe ba' nak cuentta dub ta'a myazh yá
ngugal-a ibele'e-yá.
36 Le'a bexa ntele'e be ta'a wa nyax ten
na. Le'a be ta ntele'e bexa wa le'a ta wa

be men gap gealnaban kub, ta nunk lá
idub. We'e le'a bexa ntele'e wa no bexa
ndas di'izh ten Dios wa junt iten ladnabe.
37 Le'a ta ndee nak lak ndab be men,
ndab bexa le'a dub xa ndas-a, cha stubga
xa ntele'e-yá.
38 Le'a na' ntu'ub bego utele'e bega be
men ndo' Dios, bexa gol gudi'izh bega
ndo' na. Le'a be men xa'aga ned mbin
ti'in lat bexa wa, ná nat le'a bego usando'
ti'in usaxan bexa wa.
39 Le'a ta na li mbidi'izh xagots wa le'a
Jesús ndab iteanak be ta mbin xa wa, ta
we'e le'a kwa'ad bexa Samaria ncho gezh
wa mbingea ladna le'a Jesús nak Cristo xa
mtu'ub Dios.
40 We'e le'a gor ulaya' bexa wats Jesús,
cha unab bexa ndo' Jesús we'etsa yoo xa
gezh wa. Le'a Jesús cha uyo'o sa wa top
wizh.
41 No mas kwa'ad bexa wa mbingea
ladna Jesús, gor na mbi'ín bexa ta
ndadi'izh Jesús.
42 Ndab bexa ndo' xagots wa:
—Nat ndangea ladna besa Jesús
na'anpa nabtsa ta ndab lu wa. Le'a besa
no mbi'ín ta ndadi'izh xa, ta we'e uni'í
besa le'a xa ba' ta ugeaka le'a nak Cristo,
xa ngo'o be men ndo' be ke ten bexa.

Jesús myunyakna xin dub xa nsak (Mt. 8:5-13; Lc. 7:1-10)

43 Le'a zha na ngok stop wizh wa le'a
Jesús cha uto'o sa wa nsea' xa Galilea.
44 Le'a Jesús le'aka ndab le'a guni'i ton
dub profet le'a bexa lazh xa wa lá ndap
mod ndo' xa.
45 Le'a Galilea ncho bexa ngwa'bela
ujest Pascua gezh Jerusalén, sa uni'í bexa
itea be ta mbin Jesús sa wa. Ta we'e le'a
gor mla'ncha' Jesús distrit Galilea, le'a
bexa wa utsin ngok ndo' xa.
46 Cha ncha'agal Jesús gezh Caná ten
Galilea, sa myunno xa nits vin. Le'a
gezh Capernaum ncho dub xa nsak ten xa
nibe'e sa wa. Le'a xin xa wa kwea' nsak.
47 Le'a gor na mbi'ín xa nsak wa le'a
Jesús uto'o Judea mla'ncha'gal xa Galilea,
cha ulen xa wats Jesús, ndab xa ya' Jesús
yunyakna Jesús xin xa, le'a xin xa yamer
gat.
48 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Tal le'a bega lá ini'í be uyon ndun na',
le'a bega na'anpa gungea ladna na'.
49 Ná le'a xa nsak wa cha ndab:
—Señor, uxax ncha' una ndontsa
na'anpa gat xi'ín na'.
50 We'e le'a Jesús cha ndab:
—Nat bya' ta lid lu le'a xin lu myaklana.
Le'a xa nsak wa cha mbingea ladna ta
ndab Jesús, cha nsea' xa ta lid xa.
51 Le'a gor mtansea' xa ta lid xa, le'a
bexa ndun ti'in ten xa uto'olabe, ndab
ndo' xa le'a xin xa myaklana.
52 Le'a xa cha unabdi'izh ndo' bexa ná
xá gor usaxan nseayo'o wen ladna me'ed
wa. Le'a bexa cha ndab:
—Na'ag, gor nkea udub gor uzhe mto'o
xlea me'ed.
53 Le'a xus me'ed wa cha mtse'a ladna
pa gor we'eka ndab Jesús le'a xin xa
myaklana. Ta we'e cha mbingea ladna xa
Jesús no iteata bexa ta lid xa.
54 Le'a ta wa biaj itop uto'o Jesús Judea
nsea' xa Galilea, cha mbin xa dub uyon sa
wa.

5

Jesús myunyakna dub xa gizh sa nsalea' Betesda

1 Tso'o wa nchogal stub ujest ten bexa
judio, ta we'e le'a Jesús cha mkeagal
Jerusalén.
2 Le'a sa nyote dub nes len gezh wa,
le'a sa wa nsalea' Puert Ten Be Borreg.
Le'a gax sa wa nde dub tank nits si'il, sa
nsalea' Betesda di'izh hebreo. No ndebe
dub ga'ay ramad sa wa.
3 No ndebe kwa'ad bexa gizh sa wa:
bexa lá na', no bexa coj, no bexa lá yoo
gan iso'. Ndenkea' bexa zha na iwi'in nits
wa,
4 geal le'a ncho gor nda'ukwi'in dub
angel ten Dios nits wa. Le'a xa na ndon
ned ila'yo'o len nits wa gor na nwi'in-a,
le'a xa wa cha nyakna guni'i xá gealgizh
ná nsén xa.
5 Le'a sa wa nax dub xabgi'i. Le'a xa wa
gizh dub galnti'i bchonla li'in.
6 Le'a gor na uni'í Jesús nax xa sa
wa, we'e mgenna Jesús le'a xa uzhebpa
kwenla li gizh, cha unabdi'izh Jesús ndo'
xa ndab xa:
—¿Nlad lu yakna lu zha?

7 Le'a xa gizh wa cha uka'ab ndab:
—Señor, nladka na', parea le'a na' lá
ndap ton ula'ko na' len nits ba' gor
nwi'in-a. Le'a gor nlad na' ila'yo'o na',
le'a ncho xa nedla nla'yo'o ndo' na'.
8 Le'a Jesús cha ndab:
—¡Goste! Udob da ten lu ba', cha usea.
9 Zha le'a xabgi'i wa cha myakna. Cha
udob xa da ten xa, cha usaxan nsea xa.
Ná le'a ta wa wizh ne'e bexa judio.
10 Ta we'e le'a bexa nibe'e ten bexa
judio cha ndab ndo' xa na li myakna wa:
—Le'a nat wizh ne'e beuna, ta we'e le'a
lu lá nsabndo' yo'o da ten lu ba'.
11 Le'a xa wa cha uka'ab ndab:
—Le'a xa na myunyakna na' le'aka
ndab ndo' na' ko'ob na' da ten na', cha
isea na'.
12 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndab
bexa:
—¿Ton xa ndab ndo' lu kob lu da ten lu
ba', cha isea lu zha?
13 Ná le'a xa na li myakna wa ni lá ini'í
ton xa wa, geal le'a Jesús cha mka'an lat
be men nde sa wa.
14 Tso'o wa le'a Jesús cha mzheal xa wa
tale ten ni'i ten Dios, cha ndab Jesús ndo'
xa:
—Una', nat le'a lu yá myakna, yá lá
gunta lu be ta ugap, ndontsa na'anpa
yasea lu stub ta mas kwea'.
15 Le'a xabgi'i wa cha uto'o ngwa'yab
ndo' bexa nibe'e ten bexa judio, le'a xa
na li myunyakna xa wa le'a ta wa Jesús.
16 We'e le'a bexa wa cha ngokloo ndo'
Jesús, nlad bexa gut bexa Jesús, geal li
mbin Jesús wizh ne'e bexa.
17 Parea le'a Jesús cha ndab ndo' bexa
wa:
—Le'a Dios Xus na' itea wizh ndun ti'in
ndakno be men. Le'a na' no nsabndo' li
gun.
18 Le'a bexa wa nsak le'a ta li mbin
Jesús wa dub ta lá nsabndo' gun be men
wizh ne'e bexa. No ndab Jesús le'a Dios
nak Xus xa, le'a ta wa gab le'a xa dubtsa
nak no Dios. Ta we'e mas nlad bexa gut
bexa Jesús.

Xin Dios gab ná ton ndap ke

19 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a na' xa nak
Xin Dios lá yoo gan gun ni dub ta'a le'atsa
na' nlad. Le'a na' ndi na' xte'e ndun Dios
Xus na' cha litsa ndun na'. Le'a itea ta
ndun Xus na', le'a na' nokaga li ndun.
20 Le'a Dios Xus na' nkwea' ladna na',
no nluu xa itea be ta ndun xa ndo' na'.
No ncho be ta'a mas si'il ti'i uluu xa ndo'
na', be ta yanseana bega.
21 Le'a lak nxiste Dios be men ngutla
cha nsa'a xa gealnaban ndo' bexa, no liga
le'a na' xa nak Xin Dios usa'a gealnaban
ndo' bexa nlad na'.
22 Le'a Xus na' na'anpa le'a gab ná ton
ndap ke, le'a xa ndi msa'a ta wa gun na'.
23 Le'a xa li mbin ndontsa itea be men
yankea na' lak ndankea be men Dios Xus
na'. Le'a tal ton lá ndankea na' xa nak Xin
Dios, le'a xa wa noga lá ndankea Dios Xus
na', xa mtu'ub na' ndo' gizhliyo.
24 ’Le'a na' gáp ndo' bego, le'a tal ton
isakyo'ón ta ndáp na', no ige' ladna xa
Dios xa mtu'ub na', le'a xa wa ndapla
gealnaban nunk lá idub. Na'anpa utsaksi
Dios xa, le'a xa ngok cuent dub xa ngutla,
ná nat le'a xa ndap gealnaban ndo' Dios.
25 Le'a na' gáp ndo' bego le'a yoo dub
gor le'a ta wa nat, le'a bexa na lá ndap
gealnaban ndo' Dios go'ón ta gáp na', cha
gap bexa gealnaban.
26 Le'a lak nsa'a Xus na' gealnaban ndo'
be men, no liga msa'a xa juers ndo' na',
ndontsa no na' usa gealnaban ndo' be
men.
27 No msa'a xa di'izh gáp na' ná ton
ndap ke, geal le'a na' nak Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo.
28 Lá yanseana bega ta ndáp na' wa, le'a
gal gor le'a itea bexa ngut go'ón ti na',
29 cha ito'o bexa len ba'a. Le'a bexa
na mbin be ta wen nak ndo' Dios, le'a
bexa wa yaste gap bexa gealnaban. Ná
le'a bexa na mbin be ta ugap, le'a bexa
wa yaste cha utsaksi Dios bexa.

Bexa na nluu ton nak Jesús

30 ’Le'a na' lá yoo gan gun ni dub ta'a
le'atsa na' nlad. Le'a zha na gáp na' ná
ton ndap ke, le'a ta wa gun na' lakka ndab
Xus na'. Ta we'e le'a ta gáp na' wa le'aka
nak, geal le'a na' lá ndun laktsa nlad na',
ndi ndun na' lak nlad Xus na', xa mtu'ub
na'.
31 Tal le'a na' gudi'izh cuent tentsa na',
le'a ta gudi'izh na' wa na'anpa nsak.

32 Parea le'a Xus na' ndab ton nak na',
no uní na' le'a ta ndab xa wa ta nsakka.
33 Le'a bego mtu'ub pla be men ndo'
Juan xa ulolea' be men. Le'a Juan cha ta
ugeaka ndab ná ton nak na'.
34 Ná le'a na' ni lá nki'in men gab ton
nak na'. Nse'at na' Juan wa ndontsa
gungea ladna bega ta ndab xa, cha ko'o
Dios bega ndo' be ke ten bega.
35 Le'a Juan wa nak cuent dub xe'a
aceit nsayol' nsu-yá xe'a ndo' bego. Dub
nde'eptsa mten ladna bega mbi'ín bega ta
mbidi'izh xa wa.
36 'Parea ncho stub ta'a nluu ton nak
na', dub ta mas nsak ndo' ta ndab Juan.
Le'a ta wa ti'in msa'a Dios gun na'. Le'a
be ta ndun na' wa nluu ton nak na', no
nluu-yá le'a Dios Xus na' le'aka mtu'ub
na'.
37 No Xus na' xa mtu'ub na' ndab ton
nak na', parea le'a bega nunk gol go'ón ti
xa, no ni gol ni'índo' bega xa.
38 No ni na'anpa ndangea ladna bega
di'izh ten Xus na', geal le'a bega lá ndan-
gea ladna na', xa mtu'ub xa.
39 Le'a bego uzhebpa ntsid ta nkeani'i
di'izh ten Dios, ndanbe'e bega le'a ta we'e
gap bega gealnaban nunk lá idub. Le'a
le'aka di'izh ten Dios wa nkeani'i cuent
ten na',
40 parea le'a bega lá ka'ab ibii wats na'
ndontsa gap bega gealnaban wa.
41 'Le'a na' lá nkwa'an ta gab be men
le'a na' xa wen.
42 No uní na' xte'e nak bega, le'a bega
na'anpa ta ugea ndankea Dios.
43 Le'a Xus na' le'a mtu'ub na' ndal na',
ná le'a bego na'anpa nsakyo'ón ta ndáp
na'. Parea tal ilen stubga xa na'anpa Dios
utu'ub, le'a bega isakyo'ón ta gab xa wa.
44 ¿Xte'e gungea ladna bega na', tal le'a
bega nkwa'an ta gab be men le'a bega xa
wen, ná bega ni lá nkwa'an ta gab Dios
le'a bega xa wen?
45 Lá gunbe'e bega le'a na' le'a usake
bega ndo' Xus na'. Le'a bega nge' ladna ta
mke'a Moisés, parea le'a ta wa le'a nluu
le'a bega ndap ke.
46 Tal le'a bega ta ugeaka ndangea ladna
ta mke'a Moisés, le'a bega no na' gungea
ladna, geal le'a Moisés mke'a cuent ten
na'.
47 Ná tal le'a bega lá ndangea ladna ta
mke'a Moisés wa, ¿xte'ema gungea ladna
bega ta ndadi'izh na' ndee zha?

6

Jesús mgaw dub ga'ay mil xabgi'i
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

1 Ngol tso'o wa le'a Jesús nsea be xmen
na ukea ndo' dub barco, cha utakea bexa
stub to'o lagun Galilea, no nsalea' sa wa
Tiberias
2 Le'a kwa'ad be men usankea tso'o
Jesús, geal le'a bexa uni'í be uyon mbin
Jesús myunyakna xa be men gizh.
3 We'e le'a Jesús cha ukea dub bet, cha
usob xa no be xmen xa.
4 Le'a zha wa nsayal gax ujest Pascua,
dub ujest ten bexa judio.
5 Le'a Jesús cha uni'í le'a be men kwa'ad
no nseabe wats xa. Cha ndab Jesús ndo'
Julip:
—¿Pa isi'i beuna ta gaw itea be men ba'
zha?
6 Le'a Jesús li ndab ndontsa ini'í xa ná
xte'e gab Julip, le'a Jesús uni'íla xta'an
gun Jesús.
7 Le'a Julip cha ndab:
—Top gayo'o med denario lá gal isi'i
beuna dub tuzhga pan gaw bexa kwa'ad
ba'.
8 Le'a stub xmen Jesús, xa nsalea' Ndres
wit Simón Pedr, cha ndab ndo' Jesús:
9 —Le'a sa ndee nso' dub me'ed bgi'i
nso'no ga'ay pan cebad no top mbeal.
Parea ¿xti'in dub litsa ta'a wa ndo' dub
lba'ata men kwa'ad ba' zha?
10 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' be
xmen na:
—Gud bego ndo' be men ba' isob bexa.
Le'a sa wa nchopa gixgi, cha ute be men
ndo'-yá. Le'a lat itea bexa wa ncho pa
ga'ay mil xabgi'i.
11 Le'a Jesús cha usen be pan wa, cha
msa'a xa xno ndo' Dios. Cha msa'a xa-yá
ndo' be xmen xa utse'a bexa-yá ndo' be
men ndebe sa wa. No liga mbinno xa be
mbeal wa. Le'a be men cha udaw-a gast
plo nlad bexa.
12 Le'a gor na yá mzhea bexa, cha ndab
Jesús ndo' be xmen na:

—Btele'e bega be ná mya'an sobr ba', ndontsa na'anpa gazha'a-yá.
13 Le'a bexa wa cha mtele'e dub tibtop zhum byux be ná mya'an sobr ndo' ga'ay pan cebad wa.
14 Le'a gor na uni'í be men uyon li mbin Jesús wa, le'a bexa cha ndabbe:
—Le'a xa ndee ta ugeaka le'a nak profet na li ndi'izh ga gi'idka ndo' gizhliyo.
15 Le'a Jesús cha mgenna le'a be men wa nlad go'o Jesús, gunno bexa Jesús dub rey. Ta we'e cha mka'an Jesús sa wa, cha nabtsa xa ukeagal bet wa.

Jesús useandats ndo' nits (Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Le'a ngol gor uzhe le'a be xmen Jesús cha mlayo'o to'o nits wa.
17 Cha ukea bexa ndo' barco, cha ncha'be bexa lad gezh Capernaum. Le'a ta wa te'al-la, ná le'a Jesús bi na'an ila'ncha' wats bexa.
18 Le'a mbi cha usaxan uzhebpa ulen ndo' nits wa, cha uzhebpa nwi'inla nits wa.
19 Le'a gor na yá nchabeseala bexa pa dub ga'ay natal xo'op kilómetro ndo' nits wa, we'e uni'í bexa Jesús nsea gax wats barco, ncha'seandats xa ndo' nits. Cha mzheb bexa.
20 Parea le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—¡Lá izheb bego! ¡Le'a ta ndee na'!
21 Cha mten ladna bexa ukea Jesús ndo' barco. Zha le'a barco wa cha ulaya' ndo' yo to'o nits, sa na ndi'izh ncha'beka bexa.

Be men mkwa'an Jesús

22 Le'a ngol stubtsa wizh le'a be men ndebe to'o nits sa uto'o be xmen Jesús wa mtse'a ladna le'a be xmen Jesús ukea ndo' stubkama barco nde sa wa, ná le'a Jesús na'anpa no ncha'ano bexa.
23 We'e le'a stapla barco uto'o gezh Tiberias cha mlansea' sa ndebe be men wa. Le'a sa wa gax sa na msa'a Jesús xno ndo' Dios cuent ten pan na li udaw bexa wa.
24 Le'a gor na uni'í be men le'a Jesús no be xmen xa na'anpa nde sa wa, we'e cha ukea bexa ndo' be barco wa, ncha'kwa'an bexa Jesús gezh Capernaum.

Jesús nak pan nsa'a gealnaban

25 Le'a gor na mzheal bexa Jesús sa wa cha ndab bexa ndo' Jesús:
—Mech, ¿xá gor ulansea ga sa ndee zha?
26 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a na' gáp le'a bego nseabekwa'an na' ta na mzheatsa bega udaw bega pan wa, na'anpa ta na nyakbe'ena bega be uyon ndun na' wa.
27 Lá ukwa'an bega ta gaw bega be ta nitndo'. Ndi bkwa'an bega ta na'anpa initndo', ta usa'a gealnaban nunk lá idub. Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, usa ta wa ndo' bega, lak msa'a Tad Dios gun na'.
28 We'e le'a bexa cha unabdi'izh ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Xta'an ta nlad Dios gun besa zha?
29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ta ndee ta nlad Dios: gungea ladna bega na', xa mtu'ub Dios.
30 We'e cha ndabgal bexa ndo' Jesús:
—Tal le'a go nlad gungea ladna besa ga, ¿xta'an dub ta gun ga nat ndontsa gungea ladna besa ga?
31 Le'a be usan gox polta ten beuna udaw maná uto'o gibe'a ge'e sa bid wa, lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Le'a Moisés msa'a pan uto'o gibe'a udaw bexa."
32 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a Moisés na'anpa le'a usa'a pan uto'o gibe'a wa. Le'a Xus na' le'a nsa'a ta na ta ugeaka le'a nak pan nto'o gibe'a.
33 Le'a pan na nsa'a Dios wa, le'a ta wa ta uto'o gibe'a, ta nsa'a gealnaban ndo' be men nde ndo' gizhliyo.
34 Le'a bexa cha ndab:
—Señor, sbe'en pan we'e bsa'a go gaw besa.
35 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' nak pan nsa'a gealnaban. Le'a tal ton gi'id wats na' le'a xa wa na'antapa ganna. No tal ton gungea ladna na', le'a xa wa na'antapa gak ladna.
36 Parea lak ndápka na' ndo' bega, le'a bega uni'íka be ta ndun na', ná lá ndangea ladna bega na'.
37 Le'a itea bexa na nsa'a Xus na' ndo' na', bexa we'e ndi'id wats na' no nunk na' lá uxelad bexa.

38 Le'a na' ndee uto'o gibe'a, na'anpa
ndal na' gun na' be ta nladtsa na'. Le'a
na' ndi ndal ndontsa gun na' be ta nlad
Dios xa mtu'ub na'.
39 Le'a Xus na' xa mtu'ub na' wa lá nlad
gak perdid ni dub bexa nsa'a xa ndo' na'.
Le'a xa ndi nlad ixiste na' itea bexa wa
ndo' gealgut gal wizh lult.
40 Le'a Dios nlad le'a itea bexa na
ngondo' le'a na' nak Xin Dios no ndangea
ladna bexa na', le'a bexa wa cha gap
gealnaban nunk lá idub. No ixiste na'
bexa wa ndo' gealgut gal wizh lult.
41 We'e le'a ncho bexa judio cha usaxan
nisi Jesús geal ndab Jesús le'a Jesús le'a
nak pan uto'o gibe'a.
42 Ndab bexa ndo' ltsa'a bexa:
—¿Na'anpa xa ba' Jesús xin Kosé wa
zha? Le'a beuna nchando' xus xa no
xna'a xa. ¿Ná xte'ema gab xa zha le'a xa
xa ulen gibe'a?
43 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Bla'a bega ta lba'a nisi bega na'.
44 Na'an ton yoo gan gi'id wats na', tal
le'a Xus na' xa mtu'ub na' lid le'a go'o
xa wats na'. Le'a na' ixiste bexa wa ndo'
gealgut gal wizh lult.
45 Lak mke'a bexa mbidi'izh sakndo'
Dios: "Le'a Dios uluu itea be men." Ta
we'e le'a tal ton go'ón ta ndab Xus na',
cha gun xa ta wa, le'a xa wa gi'id wats
na'.
46 'Parea na'an ton gol ni'í Dios Xus na'.
Le'a dubtsa xa uni'íla xa, le'a ta wa na' xa
uto'oka wats Dios.
47 Le'a na' gáp ndo' bego le'a tal ton
gungea ladna na', le'a xa wa gap gealna-
ban ta nunk lá idub.
48 Le'a na' le'a nak pan nsa'a gealnaban.
49 Le'a zha uyo'o be usan gox polta ten
bega ge'e sa bid, le'a bexa udaw maná,
parea tso'o wa le'a bexa wa ngutkabe.
50 Ná le'a pan nlenka gibe'a, le'a tal ton
gaw pan wa le'a xa wa lá gat.
51 Le'a na' ndee le'a nak pan nban ulen
gibe'a. Le'a tal ton gaw pan ndee, le'a xa
wa gap gealnaban nunk lá idub. Le'a pan
usa na' wa be'al las na', ta usa na' ndontsa
gap be men gealnaban ndo' Dios.
52 Le'a bexa judio wa cha ndakloo, ndab
bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Xte'e ndab xa usa'a xa be'al las xa
gaw beuna zhaga?
53 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a tal le'a
bega lá gaw be'al las na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo, no lá goo bega ten ten na',
le'a bega lá gap gealnaban ndo' Dios.
54 Le'a tal ton gaw be'al las na' no goo xa
ten ten na', le'a xa wa ndapla gealnaban
ta nunk lá idub. No ixiste na' xa wa ndo'
gealgut gal wizh lult.
55 Le'a be'al las na' nak ta nsabndo' gaw
men, no ten ten na' nak ta nsabndo' goo
men.
56 Le'a tal ton gaw be'al las na' no goo
xa ten ten na', le'a xa wa dubtsa nak no
na' idub tiemp.
57 Le'a Xus na' xa nban le'a mtu'ub na',
no nban na' juers ten xa. No liga le'a tal
ton gaw be'al las na', le'a xa wa ibanga
juers ten na'.
58 Le'a pan uto'oka gibe'a na'anpa ltsa'a
maná udaw be usan gox polta ten bega,
le'a bexa ngutkabe. Parea le'a tal ton gaw
pan ndee nban idub tiemp.
59 Le'a be ta ndee mbidi'izh Jesús len
ni'i sa nzhealbe bexa judio gezh Caper-
naum.

Be di'izh nsa'a gealnaban

60 Le'a bexa na ndangea ladna Jesús wa
gor na mbi'ín bexa ta li ndab Jesús, le'a
kwa'ad bexa cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—Uzhebpa dub ta ugan ndadi'izh xa
ba'. ¿Tonma gun gan isakyo'ón-a?
61 Le'a Jesús mgenna le'a bexa wa nisi
ta ndab xa, cha ndab Jesús ndo' bexa:
—¿Lá nsak ladna bega ta ndáp na' wa
zha?
62 ¿Xte'ema gunbe'e bega tal le'a bega
ini'í le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
ikea ga'ap, nsea na' le'aka sa uto'o na'?
63 Le'a Espíritu le'a nsa'a gealnaban
kub, le'a le'atsa be men lá gun gan gap
gealnaban wa. Le'a di'izh ndáp na'
wa di'izh ten Espíritu ten Dios xa nsa'a
gealnaban ndo' be men.
64 Parea le'a ncho bego bi lá ndangea
ladna ta wa.
Li ndab Jesús geal le'a xa zha nedkata
uni'í ton bexa na na'anpa gungea ladna
xa, no ton xa na yun cuent xa.
65 Cha no ndab Jesús:

—Ta we'e lakka ndáp na' ndo' bego, le'a na'an ton yoo gan gi'id wats na', tal le'a Xus na' lid ned usa'a gun xa ta wa.

66 Tso'o wa le'a kwa'ad bexa na ndangea ladna Jesús cha mla'a xa, lá ikeseanota bexa xa.

67 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' isatibtop be xmen na, ndab xa:

—¿No bego nlad ula'a na' zha?

68 Le'a Simón Pedr cha uka'ab ndab:

—Señor, ¿tonta ndo' ná ya'be besa zha? Le'a go nabtsa ndadi'izh di'izh nsa'a gealnaban nunk lá idub.

69 Le'a besa ndangeaka ladna go no uni'í besa le'a go nak Cristo, Xinka Dios nban.

70 Le'a Jesús cha ndab:

—Le'a na' le'a mti isatibtop bega, parea le'a dub bega xmen maxu'u.

71 Le'a Jesús li ndab cuent ten Judas Iscariot, xin dub xa nsalea' Simón. Le'a Judas no dub isatibtop xmen Jesús, parea tso'o wa le'a xa le'a yun cuent Jesús.

7

Be wit Jesús lá ndangea ladna Jesús

1 Ngol tso'o wa le'a Jesús cha nkesea idub Galilea. Le'a xa lá nlad ya' Judea, geal le'a sa wa le'a bexa nibe'e ten bexa judio nlad gut xa.

2 Ná le'a zha wa nsayal gax dub ujest ten bexa judio, zha nyo'o bexa sbe'en len ramad dub sman.

3 Ta we'e le'a be wit Jesús cha ndab ndo' xa:

—Ika'an beuna sa ndee, wa'be beuna Judea, ndontsa no bexa na ndangea ladna lu sa wa ini'í be uyon ndun lu.

4 Le'a tal ton nlad igondo' be men xa, le'a xa wa na'anpa xga'ach ndun be ta'a. Ta we'e tal gun lu be uyon, bin be ta wa sa ini'í itea be men-a.

5 Li ndab bexa wa geal le'a bexa ni lá ndangea ladna le'a Jesús nak Cristo.

6 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:

—Le'a zha nsabndo' gaa na' Judea biseata gal, parea le'a bega sak ya'be guni'i pol.

7 Le'a be men gizhliyo na'anpa ndap xta'an ixeeno ladna bega. Parea le'a ndo' na' ndee le'a bexa nxee ladna, geal le'a na' ndadi'izh le'a be ta ndun bexa ta ugap.

8 Wa'be bega ujest Jerusalén. Le'a na' na'anpa gaa nat, le'a wizh na gaa na' biseata gal.

9 Tso'o na li ndab Jesús ndo' bexa wa, cha mya'an xa Galilea.

Jesús ncha'a ujest zha nyo'o bexa len ramad

10 Ná le'a tso'o na li ncha'be be wit Jesús ujest wa, we'e cha no Jesús uto'o ncha'a sa wa. Parea le'a Jesús na'anpa ndo' ga'al be men ncha'a, le'a xa ndi ncha'a dub mod lá igondo' be men xa.

11 Le'a ndo' ujest wa le'a bexa nibe'e ten bexa judio nkwa'an Jesús, nabdi'izh bexa ndo' be men ndab bexa:

—¿Ma xabgi'i we'e zha?

12 Le'a be men kwa'ad wa xga'ach ndadi'izh cuent ten Jesús. Le'a ncho bexa ndab le'a Jesús dub xa wenka; ná nchoga bexa ndab le'a xa nkwi'inno be men.

13 Parea ni dub bexa na'anpa ga'al ngudi'izh cuent ten Jesús, geal le'a bexa nzheb ndo' bexa nibe'e ten bexa judio.

14 Le'a ngol wizh na yá nchasea itol ujest wa, le'a Jesús cha ncha'a sa nde ni'i ten Dios, cha usaxan nluu xa be men ndebe sa wa.

15 Le'a bexa nibe'e ten bexa judio ndanseanabe xte'e ndadi'izh Jesús, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:

—¿Xte'e uzhebpa ngok xabgi'i ba' zha, ná xa na'anpa utsid?

16 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa wa:

—Le'a ta nluu na' ndee na'anpa dub ta na'tsa ulabe'e. Le'a-yá ndi di'izh ten Dios xa mtu'ub na'.

17 Tal le'a bega nladka gun ta nlad Dios, le'a bega sgondo' le'a ta nlu'u na' di'izh ten Dios, na'anpa ndadi'izh na' ta ndanbe'etsa na'.

18 Le'a tal ton gudi'izh cuent ten le'atsa xa, le'a xa nkwa'an ná xte'e gap be men mod ndo' xa. Parea le'a na' ndee nkwan ná xte'e gap be men mod ndo' xa mtu'ub na', ta we'e ndadi'izh na' sbe'en ta ugea, na'anpa nkwi'inno na' be men.

19 ¿Lid msa'a Moisés ley ten Dios ndo' bega zha? Parea ni dub bega lá nxobgek

ndo' ley wa. ¿Cha xta'an nlad bega gut bega na'?
20 Le'a be men wa cha ndabbe:
—¡Mbi bxin ncho len lado'o ga! ¿Ton nlad gut ga zha?
21 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' dubtsa uyon mbin wizh ne'e be men, ta we'e ndanseana bega.
22 Le'a Moisés ndab yoo be'e be me'ed bgi'i, ta na no wizh ne'e be men ndun bega. (Parea le'a ta wa na'anpa ta ndab Moisés, le'a ta wa ta mbin bexa Israel mas polta ndo' Moisés.)
23 Le'a bega ngo be'e be me'ed bgi'i no wizh ne'e be men ndontsa uxobgek bega ndo' ley mke'a Moisés. Ta we'e, ¿xta'an ndakloo bega myunyakna na' dub men gizh wizh ne'e be men zha?
24 Na'anpa inisi bega na' ta na'tsa bega ta ndun na'. Ndi utsin binbe'e bega naga utsin nak ta ndun na' wa.

Kwa'ad be men mbingea ladna le'a Jesús nak Cristo

25 We'e le'a ncho bexa Jerusalén ndebe sa wa ndab ndo' be ltsa'a na:
—¿Na'anpa xa ndee xa nkwa'an bexa gut bexa zha?
26 Bwi'i bego xte'e ndo' ga'al be men ndadi'izh xa, ná le'a bexa wa na'an xte'e ndab ndo' xa. ¿Nati no bexa nibe'e ten beuna wa ndangea ladna le'a xa ndee le'a nak Cristo zha?
27 Ná le'a zha na ilen Cristo na'an ton ini'í pa ilen xa. Parea le'a xa ndee uni'í beuna pa nak lazh na.
28 Le'a gor wa le'a Jesús nso'yadi'izh ndo' be men tale ten ni'i ten Dios, cha uge' ndab xa:
—Ndab bega le'a bega nchando' na' no uni'í bega pa nak lazh na'. Parea le'a na' na'anpa ga nladtsa na' ndal. Le'a xa na mtu'ub na' sbe'en gealngea ndadi'izh, ná le'a bega lá nchando' xa wa.
29 Parea le'a na' nchando'ka xa, geal le'a na' mto'o wats xa no mtu'ub xa na'.
30 We'e le'a ncho bexa nlad isen Jesús, parea ni dub bexa na'an xte'e ngunno xa, geal le'a wizh ula'a Dios gun bexa ta wa biseata gal.
31 Ná le'a kwa'ad be men mbingea ladna Jesús, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—Le'a xa ndee ta ugeaka le'a nak Cristo, le'a xa ndun sian be uyon lak nsabndo' gun Cristo gor ilen xa.

Bexa fariseo mtu'ub be men ya'isen Jesús

32 Le'a gor na mbi'ín bexa fariseo ta na li xga'ach ndab be men cuent ten Jesús wa, we'e le'a bexa wa no be ule'ay nibe'e cha mtu'ub pla bexa nla'ach ni'i ten Dios ya'besen bexa Jesús.
33 Le'a Jesús cha ndab ndo' be men:
—Le'a na' stub nde'eptsa ncho'o lat bega, we'e nsea na' wats xa mtu'ub na'.
34 Le'a bega ukwa'an na', parea le'a bega lá izheal na'. No lá gun bega gan ya'be sa yo'o na'.
35 We'e le'a bexa nibe'e ten bexa judio cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—¿Pa ya' xa ba' zha, dub sa na ni lá izheal beuna xa? ¿Nati ya' xa sa sit, sa ndencho be ltsa'a beuna xa judio, cha gudi'izh xa ndo' bexa na'anpa xa judio zha?
36 ¿Xte'e gab ta ndab xa ba' zha le'a beuna ukwa'an xa, parea le'a beuna lá izheal xa, no lá gun beuna gan ya'be beuna sa yoo xa?

Jesús ndab usa'a nits nban

37 Le'a ngol wizh yando' ujest wa, wizh mas nsak ten ujest, le'a Jesús cha uso' sa nluu xa, cha uge' ndab xa:
—Le'a tal ncho bega ndak ladna, utsea bega wats na', cha usa na' ta goo bega.
38 Le'a tal ton gungea ladna na', le'a lak nkeani'i di'izh ten Dios le'a xa wa gap dub gealnaban kub cuent dub yowbe'e uxo'on nits len lado'o xa.
39 Le'a ta na li ndab Jesús wa gab le'a Dios usa'a Espíritu ten na ndo' bexa na ndangea ladna Jesús. Ná le'a Espíritu wa biseata ilen, geal le'a Jesús biseata ikea gibe'a zha wa.

Uteyoto'o be men ton nak Jesús

40 Le'a gor na mbi'ín be men ta li ndab Jesús, le'a ncho bexa ndab ndo' be ltsa'a na:
—¡Le'a xa ba' ta ugeaka le'aka profet ndi'izh gi'idka wa!
41 No ncho bexa ndab:
—¡Le'a xa ba' le'aka Cristo xa mti Dios!

Ná le'a ncho stapla bexa ndabga:
—¡Le'a Cristo na'anpa ilen Galilea!
42 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i le'a
Cristo ilen lat be xin David, le'a xa gak
xa gezh Belén lazh David.
43 Ta we'e le'a bexa wa usaxan ndey-
oto'obe ke na ndab bexa ná ton nak Jesús.
44 Le'a ncho bexa wa nlad isen Jesús,
parea ni dub bexa na'an xte'e ngunno
Jesús.

Bexa nibe'e ten bexa judio lá ndangea ladna Jesús

45 Le'a bexa nla'ach ni'i ten Dios wa cha
mla'ncha'. We'e le'a be ule'ay nibe'e nsea
bexa fariseo cha unabdi'izh ndo' bexa,
ndab bexa:
—¿Xta'an lá ngo'o bega Jesús zha?
46 Le'a bexa nla'ach ni'i ten Dios wa cha
ndabbe:
—¡Nunk dub xabgi'i lá ndadi'izh lak
ndadi'izh xa wa!
47 We'e le'a bexa fariseo cha ndabbe:
—¿No bego ndangea ladna be
gealkwi'in wa zha?
48 ¿Lá ini'í bega zha le'a ni dub xa nibe'e
ten beuna xa judio no ni dub xa fariseo lá
ndangea ladna Jesús?
49 ¡Le'a Dios utsaksi be men kwa'ad wa,
bexa na ni lá nchando' ley mke'a Moisés!
50 Ná le'a sa wa nso' dub xa
nsalea' Nicodemo xa fariseo, xa na
ngwa'yadi'izhno Jesús dub gor te'al. Le'a
xa cha ndab:
51 —¿Nsak bega zha le'a ley ten beuna
ndab le'a dub men ndap ke, gor biseata
go'ón beuna ta ntsakndo' xa, no koxnes
beuna ta ndun xa?
52 Le'a bexa wa cha ndabbe:
—¿Noga lu nak dub xa Galilea zha?
Btsid di'izh ten Dios, we'e ini'í lu le'a
Galilea na'anpa ito'o ni dub profet ten
Dios.
53 Cha nsea'be bexa ta lid bexa.

8

Dub xagots ngwa'iga'ano dub xabgi'i na'anpa xabgi'i ten xa

1 Le'a Jesús cha ncha'a Bet Olivo.
2 Le'a ngol ngot xe'a wa mlengal Jesús
tale ten ni'i ten Dios. Cha kwa'ad be men
ulansea wats xa. Le'a xa cha usob, cha
usaxan nluu xa be men.
3 We'e le'a pla be mech ten ley
nsea bexa fariseo ulenno dub xagots
ngwa'iga'ano dub xabgi'i na'anpa xabgi'i
ten xa. Cha mso' bexa xagots wa tlaw be
men wa.
4 Cha ndab bexa ndo' Jesús:
—Mech, le'a xagots ndee ngwa'iga'ano
dub xabgi'i na'anpa xabgi'i ten xa.
5 Le'a ley mke'a Moisés unibe'e ula'ge'
beuna be xagots ndun lak ta mbin xa ndee
wa gast gat xa. ¿Go zha, xte'e gab ga?
6 Le'a bexa wa ga ndun preb Jesús
ná xte'e gab Jesús, ndontsa gap bexa
xta'an usake bexa Jesús. We'e le'a Jesús
cha usob, usaxan nke'a xa ndo' yo no
ngutsya'a xa.
7 Ná le'a be mech ten ley nsea bexa
fariseo dubpa nabdi'izh ndo' Jesús. Cha
ngwaso' xa, ndab xa ndo' bexa wa:
—Tal le'a dub xa nso' lat bega ba' lá
ndap ni dub ke ndo' Dios, ned xa wa
ula'ge' xagots ba'.
8 Cha usobgal Jesús, cha mke'agal xa
ndo' yo.
9 Ná le'a gor na mbi'ín bexa na li msake
xagots wa ta ndab Jesús, cha mbinbe'e
bexa le'a bexa noga ndap ke. Cha ndon
ned bexa gox no gast bexa ben mka'an
sa wa. Cha myanso' nab xagots wa wats
Jesús.
10 Le'a Jesús cha ngwaso'gal, cha un-
abdi'izh xa ndo' xagots wa, ndab xa:
—¿Nat zha ma bexa li msake lu wa nat?
¿Ni dub xa wa na'an xta'an ngunno lu
zha?
11 Le'a xagots wa cha uka'ab ndab:
—Ni dub xa wa na'an xta'an ngunno
na', Señor.
Le'a Jesús cha ndab:
—Ni na' lá gáp le'a lu nsabndo' gat. Nat
bya', yá lá gunta lu ta ugap wa.

Jesús nak xe'a ndo' gizhliyo

12 Le'a stub biaj le'a Jesús ndadi'izh
ndo' be men, ndab xa:
—Le'a na' ndee le'a nak xe'a ndo' be
men nde ndo' gizhliyo. Le'a tal ton
isankea tso'o na' na'anpa ikesea sa ukaw,
le'a xa ndi gap xe'a nsa'a gealnaban.
13 We'e le'a bexa fariseo cha ndabbe:

—Le'a lu ndadi'izh cuent ten le'aka lu, ta we'e le'a ta ndadi'izh lu ba' na'anpa nsak.
14 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Mas le'aka na' ndadi'izh cuent ten na', le'a ta ndadi'izh na' wa ta nsakka, le'a na' uní pa ulen na' no pa gaa na'. Parea le'a bego ni lá ini'í pa ulen na' no pa gaa na'.
15 Le'a bego nsake na' laktsa ndanbe'e be men, ná le'a na' ndee na'anpa nsake ni dub men nat.
16 Le'a tal usake na' be men, le'a ta gáp na' wa ta nsakka, geal le'a na' na'anpa nabtsa gun ta wa, le'a Xus na' xa mtu'ub na' no nso' wats na'.
17 Lak nkeani'i ley ten bega, tal top men dubtsa gab, le'a ta ndab bexa wa nsakka.
18 Le'a na' ndee ndáp ton nak na', no Xus na' xa mtu'ub na' noga dubtsa ndab ton nak na'.
19 Le'a bexa wa cha ndabbe:
—¿Ma xus lu zhaga?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a bego lá nchando' na', no ni lá nchando' bega Xus na'. Tal le'a bega nchando' na', le'a bega no Xus na' nchando'.
20 Be di'izh ndee uní'i Jesús gor nluu xa be men len ni'i ten Dios, sa nda'usa'a be men med gon. Parea ni dub bexa lá isen Jesús, geal le'a wizh ula'a Dios gun bexa ta wa biseata gal.

Le'a sa na ya' Jesús le'a be men lá yoo gan no ya'

21 Le'a Jesús cha mbidi'izhgal ndo' bexa ndab xa:
—Le'a na' ika'an sa ndee. We'e le'a bega cha ukwa'an na', parea le'a sa na gaa na' le'a bega lá gun gan no ya'. No zha na gat bega le'a be ke ten bega na'anpa yu'u.
22 Le'a bexa nibe'e ten bexa judio cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—¿Nati gut xa le'aka le'a xa, ta we'e ndab xa le'a sa ya' xa le'a beuna lá gun gan no ya' sa wa?
23 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a bego xa xan ndee, parea le'a na' xa ga'ap ba'. Le'a bego xa ndo' gizhliyo ndee, parea le'a na' na'anpa xa ndo' gizhliyo.
24 Ta we'e ndápka na' le'a zha na gat bega, le'a be ke ten bega na'anpa yu'u. Tal le'a bega lá gungea ladna ton nak na', le'a be ke ten bega na'anpa yu'u gor na gat bega.
25 Le'a bexa cha ndabbe:
—¿Tonxá lu zhaga?
Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' zha nedkata ndáp ton na'.
26 Ncho sianta be ta gáp na' cuent ten bega no ta usake na' bega, parea ndo' bego bexa ncho ndo' gizhliyo le'a na' ndáptsa ta na ndadi'izh xa mtu'ub na' wa, le'a xa gealngeatsa ndadi'izh.
27 Parea le'a bexa wa lá yakbe'ena le'a Jesús ndadi'izh cuent ten Dios Xus xa.
28 Ta we'e no ndab Jesús ndo' bexa:
—Le'a gor na yá mbinno bega na' ta nlad bega, we'e igondo' bega ton nak na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. No ini'í bega le'a na' na'anpa ndun ta nladtsa na', le'a na' ndi ndadi'izh lak mluu Xus na' ndo' na'.
29 Le'a Xus na' xa mtu'ub na' no nso' wats na'. Le'a xa na'anpa nla'a nab na', geal ndun na' sbe'en ta nsak ladna xa.
30 Le'a gor na li ndab Jesús ta wa, we'e le'a kwa'ad be men cha mbingea ladna Jesús.

Gealngea ten Dios uxa'ak be men

31 Cha ndab Jesús ndo' bexa judio na li mbingea ladna xa:
—Tal le'a bega sbe'en uxobgek ndo' be ta ndáp na', le'a bega ta ugeaka gak xmen na'.
32 We'e le'a bega igondo' gealngea ten Dios, le'a gealngea wa uxa'ak bega.
33 Le'a bexa wa cha ndabbe:
—Le'a Abraham le'a nak usan gox polta ten besa. Le'a besa nunk lá igayo'ota ndo' stub men. ¿Ná xte'e li ndab lu le'a besa ya'ak zha?
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a tal ton gun be ta ugap, le'a xa wa ndaigayo'o ndo' ta ugap wa.
35 Le'a dub xa nyo'o ndo' stubga men na'anpa idub tiemp yoo ta lid xa nibe'e xa wa. Parea le'a xin xa nibe'e wa idub tiemp ncho ta lid xus na.

36 No liga tal le'a Xin Dios le'a uxa'ak
bega ndo' ta ugap, le'a bega ta ugeaka
mya'ak.
37 Le'a na' uníka le'a usan gox polta ten
bega Abraham, parea le'a bega nlad gut
na', geal le'a bega lá nsakyo'ón be ta ndáp
na'.
38 Le'a na' ndee ndadi'izh be ta nluu
Xus na' ndo' na', parea le'a bego ndun lak
ndab xus bega.

Bexa na nak maxu'u xus na

39 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab bexa:
—Le'a Abraham nak xus besa.
Le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a bega nak xinka Abraham, le'a
bega gun ltsa'a be ta mbin Abraham.
40 Parea nat le'a bega ndi nlad gut na',
geal ndadi'izh na' gealngea, ta mbidi'izh
Dios ndo' na'. Le'a Abraham nunk lá
ngun ltsa'a ta nlad bega gun bega wa.
41 Le'a bega ndi ndun lak ndun xus
bega.
We'e cha ndab bexa:
—Le'a besa na'anpa nak lak dub men
ni lá ini'í ton nak xus na. Dubtsa xus besa
ncho, le'a xa wa Dios.
42 We'e le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a xus bega Dios, le'a bega ta
ugeaka yankea na', le'a na' wats Dios
uto'o ndal na' ndo' gizhliyo ndee. Le'a
Dios le'a mtu'ub na', na'anpa na'tsa nlad
ndal.
43 ¿Xta'an lá nyakbe'ena bega ta ndáp
na' zha? Le'a bega lá nsakyo'ón di'izh ten
na'.
44 Le'a xus bega nak maxu'u, no nlad
bega gun bega ta nlad xa wa. Le'a maxu'u
wa gast zha nedkata ndut men. No nunk
lá ndadi'izh maxu'u gealngea, geal le'a
xa na'anpa nchando' gealngea. Le'a gor
na ndadi'izh xa gealkwi'in, le'a xa ndun
lakka nak xa, le'a xa uzhe'eb dub xa
ukwi'in, no nki'il xa be men ndun bexa
gealkwi'in.
45 Ná le'a ta na ndadi'izh na' gealngea,
ta we'e le'a bega lá ndangea ladna na'.
46 ¿Ton bega gun gan gab dub ta ugap
ndun na' zha? Le'a na' ndi sbe'en
gealngea ndadi'izh. Ta we'e ¿xta'an lá
ndangea ladna bega na' zha?
47 Le'a tal ton xmenka Dios le'a xa wa
ndo'ón ta ndab Dios. Ná le'a bego na'anpa
xmen Dios, ta we'e lá nsakyo'ón bega ta
ndab Dios.

Cristo nedka ncho ndo' Abraham

48 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Le'aka nak ta ndab besa, le'a lu dub
xa Samaria, no ncho mbi bxin len lado'o
lu.
49 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' na'anpa ncho mbi bxin
len lado'o na'. Le'a na' ndee utsintsa
ndadi'izh cuent ten Xus na', parea le'a
bega ndi nisi na'.
50 Le'a na' lá nkwan xte'e gap be men
mod ndo' na'. Parea ncho dub xa na nlad
gap be men mod ndo' na', le'a xa wa le'a
gab xte'e nak be ta ndun bega.
51 Le'a na' gáp ndo' bega le'a tal ton
uxobgek ndo' di'izh ten na', le'a xa wa
nunk lá gat.
52 We'e cha ndab bexa nibe'e wa:
—Nat segurka uni'í besa le'a lado'o lu
nchoka mbi bxin. Le'a Abraham no be
profet ngutkabe, ná lu ndab le'a tal ton
uxobgek ndo' di'izh ten lu le'a nunk lá gat.
53 ¿Xte'e gab lu zha mas nsak lu ndo'
Abraham usan gox polta ten besa? Le'a
xa wa ngutka, no liga be profet. ¿Lu zha,
xte'e nsak lu ton nak lu?
54 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Tal le'aka na' gáp le'a na' xa nsak, le'a
ta gáp na' wa ta na'an xti'in. Parea le'a
Xus na', xa na ndab bega nak Dios ten
bega, xa we'e ndab le'a na' xa nsakka.
55 Le'a bego lá nchando' xa wa, ná le'a
na' ndee nchando'ka xa. No tal gáp na'
le'a na' lá nchando' xa, le'a na' no dub xa
ukwi'in lak ukwi'in bego. Parea le'a na' ta
ugeaka nchando' xa no nxobgek na' itea
be ta ndab xa.
56 Le'a Abraham usan gox polta ten
bega mten ladna ta na uni'í xa le'a na' gal
ndo' gizhliyo. Le'a xa uni'íka ta wa, cha
mten ladna xa.
57 We'e le'a bexa judio wa cha ndabbe:
—Lu ni tol gayo'o li'in lid ncho, ¿ná
xte'e ndab lu le'a lu uni'í Abraham?
58 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a zha na bi
na'an Abraham yoo, le'a na' ncho'ola.

59 We'e cha usen bexa ge' ndi'izh ula'ge'
bexa Jesús, parea le'a Jesús cha mkach-
ndo' uto'o xa sa nde ni'i ten Dios. Utid xa
gandid lat bexa wa, cha ncha'a xa.

9

Jesús myunyakna dub xa lá na' zha ngolta xa

1 Ngol dub wizh nchasea Jesús le'a xa
uni'í dub xabgi'i zha ngolta xa lá na' xa.
2 Le'a be xmen Jesús cha unabdi'izh
ndab bexa ndo' Jesús:
—Mech, ¿xta'an lba'a lá na' xa ba' idub
zha ngolta xa zha? ¿Ke ten be usan ten
xa-yá, nati ke tenka xa-yá?
3 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a xa lba'a nak na'anpa ke ten xa
no ni ke ten be usan ten xa. Parea le'a ta
lba'a nak xa ba' le'a be men ini'í juers ten
Dios.
4 Nattsa bi tezhea le'a na' nsabndo' gun
ti'in ndab Dios, xa mtu'ub na'. Le'a te'al
sken ilen, gor na na'anta ton gun ti'in.
5 Le'a nat bi nso' na' ndo' gizhliyo ndee,
le'a na' nak xe'a ten Dios ndo' be men nde
ndo' gizhliyo.
6 Le'a tso'o na li ndab Jesús, cha mchuk
xa ndo' yo, cha mbinde'e xa dub tuzh
yalan. Cha uda'ab xa-yá ngusndo' xa lá
na' wa.
7 Cha ndab Jesús:
—Wa'da'ab ngusndo' lu nits tank sa
nsalea' Siloé —le'a ta wa dub di'izh gab:
xa mtu'ub.
We'e le'a xa wa cha ncha'da'ab ndo' na
sa wa. Le'a gor nsea' xa ta lid xa le'a xa
na'la.
8 Le'a bexa ncho gax ta lid xa, no iteata
bexa na uni'í le'a xa wa ngok dub xa lá
na', le'a bexa wa cha ndab ndo' be ltsa'a
na:
—¿Na'anpa le'a xa ba' xa nsobnab med
wa zha?
9 Le'a ncho bexa wa ndab:
—Le'a xa ba' le'aka ta wa.
Ná ncho bexa ndab:
—Na'an, le'a xa ba' migabtsa xa wa.
Parea le'aka xa wa cha ndab:
—Le'a na' ndee le'aka ta wa.
10 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndo' xa
ndab bexa:
—¿Xte'e uyo'o gan na'la go nat zhaga?
11 Le'a xa cha uka'ab ndab:
—Le'a xa nsalea' Jesús wa mbinde'e
yalan, cha uda'ab xa-yá ngusndo' na', cha
ndab xa gada'ab na' ndo' na' nits Siloé. Ta
we'e ngwaa na', no uda'ab na' ndo' na',
cha mna' na'.
12 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndab
bexa:
—¿Ma xa wa nat?
Le'a xa wa cha uka'ab ndab xa:
—Le'a na' lá iní.

Bexa fariseo unabdi'izh ndo' xa myakna ngusndo' na

13 We'e le'a bexa wa cha mbi'i xa na li
myakna wa ndo' bexa fariseo.
14 Le'a ta wa wizh ne'e bexa judio, zha
na li mbinde'e Jesús yalan, cha myun-
yakna Jesús ngusndo' xa wa.
15 We'e le'a bexa fariseo no unabdi'izh
ndo' xa wa ná xte'e myakna ngusndo' xa.
Le'a xa cha uka'ab ndab:
—Le'a xa wa uda'ab yalan ngusndo' na',
cha uda'ab na' ndo' na', cha mna' na'.
16 We'e le'a ncho bexa fariseo cha nd-
abbe:
—Le'a xabgi'i we'e na'anpa nak dub xa
mtu'ub Dios, le'a xa ndun ta lá nsabndo'
wizh ne'e beuna.
Ná nchoga bexa ndab:
—Dub men ugap lá yoo gan gun be
uyon ndun xa wa.
Ta we'e na'anpa dubtsa ngudi'izh bexa
ná ton nak Jesús.
17 Cha unabdi'izhgal bexa ndo' xa
myakna wa, ndab bexa:
—¿Xte'e nsak lu? ¿Ton nak xa li
myunyakna ngusndo' lu ba' zha?
Le'a xa wa cha uka'ab ndab xa:
—Nsak na' le'a xa wa dub profet ten
Dios.
18 Parea le'a bexa nibe'e ten bexa judio
lá ndangea ladna ti ngok xa wa dub xa lá
na', no uyo'o gan mna' xa. Ta we'e mtu'ub
bexa dub men ngwa'tezh be usan ten xa.
19 Le'a gor na ulen bexa wa, le'a bexa
nibe'e wa cha unabdi'izh ndo' bexa, ndab
bexa:
—¿Xin bega xa ndee, xa ndab bego lá
na' zha ngolkata xa wa zha? ¿Xte'exá
mna' xa nat zhaga?
20 Le'a be usan ten xa wa cha uka'ab
ndab bexa:
—Uni'íka besa le'a ta ba' xinka besa,
noga lá na'ka xa zha ngolta xa.

21 Parea le'a besa lá ini'í xte'e mna' xa
nat, no ni lá ini'í besa ton myunyakna xa.
Unabdi'izh bega ndo' le'aka xa, le'a xa yá
goxla, le'a xa sabka-yá.
22 Li ndab bexa geal le'a bexa nzheb
ndo' bexa nibe'e, le'a bexa nibe'e wa yá
mbidi'izh le'a guni'i ton gab le'a Jesús nak
Cristo, le'a bexa wa kontu'ub xa len ni'i sa
nzhealbe bexa judio.
23 Ta we'e ndab be usan ten xa wa le'a
xa yá goxla, inabdi'izh bexa nibe'e wa
le'aka ndo' xa.
24 We'e le'a bexa nibe'e wa cha utezhgal
xabgi'i li myakna wa, cha ndab bexa:
—Le'a Dios nsobwi'i ga'al gud ná xte'e
nak xabgi'i wa, le'a besa uni'í le'a xa wa
dub xa ndap ke.
25 Le'a xa wa cha ndab:
—Le'a na' lá iní tal le'a xa wa xa ndap
ke natal na'an. Parea dub ta uní na': le'a
na' ngok dub xa lá na', ná nat le'a na'
na'la.
26 Cha ndabgal bexa:
—¿Xte'e mbinno xa lu zha? ¿Xta'an
mbin xa ndontsa lba'a na' lu zha?
27 Le'a xa cha uka'ab ndab xa:
—Le'a na' yá ndáp-a ndo' bego, ná le'a
bega lá ka'ab isakyo'ón-a. ¿Nat xta'an
nlad bega gáp na'-yá stub biaj? ¿Nati no
bega nlad gak xmen xa wa zha?
28 Cha xela uní'i bexa ndo' xa, ndab
bexa:
—Lu nak xmen xa wa, parea le'a besa
nak xmen Moisés.
29 Le'a besa uni'íka le'a Dios
mbidi'izhno Moisés, parea le'a xa we'e
le'a besa ni lá ini'í pa uto'o xa.
30 Le'a xabgi'i wa cha uka'ab ndab xa:
—¡Le'a ta ndab bega wa uzhebpa
ndanseana na'! Le'a xa wa le'a myun-
yakna ngusndo' na', parea le'a bega lá
ini'í pa uto'o xa.
31 Le'a beuna uni'íka le'a Dios na'anpa
go'ón ta inab dub xa ndap ke. Parea le'a
tal ton yankea Dios no uxobgek xa ndo'
Dios, le'a Dios so'ónka ta inab xa wa.
32 Nunk beuna gol go'ón yoo dub men
yunyakna ngusndo' dub xa lá na' zha
ngolta xa.
33 Tal le'a xa wa na'anpa nak dub xa
mtu'ub Dios, le'a xa lá yoo gan gun ta wa.
34 Le'a bexa cha uka'ab ndab bexa:
—¡Le'a zha ngolkata lu le'a lu yá
ndapka ke, ná lu nlad le'a uluu besa!
Cha ulantu'ub bexa xa sa wa.

Bexa lá na' nsea bexa na'ka

35 Le'a Jesús mbi'ín ta li ulantu'ub bexa
xa wa. Le'a ngol gor mzheal Jesús xa, cha
ndab Jesús:
—¿Ndangea ladna lu Xin Dios zha?
36 Le'a xa wa cha uka'ab ndab xa:
—Señor, gud go ná ton xa wa, ndontsa
gungea lad na' xa wa.
37 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a lu yá uni'íka xa, le'a xa wa na',
xa ndadi'izhno lu nat.
38 Le'a xa wa cha ndab:
—Ndangea lad na' go, Señor.
Cha usaxib xa ndo' Jesús.
39 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' ndal ndo' gizhliyo iní na' ná
xte'e nak be men. Li ndontsa le'a bexa
lá na' wa ina'be, no bexa na nsak le'a xa
na'ka le'a bexa wa ya'an cuent dub xa lá
na'.
40 Le'a gor na mbi'ín pla bexa fariseo
nde sa wa ta li ndab Jesús, cha ndab bexa
ndo' Jesús:
—¿Ndab lu zha le'a besa ndee na'anpa
na'?
41 Le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a bega lá na', le'a bega na'anpa
ndap ke ndo' Dios. Parea le'a bega ndab
le'a bega na'ka, ta we'e le'a bega ndapka
ke ndo' Dios.

10

Jesús mbidi'izh dub cuent ten xa nla'ach borreg

1 'Le'a na' gáp ndo' bego le'a dub sa
ndenchonyaw be borreg, tal le'a dub xa
na'anpa nyo'o to'o puert sa wa cha ndi
nyo'o xa stub lad, le'a xa wa dub wa'an,
dub xa nlat juers be man.
2 Parea le'a dub xa na nyo'o to'o puert
wa, le'a xa wa le'a xa nla'ach be borreg
wa.
3 Le'a xa na nla'ach to'o puert sa wa cha
nxa'al-a, cha nyo'o xa nla'ach be borreg
wa. Le'a xa cha nbezhlea' kadga dub ma
ten xa. Le'a bema cha ndo'ón ti xa, cha
ncha'ato'ono bema xa.
4 Le'a gor na yá utatela be borreg ten
xa, le'a xa nla'ach ma cha nsaned ndo'

ma. Le'a be borreg wa nchando' ti xa, cha nsankea bema tso'o xa.
5 Parea le'a bema na'anpa isankea tso'o dub xa lá nchando' ma, ndi uxo'on bema ndo' xa, geal le'a bema lá nchando' ti xa.
6 Le'a Jesús mbidi'izh ta ndee ndo' be men, parea le'a bexa lá nyakbe'ena xte'e gab ta wa.

Jesús nak cuent dub xa utsin nla'ach be borreg

7 Cha no ndab Jesús ndo' bexa wa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a na' le'a nak cuent puert sa nyote be borreg.
8 Le'a itea bexa na ned ulen ndo' na', bexa na mluu dub di'izh na'anpa ta ugea, le'a bexa wa cuent dub wa'an, dub xa nlat juers be man. Parea le'a bexa nak cuent be xborreg na' lá isakyo'ón ta ndab bexa wa.
9 Le'a na' le'a nak cuent puert wa, geal le'a tal ton ndangea ladna na', le'a xa wa ndapka gealnaban ndo' Dios. Le'a bexa wa nak cuent be borreg nyo'o nto'o to'o puert no nzheal ma gixgi ndaw ma.
10 'Le'a dub wa'an nsealawa'antsa be borreg, no nseayut xa ma, nlad xa initndo' ma. Parea le'a na' ndee ndi ndal ndontsa le'a bexa nak cuent be xborreg na' gap gealnaban ndo' Dios, no uzhebpa wen yoo bexa ndo' Dios.
11 Le'a na' le'a nak xa utsin nla'ach be xmen na' lak utsin nla'ach dub men be xborreg xa, no nsa'a xa le'aka le'a xa sakndo' bema.
12 Parea le'a dub xa nyaxtsa ten na ndontsa ula'ach xa bema, le'a xa na'anpa le'a ten ma. Ta we'e le'a gor na ini'í xa nsea dub mbee cha ula'a xa bema ndi uxo'on xa. We'e le'a mbee wa cha ukendo' bema cha ite'achso bema itea lad.
13 Le'a xa wa uxo'on geal le'a xa medtsa nlad, na'anpa nyu'no ladna xa bema.
14 'Le'a na' nak cuent dub xa utsin nla'ach be borreg ten na. Nchando' na' bexa nak be borreg ten na', no liga le'a bexa nchando'ga na',
15 lak nchando' Xus na' na', no liga nchando' na' Xus na'. No nsa na' le'aka na' sakndo' be men nak be borreg ten na'.
16 No ncho stub xkwa'a be xmen na', bexa lá nchando' bega. Le'a bexa wa cuent stub xkwa'a borreg ncho stubga corral. Le'a na' yunjuntka bexa wa no bexa ndee, no uxobgek bexa ndo' na'. We'e yoo dubtsa xkwa'a be xmen na', no nab na' gak xa nla'ach iteanak bexa.
17 'Le'a Xus na' nkwea' ladna na', geal le'a na' nsa gealnaban ten na' gat na' ndontsa iban na' stub biaj.
18 Na'an ton gut na', ndi na'ka usa na' gat na'. Le'a na' ndap juers usa na' gealnaban ten na', no ndap na' juers iban na' stub biaj. Le'a ta wa ta unibe'e Xus na' gun na'.
19 Le'a gor na mbi'ín bexa judio be ta li ndab Jesús, cha stub biaj usaxan uteyoto'o bexa no be ltsa'a xa.
20 Ncho kwa'ad bexa ndab:
—¿Xta'an nla'ach bego ta ndab xa ba' zha? Le'a xa ncho mbi bxin len lado'o na no nsak xa gizh tont.
21 Ná le'a ncho bexa wa ndabgabe:
—Le'a xa ba' na'anpa ndadi'izh lak ndadi'izh dub men ncho mbi bxin len lado'o na. No lá gun dub mbi bxin gan ina' dub xa lá na' lak mbin xa ba'.

Bexa Jerusalén lá ka'ab gungea ladna Jesús

22 Ngol zha kwal zha na ngo bexa judio dub ujest ten ni'i ten Dios nde Jerusalén.
23 Le'a dub wizh wa, le'a Jesús nkesea sa nsalea' Corredor Salomón ten ni'i ten Dios.
24 We'e le'a ncho bexa judio cha myaklo wats Jesús, ndab bexa:
—¿Gast polxá ini'í besa ton nak go zhaga? Tal go le'a nak Cristo, gud ga-yá ndo' ga'al besa.
25 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' yá ndápka ndo' bega ton nak na', ná le'a bego lá ngungea ladna-yá. No le'a be uyon na ndun na' nsea juers ten Dios Xus na', le'a ta wa nluukaga ton nak na'.
26 Ná le'a bego lá ndangea ladna-yá geal le'a bega na'anpa nak be borreg ten na'.
27 Le'a bexa nak be borreg ten na', le'a bexa wa ndo'ón ti na', no nchando' na' bexa, no nsankea bexa tso'o na'.
28 No nsa na' gealnaban nunk lá idub ndo' bexa. Le'a bexa idub tiemp yoo wats Dios, no na'an ton ko'o bexa ndo' ya'a na'.

29 Le'a Xus na', xa msa'a bexa ndo' na',
le'a xa wa ndon le'a nibe'e ndo' itea be
ta'a, ta we'e na'an ton gun gan ko'o bexa
ndo' ya'a xa.
30 Le'a na' no Xus na' le'a besa dubtsa
nak.
31 We'e le'a bexa wa usengal be ge'
ndi'izh gut bexa Jesús.
32 Ná le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Sian be ta wen ndun na' ndo' ga'al
bega lak msa'a Xus na' gun na'. ¿Ke ten
xta'anma dub ta li mbin na' wa ula'ge'
bega na' zha?
33 Le'a bexa wa cha uka'ab ndabbe:
—Le'a besa na'anpa ula'ge' lu ke ten
dub ta wen ndun lu. Le'a besa ndi ula'ge'
lu ke ten ta na kwea' uní'i lu ndo' Dios.
Le'a lu men gizhliyotsa, ná ndab lu le'a lu
Dios.
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ley ndeno bega nkeani'i le'a Dios
ndab ndo' be men: "Ndáp na' le'a bega
nak be dios."
35 Le'a beuna uni'íka le'a itea be ta ndab
di'izh ten Dios ta ugeaka. Ta we'e tal le'a
Dios li ndab ndo' bexa wa le'a bexa no
nak dios,
36 ¿xte'e ndab bega le'a na' kwea' uní'i
ndo' Dios gor na ndáp na' le'a na' Xin
Dios? Le'a Dios mti na' no mtu'ub xa na'
ndo' gizhliyo ndee.
37 Tal le'a na' na'anpa ndun be ta'a
lak ndun Xus na', le'a bega lá nsabndo'
gungea ladna na'.
38 Le'a bega na'anpa ndangea ladna ta
ndáp na', parea nsabndo' gungea ladna
bega ta ndun na'. We'e igondo' bega Xus
na', no gungea ladna bega le'a na' no Xus
na' dubtsa nak besa.
39 We'e stubgal biaj nlad bexa isen bexa
Jesús, ná le'a Jesús cha utid tlaw bexa,
na'anpa isen bexa xa.
40 Cha ncha'agal xa stub to'o yowbe'e
Jordán, sa mas polta ulalea' Juan be men.
Cha we'etsa uyo'o Jesús dub nde'ep.
41 Le'a kwa'ad men nseabegal wats xa,
ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—Le'a Juan ta ugeaka ni dub uyon lá
ngun, parea le'a itea ta ndab Juan cuent
ten xa ndee, le'a ta wa ta ugeaka.
42 We'e le'a kwa'ad bexa nde sa wa
mbingea ladna le'a Jesús nak Cristo.

11

Ngut Lázaro

1 Uyo'o dub xabgi'i nsalea' Lázaro usen
gealgizh. Le'a xa wa xa gezh Betania,
sa no nak lazh Marí no Mart itop bsan
Lázaro.
2 (Le'a Marí bsan Lázaro wa xa ulo ta
uxe'e xo'o Jesús tso'o wa, cha mkwi'id xa
xo'o Jesús nsea gichgek xa.)
3 Ngol gor le'a itop bsan Lázaro wa
mtu'ub dub men ndo' Jesús, ndab xa:
—Señor, le'a Lázaro amig ten ga usen
gealgizh.
4 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha
ndab xa:
—Le'a gealgizh wa na'anpa gut xa. Le'a
ta wa ndi ndontsa ini'í be men juers ten
Dios no juers ten Xin Dios.
5 Le'a Jesús nkea ladna Mart no Marí
beal xa no Lázaro.
6 Parea le'a gor na mbi'ín Jesús le'a
Lázaro usen gizh, le'a Jesús cha uyo'okata
sa wa stop wizh.
7 We'e cha ndab xa ndo' be xmen xa:
—Ncha'be beuna stub biaj distrit Judea.
8 Le'a be xmen Jesús cha ndabbe:
—Mech, ti plama wizh le'a bexa judio
ncho sa wa nlad gut ga, ná nat, ¿xta'an li
nlad go ya'gal ga sa wa zha?
9 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Ncho dub tibtop gor tezhea kad dub
wizh. Le'a tal ton ikesea gor tezhea
na'anpa ikate'eb, geal le'a xa na' bea ndo'
gizhliyo ndee.
10 Parea tal ton ikesea gor te'al, le'a xa
skate'eb le'a gor wa na'an bea.
11 Cha no ndab Jesús:
—Le'a Lázaro amig ten beuna ng-
wadgats, ná le'a na' ndaukwan xa.
12 We'e le'a be xmen Jesús cha ndabbe:
—Señor, tal le'a xa naxyats, le'a xa
syakkana.
13 Le'a ta li ndab Jesús wa gab le'a
Lázaro ngutla, ná le'a be xmen Jesús
ndanbe'e le'a xa naxyats-tsa.
14 We'e le'a Jesús cha ga'al ndab ndo'
bexa:
—Le'a Lázaro ngut.
15 Le'a na' nten ladna na'anpa ncho
beuna sa wa gor ngut xa. Li ndontsa mas

ige' ladna bega na'. Nat ncha'ina' beuna xa.
16 Le'a Tomás, xa no nsalea' Dídimo, cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—Ncha'be beuna sa wa, ndontsa no beuna gatno Jesús.

Jesús nak xa nxiste be men no xa nsa'a gealnaban

17 Le'a wizh na ulaya' Jesús to'o gezh Betania wa, mbi'ín xa le'a Lázaro mdapla wizh mga'ach.
18 Le'a Betania nde pa chontsa kilómetro gax Jerusalén.
19 Ta we'e le'a kwa'ad bexa judio ncho Jerusalén wa ngwa'ina' Mart no Marí, mlu'uzh be men wa itop bexa ta na ngut bsan bexa.
20 Le'a gor na mbi'ín Mart le'a Jesús nsalaya' gaxla, cha uto'o xa, ngwa'uche'alndo' xa Jesús. Ná le'a Marí mya'an ta ni'i.
21 Le'a Mart cha ndab ndo' Jesús:
—Señor, tal le'a go ncho sa ndee, le'a bsan na' na'anpa ngat.
22 Parea le'a na' uní le'a guni'i xta'an inab go ndo' Dios nat, le'a Dios sa'aka-yá.
23 Le'a Jesús cha ndab ndo' Mart:
—Le'a bsan lu sbanka.
24 Le'a Mart cha ndab:
—Le'a na' uní le'a xa sbanka gal wizh lult, zha iban itea be men ngut.
25 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' nak xa nxiste be men ndo' gealgut, no nak na' xa nsa'a gealnaban. Le'a tal ton gungea ladna na', maska ngut xa le'a xa sbanka.
26 Le'a itea bexa nban tal gungea ladna bexa na', le'a bexa wa na'anpa gat idub tiemp. ¿Ndangea ladna lu ta ndáp na' ndee zha?
27 Le'a Mart cha ndab:
—Ndungeaka lad na'-yá, Señor. No ndangea lad na' le'a go nak Cristo Xin Dios, xa na ndi'izh ga gi'idka ndo' gizh-liyo.

Jesús mbi'inno Lázaro

28 Tso'o na li ndab Mart, we'e cha nsea' xa ta lid xa, xaga'tsa ndab xa ndo' Marí beal xa:
—Le'a mech nseala no nbezh xa lu.
29 Le'a gor na mbi'ín Marí ta wa, cha uxax uto'o xa, ncha'ina' xa Jesús.
30 Le'a Jesús biseata yate len gezh wa, ndi bi nso' xa sa mzhe'al Mart xa.
31 We'e le'a bexa ndeulu'uzh Marí bexa nde ta lid xa, le'a gor uni'í bexa le'a Marí uxax uto'o ncha'a, cha usankea bexa tso'o Marí, ndab bexa le'a Marí ncha'yo'on to'o ba'a ten Lázaro.
32 Le'a gor na ulaya' Marí wats Jesús no uni'í xa Jesús, cha msaxib xa ndo' Jesús, ndab xa:
—Señor, tal le'a go ncho sa ndee, le'a bsan na' na'anpa ngat.
33 Le'a gor na uni'í Jesús xte'e ndo'on Marí, no bexa na li ulanseano Marí wa, le'a xa uzhebpa uban myo'o ladna no kwea' myo'o ladna xa.
34 Cha ndab xa:
—¿Pa mka'ach bega xa wa zha?
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Señor, ncha'be beuna, ini'í ga pa-yá.
35 Le'a Jesús cha mbi'in.
36 We'e le'a bexa nde sa wa cha ndab ndo' ltsa'a na:
—Bwi'i bego ná xte'eta nkwea' ladna xa Lázaro.
37 Ná le'a ncho bexa cha ndabbe:
—Le'a xa ndee myunyakna dub xa lá na', ¿xta'an na'anpa li ngun xa ba' gan lá ngat Lázaro zhaga?

Lázaro mbangal ndo' gealgut

38 Le'a Jesús uzhebpa kwea' myo'o ladna gor ulaya' xa to'o ba'a wa. Le'a ta wa dub ge'lo'o nso'ntsaw dub ge' si'il to'o-yá.
39 Cha ndab Jesús:
—Udob bega ge' ba'.
Le'a Mart bsan xa ngut wa cha ndab:
—Señor, le'a nat le'a xa ba' ugap nla'ala, le'a xa mdapla wizh mga'ach.
40 Le'a Jesús cha ndab ndo' Mart:
—¿Cha lid ndápka na' ndo' lu zha, tal le'a lu gungea ladna na', le'a lu ini'íka juers ten Dios?
41 We'e le'a be men cha udob ge' to'o ba'a wa. Le'a Jesús cha mwi'i ga'ap, cha ndab xa:
—Xus na', nsa na' xno ndo' go le'a go ndo'ón ta una'ab na' ndo' ga.
42 Le'a na' uníka le'a go ndo'ónka itea be ta'a ndáp na', parea nat li ndáp na' ndontsa gungea ladna be men ndee le'a go le'aka mtu'ub na'.

43 Tso'o na li ndab Jesús, cha uge' ndab xa:
—¡Lázaro, uto'o sa ba'!
44 Le'a xa na li ngut wa cha uto'o sa wa, bi lima nbixyo'o lad ya'a xa no xo'o xa. No ndo' xa bi li nbixyo'o dub ble'a lad. Le'a Jesús cha ndab ndo' be men:
—Bxa'ak bega be lad ba', cha bla'a bega isea' xa.

Bexa nibe'e dubtsa mbidi'izh le'a gut Jesús
(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 We'e le'a bexa judio na li nseano Marí wa uni'í ta mbin Jesús, cha kwa'ad bexa mbingea ladna Jesús.
46 Parea le'a ncho bexa wa cha ndi ngwa'yab ndo' bexa fariseo xta'an mbin Jesús.
47 We'e le'a be ule'ay nibe'e no bexa fariseo cha mchealte itea bexa nibe'e ten bexa judio. Cha ndab bexa:
—¿Xte'e gun beuna zha? Le'a Jesús wa sian uyon ndun.
48 Tal le'a beuna ula'a li gunta xa ta wa, le'a itea be men sangea ladna xa. We'e le'a bexa Roma si'id ulate ni'i ten Dios ten beuna no lá ula'ata bexa inibe'e beuna sa ndee.
49 Le'a dub bexa wa xa nsalea' Caifás, xa nak ule'ay ndon le'a nsak zha wa. Le'a xa cha ndab ndo' bexa nibe'e wa:
—Le'a bego na'an xta'an ini'í.
50 No ni lá nyakbe'ena bega ndi mas wen gat dubtsa men sakndo' beuna xa Israel, ndontsa na'anpa initndo' itea beuna.
51 Le'a ta li ndab Caifás wa na'anpa ndanbe'e le'atsa xa. Le'a ta na nak xa ule'ay ndon le'a nsak zha wa, ta we'e mbinti'in Dios xa, ndab xa le'a Jesús gat sakndo' bexa Israel.
52 Parea le'a ta ndab xa wa na'anpa nabtsa gab le'a Jesús gat sakndo' bexa Israel. Le'a ta wa no gab le'a Jesús gat ndontsa yunjunt xa itea bexa nak xin Dios, bexa ncho idub nax ndo' gizhliyo.
53 Le'a wizh wa le'a bexa nibe'e ten bexa judio dubtsa mbidi'izh gut bexa Jesús.
54 Ta we'e le'a zha wa le'a Jesús na'antapa ga'al ikesea Judea. Le'a xa ndi mka'an sa wa ncha'a xa gezh Efraín gax ge'e sa bid. Cha uyo'o xa sa wa no be xmen xa.
55 Le'a zha wa nsayal gax ujest Pascua ten bexa judio. Ta we'e kwa'ad be men judio ukea ncha'be gezh Jerusalén, ndontsa gun bexa ta isambi'i bexa ndo' Dios zha biseata gal ujest wa.
56 Le'a be men wa nkwa'an Jesús, no nabdi'izh bexa ndo' be ltsa'a bexa nde sa nde ni'i ten Dios:
—¿Xte'e nsak bega zha? ¿Si'id Jesús ujest ndee nati na'an?
57 Le'a be ule'ay nibe'e no bexa fariseo unibe'ela ndo' be men tal ncho ton ini'í pa nso' Jesús, cha gab xa-yá ndo' bexa wa ndontsa isen bexa Jesús.

12

Marí ulo ta uxe'e xo'o Jesús
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

1 Sxo'op wizh nsob gal ujest Pascua wa, le'a Jesús uto'o ncha'agal Betania, ta lid Lázaro xa mxiste Jesús ndo' gealgut.
2 Le'a sa wa mbinde'e bexa dub ta gawno bexa Jesús. Le'a Mart nkego ta gaw bexa. Le'a Lázaro nsob ndo' mes no Jesús.
3 We'e le'a Marí usen tol litr sbe'en nardo ta uxe'e, dub ta uzhebpa uyap nsak. Cha mtob xa-yá tso'o xo'o Jesús, cha mkwi'id xa xo'o Jesús no gichgek xa. Le'a len ni'i wa gast idub lita uxe'e mla'a.
4 Le'a dub xmen Jesús no nsob sa wa xa na le'a yun cuent Jesús, xa na nsalea' Judas Iscariot xin Simón. Le'a xa wa cha ndab:
5 —¿Xta'an lid ndi udo'o xa ta uxe'e ba' zha, cha utse'a xa med wa ndo' be men uban nak? Le'a ta ba' nsak pa chon gayo'o denario.
6 Parea le'a Judas na'anpa nyu'no ladna bexa uban nak. Ndi li ndab xa geal le'a xa nla'ach med ten be xmen Jesús, no ncho zha ngowa'anga xa med no'o xa.
7 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' Judas:
—Bla'a xagots ba', le'a xa ulocha'aw ta ba' gast gal zha na iga'ach na'.
8 Le'a bexa uban nak wa guni'i polga nchoka lat bega, parea le'a na' ndee na'anpa kwenta ncho'ono bega.

Be ule'ay nibe'e dubtsa mbidi'izh gut Lázaro

9 Le'a kwa'adpa bexa judio mbi'ín le'a Jesús nchogal gezh Betania, cha ncha'be bexa sa wa. Le'a bexa na'anpa nabtsa Jesús ncha'bewi'i, le'a bexa nlad ini'í no Lázaro xa mbangal ndo' gealgut.
10 We'e le'a be ule'ay nibe'e wa dubtsa mbidi'izh gut no Lázaro,
11 geal mbangal Lázaro le'a kwa'ad bexa judio nsaula'a be ule'ay nibe'e wa, cha ndi Jesús ndangea ladna bexa.

Jesús uyote Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

12 Ngol stub wizh wa le'a uzhebpa kwa'ad be men ndencho ujest Pascua gezh Jerusalén. Le'a zha mbi'ín bexa le'a Jesús no ncha'a Jerusalén,
13 cha ulobto'og bexa be xos ya gin, cha uto'o bexa ncha'ikanes bexa Jesús. No uge' ndab bexa:

—¡Si'il nak xa ba'! ¡Dios uzhebpa nla'ach xa ba', xa na mtu'ub Dios Xa Nibe'e! ¡Le'a xa ba' le'a nibe'e beuna xa Israel!

14 Le'a Jesús mzheal dub burr tuzh, cha usob xa tso'o ma. Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

15 Lá izheb bego, men gezh Sion.
Bwi'i bego, le'a xa le'a nibe'e bega
nsea nsob tso'o dub burr tuzh.

16 Le'a zha wa le'a be xmen Jesús lá yakbe'ena be ta li mbin Jesús wa. Parea tso'o na mbangal Jesús cha nsea' xa gibe'a, le'a bexa mtse'a ladna lak nkeani'i di'izh ten Dios cuent ten Jesús, cha uni'í bexa le'a Jesús lika mbin.
17 Le'a zha na utezh Jesús Lázaro len ba'a, cha mxiste Jesús xa ndo' gealgut, le'a bexa nde sa wa cha mbidi'izh ta uni'í bexa wa ndo' be men.
18 Ta we'e li ngwa'ikanes be men Jesús, geal le'a bexa mbi'ín ta na li mbin Jesús uyon wa.
19 Parea le'a bexa fariseo ndab ndo' be ltsa'a na:

—Bwi'i bega, le'a ta na ndun beuna na'an xti'in. Le'a be men ndi itea ncha'be wats Jesús.

Pla bexa na'anpa xa judio nlad ini'í Jesús

20 Le'a lat bexa na li ncha'be yankea Dios gezh Jerusalén ujest Pascua wa, ncho pla bexa na'anpa xa judio.
21 Le'a bexa wa cha ulen wats Julip xa gezh Betsaida ten Galilea, ndab bexa:

—Señor, le'a besa nlad ini'í Jesús.

22 Le'a Julip cha ngwa'yab-a ndo' Ndres, we'e itop bexa ngwa'yab-a ndo' Jesús.
23 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Yá ngol gor ini'í be men ta juert nak na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.

24 Le'a na' gáp ndo' bego tal le'a dub bid ten trig lá iga'ach len yo cuent dub ta ngut, le'a idub tiemp le'a-yá bidtsa gak. Ná tal le'a-yá iga'ach, le'a-yá sianpa bid usa'a.
25 Le'a tal ton ukwa'an xte'e wen yoo xa, le'a xa wa ndi gun perdid gealnaban ten na ndo' Dios. Parea le'a tal ton ndi ukwa'an gun ta nlad Dios, le'a xa wa ndi gap gealnaban nunk lá idub.
26 Le'a tal ton nlad gun ti'in ndo' na' nsabndo' isankea xa tso'o na'. We'e le'a sa yo'o na' le'a xa no yoo. Le'a tal ton gun ti'in ndo' na', le'a Xus na' gab le'a xa wa wenka ndun.

Jesús mbidi'izh le'a gat

27 No ndab Jesús:

—Nat uzhe'eb kwea' ncho lad na', no ni lá iní na' xte'e gáp na' ndo' Xus na'. Ndanbe'e na' gáp na' ndo' xa ko'o xa na' ndo' gealkwea' ndee, parea le'a na' ti'in we'e ndal ndo' gizhliyo.

28 Le'a na' ndi gáp: "Xus na', bin ga ta na uluu xte'e si'il nak go."

Le'a gor we'e cha mgen ti Dios ulen gibe'a, ndab xa ndo' Jesús:

—Le'a na' mlula xte'e si'il nak na', no ulu na'-yá stub biaj.

29 Le'a lat bexa kwa'ad wa ncho bexa ndab le'a ta mbi'ín bexa wa usi'i. No ncho bexa ndab le'a-yá dub angel uní'i ndo' Jesús.
30 Le'a Jesús cha ndab ndo' be men:

—Le'a ta mgen wa na'anpa ulen por na go'ón na'-yá, le'a-yá ndi ulen ndontsa go'ón bega-yá.

31 Le'a nat le'a Dios gab ná ton ndap
ke ndo' gizhliyo. No nat kontu'ub Dios
maxu'u, xa nibe'e ndo' gizhliyo.
32 Le'a gor na ixits bexa na' ga'ap ndo'
yo, le'a na' gun le'a be men ilen wats na'.
33 Le'a ta na li mbidi'izh Jesús wa gab
le'a xa gat ndo' cruz.
34 Le'a be men wa cha ndab:
—Le'a besa mbi'ín le'a ley ten Dios
nkeani'i le'a xa nak Cristo idub tiemp
ncho. ¿Ná xte'e ndab ga zha le'a be men
ixits Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo ga'ap
ndo' yo? ¿Ton nak Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo wa zhaga?
35 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a nat le'a xa nak xe'a na'anpa
kwenta ncho lat bega. Ta we'e usea bega
nattsa bi ncho xe'a, ndontsa le'a sa ukaw
na'anpa gun gan ndo' bega. Le'a tal ton
nsea sa ukaw, le'a xa wa ni lá ini'í pa
ncha'a.
36 Le'a nat bi ncho xa nak xe'a wa,
bingea ladna bega xa, ndontsa isea bega
ndo' xe'a.
Le'a tso'o na li ndab Jesús, cha
ncha'ukachndo' xa ndo' be men.

Be men lá ka'ab gungea ladna Jesús

37 Sian be uyon mbin Jesús ndo' ga'al be
men, ná le'a bexa lá ngungea ladna Jesús.
38 Li ngok ta wa lak mbidi'izh Isaías
sakndo' Dios, ndab xa:

Señor Dios, ¿tonma ndangea ladna ta
ndadi'izh besa zha?
¿No ton ndo' ná mluu ga xte'e juert
nak go zha?

39 Ta we'e le'a be men lá ngungea ladna
Jesús, no lak ndab Isaías:

40 Le'a Dios mtsaw ngusndo' bexa,
no mbin ngud Dios lado'o bexa,
ndontsa lá ina' bexa,
no ni lá yakbe'ena bexa.
Cha na'anpa ilen bexa wats Dios,
utsu'u Dios be ke ten bexa.

41 Li ndab Isaías polta zha na uni'í xa
xte'e si'il gak Cristo, cha mbidi'izh xa
cuent ten Cristo.
42 Mas lika ná ncho kwa'ad bexa
mbingea ladna Jesús, no gast ncho bexa
nibe'e ten bexa judio. Parea na'anpa ga'al
ngudi'izh bexa-yá, geal le'a bexa nzheb
le'a bexa fariseo kontu'ub bexa len ni'i sa
nzhealbe bexa judio wa.
43 Le'a bexa wa lá nkwa'an xte'e wen
ya'an bexa ndo' Dios, ndi mas nkwa'an
bexa xte'e wen ya'an bexa ndo' be men.

Jesús ngo'o be men ndo' be ke ten bexa

44 Le'a Jesús cha uge' ndab:
—Le'a tal ton gungea ladna na', le'a xa
wa na'anpa nabtsa na' ndangea ladna.
Le'a xa wa no xa mtu'ub na' ndangea
ladna.
45 No liga tal ton ini'í na', le'a xa wa no
ini'í xa mtu'ub na' wa.
46 Le'a na' nak xe'a ulen ndo' gizhliyo,
ndontsa tal ton gungea ladna na', le'a xa
wa na'antapa yoo sa ukaw.
47 'Le'a tal ton go'ón di'izh ndáp na',
ná lá uxobgek xa ndo'-yá, le'a na' ndee
na'anpa nak xa usake xa. Le'a na'
na'anpa ndal ndo' gizhliyo usake na' be
men, le'a na' ndi ndal ko na' be men ndo'
be ke ten bexa.
48 Le'a tal ton uxelad na' no lá gungea
ladna xa be di'izh ndáp na', le'a di'izh wa
le'aka usake xa gal wizh lult.
49 Le'a na' ndee na'anpa ndadi'izh ta
nladtsa na', le'a Xus na' xa mtu'ub na'
unibe'e xta'an gudi'izh na' no xta'an ulu'u
na'.
50 Le'a na' uní le'a di'izh unibe'e Xus na'
gáp na', le'a di'izh wa ta nsa'a gealnaban
nunk lá idub. Ta we'e li ndadi'izh na'
lakka ndab Xus na' ndo' na'.

13

Jesús msat xo'o be xmen na

1 Le'a zha na nsayal gax ujest Pascua,
le'a Jesús uni'íla yamer gal gor ika'an xa
ndo' gizhliyo, cha ya' xa wats Xus xa. Lak
nkwea' ladna Jesús bexa nak xmen xa
ndo' gizhliyo ndee, bi li nkwea' ladna xa
bexa no gast gor ika'an xa.
2 Le'a ngol gor na nsobyaw xche'e Jesús
no be xmen xa, le'a maxu'u uyo'ola gek
Judas Iscariot xin Simón yun cuent Jesús.
3 Le'a Jesús uni'íka le'a Dios Xus xa
msa'a itea be ta'a le'a xa inibe'e. No
uni'í xa le'a xa watska Dios uto'o, no sa
we'ekaga ya' xa.

4 We'e ngwaso' xa ndo' mes sa ndeyaw
bexa wa, cha ulate xa lad nbix xa. Cha
mxi xa dub ble'a lad ko'ol len xa.
5 Cha ulo xa nits len dub che'a. Cha
usaxan xa nsat xa xo'o be xmen xa, no
nkwi'id xa xo'o bexa wa no lad wa.
6 Le'a gor na ngol xa wats Simón Pedr,
le'a Pedr cha ndab:
—Señor, ¿go ba' usat xo'o na' zha?
7 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ta lnde'e ndun na', le'a lu
lá yakbe'ena-yá nat. Parea gal zha
yakbe'ena lu-yá.
8 Le'a Pedr cha ndab:
—¡Le'a na' nunk lá usa xo'o na' usat ga!
Le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a na' lá usat xo'o lu, le'a lu yá
lá gakta xmen na'.
9 Le'a Simón Pedr cha ndab:
—¡Señor, na'anpa nabtsa xo'o na' usat
ga, ndi no ya'a na' no gek na' usat ga!
10 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a xa na ti'i ngos nsabndo' nabtsa
xo'o na yat, le'a xa wa yá umbi'i nak. Le'a
bego yá umbi'ika nak ndo' Dios, parea
na'anpa itea bega.
11 Le'a Jesús yá uni'íla ton yun cuent
xa, ta we'e ndab xa le'a dub bexa na'anpa
umbi'i nak.
12 Le'a gor na mta'usat Jesús xo'o bexa
wa, cha ngokgal xa lad nbix xa. Cha
usobgal xa ndo' mes, ndab xa:
—¿Nyakbe'ena bega xta'an lba'a
mbinno na' bega zha?
13 Le'a bega ní'i ndo' na' Mech no Señor.
Le'aka nak ta li ní'i bega wa, geal le'a na'
lika nak.
14 Le'a na' nak Señor ten bega no Mech
ten bega, parea nat msat na' xo'o bega.
No liga le'a bego nsabndo' usat xo'o ltsa'a
bega.
15 Le'a na' mluu xte'e nsabndo' gun
bega, ndontsa li gun bego lak mbinno na'
bega.
16 Le'a na' gáp ndo' bego le'a dub mos
na'anpa mas nsak ndo' xa nibe'e xa wa.
No liga tal le'a dub xa mtu'ub stubga men,
le'a xa ncha'a wa na'anpa mas nsak ndo'
xa mtu'ub xa.
17 Nat tal le'a bega nyakbe'ena be ta
ndee, no lika ndun bega, le'a Dios gun
wen yoo ladna bega.
18 'Le'a ta ndáp na' ndee na'anpa ndáp
na' cuent ten itea bega. Le'a na' mti bega
no nchando' na' bega, parea nsabndo'
gak cumplir lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a: "Le'a xa na ndawno na', le'a xa
wa le'aka ngokloo ndo' na'."
19 Nat ndáp na' ta wa ndo' bego gor na
biseata gak-a, ndontsa gor na gak-a le'a
bega gungea ladna ton nak na'.
20 Le'a na' gáp ndo' bega le'a tal ton
utsin gak ndo' dub xa mtu'ub na', le'a xa
wa cuentkata ndo' na' li utsin nak. No
liga tal ton utsin nak ndo' na', le'a xa wa
utsinga nak ndo' Dios xa na mtu'ub na'.

Jesús ndab le'a Judas yun cuent xa
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Tso'o na li ndab Jesús ta wa, cha
uzhe'eb kwea' myo'o ladna xa. Cha ga'al
ndab xa ndo' be xmen xa:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a dub bega
yun cuent na' ndo' bexa nlad gut na'.
22 Le'a be xmen xa ni lá ini'í ton gun ta
na li ndab Jesús wa, ta we'e usaxan nwi'i
bexa ndo' be ltsa'a bexa.
23 Le'a dub xmen Jesús, xa na le'a Jesús
uzhe'eb nkwea' ladna, nsob wats Jesús.
24 Le'a Simón Pedr cha mbin sein ndo'
xa wa, ndontsa inabdi'izh xa ndo' Jesús
ná ton xa li gun wa.
25 Le'a xa wa cha mas ubisob wats
Jesús, cha unabdi'izh xa ndab xa:
—Señor, ¿ton li yun cuent go zha?
26 Le'a Jesús cha uka'ab ndab ndo' xa
wa:
—Le'a na' ugazh dub ble'a pan ndee.
Le'a xa na usa na'-yá ndo' na, le'a ta wa
xa we'e.
Le'a Jesús cha mgazh dub ble'a pan,
cha msa'a xa-yá ndo' Judas Iscariot xin
Simón.
27 Le'a gor na li udaw Judas pan wa,
le'a maxu'u cha uyote len lado'o xa. Le'a
Jesús cha ndab ndo' Judas:
—Le'a ta na li gun lu wa, uxaxtsa bin ta
wa.
28 Parea ni dub bexa na li nde ndo' mes
wa lá yakbe'ena xta'an ngi li ndab Jesús.
29 Le'a Judas wa xa nla'ach med
ndanti'in bexa wa. Ta we'e ncho bexa
ndanbe'e le'a Jesús nlad ya'isi'i Judas ta
gunti'in bexa ndo' ujest. No nchoga bexa

ndanbe'e le'a Jesús nlad usa'a Judas med
ndo' bexa uban nak.
30 Tso'o na li udaw Judas dub ble'a pan
wa, le'a Judas cha uto'o ncha'a. Le'a ta
wa gor te'al-la.

Dub ta kub unibe'e Jesús gun be xmen xa

31 We'e le'a gor yá uka'anla Judas, le'a
Jesús cha ndab:
—Le'a nat le'a be men ini'í xte'e si'il nak
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. No ta
ndun na' wa uluu xte'e si'il nak Dios.
32 Le'a ta na nluu na' ndo' be men xte'e
si'il nak Dios, le'a ta ndun Dios noga uluu
xte'e si'il nak na'. Le'a ta na gun xa wa
yamer gak.
33 Bego nak cuent xi'ín na', yá na'antapa
kwen ncho'o na' lat bega. Le'a na' gáp
ndo' bega lak ndápla na' ndo' bexa judio
nibe'e wa: le'a bego ukwa'an na', ná le'a
bega lá gun gan no ya' sa gaa na'.
34 Le'a na' nibe'e dub ta kub ndo' bega:
Bkwea' ladna bega be ltsa'a bega. Lak
nkwea' lad na' bego, no liga bkwea' ladna
bega be ltsa'a bega.
35 Tal le'a bega li ikwea' ladna be ltsa'a
na, le'a be men igondo' le'a bega xmenka
na'.

Jesús ndab le'a Pedr gab le'a lá nchando' Jesús
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

36 Le'a Simón Pedr cha unabdi'izh ndo'
Jesús, ndab xa:
—Señor, ¿pa ya' ga zha?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a sa na yaa na', le'a lu lá yoo gan
ya'no na' nat. Parea gal zha le'a lu noka
ya' sa wa.
37 Le'a Pedr cha ndab:
—Señor, ¿xta'an lá yoo gan gaano na'
go nat zhaga? Le'a na' usa le'aka le'a na'
gat sakndo' ga.
38 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Snika lu gat lu sakndo' na' zha? Le'a
na' gáp ndo' lu le'a te'al ndee gor na
biseata kwezh boy le'a lu mkwi'inla chon
biaj ndab lu le'a lu lá nchando' na'.

14

Jesús nak nes ilaya' be men wats Dios

1 'Lá yu'ta ladna bega, ndi bge' ladna
bega Dios no bge' ladna bega na'.
2 Le'a ta lid Xus na' ncho sian sa yoo
bega. Le'a na' na'anpa li gáp ndo' bega
tal le'a-yá na'anpa li nak. Nat le'a na' nsea
usaxkwa'a sa yoo bega.
3 Le'a zha na nsea na' cha usaxkwa'a
na' be sa yoo bega, we'e le'a na' le'aka ilen
yo'o bega, ndontsa no bega yoo sa yo'o
na'.
4 Le'a bego uni'íka pa nsea na' no
nchando'ka bega nes ncha'a sa wa.
5 Le'a Tomás cha ndab:
—Señor, le'a besa lá ini'í pa ya' go. ¿Ta
we'e xte'e ndab go le'a besa nchando' nes
ncha'a sa wa zha?
6 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' nak nes no nak na' gealngea
no nak na' gealnaban. Na'an ton ilaya'
wats Xus na', tal le'a xa na'anpa ndangea
ladna na'.
7 Tal le'a bego nchando' na', le'a bega
sgondo'ka no Xus na'. Le'a nat idub ndo'
ndee le'a bega yá nchando' Xus na', no
mna'la bega xa.
8 Le'a Julip cha ndab:
—Señor, bla'a ga ina' besa Xus ga, ta
we'etsa nlad besa.
9 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Julip, ¿kwen nkeseano na' bega, ná
lá nchando' lu na' zha? Le'a tal ton
nchando' na', le'a xa wa no Xus na'
nchando'. ¿Xta'an li ndab lu ula na' ina'
bega Xus na' zha?
10 ¿Lá ndangea ladna lu zha le'a na'
nsea Xus na' dubtsa nak besa? Le'a
ta ndadi'izh na' na'anpa le'atsa na'
ndadi'izh. Le'a Xus na' xa nso' wats na'
nsa'a ta li ndun na' wa.
11 Bingea ladna bega ta ndáp na' le'a na'
nsea Xus na' dubtsa nak besa. Nati bingea
ladna bega na' ke ten be ta ndun na'.
12 'Le'a na' gáp ndo' bega le'a tal ton
gungea ladna na', le'a xa wa sun ltsa'a be
ta ndun na', no gast be ta mas si'il sun xa,
le'a na' nsea wats Xus na'.
13 No itea be ta inab bega ndo' Xus na'
ta na nak bega xmen na', le'a ta wa sunka
na' ndontsa ini'í be men xte'e si'il nak Xus
na'.
14 Guni'i xta'an inab bega ta na nak
bega xmen na', le'a na' sunka ta wa.

Jesús ndab le'a Dios utu'ub Espíritu ten na

15 ’Le'a tal bega ndankeaka na', le'a
bega uxobgek ndo' be ta nibe'e na'.
16 Le'a na' ina'ab ndo' Xus na', cha
utu'ub xa stub xa gakno bega no yoono
xa bega idub tiemp.
17 Le'a ta wa Espíritu ten Dios xa na
nluu gealngea. Le'a be men gizhliyo lá
yoo gan yoo wats Espíritu wa, geal le'a
bexa na'anpa na' xa no ni lá nchando'
bexa xa. Parea le'a bega nchando'ka
Espíritu wa, geal le'a xa nso' wats bega
no ikeseano xa bega idub tiemp.
18 ’Le'a na' na'anpa ula ya'an bega
cuent be me'ed usa'ab, le'a na' ndi
ilenkata.
19 Yamer gal zha le'a be men gizhliyo
ndee yá na'antapa ini'í na', parea le'a
bega sni'í'kagal na'. Le'a na' sbanka, ta
we'e no bega ibankaga.
20 Le'a gal wizh iban na' le'a bega ini'í
le'a na' nsea Xus na' dubtsa nak besa, no
le'a bega nsea na' dubtsa nak beuna.
21 Tal ton go'ón be ta inibe'e na', no
uxobgek xa ndo' be ta wa, le'a xa wa ta
ugeaka ndankea na'. Le'a tal ton yankea
na', le'a Xus na' no na' ikwea' ladna xa,
no ulundo' na' ndo' xa.
22 We'e le'a Judas xa na'anpa nsalea'
Iscariot cha ndab ndo' Jesús:

—Señor, ¿xta'an li ndo'tsa besa ulundo'
ga zha, na'anpa ulundo' ga ndo' iteata be
men zha?
23 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a tal ton yankeaka na', le'a xa wa
sxobgek ndo' ta ndáp na'. Le'a Xus na'
cha ikwea' ladna xa. Le'a na' no Xus na'
ilen wats xa, cha yoono besa xa.
24 Ná le'a tal ton na'anpa yankea na',
le'a xa wa lá uxobgek ndo' ta ndáp na'.
Le'a be ta ndáp na' ndo' bega, le'a ta wa
na'anpa ta na'tsa ndáp. Le'a ta wa ndi ta
ndab Xus na' xa mtu'ub na'.
25 ’Le'a be ta ndee ndáp na' ndo' bega
nat bi nso'no na' bega.
26 Parea le'a Dios utu'ub Espíritu ten na
ndo' bega, gakno xa bega no yoono xa
bega sakndo' na'. Le'a xa wa uluu itea ta'a
ndo' bega, no gun xa utse'a ladna bega
itea be ta ndáp na' ndo' bega.
27 ’Le'a zha na uchan na' bega, le'a na'
gun utsin yoo ladna bega. Le'a ta na li gun
na' wa na'anpa lak ta ndun be men nde
ndo' gizhliyo ndee. Ta we'e lá yu' ladna
bega no lá izheb bega.
28 Le'a bega yá mbi'ínka ta ndáp na',
le'a na' nsea, no ilenkagal na' wats bega.
Le'a tal bega ta ugeaka ndankea na', le'a
bega iten ladna geal ndáp na' le'a na' nsea
wats Xus na', geal le'a Xus na' mas nsak
ndo' na'.
29 Nattsa ndáp na' ta ndee ndo' bega zha
biseata gak-a ndontsa gal gor gak-a le'a
bega mas gungea ladna na'.
30 ’Le'a na' na'anpa kwenta gudi'izhno
bega, le'a maxu'u xa nibe'e ndo' gizhliyo
ndee nseala. Le'a xa wa na'anpa nibe'e
na' ndee.
31 Parea li nsabndo' gak-a, ndontsa ini'í
be men nde ndo' gizhliyo ndee le'a na'
ndankeaka Xus na' no nxobgek na' ndo'
ta nibe'e xa.

’Nat goso' bega, ncha'be beuna.

15

Jesús nak cuent dub ya uv

1 ’Le'a na' ndee le'a xa nak cuent dub
ya uv. Le'a Xus na' nak xa na nla'ach-a.
2 Le'a tal ncho xos ya lá usa'a uv, le'a
xa kabto'og-a. Parea tal le'a-yá nsa'aka
uv, le'a xa ndi utsambi'i-yá ndontsa mas
usa'a-yá uv.
3 Le'a di'izh ndadi'izh na' ndo' bega le'a
mbin msambi'i lado'o bega.
4 Dubtsa gok bega no na', lak nak na'
dubtsa no bega. Le'a lak dub xos ya
na'anpa nsob las ya wa lá yoo gan usa'a
ngus, no liga le'a bega lá yoo gan gun lak
nlad Dios, tal le'a bega na'anpa dubtsa
gak beuna.
5 ’Le'a na' cuent ya uv. Le'a bega cuent
be xos-a. Tal le'a bega dubtsa nak no na',
le'a na' noga dubtsa nak no bega. We'e
le'a bega sun sianpa be ta'a nlad Dios.
Parea tal le'a ncho bega na'anpa dubtsa
nak no na', le'a bega wa lá isu'u gun lak
nlad Dios.
6 Le'a tal ton na'anpa dubtsa nak no na',
le'a xa wa cuent dub xos ya yabi dub lad,
cha ibid-a. We'e ibele'e-yá, cha yol'-a ndo'
gi'.

7 ’Le'a tal le'a bega dubtsa nak no na', no gunka bega lak mluu na' bega, unab bega guni'itsa xta'an nlad bega ndo' Dios, le'a Dios sa'aka-yá.
8 Tal le'a bega gun lak nlad Dios, le'a ta wa uluu le'a bega xmenka na', we'e ini'í be men xte'e si'il nak Xus na'.
9 Le'a lak nkwea' ladna Xus na' na', no liga le'a na' nkwea' ladna bega. Lá yalad bega le'a na' nkwea' ladna bega.
10 Tal le'a bega gun be ta nibe'e na', we'e ini'í bega le'a na' nkwea'ka ladna bega. Lak ndun na' itea be ta'a nibe'e Xus na' ta we'e uní na' le'a xa nkwea'ka ladna na'.
11 Le'a ta wa ndáp na' ndo' bega ndontsa uzhe'eb iten ladna bega lak nten lad na'.
12 ’Nat ta ndee nibe'e na' ndo' bega: bkwea' ladna bega be ltsa'a bega, lakta nkwea' lad na' bega.
13 Le'a ta na ndon le'a mas nluu le'a dub men nkwea' ladna stub xa, le'a ta wa usa'a xa xa gat xa sakndo' be amig ten xa.
14 Nat le'a bego nak be amig ten na', tal le'a bega gun ta nibe'e na'.
15 Le'a na' yá lá gápta le'a bega nak bexa ndun ti'in ndo' na', le'a dub xa ndun ti'in ndo' stub xa lá ini'í xti'in ndun xa nibe'e xa. Nat ndi gáp na' le'a bega be amig ten na', geal le'a na' mbidi'izh ndo' bega itea be ta ndab Xus na' ndo' na'.
16 Le'a bega na'anpa le'a mti na', le'a na' ndi le'a mti bega. No ntu'ub na' bega gun bega ta nlad Dios, ta na'anpa initndo'. We'e le'a itea ta inab bega ndo' Dios Xus na' ta na nak bega xmen na', le'a xa sa'aka-yá.
17 Nat nibe'e na' ta ndee ndo' bega: bkwea' ladna bega be ltsa'a bega.

Be men gizhliyo nxee ladna ndo' Jesús no ndo' be xmen xa

18 ’Tal le'a be men gizhliyo ixeeno ladna bega, btse'a ladna bega le'a bexa wa nedla ndo' na' ndee li nxee ladna, we'eta ndo' bego.
19 Tal le'a bega nak lak nak be men gizhliyo ndee, le'a be men wa utsin sak ndo' bega lak utsin nak bexa ndo' be ltsa'a xa. Parea le'a bega na'anpa nak men gizhliyo, le'a na' mti bega uto'o bega lat bexa wa. Ta we'e nxeeno ladna bexa bega.
20 Btse'a ladna bega ta ndáp na' ndee: Le'a dub xa ndun ti'in na'anpa mas nsak ndo' xa nibe'e xa wa. Lak ncho bexa li xela ndanno na', no liga xela gunno bexa bega. No lak ncho bexa nxobgek ndo' di'izh ndáp na', no liga uxobgekga bexa ndo' ta gab bega.
21 Le'a bexa wa li gunno bega ke na nak bega xmen na', geal le'a bexa lá nchando' xa mtu'ub na'.
22 ’Le'a tal na' lá ngal ndo' gizhliyo ndee no ni lá ngudi'izh na' ndo' bexa, le'a ta ugap ndun bexa wa na'anpa dub ke ndo' Dios. Parea nat le'a bexa lá yoo gan gabbe le'a bexa lá ini'í ti ta ugap ndun bexa.
23 Le'a tal ton ixee ladna ndo' na', le'a xa wa no ndo' Xus na' nxee ladna.
24 Le'a na' mbin be uyon ndo' ga'al bexa, ta ni dub men lá gun gan gun. Tal le'a bexa na'anpa ini'í be ta wa, le'a bexa na'anpa ndap ke ndo' Dios. Parea nat li uni'í bexa ta ndun na' wa, ná le'a bexa nxee ladna ndo' na' no ndo' Xus na'.
25 Le'a ta wa nak lak nkeani'i ndo' ley ten bexa, ndab-a: “Le'a na' na'an xta'an ngunno bexa, ná le'a bexa mxeeno ladna na'.”
26 ’Le'a gal gor na utu'ub na' xa gakno bega, le'a xa wa ito'o wats Xus na', cha gudi'izh xa ndo' bega cuent ten na'. Le'a xa wa Espíritu ten Dios, xa ndadi'izh sbe'en gealngea.
27 Le'a bega cha gudi'izh ndo' be men cuent ten na', geal le'a bega le'a ukeseano na' zha nedkata usaxan na' mluu na' be men.

16

1 ’Ndáp na' ta ndee ndo' bego ndontsa lá ula'a bega ta ndangea ladna bega na'.
2 Le'a be men kontu'ub bega len be ni'i sa nzhealbe bexa judio. No gal zha gut bexa bega, gunbe'e bexa le'a ta wa ta nsak ladna Dios.
3 Li gun bexa geal le'a bexa lá nchando' Xus na' no ni na'.
4 Le'a na' ndáp be ta ndee ndo' bega nat, ndontsa gal gor wa utse'a ladna bega le'a na' yá mbidi'izhka-yá ndo' bega.

Be ta'a ndun Espíritu ten Dios

’Le'a na' na'anpa ngáp ta ndee ndo' bega zha nedta, geal le'a na' bi le'a ukeseano bega.
5 Parea nat le'a na' nsea ndo' Xa mtu'ub na', ná ni dub bega lá nabdi'izh pa yaa na'.
6 Ndi uzhe'eb uban ncho ladna bega, geal ta na ndáp na' be ta ndee.
7 Parea le'a na' gáp mas wen yoo bega tal le'a na' yaa. Le'a tal na' lá yaa le'a Espíritu ten Dios xa gakno bega wa na'anpa ilen wats bega. Ná le'a tso'o na yaa na' le'a na' cha utu'ub xa wats bega.
8 Le'a zha ilen xa le'a xa gab ná ton ndap ke, no ton na'anpa ndap ke, no ton utsaksi Dios.
9 Le'a bexa ndap ke wa, le'a ta wa be men lá ndangea ladna na'.
10 Le'a xa na'anpa ndap ke wa, le'a ta wa na', le'a na' nsea wats Xus na' no yá lá ini'íta bega na'.
11 Le'a xa utsaksi Dios wa, le'a ta wa maxu'u xa nibe'e ndo' gizhliyo ndee, le'a Dios yá mbinbe'ela le'a xa li gunno xa wa.
12 ’Uzhebpa sianta be ta'a nlad na' gáp na' ndo' bega, parea le'a bega lá uxik yakbe'ena-yá.
13 Ná le'a zha na ilen Espíritu ten Dios xa na nluu gealngea, le'a xa wa gun yakbe'ena bega idub gealngea ten Dios. Le'a xa wa na'anpa gudi'izh ta nitsa xa, le'a xa ndi gudi'izh be ta go'ón xa. No gudi'izh xa be ta ti'i yoo.
14 No uluu xa xte'e si'il nak na', geal le'a xa gudi'izh cuent ten na' ndo' bega.
15 Le'a itea be ta ndap Xus na' le'a ta wa ta ten na'. Ta we'e ndáp na' le'a cuent ten na' le'a Espíritu wa gudi'izh ndo' bega.

Le'a ta uban ncho ladna bexa yak ndi ta iten ladna bexa

16 ’Yamer gal zha le'a bega yá lá ini'íta na'. Parea gal stapla wizh le'a bega ini'ígal na', geal le'a na' yaa wats Xus na'.
17 We'e le'a ncho be xmen Jesús cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—¿Xta'an gab ta lba'a ndab xa ndee zha? Ndab xa yamer gal zha le'a beuna lá ini'íta xa, ná gal stapla wizh le'a beuna ini'ígal xa, geal le'a xa ya' wats Xus xa.
18 ¿Xta'an gab “yamer gal zha” wa zha? Lá nyakbe'ena beuna xta'an ndab xa.
19 Ná le'a Jesús mgenna le'a bexa nlad inabdi'izh, cha ndab Jesús:
—Le'a bega nabdi'izh ndo' ltsa'a bega cuent ten ta ndáp na', le'a yamer gal zha le'a bega lá ini'íta na', parea gal stapla wizh le'a bega ini'ígal na'.
20 Le'a na' gáp ndo' bego le'a bega go'on no uban yoo ladna bega, parea le'a be men gizhliyo iten ladnabe. Mas li uban ncho ladna bega, parea le'a ta wa yak ndi ta iten ladna bega.
21 Le'a ta wa cuent dub xagots gap me'ed uzhebpa gealkwea' ni'í xa geal le'a gor gap xa me'ed wa ngol-la. Parea gor na ngol-la medo'o le'a xa yalad be gealkwea' wa tant nten ladna xa le'a ndo' gizhliyo ulanseagal stub me'ed.
22 No liga nat le'a bega uban ncho ladna, parea le'a na' ingal bega. Le'a gor wa le'a bega uzhebpa iten ladna, gast na'an ton gun gan uban yoo ladna bega.
23 ’Le'a gal wizh wa le'a bega yá lá in-abdi'izhta ndo' na'. Le'a na' gáp ndo' bega le'a iteanak ta inab bega nak xmenka na' ndo' Xus na', le'a xa sa'aka-yá.
24 Gast nat na'an xta'an nab bega ndo' Xus na' ta na nak bega xmen na'. Parea unab bega-yá, le'a Xus na' sa'aka-yá ndontsa itenka ladna bega.

Jesús mbinla gan ndo' be ta gizhliyo

25 ’Le'a be ta'a ndadi'izh na' wa sbe'en ta nsaktabe'e na'. Parea gal gor na yá na'antapa li gudi'izh na', le'a na' ndi ga'al gudi'izh ndo' bega cuent ten Xus na'.
26 Le'a gal zha we'e le'a na' na'antapa le'a ina'ab ndo' Xus na' sakndo' bega. Le'a bega ndi inab ta nki'in bega ndo' Xus na' ta na nak bega xmen na'.
27 Le'a Xus na' le'a nkwea' ladna bega, geal le'a bega ndankea na' no ndangea ladna bega le'a na' watska Dios uto'o.
28 Le'a na' wats Xus na' uto'o, ndal na' ndo' gizhliyo ndee. Nat le'a na' ika'an ndo' gizhliyo ndee, cha nsea na' wats Xus na'.
29 Le'a be xmen Jesús cha ndab:
—Nat le'a go uzhebpa uya'al ndadi'izh. Yá na'antapa nsaktabe'e ga be ta ndadi'izh ga.

30 Nat uni'í besa le'a go uni'í iteanak be
ta'a, na'anpa nki'in inabdi'izh besa ndo'
ga. Ta we'e ndangea ladna besa le'a go
watska Dios uto'o.
31 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Nat zha yá ndangeaka ladna bega
na'?
32 Bla'ach bega le'a gal dub gor le'a
bega ite'achso itea lad, ula'a bega nab na'.
Parea le'a na' na'anpa nab yanso', le'a Xus
na' nokaga nso' wats na'.
33 Le'a be ta ndee mbidi'izh na' ndontsa
wen yoo ladna bega ta na nak bega
xmen na'. Le'a ndo' gizhliyo ndee sianpa
gealkwea' ini'í bega. Parea lá yu' ladna
bega, le'a na' mbinla gan ndo' itea be ta
ncho ndo' gizhliyo ndee.

17

Jesús unab gakno Dios be xmen Jesús

1 Le'a tso'o na li mbidi'izh Jesús, cha
mwi'i xa gibe'a, ndab xa:
—Xus na', le'a nat yá ngol gor uluu ga
ndo' be men xte'e si'il nak na', ndontsa no
na' uluuga xte'e si'il nak go.
2 Le'a go msa'a ta nibe'e na' ndo' itea be
men, ndontsa usa na' gealnaban nunk lá
idub ndo' bexa na msa'a go ndo' na'.
3 Le'a bexa wa ndap gealnaban nunk lá
idub, geal le'a bexa nchando' ga, xa ndon
le'akama nak Dios; no nchando' bexa na'
Jesucristo, xa na mtu'ub ga.
4 'Le'a na' mluu xte'e si'il nak go ndo' be
men nde ndo' gizhliyo ndee, no msando'
na' ti'in msa'a go gun na'.
5 Xus na', le'a zha biseata yoo gizhliyo
ndee, le'a na' nak xa ndon le'a juert lak
nak go. Nat bla'a ga likagal yak na' wats
ga stub biaj.
6 'Le'a go mti bexa ndee ndo' gizhliyo,
no msa'a ga bexa ndo' na'. Cha mluu na'
xte'e nak go ndo' bexa. Le'a bexa ndee
nakla be xmen ga, cha msa'a ga bexa ndo'
na'. No nxobgek bexa ndo' di'izh ten ga.
7 Nat uni'í bexa le'a itea be ta'a ndák na'
le'a ta wa ta msa'aka go.
8 Le'a be ta ndab ga ndo' na' wa le'a
ta wa cha mbidi'izh na' ndo' bexa, cha
mbingea ladna bexa-yá. No nat uni'íka
bexa le'a na' watska go uto'o, no ndangea
ladna bexa le'a go le'a mtu'ub na'.
9 'Le'a nat le'a na' na'ab gakno ga bexa
ndee. Na'anpa na'ab na' gakno ga be men
gizhliyo, le'a na' ndi na'ab gakno ga bexa
msa'aka go ndo' na', geal le'a bexa wa
xmenka go.
10 Le'a itea be xmen na', le'a bexa wa
xmenka go. No liga le'a itea be xmen ga,
le'a bexa wa xmenkaga na'. Li nluu bexa
xte'e si'il nak na'.
11 'Le'a na' yá na'antapa yoo ndo' gizh-
liyo ndee. Le'a bexa ndee bi yookata ndo'
gizhliyo, ná le'a na' ndee ndi ilen wats go.
Xus na', le'a go dubkama nak Dios, nat
le'a juers ten ga bla'ach ga bexa na msa'a
ga ndo' na', ndontsa dubtsa gak bexa lak
dubtsa nak una'.
12 Le'a zha na nkeseano na' bexa ndo'
gizhliyo ndee, le'a na' nlach bexa nsea
juers ten lea' go. Le'a itea bexa na
msa'a ga ndo' na' mlach na'. Ni dub
bexa lá isabgix, ndi nabtsa Judas usabgix,
ndontsa gak cumplir lak nkeani'i di'izh
ten ga.
13 'Parea nat le'a na' nseal wats go. Ta
ndee ndáp na' nat bi nso' na' ndo' gizhliyo
ndee, ndontsa iten ladna bexa ndee lak
nten lad na'.
14 Le'a na' mbidi'izh be di'izh ten ga
ndo' bexa ndee, parea le'a be men gizh-
liyo nxeeno ladna bexa, geal le'a bexa
ndee yá na'antapa bexa gizhliyo, lak le'a
na' na'anpa xa gizhliyo ndee.
15 Le'a na' na'anpa na'ab ko'o ga bexa
ndee ndo' gizhliyo, ndi na'ab na' ula'ach
ga bexa ndo' maxu'u.
16 Le'a lak na'anpa ndun na' lak ndun
be men gizhliyo ndee, no liga le'a bexa
ndee na'anpa ndun lak ndun bexa wa.
17 Btsambi'i ga lado'o bexa juers ten
di'izh ten ga, le'a di'izh wa gealngeaka.
18 Le'a lak mtu'ub ga na' ndo' gizhliyo
ndee, no liga ntu'ub na' bexa ndee ndo'
be men gizhliyo.
19 Le'a ke ten bexa ndee ndun na' sbe'en
ta nlad go, ndontsa no bexa gun sbe'en
ta nladtsa go wa, ta na nchando' bexa
gealngea wa.
20 'Le'a na' na'anpa na'ab gakno ga
nabtsa bexa ndee, no na'ab na' gakno ga
bexa ti'i gungea ladna na' gor na go'ón
bexa ta gudi'izh bexa ndee.

21 Gokno ga bexa wa ndontsa dubtsa
gak iteanak bexa, lak dubtsa nak na' nsea
go Xus na'. No dubtsa gak bexa nsea
beuna, ndontsa gungea ladna be men
gizhliyo le'a go le'aka mtu'ub na'.
22 Lak msa'a ga juers ndo' na', no liga
msa na' juers ndo' bexa, ndontsa dubtsa
gak bexa, lak le'a go no na' dubtsa nak.
23 Le'a na' nsea bexa ndee dubtsa nak,
no go nsea na' dubtsa nak, ndontsa itea
beuna dubtsa gak. Ta we'e ini'í be men
le'a go le'aka mtu'ub na', no ini'í bexa le'a
go nkwea' ladna bexa ndee lak nkwea'
ladna go na'.
24 'Xus na', le'a na' nlad le'a sa yoo na'
itea bexa na msa'a ga ndo' na' wa yoo
wats na', ndontsa ini'í bexa juers msa'a
go ndo' na', geal le'a go nkwea' ladna na'
gast zha biseata gaknde'e gizhliyo.
25 Xus na' xa ndon le'a wen, le'a be men
gizhliyo na'anpa nchando' ga, parea le'a
na' nchando' ga no uni'íka bexa ndee le'a
go le'a mtu'ub na'.
26 Le'a na' mluu ndo' bexa ndee xte'e
nak go, no uluuta na' ta wa ndo' bexa,
ndontsa ikwea' ladna bexa be ltsa'a bexa
lak nkwea' ladna go na', no dubtsa gak
na' nsea bexa ndee.

18

Be soldad ncha'besen Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

1 Le'a gor na li mtayadi'izhno Jesús
Dios, cha uto'o xa ncha'ano xa be xmen
xa stub to'o yo'ow nsalea' Cedrón, sa nde
dub lenya. Cha uyote bexa sa wa.
2 Le'a Judas xa na yun cuent Jesús no
nchando' sa wa, geal le'a Jesús sianla biaj
mbi'i be xmen na sa wa.
3 Ngol gor le'a Judas ncha'anola pla
be soldad no stapla bexa nla'ach ni'i ten
Dios, bexa na mtu'ub be ule'ay nibe'e
nsea bexa fariseo. Le'a bexa wa no'o be
xe'a aceit no xe'a ged no spad.
4 Ná le'a Jesús yá uni'íka xta'an yasea
xa, ta we'e uto'o xa ndab xa ndo' bexa
wa:
—¿Ton nkwa'an bega?
5 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Le'a besa nkwa'an Jesús xa gezh
Nazaret.
Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a ta wa na'.
Le'a Judas xa na nseayun cuent Jesús
no nso' lat bexa wa.
6 Le'a gor na li ndab Jesús: "Le'a ta wa
na'", le'a bexa wa cha msatatso'obe, cha
ulayat bexa ndo' yo.
7 Le'a Jesús cha unabdi'izhgal ndab:
—¿Ton nkwa'an bega?
Le'a bexa cha ndabgal:
—Nkwa'an besa Jesús xa Nazaret.
8 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' ndápka le'a ta wa na'. Le'a
tal bega na' ndee nkwa'an, bla'a bega ya'
bexa ndee.
9 Li ndab Jesús ndontsa itid-a lak ndab
le'aka Jesús ndo' Xus xa, le'a bexa na
msa'a Dios ndo' Jesús, ni dub bexa lá
isabgix.
10 We'e le'a Simón Pedr cha ulo'o spad
ten na, cha ulobto'og xa ncha' xa nsalea'
Malco, ta lad ga'al. Le'a Malco wa dub xa
ndun ti'in ndo' ule'ay ndon le'a nsak.
11 Le'a Jesús cha ndab ndo' Pedr:
—Ulocha'aw spad ten lu. ¿Lá ini'í lu zha
le'a na' nsabndo' iti'id be gealkwea' ndab
Xus na' iti'id na' wa?

Bexa mbi'i Jesús ndo' Anás
(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

12 We'e le'a be soldad no xa nibe'e ten
bexa wa no bexa nla'ach ni'i ten Dios cha
usen bexa Jesús no mxi bexa ya'a xa.
13 Cha mbi'i bexa Jesús ndon ned ndo'
xa nsalea' Anás, xuszha'ap Caifás, xa nak
ule'ay ndon le'a nsak tiemp we'e.
14 Le'a Caifás wa xa na ndabka ndo'
bexa judio mas wen gat dubtsa men
sakndo' itea bexa.

Pedr ndab le'a lá nchando' Jesús
(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

15 Le'a Simón Pedr cha usankea tso'o
Jesús. Le'a stub xmen Jesús ncha'ano
Pedr nchando' xa nak ule'ay ndon le'a
nsak, cha uyo'ono xa Jesús tale ten ni'i
ten ule'ay wa.
16 Parea le'a Pedr myanso' tso'o juer
to'o puert wa. We'e le'a stub xmen
Jesús xa na nchando' ule'ay wa, cha uto'o
mbidi'izhno xagots nla'ach to'o puert wa,
ndontsa no Pedr uyote.

17 Le'a xa nla'ach to'o puert wa cha
ndab ndo' Pedr:
—¿Lid no ga dub xmen xabgi'i ba' zha?
Le'a Pedr cha ndab:
—Le'a na' na'anpa no xa wa.
18 Le'a zha wa kwal, ta we'e le'a bexa
ndun ti'in ndo' ule'ay wa no bexa nla'ach
ni'i ten Dios mkwa'a gi', cha ndeubizh
bexa. Le'a lat bexa wa no Pedr nso'ubizh.

Ule'ay ndon le'a nsak wa unabdi'izh ndo' Jesús
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Le'a Anás xa ngok ule'ay ndon le'a
nsak wa cha unabdi'izh ndo' Jesús ná ton
be xmen Jesús, no xta'an mluu Jesús be
men.
20 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ta mluu na' wa mbidi'izh na'
ndo' ga'al be men len be ni'i sa nda'utsid
bexa wa no tale ten ni'i ten Dios, sa
nzhealbe iteanak bexa judio. Na'anpa
xga'ach nluu na' be men.
21 ¿Ta we'e xta'an nabdi'izh ga ndo' na'
xta'an mluu na'? Ndi nsabndo' inabdi'izh
ga ndo' bexa mbi'ín ta mluu na' wa ná
xta'an mbidi'izh na' ndo' bexa. Le'a bexa
uni'íka-yá.
22 Le'a gor na li ndab Jesús, le'a dub
men nso' sa wa cha utichya'a ndo' Jesús,
le'a xa dub xa nla'ach ni'i ten Dios. Cha
ndab xa ndo' Jesús:
—¡Na'anpa li nsabndo' ika'ab lu ndo'
ule'ay ndon le'a nsak ba'!
23 Le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a na' ugap ndáp, gud ga ná
xta'an lid le'a ndáp na'. Ná tal na'
le'akaga ndáp, ¿xta'an ngi utichya'a ga
ndo' na' zha?
24 We'e litsa nchii Jesús le'a Anás
mtu'ub xa ndo' Caifás, xa nak ule'ay ndon
le'a nsak.

Pedr ndab stop biaj le'a lá nchando' Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

25 Ndalen li nso'ubizhnota Pedr bexa
wa, le'a dub xa cha unabdi'izh ndo' Pedr
ndab:
—¿Lid no go xmen xabgi'i ba' zha?
Le'a Pedr cha ndabgal:
—Le'a na' na'anpa xmen xa ba'.
26 Le'a sa wa no dub xa ndun ti'in ndo'
ule'ay ndon le'a nsak wa nso', dub ltsa'a
xa na ulobto'og Pedr ncha' na wa. Cha
ndab xa ndo' Pedr:
—¿Na'anpa go ta uní na' lenya wa no
xabgi'i ba' zha?
27 Le'a Pedr cha ndabgal stub biaj:
—Le'a na' na'anpa le'a ta wa.
Le'a gor wa le'a dub boy cha utezh.

Jesús nso' ndo' Pilat
(Mt. 27:1-2,11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

28 Le'a gor yá nsayatla xe'a, cha uto'ono
bexa Jesús ta lid Caifás, mbi'i bexa Jesús
ta lid Pilat, sa nsalea' pretorio. Parea le'a
bexa nibe'e ten bexa judio na'anpa yatebe
len ni'i wa, le'a tal le'a bexa yate sa wa
le'a bexa gak bzhi'ik ndo' Dios, cha lá yoo
gan gaw bexa ta ten ujest Pascua.
29 Ta we'e le'a Pilat ndi uto'o gast sa
ndebe bexa, cha ndab xa ndo' bexa wa:
—¿Xta'an nsake bega xa ndee zha?
30 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—¡Tal le'a xa ba' na'anpa xa ugap, le'a
besa na'anpa yun cuent xa ndo' ga!
31 We'e le'a Pilat cha ndab:
—Bi'i bega xa. Cha binno bega xa lak
nibe'e ley ten bega.
Le'a bexa wa cha ndabbe ndo' Pilat:
—Le'a bega xa Roma na'anpa ula'a gut
besa dub men.
32 Li ngok cumplir ta mbidi'izh Jesús
xte'e gat Jesús ndo' cruz.
33 We'e le'a Pilat cha myo'ogal len lid
na, cha utezh xa Jesús, cha ndab xa:
—¿Lu nak xa nibe'e ten bexa judio zha?
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Gotsa mbinbe'e ta wa zha? ¿Nati
stub men mbidi'izh-a ndo' ga?
35 Le'a Pilat cha ndab:
—Le'a na' ndee na'anpa xa judio. Le'a
be ltsa'a lu xa judio no be ule'ay nibe'e
wa myun cuent lu ndo' na'. ¿Xta'an mbin
lu zha?
36 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' na'anpa nibe'e lak nibe'e
bexa ndo' gizhliyo ndee. Le'a tal na'
li nibe'e, le'a be xmen na' le'a kuyobe
ndontsa na'anpa yak cuent na' ndo' ya'a
bexa judio. Parea le'a na' na'anpa li
nibe'e.
37 Le'a Pilat cha ndab:

—¿Nat zha xa nibe'eka lu?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a go ndab le'a na' nak xa nibe'e wa. Le'a na' ngol, no ndal na' ndo' gizhliyo ndee ndontsa gudi'izh na' gealngea ndo' be men. Le'a tal ton nkwa'an gealngea, le'a xa wa isakyo'ón ta ndáp na'.
38 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Xta'an gealngea wa zha?

Pilat ndab gat Jesús
(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Tso'o na li ndab Pilat, cha uto'ogal xa sa ndebe be men wa, cha ndab xa:
—Le'a na' lá ngaizheal ni dub ke ten xa ndee.
39 Le'a lak nak costumbr ten bega itea li'in zha ndal ujest Pascua le'a na' ngo dub men litgi'ib dub xa inab bega. ¿Nat nlad bega ula na' xa nak xa nibe'e ten bega xa judio zha?
40 We'e le'a iteagal bexa uge' ndab:
—¡Na'anpa ula'a ga xa ba'! ¡Bgo'o ga ndi Barrabás!
Le'a Barrabás wa dub wa'an.

19

1 We'e le'a Pilat cha unibe'e go'o be soldad Jesús len ni'i wa, cha kin bexa Jesús.
2 No mbinde'e be soldad dub ta rued xos yagich usob gek Jesús cuent coron. No mgak bexa Jesús dub lad ko'ol, ta konch ugats.
3 Cha usalad mbinno be soldad Jesús, uge' ndab bexa:
—¡Si'il nak xa nibe'e ten bexa judio!
No utichya'a bexa ndo' Jesús.
4 We'e le'a Pilat cha uto'ogal stub biaj, cha ndab xa ndo' be men wa:
—Bwi'i bega, le'a na' ko xa sa ndee, ndontsa yakbe'ena bega le'a na' ni dub ke ten xa lá ngaizheal.
5 Le'a Jesús cha uto'o, nsob coron yagich wa gek xa, no lad konch ugats wa nak xa. Le'a Pilat cha ndab ndo' be men:
—Nat bwi'i bega xa.
6 Le'a gor na uni'í be ule'ay nibe'e no bexa nla'ach ni'i ten Dios wa Jesús, cha uge' ndab bexa:
—¡Ikea xa ndo' cruz! ¡Ikea xa ndo' cruz!
Le'a Pilat cha ndab:
—Bi'i bega xa, cha bke'a bega xa ndo' cruz, le'a na' ni dub ke ten xa lá ngaizheal.
7 Le'a bexa wa cha ndabbe:
—Le'a ley ten besa ndab nsabndo' gatka xa, le'a xa nkwi'in ndab xa le'a xa nak Xin Dios.
8 Le'a gor na mbi'ín Pilat ta wa, le'a Pilat mas mzheb.
9 Cha myo'ogal xa len lid xa, ndab xa ndo' Jesús:
—¿Pa uto'o lu zha?
Parea le'a Jesús na'anpa ika'ab.
10 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Na'anpa ika'ab lu ndo' na' ndee zha? ¿Lá ini'í lu zha le'a na' sak inibe'e ikea lu ndo' cruz, no sak ndi ula na' lu?
11 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a tal Dios lá usa'a di'izh li gun ga, le'a go na'an xta'an gun gan gunno na'. Ta we'e le'a xa na myun cuent na' ndo' ga mas uzhe'eb ndap ke ndo' lak ndap go.
12 Le'a gor we'e le'a Pilat nlad ula'a Jesús, parea le'a bexa judio uge' ndab ndo' Pilat:
—Le'a tal go ula'a xa ba', le'a go na'anpa nak amig ten César xa nibe'e. Le'a tal ton gab le'a nak xa nibe'e, le'a xa wa xela ní'i ndo' César.
13 We'e le'a gor na mbi'ín Pilat ta wa, cha mbi'i xa Jesús sa nsalea' Tale Ge'. Le'a sa wa nsalea' Gabata di'izh hebreo. Cha usob Pilat sa nibe'e xa sa wa, gab xa ná xte'e gunno xa Jesús.
14 Le'a ta wa gawizh dub wizh lak ge'atsa gal ujest Pascua. Cha ndab Pilat ndo' be men kwa'ad wa:
—¡Bwi'i bega le'a xa ndee xa nibe'e ten bega!
15 Ná le'a bexa wa uge' ndabbe:
—¡Gat xa! ¡Gat xa! ¡Ikea xa ndo' cruz!
Le'a Pilat cha ndab:
—¿Uke'a na' xa nibe'e ten bega ndo' cruz zha?
Le'a be ule'ay nibe'e cha ndabbe:
—¡Nab César nak xa nibe'e ten besa!
16 We'e le'a Pilat cha ndab ikea Jesús ndo' cruz lak nlad bexa. Cha usen be soldad Jesús, cha mbi'i bexa xa.

Mke'a bexa Jesús ndo' cruz
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Le'a Jesús cha ncha'ano cruz ten na gast sa nsalea' Gólgota. Le'a ta wa dub di'izh hebreo gab-a tit gek men.
18 Cha mke'a bexa Jesús ndo' cruz. No stop men mke'a bexa ndo' cruz dub lad ga'ga wats Jesús.
19 No mke'a Pilat dub letr ta ikea gek cruz ten Jesús. Le'a ta wa ndab: "JESÚS XA NAZARET, XA NIBE'E TEN BEXA JUDIO."
20 Le'a ta wa nkeani'i di'izh hebreo no di'izh griego no di'izh latín. Kwa'ad bexa judio uni'í xte'e ndab letr wa, geal le'a sa nkea Jesús ndo' cruz wa gax nde Jerusalén.
21 Ná le'a be ule'ay nibe'e ten bexa judio ngwa'yab ndo' Pilat:
—Lá nsabndo' gab ta wa "Xa nibe'e ten bexa judio." Ndi nsabndo' gab-a "Xa na ndab le'a nak xa nibe'e ten bexa judio."
22 Ná le'a Pilat cha uka'ab ndab:
—Lak nkea-yá, litsa ya'an-a.
23 Le'a tso'o na mke'a dap be soldad Jesús ndo' cruz, cha uka'a kadga dub bexa wa dub xab Jesús. Cha usen bexa lad ko'ol ndak Jesús, le'a ná wa na'anpa nge'al.
24 Cha ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—Na'anpa itsaw beuna ta ndee, ndi ko'o beuna dub suert ndontsa ini'í beuna ná ton ika'a-yá.
Li ngok-a lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Mtse'a bexa be xab na',
no ulo'o bexa suert ná ton ika'a-yá.

25 Le'a wats cruz ten Jesús wa nso' xna'a Jesús no beal xa, no Marí xagots ten Cleofas, no Marí xa gezh Magdala.
26 Le'a gor na uni'í Jesús xna'a na junt nso' wats dub xmen Jesús, xa na le'a Jesús uzhe'eb nkwea' ladna, cha ndab Jesús ndo' xna'a na:
—Naa, le'a xa ba' ula'ach ga cuent dub xin ga nat.
27 Cha no ndab Jesús ndo' xmen xa wa:
—Nat ula'ach lu xa ba' cuent xna'a lu.
Le'a idub ndo' wa le'a xmen Jesús wa cha mla'ach xna'a Jesús ta lidka na.

Ngut Jesús ndo' cruz
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Ngol tso'o wa le'a Jesús uni'íka le'a xa mbinla itea be ta nlad Dios gun xa. Cha ndab xa:
—Le'a na' ndak ladna.
Le'a xa li ndab ndontsa gak-a lak nkeani'i di'izh ten Dios.
29 Le'a sa wa nso' dub vas ncho vin ula' len-a. Cha mgazh bexa dub ble'a lad xi'il len-a. Cha msob xa ta wa gek dub xos ya hisopo, cha uxits bexa ta wa to'o Jesús.
30 Le'a gor na ngu Jesús ta wa, cha ndab xa:
—Nat le'a itea be ti'in ndal na' ngokla cumplir.
Cha ubixkea gen xa, cha myun xa cuent gealnaban ten xa ndo' Dios, cha ngut xa.

Dub soldad utib lanza wats len Jesús

31 Le'a ta wa wizh lak ge'atsa gal ujest Pascua, ta we'e le'a bexa judio lá nlad litsa nkea be men wa ndo' be cruz gal wizh une'e bexa wa, le'a wizh wa uzhebpa dub wizh nsak. Ta we'e unab bexa ndo' Pilat inibe'e Pilat ki'ich be soldad xo'o bexa li nkea ndo' cruz, ndontsa mas uxax gat bexa, cha ige'e bexa ndo' cruz wizh wa.
32 Le'a be soldad wa cha ulenbe, cha uti'ich bexa xo'o dub xa wa. Cha liga mbinno bexa stubga xa nkea ndo' cruz wa.
33 Ná le'a gor ngol bexa sa nkea Jesús, le'a bexa mna'la le'a Jesús ngutla. Cha na'anpa igi'ich bexa xo'o Jesús.
34 Parea le'a dub soldad wa cha utib dub lanza wats len Jesús. Zha le'a sa wa ulen ten no nits.
35 Le'a na' ndee uní ta wa no sbe'en gealngea ndadi'izh na'. Ta we'e nke'a na'-yá, ndontsa no bega gungea ladna Jesús.
36 Le'a be ta wa li uyo'o lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Ni dub tit las xa lá ngach."
37 No lak nkeani'iga di'izh ten Dios: "Le'a be men iwi'i ndo' xa na utib bexa lanza las na wa."

Mga'ach Jesús
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

38 Uyo'o dub xabgi'i nsalea' Kosé xa gezh Arimatea, dub xa xga'achtsa ndan-gea ladna Jesús, geal le'a xa nzheb ndo' bexa nibe'e ten bexa judio. Le'a tso'o na ngut Jesús le'a Kosé wa ngwa'inab Jesús xa ngut wa ndo' Pilat. Le'a Pilat cha ndab go'o Kosé Jesús, cha ngwa' Kosé cha mbi'i xa Jesús.
39 No Nicodemo xa ngwa'ina' Jesús dub gor te'al no'o xa pa dub galnti'i kil ta uxe'e, noch-a mirra nsea áloe.
40 Cha uxe'e bexa Jesús ndo' cruz, cha mtixko bexa xa wa be lad lino no be ta uxe'e wa, lak nka'ach bexa judio be ltsa'a na.
41 Le'a sa li ukea Jesús ndo' cruz wa nde gax dub lenya, sa nde dub ba'a cuent ge'lo'o. Le'a ta wa dub sa ni dub men gol ga'ach.
42 Le'a gor wa yamer gal wizh ten ujest Pascua ten bexa judio, ta we'e ba'a we'etsa mka'ach bexa Jesús, le'a ta wa gax nsob sa wa.

20

Jesús mban
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

1 Le'a ngol wizh ned ten sman, uzhebpa tempran ndon bi ukaw na', le'a Marí xa Magdala ncha'a sa nsob ba'a mga'ach Jesús. Le'a gor ulaya' xa uni'íla xa le'a ge' nso'ntsaw to'o ba'a wa myo'obla.
2 We'e cha uto'o xa karrel, ngwa'yab xa-yá ndo' Simón Pedr no ndo' stub xmen Jesús, xa na le'a Jesús uzhe'eb nkwea' ladna. Ndab Marí ndo' bexa wa:
—Le'a men mbiwa'an Jesús len ba'a wa. Le'a besa lá ini'í pa ngwa'ula'a bexa xa.
3 Le'a Pedr no stub xmen Jesús wa cha uto'o ncha'be sa nsob ba'a wa.
4 Le'a bexa wa karrel ncha'be, parea le'a stub xa wa mas karrel ncha'a ndo' Pedr, cha ned xa ulaya' to'o ba'a.
5 Cha mwi'iko xa len ba'a, uni'í xa be lad lino myu'udyo'o Jesús, parea lá yo'o xa len wa.
6 We'e cha ulen Simón Pedr, cha uyo'o xa len ba'a wa, cha uni'í xa be lad wa.
7 No uni'í xa le'a lad ubixyo'o gek Jesús myu'udla, na'anpa junt nde-yá no be lad ubixyo'o idub Jesús wa.
8 We'e le'a stub xmen Jesús, xa na li ned ulaya' wa, cha no uyo'o. Uni'í xa be ta'a wa, cha mbingea ladna xa le'a Jesús mbanka.
9 Le'a gor we'e le'a bexa bi lá nyakbe'ena lak nkeani'i di'izh ten Dios, le'a Cristo nsabndo'ka iban ndo' gealgut.
10 Le'a itop bexa wa cha nsea'be ta ni'i ndencho bexa.

Jesús mlundo' ndo' Marí xa gezh Mag-dala
(Mr. 16:9-11)

11 Le'a Marí xa Magdala cha myanso' wats ba'a wa ndo'on xa, cha mwi'iko xa len ba'a wa.
12 Cha uni'í xa top angel ten Dios nak be lad nagud. Dub xa nsob sa ngot gek Jesús, le'a stub xa nsob sa ute ya'axo'o Jesús.
13 Le'a be angel wa cha unabdi'izh ndo' Marí ndab bexa:
—Xagots, ¿xta'an ndo'on lu zha?
Le'a Marí cha ndab:
—Le'a be men mbiwa'an Señor Jesús. Le'a na' lá iní pa ngwa'ula'a bexa xa.
14 Tso'o na li ndab Marí, cha mgeakso' xa mwi'i xa stub lad. Cha uni'í xa Jesús nso' sa wa, ná le'a xa lá igondo' ti le'a Jesús ta wa.
15 Le'a Jesús cha ndab:
—Xagots, ¿xta'an ndo'on lu zha? ¿Ton nkwa'an lu zha?
Le'a Marí mbinbe'e le'a ta wa xa nla'ach lenya wa, cha ndab Marí:
—Señor, tal ga le'a mbi'i xa, gud go ná pa ngwa'ula'a ga xa, ndontsa gayoo na' xa.
16 Le'a Jesús cha ndab:
—¡Marí!
Le'a xa cha mgeakso' mwi'i ndo' Jesús, cha ndab xa:
—¡Raboni! —le'a ta wa dub di'izh hebreo gab-a Mech.
17 Le'a Jesús cha ndab:
—Lá ugal lu na', le'a na' biseata ikea wats Xus na'. Ndi bya'yab ndo' be xmen na' le'a na' yaa wats Xus na' xa nak Dios ten na'. Le'a ta wa le'akaga Xus bega no Dios ten bega.

18 Le'a Marí cha nsea'yab ndo' be xmen
Jesús le'a xa uni'í Jesús, no mbidi'izh xa
ta ndab Jesús ndo' xa.

Jesús mlundo' ndo' pla be xmen xa
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

19 Le'a ngol gor na ula' te'al bi le'a wizh
ned ten sman wa, le'a be xmen Jesús
mzhealbe len dub ni'i. Le'a to'o ni'i wa
nso'nyaw, geal le'a bexa nzheb ndo' bexa
judio nibe'e. We'e le'a Jesús cha mlundo'
nso' tlaw bexa, cha ndab xa:
—¡Dios gun wen yoo ladna bega!
20 Tso'o na li ndab Jesús, cha mluu xa
be ya'a xa no wats len xa. Cha uzhebpa
mten ladna bexa gor uni'í bexa le'a ta wa
Jesús.
21 Le'a Jesús cha ndabgal:
—Dios gun wen yoo ladna bega. Le'a
lak mtu'ub Xus na' na', no liga utu'ub na'
bega gun bega ti'in ten na'.
22 Cha mlabi xa sa nde bexa, cha ndab
xa:
—Ula'a bega yoo Espíritu ten Dios len
lado'o bega.
23 Tal le'a bega gunge' ladna ke ten dub
men, le'a Dios noga sunge' ladna ta wa.
No liga tal le'a bega lá gunge' ladna ke ten
dub men, le'a Dios noga na'anpa gunge'
ladna ta wa.

Jesús mlundo' ndo' Tomás

24 Le'a Tomás xa no nsalea' Dídimo
nak dub tibtop xmen Jesús, parea le'a
xa na'anpa no nso'no bexa wa gor na
mlundo' Jesús.
25 Le'a gor na ulen Tomás le'a be xmen
Jesús cha ndab ndo' Tomás:
—Le'a besa uni'í Jesús.
Le'a Tomás cha ndab:
—Gast ned iní na' be sa ngwa'as clav
ya'a xa no ukiko'o na' ngutsya'a na' sa
wa, no ukiko'o na' ya'a na' wats len xa,
lá ndangea lad na' le'a xa mban.
26 Ngol sxo'on wizh le'a bexa ndebegal
len ni'i wa no Tomás. Le'a to'o ni'i wa
nso'nyaw, parea le'a Jesús cha uyatso'
tlaw bexa, cha ndab xa:
—Dios gun wen yoo ladna bega.
27 Cha ndab Jesús ndo' Tomás:
—Bwi'i ndo' ya'a na', no ulo ngutsya'a
lu sa ndee. No ulo ya'a la wats len na'
ndee. Yá na'antapa gunbe'e lu le'a na'
ngut, ndi bingea ladna le'a na' mbangal.
28 We'e le'a Tomás cha uka'ab ndab:
—¡Go nak xa nibe'e na', no Dios ten na'!
29 Cha ndab Jesús:
—Tomás, geal uni'í lu na', ta we'e
mbingea ladna lu le'a na' mbankagal.
Uzhebpa wen yoo ladna bexa gungea
ladna na', maska lá ini'í bexa na'.

Libr ndee nkea ndontsa gap be men gealnaban

30 No sianta be uyon mbin Jesús ndo'
ga'al be xmen xa, ta na na'anpa ikea ndo'
libr ndee.
31 Parea le'a be ta'a nkea sa ndee,
nkea-yá ndontsa gungea ladna bega le'a
Jesús le'a nak Cristo, Xin Dios. Tal le'a
bega li gungea ladna ta wa, le'a bega gap
gealnaban ndo' Dios.

21

Jesús mlundo' ndo' dub ga'ad be xmen xa

1 Ngol tso'o wa le'a Jesús mlundo'gal
ndo' be xmen na to'o lagun Tiberias. Le'a
xa lnde'e mlundo':
2 Le'a dub wizh le'a pla be xmen Jesús
junt ndebe. Le'a ta wa Simón Pedr, no
Tomás xa nsalea' Dídimo, no Natanael
xa gezh Caná ten Galilea, no itop be xin
Zebedeo, nsea stop be xmen Jesús.
3 Le'a Simón Pedr cha ndab ndo' bexa
wa:
—Le'a na' ndasen mbeal.
Le'a bexa cha ndab:
—Le'a besa no isea.
Cha ncha'be bexa, cha ukea bexa ndo'
dub barco. Parea le'a idub te'al wa ni dub
mbeal lá isen bexa.
4 Le'a ngol gor na yá nsayat xe'a, le'a be
xmen Jesús wa uni'í Jesús nso' to'o nits
wa, parea le'a bexa lá ini'í ti le'a Jesús ta
wa.
5 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Bego usa byux, ¿lid usen bega mbeal
zha?
Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Le'a besa ni dub mbeal lá isen.
6 Cha ndab Jesús:
—Btsa'ab bega red ba' wats lad ga'al
barco ba', cha isen bega mbeal.

We'e le'a bexa cha li mbin, cha uzhe'eb
sian mbeal usen red wa, gast lá uxik bexa
ko'o bexa red len nits wa.
7 Le'a dub xmen Jesús, xa na le'a Jesús
uzhe'eb nkwea' ladna, cha ndab ndo'
Pedr:
—¡Le'a ta ba' Jesús!
Le'a gor na mbi'ín Simón Pedr le'a ta
wa Jesús, cha ngok xa xab xa, ta nbix xa,
ta na ulate xa gor usen xa mbeal. Cha
ncha'a xa len nits, ncha'a xa sa nso' Jesús.
8 Le'a stapla be xmen Jesús wa cha
myo'o barco wa to'o nits. Litsa ngobxazh
bexa red na lita sian mbeal ncho len na
wa. Le'a ta wa pa dub gayo'otsa metr sit
ndo' nits wa.
9 Le'a gor na yá ula' bexa ndo' barco
to'o nits wa, le'a bexa uni'í le'a dub mbeal
ncho'ob ndo' bku'u, no dub pan ncho'ob
sa wa.
10 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Utseano bega stapla be mbeal usen
bega ba'.
11 Le'a Simón Pedr cha ukea ndo' barco,
cha udobxazh xa red gast ndo' yo bid.
Le'a len red wa ncho dub gayo'o itol ncho
chon mbeal, bema ubi'i, parea ni lá isaw-a
mas lita sian mbeal ncho len-a.
12 Le'a Jesús cha ndab:
—Utseadaw bega.
Le'a ni dub bexa lá inabdi'izh ndo' xa
ná ton xa, le'a bexa uni'í le'a-yá Jesús.
13 We'e le'a Jesús cha usen pan wa, cha
mtse'a xa-yá ndo' bexa. No liga mtse'a xa
mbeal wa.
14 Le'a ta ndee biaj yon mlundo' Jesús
ndo' be xmen na, tso'o na li mban xa ndo'
gealgut.

Jesús mbidi'izhno Pedr

15 Le'a gor na mtayaw bexa, le'a Jesús
cha unabdi'izh ndo' Simón Pedr, ndab xa:
—Simón xin Jonás, ¿ndankea lu na'
mas ndo' lak ndankea bexa ndee na' zha?
Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Señor, go uni'íka le'a na' ndankeaka
go.
Le'a Jesús cha ndab:
—Bla'ach be borreg ten na'.
16 Cha ndabgal Jesús biaj itop:
—Simón xin Jonás, ¿ndankeaka lu na'
zha?
Le'a Pedr cha ndabgal:
—Señor, go uni'íka le'a na' ndankeaka
go.
Cha ndab Jesús:
—Bla'ach be borreg ten na'.
17 Cha ndabgal Jesús biaj yon:
—Simón xin Jonás, ¿ndankeaka lu na'
zha?
Le'a Pedr cha uban myo'o ladna
geal biaj yon li unabdi'izh Jesús naga
ndankeaka Pedr Jesús. Cha ndab Pedr:
—Señor, le'a go uni'í itea ta'a. Uni'íka
go le'a na' ndankeaka go.
Cha ndab Jesús:
—Bla'ach be borreg ten na' zhaga.
18 Le'a na' gáp le'a zha ben lu, le'a lu
ndak xab na no ncha'a lu tal pa nlad lu.
Parea le'a zha gak gox lu, le'a lu ndi uti'il
be ya'a lu no xa'aga men ugak xab la. Cha
go'o xa lu sa na lá nlad lu ya' lu.
19 Le'a ta li ndab Jesús wa gab ná xte'e
mod na gat Pedr, ta uluu xte'e juert nak
Dios. Cha ndab Jesús ndo' Pedr:
—Usankea tso'o na'.

Xa na le'a Jesús uzhe'eb nkwea' ladna

20 Le'a Pedr cha mgeakso' mwi'i, le'a
stub xmen Jesús nchankea tso'o Pedr no
tso'o Jesús. Le'a ta wa xa na le'a Jesús
uzhe'eb nkwea' ladna, xa na li nsob wats
Jesús zha na lult udaw xche'e bexa, gor
unabdi'izh xa ndo' Jesús ná ton yun cuent
Jesús.
21 Le'a gor uni'í Pedr xa wa, cha un-
abdi'izh Pedr ndo' Jesús, ndab xa:
—Señor, ¿le'a xa ba' zha xta'an itid?
22 Le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a na' nlad le'a xa ba' lba'atsa
nban gast zha ilengal na', na'anpa yu'
ladna lu ta wa. Lu usankeatsa tso'o na'.
23 Le'a ta na li ndab Jesús, le'a ta wa
mgen lat be xmen Jesús le'a xmen Jesús
wa lá gat. Parea le'a Jesús na'anpa ngab
le'a xa wa lá gat. Le'a Jesús ndi ndab: “Tal
le'a na' nlad le'a xa ba' lba'atsa nban gast
zha ilengal na', na'anpa yu' ladna lu ta
wa.”
24 Le'a xmen Jesús wa xa ndadi'izh be
ta ndee ndo' be men, no mke'a xa-yá ndo'
git. Le'a besa uni'íka le'a ta ndadi'izh xa
ta ugeaka.
25 No uzhebpa sianta be ta'a mbin Jesús.
Le'a na' nsak tal le'a be men uke'a itea be

ta wa, le'a idub ndo' gizhliyo lá ugal yoo
be libr wa.

Be ta mbin be apostol ten Jesucristo

Le'a libr Hechos mke'a doctor Luc be ta mbin be xmen Jesús tso'o na ngok be ta'a nkea ndo' libr nsalea' Luc. Le'a libr Hechos ndadi'izh xte'e ned myak kwa'ad be xmen Cristo, cha dubtsa myakjunt bexa, no mbin bexa ti'in ten Dios. No nse'at-a xte'e mkea Jesús gibe'a, cha ndab angel ilengal Jesús, no xte'e ulen Espíritu ten Dios wizh Pentecostés, no xte'e mbin Pedr ti'in ten Dios, no xte'e mlundo' Jesús ndo' Pabl, cha mbin Pabl ti'in ten Dios. Le'a idub Hechos ndadi'izh cuent ten Espíritu ten Dios, nluu Espíritu wa xte'e juert nak Jesucristo, xa nak Xin Dios.

Jesús ndab ilen Espíritu ten Dios

1 Le'a go Teófilo, le'a git ned mke'a na' ndo' go wa, mke'a na' cuent ten itea be ta mbin Jesús no be ta mluu xa,
2 gast wizh mkea xa gibe'a. Le'a wizh wa mbidi'izh xa ndo' bexa na mti xa, ndab xa xte'e nsabndo' gun bexa, lak msa'a Espíritu ten Dios gab xa-yá ndo' bexa.
3 Tso'o na ngut Jesús, dub top ga'al wizh mlundo' xa ndo' bexa wa sian biaj, ndontsa uni'íka bexa le'a xa mbanka ndo' gealgut. No mbidi'izh xa ndo' bexa wa ná xte'e nibe'e Dios be men.
4 Le'a dub wizh wa gor na nso'no xa bexa wa, ndab xa ndo' bexa:
—Lá ika'an bega gezh Jerusalén ndee. Ndi kweas bega gast usa'a Tad Dios ta ndab xa usa'a xa, lakka mbidi'izh na' gun xa.
5 Le'a Juan ulalea' be men no nits, parea yamer gal dub wizh le'a bega italea' nsea Espíritu ten Dios.

Jesús mkea gibe'a

6 We'e le'a bexa nde wats Jesús cha unabdi'izh, ndab bexa:
—Señor, ¿nat zha gun ga gan le'a beuna xa Israel inibe'egal nacion ten beuna ndee?
7 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a bego lá nsabndo' ini'í pol yoo ta wa ni xá wizh na-yá, ta na gun Dios zha nlad xa.
8 Ná le'a Dios usa'a Espíritu ten na ndo' bega, cha gap bega juers gudi'izh bega ndo' be men itea be ta mbin na'. Li gudi'izh bega ndo' be men Jerusalén ndee no idub Judea ndee no Samaria no gast idub ndo' gizhliyo.
9 Tso'o na li ndab Jesús ta wa, cha mkea xa gibe'a, myo'o xa lat xkaw ndalen ndewi'i bexa wa. Cha lá ini'íta bexa xa.
10 Le'a gor na bi li ndewi'i bexa gibe'a sa nsea' Jesús wa, we'e le'a top xabgi'i nak lad nagud cha mlundo' sa wa,
11 ndab bexa:
—Bego xa Galilea, ¿xta'an lba'ata ndewi'i bego gibe'a ba' zha? Le'a Jesús xa mto'o lat bego nsea' gibe'a ba' wa, le'a xa ba' le'aka ilen stub biaj lakka uni'í bega nsea' xa.

Be xmen Jesús mti stub men yatso' sa uso' Judas

12 We'e le'a bexa cha mka'an Bet Olivo wa, cha myach bexa Jerusalén. Le'a bet wa nde pa dub kilómetro gax wats Jerusalén.
13 Gor ulaya' bexa Jerusalén, cha ukea bexa cuart nde ga'ap gek ni'i sa ndencho bexa. Le'a ta wa Pedr no Jacob no Juan no Ndres no Julip no Tomás no Bartol no Mateo no Jacob xin Alfeo no Simón xa partid Zelote no Judas wit Jacob.
14 Le'a bexa wa nsea pla be xagots nsea Marí xna'a Jesús nsea be wit Jesús, sian biaj nzhealbe bexa ndadi'izhno bexa Dios.
15 Le'a dub wizh le'a dub gayo'o ncho ga'al bexa ndangea ladna Jesús wa nzhealbe. We'e le'a Pedr cha ngwaso' lat bexa, cha ndab xa:
16 —Bego nak beuna xmen Jesús, juerska ngok cumplir ta ndab di'izh ten Dios, ta uní'i David sakndo' Espíritu ten Dios cuent ten Judas, xa usaned ndo' be men usen Jesús.
17 Le'a Judas wa no uyo'o cuent be ltsa'a besa no mbin xa ltsa'a ti'in ndun besa.
18 (Le'a med na uka'a Judas myun xa cuent Jesús wa usi'i bexa dub ble'a yo. Le'a sa wa cha msobgek Judas gast ngoch len xa.

19 Le'a be men ncho Jerusalén, gor na mbi'ín bexa ta wa, cha msalea' bexa yo wa Acéldama di'izh ten bexa, dub di'izh gab Yo Ten.)
20 Cha no ndab Pedr:
—Le'a libr ten Salmos nkeani'i ndab-a:

Ya'an nab lid xa,
yá na'anta ton yoo len-a.

No ndab-a:

Stub xa gun ti'in ndun xa wa.

21 'Nat le'a beuna nsabndo' uti dub xabgi'i lat bexa na ukeseano besa idub ukeseano Jesús besa,
22 gast zha ulalea' Juan Jesús no gast zha nsea' Jesús gibe'a. Le'a xa wa no yate lat besa, ndontsa no xa gudi'izh ndo' be men le'a Jesús mbanka ndo' gealgut.
23 We'e cha mluu bexa top xabgi'i, dub xa nsalea' Kosé Barsabás no nsalea' xa Justo, no stub xa nsalea' Matí.
24 Cha mbidi'izhno bexa Dios ndab bexa:
—Tad Dios, le'a go nchando' lado'o itea be men. Nat bluu go ndo' besa ná ton ndo' itop bexa ndee mti ga.
25 Le'a xa wa yak dub xa gun ti'in ten go lak ndun besa ndee, gak xa dub apostol ten ga. Le'a ta wa ta mla'a Judas ke na mbin xa ta ugap wa, cha ncha'a Judas sa nsabndo' ya' xa castig wa.
26 Cha ulo'o bexa suert, we'e le'a Matí le'a ngol uyote xa lat stibdub bexa nak apostol wa.

2

Xte'e ulen Espíritu ten Dios

1 Ngol wizh Pentecostés dub ujest ten bexa judio, le'a itea be xmen Jesús mzhealbe len dub ni'i.
2 Ngol gor mbi'ín bexa dub ruid ulen gibe'a cuent dub mbi si'il, cha uyo'o-yá idub len ni'i sa ndebe bexa.
3 We'e cha mlundo' ta cuent beal', ula'-yá gek kadga dub bexa.
4 Cha uyo'o Espíritu ten Dios len lado'o bexa. Cha usaxan bexa ndadi'izh bexa stubga di'izh, laktsa msa'a Espíritu ten Dios ní'i bexa-yá.
5 Le'a zha wa le'a Jerusalén ndencho kwa'ad bexa judio ndankea Dios, bexa ulen itea lad ndo' gizhliyo.
6 Le'a gor na mgen ruid si'il wa, cha mzhealbe kwa'adpa bexa sa wa. Ni lá ini'í bexa xte'e gun bexa gor na ndo'ón bexa le'a bexa nde len ni'i wa ndadi'izh be di'izh ten kadga dub be men wa.
7 Ngwatena' bexa no ngwanseana bexa, ndab bexa ndo' ltsa'a xa:
—Bwi'i bego, ¿na'anpa bexa Galilea itea bexa lnde'e ndadi'izh ndee zha?
8 ¿Tixa ndo'ón beuna ndadi'izh bexa di'izh ten kadga dub beuna zhaga?
9 Le'a sa ndee nde men uto'o Partia no Media no Elam no Mesopotamia no Judea no Capadocia no Ponto no Asia
10 no Frigia no Panfilia no Egipto no be gezh nde mas sitxá ndo' Cirene ten Africa. No ncho bexa Roma sa ndee, ncho xa wa bexa judio no ncho bexa wa ti'i mbingea ladna Dios ten beuna xa judio.
11 No ncho bexa uto'o Creta nsea Arabia. Ná le'a itea beuna ndo'ón ndadi'izh bexa ba' be ta si'il ndun Dios kadga di'izh ten dubga beuna.
12 We'e le'a bexa wa lá ini'í xte'e gun bexa tant ndanseana bexa, cha un-abdi'izh bexa ndo' be ltsa'a xa, ndab bexa:
—¿Xta'anxága ta ndee zhaga?
13 Ná ncho bexa ndun usalad ndab:
—Bexa ba' ga tant nsudna.

Pedr mbidi'izh ndo' be men kwa'ad

14 We'e le'a Pedr cha uso', no stibdub bexa wa. Cha uge' ndab xa:
—Bego nak beuna xa judio no iteata bego na ndencho Jerusalén ndee, bi'ín bega ta ndee, bla'ach bega xta'an gáp na'.
15 Le'a besa ndee na'anpa nsudna lak ndanbe'e bega, le'a nat pen gor nkea uge'a tempran.
16 Ná le'a ta ndee nak lak ta ndab Joel polta sakndo' Dios,
17 ndab Dios:

Le'a gal be wizh lult le'a na' uzhebpa usa
Espíritu ten na' ndo' itea be men.
Le'a be xinbgi'i bega no be xingots bega
gudi'izh sakndo' na'.
Le'a bexa ben ncho lat bega ini'í be ta
ulu na'.

Le'a bexa gox uche'a ladna be ta usa na'.
18 Gal be wizh wa le'a na' uzhebpa usa Espíritu ten na'
ndo' be xabgi'i no ndo' be xagots, bexa ndun ti'in ten na',
cha gudi'izh bexa sakndo' na'.
19 Le'a na' ulu sian be ta'a yanseana be men,
be ta gibe'a no be ta ndo' gizhliyo;
ini'í bexa ten, no beal', no xkaw zhen.
20 Le'a wizh lá usuta xe'a;
le'a mbe'e ina' cuent ten.
Le'a tso'o wa gal wizh uzhebpa wen ten Dios Xa Nibe'e.
21 Le'a tal ton ukwa'an Dios Xa Nibe'e,
le'a xa wa gap gealnaban.

22 Cha no ndab Pedr:
—Bla'ach bego men Israel ta gáp na' ndee. Le'a bego uni'íka le'a Jesús xa gezh Nazaret juers ten Dios mbin sian be uyon no sian be ta ngwanseana be men. Le'a ta wa mlu'u le'a Dios le'aka mtu'ub xa.
23 No myak cuent xa ndo' ya'a bego lakka uni'í Dios tiemp polta. Le'a bego usen xa, cha myun bega cuent xa ndo' ya'a be men ugap, cha mbit bexa wa xa ndo' cruz.
24 Ná le'a Dios mxiste xa, mban xa ndo' gealgut, le'a gealgut lá ngun gan ndo' xa.
25 Le'a polta le'a David ndab cuent ten Jesús:

Le'a na' idub tiemp mna' Dios Xa Nibe'e wa wats na'.
Na'an xta'an gasea na', le'a xa wa nso' wats na'.
26 Ta we'e uzhe'eb nten ladna lado'o na'
no nten lad na' ndadi'izh na'.
No uníka na' le'a Dios ula'ach na'.
27 Le'a go lá ula'a na' yan na' lat bexa ngut.
No ni lá ula'a ga gazha'a las na', le'a na' nak xa mti go.
28 Mluu ga nes ten ga ndo' na', sa ncho gealnaban.
No uzhe'eb nten lad na' geal iso' na' wats ga.

29 'Bego nak beuna xa Israel, le'a beuna uni'í le'a David uyo'o polta wa ngut no mga'ach. No le'a ba'a ten xa bi nde sa ndee nat.
30 Le'a xa wa dub xa ndadi'izh sakndo' Dios, no uni'íka xa le'a Dios ndab ndo' xa le'a xa nak Cristo wa ta ugeaka ilen lat be xin David, cha inibe'e xa lak unibe'e David.
31 Le'a gor biseata yoo-yá, le'a David ndab le'a Cristo iban ndo' gealgut. Ndab xa le'a Dios lá ula'a Cristo ya'an lat bexa ngut no ni lá ula'a Dios gazha'a las Cristo.
32 Le'a itea besa ndee uni'índo' le'a Dios mxiste Jesús ndo' gealgut.
33 Le'a Dios cha myo'o Jesús gibe'a sa usob xa wats Dios lad ga'al. Le'a Tad Dios cha msa'a juers ndo' Jesús msa'a xa Espíritu ten Dios ndo' besa ndee, lakka ndab Jesús gun xa. Le'a Espíritu wa le'a ndun ta na' bega no ta ndo'ón bega wizh nat.
34 Le'a David na'anpa le'a ikea gibe'a, parea le'a David ndab:

Le'a Dios Xa Nibe'e ndab ndo' Xa Nibe'e ten na':
"Usob wats na' lad ga'al ndee,
35 gast gal gor ute na' bexa ndaklono lu xan ndats lu."

36 'Nat bla'ach itea bego xa Israel ta ugeakapa gáp na': le'a Jesús xa li mke'a bega ndo' cruz wa, le'a xa wa le'aka Dios mso' nak Cristo Xa Nibe'e.
37 Le'a gor na mbi'ín be men ta wa, cha kwea' myo'o ladna bexa, cha unabdi'izh bexa ndo' Pedr nsea ndo' be ltsa'a xa, ndab bexa:
—Bego nak beuna xa Israel, ¿xte'e ns-abndo' gun besa nat?
38 Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Bla'a bego be ta ugap nak bego no italea' kadga dub bega gak bega xmen Jesucristo, ndontsa utsu'u Dios be ke ten bega no usa'a xa Espíritu ten xa ndo' bega.
39 Li gunno Dios bexa na nbezh Dios gak bexa xmen xa: le'a ta wa bego, no be xin bega, no itea bexa sit ndencho.
40 No sianta be di'izh mbidi'izh Pedr, no mtenxe'a xa bexa wa, ndab xa:
—¡Lá gakta bega lak nak be men ugap ncho nat, ndontsa na'anpa utsaksi Dios bega!

41 We'e le'a ncho bexa mbingea ladna
ta li mbidi'izh Pedr wa, cha utalea' bexa.
Le'a wizh wa pa schon mil men uyote lat
bexa nak xmen Jesús.
42 Le'a bexa wa ntsid lak nluu be apostol
wa, no uzhebpa wen nak bexa ndo' be
ltsa'a bexa. No nzhealbe bexa ndaw bexa,
nsea ndadi'izhno bexa Dios.

Xte'e ngok bexa mbingea ladna Jesús

43 Le'a itea be men ndanseana gor uni'í
bexa be uyon ndun be apostol, be ta msa'a
Dios gun bexa.
44 Le'a iteanak bexa na mbingea ladna
Jesús wa dubtsa nak. No itea be ta'a ndap
bexa wa, le'a ta wa iteanakka bexa ten.
45 Ncho bexa mdo'o be yo ten na no be
ta'a ndap bexa, cha ntse'a bexa med wa
ndo' be ltsa'a xa bi lak nki'in bexa-yá.
46 Iteanak wizh nzhealbe bexa tale ten
ni'i ten Dios, no be ta lid bexa junt ndaw
bexa, nten ladna bexa no utsin nak bexa.
47 No nsa'a tse'e bexa xno ndo' Dios, no
le'a itea be men nsak ladna lak nak bexa.
Le'a Dios le'a ndun kad wizh mas nsayak
kwa'ad bexa wa, ngo'o Dios bexa ndo' be
ke ten bexa.

3

Myakna dub xa lá yoo gan isea

1 Le'a dub wizh le'a Pedr nsea Juan
ncha'a sa nde ni'i ten Dios pa gor nkea
uyon uzhe, gor na nda'yadi'izhno be men
Dios.
2 Le'a sa wa nsob dub xabgi'i lá yoo gan
isea zha ngolta xa. Itea wizh nda'ula'a be
ltsa'a xa xa dub sa nyote be men len tale
ten ni'i ten Dios, sa nsalea' Puert Chul,
ndontsa inab xa med ndo' be men.
3 Le'a gor na uni'í xa Pedr no Juan
ncha'yote sa wa, cha unab xa dub med
ndo' bexa.
4 We'e le'a Pedr no Juan mwi'i ndo' xa,
cha ndab Pedr:
—Bwi'i ndo' besa.
5 Le'a xa wa list usob, ndanbe'e xa gol
ncho xta'an usa'a bexa wa ndo' xa.
6 Ná le'a Pedr cha ndab:
—Le'a na' lá nsén med plata ni med oro,
parea le'a ta ndap na' usa na' ndo' lu. Le'a
juers ten lea' Jesucristo xa Nazaret, le'a
na' gáp ndo' lu goso', cha usea.
7 We'e le'a Pedr cha usen ya'a xa lad
ga'al, cha uxiso' Pedr xa. Bi le'a gor
wa le'a be xo'o xa no be gendats xa cha
mgeaso'be.
8 Le'a xabgi'i wa cha uxax ngwaso'
ga'al, cha utsinla nsea xa. Cha no xa
uyo'ono bexa wa tale ten ni'i ten Dios,
nkesea xa no ndasaga'al xa, ndab xa le'a
Dios uzhe'eb dub Dios juert.
9 Le'a itea be men uni'í nsea xa, no nsa'a
xa xno ndo' Dios.
10 We'e mgondo' bexa le'a xa wa le'a xa
li usob nab med to'o Puert Chul ten ni'i
ten Dios, cha uzhe'eb ngwanseana bexa
ta na li myakna xa wa.

Pedr mbidi'izh sa nsalea' Corredor Salomón

11 Le'a xa li myakna wa lá nla'apa
Pedr no Juan. We'e le'a itea be men
na ndanseana cha uto'o karrel gast sa
nso' Pedr no Juan sa nsalea' Corredor
Salomón.
12 Le'a gor uni'í Pedr ta wa, cha ndab
xa ndo' be men:
—Bego xa Israel, ¿xta'an ndanseana
bega ta ndee zha? ¿No xta'an nwi'i bega
ndo' besa ndanbe'e bega juers ten besa
myakna xa ndee zha?
13 Le'a Dios ten Abraham no Isaac no
Jacob, xa na le'a nak Dios ten iteata be
usan gox polta ten beuna, le'a xa wa le'a
mbin mas ga'ap ngobso' xin xa Jesús. Le'a
Jesús wa xa na li myun bega cuent ndo'
ya'a bexa nakti'in, cha gor na ndi'izh ula'a
Pilat xa le'a bega lá ka'ab.
14 Le'a Jesús nak xa na mti Dios no
sbe'en be ta nlad Dios ndun xa. Parea le'a
bega mxee ladna xa, cha ndi unab bega
ula'a Pilat dub xa ndut men.
15 Le'a bego mbit xa nsa'a gealnaban
ndo' be men, ná le'a Dios mxiste xa ndo'
gealgut lak uni'í besa-yá.
16 Le'a xabgi'i ndee nge' ladna juers ten
lea' Jesús wa, ta we'e myakna xa. Le'a
ta na nge' ladna xa Jesús le'a mbin gan
dubtsa ne'eka myakna xa ndo' ga'al itea
bego.
17 'Bego nak beuna xa Israel, le'a bego
no bexa nibe'e ten bega mbit Jesús, parea
le'a na' uní le'a bega ni lá ini'í ton xa wa.

18 Ná le'a Dios li mla'a mbin bega lak
ndab bexa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp
polta, ndab bexa le'a Cristo nsabndo' ini'í
sian gealkwea'.
19 Nat bla'a bega be ta ugap nak bega,
cha byach bega wats Dios, ndontsa utsu'u
xa be ke ten bega. We'e yoo xa wats bega
gakno xa bega,
20 no utu'ubgal xa Jesucristo ndo' bega
lak ndabka Dios.
21 Nat le'a Jesús nsabndo'ka ncho
gibe'a, gast gal gor na utecha'aw Dios itea
be ta'a ndo' gizhliyo, lakka mbidi'izh bexa
sakndo' Dios tiemp polta.
22 Lak ndab Moisés ndo' be usan gox
polta ten beuna: “Le'a Dios Xa Nibe'e ten
beuna uti dub xa gudi'izh di'izh ten xa lat
be ltsa'a bega, lak mti xa na'. Bla'ach bego
itea ta gab xa wa ndo' bega.
23 Le'a tal ton lá ula'ach ta gab xa
wa, le'a bexa wa yá na'antapa gak xmen
Dios.”
24 ’Le'a Samuel no iteata bexa mbidi'izh
sakndo' Dios tso'o wa, mbidi'izh bexa
cuent ten be ta ncho be wizh nat ndee wa.
25 Le'a ta ndab bexa polta usa'a Dios wa,
le'a ta wa nsa'a Dios ndo' bega nat. No
usa'a Dios ndo' bega lak ndab Dios gor
na mbin Dios dub trat no be usan gox
polta ten beuna, ndab Dios ndo' Abraham:
“Le'a na' gunti'in dub xa ras ten lu,
ndontsa wen yoo be men itea be nacion
nde ndo' gizhliyo.”
26 Le'a gor na mxiste Dios xin na ndo'
gealgut, le'a Dios mtu'ub xa ned lak ndo'
beuna xa Israel, ndontsa gakno xa beuna
no ula'a beuna be ta ugap nak beuna.

4

Pedr no Juan nde ndo' bexa nibe'e

1 Ndalen li ndení'i Pedr no Juan ndo' be
men wa, we'e ulen pla be ule'ay no dub
xa nibe'e ten bexa nla'ach ni'i ten Dios no
pla bexa saduceo.
2 Le'a bexa wa ndakloo, geal le'a Pedr
no Juan nluu be men wa le'a be men ngut
wa iban ndo' gealgut lak mban Jesús ndo'
gealgut.
3 Cha usen bexa wa Pedr no Juan, cha
mke'a bexa xa wa litgi'ib gast stub wizh,
le'a gor wa yá uzhe.
4 Ná le'a kwa'adpa be men na mbi'ín
di'izh ndab Pedr wa mbingea ladna-yá.
Le'a lat itea bexa wa ngok pa dub ga'ay
mil xabgi'i.
5 Ngol stubtsa wizh le'a bexa nibe'e ten
bexa judio no bexa gox nsak no be mech
ten ley mzhealbe Jerusalén.
6 No nso' Anás ule'ay ndon le'a nsak no
Caifás no stub Juan no Alejandro no iteata
be xabgi'i ltsa'a ule'ay ndon le'a nsak.
7 Cha mte bexa Pedr no Juan tlaw bexa,
cha unabdi'izh bexa ndab bexa:
—¿Ton msa'a juers nati ton mtu'ub
bego gun bega ta wa zha?
8 We'e le'a Pedr no'o juers ten Espíritu
ten Dios len lado'o na uka'ab ndab:
—Bego xa nibe'e, bego xa gox nsak ten
beuna xa Israel:
9 le'a bega nabdi'izh ná xta'an utsin
mbinno besa dub xabgi'i gizh no xte'e li
myakna xa.
10 Nat gab besa ndo' itea bego no
ndo' iteata be men Israel le'a Jesucristo
xa gezh Nazaret myunyakna xabgi'i nso'
ndo' bega ndee. Le'a Jesús wa xa na li
mke'a bega ndo' cruz, cha mxiste Dios xa
ndo' gealgut.
11 Le'a xa wa xa na li mxelad bega cuent
dub ge' nxelad bexa ndande'e ni'i, ná nat
le'a ge' wa ndon le'a nak skin ni'i.
12 Le'a ndon nab Jesús sun gan ko'o
be men ndo' be ke ten bexa. Le'a idub
ndo' gizhliyo na'anta ton ntu'ub Dios ko'o
beuna ndo' be ke ten beuna.
13 Le'a bexa nibe'e wa ngwanseana gor
uni'í bexa le'a Pedr no Juan ni lá nzheb
ndadi'izh, maska ndidotsa mtsid bexa.
We'e mgondo' bexa le'a Pedr no Juan xa
ukeseano Jesús.
14 Le'a xa li myakna wa no nso' sa wa,
ta we'e na'anta xte'e ngab bexa ndo' Pedr
no ndo' Juan.
15 Cha unibe'e bexa itate bexa sa wa,
cha myanbeyadi'izh nab bexa nibe'e wa,
16 ndab bexa:
—¿Xte'e gunno beuna be xabgi'i ba'?
Le'a itea be men ndencho Jerusalén ndee
uni'í le'a ta mbin bexa wa dub uyon. Le'a
beuna lá yoo gan gab le'a-yá gealkwi'in.
17 Parea ndontsa lá igenta mas ta ndee,
gabtsa beuna ndo' bexa le'a beuna utsaksi

bexa tal le'a bexa gudi'izhta cuent ten
Jesús.
18 We'e utezhgal bexa Pedr no Juan, cha
li unibe'e bexa ndo' bexa wa yá na'antapa
gudi'izh bexa ndo' be men cuent ten
Jesús.
19 Ná le'a bexa wa uka'ab ndab:
—¿Nsak bega zha le'a besa nsabndo'
uxobgek ndo' bego, cha na'anpa uxobgek
besa ndo' Dios?
20 Le'a besa lá yoo gan ula'a lá
gudi'izhta besa ta uni'í besa no ta mbi'ín
besa.
21 We'e le'a bexa nibe'e wa cha ndab
ndo' Pedr no ndo' Juan:
—Le'a besa utsaksi bega tal le'a bega
gudi'izhta di'izh ten Jesús.
Cha mla'a bexa Pedr no Juan. Le'a bexa
wa lá izheal xte'e utsaksi xa bexa wa, geal
le'a itea be men ndab le'a Dios uzhe'eb
dub Dios wen, ta na li myakna xa gizh wa.
22 Le'a xabgi'i na li myakna juers ten
Dios wa ncho masla top ga'al li'in.

Be xmen Jesús unab juers ten Dios

23 Le'a gor na mka'an Pedr no Juan sa
wa, cha nsea' bexa lat ltsa'a bexa, cha
mbidi'izh bexa itea be ta ndab be ule'ay
nibe'e no bexa gox nsak.
24 Le'a gor na li mbi'ín bexa ta wa,
le'a bexa cha junt mbidi'izhno Dios, ndab
bexa:
—Go Dios Xa Nibe'e, go le'a nak Dios
mbinde'e gibe'a no gizhliyo no nitsdo'o no
iteata be ta ncho.
25 Le'a go msa'a ta mbidi'izh David
sakndo' ga, ndab David:

¿Xta'an lba'ata ngi'i be men ba' zha?
¿No xta'an ndanbe'e bexa be ta na'an
xti'in?
26 Le'a bexa nibe'e ndo' gizhliyo
mzhealbe, no bexa nakti'in
myakjunt,
ndakloo bexa ndo' Dios Xa Nibe'e no
ndo' xa nak Cristo.

27 'Ugeaka le'a Herodes no Poncio Pilat
no bexa Israel nsea bexa na'anpa xa Israel
li mzhealbe len gezh ndee, ngokloo bexa
ndo' Jesús xin go, xa wen mtu'ub go.
28 Cha mbin bexa lakka ta ndab go gak-a
wa.
29 Nat bwi'i go, Dios Xa Nibe'e, xte'e
ugap ní'i bexa ndo' besa. Bsa'a ga juers
ndontsa lá izheb besa gudi'izh besa di'izh
ten ga.
30 No bsa'a ga juers yunyakna besa be
men gizh, no gun besa sian be uyon juers
ten lea' Jesús xin ga, ta uluu le'a go le'a
mtu'ub besa.
31 Le'a gor na mtayadi'izh bexa ndo'
Dios, le'a sa ndebe bexa cha mwi'in. We'e
le'a itea bexa wa mas uyo'o juers ten
Espíritu ten Dios lado'o na. Cha ni lá
izhebta bexa ndadi'izh bexa di'izh ten
Dios.

Msa'a bexa ta nki'in be ltsa'a bexa

32 Le'a itea bexa na mbingea ladna
Jesús wa dubtsa ncho ladna bexa, no
dubtsa ndanbe'e bexa. No ni na'an ton
ndab le'a be ta ndap bexa ta tentsa bexa,
le'a ta ndap bexa wa ndi itea bexa ten.
33 Le'a be apostol ni lá nzheb ndadi'izh
le'a Jesús Xa Nibe'e wa mbanka ndo'
gealgut. No uzhebpa ngokno Dios itea be
xmen Jesús wa.
34 Le'a lat bexa wa lá yo'o ni dub bexa
ngun jwalt ta nki'in na, geal le'a bexa na
ndap yo no ni'i, ncho xa mdo'o ta wa cha
nseano bexa med wa,
35 cha myun bexa cuent ta wa ndo' be
apostol. Le'a be apostol cha ntse'a med
wa bi lak nki'in bexa-yá.
36 Le'a dub bexa wa dub xa levita
nsalea' Kosé, xa isla Chipre. No msalea'
be apostol xa Bernabé (le'a ta wa dub
di'izh gab: xa nlu'uzh men).
37 Le'a xa wa mdo'o dub ble'a yo ndap
na, cha myun xa cuent med wa ndo' be
apostol.

5

Ananías no Safira mbin gealkwi'in

1 Uyo'o dub xa nsalea' Ananías no
Safira xagots ten xa. Le'a bexa wa mdo'o
dub ble'a yo.
2 Ná le'a xa wa mya'anno stub tuzh med
wa, cha myun xa cuent iteata med wa
ndo' be apostol. Le'a xagots ten xa wa
noka uni'í ta wa.
3 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' Ananías:
—Ananías, ¿xte'e uyo'o maxu'u lado'o
lu mya'anno lu stub tuzh med ta na li

mdo'o lu yo wa zha? ¿Xta'an li nkwi'inno
lu Espíritu ten Dios zha?
4 ¿Ná lid lu ten yo wa zha? Gor na
mdo'o lu-yá, ¿lid xmedka lu ta wa zha?
¿Xte'e ni lu lba'a mbin lu? Le'a lu na'anpa
ndo' dub men mbin gealkwi'in, le'a lu ndi
ndo' Dios li mbin.
5 Le'a gor na mbi'ín Ananías ta li ndab
Pedr, cha ulayat xa cha ngut xa. Le'a
itea bexa na mbi'ín ta wa cha uzhe'eb
mzhebbe.
6 Cha ulen pla be xabgi'i ben mtixko
Ananías lad, cha mbi'i bexa wa xa, cha
mka'ach bexa xa.
7 Tso'o wa pa schon gor ulenga xagots
ten Ananías wa, ni lá ini'í xa xta'an
ngwasea xabgi'i ten xa.
8 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' xa:
—Gud naga lika ngok yo mdo'o bega wa
zha.
Le'a xagots wa mkwi'in ndab:
—Le'a ta wa lika ngok.
9 Le'a Pedr cha ndab:
—¿Xta'anxá dubtsa mbidi'izh bega
ukwi'inno bega Espíritu ten Dios zhaga?
Ndo'ón lu le'a bexa na mka'ach xabgi'i
ten lu wa nchabela. Nat le'a bexa nogal
lu li uka'ach.
10 Bi le'a gor wa le'a xagots wa noga
ulayat sa nso' Pedr, cha ngut xa. Le'a gor
uyo'o be xabgi'i wa len ni'i, le'a xagots wa
noga ngutla. Cha mbi'igal bexa xa, cha
mka'ach bexa xa wats xabgi'i ten xa.
11 We'e le'a itea be xmen Jesús no iteata
be men na mbi'ín ta wa cha uzhebpa
mzheb.

Kwa'ad be men myakna

12 Le'a be wizh wa le'a be apostol ndun
sian be uyon ten Dios, be ta ndanseana
be men. No itea wizh nzhealbe be xmen
Jesús dub lad wats ni'i ten Dios, sa nsalea'
Corredor Salomón.
13 Le'a be men ndab le'a bexa wa xa
wenka nak, parea ni dub bexa na'anpa
nak xmen Jesús lá uchealtsa'a bexa wa.
14 Le'a bexa na ndangea ladna Jesu-
cristo wa uzhebpa ngok kwa'adbe, lak be
xabgi'i no liga be xagots.
15 Le'a be men ulote be men gizh ndi'ib
ndo' yalo'on no ndo' da to'o nes sa itid
Pedr. Mbinbe'e bexa tal masa xi'íntsa
Pedr igi'in las bexa gizh wa, cha yakna
bexa.
16 No kwa'adpa be men be gezh nde gax
wa ulenno be men gizh gast Jerusalén,
no bexa nsak gizhtont ncho be mbi bxin
len lado'o na. Le'a itea bexa wa cha
myaknabe.

Be men ngokloo ndo' Pedr no ndo' Juan

17 We'e le'a ule'ay ndon le'a nsak no
itea be xmen xa, bexa saduceo, uzhe'eb
ngoklobe.
18 Cha usen bexa wa be apostol, cha
mke'a bexa bexa litgi'ib.
19 Ná le'a dub angel ten Dios ulen gor
te'al, mxa'al be puert ten litgi'ib, cha ulo'o
xa bexa wa. Cha ndab angel:
20 —Wa'be bega wats ni'i ten Dios, cha
bidi'izh bega be di'izh nsa'a gealnaban
ndo' be men.
21 Le'a ngot xe'a tempran le'a bexa
ncha'be wats ni'i ten Dios. Cha usaxan
bexa nluu bexa be men.
Ngol gor le'a ule'ay ndon le'a nsak no
be xmen xa no bexa gox nsak ten bexa
Israel mzhealbe. Cha unibe'e bexa ndo'
bexa nla'ach sa wa ya'yo'o bexa wa bexa
len litgi'ib.
22 Ná le'a gor na ulaya' bexa sa wa, cha
uni'í bexa le'a bexa wa na'anla sa wa. Cha
myach bexa ndab bexa:
23 —Le'a gor ulaya' besa le'a to'o litgi'ib
wa nso'nyawka no bexa ndeula'ach wa
ndeka. Parea le'a gor na mxa'al besa
puert wa, le'a len wa na'anla ton nden-
cho.
24 Le'a gor na mbi'ín bexa ta wa, le'a
ule'ay ndon le'a nsak no xa nibe'e ten
bexa nla'ach ni'i ten Dios no be ule'ay
nibe'e cha ndab ndo' ltsa'a na:
—¿Pa gast yando' ta ndee zha?
25 We'e ulen stub xa ndab:
—Bla'ach bego, le'a bexa na li mke'a
bega litgi'ib wa ndeuluugal be men dub
lad wats ni'i ten Dios.
26 We'e le'a bexa nla'ach sa wa nsea
xa nibe'e ten bexa wa ngwa'gi'igal be
apostol, parea na'an xte'e ngunno bexa
wa bexa, geal le'a bexa nzheb ndo' be
men ncha'a be men ula'ge' bexa.
27 Le'a gor na mlenno bexa wa bexa,
cha mte bexa xa ndo' be men nsak wa.
We'e le'a ule'ay ndon le'a nsak cha ndab:

28 —¿Lá ini'í bega le'a besa yá ndabla lá
uluuta bega cuent ten Jesús ndo' be men
zha? ¡Ná nat le'a idub gezh Jerusalén
ndee ngen be ta nluu bega wa! No nlad
bega ukeake bega besa ta li ngut Jesús wa.
29 Le'a Pedr no be ltsa'a xa cha uka'ab
ndab:
—Le'a besa nsabndo' uxobgek ned ndo'
Dios, na'anpa ndo' be men.
30 Le'a Dios xa na ngwankea be usan
gox polta ten beuna wa, le'a xa wa mxiste
Jesús ndo' gealgut, xa na li mbit bego ukea
ndo' cruz wa.
31 Le'a Dios msa'a sa nsob Jesús wats
Dios lad ga'al, no myunno xa Jesús dub
xa nibe'e no xa nsa'a gealnaban, ndontsa
ula'a be men Israel be ta ugap nak bexa,
cha yu'u be ke ten bexa.
32 Le'a ta wa ta ndadi'izh besa ndo' be
men, lak ndakno Espíritu ten Dios besa.
Le'a Dios nsa'a Espíritu ten na ndo' bexa
nxobgek ndo' xa.
33 Le'a gor na mbi'ín bexa ta wa, cha
uzhebpa ngokloo bexa, gast nlad bexa gut
bexa bexa wa.
34 Ná le'a lat bexa wa nsob dub xa
nsalea' Gamaliel xa fariseo, dub mech ten
ley. Le'a be men uzhebpa ndap mod ndo'
xa wa. Cha uso' xa ndab xa ito'o be
apostol dub xla'al.
35 We'e ndab xa ndo' bexa nibe'e wa:
—Bego xa Israel, gop bega cuent nsea ta
gunno bega be xabgi'i ba'.
36 Ntse'a ladna bega zha uyo'o dub xa
nsalea' Teudas, ndab xa le'a xa uzhebpa
dub xa nsak. Pa dub dap gayo'o xabgi'i
usankea tso'o xa. Ná le'a gor na mbit
be men xa, le'a itea be xmen xa cha
mte'achso. Cha litsa unitndo' ta ndun
bexa wa.
37 Tso'o wa ligal uyo'o stub xa nsalea'
Judas xa Galilea. Le'aga kwa'adpa be men
usankea tso'o xa be wizh ten censo. Parea
gor na mbit be men xa, le'a be xmen xa
itea mte'achsogal.
38 Le'a nat le'a na' gáp ndo' bego, bla'a
bega no na'an xte'e gunno bega bexa ba'.
Le'a tal ta ndun bexa ba' ta tentsa men,
le'a-yá sbeas yo'oka.
39 Ná tal le'a-yá ta nlad Dios, le'a bego
lá gun gan initndo'-yá. Bla'ach bego
na'anpa kuyono bego Dios.
40 We'e le'a bexa nibe'e wa dubtsa nak
nsea ta ndab xa wa. Cha utezh bexa be
apostol wa, cha udin bexa bexa wa. Cha
ndab bexa nibe'e wa:
—Yá lá gudi'izhta bega cuent ten Jesús
wa.
Cha mla'a bexa bexa wa.
41 Le'a gor na mka'an bexa sa wa
uzhebpa mten ladna bexa, geal le'a Dios
mla'a utid bexa gealkwea' geal nak bexa
xmen Jesús.
42 We'e le'a iteanak wizh le'a bexa nluu
be men dub lad wats ni'i ten Dios no ta lid
be men, ndab bexa le'a Jesús nak Cristo
xa mtu'ub Dios.

6

Utaxo'ob dub ga'ad xabgi'i gun ti'in

1 Le'a be wizh wa le'a be xmen Jesús
nsayak kwa'ad. Parea le'a lat bexa wa
le'a bexa ní'i di'izh griego usaxan ndakloo
ndo' bexa ní'i di'izh hebreo, ndab bexa:
—Le'a be xagots ngut xabgi'i ten na
ncho lat besa ndee, ncho zha lá ndal bexa
sian ta gaw bexa, gor na ntse'a bega ta
wa.
2 We'e le'a isatibtop be apostol wa
mchealte iteanak be xmen Jesús, cha
ndab bexa:
—Lá nsabndo' ula'a besa lá gudi'izh
besa di'izh ten Dios, cha ndi utse'a besa
ta ndaw bexa wa.
3 Ta we'e bti bega ga'ad xabgi'i ndák lat
bega, bexa wen nak no uzhe'eb ncho juers
ten Espíritu ten Dios lado'o xa. Le'a bexa
wa le'a gun ti'in ndee.
4 Le'a besa ndee li syo'o gan
gudi'izhnota Dios no uluuta besa be men
di'izh ten Dios.
5 Le'a itea bexa wa ngol ladna ta ndab
be apostol wa, cha mti bexa Xteb dub
xa uzhe'eb nge' ladna Dios no uzhe'eb
ndap xa juers ten Espíritu ten Dios. Nsea
mti bexa Julip no Prócoro no Nicanor
no Timón no Parmenas no Nicolás xa
Antioquía. Le'a Nic wa na'anpa xa judio,
parea ndankea xa Dios lak ndun bexa
judio.
6 We'e cha mte bexa isaga'ad bexa wa
ndo' be apostol. Cha mxo'ob be apostol
ya'a na gek bexa wa, unab bexa ndo' Dios
gakno Dios isaga'ad bexa wa.

7 We'e le'a di'izh ten Jesús uzhebpa mte'achso. Le'a gezh Jerusalén uzhebpa nsayak kwa'ad be xmen Jesús, no gast kwa'adpa be ule'ay mbingea ladna Jesús.

Usen bexa Xteb

8 Le'a Dios uzhebpa ndakno Xteb, no nsa'a xa juers ndo' xa, ndun Xteb sian be uyon ten Dios, be ta ndanseana be men.
9 Le'a ncho dub sa nsalea' Be Men Mya'ak, dub ni'i sa nzhealbe bexa judio. Le'a pla bexa ten sa wa usaxan nyoto'ono Xteb. Le'a xa wa bexa gezh Cirene nsea gezh Alejandría no Cilicia nsea Asia.
10 Ná lá ngun bexa gan ndo' Xteb, le'a Xteb uzhebpa ndák, lak nsa'a Espíritu ten Dios ndo' xa.
11 We'e msa'a bexa med uka'a stapla be men ndontsa gun bexa gealkwi'in, ndab bexa le'a bexa mbi'ín le'a Xteb nisi Moisés no Dios.
12 We'e uzhe'eb ngokloo be men no bexa gox nsak no be mech ten ley. Cha usen bexa Xteb, cha mbi'i bexa xa sa nzhealbe bexa nibe'e wa.
13 Cha ulenno bexa be men gun gealkwi'in, ndab be men wa:

—Le'a xabgi'i ndee ni lá nla'a ta li nisi xa ni'i ten Dios ndee no ley ten Dios.

14 Le'a besa mbi'ín ndab xa le'a Jesús xa Nazaret wa ulate ni'i ten Dios, no uche'a xa be costumbr ndeno beuna, ta mcha'an Moisés.
15 We'e le'a be men nibe'e wa no itea bexa nde sa wa, mwi'i bexa ndo' Xteb. Cha uni'í bexa le'a ndo' Xteb nluu cuent ndo' angel ten Dios.

7

Xteb mtsakndo' ndo' bexa nakti'in

1 Le'a ule'ay ndon le'a nsak cha un-abdi'izh ndo' Xteb, ndab xa:

—¿Ta ugeaka ta lba'a ndab be men ba' zha?

2 Le'a Xteb uka'ab ndab:

—Bego bexa ltsa'a na', no bego xa nsak ba', bla'ach bego ta gáp na' ndee. Le'a Dios si'il ten beuna mlundo' ndo' Abraham usan gox ten beuna, zha na bi ncho xa Mesopotamia, zha biseata ya'yo'o xa gezh Harán.
3 Ndab Dios ndo' Abraham: “Bla'a lazh lu ba' no be ltsa'a lu, cha ndi wa' ndo' yo sa uluu na' ndo' lu.”
4 We'e le'a Abraham uto'o sa wa, sa no nsalea' Caldea, cha ncha'a xa uyo'o xa Harán. Tso'o wa ngut xus Abraham, cha mbi'i Dios Abraham ndo' yo ndee, sa ndencho beuna nat.
5 Ná le'a Dios lá usa'a ni dub ble'a yo ika'a Abraham, ni dub tuzh sa iso' Abraham. Ndi ndab Dios le'a Dios usa'aka yo ndee ndo' be xin xa, ná le'a zha wa le'a Abraham ni dub xin na bi lá ndap.
6 Ndab Dios ndo' Abraham: “Le'a be xin lu ya'yoo dub sa na'anpa lazh bexa. Le'a bexa wa lajuers gun ti'in ten be men sa wa, no ugap gunno bexa wa be xin lu dub dap gayo'o li'in.
7 Ná le'a na' utsaksi bexa na li ugap gunno be xin la wa. Cha tso'o wa le'a bexa ito'o sa wa, cha yankea bexa na' sa ndee.”
8 Le'a Dios cha mbinno Abraham dub trat, ndab Dios xte'e yoo be'e be me'ed bgi'i, ta uluu le'a bexa nxobgekka ndo' trat wa. Ta we'e zha ngop Abraham Isaac, cha ulo Abraham be'e Isaac wizh xo'on ngol Isaac. Cha liga mbinno Isaac xin na Jacob. Le'a Jacob liga ulo be'e isatibtop be xin na, be usan gox polta ten beuna.
9 ’Le'a be xin Jacob wa nxeeno ladnabe le'aka dub wit bexa nsalea' Kosé. Cha mdo'o bexa Kosé ndo' be men ngwa'udo'o xa Egipto. Ná le'a Dios lá nla'a Kosé.
10 Le'a Dios ngokno xa ndo' itea be ta juert utid xa. No mbin Dios uzhebpa ndák Kosé no msaya' xa ndo' faraón xa nibe'e Egipto. Le'a faraón cha ulaxo'ob Kosé, le'a xa le'a unibe'e idub Egipto no nchansu xa ta lid faraón.
11 ’Tso'o wa uyo'o win Egipto no Canaán ndee. Cha uzhebpa kwea' uyo'o be men. Le'a be usan gox polta ten beuna lá ndapta ta gaw bexa.
12 Le'a gor na mbi'ín Jacob le'a Egipto ncho trig gaw bexa, cha mtu'ub xa be xin xa, be usan gox polta ten beuna. Le'a ta wa biaj ned ngwa'be bexa sa wa.
13 Le'a biaj itop ngwa'be bexa Egipto, le'a Kosé ndab ndo' bexa le'a bexa wit na. We'e uni'í faraón ta xan ná Kosé.
14 Cha ndab Kosé ndo' be wit na ya'yo'o bexa Jacob xus bexa, no itea be ltsa'a xa.

Le'a itea bexa wa pa chon ga'al ncho ti'in bexa.
15 Li nak ncha'a Jacob Egipto, sa ngut xa
no be usan gox polta ten beuna.
16 Le'a bexa wa mga'ach gezh Siquem
ten Canaán ndee, len ba'a sa usi'i Abra-
ham ndo' be xin Hamor xa Siquem.

17 'Ná le'a zha ndencho bexa wa Egipto
le'a bexa uzhe'eb ngok kwa'ad. Le'a zha
na nsaso gax zha gun Dios ta ndab Dios
ndo' Abraham,
18 zha we'e uyo'o stub xa nibe'e Egipto,
dub xa lá igondo' Kosé.
19 Le'a xa wa mkwi'inno bexa Israel no
uzhe'eb mtsaksi xa be usan gox polta ten
beuna. No unibe'e xa ula'a be xagots
Israel gat be me'ed bgi'i ti'i ngol, ndontsa
na'anpa gak kwa'ad bexa.
20 Le'a tiemp we'e ngol Moisés. Le'a
Dios uzhe'eb nsak ladna lak nak me'ed
wa. Le'a be usan ten me'ed mla'ach
me'ed chon mbe'e ta lid xa.
21 Tso'o wa mla'a bexa me'ed, parea
le'a xingots faraón mzhe'al me'ed. Cha
mla'ach xa me'ed, cha ngo'ol me'ed cuen-
tkata dub xin xa.
22 We'e mtsid Moisés itea be ta ndák
bexa Egipto. Cha myak xa dub xa ndák
itea ta ndadi'izh xa no ta ndun xa.

23 'Le'a zha ncho Moisés dub top ga'al
li'in, we'e mbinbe'e xa ya'ina' xa bexa
Israel, bexa ltsa'a xa.
24 Ná le'a gor na uni'í xa le'a dub xa
Egipto nibe'e ndo' be men wa nkegin dub
xa Israel, le'a Moisés uto'o ngwa'ulat xa
wa. Cha mbit Moisés xa Egipto wa.
25 Le'a Moisés mbinbe'e le'a bexa Israel,
bexa ltsa'a xa, yakbe'ena le'a Dios gunti'in
Moisés igote bexa sa wa, ná le'a bexa lá
yakbe'ena ta wa.
26 Ngol stubtsa wizh le'a Moisés uni'í
top xa Israel ndeyobe, cha nlad Moisés
xe kwe bexa, ndab xa: "Le'a bego wit na,
¿xta'an ngi ndeyo bega zha?"
27 We'e le'a xa li nkegin ltsa'a na wa cha
msi'i xa Moisés, ndab xa: "¿Ton ulaxo'ob
lu gak lu xa nibe'e no juez ten besa zha?
28 ¿Nati nlad lu gut lu na' lak mbit lu xa
Egipto na'ag wa zha?"
29 Le'a gor na mbi'ín Moisés ta wa, cha
mxo'on xa, ncha'a xa dub sa sit nsalea'
Madián. Le'a sa wa kwen uyo'o Moisés,
cha ngop Moisés top xin na.

30 'Ngol zha nchola Moisés sa wa top
ga'al li'in, le'a dub angel ten Dios mlundo'
ndo' Moisés lat beal' sa nsayol' dub
yagich. Le'a sa wa ge'e sa bid gax sa nsob
ge'e Sinaí.
31 Le'a gor na uni'í Moisés ta wa cha
ngwanseana xa, cha ncha'wi'i xa mas gax.
Cha mbi'ín xa ti Dios Xa Nibe'e ndab:
32 "Le'a na' nak Dios ndankea Abraham
no Isaac no Jacob, be usan gox polta ten
lu." Le'a Moisés usaxan nxis tant nzheb,
ni lá ndun xa rages iwi'i xa ndo' ta wa.
33 Le'a Dios cha ndab ndo' xa: "Ulate
ndab lu, le'a sa nso' lu ba' dub sa umbi'i
ndo' na'.
34 Le'a na' uní xte'eta kwea' ncho be
xmen na' ndencho Egipto, no ndón na'
xte'eta nbixti bexa. Ta we'e ndal na'
ndontsa ko na' bexa ndo' ya'a bexa
Egipto. Utsea nat, le'a na' utu'ub lu
Egipto."
35 'Le'a bexa Israel wa mxeladla Moisés,
ndab bexa: "¿Ton ulaxo'ob lu gak lu xa
nibe'e no juez ten besa zha?" Ná le'a Dios
mtu'ubka xa cuent dub xa nibe'e, kote xa
bexa sa wa, lak ndab angel li mlundo' lat
yagich wa.
36 'We'e le'a Moisés le'a ulo'o be usan
gox polta ten beuna Egipto. Mbin xa sian
ta ngwanseana be men zha uyo'o bexa
Egipto, no zha utakea bexa tlaw Nitsdo'o
Nane, no zha ukesea bexa ge'e sa bid dub
top ga'al li'in.
37 Le'a Moisés le'aka ndab ndo' bexa
Israel: "Le'a Dios Xa Nibe'e ten beuna uti
dub xa gudi'izh sakndo' xa lat be ltsa'a
bego lak mti xa na'. Bla'ach bego be ta
gab xa wa."
38 Le'a Moisés le'akaga xa uyo'o lat be
usan gox polta ten beuna zha ukesea bexa
ge'e sa bid. Le'a ge'e Sinaí le'a dub angel
uní'i ndo' Moisés, msa'a angel be di'izh
nsa'a gealnaban, ndontsa utid xa di'izh
wa ndo' beuna.
39 'Ná le'a be usan gox polta ten beuna
na'anpa uxobgek ndo' Moisés, le'a bexa
ndi mxelad xa no nlad bexa yach bexa
le'aka Egipto.
40 Ndab bexa ndo' Aarón: "Binde'e ga
be dios isaned ndo' beuna, le'a beuna lá

ini'í tal xta'an ngwasea Moisés, xa na li
ulo'o beuna Egipto wa."
41 We'e cha mbinde'e bexa dub ta cuent
nak bser. Cha msa'a bexa man xnab ndo'
bser wa. No ulo bexa dub ujest ten bser,
ta li mbinde'e le'aka bexa wa.
42 We'e le'a Dios mla'a bexa, yankea
bexa be ta'a ndi'ib gibe'a, lak nkeani'i
ndo' libr ten be profet, ndab Dios:

Bego xa Israel, na'anpa ngut bega ni dub
man ndo' na',
ndo' idub top ga'al li'in utesea bega
ge'e sa bid wa.
43 Ndi mbi'i bega lid Moloc no mbeal ten
Renfán,
ta mbinde'e bega yankea bega.
Nat le'a na' ula'a le'a be men go'o bega
mas galba'a gezh Babilonia.

44 'Le'a zha na utesea be usan gox
polta ten beuna ge'e sa bid wa, ndeno
bexa ni'ilad ten Dios, ta mluu le'a Dios
nkeseanoka bexa. Le'a ta wa ngoknde'e
lak unibe'e Dios no lak mluu Dios-a ndo'
Moisés.
45 Cha myun bexa cuent ni'ilad wa ndo'
be xin xa. We'e le'a zha uyo'o Josué, le'a
bexa cha ulenno ta wa gast ndo' yo ndee,
zha na ulantu'ub Dios be men na'anpa xa
Israel sa ndee. Le'a bexa wa ndeno ni'ilad
wa gast ngol zha na uyo'o David.
46 Le'a Dios uzhebpa nsak ladna lak nak
David. Cha unab David permis ndo' Dios
gunde'e David dub ni'i ten Dios, sa yankea
bexa Israel xa.
47 Ná le'a Salomón xin David le'a
mbinde'e ni'i wa.
48 Parea le'a Dios na'anpa nyo'o len
ni'i ndande'e be men, lak ndab dub xa
ndadi'izh sakno Dios tiemp polta:

49 Le'a gibe'a nak sa nso'ob na',
le'a ndo' gizhliyo nak sa nso' xo'o na'.
¿Xte'e nak ni'i gunde'e be men gunti'in
na' zha?
¿Nati xte'e gak dub sa une na'?
50 Le'a na' ndee le'a mbinde iteanak be ta
ncho.

51 We'e no ndab Xteb:
—¡Uzhebpa ngud nak lado'o bego! Le'a
bego ndap ncha' na, ná lá nsakyo'ón bega.
Le'a bego nak lak ngok be usan gox polta
ten bega, le'a bega sbe'en lá nlad uxobgek
ndo' Espíritu ten Dios.
52 Le'a be usan gox polta ten bega xela
mbinno itea bexa mbidi'izh sakndo' Dios.
Le'a bexa wa mbit bexa mbidi'izh xte'e
ilen Cristo, xa ndun sbe'en be ta wen.
Le'a xa wa yá mbi'idla, ná le'a bego xela
mbinno xa, cha mbit bega xa.
53 Le'a bego ndenoka ley ten Dios ta
msa'a be angel, ná lá nxobgek bega ndo'
ta wa.

Ngut Xteb

54 Le'a gor na mbi'ín bexa ta li ndab
Xteb wa, cha uzhe'eb ngokloo bexa, gast
ndaw bexa ndeay bexa.
55 Ná le'a Xteb uzhe'eb ncho juers ten
Espíritu ten Dios lado'o na, mwi'i xa
gibe'a cha uni'í xa xe'a chul ten Dios. No
uni'í xa Jesús nsob lad ga'al wats Dios.
56 Cha ndab Xteb:
—¡Bwi'i bego! Le'a gibe'a ba'
nsa'nya'al. Le'a Xin Dios, Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo nsob wats Dios lad ga'al.
57 We'e le'a bexa mtsaw ncha' na ya'a
bexa, no nbezhat bexa. Cha uxax usen
bexa Xteb.
58 Cha mbi'i bexa Xteb dub lad to'o gezh,
cha mla'ge' bexa Xteb. Le'a bexa na mbin
ta wa mcha'an xab ko'ol na sa nso' dub
xabgi'i ben nsalea' Saulo.
59 Ndalen nla'ge' bexa Xteb, le'a Xteb
cha ndab ndo' Dios:
—Jesús Xa Nibe'e, bsen ga gealnaban
ten na'.
60 Cha msaxib xa, cha uge' ndab xa:
—Tad, lá gun ten ga ta ugap ndun bexa
ndee.
Le'a gor na mtayab xa ta wa, cha ngut
xa.

8

Saulo usaxan xela ndanno be xmen Jesús

1 Le'a Saulo wa mbinbe'e gol ndi wen
mbit bexa Xteb. Le'a wizh we'e le'a
be men usaxan uzhebpa xela ndanno be
xmen Jesús gezh Jerusalén. Le'a bexa wa
cha mte'achso idub Judea no Samaria, ná
le'a be apostol na'anpa uxo'on Jerusalén.

2 Le'a pla be men utsin nak mka'ach
Xteb wa, no uzhe'eb ndo'onno bexa wa
Xteb.
3 We'e le'a Saulo usaxan nda'wi'i ta lid
kadga dub be xmen Jesús. Cha udobxazh
xa bexa, guni'i tal xabgi'i natal xagots, cha
mke'a xa bexa litgi'ib.

Julip mbidi'izh di'izh ten Dios gezh Samaria

4 Le'a bexa li uto'o Jerusalén wa
mbidi'izh di'izh wen ten Dios itea sa
ndesea bexa.
5 Le'a Julip ncha'a gezh Samaria, cha
usaxan ndadi'izh xa ndo' be men le'a
Jesús nak Cristo xa mtu'ub Dios.
6 Le'a gor na mbi'ín be men ta ndadi'izh
Julip, no uni'í bexa be uyon ten Dios mbin
Julip, cha uzhebpa mla'ach bexa xta'an
ndadi'izh Julip.
7 Le'a Julip myunyakna kwa'ad bexa
nsak gizhtont ncho mbi bxin len lado'o
na. Le'a gor na nto'o be mbi bxin wa,
le'a mbi bxin uge' nbezhat. Nsea myakna
kwa'ad bexa lá yoo gan isea, no kwa'adga
bexa coj.
8 Cha uzhebpa mten ladna itea be men
gezh wa.

Dub xa bruj nsalea' Simón

9 Le'a gezh wa ncho dub xabgi'i nsalea'
Simón, dub xa ndun ta bruj. Le'a xa wa
nkwi'inno kwa'ad be men Samaria, ndab
xa le'a xa uzhe'eb dub xa nsak.
10 Le'a itea bexa ben no bexa gox
wa nla'ach xta'an ndadi'izh Simón, ndab
bexa le'a Simón wa uzhebpa ndap juers
ten Dios.
11 Uzhebpa nla'ach bexa ta ndab xa,
geal le'a xa kwen mkwi'inno be men no
ta bruj ndun xa wa.
12 Ná le'a gor na mbingea ladna bexa
di'izh wen ten Dios, ta mbidi'izh Julip ná
xte'e nibe'e Dios be men no ton nak Jesu-
cristo, we'e cha utalea' bexa, be xabgi'i no
be xagots.
13 We'e no Simón mbingea ladna Jesús
cha utalea' xa. Cha no xa usaxan nke-
seano Julip, ndanseana xa be uyon ndun
Julip.
14 Le'a gor na mbi'ín be apostol nden-
cho Jerusalén wa le'a bexa Samaria no
mbingea ladna di'izh ten Dios, cha mtu'ub
bexa Pedr no Juan sa wa.
15 Le'a gor ulaya' bexa wa Samaria, cha
unab bexa ndo' Dios yoo Espíritu ten Dios
len lado'o bexa na li ndangea ladna Jesús
wa.
16 Le'a zha wa le'a Espíritu ten Dios
bi na'an yoo len lado'o bexa wa, nabtsa
utalea' bexa ta na ndangea ladna bexa
Jesús.
17 We'e le'a Pedr no Juan mxo'ob ya'a
na gek bexa, cha uyo'o Espíritu ten Dios
len lado'o bexa.
18 Le'a gor na uni'í Simón le'a Espíritu
ten Dios ulen gor na nxo'ob Pedr no Juan
ya'a na gek be men, cha msa'ab xa med
ndo' bexa wa,
19 ndab xa ndo' bexa:
—No ndo' na' bsa'a bega juers ba',
ndontsa guni'i ton uxo'ob na' ya'a na' gek
na, cha yoo Espíritu ten Dios len lado'o xa
wa.
20 Le'a Pedr uka'ab ndab:
—¡Le'a xmed lu junt initndo' no lu!
¿Xte'e ndanbe'e lu zha le'a ta nsa'a Dios
dub ta isi'i lu zha?
21 Na'anpa no lu gun ti'in ndun besa
ndee, le'a len lado'o lu na'anpa ga'al nak
ndo' Dios.
22 Bla'a be ta ugap nak lu, cha unab ndo'
Dios naga sunge' ladna Dios be ta ugap
ndanbe'e lu ba'.
23 Le'a na' uní le'a lado'o lu uzhebpa
ugap nak, le'a ta ugap wa le'a nibe'e lu.
24 Cha uka'ab Simón ndab:
—Unab bega ndo' Dios, ndontsa lá iti'id
na' ta li ndab bega wa.
25 We'e le'a Pedr no Juan mbidi'izh
di'izh ten Dios ndo' be men gezh wa,
mbidi'izh bexa ton nak Jesús. Cha uto'o
bexa nsea'be bexa Jerusalén. Le'a nes wa
mbidi'izh bexa di'izh wen ten Dios ndo'
be men sian be gezh ten Samaria wa.

Julip mbidi'izh di'izh ten Dios ndo' dub xa Etiopía

26 Ngol dub wizh le'a dub angel ten Dios
ndab ndo' Julip:
—Uto'o sa ndee, cha wa' lad sur nes
ncha'a Gaza, nes ntid ge'e sa bid.
27 We'e le'a Julip ngwaso', cha ncha'a
xa. Le'a nes wa uni'í Julip dub xa nacion
Etiopía. Le'a xa wa dub xabgi'i nsak

nchansu be ta uyap ten Candace, xagots nibe'e Etiopía. Le'a xabgi'i wa ngwa' Jerusalén ndontsa yankea xa Dios sa wa.
28 Nes nsea' xa lazh xa wa nsob xa ndo' carret ten xa, ndo'ol xa libr mke'a profet Isaías.
29 Le'a Espíritu ten Dios ndab ndo' Julip:
—Wa', cha ubii wats carret ba'.
30 Le'a gor ulaya' Julip sa wa, le'a Julip mbi'ín le'a xa Etiopía wa nsobyo'ol libr mke'a Isaías. Cha unabdi'izh Julip ndo' xa:
—¿Nyakbe'ena go ta nsobyo'ol go ba' zha?
31 Le'a xa uka'ab ndab:
—¿Xte'e yakbe'ena na'-yá, ná na na'an ton gudi'izh-a ndo' na'?
Cha ndab xa ikea Julip ndo' carret wa, cha isob xa wats xa.
32 Le'a ta nsobyo'ol xa wa lnde'e ndab:

Mbi'i bexa xa cuent dub borreg ncha'a sa gat na.
No cuent dub borreg ni lá nbezhat sa nchizh xa gich las ma, li na'an xte'e ngab xa.
33 Xela mbinno be men xa, ná na'an ton iso' wats xa.
Na'an ton gudi'izh cuent ten be xin xa, le'a xa na'anpa kwen uyo'o ndo' gizh-liyo.

34 We'e le'a xa Etiopía wa unabdi'izh ndo' Julip ndab:
—Gud ga, ¿ná ton ten cuent ndab profet ndee? ¿Ta ten le'aka xa, nate ta ten stubga xa?
35 We'e le'a Julip cha usaxan ndadi'izh xte'e nak sa li nsobyo'ol xa wa, cha no di'izh wen ten Jesús mbidi'izh xa.
36 Ndalen li ncha'besea bexa wa, ngol bexa dub sa ncho nits. Le'a xa Etiopía ndab:
—Sa ndee ncho nits. ¿Lid syo'o gan italea' na' zha?
37 Le'a Julip uka'ab ndab:
—Tal le'a go ndangea ladna Jesús idub ncho ladna ga le'a-yá syo'oka gan.
Le'a xabgi'i wa ndab:
—Na' ndangeaka ladna le'a Jesucristo wa Xin Dios.
38 We'e cha unibe'e xa ya'ibe carret wa. Cha ula'yo'o itop bexa len nits. Cha ulalea' Julip xa.
39 Le'a gor na uto'o bexa len nits, le'a Espíritu ten Dios cha mbi'i Julip. Le'a xa Etiopía wa yá lá ini'íta Julip, parea uzhebpa nten ladna xa mbin xa sig nes nsea' xa.
40 Zha le'aka Julip nso'la gast gezh Azoto. Cha ncha'yadi'izh xa di'izh wen ten Jesús ndo' be men itea be gezh ncha'tid xa, gast ulaya' xa Cesarea.

9

Saulo no mbingea ladna Jesús (Hch. 22:6-16; 26:12-18)

1 Le'a xa nsalea' Saulo wa bi nkwa'ankata mod xte'e gut xa be xmen Jesús. Cha ncha'a xa ndo' ule'ay ndon le'a nsak,
2 unab xa dub git go'o xa ndo' bexa gezh Damasco, bexa nchansu be ni'i sa nzhealbe bexa judio. We'e isen xa be xmen Jesús, cha go'o xa bexa wa gast litgi'ib nde Jerusalén, guni'i tal xabgi'i natal xagots.
3 Ná gor na yá gax gezh Damasco wa ncha'a Saulo, zha le'a dub xe'a si'il uto'o gibe'a msula idub gangeak wats Saulo.
4 Le'a xa cha ulayat ndo' yo, cha mbi'ín xa ti dub men ndab:
—Saulo, Saulo, ¿xta'an lba'ata ugap ndanno lu na' zha?
5 Le'a Saulo unabdi'izh ndab:
—¿Ton go zha, Señor?
Le'a xa wa cha ndab:
—Le'a na' nak Jesús, xa na li ndaklono lu ba'. Le'a lu ntsaksi le'aka le'a lu cuent dub ngon nke'a patad ndo' bar ncheb xa ma.
6 Le'a Saulo nxis tant nzheb, cha ndab xa:
—¿Señor, xta'an nlad ga gun na' zhaga?
Le'a Jesús cha ndab:
—Goste, cha wa' len gezh ba', cha gab bexa ná xta'an nsabndo' gun lu.
7 Le'a bexa ncha'ano Saulo wa uzhebpa ngwatena', ta na mbi'ín bexa ti men wa, ná bexa na'an ton ini'í.
8 Le'a Saulo cha ngwaste, parea le'a gor na ndi'izh iwi'i xa, le'a xa yá lá na'ta.

Le'a bexa ncha'ano Saulo cha usenla ya'a
Saulo, mbi'i bexa wa xa Damasco.
9 Le'a sa wa uyo'o xa chon wizh ni lá
yoo gan iwi'i xa, no ni lá ngaw xa, ni nits
lá ngo xa.
10 Le'a Damasco wa ncho dub xmen
Jesús nsalea' Ananías. Le'a xa cuent
dub ta mche'atsa ladna mbi'ín xa ti Jesús
ndab:
—¡Ananías!
Le'a xa uka'ab ndab:
—Ndee na', Señor.
11 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—Goso', cha wa' Nes Ga'al, ilaya' lu ta
lid Judas. Cha unabdi'izh ná ma dub xa
nsalea' Saulo xa gezh Tarso, le'a xa wa
nsobní'i ndo' na' sa wa.
12 Le'a Saulo cuent dub ta mche'a ladna
uni'í le'a dub xabgi'i nsalea' Ananías ilen
uxo'ob ya'a na gek Saulo ndontsa ina'
Saulo.
13 Le'a Ananías cha uka'ab ndab:
—Tad, le'a kwa'ad be men ndadi'izh
cuent ten xabgi'i wa, plota ta ugap
ndanno xa be xmen go Jerusalén.
14 Ná nat le'a xa ulansea sa ndee no
permis ten be ule'ay nibe'e, ndontsa go'o
xa itea bexa na nge' ladna go.
15 Ná le'a Jesús ndab:
—¡Wa'! Le'a na' mti xa wa gun ti'in ten
na'. Gudi'izh xa di'izh ten na' ndo' be men
na'anpa xa Israel no ndo' bexa nibe'e ten
bexa wa, nsea ndo' bexa Israel.
16 Le'a na' uluu ndo' xa xte'e kwea' itid
xa ta na gun xa ti'in ten na'.
17 Le'a Ananías cha ncha'a sa wa, cha
mxo'ob xa ya'a xa gek Saulo, ndab xa:
—Saulo, go nak xmen Jesucristo, le'a
Jesús xa na li mlundo' ndo' go nes nsea
ga wa, le'a xa wa mtu'ub na' sa ndee,
ndontsa ina'gal go, no yoo Espíritu ten
Dios len lado'o ga.
18 Bi le'a gor wa ulate be ta ntsaw
ngusndo' Saulo, cha mna'gal xa. We'e
ngwaso' xa, cha utalea' xa.
19 Tso'o wa udaw xa, cha myo'o juers
xa. Le'a xa wa cha uyo'o sa wa stapla
wizh wats be xmen Jesús ndencho Dam-
asco wa.

Saulo mbidi'izh di'izh ten Dios gezh Damasco

20 We'e usaxan Saulo ndadi'izh ndo' be
men len be ni'i sa nzhealbe bexa judio,
ndab xa le'a Jesús nak Xin Dios.
21 Itea bexa na mbi'ín ta wa cha ng-
wanseana, ndab bexa:
—¿Lid le'a xa ndee xa li nlad gut bexa
na ndangea ladna Jesús gezh Jerusalén
wa zha? ¿No xa le'akaga ulen gezh ndee
nseasen xa bexa wa, cha yak cuent bexa
ndo' ya'a be ule'ay nibe'e zha?
22 Ná le'a Saulo kad wizh mas juert
ndadi'izh di'izh ten Dios, mluu xa le'a
Jesús nak Cristo, xa mtu'ub Dios. Le'a
bexa judio ndencho Damasco uzhe'eb ng-
wanseana gor na mbi'ín bexa ta mbidi'izh
Saulo wa.

Saulo mxo'on ndo' bexa nlad gut xa

23 Ngok kwenlapa le'a ncho bexa judio
dubtsa mbidi'izh gut Saulo.
24 Te'al tezhea nla'ach bexa be to'o
puert ten gezh wa, ndontsa gut bexa Saulo
gor ito'o Saulo, ná le'a Saulo mbi'ín ta wa.
25 We'e le'a ngol gor ula' te'al le'a be
xmen Saulo cha ulo Saulo len dub zhum,
cha mla' bexa xa to'o muro nchonyaw
gezh wa, cha mxo'on xa.

Saulo mbidi'izh di'izh ten Jesús gezh Jerusalén

26 Le'a gor ulaya' Saulo Jerusalén, nlad
xa uchealtsa'a xa be xmen Jesús. Ná
le'a itea bexa wa nzheb ndo' Saulo, lá
ndangea ladna bexa ti no Saulo nak xmen
Jesús.
27 We'e le'a Bernabé ngokno Saulo,
mbi'i xa Saulo ndo' be apostol. Cha
mbidi'izh xa xte'e uni'í Saulo Jesús nes
ncha'a Damasco, no xte'e ndab Jesús ndo'
Saulo. No mbidi'izh Bernabé xte'e lá
izheb Saulo mbidi'izh Saulo di'izh ten
Jesús ndo' be men Damasco wa.
28 Cha li mya'an Saulo wats bexa, uke-
seano Saulo bexa wa Jerusalén.
29 No ndadi'izh Saulo di'izh ten Jesús
ndo' ga'al be men. Mbidi'izhno xa bexa
judio, bexa ndadi'izh di'izh griego, no
uteyoto'ono xa bexa. Ná le'a bexa wa nlad
gut Saulo.
30 Le'a gor na mbi'ín be xmen Jesús ta
wa, cha mbi'i bexa Saulo gezh Cesarea.

Ngol sa wa cha mtu'ub bexa Saulo gezh Tarso.
31 We'e le'a itea be xmen Jesús ncho Judea no Galilea no Samaria na'antapa kwea' ndenchobe. No mas nge' ladna bexa Dios, no ndun bexa sbe'en ta nsak ladna Dios, no mas nsayak kwa'ad bexa lak nsa'a Espíritu ten Dios.

Myakna Eneas

32 Le'a Pedr nkesea ina' itea be xmen Jesús, cha ngol dub wizh ngwa'ina' xa no bexa ncho gezh Lida.
33 Cha mzhe'al xa dub xabgi'i nsalea' Eneas. Le'a xa wa dub xo'onla li'in lá yoo gan isea, sbe'en ndo' lo'on nax xa.
34 Le'a Pedr cha ndab ndo' xa:
—Eneas, Jesucristo myunyakna lu. Nat goste, cha bsaxkwa'a lo'on ten lu.
Cha bi le'a gor wa le'a Eneas ngwaste.
35 Le'a itea be men ncho gezh Lida no gezh Sarón wa uni'í xte'e myakna xa gizh wa, cha no bexa mbingea ladna Jesús.

Dorcas mban ndo' gealgut

36 Le'a gezh Jope uyo'o dub xagots nsalea' Tabita, xa no nak xmen Jesús. Le'a di'izh griego le'a xa nsalea' Dorcas. Le'a xa wa ndun sian be ta wen no ndakno xa bexa uban nak.
37 Le'a dub wizh le'a Dorcas ulen gizh, cha ngut xa. Le'a be xagots cha mgas xa ngut wa, cha uxo'ob xa wa len dub cuart nde ga'ap.
38 Le'a Jope nde gax gezh Lida. Ta we'e le'a gor na mbi'ín be xmen Jesús ndencho gezh Jope le'a Pedr nkesea Lida, cha mtu'ub bexa top xabgi'i ya'yab ndo' Pedr uxax gi'id xa Jope.
39 Le'a Pedr cha uto'o ncha'ano bexa wa. Le'a gor na ulaya' bexa ta ni'i wa, cha mbi'i bexa Pedr len cuart ga'ap, sa nax xa ngut wa. Le'a kwa'ad be xagots nab ngut xabgi'i ten na myaklo wats Pedr, ndo'onno bexa xa ngut wa. Nluu bexa be lad mbinde'e xa zha na nban xa ndo' Pedr.
40 We'e le'a Pedr ndab itate itea bexa ndencho len cuart wa. Cha msaxib Pedr, ndadi'izhno Pedr Dios. Cha mwi'i xa ndo' xa ngut wa, cha ndab xa:
—Tabita, ¡goste!
Le'a xagots wa cha mwi'i, cha uni'í xa Pedr, cha ngwasob xa.
41 Le'a Pedr cha usen ya'a xa uxiso' xa. Cha utezh Pedr be xagots no iteata be xmen Jesús wa. Cha myun Pedr cuent xa nbanla xa.
42 Le'a ta li ngok wa mgen idub gezh Jope, cha kwa'adta bexa mbingea ladna Jesús.
43 Le'a Pedr cha ngwa'yo'o dub nde'ep Jope, ta lid dub xa nsalea' Simón, xa nku'ud gid man.

10

Cornel unibe'e ya'tezh bexa Pedr

1 Le'a gezh Cesarea uyo'o dub xabgi'i nsalea' Cornel, dub soldad nibe'e dub gayo'o be soldad, bexa ten partid nsalea' Italiano.
2 Le'a xa wa no itea bexa ncho ta lid xa ndankea Dios, no nxobgek bexa ndo' Dios. No ndakno xa be men, bexa uban nak; no ndadi'izhno tse'e xa Dios.
3 Le'a dub wizh pa gor nkea uyon gor uzhe, cuent dub ta mche'a ladna xa uni'í xa dub angel ten Dios ulaya' sa nsob xa. Cha ndab angel:
—¡Cornel!
4 Le'a Cornel cha mwi'i ndo' angel wa, no uzhebpa mzheb xa unabdi'izh xa:
—¿Xta'an nlad go?
Le'a angel wa ndab:
—Le'a Dios ndo'ón ta ndab lu ndo' xa, no na' xa ta ndakno lu be men uban nak.
5 Nat btu'ub pla be men ya'be gezh Jope ya'tezh bexa xa nsalea' Simón, xa no nsalea'ga Pedr.
6 Le'a xa wa ncho ta lid stubga xa nsalea' Simón, xa nku'ud gid man, xa ncho gax to'o nitsdo'o wa. Le'a Pedr wa gab ná xta'an nsabndo' gun lu.
7 Le'a gor na unitndo' angel ndo' Cornel, le'a Cornel cha utezh top mos ten na nsea dub soldad ndankea Dios, dub xa ndun ti'in ndo' Cornel.
8 Cha mbidi'izh xa itea be ta uni'í xa wa, cha mtu'ub xa bexa wa Jope.

Dios mbidi'izh ndo' Pedr

9 Ngol stubtsa wizh gor nsalaya' gax bexa wa Jope, pa gor gawizh le'a Pedr ukea gek ni'i, ncha'yadi'izhno xa Dios.

10 Ngol gor uzhebpa ndanna xa, nlad
xa gaw xa. Ná le'a ndalen ndeyunde'e
bexa ta gaw xa, we'e uni'í xa cuent dub
ta mche'a ladna xa.
11 Uni'í xa le'a gibe'a mya'al, cha dub ta
cuent dub ble'a lad si'il nchii idap skin-a
ncha'la' ndo' yo.
12 Le'a ndo' lad wa ndi'ib isando' be
man ndap dap xo'o na nsea be wach no
be man du'ub.
13 Cha mbi'ín xa ti Dios ndab:
—Pedr, goso'. Bit dub man cha udaw
ma.
14 Ná le'a Pedr uka'ab ndab:
—Na'an, Señor. Na' nunk gol gaw dub
ta bzhi'ik, dub ta lá nsabndo' gaw be men
judio.
15 Ná le'a ti Dios wa ulengal ndab:
—Le'a be ta ndáp na' le'a-yá ta umbi'i,
lá gab lu ndo'-yá ta bzhi'ik.
16 Chon biaj li uní'i Dios ndo' Pedr. We'e
le'a lad wa cha mkea le'akagal gibe'a.

Be xmen Cornel ulaya' sa ncho Pedr

17 Le'a Pedr cha uzhe'eb ndanbe'e ná
xta'an gab ta li uni'í xa wa. Ndalen
wa ulaya' be men li mtu'ub Cornel
ncha'kwa'an Pedr ta lid Simón wa.
18 Cha unabdi'izh bexa naga lid sa we'e
nbeas Simón, xa no nsalea' Pedr.
19 Ndalen li nsobyunbe'e Pedr ta li uni'í
xa wa, le'a Espíritu ten Dios ndab:
—Una', le'a chon xabgi'i nseakwa'an lu.
20 Goso', cha ula', cha wa'no bexa wa.
Lá gunbe'e lu ti ton xa wa, le'a bexa wa
na' mtu'ub.
21 Cha ula' Pedr sa nde bexa mtu'ub
Cornel wa, cha ndab xa ndo' bexa:
—Le'a na' ndee Pedr, xa li nkwa'an
bega wa. ¿Xta'an gunno bego na'?
22 Le'a bexa uka'ab ndab:
—Le'a dub soldad nibe'e nsalea' Cornel
mtu'ub besa. Le'a xa wa dub xa wen nak
no nxobgek xa ndo' Dios no utsin nak xa
ndo' bexa judio. Le'a dub angel ten Dios
ndab ndo' Cornel kwezh xa go, gi'id go ta
lid xa, ndontsa go'ón xa xta'an gab ga.
23 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' bexa
yoo bexa len ni'i. Cha sa we'e ngot bexa
te'al wa. Ngot xe'a cha ncha'ano bexa wa
Pedr no stapla be xmen Jesús ncho Jope
wa.

Pedr ulaya' ta lid Cornel

24 Ngol stubtsa wizh le'a bexa ulaya'
Cesarea. Le'a Cornel utezhla be ltsa'a
xa nsea be amig ten xa. Le'a bexa wa
ndenkea' ná xá gor ilaya' Pedr.
25 Le'a gor ulaya' xa wa, le'a Cornel
uto'o usaxib ndo' Pedr, ngwankea xa
Pedr.
26 Ná le'a Pedr cha uxiso' xa ndab xa:
—Goso' ga. Le'a na' ndee dub men
cuentkaga go.
27 Ndalen ndeyadi'izh bexa cha li uyo'o
bexa len ni'i wa. Cha uni'í Pedr ndebe
kwa'ad be men wa.
28 Cha ndab Pedr ndo' bexa:
—Le'a bego uni'íka le'a ley ten besa
judio nibe'e lá uchealtsa'a besa dub xa
na'anpa xa judio, no ni lá yoo besa len
lid dub xa wa. Ná le'a Dios mluu ndo' na'
le'a na' lá nsabndo' gáp le'a dub men xa
bzhi'ik.
29 Ta we'e gor utezh bega na', cha uxax
ndal na' ni na'an xte'e ngáp na'. Nat
nabdi'izh na' ndo' bega, ¿xta'an utezh
bega na'?
30 We'e le'a Cornel uka'ab ndab:
—Le'a ncha'ala mdap wizh, pa gor nkea
uyon uzhe gol gaw na', ndi nsobyadi'izh
na' ndo' Dios sa ndee. Cha mlundo' dub
xabgi'i ndo' na', nak xa dub lad ndon
nla'beal'.
31 Cha ndab xa ndo' na': "Cornel, le'a
Dios ndo'ón ta ndab lu ndo' xa no na' xa
ta ndakno lu be men uban nak.
32 Nat btu'ub ton ya' gezh Jope ya'tezh
xa Simón xa noga nsalea' Pedr. Le'a xa
wa ncho ta lid stubga xa nsalea' Simón xa
nku'ud gid, ncho gax to'o nitsdo'o. Le'a
gor ilansea' Pedr ta lid lu, gudi'izh xa ndo'
lu."
33 We'e le'a na' uxax mtu'ub bexa mbid-
kwa'an go. Nat nten ladna besa cha
nseaka go. Nat le'a besa nde sa ndee ndo'
Dios, ndontsa go'ón besa itea ta unibe'e
Dios gab go ndo' besa.

Pedr mbidi'izh ndo' bexa ta lid Cornel

34 We'e le'a Pedr usaxan ndadi'izhla
ndab:
—Nat myakbe'ena na' le'a Dios lá nti ni
dub men.
35 Guni'i pa nacion le'a Dios nsak ladna
lak nak bexa nxobgek ndo' Dios no ndun
bexa ta wen.

36 Le'a Dios uní'i ndo' besa xa Israel,
mbidi'izh xa di'izh wen ná xte'e wen
ya'an be men ndo' xa juers ten ta mbin
Jesucristo, Xa Nibe'e itea be men.
37 Le'a bego uni'íka xte'e nak ta uyo'o
idub Judea, ta usaxan distrit Galilea, tso'o
na mbidi'izh Juan le'a be men nsabndo'
italea'be.
38 Uni'í bega xte'e msa'a Dios juers
no Espíritu ten na ndo' Jesús xa gezh
Nazaret. We'e le'a Jesús ukeseayun be ta
wen no myunyakna xa itea bexa ntsaksi
maxu'u, geal le'a Dios ndakno xa.
39 'Le'a besa no uni'í itea ta mbin Jesús
idub Judea no gast gezh Jerusalén, sa na
mbit be men xa, mke'a be men xa ndo'
cruz.
40 Ná le'a Dios ngol wizh yon mx-
iste Jesús ndo' gealgut. Cha mbin Dios
mlundo' Jesús ndo' besa.
41 Le'a Jesús wa na'anpa ulundo' ndo'
itea be men, nabtsa ndo' besa xa na mtila
Dios mlundo' xa. Le'a tso'o na uban xa
wa, le'a besa udawno xa no nguno besa
xa.
42 Le'a Dios cha unibe'e gudi'izh besa
ndo' be men, gab besa le'a Dios le'a
ulaxo'ob Jesús gab Jesús ná ton ndap ke,
bexa nban no bexa ngut.
43 Le'a itea be profet yá mbidi'izhka
cuent ten Jesús, ndab bexa le'a tal ton ige'
ladna xa, le'a Dios stsu'u be ke ten bexa.

Espíritu ten Dios uyo'o len lado'o bexa na'anpa xa judio

44 Ndalen li nso'yadi'izh Pedr ta wa, le'a
Espíritu ten Dios cha uyo'o len lado'o itea
bexa li ndeyo'ón ta wa.
45 Le'a bexa judio na li ulenno Pedr
wa ngwanseanabe ta na li msa'a Dios
Espíritu ten na no ndo' bexa na'anpa xa
judio.
46 Ndo'ón bexa le'a bexa nde sa wa us-
axan ndadi'izh isando' di'izh, ndab bexa
le'a Dios uzhe'eb dub xa juert nak.
47 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' bexa
judio wa:
—Le'a bexa ndee usen Espíritu ten Dios
lakkaga beuna ndee, ta we'e lá nsabndo'
uka beuna italea' bexa len nits.
48 Cha ndab Pedr italea' bexa ta na nak
bexa xmen Jesucristo. We'e le'a bexa wa
cha unab ndo' Pedr yoo Pedr sa wa stapla
wizh.

11

Pedr mbidi'izh ndo' bexa Jerusalén xte'e mbin xa

1 Le'a be apostol nsea iteata be xmen
Jesús ndencho Judea mbi'ín le'a bexa
na'anpa xa judio no mbingea ladna di'izh
ten Dios.
2 Ná le'a zha na nsea' Pedr Jerusalén,
le'a ncho bexa judio cha uteyo Pedr,
3 ndab bexa:
—¿Xta'an uyo'o lu len lid bexa na'anpa
xa judio, no udawno lu bexa?
4 Le'a Pedr cha mbidi'izh be ta utid wa,
ndab xa:
5 —Le'a dub wizh zha na uyo'o na' gezh
Jope, ndalen nsobyadi'izhno na' Dios,
cuent ta mche'a lad na' uní na' dub ta
cuent dub ble'a lad si'il nchii idap skin-a.
Le'a ta wa uto'o gibe'a ncha'la'-yá sa
nso'ob na'.
6 Cha mwi'i na' ná xta'an ta ndi'ib
ndo'-yá, cha uní na' be man ndap dap
xo'o na, no be man gix, no be wach no
be man du'ub.
7 We'e mbín na' ti Dios ndab: "Pedr,
goso'. Bit be man ndee, cha udaw ma."
8 Le'a na' ndáp: "Na'an, Señor. Na'
nunk gol gaw dub ta bzhi'ik, dub ta lá
nsabndo' gaw be men."
9 We'e le'a ti Dios ta nto'o gibe'a ba' wa
cha ndabgal: "Le'a be ta ndáp na' le'a-yá
ta umbi'i, lá gab lu ndo'-yá ta bzhi'ik."
10 Le'a ti Dios chon biaj li ndab ndo' na'.
We'e cha mkeagal lad wa gibe'a.
11 'Bi le'a gor wa le'a chon xabgi'i uto'o
gezh Cesarea ulansea ni'i sa ncho'o na'
wa.
12 Le'a Espíritu ten Dios cha ndab ndo'
na' gaano na' bexa wa. Cha mbi na'
isaxo'op bexa no nak xmen Jesús, bexa
nde ndee. Cha uyo'o besa len lid men wa.
13 Le'a xa wa mbidi'izh le'a ta lid xa
wa uni'í xa dub angel ten Dios nso'ma sa
wa, cha ndab angel ndo' xa: "Btu'ub bexa
ya'tezh dub xa ncho Jope nsalea' Simón,
xa no nsalea'ga Pedr.
14 Le'a xa wa gab ná xte'e gap lu
gealnaban no itea bexa ta lid lu."

15 We'e le'a gor na usaxan mbidi'izh na'
ndo' bexa wa, le'a Espíritu ten Dios uyo'o
len lado'o bexa lak uyo'o Espíritu ten Dios
wa len lado'o beuna zha ned wa.
16 Cha mtse'a lad na' ta ndab Jesús
ndo' beuna: "Ugeaka le'a Juan ulalea' be
men len nits, parea le'a bega italea' nsea
Espíritu ten Dios."
17 Nat le'a Dios no ndo' bexa wa msa'a
ta na msa'a xa ndo' beuna ndangea ladna
Jesucristo wa. Le'a na' na'anpa uka ta
ndun Dios.
18 Le'a gor na mbi'ín bexa ta li ndab
Pedr wa, cha xe ute bexa. Cha ndab bexa
le'a Dios uzhe'eb dub xa juert nak. No
ndab bexa:
—Nat uni'í beuna le'a noka be men
na'anpa xa judio, tal le'a bexa ula'a be ta
ugap nak bexa, le'a Dios usa'aka gealna-
ban ndo' bexa.

Gezh Antioquía kwa'ad men mbingea ladna Jesús

19 Le'a tso'o na ngut Xteb, le'a be
men uzhe'eb usaxan xela ndanno bexa
nak xmen Jesús. Le'a ncho bexa wa
ngwa'uxo'on gast distrit Fenicia, nsea isla
Chipre, nsea gezh Antioquía. Le'a be sa
wa mbidi'izh bexa di'izh ten Jesús ndo'
nabtsa bexa judio.
20 Ná ncho pla bexa uto'o Chipre no
Cirene, ncha'a bexa wa Antioquía, cha
usaxan bexa ndadi'izh bexa di'izh wen
ten Jesús wa ndo' bexa na'anpa xa judio.
21 Le'a Dios uzhe'eb ngokno bexa, cha
uzhe'eb kwa'ad be men mbingea ladna
di'izh wa, cha mge' ladna bexa Jesús.
22 Le'a gor na mbi'ín be xmen Jesús
ndencho Jerusalén ta wa, cha mtu'ub
bexa Bernabé gezh Antioquía.
23 Gor ulaya' xa sa wa, we'e uni'í xa
xte'e wen ndanno Dios bexa wa, cha
uzhe'eb mten ladna xa. Cha mtenxe'a xa
bexa wa, ndab xa ndo' bexa wa ga'altsa
kwe bexa, lá ula'a bexa ta nge' ladna bexa
Dios.
24 Le'a Bernabé wa uzhe'eb dub xa wen,
no ncho juers ten Espíritu ten Dios lado'o
xa, no nge' ladna xa Jesús idub ncho
ladna xa. We'e le'a uzhe'eb kwa'ad men
gezh wa mbingea ladna Jesús.
25 Tso'o wa le'a Bernabé cha ncha'a
gezh Tarso ncha'kwa'an xa Saulo. Le'a
gor mzheal xa Saulo, cha mbi'i xa Saulo
Antioquía.
26 Cha uyo'o bexa pa dub li'in lat
be xmen Jesús sa wa. No mluu bexa
kwa'adpa be men wa. Le'a Antioquía
wa sa na ndon le'a ned msalea' be men
bexa na ndangea ladna Jesús wa "xmen
Cristo."
27 Le'a zha wa ncho pla bexa ndadi'izh
sakndo' Dios uto'o Jerusalén ncha'be An-
tioquía wa.
28 Le'a dub xa wa nsalea' Ágabo. Le'a
Espíritu ten Dios ndab ndo' xa, gab xa le'a
idub ndo' gizhliyo yoo dub win si'il. Le'a
win we'e uyo'o tiemp unibe'e Claudio
idub sa nibe'e Roma.
29 Ta we'e le'a be xmen Jesús ndencho
Antioquía wa mbidi'izh utu'ub med ndo'
be xmen Jesús ndencho Judea, msa'a bexa
bi lak sian-a ndap bexa.
30 Le'a Bernabé no Saulo cha mbi'i med
wa ndo' bexa nchansu be xmen Jesús
ndencho Judea.

12

Herodes unibe'e gat Jacob no ikea Pedr litgi'ib

1 Le'a be wizh wa le'a Herodes xa nibe'e
Judea usaxan ntsaksi be xmen Jesús.
2 Unibe'e Herodes gat Jacob wit Juan
ndo' spad.
3 We'e uni'í xa le'a bexa judio uzhe'eb
msak ladna ta wa, cha unibe'egal xa ikea
Pedr litgi'ib. Le'a ta wa ngok len ujest
Pascua ten bexa judio, zha ndaw bexa pan
na'an levadur.
4 Le'a gor usen bexa Pedr, cha mke'a
bexa Pedr litgi'ib. Le'a sa wa nla'ach
dap xkwa'a soldad, dap ga'ga xa kad dub
xkwa'a bexa wa. Le'a Herodes ndanbe'e
kotso' Pedr ndo' be men itidtsa ujest
Pascua wa.
5 Ndalen li nkea Pedr litgi'ib, le'a be
xmen Jesús uzhebpa unab ndo' Dios
gakno Dios Pedr.

Dub angel ten Dios ngwa'igo'o Pedr litgi'ib

6 Le'a ngol te'al na li gat xe'a igo'o
Herodes Pedr, iso' Pedro ndo' be men
wa, le'a Pedr naxnchii top caden, naxyats

xa tlaw top soldad. Le'a stapla bexa wa
ndeula'ach to'o litgi'ib wa.
7 Le'a sa wa mlundo' dub angel ten Dios,
msu xe'a idub len cuart wa. Le'a angel wa
mkwa'an Pedr, utichya'a xa las Pedr, cha
ndab xa:
—Uxax goste.
Bi le'a gor wa le'a caden nchii ya'a Pedr
wa yo'o ulate.
8 Le'a angel wa cha ndabgal:
—Bte cha len lu no bke'a ndab lu.
Cha liga mbin Pedr. Le'a angel wa
ndabgal:
—Ubixyo'o lad nbix lu ba', cha usankea
tso'o na'.
9 Le'a Pedr cha usankea tso'o angel, ni
lá ini'í xa naga ta ugeaka ta li ndun angel
wa, ndi nsak xa le'a-yá dub ta nche'a
ladna xa.
10 Ná gor utid Pedr itop sa li ndeula'ach
soldad wa, cha ulaya' xa sa nak puert gi'ib
wa, sa nto'o be men nkea litgi'ib wa, le'a
puert wa yo'o mya'al. Cha uto'o angel wa
no Pedr. Le'a gor na usea bexa dub tuzh
sa, le'a angel wa cha mla'a nab Pedr.
11 Le'a gor mte'ach wen xka'al Pedr,
we'e mbinbe'e Pedr:
—Nat ndon nde'e uní na' le'a Dios
mtu'ubka angel wa, no mlat Dios na' ndo'
ya'a Herodes no ndo' ta na ndi'izh gunno
bexa judio na'.
12 Le'a gor na li mbinbe'e Pedr wa, cha
ncha'a xa ta lid Marí, xna'a xa nsalea'
Juan xa no nsalea' Marc. Le'a sa wa
kwa'ad be men nzhealbe, ndeyadi'izhno
bexa Dios.
13 Le'a gor ulaya' Pedr to'o ni'i wa, cha
utezh Pedr bexa. Le'a dub xagots ben
nsalea' Rode uto'o ncha'wi'i ná ton ta li
nbezh wa.
14 Ná gor mgondo' xagots wa le'a ta wa
ti Pedr, tant nten ladna xa ni lá igen uxa'al
xa to'o ni'i wa, ndi karrel mya'yab xa le'a
Pedr nso' to'o ni'i.
15 Ná le'a bexa wa ndab:
—Lu ga usak ta wa.
Ná le'a xagots wa ndab le'a ta wa ta
ugeaka. Le'a bexa wa cha ndab:
—Le'a ta wa na'anpa Pedr, le'a ta wa
dub angel.
16 Ndalen wa le'a Pedr bi nso'bezhka
to'o ni'i wa. Le'a gor na mxa'al bexa to'o
ni'i wa no uni'í bexa le'a-yá Pedrka, we'e
cha uzhe'eb ngwanseana bexa.
17 Le'a Pedr cha uxits ya'a na ndontsa xe
kwe bexa. Cha mbidi'izh Pedr ndo' bexa
xte'e mgo'o Dios xa litgi'ib. Cha ndab xa:
—Wa'yadi'izh bega ta ndee ndo' Jacob
nsea ndo' iteata be xmen Jesús.
Cha uka'an xa sa wa, cha ncha'a xa
stubga gezh.
18 Ngot xe'a cha uzhe'eb ndeseyoch be
soldad len litgi'ib, le'a bexa lá ini'í pa
ncha'a Pedr.
19 Le'a Herodes unibe'e ukwa'an bexa
Pedr, ná Pedr yá lá nga'iga'ata. Cha
uzhe'eb unabdi'izh Herodes ndo' bexa
nla'ach litgi'ib wa ná xte'e mxo'on Pedr,
cha unibe'e xa gat bexa wa. Tso'o wa le'a
Herodes cha mka'an Judea, ncha'a xa yoo
xa gezh Cesarea.

Xte'e ngut Herodes

20 Le'a Herodes uzhe'eb ndakloo ndo'
be men ndencho gezh Tiro no Sidón.
Parea le'a be men itop gezh wa nsi'i ta
gaw na ndo' Herodes. Ta we'e le'a bexa
wa mkwa'an xte'e lá gaklonota Herodes
bexa. Cha mbidi'izhno bexa Blasto dub
xmen Herodes, gab Blasto ndo' Herodes
le'a bexa nlad gudi'izhno Herodes.
21 Le'a Herodes cha msabe'e dub wizh
gudi'izhno xa bexa. Zha ngol wizh wa le'a
Herodes ngok lad uyap ten na. Cha usob
xa sa ndun xa regl be ta'a. Cha mbidi'izh
xa ndo' be men wa.
22 Le'a bexa wa usaxan uge' ndab:
—¡Le'a xa na li ndadi'izh wa na'anpa
dub men, le'a xa ndi le'a dub dios!
23 Bi le'a gor wa le'a dub angel ten
Dios mbin usen gizh Herodes, geal le'a
Herodes na'anpa ngab le'a bexa wa
ndi Diostsa yankea. We'e udaw mgeas
Herodes, cha ngut xa.
24 We'e le'a di'izh ten Dios uzhe'eb
nsate'achso itea lad no kwa'ad men
nsayungea ladna-yá.
25 Le'a gor na unitsa ti'in ngwa' Bernabé
no Saulo gezh Jerusalén wa, cha myach
bexa nseabe bexa le'aka Antioquía. Mbi'i
bexa no Juan, xa noga nsalea' Marc.

13

Bexa Antioquía mtu'ub Bernabé no Saulo

1 Le'a lat be xmen Jesús ndencho Antioquía wa ncho bexa ndadi'izh sakndo' Dios
no bexa nluu di'izh ten Dios. Le'a bexa wa
Bernabé, no Simón xa nsalea'ga Nagats,
nsea Lucio xa gezh Cirene, nsea Manaén
xa junt ngo'olno Herodes Antipas, nsea
Saulo.
2 Ngol dub wizh ndalen nzhealbe be
xmen Jesús sa wa, nsa'a bexa xno ndo'
Dios no lá ngaw bexa dub tiemp, le'a
Espíritu ten Dios ndab ndo' bexa:

—Ulaxo'ob bega Bernabé no Saulo, le'a
na' mti bexa gun bexa ti'in ten na'.

3 We'e le'a gor na mtayadi'izhno bexa
Dios no utidla zha lá ngaw bexa, cha
mxo'ob bexa ya'a bexa gek Bernabé no
Saulo. Cha mtu'ub bexa itop xa wa gun
bexa ti'in ten Dios.

Bernabé no Saulo mbidi'izh di'izh ten Jesús isla Chipre

4 Le'a Espíritu ten Dios ulogek Bernabé
no Saulo ya' bexa gezh Seleucia. Le'a
sa wa cha uyo'o bexa len dub barco si'il
ncha'a isla Chipre.
5 Gor na ulaya' bexa gezh Salamina ten
Chipre, cha usaxan ndadi'izh bexa di'izh
ten Dios len be ni'i sa nzhealbe bexa judio.
Le'a Juan no ndakno bexa sa wa.
6 We'e utid bexa idub isla wa, cha ulaya'
bexa gezh Pafos. Le'a sa wa mzhe'al bexa
dub xa judio nsalea' Barjesús, dub xa
bruj. Le'a xa wa ndab ndadi'izh sakndo'
Dios, ná le'a ta wa gealkwi'in.
7 Le'a Barjesús wa dub amig ten Sergio
Paulo, xa nibe'e idub Chipre, dub xa
ndákpa. Le'a Sergio Paulo wa unab gi'id
Bernabé no Saulo, le'a xa nlad go'ón di'izh
ten Dios.
8 Ná le'a Barjesús xa noga nsalea' Eli-
mas wa ndakloo ndo' bexa, le'a xa lá
nlad gungea ladna Sergio Paulo di'izh ten
Cristo.
9 We'e le'a Saulo xa nsalea'ga Pabl wa
uzhe'eb ncho juers ten Espíritu ten Dios
lado'o na, mwi'ila ndon ga'al ndo' xa bruj
wa,
10 cha ndab xa:

—¡Lu xin maxu'u! Lu xa ukwi'in, no
ugap nak lu. Sbe'entsa nka lu ndo' be ta
wen ten Dios. ¿Xta'an lá nla'a lu gungea
ladna be men di'izh ten Jesús zha?
11 Nat le'a Dios utsaksi lu, yak lu dub xa
lá na', lá yoota gan ina' lu xe'a wizh dub
tiemp.

Bi le'a gor wa le'a Elimas na'anpa ina',
cha nkwa'an xa ton isen ya'a xa uluu nes
ndo' xa.
12 Le'a gor uni'í xa nibe'e Chipre ta wa,
cha uzhe'eb ngwanseana xa ndo' di'izh
ten Jesús, cha no xa mbingea ladna Jesús.

Pabl no Bernabé ncha'a Antioquía ten región Pisidia

13 Le'a Pabl no be ltsa'a xa cha uto'o
Pafos, ncha'be bexa len dub barco si'il
ncha'a gezh Perge ten región Panfilia. Ná
le'a Pafos wa le'a Juan cha mla'a bexa,
nsea' xa Jerusalén.
14 Le'a Pabl no Bernabé cha uto'o Perge,
ncha'a bexa gezh Antioquía ten región
Pisidia. Ngol dub wizh ne'e be men cha
ngwa' bexa len ni'i sa nzhealbe bexa judio
gezh wa, cha usob bexa.
15 Gor mtayo'ol dub xa dub tuzh ta
mke'a Moisés no be profet, le'a bexa
nchansu sa wa cha ndab ndo' dub men
gab ndo' Pabl no ndo' Bernabé:

—Bego nak beuna xmen Dios, tal le'a
bego nlad gudi'izh ndo' besa dub ta'a
gakno besa, gud bego-yá nat.
16 We'e le'a Pabl cha uso', cha uxits ya'a
na, ndontsa xe kwe be men, cha ndab xa:

—Bla'ach bego xa Israel, no iteata bego
ndankea Dios.
17 Le'a Dios ten beuna xa Israel mti be
usan gox polta ten beuna wa no mbin
Dios myak kwa'ad bexa wa zha utencho
bexa Egipto, cha juers ten Dios ulo'o Dios
bexa sa wa.
18 No mxik Dios ndo' bexa dub top ga'al
li'in uyo'o bexa ge'e sa bid.
19 No juers ten Dios le'a bexa mbin gan
ndo' ga'ad ras be men kwa'adpa ndencho
ndo' yo Canaán. Cha msa'a Dios yo si'il
wa ndo' bexa Israel wa.
20 Tso'o wa pa dap gayo'o itol li'in, le'a
Dios msa'a be juez nchansu bexa Israel,
gast tiemp ten profet Samuel.

21 Le'a zha wa unab be men dub rey
inibe'e bexa. We'e le'a Dios mso' Saúl xin
Cis xa ras Benjamín, gak xa xa nibe'e top
ga'al li'in.
22 Tso'o wa le'a Dios ulatso' Saúl, cha
mso' Dios David gak xa xa nibe'e. Le'a
Dios ndab: "Le'a David xin Isaí dub xa
nsak lad na' lak nak xa, le'a xa wa gun
itea ta nlad na'."
23 No ndab Dios ndo' David, le'a dub xa
ras David wa gak xa na usa'a gealnaban
ndo' be men Israel. Le'a xa wa le'a Jesús.
24 Le'a zha na biseata ilen Jesús wa, le'a
Juan ndadi'izhla di'izh ten Dios ndo' be
men Israel, ndab xa ula'a bexa be ta ugap
nak bexa no italea' bexa.
25 Ngol zha yamer usando' Juan ti'in wa,
le'a xa ndab: "Le'a na' ndee na'anpa le'a
xa ndanbe'e bega wa. Tso'o na' ndee ilen
stub xa mas nsak ndo' na', gast ni lá isaya
na' kote na' ndab xa wa."
26 'Bla'ach bego nak beuna xa ras Abra-
ham, no iteata bego ndankea Dios. Le'a
ta na ndáp na' ndee itea ndo' beuna nsa'a
gealnaban.
27 Le'a be men ncho Jerusalén no bexa
nibe'e ten bexa wa lá yakbe'ena bexa ton
nak Jesús. Ni lá yakbe'ena bexa be ta
mbidi'izh be profet, ta junt ndo'ol bexa
itea be wizh ne'e beuna wa. Ta we'e ndab
bexa gat Jesús, lak mke'a be profet polta
wa gun bexa.
28 Le'a bexa ni lá izheal ni dub ke
nsabndo' gat Jesús, ná le'a bexa unab
ndo' Pilat inibe'e xa gat Jesús.
29 We'e cha tso'o na li ngwasea Jesús lak
nkeani'i di'izh ten Dios, cha uxe'e bexa xa
ndo' cruz, cha mka'ach bexa xa.
30 Ná le'a Dios mxiste xa wa mban xa
ndo' gealgut.
31 Le'a Jesús cha sian biaj mlundo' ndo'
be xmen xa, bexa uto'ono xa Galilea
ncha'a xa Jerusalén. Nat le'a bexa wa le'a
ndadi'izh ná ton nak Jesús ndo' be men.
32 'Nat le'a besa ndee ndadi'izh ndo'
bega be di'izh wen ná xte'e wen gunno
Dios be men, lak ndab Dios ndo' be usan
gox polta ten beuna.
33 Nat ndo' beuna nak xin bexa wa,
le'a ta ndab Dios wa ngok cumplir gor na
mxiste xa Jesús ndo' gealgut, lak nkeani'i
ndo' Salmo itop, ndab Dios ndo' Jesús:
"Le'a lu nak Xi'ín na', le'a nat le'a na' nak
Xus lu."
34 Le'a Dios le'a mxiste Jesús mban
Jesús ndontsa lá gazha'a be'al las xa,
lakka nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios:
"Usa na' ta wen ndo' bega, ta na ndáp na'
ndo' David wa."
35 No stub Salmo nkeani'i ndab David:
"Le'a go Dios lá ula'a gazha'a be'al las xa
umbi'i ten ga."
36 Le'a David mxobgekka ndo' Dios,
parea ngut xa, cha mga'ach xa ba'a sa
mga'ach be usan gox ten xa, cha ng-
wazha'a be'al las xa.
37 Ná le'a Dios mxiste Jesús mban xa,
le'a be'al las Jesús na'anpa ngazha'a.
38 'Bego nak beuna xmen Dios, bla'ach
bega le'a besa ndab ndo' bega le'a Dios
utsu'u be ke ten bega juers ten ta mbin
Jesús.
39 Le'a na'an ton wen ya'an ndo' Dios ta
na nxobgektsa xa ndo' ley mke'a Moisés.
Ná le'a tal ton ige' ladna Jesús, le'a xa wa
wen ya'an ndo' Dios.
40 Bla'ach bega na'anpa ilen ta li mke'a
be profet polta wa tso'o bega, zha ndab
Dios:

41 Bwi'i bego na ndun usaladno na',
le'a bega yanseana no gat;
geal le'a tiemp ten bega
le'a na' gun dub ta uzhe'eb,
dub ta lá gungea ladna bega,
tal le'a dub men gudi'izh-a ndo' bega.

42 We'e le'a gor na nchato'o Pabl no
Bernabé len ni'i wa, le'a be men unab
ndo' itop bexa gudi'izhta bexa ta wa stub
sman.
43 Le'a gor na nsea'be bexa, le'a kwa'ad
be men usankea tso'o Pabl no Bernabé.
Le'a ta wa bexa judio no bexa na'anpa
xa judio, bexa no ndankea Dios lak ndun
bexa judio. Le'a Pabl no Bernabé cha
mtenxe'a bexa wa, ndab bexa lá ula'a
bexa ta nge' ladna bexa Dios, xa na
nkwea' ladna bexa.
44 Ngol stub wizh ne'e bexa, yamer
iteanak be men gezh wa mzhealbe go'ón
di'izh ten Dios.
45 Ná le'a ncho pla bexa judio gor uni'í
bexa le'a be men kwa'ad mzhealbe sa wa,

cha ngokloo bexa. Cha usaxan bexa ndab
bexa le'a ta ndab Pabl wa na'anpa le'a
nak, no xela uní'i bexa ndo' Pabl.
46 We'e le'a Pabl no Bernabé ni lá izheb
bexa ndab bexa:
—Besa nsabndo' gudi'izh di'izh ten
Dios, ned lak ndo' bega xa judio. Ná
nat le'a bega lá nsakyo'ón-a, ta nluu le'a
bega na'anpa gap gealnaban ta nunk lá
idub. Ta we'e le'a besa nchabeyadi'izh-a
ndi ndo' bexa na'anpa xa judio.
47 Le'a Dios unibe'e li gun besa, ndab
xa:

Na' mso' lu cuent xe'a ten bexa na'anpa
xa Israel,
ndontsa gudi'izh lu idub ndo' gizhliyo
xte'e gap bexa gealnaban.

48 Le'a bexa na'anpa xa judio cha
uzhebpa mten ladna bexa, ndab bexa le'a
di'izh ten Jesús ta uzhebpa ta wenka.
We'e le'a kwa'ad bexa wa mbingea ladna
Jesús, bexa na mti Dios gap bexa gealna-
ban nunk lá idub.
49 Cha li mte'achso di'izh ten Jesús idub
gax gezh wa.
50 Ná le'a bexa judio ngwa'yadi'izhno
bexa nakti'in no pla be xagots nsak. Cha
no bexa wa ngokloo ndo' Pabl no ndo'
Bernabé, cha ulantu'ub bexa Pabl no
Bernabé gezh wa.
51 Le'a Pabl no Bernabé cha mlate yakol
ngwa'al xo'o na, ta mluu le'a Dios utsaksi
be men gezh wa. Cha ncha'a bexa gezh
Iconio.
52 Parea le'a be xmen Jesús ndencho
Antioquía wa uzhe'eb nten ladna, no
uzhe'eb ncho juers ten Espíritu ten Dios
lado'o bexa.

14

Pabl no Bernabé uyo'o gezh Iconio

1 Le'a gezh Iconio le'a Pabl no Bernabé
uyote len ni'i sa nzhealbe bexa judio, cha
mbidi'izh bexa di'izh ten Dios ndo' be
men. We'e le'a kwa'ad bexa judio no
kwa'ad bexa na'anpa xa judio mbingea
ladna Jesús.
2 Ná le'a bexa judio, bexa na'anpa
ngungea ladna Jesús, mbin gan ngokloo
kwa'ad bexa na'anpa xa judio ndo' be
xmen Jesús wa.
3 Ná le'a Pabl no Bernabé kwen
ngwa'yo'o gezh wa. Nge' ladna bexa
Diostsa, ni lá nzheb bexa ndadi'izh bexa
di'izh ten Dios. Le'a Dios msa'a juers
ten na gun bexa be uyon ta yanseana be
men, ndontsa gungea ladna be men le'a
ta ndadi'izh bexa di'izh tenka Dios.
4 Ná le'a be men gezh wa myak top
partid. Dub partid bexa nso' wats bexa
judio wa. Le'a stub partid bexa nso' wats
Pabl no Bernabé.
5 We'e le'a pla bexa judio no bexa
na'anpa xa judio no bexa nakti'in wa
dubtsa mbidi'izh xela gunno bexa Pabl no
Bernabé, cha gut bexa xa sbe'en ula'ge'tsa
bexa xa.
6 Ná gor na mbi'ín Pabl no Bernabé ta
wa, cha mxo'on bexa, ncha'a bexa gezh
Listra no gezh Derbe no be gezh gax, be
gezh ten sa nsalea' Licaonia.
7 Le'a sa wa mbidi'izh bexa di'izh wen
ten Jesús ndo' be men.

Bexa gezh Listra mla'ge' Pabl

8 Le'a Listra ncho dub xabgi'i lá yoo gan
isea zha ngolta xa.
9 Le'a dub wizh nsobyo'ón xa ta
ndadi'izh Pabl, ná gor uni'í Pabl xa wa,
cha mgenna Pabl le'a xa wa ndangea
ladna le'a Dios syunyakna xa.
10 Cha uge' ndab Pabl ndo' xa:
—¡Goso'! Bkeaso' be xo'o lu ba'.
Le'a xabgi'i wa cha ngwaso' gast ng-
waso' ga'al xa, cha usaxan nseala xa.
11 Le'a gor uni'í be men ta li mbin Pabl
wa, cha usaxan uge' ndadi'izh bexa di'izh
ten bexa Licaonia, ndab bexa:
—¡Le'a bexa ndee be dios myak cuent
nak men ulansea lat beuna!
12 Cha ndab bexa le'a Bernabé nak dios
nsalea' Júpiter. No ndab bexa le'a Pabl
nak Mercurio stub dios ten bexa, geal le'a
be men ndab le'a Pabl ndadi'izh lakga
ndadi'izh Mercurio wa.
13 Le'a latbado'o ndankea bexa dios
Júpiter wa nde gax to'o gezh wa. Le'a
ule'ay ten sa wa cha uto'o, ncha'ano pla
be ngon no sian be gé'e. Le'a xa no be
men kwa'ad wa ndi'izh usa'a be ta wa
cuent dub xnab ndo' Bernabé no ndo'
Pabl.

14 Ná gor na mbi'ín Bernabé no Pabl ta wa, cha utsaw bexa lad nak bexa, tant lá nlad bexa ta wa. Cha ngwasyo'o bexa lat be men wa, cha uge' ndab bexa:

15 —¡Bla'ach bego! ¿Xta'an ngi lba'a gun bega zha? Besa ndee men lakka bego ba'. Le'a besa ga nseabe yadi'izh ula'a bega be ta na'an xti'in ba'. Ndi bge' ladna bega Dios nban, xa mbinde'e gibe'a no gizhliyo no nitsdo'o nsea iteata be ta'a ncho nat.

16 Le'a tiemp polta le'a Dios mla'a be men kad bexa usen nes nlad na.

17 Ná le'a Dios idub tiemp nluu le'a xa nchoka, ndun xa be ta wen. Nla' xa gi, no ndun ga'al xa be ta'a, ndontsa gap beuna ta gaw beuna no iten ladna beuna.

18 Parea maska li ndab Pabl no Bernabé ta wa, ná uzhebpa juert mbin bexa gan lá usa'a be men xnab ndo' bexa.

19 We'e ulaya' pla bexa judio sa wa, bexa lá ndangea ladna Jesús uto'o gezh Antioquía nsea gezh Iconio. Le'a bexa wa mbin gan ngokloo be men Listra wa ndo' Pabl. Cha mla'ge' bexa Pabl, gast ni bexa mbit bexa Pabl. Cha udobxazhtsa bexa Pabl dub lad to'o gezh wa, cha mchangix bexa Pabl sa wa.

20 Ná le'a be xmen Jesús myaklo wats Pabl. Le'a Pabl cha ngwaste, cha nsea'gal xa len gezh wa. Ngot xe'a le'a Pabl no Bernabé ncha'a ndi gezh Derbe.

21 Mbidi'izh bexa di'izh wen ten Jesús ndo' be men Derbe wa, cha mbingea ladna kwa'ad be men Jesús. Cha nsea' bexa le'aka gezh Listra no Iconio no Antioquía ten Pisidia.

22 Ndab bexa ndo' be xmen Jesús ndencho be gezh wa:

—Ga'altsa ute bega, lá ula'a bega ta nge' ladna bega Dios. Le'a beuna itidka ndo' sian gealkwea', we'eta yate beuna sa nibe'e Dios.

23 No ulaxo'ob bexa pla bexa yansu be xmen Jesús be gezh wa. We'e le'a bexa wa lá ngaw dub tiemp, no unab bexa gakno Dios bexa nchansu be men wa. Le'a Pabl nsea Bernabé cha mla'a bexa wa ndo' ya'a Dios, xa na li ndangea ladna bexa wa.

Pabl no Bernabé mlansea' Antioquía ten Siria

24 Cha uto'o bexa Pisidia, ncha'a bexa Panfilia.

25 Mbidi'izh bexa di'izh ten Jesús ndo' be men gezh Perge, cha ncha'bega bexa gezh Atalía.

26 Le'a sa wa usen bexa dub barco si'il ncha'a gezh Antioquía ten Siria. Le'a Antioquía wa sa na li myun be men cuent bexa ndo' ya'a Dios, gun bexa ti'in ten Dios, ta na li msando' bexa wa.

27 Le'a gor mlansea' bexa Antioquía, cha mchealte bexa be xmen Jesús. Cha mbidi'izh bexa xte'e mbinti'in Dios bexa sa ngwa'kesea bexa wa, no xte'e nla'a Dios le'a bexa na'anpa xa judio no ndangea ladna Jesús.

28 Le'a Pabl no Bernabé kwen ngwa'yo'ono be xmen Jesús gezh wa.

15

Be apostol no bexa nchansu be xmen Jesús mzhealbe Jerusalén

1 We'e le'a pla men uto'o Judea ulaya' Antioquía wa, cha usaxan nluu xa be xmen Jesús sa wa, ndab bexa ndo' bexa na'anpa xa judio, le'a tal le'a be xabgi'i lá yoo be'e lak ndab ley ten Moisés, le'a Dios na'anpa ko'o bexa ndo' be ke ten bexa.

2 Le'a Pabl no Bernabé uzhe'eb uteyoto'ono bexa li nlu'u ta wa. Ta we'e le'a be xmen Jesús ndencho sa wa cha mbidi'izh ya' Pabl no Bernabé no stapla bexa gast Jerusalén, ndontsa gudi'izhno bexa be apostol no bexa nchansu be xmen Jesús sa wa, ná xte'e nak ta wa.

3 Le'a be xmen Jesús ncho gezh Antioquía cha mtu'ub bexa wa. Le'a nes wa ncha'tid bexa sa nsalea' Fenicia no Samaria, cha mbidi'izh bexa ndo' be xmen Jesús sa wa, ná xte'e no bexa na'anpa xa judio mbingea ladna Jesús. Cha uzhe'eb mten ladna bexa na mbi'ín ta wa.

4 Gor ulaya' bexa Jerusalén, le'a be apostol nsea bexa nchansu no iteata be xmen Jesús wa utsin mbinno bexa. Le'a Pabl no be ltsa'a xa cha usaxan ndadi'izh xte'eta ndakno Dios bexa.

5 Ná le'a pla bexa fariseo na ndangea ladna Jesús ngwaso' ndab:

—Le'a bexa na'anpa xa judio nsabndo'ka yoo be'e be xabgi'i wa, no

yankeaka bexa ley ten Dios, ta mke'a Moisés.
6 Le'a be apostol no bexa nchansu be xmen Jesús wa cha mzhealbe, mbidi'izh bexa ná xte'e nsabndo' gun bexa.
7 Ngol gor tant dub stub bexa ndeyadi'izhbe, le'a Pedr cha ngwaso' ndab:
—Bego nak beuna xmen Jesús, le'a bego uni'íka le'a mas polta le'a Dios mti na' gayadi'izh na' di'izh wen ten Jesús ndo' bexa na'anpa xa judio, ndontsa no bexa gungea ladna-yá.
8 Le'a Dios, xa nchando' lado'o beuna, msa'a Espíritu ten na ndo' bexa wa lak msa'a xa-yá ndo' beuna, ta nluu le'a Dios no bexa wa nkwea' ladna.
9 Le'a Dios parej mbinno bexa wa no beuna, mtsambi'i xa lado'o bexa, geal le'a bexa ndangea ladna Jesús
10 Ná nat, ¿xta'an nlad bega gun bega dub ta lá nsak ladna Dios zha? ¿Xta'an nlad bega yankea bexa be ley ni be usan gox ten beuna ni le'a beuna lá ngun gan ngankea-yá?
11 Le'a beuna ndi uni'íka le'a ta na nkwea' ladna Jesús beuna, ta we'e ulo'o Dios beuna ndo' be ke ten beuna no liga bexa na'anpa xa judio.
12 We'e le'a itea be men wa ndon xe ute. Cha mla'ach bexa ta ndadi'izh Bernabé no Pabl xte'e mbinti'in Dios bexa, mbin bexa sian be uyon ten Dios lat be men na'anpa xa judio.
13 Le'a gor na mtayadi'izh Bernabé no Pabl, le'a Jacob uka'ab ndab:
—Bego nak beuna xmen Jesús, bla'ach bego ta gáp na' ndee.
14 Le'a Simón Pedr ba' mbidi'izh xte'e utsin mbinno Dios bexa na'anpa xa judio lak gor ned, ndontsa no bexa gak xmen Dios.
15 Le'a ta wa nak lak ta mke'a bexa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta, ndab Dios:

16 Le'a gal dub wizh le'a na' ilengal,
cha uso' na' dub xa inibe'e lak unibe'e David.
Le'a ta unibe'e David wa cuent dub ni'i gox ulate, ná le'a na' ixiste-yá,
yuncha'aw na'-yá lakka ngok-a zha ned wa,
17 ndontsa iteata be men syo'o gan ukwa'an na',
bexa na mti na' gak bexa xmen na'.
18 Le'a na' nak Dios Xa Nibe'e ndáp ta ndee ndo' be men tiemp polkata.

19 We'e no ndab Jacob:
—Ta we'e nsak na' na'anpa kich ladna beuna bexa na'anpa bexa judio, bexa nlad gak xmen Dios.
20 Ndi utu'ubtsa beuna dub git gab-a na'antapa gaw bexa be xnab nsa'a be men ndo' be dios gizhliyo, no na'anpa ugal bexa dub xa na'anpa xa ten xa, no lá gaw bexa be man lá utsi'i ten no ni ten lá gaw bexa.
21 Le'a bexa nsabndo' li gun, le'a gast tiemp polta le'a kadga dub gezh nchoka men ndo'ol ley mke'a Moisés. Kadga wizh ne'e bexa ndo'olga bexa ta wa len be ni'i sa nzhealbe beuna bexa judio.

Be apostol mtu'ub git ndo' bexa na'anpa xa judio

22 We'e le'a be apostol, no bexa nchansu be xmen Jesús, no iteata be xmen Jesús wa cha mbidi'izh utu'ub bexa pla be xabgi'i ya'no Pabl no Bernabé gezh Antioquía. Mti bexa Judas xa no nsalea' Barsabás, no Silas, top xabgi'i nsak lat bexa wa.
23 Lnde'e ndab git go'o bexa Antioquía wa:

"Le'a besa nak be apostol no besa nchansu be xmen Jesús no iteata be xmen Jesús sa ndee, ntu'ub besa git ndee ndo' bego na'anpa xa judio no nak xmen Jesús wa, bego ncho Antioquía no Siria no Cilicia.
24 Le'a besa mbi'ín le'a ncho be men uto'o lat besa, nluu bexa dub ta'a ngochgek bega. Nibe'e bexa yoo be'e bega xabgi'i no yankea bega ley mke'a Moisés. Ná le'a besa na'anpa le'a utu'ub bexa uluu bexa ta wa.
25 Nat mbidi'izh besa ulaxo'ob besa pla xabgi'i ncho lat besa ndee. Le'a bexa wa gi'idno Pabl no Bernabé be ltsa'a beuna,
26 bexa ndun ti'in ten Jesucristo guni'i xte'e gunno be men bexa.

27 Ta we'e utu'ub besa Judas no Silas,
le'a bexa wa gi'id yadi'izh masta xte'e nak
ta mke'a besa ndo' git ndee.
28 Le'a Espíritu ten Dios mluu ndo'
besa lá gabta besa ni stub ta'a mas gun
bega, guntsa bega ta nsabndo' ndee:
29 Lá gaw bega be'al ten man nsa'a
bexa xnab ndo' dios gizhliyo, no lá gaw
bega ten no be'al ten be man lá utsi'i ten,
no lá ugal bega stubga xa na'anpa xa ten
bega. Tal le'a bega uxobgek ndo' be ta
ndee, le'a bega wen nak ndo' Dios. Nzheal
beuna stub wizh."

30 We'e le'a idap bexa na li mtu'ub bexa
wa ncha'be Antioquía. Le'a gor ulaya'
bexa sa wa, cha mchealte bexa itea be
xmen Jesús. Cha msa'a bexa git wa ndo'
bexa Antioquía wa.
31 Le'a be xmen Jesús wa cha mbi'il ta
nkeani'i ndo' git wa, cha uzhe'eb mten
ladna bexa.
32 Le'a Judas no Silas nak xa ndadi'izh
sakndo' Dios, ta we'e kwen mbidi'izh
bexa, mlu'uzh bexa no mtenxe'a bexa be
men Antioquía.
33 Le'a bexa wa dub nde'ep utencho sa
wa. We'e le'a gor na mka'an bexa sa wa,
le'a bexa gezh wa ndab le'a Dios gakno
bexa nes nsea' bexa. Cha nsea'be bexa
le'aka Jerusalén ndo' bexa mtu'ub bexa
wa.
34 Ná le'a Silas ndi mya'an Antioquía.
35 Le'a Pabl no Bernabé no mya'an
Antioquía no stapla bexa wa, nluu bexa
di'izh ten Jesús no ndadi'izh bexa di'izh
wen ten Jesús ndo' be men.

Pabl mteltsa'a no Bernabé

36 Tso'oma wa le'a Pabl ndab ndo'
Bernabé:
—Le'a beuna ya'ina' be xmen
Jesús ndencho itea be gezh sa na li
ngwa'yadi'izh beuna di'izh ten Dios wa,
ná xte'e nde bexa.
37 Le'a Bernabé nlad go'o bexa no Juan,
xa noga nsalea' Marc.
38 Ná le'a Pabl nsak lá utsin nak go'o
bexa xa, le'a xa wa mka'an wats bexa
Panfilia, cha na'antapa no xa ngakno
bexa.
39 Le'a Pabl no Bernabé uteyoto'o, cha
mteltsa'a bexa. Le'a Bernabé cha mbi'i
Marc, cha uyo'o bexa len dub barco si'il
ncha'a isla Chipre.
40 Le'a Pabl mtiga ndi Silas, cha ncha'be
bexa. Le'a bexa ndencho sa wa mla'a
bexa wa ndo' ya'a Dios ula'ach bexa.
41 We'e utid Pabl no Silas sa nsalea' Siria
no Cilicia, mtenxe'a bexa be xmen Jesús
kadga sa nzhealbe bexa sa wa.

16

Timoteo ncha'ano Pabl no Silas

1 Tso'o wa le'a Pabl utid gezh Derbe, cha
ulaya' xa gezh Listra, sa ncho Timoteo xa
no nak xmen Jesús. Le'a xna'a xa wa xa
judio noga ndangea ladna Jesús. Le'a xus
Timoteo wa xa griego.
2 Le'a be xmen Jesús ndencho Listra no
Iconio ndab le'a Timoteo dub xa wenka.
3 Le'a Pabl nlad go'o Timoteo, ta we'e
ulo Pabl be'e Timoteo lak ndun bexa
judio. Li mbin xa ndontsa na'anpa gakloo
bexa judio, le'a itea bexa judio ndencho
sa ya' bexa wa uni'í le'a xus Timoteo xa
griego.
4 We'e le'a Pabl no be ltsa'a xa ncha'tid
sian be gezh, ndadi'izh bexa ndo' be
xmen Jesús xta'an unibe'e be apostol no
bexa nchansu be xmen Jesús ndencho
Jerusalén wa.
5 We'e le'a be men wa mas mge' ladna
Jesús, no kad wizh mas nsayak kwa'ad
bexa.

Dios ndab ya' Pabl Macedonia

6 Le'a Espíritu ten Dios lá ula'a gudi'izh
bexa di'izh ten Jesús ndo' be men región
Asia. Cha ndi ncha'tid bexa sa nsalea'
Frigia no Galacia.
7 Le'a gor ulaya' bexa wa Misia,
mbinbe'e bexa ncha'be bexa Bitinia. Ná
le'a Espíritu ten Dios lá ula'a nga'be bexa
sa wa.
8 Cha utid bexa Misia gast ulaya' bexa
gezh Troas.
9 We'e le'a gor te'al le'a Pabl cuent
ta mche'a ladna xa uni'í xa dub xabgi'i
región Macedonia nso' ndo' Pabl ndab xa
gi'id yakno Pabl bexa Macedonia wa.
10 Ngol tso'o wa cha mbin list besa ya'be
besa Macedonia. Uni'í besa le'a Dios nlad
ya'yadi'izh besa di'izh wen ten Jesús ndo'
be men sa wa.

Be men gezh Filipos mke'a Pabl no Silas litgi'ib

11 Le'a Troas wa cha uyo'o besa len dub barco si'il ncha'a isla Samotracia. Le'a stubtsa wizh ulaya' besa gezh Neápolis.

12 Cha ncha'be besa gezh Filipos, dub gezh nsak nde región Macedonia, no le'a-yá dub gezh le'a Roma nibe'e. Cha uyo'o besa sa wa pla wizh.

13 Le'a ngol dub wizh ne'e be men, cha uto'o besa len gezh wa ngwa' besa to'o yowbe'e, sa nda'yadi'izhno be men Dios. Cha usob besa mbidi'izh besa ndo' be xagots mzhealbe sa wa.

14 Le'a dub bexa wa nsalea' Lidia, dub xa ndankea Dios. Le'a xa dub xa gezh Tiatira, no nsi'i uti'ix xa lad konch ta uyap nsak. Le'a gor wa le'a Dios mxa'al lado'o xa, ndontsa mas ula'ach xa ta ndadi'izh Pabl.

15 Le'a xagots wa cha utalea', no be ltsa'a xa. We'e cha ndab xa ndo' besa:

—Tal le'a bega nsak le'a na' noka ndangea ladna Jesús, wa'a beuna ya'an bega ta lid na'.

Cha ngwa'yo'o besa ta lid xa.

16 Stub wizh gor ncha'be besa sa li ndadi'izhno be men Dios wa, mzhe'al besa dub xagots ben ncho mbi bxin len lado'o na. Le'a mbi bxin wa nsa'a juers ngenna xagots wa be ta uga'ach, ndun xa gan sian med nka'a be xwan xa.

17 Le'a xagots wa cha usaxan usankea tso'o Pabl no besa, uge' ndab xa:

—¡Le'a bexa ndee bexa ndun ti'in ten Dios nsob gibe'a! ¡Ndadi'izh bexa ndo' bega xte'e nak nes ncho gealnaban!

18 Sian wizh li mbinno xa besa, gast ngol dub wizh le'a Pabl ngwa'ine'e ladna ta wa. Cha mgeakso' Pabl ndab ndo' mbi bxin wa:

—Le'a juers ten lea' Jesucristo le'a na' nibe'e ndo' lu, uto'o len lado'o xagots ba'.

Le'a mbi bxin wa cha bi le'a gor wa uto'o len lado'o xa wa.

19 Le'a be xwan xagots wa cha uni'í le'a bexa yá na'anta xte'e gun gan med, cha usen bexa Pabl no Silas mbi'i bexa ndo' bexa nakti'in.

20 Cha ndab bexa ndo' bexa nakti'in wa:

—Le'a bexa judio ndee nchealuyo be men gezh ndee.

21 Nluu bexa be costumbr xa'aga, ta lá nsabndo' yankea beuna, le'a beuna ndee be men nibe'e Roma.

22 We'e cha kwa'ad be men ngoklopa ndo' Pabl no ndo' Silas. Le'a be men nakti'in wa cha unibe'e itate xab bexa, nsea kin be soldad bexa no bar.

23 Tso'o na li uzhe'eb udin be soldad wa Pabl no Silas, cha mke'a soldad bexa litgi'ib. Cha unibe'e bexa ndo' xa nla'ach litgi'ib wa uzhe'eb ula'ach xa bexa wa.

24 Le'a gor na mbi'ín xa li nla'ach litgi'ib ta wa, cha mkiko xa Pabl no Silas dub cuart nde mas xanxá sa wa. Cha mkiko xa ya'axo'o bexa wa lat top ble'a ya, dub sa ni lá yoo gan ito'o bexa.

25 Ná ngol utol te'al le'a Pabl no Silas ndadi'izhno Dios, no ndalto'o bexa ndo' Dios. Le'a itea bexa nkea litgi'ib wa no ndeyo'ón ta wa.

26 Zha le'a dub xo'o si'ilpa usaxan nsayakla mkwi'in idub sa nde litgi'ib wa. Bi le'a gor wa cha mya'al iteanak be puert ten litgi'ib, no mya'ak caden nchii itea bexa nkea sa wa.

27 Le'a xa nla'ach sa wa cha uban, cha mna'la xa le'a be puert wa nso'nya'albe. Cha ulo'o xa spad ten xa ndi'izh gut xa le'aka le'a xa, le'a xa ndanbe'e le'a bexa nkea litgi'ib wa itea mxo'onbe.

28 Ná le'a Pabl cha uge' ndab:

—Na'anpa lba'a gun ga, le'a besa iteaka ndencho sa ndee.

29 We'e le'a xa nla'ach sa wa unab dub xe'a isu sa wa, cha uxax ncha'a xa uyo'o xa len wa. Cha msaxib xa ndo' Pabl no ndo' Silas, nxis xa tant nzheb xa.

30 Cha ulo'o xa bexa wa, cha ndab xa:

—¿Xte'e gun na' ndontsa gap na' gealnaban ndo' Dios zha?

31 Le'a bexa wa uka'ab ndab:

—Bge' ladna ga Jesucristo, we'e gap ga gealnaban, no bexa ncho ta lid ga.

32 Cha mbidi'izh bexa di'izh ten Jesús ndo' xa wa no ndo' itea bexa ncho ta lid xa.

33 Bi le'a gor te'al wa le'a xa nla'ach litgi'ib cha mbin ramed las Pabl no Silas. Cha utalea' xa no itea bexa ta lid xa.

34 Cha myo'o xa Pabl no Silas ta lid xa, cha msa'a xa ta gaw bexa. Cha uzhe'eb mten ladna xa no itea bexa ta lid xa geal mbingea ladna bexa Dios.

35 Le'a gor ngot xe'a wa le'a bexa
nakti'in unibe'e ndo' soldad ya'yab ndo'
xa nla'ach litgi'ib wa ko'o xa Pabl no Silas.
36 Le'a xa nla'ach sa wa cha ndab ndo'
Pabl:
—Le'a bexa nakti'in wa unibe'e ito'o
bega. Nat syo'o gan ya'be bega.
37 Ná le'a Pabl ndab ndo' be soldad wa:
—Le'a besa xa Roma, ná udin bexa besa
ndo' ga'al be men, ni lá ngab bexa xá ke
na-yá. Cha mkiko bexa besa litgi'ib ndee.
Ná nat nlad bexa xga'ach ya'be besa. Gud
bega ndo' bexa wa le'aka gidlo'o besa.
38 Le'a bexa cha ngwa'yab ta wa ndo'
bexa nakti'in. Le'a bexa wa cha mzheb
gor na mbi'ín bexa le'a Pabl no Silas bexa
Roma.
39 Cha ngwa'inab bexa nakti'in gunge'
ladna bexa be ta li utid wa. Cha ulo'o bexa
Pabl no Silas, cha unab bexa ika'an bexa
gezh wa.
40 We'e le'a gor na mto'o Pabl no Silas
litgi'ib, cha ncha'a bexa ta lid Lidia. We'e
mlu'uzh bexa be xmen Jesús sa wa, cha
mka'an bexa gezh wa.

17

Bexa gezh Tesalónica uzhe'eb ngokloo ndo' Pabl no ndo' Silas

1 We'e cha utid Pabl no Silas gezh
Anfípolis no gezh Apolonia. Cha ulaya'
bexa gezh Tesalónica, sa nde dub ni'i sa
nzhealbe bexa judio.
2 Le'a Pabl cha ncha'a sa wa wizh ne'e
bexa, lakka ndun xa itea be gezh sa nda'
xa. We'e chon sman mbidi'izh Pabl ndo'
bexa sa wa.
3 Ndab xa le'a lak nkeani'i di'izh ten
Dios, le'a Cristo lika nsabndo' kwea' itid
no gat xa, no yaste xa ndo' gealgut. No
ndab Pabl:
—Le'a Jesús xa lnde'e ndadi'izh na'
ndo' bega, le'a xa wa le'a nak Cristo xa
mtu'ub Dios.
4 Le'a ncho bexa wa mbingea ladna
ta wa, cha dubtsa myak bexa nsea Pabl
no Silas. No kwa'ad bexa na'anpa xa
judio ndankea Dios cha no mbingea ladna
Jesús, no kwa'ad be xagots nsak.
5 Ná le'a bexa judio na na'anpa
ngungea ladna Jesús wa cha ngokloo geal
kwa'adpa bexa judio no mbingea ladna.
Le'a bexa wa cha mchealte pla be xabgi'i
ugap. We'e le'a bexa judio wa no bexa
ugap wa mbin gan ngokloo kwa'adpa
bexa gezh wa, gast uzhe'eb dub uyo uyo'o
sa wa. Cha uyo'o juers bexa len lid dub
xa nsalea' Jasón, nkwa'an bexa Pabl no
Silas, ndontsa yak cuent bexa ndo' bexa
nakti'in.
6 Parea lá ngaizheal bexa Pabl no Silas,
cha mbi'i juers bexa Jasón no stapla be
xmen Jesús. Cha myun bexa cuent bexa
ndo' bexa nakti'in, uge' ndab bexa:
—Le'a bexa ngo uyo idub ndo' gizhliyo
wa nat nseabega sa ndee.
7 Le'a Jasón ndee nsa'a ta lid na uyo'o
bexa. Ná le'a itea bexa wa lá nxobgek
ndo' César xa nibe'e Roma, ndab bexa
ncho stubga xa mas nibe'e nsalea' Jesús.
8 We'e le'a bexa nakti'in no be men gezh
wa uzhebpa ngokloo bexa, gor na mbi'ín
bexa ta wa.
9 Ná le'a Jasón no be ltsa'a xa cha utixtsa
dub mult ndo' bexa nakti'in, cha mya'ak
bexa.

Pabl no Silas ngwa' gezh Berea

10 Le'a gor uyo'o te'al le'a be xmen Jesús
wa cha uxax mtu'ub Pabl no Silas gezh
Berea. Cha uyote bexa len ni'i sa nzhealbe
bexa judio.
11 Le'a bexa ncho Berea wa mas
utsin nak ndo' lak nak bexa Tesalónica,
le'a bexa Berea uzhebpa nla'ach xta'an
ndadi'izh Pabl no Silas. No itea wizh ntsid
bexa ta nkeani'i di'izh ten Dios, ndontsa
ini'í bexa naga ta ugeaka ta ndadi'izh itop
bexa wa.
12 Ta we'e le'a kwa'ad bexa judio wa
no mbingea ladna Jesús. No kwa'ad bexa
na'anpa xa judio, be xagots no be xabgi'i,
mbingea ladna Jesús.
13 Ná le'a gor na mbi'ín bexa ju-
dio ndencho Tesalónica, le'a Pabl
ndadi'izhgal di'izh ten Jesús gezh Berea
wa, cha uto'o pla bexa ncha'be bexa
sa wa. Cha mbin bexa gan ngokloo
kwa'adpa be men Berea ndo' Pabl.
14 Ná le'a be xmen Jesús uxax mbi'i Pabl
lad to'o nitsdo'o. Le'a Silas no Timoteo
myanyo'o Berea.
15 Le'a pla bexa cha mbi'i Pabl gast gezh
Atenas. Cha ndab Pabl ndo' bexa wa:

—Le'a gor na yach bega gezh Berea, cha gud bega ndo' Silas no ndo' Timoteo uxax gi'id bexa gezh Atenas ndee.

Pabl ncho Atenas

16 Ndalen li nchonkea Pabl ilen Silas no Timoteo gezh Atenas wa, le'a Pabl kwea' ncho ladna uni'í xa xte'eta uzhe'eb ndankea be men be dios gizhliyo.
17 We'e le'a len ni'i sa nzhealbe bexa judio, mbidi'izhno Pabl bexa judio no bexa na'anpa xa judio, bexa ndankea Dios. No ndo' bexa nzhe'al Pabl ndo' xge'e wa itea wizh ndadi'izh Pabl.
18 No mbidi'izhno Pabl pla bexa epicúreo no bexa estoico, le'a ta wa top partid men ncho Atenas wa. Ncho bexa wa ndab:

—¿Xte'e nak ta ndadi'izh xa ndee zha?

Le'a ncho bexa uka'ab ndab:

—Nsak na' cuent ten be dios xa'aga ndadi'izh xa.

Le'a bexa li ndab geal le'a Pabl ndadi'izh di'izh wen ten Jesús ná xte'e mban Jesús.
19 Le'a bexa wa cha mbi'i Pabl sa nsalea' Areópago, dub sa nzhealbe be men gezh wa. Cha ndab bexa ndo' Pabl:

—Gud go ndo' besa xta'an ta ndadi'izh go wa.

20 Le'a go ndadi'izh dub ta nunk besa gol go'ón. Nat nlad besa go'ón besa ná xta'an ta wa.
21 Le'a bexa Atenas no bexa xa'aga ndencho gezh wa, ndal ladna bexa ndadi'izh bexa no ndo'ón bexa sbe'en be ta ti'i ulensea.
22 We'e le'a Pabl cha ngwaso' lat bexa ten Areópago wa, cha ndab xa:

—Bego xa Atenas, uní na' le'a bega uzhebpa ndankea be dios ten bega.

23 Le'a sa ndalti'id na' len gezh ndee, uní na' be sa ndankea bega be dios wa. No mzheal na' dub sa nkea dub letr ndab-a: "Dub dios na'an ton nchando'." Le'a Dios wa xa na li ndankea bega maska na'anpa nchando' bega xa, le'a na' cuent ten Dios we'e ndadi'izh.
24 'Le'a Dios we'e mbinde'e gizhliyo no itea be ta nde ndo' gizhliyo, no nak xa Xwan gibe'a no gizhliyo. Le'a xa wa lá nyo'o len be latbado'o ndande'e men,
25 ni lá nki'in gakno be men xa. Le'a xa le'a nsa'a gealnaban ten iteanak be men, no nsa'a xa iteanak be ta'a nki'in be men.
26 'Le'a Dios mbinde'e dubtsa xabgi'i, cha we'e ulen itea ndo' be men ndo' idub nax gizhliyo. No ndab xa polga ilen itea ndo' be men wa no pa yoo bexa.
27 Li ndontsa ukwa'an be men Dios no izheal bexa Dios, le'a Dios na'anpa sit nso' wats kadga dub beuna.
28 Le'a juers ten Dios le'a beuna nban no nsea beuna no ncho beuna. Le'a lat bega no ncho bexa ndab: "Le'a beuna nak be xin Dios."
29 Tal le'a beuna nak xin Dios, lá nsab-ndo' gunbe'e beuna le'a Dios nak cuent be dios nakcha'aw oro no plata no ge', be ta ndancha'aw be men laktsa ndanbe'e bexa.
30 Le'a Dios pol-lata mbinge' ladna ndo' be men, le'a bexa lá ini'í xte'e nsabndo' gun bexa. Ná nat le'a Dios nibe'e ndo' itea be men nde ndo' gizhliyo ula'a bexa be ta ugap nak bexa.
31 Le'a Dios ulo dub wizh le'a dub xa mti Dios gab ga'al ndo' itea be men ná xta'an mbin bexa. Le'a Dios le'a mxiste xa wa ndo' gealgut, ndontsa ini'í itea be men le'a Dios le'aka mti xa.
32 Le'a gor na mbi'ín bexa ta na mban dub xa ndo' gealgut, we'e ncho bexa wa mxi'idno Pabl. Ná ncho bexa ndab ndo' Pabl:

—Stub wizh go'ónta besa ta ndab go wa.

33 We'e le'a Pabl cha mka'an lat bexa wa.
34 Ná le'a ncho bexa wa mbingea ladna ta mbidi'izh Pabl, cha dubtsa myakno bexa Pabl. Le'a lat bexa wa ncho dub xa nsalea' Dionisio, dub xa ten Areópago wa. No dub xagots nsalea' Dámaris no stapla bexa mbingea ladna Jesús.

18

Pabl ngwa'yo'o gezh Corinto

1 Tso'o wa le'a Pabl cha uto'o Atenas ncha'a xa gezh Corinto.
2 Le'a sa wa mzhe'al xa dub xabgi'i judio nsalea' Aquila, dub xa Ponto. Le'a xa wa ti'i mla'ncha' mto'o Italia no xagots ten xa Priscila. Ncha'be bexa Corinto geal le'a Claudio, xa nibe'e Roma, ulantu'ub

iteanak bexa judio gezh Roma. Le'a Pabl
cha ngwa'ina' bexa wa,
3 cha ngwa'yo'o Pabl wats bexa ndontsa
junt gun bexa ti'in, le'a bexa no ndande'e
ni'ilad, ltsa'a ti'in ndun Pabl.
4 Le'a itea be wizh ne'e be men, le'a Pabl
ndadi'izh len ni'i sa nzhealbe bexa judio.
Nlad xa le'a bexa judio nsea bexa na'anpa
bexa judio no gungea ladna Jesús.
5 Cha mto'o Silas no Timoteo región
Macedonia wa, ncha'a bexa Corinto. Le'a
Pabl sbe'en ndadi'izh di'izh ten Jesús,
ndab xa ndo' bexa judio le'a Jesús le'aka
nak Cristo xa mtu'ub Dios.
6 Ná le'a bexa judio ndi usaxan ndakloo,
no kwea' uní'i bexa ndo' Pabl. Le'a Pabl
cha utib xab na, ta nluu le'a Dios lá nsak
ladna lak nak bexa wa, cha ndab xa ndo'
bexa wa:
—Tal Dios utsaksi bega, le'a ta wa
na'anpa ke ten na', le'a ta wa ke tenka
bega. Le'a nat le'a na' nda'uluu ndi bexa
na'anpa xa judio.
7 Cha mka'an Pabl ni'i wa, ncha'a
xa ta lid dub xa nsalea' Justo, dub xa
ndankeapa Dios. Le'a xa wa ncho gax
wats sa nde ni'i sa nzhealbe bexa judio.
8 Le'a dub xa nsalea' Crispo xa nchansu
sa wa no mbingea ladna Jesús no itea be
ltsa'a xa. No kwa'adta bexa Corinto gor
na mbi'ín bexa ta mbidi'izh Pabl wa, cha
mbingea ladna bexa-yá, no cha utalea'
bexa.
9 Ngol dub te'al le'a Pabl cuent ta
mche'a ladna uni'í le'a Jesús ndab ndo'
xa:
—Lá izheb lu gudi'izh lu di'izh ten na',
10 le'a na' noka nso' wats lu, ta we'e
na'an ton gun gan ugap gunno lu. Le'a
gezh ndee kwa'adpa be xmen na' ncho.
11 Le'a Pabl cha ngwa'yo'o Corinto wa
dub li'in ncho xo'op mbe'e, nluu xa be
men di'izh ten Dios.
12 Parea ngol zha nibe'e dub xa nsalea'
Galión idub Acaya wa, we'e le'a pla bexa
judio cha mzhealbe, cha mbi'i bexa Pabl
ndo' Galión.
13 Cha ndab bexa ndo' Galión:
—Le'a xa ndee nkesea uluu be men
yankea bexa Dios ndi stubga mod, dub ta
na'anpa nibe'e ley ten besa.
14 Le'a gor na ndi'izh utsakndo' Pabl,
le'a Galión ndab ndo' bexa judio:
—Bego xa judio, tal le'a xa ba' ndun dub
ta ugap, no tal xa ndun dub ta'a lá nibe'e
ley ten Roma, le'a na' slachka ta gab bego.
15 Parea le'a bego ndeyo cuent ten be
di'izhtsa, no xte'e lea' be men, no ta nibe'e
ley ten bega xa judio. Ta we'e begoka bin
regl ta ndee, le'a na' lá yate ndo' cuent
ndee.
16 Le'a Galión cha unibe'e itate bexa sa
wa.
17 Le'a be men na'anpa xa judio cha
usen xa nsalea' Sóstenes, xa nchansu ni'i
sa nzhealbe bexa judio wa. Cha udin bexa
xa wa ndo' ga'al Galión. Ná le'a Galión
na'anta xte'e ngunno bexa.

Pabl myach gezh Antioquía

18 Le'a Pabl sianta wizh ngwa'yo'o gezh
wa. Cha mla'a xa be xmen Jesús sa wa,
ncha'a xa gezh Cencrea. Cha mchizh Pabl
gek na, ta nluu le'a xa mbinka dub ta
ndab xa ndo' Dios gun xa. Cha uyo'o xa
len dub barco si'il no Aquila nsea Priscila,
cha ncha'be bexa región Siria.
19 Le'a tol nes wa le'a bexa ulaya' gezh
Éfeso, cha mteltsa'a Pabl no bexa wa. Cha
ncha'yadi'izh Pabl ndo' bexa judio len ni'i
sa nzhealbe bexa wa.
20 Le'a bexa wa unab ndo' Pabl yoo Pabl
sa wa stapla wizh, ná le'a Pabl lá ka'ab.
21 Cha mka'an Pabl sa wa, ndab xa ndo'
bexa wa:
—Le'a na' nsabndo'ka Jerusalén iti'id
ujest nsea ndee. Tal le'a Dios nlad le'a na'
syachka gal ina' na' bega stub biaj.
Cha uyo'o xa len dub barco si'il mka'an
xa Éfeso.
22 Le'a gor ulaya' barco wa gezh Ce-
sarea, cha ncha'a Pabl Jerusalén ndontsa
inidi'izh xa ndo' be xmen Jesús sa wa.
We'e cha ncha'a xa gezh Antioquía ten
Siria.
23 Le'a xa cha uyo'o dub nde'ep sa
wa, cha ncha'agal xa Galacia no Frigia,
ndadi'izhno xa be xmen Jesús, ndontsa
ga'al kwe bexa ndo' Jesús.

Apolos ngwa' gezh Éfeso no región Acaya

24 Le'a Éfeso ulaya' dub xa judio nsalea'
Apolos, dub xa gezh Alejandría. Le'a
xa wa uzhebpa dub xa ndák ndadi'izh.

No uzhebpa nchando' xa di'izh polta ten
Dios.
25 Le'a xa wa mtsid nes ten Jesús, no
idub ncho ladna xa ndadi'izh xa ta wa
ndo' be men. Ta ugeaka ta nluu xa wa,
parea nluu xa laktsa mbidi'izh Juan cuent
ten Jesús zha ulalea' Juan be men.
26 Le'a gezh Éfeso wa le'a Apolos us-
axan ndadi'izh ndo' be men len ni'i sa
nzhealbe bexa judio. Ná le'a gor na
mbi'ín Priscila no Aquila xte'e ndadi'izh
xa wa, cha mbi'i bexa xa ta lid bexa. Cha
mas wen mluu bexa ndo' xa xte'e nak nes
ten Dios.
27 We'e le'a Apolos nlad ya' región
Acaya, cha ndab be xmen Jesús gezh
Éfeso wa le'a ta wa ta wenka. No mke'a
bexa dub git mbi'i Apolos ndo' be xmen
Jesús ndencho Acaya wa, ndontsa utsin
gak bexa ndo' Apolos. Le'a gor na ulaya'
xa Acaya, le'a ta ndadi'izh xa wa uzhe'eb
ngokno bexa na ndangea ladna Jesús wa.
28 Ndab Apolos ndo' bexa judio le'a ta
ndanbe'e bexa wa na'anpa le'a nak, dub
mod na lá gun bexa gan ika'ab bexa. Le'a
xa mbidi'izh lak nkeani'i di'izh ten Dios,
nluu xa le'a Jesús le'aka nak Cristo, xa
mtu'ub Dios.

19

Pabl ngwa' Éfeso

1 Le'a zha li ncho Apolos Corinto wa,
le'a Pabl utid sa ndi'ib be ge'e ubi'i, cha
ulaya' xa gezh Éfeso. Le'a sa wa cha
mzhe'al xa pla be xmen Jesús.
2 Cha unabdi'izh xa ndo' bexa ndab xa:
—¿Uyo'o Espíritu ten Dios len lado'o
bega, gor na mbingea ladna bega Jesús
zha?
Le'a bexa wa uka'ab ndab:
—Ni lá ndo'ón besa ti ncho Espíritu ten
Dios.
3 Le'a Pabl cha ndab:
—¿Xte'e utalea' bega zhaga?
Le'a bexa uka'ab ndab:
—Utalea' besa lak ulalea' Juan be men
wa.
4 Le'a Pabl cha ndab:
—Le'a Juan ulalea' bexa na mla'a be
ta ugap nak bexa, no ndab Juan gungea
ladna bexa xa na nsea tso'o Juan wa. Le'a
ta wa Jesús xa nak Cristo.
5 Le'a gor na mbi'ín bexa ta wa, cha stub
biaj utalea' bexa len nits, ta nluu le'a bexa
xmenka Jesucristo.
6 Cha mxo'ob Pabl ya'a na gek bexa, cha
no bexa uyo'o Espíritu ten Dios len lado'o
na. Cha usaxan bexa ndadi'izh bexa
stubga di'izh, no ndadi'izh bexa sakndo'
Dios.
7 Le'a bexa wa pa dub tibtop xabgi'i.
8 Le'a pa chon mbe'e be wizh sabd le'a
Pabl nda'uluu be men len ni'i sa nzhealbe
bexa judio. Ni lá nzheb Pabl ndadi'izhno
bexa wa ná xte'e nibe'e Dios be men,
ndontsa no bexa gungea ladna ta wa.
9 Ná le'a ncho bexa wa myak ngud
lado'o na, ni lá ka'ab bexa gungea ladna
bexa ta ndadi'izh Pabl. Ndi kwea' uní'i
bexa ndo' ga'al be men cuent ten Nes ten
Cristo. Ta we'e le'a Pabl cha mteltsa'a
bexa wa, mbi'i xa bexa ti'i mbingea ladna
Jesús dub ni'i scuel ten dub mech nsalea'
Tirano. Cha itea wizh mluu Pabl bexa sa
wa.
10 Pa stop li'in li mbin Pabl gast itea
bexa Asia wa mbi'ín di'izh ten Jesús, bexa
judio no bexa na'anpa xa judio.
11 Le'a Dios le'a msa'a juers mbin Pabl
be uyon uzhe'eb ndanseana be men,
12 gast ncho bexa mbi'i bay ten Pabl no
dub xab Pabl ndo' bexa gizh no ndo' bexa
ncho mbi bxin len lado'o na. Cha myakna
bexa gizh wa no uto'o mbi bxin len lado'o
bexa.
13 Ná le'a ncho bexa judio ndesea gezh
Éfeso no nlad kontu'ub be mbi bxin ncho
len lado'o be men. Le'a bexa wa no
mbinti'in lea' Jesús, ndab bexa ndo' be
mbi bxin wa:
—Le'a juers ten lea' Jesús na ndadi'izh
Pabl wa, nibe'e na' uto'o len lado'o xa ba'.
14 Le'a ta wa ta ndun dub ga'ad xin dub
xa judio nsalea' Esceva, dub ule'ay nibe'e.
15 Ná ngol gor le'a dub mbi bxin wa
uka'ab ndab ndo' bexa wa:
—Na' nchando' Jesús wa, no uní na'
ton nak Pabl. ¿Ná le'a bego zha, ton nak
bego?
16 Le'a xabgi'i na ncho mbi bxin len
lado'o na cha usaxan udin bexa wa. Le'a
xabgi'i wa ndi mbin gan ndo' bexa, no
mtsawi'i xa bexa. Le'a bexa na'antapa
nak be xab na mxo'on bexa ta lid xabgi'i
wa.

17 Le'a itea bexa Éfeso wa, bexa judio
no bexa na'anpa xa judio, le'a gor na
mbi'ín bexa ta wa, cha mzheb bexa, ndab
bexa le'a lea' Jesús uzhebpa ta juert nak.
18 No kwa'ad bexa na ti'i mbingea ladna
Jesús cha mbidi'izh ndo' be xmen Jesús be
ta ugap ngok bexa.
19 Le'a kwa'ad bexa wa bexa mbin ta
bruj. Le'a bexa wa mbi'i be libr ten na,
cha mtso'ol bexa-yá ndo' ga'al itea be
men. Le'a be libr wa nsak pa dub tol
gayo'o mil med plata.
20 Li mluu Dios juers ten na, cha mas
mte'achso di'izh ten Jesús, no mas kwa'ad
be men mbingea ladna ton nak Jesús.
21 Tso'o wa le'a Pabl ulo ladna itid be
gezh nde Macedonia no Acaya, cha ilaya'
xa gast Jerusalén. No mbinbe'e xa gor na
ito'o xa Jerusalén wa, le'a xa nsabndo' ya'
Roma.
22 Cha mtu'ub Pabl Timoteo no Erast,
top bexa na ndakno xa, ya' bexa Mace-
donia. Le'a Pabl cha mya'an ste'ep Asia
wa.

Dub uyo si'il uyo'o Éfeso

23 Le'a zha we'e uzhe'eb ngokloo be
men Éfeso wa ke ten Nes ten Cristo.
24 Uyo'o dub xabgi'i nsalea' Demetrio,
xa ndande'e be ta plata, be ta byux cuent
latbado'o ten Diana dios ten bexa. Le'a
Demetrio wa sian med ndun gan no bexa
ndunno xa ti'in.
25 Le'a xa wa mchealte bexa, cha ndab
xa:
—Le'a bego uni'íka le'a beuna ti'in
ndeema sian med nzheal beuna.
26 Ná le'a bega na'ka no ndo'ónka bega,
le'a xa nsalea' Pabl ndadi'izh le'a be dios
ndande'e men, le'a ta wa na'anpa nak
dios. Le'a kwa'ad men ndangea ladna ta li
ndab Pabl, bexa gezh Éfeso ndee no gast
idub región Asia ndee.
27 Le'a be men rages lá isi'ita ta
ndande'e beuna ndee, no rages lá
yankeata bexa latbado'o ten dios si'il
Diana. No gab bexa yá lá nsakta dios
Diana, xa ndankea itea bexa Asia no idub
ndo' gizhliyo.
28 Le'a gor na mbi'ín bexa ta wa,
uzhe'eb ngokloo bexa, cha usaxan uge'
ndab bexa:
—¡Si'il nak dios Diana ten beuna xa
Éfeso!
29 We'e uzhebpa mxa'ach be men idub
len gezh wa. Cha usen bexa top xabgi'i
Macedonia, bexa ndeseano Pabl. Le'a
dub xa wa nsalea' Gayo, le'a stub xa wa
nsalea' Aristarco. Cha mbi'i be men wa
itop bexa gast sa nzhealbe be men gezh
wa.
30 Le'a Pabl cha nlad ito'o ya'yadi'izh
ndo' be men, ná le'a be xmen Jesús lá
ula'a.
31 No ncho bexa nakti'in Asia wa nakga
amig ten Pabl. Le'a bexa wa mtu'ub dub
men ngwa'yab ndo' Pabl lá ya' Pabl lat be
men wa.
32 Le'a be men wa uzhebpa ní'ibe ndo'
junt wa, ná le'a kwa'ad bexa ni lá ini'í
xta'an li mzhealbe bexa sa wa. Ncho men
ndab dub ta'a, no ncho xa ndi stubga ta'a
xa'aga ndab.
33 Le'a lat bexa wa nso' dub xa nsalea'
Alejandro. Le'a bexa judio cha msi'i xa
ndo' be men, ndontsa gab xa le'a bexa
judio na'anpa no ndap ke. Le'a xa wa cha
uxits ya'a na ndontsa xe kwe be men wa.
34 Ná le'a gor na uni'í be men le'a
Alejandro xa judio, we'e pa dub top gor
uge' ndab bexa:
—¡Si'il nak dios Diana ten beuna xa
Éfeso!
35 We'e le'a secretar ten gezh wa le'a
mbin xe ute be men, cha ndab xa:
—Bego bexa Éfeso, itea be men ncho
ndo' gizhliyo uni'í le'a beuna gezh ndee
nsabndo'ka nla'ach latbado'o ten dios si'il
Diana, no uni'í bexa le'a ge' ten Diana ta
ndankea beuna wa ulen gibe'a uto'o-yá
wats dios Júpiter.
36 Le'a ta ndee iteaka men uni'í le'a-yá
ta ugeaka. Ta we'e xe ute bega no binbe'e
bega xta'an ndun bega.
37 Le'a be xabgi'i na mbi'i bega ndee
na'an xta'an ndab ndo' latbado'o ten
Diana ni lid nisi bexa dios ten beuna wa.
38 Le'a tal Demetrio no bexa ltsa'a xa
ndi nlad usake dub men, ndo' be juez no
ndo' bexa nakti'in nsabndo' usake bexa
xa, le'a bexa wa ti'in we'e ncho.
39 Ná tal le'a bega nlad inab stub ta'a,
sak gudi'izh bega-yá ndo' dub junt ko
bexa nakti'in wa.

40 Rages usake bexa beuna ke ten ta
uyo'o nat ndee, gab bexa le'a beuna ndi
ndakloo ndo' bexa nakti'in. Ná le'a beuna
lá yoo gan gab xta'an ndun lnde'eta
mxa'ach be men ndee.
41 Tso'o na li ndab xa ta wa, cha ndab
xa ya'be be men wa.

20

Pabl ngwa' Macedonia no Grecia

1 Le'a tso'o na uleas ta li ndeyo bexa wa,
le'a Pabl utezh be xmen Jesús ncho sa wa,
cha mtenxe'a xa bexa dubtsa kwe bexa
ndo' Dios. Cha udi'id Pabl bexa, ndab
Pabl:
—Nzheal beuna stub wizh.
Cha ncha'a Pabl Macedonia.
2 Le'a be gezh nde Macedonia wa, sian
ta'a mbidi'izh Pabl ndo' be xmen Jesús,
mtenxe'a xa bexa wa. Cha ncha'a Pabl
región Grecia.
3 Le'a sa wa uyo'o xa chon mbe'e, cha
ngol gor na ndi'izh yoo xa len dub barco
si'il ncha'a Siria, we'e mbi'ínla xa le'a
ncho bexa judio ndadi'izh gut xa. Ta we'e
lá nga xa len barco wa, ndi myach xa
useandats xa, mtidgal xa Macedonia.
4 Cha pla xabgi'i ncha'ano xa gast
Asia. Le'a ta wa Sópater xa gezh Berea,
no Aristarco nsea Segundo top bexa
Tesalónica, no Gayo xa gezh Derbe, no
Timoteo, no Tíquico nsea Trófimo top
bexa Asia.
5 Le'a bexa wa cha mnedbe ndo' besa,
cha ndenkea'la bexa besa gezh Troas ten
Asia.
6 Tso'o na utidtsa be wizh ujest ndaw
bexa judio pan lá ndoch levadur, cha
mto'o besa gezh Filipos len barco. Le'a
ngol sga'ay wizh le'a besa ulaya' Troas,
sa ndela bexa mned ndo' besa. Le'a sa
wa uyo'o besa dub ga'ad wizh.

Pabl mbidi'izh ndo' bexa Troas

7 Ngol wizh ned ten sman, mzhealbe
besa nak xmen Jesús junt gaw xche'e
besa. Le'a Pabl ndi'izh ika'anka sa wa gat
xe'a wa, ta we'e usaxan xa nluu xa besa,
cha kwen mbidi'izh xa gast utol te'al.
8 Le'a cuart nde ga'ap wa sa na
mzhealbe besa sian xe'a aceit ndi'ib.
9 Le'a dub xa ben nsalea' Eutico nsob
to'o ventan piso yon wa. Ndalen li kwen
mbidi'izh Pabl, le'a Eutico uzhebpa nyo'o
xka'al na, cha ngwadgats xa. Cha ubixte
xa ulayat xa gast ndo' yo. Cha uxax
ngwa'ixiste bexa xa, ná le'a xa ngutla.
10 We'e le'a Pabl ula', cha mxo'ob xa
ya'a xa tso'o Eutico, cha udi'id xa xa wa.
Cha ndab xa ndo' bexa nde sa wa:
—Lá izheb bega, le'a xa ndee nbanka.
11 Le'a Pabl cha mkeagal le'aka sa wa.
Cha ule'a xa pan, cha udawno xa besa.
We'e mbidi'izhgal xa gast ngot xe'a, cha
ncha'a xa.
12 Le'a Eutico wa nban myo'o bexa,
uzhebpa mten ladna bexa.

Pabl uto'o Troas, ulaya' bexa gast Mileto

13 Le'a Pabl nlad ya'ndats gast gezh
Asón, cha sa we'e yo'o xa len barco. Ta
we'e le'a besa cha uyo'o len dub barco
si'il ncha'a Asón, cha uyonkea' besa mlen
Pabl sa wa.
14 We'e mzhe'al besa Pabl Asón wa, cha
uyo'o besa len barco wa no Pabl, ncha'be
besa gezh Mitilene.
15 Ngol stubtsa wizh uto'o besa sa wa,
utid besa gax isla Quío, cha ulaya' besa
isla Samos stubga wizh. Cha uto'o besa
Samos, cha ulaya' besa gezh Trogilio, cha
uyo'o besa dub te'al sa wa. Ngol stubga
wizh ulaya' besa gezh Mileto.
16 Le'a Pabl ngen ladna ya' Jerusalén,
ndontsa naga syo'o gan no xa ncho sa wa
gal ujest Pentecostés. Ta we'e lá nga besa
gezh Éfeso, le'a Pabl lá nlad kwen ya'yo'o
Asia wa.

Pabl mbidi'izh ndo' bexa Éfeso

17 Le'a zha ndencho besa Mileto wa, le'a
Pabl ndi mtu'ub dub xa ya' gezh Éfeso,
ndab xa ndo' bexa nchansu be xmen
Jesús sa wa gi'id bexa Mileto.
18 Le'a gor na ulansea bexa wa, le'a Pabl
cha ndab ndo' bexa:
—Bego uni'íka xte'e mbin na' idub zha
uyo'o na' lat bega, gast zha ndon ned
ngwal na' Asia no gast nat.
19 Idub tiemp ndun na' ti'in ten Dios,
ni lá yoo na' lat bega cuent dub xa nsak.
No sian biaj uto'o nitsndo' na' tant sian
gealkwea' uti'id na', ta mbinno bexa judio
na'.

20 Parea le'a na' na'anpa ula ndi
mbidi'izhka na' ndo' bega ta nki'in bega,
no mluu na' bega sa na nzhealbe bega no
kadga ta lid bega.
21 Mbidi'izh na' ndo' bexa judio no ndo'
bexa na'anpa xa judio, ula'a bexa be ta
ugap nak bexa, cha yach bexa wats Dios,
cha gungea ladna bexa Jesús Xa Nibe'e.
22 Nat le'a na' nda Jerusalén lak nibe'e
Espíritu ten Dios, parea le'a na' ni lá iní
xta'an iti'id na' sa wa.
23 Ta na unítsa na' le'a itea gezh na
nda na' le'a Espíritu ten Dios ndab ndo'
na' le'a be men uke'a na' litgi'ib no sian
gealkwea' iti'id na'.
24 Parea na'anpa nlach na' ta wa, le'a
guni'i xta'an gunno bexa na', le'a na' nten
ladna usando' na' ti'in msa'a Jesús gun
na', ta na ndadi'izh na' di'izh wen ten
Dios ná xte'e uzhe'eb utsin ndanno Dios
be men.
25 'Yá mbidi'izh na' ndo' bega xte'e
nibe'e Dios be men, parea nat le'a na' uní
le'a ni dub bega yá na'antapa ini'í na'.
26 No gáp na' nat le'a tal ton dub bega
xa Éfeso lá ndangea ladna Jesús, na'anpa
ke ten na' ta wa,
27 le'a na' mbidi'izh ndo' bega itea be ta
nlad Dios ini'í bega.
28 Nat ndee list bin bega no bla'ach bega
itea be xmen Jesús gezh Éfeso wa, lak mti
Espíritu ten Dios bega gun bega, le'a Jesús
usi'i bexa wa ten ten xa.
29 Le'a na' uní le'a tso'o na ikan na' sa
ndee, we'e ilen pla be men lat bega, bexa
nlad gungea ladna bega stub di'izh xa'aga.
Le'a bexa wa nak cuent dub mbee ugi'i
nlad gut be borreg.
30 No le'aka lat bega ito'o be xabgi'i
gudi'izh ta lid le'a nak, ndontsa isankea
be xmen Jesús tso'o bexa.
31 Ta we'e list ute bega, no lá yalad bega
xte'e mtenxe'a na' bega idub chon li'in
te'al tezhea, no nyu'no lad na' kadga dub
bega.
32 'Nat ndo' ya'a Dios ula na' bega,
ula'ach Dios bega lak ndab di'izh ten xa.
Le'a di'izh wa gun gan mas ige' ladna
bega Dios, no ika'a bega ta wen nsa'a Dios
ndo' itea be xmen xa.
33 No nunk lá isa'ab lad na' ndo' med
ten bega no ni xab bega.
34 Le'a bego uni'íka xte'eta ndi mbin na'
ti'in, ndontsa isi'i na' be ta nki'in na' no
be ta nki'in bexa ukeseano na'.
35 Li mluu na' ndo' bega xte'e nsabndo'
gun bega ti'in, ndontsa gakno beuna bexa
uban nak. Btse'a ladna bega ta ndab
Jesús: "Mas iten ladna xa nsa'a ta'a, ndo'
lak iten ladna xa nka'a ta'a."
36 Le'a gor na mtayadi'izh Pabl ta wa,
cha msaxib xa no itea bexa, cha unab xa
ula'ach Dios bexa.
37 We'e cha uzhebpa mbi'in itea bexa.
Cha udi'id bexa gen Pabl, cha udaw bexa
chit ndo' Pabl.
38 Uzhebpa uban myo'o ladna bexa, geal
le'a Pabl ndab yá na'antapa ini'í bexa
Pabl. Cha ncha'ano bexa Pabl gast sa nde
barco.

21

Pabl nsea' Jerusalén

1 Le'a gor na mla'a besa bexa Éfeso
wa, cha ncha'a besa isla Cos len barco
wa. Ngot xe'a cha uto'o besa sa wa, cha
ncha'a besa isla Rodas, cha ulaya' besa
gezh Pátara.
2 Le'a Pátara wa mzheal besa stub
barco ncha'a Fenicia. Cha uyo'o besa len
ta wa, cha ncha'a besa.
3 Ngol gor ncha'tid barco wa gax isla
Chipre le'a ta wa nde lad raves. Cha
ulaya' besa gast gezh Tiro ten Siria. Le'a
barco wa sian ta'a uxe'e bexa ndo' na
gezh wa.
4 Le'a sa wa mzheal besa pla be xmen
Jesús, cha uyo'o besa lat bexa wa dub
ga'ad wizh. Le'a Espíritu ten Dios ndabla
ndo' bexa wa xta'an yasea Pabl Jerusalén,
ta we'e ndab bexa ndo' Pabl lá ya' xa sa
wa.
5 Le'a zha ngwa'a ga'ad wizh wa cha
uto'o besa sa wa. Le'a be xabgi'i wa no
be xagots ten xa no be xme'ed xa gast to'o
nitsdo'o ngwa'no besa. Cha msaxib itea
besa ndo' yux, mbidi'izh besa ndo' Dios.
6 Cha udi'id besa bexa, cha uyo'o besa
len barco wa. Le'a bexa wa cha nsea'be
ta lid na.
7 We'e uto'o besa Tiro, cha ulaya'
besa gezh Tolemaida. Le'a sa wa

ngwa'inidi'izh besa ndo' be xmen Jesús, no uyo'o besa dub wizh lat bexa wa.

8 Ngot xe'a wa cha ncha'a besa gezh Cesarea len barco wa. Le'a sa wa cha ngwa' besa ta lid Julip, cha we'etsa uyo'o besa. Le'a Julip wa dub xa no ndadi'izh di'izh wen ten Dios ndo' be men, no nak xa dub ga'ad bexa na mti be apostol Jerusalén wa.

9 Le'a xa wa ndap dap xingots na, bexa nab. Le'a bexa wa ndadi'izh sakndo' Dios.

10 Le'a zha na nchola besa Cesarea pla wizh, cha ulansea dub xabgi'i nsalea' Ágabo, xa uto'o Judea, dub xa noga ndadi'izh sakndo' Dios.

11 Le'a gor ulen xa wats besa, cha ulo'o xa sinch nde len Pabl, cha mxi xa-yá ya'axo'oka xa no ya'a xa, cha ndab xa:

—Le'a Espíritu ten Dios ndab le'a bexa judio bexa ndencho Jerusalén lnde'e gunno xa ten sinch ndee. Cha yun bexa cuent xa ndo' ya'a bexa na'anpa xa judio.

12 Le'a gor na mbi'ín besa ta wa, le'a besa no bexa Cesarea cha uyo'o rueg ndab ndo' Pabl lá ya' Pabl Jerusalén.

13 Ná le'a Pabl uka'ab ndab:

—¿Xta'an lba'a ndo'onno bega na' zha, ta ndun uban nyoo lad na'? Tal le'a Jesús nlad, le'a na' gaaka Jerusalén, guni'i tal be men uxi na' natal gut bexa na'.

14 Le'a besa lá ngun gan lá ya' Pabl Jerusalén. Ta we'e mla'a besa, ndab besa:

—Gakka-yá lak nlad Dios Xa Nibe'e.

15 Ngol tso'o wa, cha msaxkwa'a besa be ta go'o besa, cha ncha'be besa Jerusalén.

16 Le'a pla bexa Cesarea, bexa no nak xmen Jesús, no ngwa'no besa Jerusalén. Le'a lat bexa wa ncho dub xa nsalea' Mnasón xa isla Chipre, dub xa pol-lata mbingea ladna Jesús. Le'a xa wa msa'a ta lid na uyo'o besa Jerusalén wa.

Pabl ngwa'ina' Jacob

17 Le'a gor ulaya' besa Jerusalén, le'a be xmen Jesús ncho sa wa uzhebpa mten ladnabe.

18 Le'a ngol stubtsa wizh, le'a Pabl no iteata besa ngwa'ina' Jacob. Le'a sa wa ndebe itea bexa nchansu be xmen Jesús Jerusalén.

19 Le'a Pabl unidi'izh ndo' bexa, cha usaxan Pabl ndon xkwa'a mbidi'izh xa xte'e mbinti'in Dios Pabl lat bexa na'anpa xa judio.

20 Le'a gor na mbi'ín bexa ta li ndab Pabl wa, cha ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub Dios si'il. Cha ndab bexa ndo' Pabl:

—Pabl, le'a go uni'íka le'a sian mil men judio ndangea ladna Jesús. Le'a itea bexa wa ndab nsabndo'ka yankea bexa ley mke'a Moisés.

21 Parea mbi'ín bexa le'a go nluu bexa judio ndencho lat bexa na'anpa bexa judio, ndab go lá yankeata bexa ley mke'a Moisés wa. Ndab bexa le'a go nluu yá lá kota bexa be'e be me'ed bgi'i, no yá lá yankeata bexa be costumbr ten beuna bexa judio.

22 ¿Nat zha xte'e gun beuna ndontsa ini'í bexa le'a go na'anpa li uluu ta wa? Le'a bexa so'ónka le'a go nsea'la, cha syakjuntka kwa'adpa bexa wa.

23 Nat bin go ta gab besa ndee: Le'a lat besa ndee ncho dap xabgi'i nsabndo' gun cumplir dub ta ndabla bexa ndo' Dios gun bexa.

24 Nat wa'no ga bexa ta ni'i ten Dios, cha bin bega ta utsambi'i len lado'o bega ndo' Dios. No utix bega be xnab usa'a bexa ndontsa uchizh bexa gek bexa, ta na nluu le'a bexa mbinka ta ndab bexa ndo' Dios. We'e le'a itea be men ini'í le'a ta mbidi'izh be men cuent ten go wa na'anpa ta ugea. Ndi ini'í bexa le'a go ndankeaka ley wa.

25 'Le'a bexa na'anpa xa judio ndangea ladna Jesús wa, mtu'ub besa git ndo' bexa, ndab git wa le'a bexa na'anpa juerska gun itea be costumbr ten beuna xa judio. Nabtsa be ta ndee unibe'e besa gun bexa: lá gaw bexa be'al ta nsa'a be men xnab ndo' be dios gizhliyo, no lá gaw bexa ten no be'al ten be man lá utsi'i ten, no lá ugal bexa dub xa na'anpa xa ten bexa.

Usen bexa Pabl tale ten ni'i ten Dios

26 We'e le'a Pabl cha mbi'i dap xabgi'i wa, cha mbin bexa ta imbi'i bexa ndo' Dios. Le'a ngol stubtsa wizh le'a Pabl cha ngwa' wats ni'i ten Dios, ncha'yab xa ndo' ule'ay ná xá wizh na idub ta imbi'i bexa wa. Le'a gal wizh we'e, le'a idap bexa wa usa'a xnab dubga man ndo' Dios.

27 Ná le'a wizh na yá gal dub ga'ad wizh wa, le'a pla bexa judio bexa uto'o Asia

uni'íla Pabl wats ni'i ten Dios. Le'a bexa wa mbin gan ngokloo be men kwa'ad ndo' Pabl, cha usen bexa wa Pabl.
28 Uge' ndab bexa:
—¡Bego xa Israel, gokno bega besa! Le'a xabgi'i ndee le'a xa itea lad nkesea uluu be men, ndab xa le'a nacion Israel no ley ten Dios no ni'i ten Dios ndee na'anpa nsak. Ná nat le'a xa uyo'ono pla be men na'anpa xa judio len ni'i ten Dios ndee, mbin bzhi'ik xa sa umbi'i ten Dios.
29 Li ndab bexa, geal le'a bexa uni'í Pabl len gezh Jerusalén, nkeseano xa dub xa na'anpa xa judio, dub xa Éfeso nsalea' Trófimo. Ta we'e mbinbe'e bexa le'a Pabl mbi'i xa wa len ni'i ten Dios.
30 We'e le'a idub gezh men wa ngoklobe, cha uxax ulen kwa'ad bexa, cha usen bexa Pabl. Cha udobxazh bexa Pabl tso'o ni'i wa, cha uxax mtsaw bexa to'o puert ten sa wa.
31 Ngol gor na ndi'izh gut bexa Pabl, le'a xa nibe'e ten be soldad wa mbi'ín le'a bexa Jerusalén wa uzhe'eb ndeseaxa'ach.
32 Le'a soldad nibe'e wa cha mbi'i pla be soldad, cha karrel ncha'be bexa gast sa ndebe be men wa. Le'a gor na uni'í be men wa soldad nibe'e no stapla be soldad wa, cha yá lá iginta bexa Pabl.
33 We'e le'a xa nibe'e ten be soldad cha usen Pabl, cha unibe'e xa uxii be soldad wa Pabl no top caden. Cha unabdi'izh xa ndo' be men ná ton xa wa no xta'an mbin xa.
34 Ná le'a ncho bexa wa ndab dub ta'a, no ncho bexa ndab stubga ta'a. Uzhebpa ruid mbin bexa, gast lá yakbe'ena soldad ta wa. Cha unibe'e xa go'o be soldad wa Pabl sa nde ni'i ndebe soldad wa.
35 Le'a gor na ulaya' bexa ndo' scaler ten ni'i wa, le'a be soldad wa ga'ap mbi'i Pabl tant uzhe'eb ndakloo be men wa.
36 Le'a be men nseabe tso'o be soldad wa uzhe'eb uge' ndab bexa:
—¡Gat xa ba'! ¡Gat xa ba'!

Pabl mtsakndo' ndo' bexa judio

37 Le'a gor na yá nsayo'ono be soldad Pabl len ni'i wa, le'a Pabl cha ndab ndo' soldad nibe'e wa:
—¿Syo'o gan gáp na' dub ta'a ndo' ga?
Le'a xa wa cha uka'ab ndab:
—¿Ndadi'izh lu di'izh griego zha?
38 ¿Na'anpa lu xa Egipto xa li uteyono bexa nibe'e wa zha, xa na ngwa'a ge'e no dub dap mil xa ndut men?
39 Le'a Pabl cha uka'ab ndab:
—Le'a na' ndee dub xa judio, ngol na' gezh Tarso, dub gezh nsak ten región Cilicia. Na'ab na' ula'a ga gudi'izh na' ndo' be men ba'.
40 Le'a soldad wa cha ndab:
—Le'a lu syo'oka gan li gun.
Le'a Pabl cha uso' ndo' scaler wa, cha uxits xa ya'a xa ndo' be men. Cha xe ute bexa, cha uní'i Pabl di'izh hebreo, ndab xa:

22

1 —Bego bexa ltsa'a na' no bego xa gox, bla'ach bega dub di'izh utsakndo' na'.
2 Le'a gor na mbi'ín bexa le'a Pabl uní'i di'izh hebreo, cha mas xe ute bexa. Cha ndab Pabl ndo' bexa:
3 —Le'a na' ndee xa judio. Ngol na' Tarso gezh ten Cilicia, parea Jerusalén ndee ngo'ol na'. Le'a xa nsalea' Gamaliel ngok mech ten na', mluu xa na' lakta nak ley msa'a Dios ndo' be usan gox polta ten beuna. Uzhebpa nlad na' uxobgek na' ndo' Dios, lak nlad iteanak bego uxobgek bega ndo' Dios.
4 No xela mbinno na' be xmen Jesús, mkwan na' xte'e gat bexa wa. Usen na' bexa guni'i tal xabgi'i natal xagots, cha uke'a bexa litgi'ib.
5 Le'a ule'ay ndon le'a nsak no bexa gox nsak gezh ndee uni'íka le'a bexa le'a msa'a git mbi na', ndi'izh usa na'-yá ndo' bexa judio ncho gezh Damasco, ndontsa isen na' be xmen Jesús sa wa, cha goo na' bexa gast Jerusalén ndee, cha utsaksi bexa nakti'in bexa.

Pabl mbidi'izh xte'e mbingea ladna xa Jesús
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

6 ’Ná le'a nes nda na' gax gezh Damasco pa gor gawizh, we'e le'a dub xe'a si'il ulen gibe'a uzhe'eb uxax msula idub gangeak wats na'.
7 Le'a na' cha ulayat ndo' yo, cha mbín na' dub ti men ndab ndo' na': “Saulo, Saulo, ¿xta'an lba'ata ndaklono lu na' zha?”

8 We'e le'a na' cha unabdi'izh, ndáp na': “¿Ton go zha, Señor?” Le'a ti men wa cha uka'ab ndab: “Le'a na' Jesús xa Nazaret, xa na lba'a ndaklono lu ba'.”
9 Le'a bexa na ndano na' wa no uni'í xe'a wa cha mzheb bexa, ná lá ngo'ón bexa ta ndab ti men wa.
10 Le'a na' cha ndáp: “¿Xta'an nsabndo' gun na', Señor?” Le'a xa wa cha ndab ndo' na': “Goste, cha wa' len gezh Damasco. Le'a sa ba' gab bexa xta'an nsabndo' gun lu.”
11 Ná le'a ke ten xe'a uto'o gibe'a wa le'a na' lá yoota gan iwi'i. We'e le'a bexa ndano na' wa usen ya'a na', mbi'i bexa na' Damasco.
12 ’Le'a gezh wa ncho dub xabgi'i nsalea' Ananías, dub xa uzhe'eb ga'al nso' ndo' Dios lak nibe'e ley. Le'a itea bexa judio ndencho gezh wa ndab le'a xa wa uzhe'eb xa wen.
13 Le'a xa wa cha mbi'id ina' na', ndab xa ndo' na': “Saulo, go no nak xmen Jesucristo, nat yakna ngusndo' ga.” Cha bi le'a gor wa, le'a na' mna'la, cha mwi'i na' ndo' xa wa.
14 Le'a xa cha ndab ndo' na': “Le'a Dios ngwankea be usan gox ten beuna wa mti ga ndontsa igondo' ga ta na nlad Dios gun ga, no ini'í ga Jesús xa ndon le'a wen wa, no go'ón ga ti xa.
15 Le'a go gak dub xa gudi'izh cuent ten xa ndo' itea be men, gudi'izh ga be ta uni'í ga no be ta mbi'ín ga wa.
16 Nat yá lá kweasta ga. Goste ga, cha utalea' ga. No ige' ladna ga Dios ndontsa yu'u be ke ten ga.”

Pabl ndab le'a Dios mtu'ub xa lat bexa na'anpa xa judio

17 ’Le'a gor na mlansea na' Jerusalén, cha ngwa'yadi'izhno na' Dios wats ni'i ten Dios. Le'a sa wa uní na' cuent dub ta mche'a lad na'.
18 Ndab Dios ndo' na': “Uxax lu, uto'o Jerusalén ndee, le'a bexa ndee lá gungea ladna ta gudi'izh lu cuent ten na'.”
19 Le'a na' ukab ndáp na': “Señor, le'a be men uni'í le'a na' ngwaa itea be ni'i sa nzhealbe beuna xa judio. Cha mbi na' bexa ndangea ladna go litgi'ib no udin na' bexa.
20 No zha mbit bexa Xteb, xa mbidi'izh di'izh ten go wa, le'a na' no nso' sa wa. Mbinbe na' ndi wen mbit bexa Xteb, no mlach na' be lad nbix bexa wa.”
21 Ná le'a Dios ndab ndo' na': “Wa', le'a na' utu'ub lu sit lat bexa na'anpa xa judio.”

Pabl ndadi'izhno xa nibe'e ten be soldad

22 Le'a be men wa nsakyo'ónka ta ndab Pabl, parea le'a gor na ndab Pabl le'a xa ya' lat bexa na'anpa xa judio, cha ngokloo bexa, usaxan bexa uge' ndab bexa:
—¡Gat xa ba'! ¡Le'a xa lá nsabndo' ibanta!
23 Le'a bexa uzhe'eb ndebezhat, no ngobi bexa xab bexa, no ngo bexa yo ga'ap tant ndakloo bexa.
24 Ta we'e le'a soldad nibe'e wa cha ndab ndo' be soldad wa:
—Bi'i bega Pabl len ni'i, cha udin bega xa, ndontsa gab xa ná xta'an lita ndakloo be men ndo' xa.
25 Ná gor na mxi bexa Pabl, le'a sa wa no nso' dub soldad nibe'e dub gayo'o soldad. Le'a Pabl cha ndab ndo' xa:
—¿Nibe'e ley kin bega dub xa Roma zha, gor na biseata ini'í bega ti ndap xa ke zha?
26 Le'a gor na mbi'ín xa ta wa, le'a xa cha ngwa'yab-a ndo' soldad mas nibe'e wa, ndab xa:
—¿Xte'e gun go zha? Le'a xabgi'i ba' xa Roma.
27 We'e le'a soldad nibe'e wa cha ulen wats Pabl, cha unabdi'izh xa ndab xa:
—¿Ta ugeaka xa Roma lu zha?
Le'a Pabl cha ndab:
—Na' xa Romaka.
28 Le'a xa nibe'e wa cha ndab:
—Le'a na' sian med utix ndontsa uyo'o gan nak na' xa Roma.
Le'a Pabl uka'ab ndab:
—Le'a na' ndee zha ngolta na' nakla na' xa Roma.
29 We'e le'a be soldad na ndi'izh igin Pabl wa cha mla'a xa. No xa mas nibe'e ten be soldad wa mzheb ta na li mxi xa Pabl, le'a Pabl dub xa Roma.

Pabl mbidi'izh ndo' bexa nibe'e ten bexa judio

30 Ngol stubtsa wizh, le'a xa nibe'e ten be soldad wa nlad ini'í ná xá ke na nsake bexa judio Pabl. Cha mxa'ak xa caden

nchii Pabl wa. Cha unibe'e xa izhealbe be ule'ay nibe'e no iteata bexa judio nsak. Cha ulo'o xa Pabl, mbi'i xa Pabl ndo' bexa judio nibe'e wa.

23

1 We'e le'a Pabl ndon ga'al nwi'i ndo' bexa wa, ndab Pabl:

—Bego nak beuna xa Israel, le'a na' gast len lado'o na' uní na' le'a na' le'aka nso' ndo' Dios gast wizh nat.

2 Le'a Ananías xa nak ule'ay ndon le'a nsak cha unibe'e ndo' bexa nde gax wats Pabl kichya'a to'o Pabl.

3 We'e le'a Pabl cha ndab ndo' Ananías:

—¡Dios utsaksi ga, le'a ga cuenttsa dub xa wen nluu! Nsob ga sa ba' gab ga naga le'a nak ta mbin na' lak nibe'e ley, ná unibe'e ga ndi utichya'a bexa to'o na', dub ta na'anpa nibe'e ley wa.

4 Le'a bexa nde wats Pabl cha ndab ndo' Pabl:

—¿Ndo' ule'ay ndon le'a nsak ten Dios lba'a kwea' ní'i lu zha?

5 Le'a Pabl cha uka'ab ndab:

—Bego nak beuna xa Israel, le'a na' lá iní ti ule'ay ndon le'a nsak xa ba'. Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a na'anpa kwea' iní'i beuna ndo' dub xa nakti'in.

6 We'e le'a Pabl cha mna' le'a pla bexa wa bexa partid saduceo, ná le'a stapla bexa wa bexa partid fariseo. We'e cha uge' ndab Pabl:

—Bego nak beuna xa Israel, le'a na' xa fariseo xin bexa fariseo. Nso' na' ndo' bega nat geal ta na ndangea lad na' le'a Dios ixiste bexa ngutla.

7 Le'a gor na li ndab Pabl, le'a bexa fariseo wa no bexa saduceo usaxan nyoto'obe. Cha myak top partid bexa wa,

8 geal le'a bexa saduceo ndangea ladna le'a bexa ngutla yá na'antapa ibanbe. No ndangea ladna bexa na'anpa ncho angel ni xbi men. Parea le'a bexa fariseo ndangea ladna le'a bexa ngutla wa ibanka, no ncho angel no ncho xbi men.

9 We'e le'a itea bexa wa nbezhat ní'ibe. Le'a pla be mech ten ley bexa fariseo ngwaso' ndab:

—Le'a xabgi'i ndee na'an xta'an dub ta ugap ngun. Tal dub xbi men natal dub angel uní'i ndo' xa, le'a beuna lá nsabndo' uka ta ndun Dios.

10 Ná le'a ta na tant dub uteyoto'o bexa wa, le'a soldad nibe'e wa nzheb ncha'a bexa usu Pabl. Ta we'e unibe'e xa yate be soldad sa wa ko'o bexa Pabl, cha go'o bexa xa le'aka len ni'i ten be soldad wa.

11 Ngol te'al wa le'a Jesús mlundo' ndo' Pabl, ndab xa:

—Pabl, lá yu'ta ladna lu. Lak mbidi'izh lu di'izh ten na' Jerusalén ndee, li nsabndo' gudi'izh lu-yá gezh Roma.

Bexa judio mbidi'izh xte'e gut bexa Pabl

12 Le'a ngot xe'a wa le'a ncho bexa judio dubtsa mbidi'izh, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:

—Nsobwi'i Dios le'a beuna ni lá gaw, no ni nits lá goo beuna, gastka gor gut beuna Pabl.

13 Le'a bexa na li mbidi'izh gut Pabl wa masla dub top ga'al.

14 Cha ngwa'be bexa ndo' be ule'ay nibe'e no ndo' bexa gox nsak, ndab bexa:

—Le'a besa mbidi'izh ndo' Dios lá gaw besa gastka gor gut besa Pabl.

15 Nat le'a bego no iteata bexa judio nsak, gud bego ndo' xa nibe'e ten soldad wa le'a bega mas koxnes cuent ten Pabl. Unab bega ndo' xa wa ilenno Pabl sa nzhealbe bega wa ge'a. Le'a besa cha gut Pabl nes ncha'a xa sa wa.

16 Ná le'a dub xme'ed bsan Pabl mbi'ín xte'e mbidi'izh bexa wa. Cha ngwa' me'ed sa ndebe be soldad wa, ngwa'yab me'ed ta wa ndo' Pabl.

17 Le'a Pabl cha utezh dub soldad nibe'e dub gayo'o soldad, cha ndab xa ndo' xa wa:

—Bi'i ga me'ed ndee ndo' xa nibe'e ga wa, le'a me'ed ndee ndap dub ta'a gab me'ed ndo' xa wa.

18 Le'a soldad wa cha mbi'i me'ed ndo' xa nibe'e wa, ndab xa:

—Le'a Pabl xa nkea litgi'ib utezh na', unab xa goo na' me'ed ndee ndo' go. Le'a me'ed ndap dub ta'a gab me'ed ndo' ga.

19 Le'a xa nibe'e wa cha usen ya'a me'ed wa, cha mbi'i xa me'ed dub lad, cha ndab xa:

—¿Xta'an gab lu ndo' na' zha?

20 Le'a me'ed cha ndab:

—Le'a bexa judio mbidi'izhbe inab ndo' go go'o ga Pabl ge'a sa nzhealbe bexa. Gab

bexa ndo' go le'a bexa mas nlad koxnes
cuent ten Pabl.
21 Parea lá gungea ladna go ta wa, le'a
masla top ga'al bexa wa xga'ach nde nes.
Le'a bexa wa ndab Dios nsobwi'i le'a bexa
lá gaw, no lá goo nits gastka gor gut bexa
Pabl. Nat le'a bexa list ndebe ná xte'etsa
gab go.
22 We'e le'a xa nibe'e wa ndab ndo'
me'ed:
—Nat bya'. Na'an ton ndo' ná gudi'izh
lu ti ndab lu ta wa ndo' na'.

Xa nibe'e be soldad mtu'ub Pabl ndo' Félix

23 Le'a xa nibe'e be soldad cha utezh
top soldad nibe'e dub gayo'oga be soldad.
Cha unibe'e xa ndo' itop bexa wa:
—Bin list bega top gayo'o soldad xa isea
ndats na, no chon ga'al ncho ti'i bexa isob
tso'o way, no top gayo'o xa go'o be lanza.
Le'a gal gor nkea uge'a gor te'al, cha ya'be
bego gezh Cesarea.
24 No bsaxkwa'a bega dub way isob
Pabl tso'o na. No bla'ach bega Pabl, bi'i
bega xa gast Cesarea ndo' Félix xa nibe'e,
ndontsa na'an xta'an yasea xa.
25 Cha no dub git msa'a xa ndo' itop be
soldad wa. Le'a ta wa lnde'e ndab:

26 "Na' Claudio Lisias nidi'izh na' ndo'
go, Félix, xa nibe'e idub sa ndee.
27 Le'a bexa judio usen Pabl ndi'izh
gut bexa xa. Ná le'a gor na mbín na' le'a
xa xa Roma, cha ngwaa ulat na' xa no be
soldad.
28 Le'a na' nlad iní na' xá ke na nsake
bexa wa xa, ta we'e mbí na' xa ndo' bexa
nibe'e ten bexa wa.
29 Cha uní na' le'a-yá ke tentsa ta
nibe'e ley ten bexa judio wa. Le'a Pabl
ni dub ke ta nibe'e gat xa ni ta nibe'e ikea
xa litgi'ib lá ndap xa.
30 Ná le'a na' mbín le'a bexa judio
mbidi'izhlabe xte'e gut bexa xa, ta we'e
mtu'ub na' xa ndo' go. No ndáp na' ndo'
bexa nsake xa, ya'yab bexa ndo' go ná
xta'an mbin xa."

31 Le'a be soldad wa cha mbin lak ndab
xa nibe'e wa, ngol gor te'al wa mbi'i bexa
Pabl gast gezh Antípatris.
32 Le'a gor ngot xe'a wa, le'a be soldad
ncha'be ndats na wa myachbe le'aka
Jerusalén sa ndebe bexa wa. Le'a bexa
ndi'ib tso'o way wa ncha'ano Pabl gezh
Cesarea.
33 Le'a gor na ulaya' bexa Cesarea, cha
msa'a bexa git wa ndo' Félix, no myun
bexa cuent Pabl.
34 We'e cha mbi'il Félix git wa, cha
unabdi'izh xa ndo' Pabl ná pa nak lazh
Pabl. Ndab Pabl le'a xa xa Cilicia. Le'a
gor na mbi'ín Félix ta wa,
35 cha ndab xa ndo' Pabl:
—Le'a na' sonka ta gab lu gor ilen bexa
nsake lu wa.
Cha ndab xa ndo' be soldad uke'a bexa
Pabl len litgi'ib, sa ngok lid Herodes xa
unibe'e mas polta wa.

24

Bexa judio msake Pabl ndo' Félix

1 Le'a ngol sga'ay wizh ulaya' Ananías
ule'ay ndon le'a nsak, no pla bexa gox
nsak ten bexa judio, no dub xa nsalea'
Tértulo dub xa ntsid ley. Le'a itea bexa
ndee wa ulaya' ndo' Félix, usake bexa
Pabl.
2 Le'a gor ulenno be soldad Pabl,
le'a Tértulo usaxan ndadi'izh ndo' Félix,
nsake xa Pabl ndab xa:
—Félix, uzhebpa wen nibe'e go sa ndee,
ta we'e wen ndebe besa no le'aka nak itea
be ta'a.
3 Idub tiemp no itea lad nsa'a besa xno
ndo' go Félix idub ncho ladna besa.
4 Le'a na' lá nlad koo tiemp ten ga,
parea le'a nat ina'ab na' go'ón ga ta
gudi'izh besa dub xla'altsa.
5 Le'a besa ngwa'izheal le'a Pabl ndee
uzhebpa ugap ndun, le'a xa nchealuyo
bexa judio idub ndo' gizhliyo. No le'a
xa nak dub xa nsak ten partid ten bexa
nsalea' nazareno.
6 No ndi'izh gun bzhi'ik xa ni'i ten Dios,
ta we'e usen besa xa, nlad besa gunno
besa xa lak nibe'e ley ten besa.
7 Ná le'a Lisias xa nibe'e be soldad wa
cha ulen lat besa, cha lajuers mlat xa Pabl
ndo' besa.
8 Cha ndab xa usake besa Pabl ndo' go
sa ndee. Nat tal inabdi'izh go ndo' xa, ini'í
go le'a itea ta nsake besa xa ta ugeaka.

Pabl ntsakndo' ndo' Félix xa nibe'e

9 Le'a bexa judio wa dubtsa ndab le'a ta
wa ta ugeaka.
10 Ná le'a Félix cha mbin sein ndo' Pabl
iní'i Pabl. Le'a Pabl cha ndab:
—Le'a na' uní le'a go kwenla nak juez
ten idub sa ndee, ta we'e nten lad na'
utsakndo' na' ndo' ga.
11 Tal le'a go koxnes-a, le'a go szheal le'a
pa msa tibtop wizh ngwaa na' Jerusalén
ngwankea na' Dios.
12 Le'a bexa ba' na'anpa ini'í masa ton
dub men uteyoto'o besa. No ni lá ngun
na' dub ta gun le'a be men gaklono na',
ni tale ten ni'i ten Dios, no ni len be ni'i
sa nzhealbe bexa judio, no ni len gezh wa.
13 No ni dub ta'a li nsake bexa ba' na',
lá gun bexa gan uluu le'a-yá ta ugea.
14 Ta ugeaka le'a na' ndankea Dios xa na
ngwankea be usan gox polta ten besa, no
ndankea na' nes ten Jesús. Le'a bexa ndee
ndab le'a ta wa na'anpa le'a nak, parea
le'a na' nxobgek ndo' itea be di'izh ten
Dios, ta mke'a Moisés nsea bexa mbidi'izh
sakndo' Dios.
15 No ndangea lad na' lak ndangea
ladna bexa ndee, le'a Dios ixiste bexa
ngutla, tal bexa wen natal bexa ugap.
16 Ta we'e uzhebpa ndun na' juers utsin
gak na' ndo' Dios no ndo' be men.
17 'Le'a na' sian li'in ngwa'ukesea be
gezh sit, ná nat nsea na' Jerusalén
ndontsa usa na' med ndo' bexa uban nak
no usa na' man xnab ndo' Dios sa wa.
18 Ná ndalen ndun na' be ta wa, gor na
mbinla na' ta msambi'i na' ndo' Dios, we'e
le'a pla bexa judio bexa Asia uni'íla na'
wats ni'i ten Dios wa. Le'a wats na' wa
ni lid kwa'ad men ndebe, no ni na'anpa
ndakloo be men.
19 Le'a bexa wa nsabndo' gidyab-a ndo'
ga, tal bexa ndap ta nsake bexa na'.
20 Ná tal gab bexa ndee tal le'a bexa
ngwa'izheal le'a na' ndun ta lid le'a nak,
gor na uso' na' ndo' bexa wa.
21 Nabtsa syo'o gan usake bexa na' ta na
uge' uní'i na' ndo' bexa wa, ndáp na' le'a
na' nso' ndo' bexa wa geal ta na ndangea
lad na' le'a Dios ixiste bexa ngutla.
22 Le'a Félix yá uni'íla cuent ten nes ten
Jesús, ta we'e gor na mbi'ín xa ta wa, cha
ndab xa:
—Uni ta ndee. Ilentsa Lisias, we'e gun
na' regl cuent ten bega.
23 Cha unibe'e Félix ndo' soldad nibe'e
wa ikeanyaw Pabl, parea ula'a xa ikesea
Pabl len ni'i wa, no ula'a xa tal be ltsa'a
xa ya'ina' xa no gakno bexa xa.

Pabl ukeanyaw top li'in Cesarea

24 Le'a ngol stapla wizh wa le'a Félix no
Drusila, xa judio xagots ten xa, ulaya'gal
sa wa. Le'a Félix cha unibe'e go'o be
soldad Pabl sa nsob Félix. We'e cha
mbi'ín bexa ta mbidi'izh Pabl ná xte'e
ndangea ladna men Jesucristo.
25 Ná le'a gor na mbidi'izh Pabl xte'e
nlad Dios gun be men, no xte'e lá nsab-
ndo' gun be men sbe'en ta nladtsa na, no
xte'e yoo dub wizh le'a Dios le'a gab ná
ton ndap ke, we'e le'a Félix cha mzheb,
cha ndab xa ndo' Pabl:
—Nat bya'. Le'a wizh na ulat na' wa,
le'a na' sbe'ezhkagal lu.
26 Tso'o wa nlad Félix le'a Pabl usa'a
med ndontsa ula'a xa Pabl, ta we'e sian
biaj utezh xa Pabl gudi'izhno xa Pabl.
27 Ngok top li'in le'a Félix mto'o sa wa.
Cha uyatsob dub xa nsalea' Porcio Festo.
Ná le'a Félix nlad wen ya'an ndo' bexa
judio wa, ta we'e lá igo'o xa Pabl sa
nkeanyaw Pabl.

25

Pabl uso' ndo' Festo

1 Ngok chon wizh nak Festo xa nibe'e
sa wa, cha uto'o xa Cesarea ncha'a xa
Jerusalén.
2 Le'a sa wa le'a be ule'ay nibe'e no bexa
judio mas nsak wa msake Pabl ndo' Festo.
No unab bexa ndo' Festo,
3 ndab bexa gun Festo lak nlad bexa,
inibe'e xa gi'id Pabl Jerusalén. Ná le'a
bexa nlad gut Pabl nes wa.
4 Le'a Festo uka'ab ndab ndo' bexa:
—Le'a na' stapla wizh ndee yach Ce-
sarea, sa na nkeanyaw Pabl.
5 Le'a bexa nibe'e ten bego ba' syo'o gan
no isea sa wa. Cha sa we'e usake bexa
Pabl, tal ncho xta'an ta ugap mbin xa.
6 Le'a Festo uyo'o Jerusalén pa sxo'on
nate sti'i wizh, cha myach xa le'aka Ce-
sarea. Le'a ngol stubtsa wizh le'a xa usob

sa ndun xa ti'in, cha unibe'e xa gi'idno
bexa Pabl sa wa.
7 Le'a gor uyo'o Pabl sa wa le'a bexa
judio na uto'o Jerusalén wa myaklo wats
Pabl. Cha msake bexa Pabl sian be ta'a
uzhebpa ugap. Ná le'a bexa lá ngun gan
uluu le'a ta wa ta ugeaka.
8 We'e le'a Pabl cha mtsakndo', ndab xa:
—Na' na'an xta'an dub ta ugap ngun,
dub ta lá nibe'e ley ten besa xa judio. Ni
ndo' ni'i ten Dios ni ndo' César xa nibe'e
Roma na'an xta'an ngun na'.
9 Ná le'a Festo nlad wen ya'an ndo' bexa
judio, ta we'e cha unabdi'izh xa ndo' Pabl,
ndab xa:
—¿Nlad lu ya' lu Jerusalén, ndontsa sa
we'e gun na' regl cuent ten lu zha?
10 Le'a Pabl cha uka'ab ndab:
—Nat nso' na' ndo' go, xa ndun ti'in ten
César, sa na nsabndo' gak regl cuent ten
na'. Le'a go uni'íka le'a na' na'an xta'an
dub ta ugap ngunno bexa judio.
11 Ná tal na' mbin dub ta nsabndo' gat
na', na' na'anpa gáp lá gut bega na'. Ná
le'a be ta ndab bexa ba' na'anpa ta ugea,
ta we'e na'an ton nsabndo' yun cuent na'
ndo' ya'a bexa ba'. Nat na'ab na' ndo' ga
le'a César gun regl cuent ten na'.
12 We'e le'a Festo cha mbidi'izhno be
xmen na, ná xte'e nsabndo' gun xa. Cha
ndab xa ndo' Pabl:
—Le'a lu unab le'a César gun regl cuent
ten lu, ta we'e ndo' César ya' lu.

Festo mbidi'izhno Agripa cuent ten Pabl

13 Ngok stapla wizh le'a rey Agripa xa
nibe'e wa no bsan xa Berenice ulaya'
Cesarea, ngwa'ina' Festo.
14 Le'a zha na nchola bexa sa wa sian
wizh, le'a Festo cha mbidi'izh cuent ten
Pabl ndo' Agripa, ndab xa:
—Le'a sa ndee naxncho dub xabgi'i
mcha'anko Félix litgi'ib.
15 Le'a zha ngwaa na' Jerusalén le'a be
ule'ay nibe'e no bexa gox nsak ten bexa
judio unab ndo' na' inibe'e na' gat xa wa.
16 Le'a na' cha ukab le'a ley ten Roma
nibe'e le'a dub xa ndap ke nsabndo' iso'
ndo' bexa nsake xa wa, ndontsa utsakndo'
xa. Le'a ley na'anpa nibe'e gat dub men
tal lid ned gun bexa ta wa.
17 We'e le'a wizh na ulen bexa sa ndee,
cha uxax bi le'a ngottsa xe'a wa cha
uso'ob na' sa ndun na' ti'in, cha unibe'e
na' gi'id xabgi'i wa.
18 Ná le'a ngol gor na ndebe bexa nsake
xa wa, le'a bexa na'anpa usake xa lak
ndanbe'e na'.
19 Le'a bexa ndi nsake xa cuent tentsa
lak ndankea bexa Dios, no cuent ten dub
xa ngut usalea' Jesús, ná le'a Pabl ndab
le'a xa wa nban.
20 Le'a na' lá iní xte'e koxnes na' ta wa,
cha unabdi'izh na' ndo' Pabl naga nlad
Pabl ya' Jerusalén, ndontsa sa we'e itatso'
xte'e nak be ta wa.
21 Ná le'a Pabl ndi unab ya' ndo'
César Augusto. Ta we'e unibe'e na' litsa
nkeanyaw xa gast gal zha utu'ub na' xa
ndo' César.
22 We'e le'a Agripa cha ndab ndo' Festo:
—Na' no nlad gon xta'an ndadi'izh xa
wa.
Le'a Festo cha uka'ab ndab:
—Ge'a go'ón lu ta gab xa.
23 Ngok stubtsa wizh, le'a Agripa no
Berenice ulaya' sa wa, nak bexa be lad
uyap nsak. Cha uyo'o bexa len dub cuart
si'il no bexa nibe'e ten soldad no bexa
nsak ncho Cesarea wa. We'e le'a Festo cha
unibe'e gi'id Pabl.
24 Cha ndab Festo ndo' bexa nde sa wa:
—Go rey Agripa nsea bego mzhealbe
beuna sa ndee, le'a ta ndee Pabl. Le'a xa
ndee xa na kwa'ad bexa judio nsake ndo'
na' gezh Jerusalén no Cesarea ndee, ndab
bexa le'a xa nsabndo' gat.
25 Ná le'a na' ndee nsak le'a xa na'an
xta'an dub ta nsabndo' gat xa ngun xa.
Parea le'a xa ba' le'aka unab gun César
Augusto regl cuent ten xa, ta we'e mbinbe
na' utu'ub na' xa ndo' César.
26 Ná le'a na' lá ndap xta'an uke'a
na' ndo' git utu'ubno na' xa ndo' César
wa. Ta we'e ulatso' na' xa ndo' go rey
Agripa no ndo' iteata bego, ndontsa gor
na itayadi'izh beuna cuent ten xa ba', le'a
na' yá ndap ta uke'a na' ndo' git wa.
27 Nsak na' na'anpa le'a nak utu'ub na'
dub xa nkea litgi'ib ndo' César ni lá gáp
na' xá ke na nsake bexa xa.

26

Pabl mtsakndo' ndo' Agripa

1 We'e le'a Agripa cha ndab ndo' Pabl:
—Sak utsakndo' lu nat.
Le'a Pabl uxits ya'a na, cha lnde'e ndab xa:
2 —Rey Agripa, na' nten ladna gudi'izh na' ndo' go, ndontsa utsakndo' na' ndo' itea be ta na li nsake bexa judio wa na'.
3 Le'a go nchando' itea be costumbr ten besa xa judio wa nsea be ta ndadi'izh besa wa. Ta we'e na'ab na' ndo' ga ula'ach ga xta'an gudi'izh na'.
4 'Le'a itea bexa judio uni'í xte'e uyo'o na' lat bexa lazh na' no Jerusalén idub tuzhta na'.
5 Le'a bexa uni'í, no syo'o gan gab bexa le'a na' ndee no ngok xa fariseo, bexa na mas ndankea ley ten Dios ndo' iteata bexa judio.
6 Le'a na' ndangea ladna le'a Dios sunka ta ndab xa ndo' be usan gox polta ten besa, ixiste Dios bexa ngutla. Ke we'e nat nso' na' ndo' go.
7 No liga le'a itea bexa isatibtop xkwa'a bexa Israel wa ndangea ladna ta wa, bexa ndankea Dios te'al tezhea. Rey Agripa, ke we'e nsake bexa judio wa na'.
8 ¿Xta'an lá ndangea ladna bega le'a Dios nxiste bexa ngutla zha?
9 'Le'a na' polta no mbinbe'e le'a na' nsabndo' utsaksi be xmen Jesús xa Nazaret wa.
10 Le'a ta wa ta mbin na' Jerusalén wa. Nsea permis ten be ule'ay nibe'e mkiko'o na' kwa'ad be xmen Jesús wa litgi'ib. Nsea gor na mbit be men bexa wa, le'a na' no nsak ladna ta wa.
11 Ukesea na' itea be ni'i sa nzhealbe bexa judio, cha mtsaksi na' be xmen Jesús sa wa, ndontsa ula'a bexa ta ndangea ladna bexa Jesús. Tant dub ngokloo na' ndo' bexa wa, le'a na' ukesankea tso'o bexa gast be gezh sit.

Pabl mbidi'izh xte'e mbingea ladna Jesús

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

12 'Ti'in we'e ngwalo na' permis ten be ule'ay nibe'e, cha mtu'ub bexa na' gezh Damasco.
13 Rey Agripa, le'a nes nda na' pa gawizh uní na' dub xe'a uto'o gibe'a, mas uzhe'eb nsu ndo' xe'a wizh. Le'a ta wa msu gangeak wats na' no wats bexa ndano na' wa.
14 Cha iteanak besa ulayat ndo' yo. Cha mbín na' dub ti men uní'i di'izh hebreo, ndab xa: "Saulo, Saulo, ¿xta'an lba'ata ugap ndanno lu na' zha? Lu ntsaksi le'aka le'a lu cuent dub ngon nke'a patad ndo' bar ncheb xa ma."
15 Le'a na' cha ndáp: "¿Ná ton go zha, Señor?" Le'a xa wa cha ndab: "Le'a na' Jesús, xa na lba'a ndaklono lu ba'.
16 Nat goste, le'a na' mlundo' ndo' lu ndontsa gun lu ti'in ten na', gudi'izh lu be ta uni'í lu nat ndee no be ta ti'i ulu na' ndo' lu.
17 Le'a na' utu'ub lu ndo' bexa judio no ndo' bexa na'anpa xa judio. Le'a na' lá ula ni dub bexa wa na'anpa ugap gunno lu.
18 Ndi gudi'izh lu di'izh ten na' ndo' bexa, ndontsa ya'al ndo' bexa no ito'o bexa sa ukaw, cha ilen bexa ndo' xe'a. Li ndontsa ula'a bexa wa nes ten maxu'u, cha ndi isen bexa nes ten Dios. Le'a bexa ige' ladna na', cha yu'u be ke ten bexa, no gak bexa be xmen Dios."

Pabl mbin ta ndab Jesús

19 'Ta we'e, rey Agripa, le'a na' mbinka ta li uní'i Dios ndo' na' wa.
20 Ned lak mbidi'izh na' ndo' bexa ndencho Damasco wa. Ndáp na' ndo' bexa wa ula'a bexa be ta ugap nak bexa, cha ndi yach bexa wats Dios, no gun bexa ta wen, ta uluu le'a bexa mla'aka be ta ugap nak bexa. Tso'o wa mbidi'izhga na' ndo' bexa Jerusalén, no ndo' bexa ndencho idub Judea, no ndo' bexa na'anpa xa judio.
21 Ke we'etsa usen bexa judio na' tale ten ni'i ten Dios, cha ndi'izh gut bexa na'.
22 Ná le'a Dios ndakno na', ta we'e nso' na' gast gor nat, ndadi'izh na' di'izh ten Dios ndo' bexa nsak no ndo' bexa na'anpa nsak. Le'a na' ndadi'izh laktsa mke'a be profet no Moisés, polta ndab bexa xte'e nak ta yoo.
23 Ndab bexa le'a xa utu'ub Dios wa nsabndo' ini'í sian gealkwea' no gat xa. We'e le'a xa ndon ned iban ndo' gealgut, ndontsa uluu xa xe'a ten Dios ndo' bexa judio no ndo' bexa na'anpa xa judio.

Pabl nlad gungea ladna Agripa Jesús

24 Le'a gor na li ndab Pabl, le'a Festo cha
uge' ndab:
—¡Le'a lu xa tont, Pabl! Tant mtsid lu
gast myak tont lu.
25 Ná le'a Pabl uka'ab ndab ndo' Festo:
—Na' na'anpa xa tont, Festo. Le'a ta na
ndadi'izh na' ndee wa ta ugeaka no le'aka
nak-a.
26 Le'a rey Agripa ba' nchando' itea be
ta ndee, ta we'e lá nyu' lad na' li ndadi'izh
na' ndo' xa. Na' uní le'a xa noka uni'í be
ta ndáp na' wa, le'a-yá na'anpa ngak dub
sa xga'ach.
27 Cha ndab Pabl ndo' Agripa:
—Go rey Agripa, ¿ndangea ladna ga
ta mke'a bexa mbidi'izh sakndo' Dios wa
zha? Na' uní le'a go ndangeaka ladna-yá.
28 Le'a rey Agripa cha uka'ab ndab ndo'
Pabl:
—¿Nsak lu zha le'a tuzhtsa tiemp gun
lu gan no na' gak xmen Cristo?
29 Le'a Pabl ndab:
—Tal tuzhtsa tiemp natal kwen-a, le'a
na' na'ab ndo' Dios le'a go no itea bexa
ndeyo'ón ta ndáp na' ndee nat wa, gak
bega xmen Cristo, lakka nak na' ndee.
Parea lá nlad na' le'a bega no yaa caden
ndee.
30 Le'a gor na mtayadi'izh Pabl ta
wa, cha uso' rey Agripa no Festo nsea
Berenice no itea bexa nde sa wa.
31 Cha utate bexa dub lad mbidi'izh
bexa, ndab bexa ndo' ltsa'a xa:
—Le'a xa ba' na'an xta'an ngun dub ta
nsabndo' gat xa, ni lá nsabndo' ikea xa
litgi'ib.
32 Le'a Agripa ndab ndo' Festo:
—Syo'oka gan ito'o Pabl, taltsa xa lá
inab gun César regl cuent ten xa.

27

Pabl ncha'a Roma

1 Ngol gor le'a bexa wa mbidi'izh ya'be
besa Italia len dub barco, cha myak cuent
Pabl no stapla bexa nkea litgi'ib wa ndo'
xa nsalea' Julio, dub soldad nibe'e dub
gayo'o soldad, bexa ten partid nsalea'
Augusta.
2 Cha uyo'o besa len dub barco si'il
uto'o gezh Adramitio ncha'a-yá be gezh
ten Asia. No ncha'ano besa dub xa
nsalea' Aristarco, xa gezh Tesalónica ten
Macedonia.
3 Ngok stub wizh ulaya' besa gezh
Sidón. Le'a sa wa le'a Julio utsin mbin
ndo' Pabl, mla'a xa ngwa'ina' Pabl be
amig ten Pabl, ndontsa usa'a bexa be ta
nki'in Pabl.
4 Cha ncha'agal besa len barco, cha utid
besa lad sa nde isla Chipre, sa na xe nde
mbi, le'a mbi nsa'ab ndo' nits wa ndi lad
ndo' besa nlen.
5 Cha utid besa gax to'o yo sa nde be
región nsalea' Cilicia no Panfilia. Cha
ulaya' besa gast Mira, gezh ten Licia.
6 Le'a sa wa le'a Julio mzheal stub barco
uto'o gezh Alejandría, ncha'a-yá Italia sa
nde Roma. Cha uyo'o besa len barco wa,
cha ncha'a besa.
7 Le'a mbi wa bi lika nlen lad ndo' besa,
ta we'e staplata wizh cha'aw usea barco
wa ndo' nitsdo'o, no uzhebpa juert mbin
bexa gan utid barco gax gezh Gnido. Cha
utid besa gax sa nsalea' Salmón, dub lad
sa nde isla Creta sa na xe nde mbi.
8 Uzhebpa bid mtse'a bexa barco
ncha'tid-a gax to'o yo isla Creta, gast
ulaya' besa dub sa nsalea' Sa Wen Nbe
Barco, gax gezh Lasea.
9 Uzhe'eb kwen nso'la besa nes, le'a zha
wa mas nsayal gax tiemp mas nxo'on mbi,
zha na uzhe'eb rages iseata barco wa ndo'
nitsdo'o. Ta we'e le'a Pabl ndab ndo' bexa
wa:
10 —Bla'ach bega, le'a na' nsak le'a tal
beuna ika'an sa ndee uzhebpa rages gak
perdid barco ndee no be ta no'o-yá no gast
beuna rages gat.
11 Ná le'a soldad nibe'e wa na'anpa
ula'ach ta ndab Pabl wa, ndi mas mla'ach
xa di'izh ten xwan barco no xa ntse'a
barco wa.
12 Le'a sa wa ni lid wen kwe barco wa
tiemp nxo'on mbi. We'e le'a kwa'ad bexa
wa mbidi'izh itate besa sa wa, gun bexa
preb ná lid slaya' barco wa Fenice, stub
gezh ten Creta, dub sa mas xe nde mbi.
Ndab bexa kweas besa sa wa ndalen itid
tiemp li nxo'on mbi wa.

Dub mbi si'il ulen ndo' nitsdo'o

13 Tso'o wa le'a mbi wa usaxan
ndidoma nlen lad sur, ta we'e mbinbe'e
bexa le'a besa syo'o gan ilaya' gezh Fenice

lakka mbidi'izh bexa. Cha uto'o besa sa wa, ncha'tid besa gax to'o yo isla Creta wa.
14 Parea cha ndi ulen dub mbi si'il ndi lad noreste.
15 Cha usaxan-a ndo'o-yá barco, ta na lá ngun bexa gan isen nsa'ab bexa barco laktsa ncha'a besa wa, cha ndi mla'a bexa mbi'i mbi-yá.
16 Utid besa gax dub isla tuzh nsalea' Clauda, lad ndidoma nxo'on mbi. Le'a sa wa uzhebpa bid mbin besa gan mxa'ap besa barco tuzh ndo' ná si'il wa.
17 Tso'o na mxa'ap bexa-yá, cha ulo bexa do'o uta'a las barco si'il ndontsa mas masis gak-a. Le'a bexa nzheb ya'cho'o barco wa ndo' yux len nits wa sa nsalea' Sirte. Ta we'e uxe'e bexa lad ten barco wa, cha mla'a bexa mbi'i mbi-yá.
18 Ngot xe'a wa le'a mbi wa bi lika uzhebpa nxo'on, cha usaxan bexa ntsa'ab bexa be ta no'o barco wa ndo' nitsdo'o ndontsa ixax-a.
19 Ngol wizh yon cha usen besa pla be ta'a ndanti'in bexa ntse'a bexa barco wa, cha udabi besa-yá ndo' nitsdo'o.
20 Sian wizh lá ina'ta besa xe'a wizh ni be mbeal ndi'ib gibe'a ba', no lita uzhe'eb nxo'on mbi si'il wa. Cha mbinbe'e besa le'a besa ga gatka.
21 Le'a besa kwen ni lá ngaw, ta we'e ngol gor le'a Pabl cha uso', cha ndab Pabl ndo' itea besa:
—Wenkata ngo'ón bega ta li ndáp na' wa lá ika'an beuna Creta wa, ndontsa lá itid beuna itea be ta ndee.
22 Ná nat lá yu'ta ladna bega, le'a bega ni dub lá gat, parea le'a barco ndee isabgix.
23 Le'a te'al nat mlundo' dub angel mtu'ub Dios xa nibe'e na' no xa ndun na' ti'in ten na.
24 Le'a angel wa ndab: "Pabl, lá izheb lu, le'a lu nsabndo'ka ya' ndo' César. No lak unab lu ndo' Dios le'a Dios lá ula'a gat ni dub bexa ncha'ano lu len barco ba'."
25 Ta we'e gáp na' ndo' bego lá yu' ladna bega. Le'a na' nge' ladna Dios le'a ta wa gakka lak ndab xa wa.
26 Parea le'a barco ndee gazha'a gax dub isla.
27 Ngok msa tida' wizh li nxo'on mbi wa, nchasea besa itea lad ndo' nitsdo'o Adriático. Ná gor utol te'al le'a bexa ntse'a barco mgenna le'a besa ndela gax to'o yo bid.
28 Cha mke'a bexa medid plo wat nak ndo' yux sa wa. Le'a ta wa pa galnti'i bxo'op metr wat. Cha stub xla'altsa mke'a medidgal bexa len nits wa. Le'a sa wa ga'al bga'adtsa metr wat-a.
29 Le'a bexa nzheb ikea barco wa be ge', ta we'e mtsa'ab bexa dap ble'a gi'ib kwe'apa lad tso'o barco wa nchii-a las barco ndontsa yaiso'-yá. Cha uzhebpa nyu' ladna bexa ndenkea' bexa gat xan xe'a.
30 Le'a bexa ntse'a barco wa ndanbe'e uxo'on, ta we'e uxe'e bexa barco tuzh wa ndo' nitsdo'o. Mkwi'in bexa ndab bexa ncha'dabi bexa stapla gi'ib kwe'a len nits lad ndo' barco si'il wa.
31 Ná le'a Pabl cha ndab ndo' be soldad no ndo' xa nibe'e bexa wa:
—Tal le'a bexa ba' lá kweas len barco ndee, le'a itea bega satka.
32 We'e le'a be soldad wa cha uxen be do'o nchii barco tuzh wa, cha ncha'a-yá ndo' nits.
33 Le'a gor nsayat xe'a tempran, le'a Pabl ndab nsabndo' gaw iteanak besa, ndab xa:
—Le'a bega yá dub ti'inla wizh nyu' ladna no ni lá ndaw bega.
34 Nat udaw bega ndontsa yoo juers bega, le'a bega ni dub lá gat.
35 Tso'o na li ndab Pabl ta wa, cha usen Pabl dub pan, cha msa'a xa xno ndo' Dios ndo' ga'al besa. Cha ule'a xa-yá, cha usaxan xa ndaw xa-yá.
36 We'e le'a itea besa mas uxee nyu' ladna, cha no besa udaw.
37 Ndo' itea besa ncho len barco wa pa top gayo'o ncho chon ga'al ncho ti'in bdub besa.
38 Le'a gor mtayaw besa, cha udabi besa itea be ngoch ten trig ndo' nitsdo'o, ndontsa ixax barco wa.

Mbi si'il mtsabgix barco ncho Pabl

39 Ngol gor ngot xe'a, le'a bexa ntse'a barco uni'í dub sa uxee ngi nyo'o mbi, dub sa ndebe yux to'o nits wa, parea lá igondo' bexa pa ta wa. Cha mbidi'izh bexa go'o bexa barco sa wa, ná lid sun bexa gan we'etsa kwe-yá.

40 Cha uxen bexa be do'o nchii gi'ib kwe'a wa. Cha mla'a bexa ta wa len nits tso'o barco. No mxa'ak bexa be do'o nchii be ya ntse'a barco. Cha mxa'ap bexa lad nkea sa nak ndo' barco, cha usaxan-a ncha'a-yá gax to'o yo bid wa.
41 Ná le'a barco wa ngwatsa'ab dub sa ndepa yux len nits, ngwatsob lad ndo' barco ndo' yux wa, ni lá yoota gan iwi'in-a. Le'a tant golp ten nits wa le'a xan barco usaxan nsayu.
42 Le'a be soldad wa mbidi'izh gut bexa uto'o ikea stubga litgi'ib wa ndontsa ni dub bexa lá kob nits uxo'on.
43 Ná le'a soldad nibe'e wa lá nlad gat Pabl, ta we'e lá ula'a xa li ngun be soldad. Cha ndi unibe'e xa ndab xa:
—Tal ton bega ndák ngob nits, uxax utakea bega sa bid ba'.
44 Le'a iteata bego ba' usen be tabl no dub ble'aga las barco ndee.
Litsa ulaya' iteanak besa ndo' yo sa bid wa.

28

Pabl ncho isla Malta

1 Le'a gor na yá nde besa ndo' yo wa, we'e le'a bexa ndencho sa wa ndab le'a ta wa dub isla nsalea' Malta.
2 Le'a bexa wa utsin mbinno besa, mkwa'a bexa gi' ndontsa ubizh besa, le'a sa wa nso' gi no kwal sa wa.
3 Le'a Pabl cha udob pla ble'a xos ya bid, cha mtsa'ab xa-yá ndo' gi' wa. Cha uxax uto'o dub mbe'al ndo' xtii ten gi', cha udawke'a ma ya'a Pabl.
4 Le'a gor na uni'í bexa ncho sa wa le'a mbe'al wa nkenga'a ya'a Pabl, cha ndab bexa ndo' ltsa'a xa:
—Le'a xabgi'i ba' ta ugeakapa dub xa ndut men. Mbin xa gan lá ngat xa len nits ba', parea le'a dios ten beuna lá ula'a ibanta xa.
5 Ná le'a Pabl cha udabi mbe'al wa ndo' gi', ni na'an xte'e isak xa.
6 Le'a bexa wa ndenkea' ná xá gor isigi' ya'a Pabl, ná xá gor gat xa. Ná le'a gor na kwenlapa ndenkea' bexa, uni'í bexa le'a Pabl na'an xta'an isak. Cha ndi xa'aga mbinbe'e bexa, ndab bexa le'a Pabl dub dios.
7 Le'a gax sa wa nax yo ten xa nibe'e isla wa, xa nsalea' Publio. Le'a xa wa uzhe'eb utsin mbinno besa, no msa'a xa sa uyo'o besa chon wizh.
8 Le'a xus Publio wa kwea' nsak nax ndo' lo'on, ncho xlea xa no uzhe'eb ndak-wea' len xa. Le'a Pabl cha ngwa'ina' xa wa. We'e unab Pabl ndo' Dios yunyakna xa. Cha mxo'ob Pabl ya'a na gek xa, cha myakna xa.
9 Le'a tso'o wa le'a bexa kwea' nsak ncho isla wa ulen ndo' Pabl, cha myakna bexa.
10 Le'a bexa uzhebpa utsin ngok ndo' besa, no zha mka'an besa sa wa le'a bexa msa'a be ta'a nki'in besa.

Pabl ulaya' Roma

11 Zha na ngok chon mbe'e ndencho besa Malta wa, cha ncha'a besa len dub barco ute sa wa idub tiemp li mxo'on mbi wa. Le'a ta wa stub barco si'il uto'o gezh Alejandría. Le'a las-a ncho be'e nkea Cástor nsea Pólux, top dios ten bexa.
12 Cha ulaya' besa gezh Siracusa, sa uyo'o besa chon wizh.
13 Cha uto'o barco sa wa, cha ulaya' besa gezh Regio. Le'a stub wizh wa ulen mbi ndi lad sur, cha ulaya' besa wizh itop wa gezh Puteoli.
14 Le'a sa wa mzhe'al besa pla bexa nak xmen Cristo. Le'a bexa wa cha ndab ndo' besa ya'anno besa bexa. Ngok sga'ad wizh cha ncha'be ndats besa Roma.
15 Le'a be xmen Cristo ncho Roma mbi'ínla le'a besa ncha'be gaxla sa wa. Cha uto'o pla bexa mbi'idka nes bexa besa gast ndo' xge'e gezh Apio, no stub plaga bexa gast gezh nsalea' Chon Posad. Le'a gor uni'í Pabl bexa wa, cha msa'a Pabl xno ndo' Dios, cha mas mten ladna Pabl.
16 Le'a gor ulaya' besa Roma, le'a soldad nibe'e wa myun cuent bexa ikea litgi'ib ndo' xa nibe'e be soldad sa wa. Ná le'a bexa mla'a nabtsa Pabl uyo'o len dub ni'i, no dubtsa soldad nla'ach sa nkea Pabl wa.

Pabl mbidi'izh ndo' bexa Roma

17 Ngol schon wizh le'a Pabl utezh bexa judio nsak ncho Roma. Le'a gor ulansea bexa, le'a Pabl cha ndab:
—Bego nak beuna xa Israel, na' na'an xta'an ndanno bexa judio ni be costumbr ten be usan gox polta ten beuna wa. Le'a

bexa Jerusalén le'a usen na', cha myun
bexa cuent na' ndo' ya'a bexa Roma.
18 Le'a bexa wa uloxnes ta na msake
bexa judio na', parea lá izheal bexa ni dub
ke nsabndo' gat na'. Cha nlad bexa ula'a
bexa na'.
19 Ná le'a bexa judio wa lá isak ladna ta
wa, cha una'ab na' gal na' ndo' César gun
xa regl cuent ten na'. Parea ni dub ta'a lá
usake na' bexa judio wa.
20 Ta we'e ute'ezh na' bega, ndontsa iní
na' bega no gáp na' ndo' bega le'a na'
nchii nsea caden ndee ke na nge' lad na'
Cristo, xa ndenkea' beuna xa Israel.
21 Le'a bexa wa cha ndab ndo' Pabl:
—Le'a besa golsen dub git utu'ub bexa
Judea cuent ten go. No be ltsa'a beuna xa
judio uto'o sa wa ulansea sa ndee, na'an
xte'e ngab bexa le'a go ugap ta ndun.
22 Parea nlad besa go'ón besa ta
ndanbe'e go; le'a besa ndo'ón le'a itea
lad ncho bexa nisi ndo' bego na ndangea
ladna le'a Jesús wa nak Cristo.
23 Cha we'e msabe'e bexa dub wizh
izhealbe bexa. Le'a ngol wizh wa cha
mzhealbe kwa'ad bexa judio sa li naxn-
cho Pabl wa. Idub tempran no gast uzhe
le'a Pabl mbidi'izh ná xte'e nibe'e Dios be
men. Mbidi'izh Pabl be ta polta mke'a
Moisés no bexa mbidi'izh sakndo' Dios,
ndontsa gungea ladna bexa le'a Jesús le'a
nak Cristo.
24 Ncho bexa mbingea ladna ta li
mbidi'izh Pabl wa, no ncho bexa na'anpa
ngungea ladna-yá.
25 Le'a ta na li na'anpa dubtsa ndanbe'e
bexa wa, ta we'e le'a gor na nsaka'an bexa
sa wa le'a Pabl cha ndab ndo' bexa:
—Wenka mbidi'izh Isaías sakndo'
Espíritu ten Dios, ndab Isaías ta ndee ndo'
be usan gox polta ten beuna, ndab xa:

26 Wa' gud ndo' be men wa:
Ndo'ón bega-yá, ná lá nyakbe'ena
bega-yá.
No nwi'i bega-yá, ná lá ini'í bega
xta'an-a.
27 Le'a bega uzhebpa myak ngud lado'o
na,
no lá nsakyo'ón bega, no nsa'nyaw
ndo' bega.
Ta we'e lá ina' bega, no ni lá go'ón bega,
no ni lá yakbe'ena bega,
no ni na'anpa ilen bega wats na'
yunyakna na' bego.

28 No ndab Pabl ndo' bexa judio wa:
—Bla'ach bega le'a nat le'a Dios ntu'ub
besa ndo' bexa na'anpa xa judio, gudi'izh
besa le'a Dios ko'o bexa ndo' be ke ten
bexa. Le'a bexa wa so'ónka-yá.
29 Tso'o na li ndab Pabl le'a bexa judio
cha nsea'be, uzhe'eb uteyoto'ono bexa be
ltsa'a bexa.
30 Le'a idub top li'in le'a Pabl ukeanyaw
len ni'i nbe'e wa, utsin ndun xa ndo' itea
bexa nda'ina' xa.
31 Ndo' ga'al be men ndadi'izh xa ná
xte'e nibe'e Dios be men, no mluu xa
di'izh ten Jesucristo Xa Nibe'e. No ni
na'an ton uka gudi'izh Pabl ta wa ndo' be
men.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa ndencho gezh Roma

Le'a libr Romanos mke'a Pabl pa msaga'al bga'ay li'in tso'o na mkea Jesús gibe'a, zha nit biaj yon ngwa' xa gezh Corinto. Le'a ndo' idub Biblia le'a libr ndee mas ku ndadi'izh xte'e nak ta uzhe'eb wen mbin Cristo Jesús por beuna. Maska biseata ya'ina' Pabl be xmen Cristo ndencho Roma, le'a xa mbi'ínla xte'e uzhe'eb ndangea ladna bexa Cristo, no ndab xa le'a xa sken ya'ina' bexa. Le'a ta na mas nyu' ladna Pabl nlad xa mas yakbe'ena bexa wa idub gealngea ten Cristo. Nki'in mas xkwa'a utsid bexa itea ta na mbin Cristo gan ta na ngut xa no uban xa. Le'a sian biaj ndadi'izh libr ndee xte'e utsin ndanno Dios be men. Le'a be ta ndee be ta mas nsak mke'a Pabl: le'a itea be men ndap ke ndo' Dios; no uzhe'eb ta nsak ta na ngut Cristo no uban xa; no ta na lá ngungea ladna bexa Israel Cristo, ta we'e le'a bexa na'anpa xa Israel no syo'o gan gap gealnaban kub; no xte'e nsabndo' gak be xmen Cristo no xte'e gun bexa ti'in ten Dios.

Pabl nke'a git ndo' bexa ndencho gezh Roma

1 Le'a na' ndee Pabl, xa ndun ti'in ndo' Jesucristo. Le'a Dios le'a utezh na' no ulaxo'ob xa na' gudi'izh na' di'izh wen ten xa ndo' be men.
2 Le'a di'izh wa ta polta ndab Dios usa'a Dios ndo' be men, lak nkeani'i di'izh ten Dios ta mbidi'izh be profet sakndo' xa.
3 Le'a ta wa cuent ten Xin Dios, Jesucristo Xwan beuna, xa ngol lat xin David.
4 No mban xa ndo' gealgut juers ten Espíritu ten Dios, ta na mluu le'a xa Xin Dios no juert nak xa.
5 Le'a Cristo uzhe'eb wen ndanno besa, mti xa na' gun na' ti'in ten xa, ndontsa gungea ladna be men xa no uxobgek bexa ndo' xa, bexa ndencho idub ndo' gizhliyo.
6 Le'a ta wa no bego ba', le'a Dios le'a mti bega gak bega xmen Jesucristo.
7 Nke'a na' git ndee ndo' bego ndencho gezh Roma ba'. Le'a Dios nkwea' ladna bega no mti xa bega gak bega be men umbi'i ten Dios. Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xa Nibe'e, utsin gak bexa ndo' bega no gun bexa wen yoo ladna bega.

Pabl nlad ya'ina' bexa Roma

8 Le'a ta na nak beuna xmen Jesucristo, ned nsa na' xno ndo' Dios le'a ta na nge' ladna bega Jesús wa ngen idub ndo' gizhliyo.
9 Idub ncho lad na' ndun na' ti'in ten xa, ndadi'izh na' di'izh wen ten Xin xa. Le'a Dios nsobwi'i le'a na' na'ab tse'e ndo' Dios gakno xa bega.
10 No na'ab na' ndo' Dios tal le'a Dios nlad le'a na' syo'o gan gal ina' bega.
11 Nlad na' gal ina' na' bega, ndontsa utenxe'a na' bega lak nsa'a Espíritu ten Dios, cha mas juert gak lado'o bega.
12 Mas wen gáp na' le'a beuna utenxe'a be ltsa'a na, ta na dubtsa nge' ladna beuna Cristo.
13 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' nlad ini'í bega le'a sian biaj ndi'izh gal ina' na' bega, parea gast nat gol gun na' gan gal na'. Nlad na' gun na' gan le'a kwa'adta bexa ncho sa ba' ige' ladna Cristo, lak mbin na' be nacion xa'aga.
14 Li nsabndo' gudi'izh na' di'izh ten Dios ndo' itea be men: tal xa xa ntsid natal xa na'anpa xa ntsid; tal xa xa ndák natal xa na'anpa xa ndák.
15 Ta we'e nlad na' galyadi'izh na' di'izh wen ten Cristo ndo' be men ndencho Roma.

Di'izh ten Cristo ndun wen ya'an be men ndo' Dios

16 Le'a na' na'anpa ndono ladna di'izh wen ten Cristo, geal le'a-yá le'a nak juers ten Dios ko'o be men ndo' be ke ten bexa tal ton gungea ladna-yá, tal xa xa judio natal na'anpa xa judio xa.
17 Le'a di'izh wa nluu xte'e wen ya'an be men ndo' Dios, tal le'a bexa ige'tsa ladna Jesús, lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios: “Le'a bexa wen nak ndo' na', le'a ta na nge' ladna bexa na', ta we'e gap bexa gealnaban.”

Itea be men uni'í xta'an nsabndo' gun bexa

18 Gast gibe'a nlen ta ndakloo Dios ndo'
itea be ta ugap ndun be men, le'a ta ugap
wa nka go'ón be men gealngea ten Dios.
19 Le'a bexa wa nchando'ka xte'e nak
Dios, le'a Dios le'a mluu-yá ndo' bexa.
20 Le'a gast zha utexankata gizhliyo le'a
be ta'a mbinde'e Dios ga'al nluu le'a xa ta
ugeaka le'a nak Dios no juert nak xa idub
tiemp. Ta we'e le'a be men lá yoo gan gab
le'a bexa lá ini'í ti ncho Dios.
21 Le'a bexa wa uni'íka le'a Dios
nchoka, parea lá ndankea bexa Dios lak
nsabndo'-yá, no ni lá nsa'a bexa xno ndo'
xa. Ndi sbe'en be ta na'an xti'in ndanbe'e
bexa, cha mkaw lado'o bexa, ngud myak
bexa.
22 Ndab bexa le'a bexa xa ndák, ná le'a
ta ndanbe'e bexa wa ta na'an xti'in.
23 Le'a bexa wa na'anpa ndankea Dios,
xa ndon le'a wen no xa na'anpa gat. Ndi
ndankea bexa be dios ndande'e bexa, be
ta cuent nak men ngut no ta cuent nak be
migin no be man ndap dap xo'o na no be
mbe'al.
24 Ta we'e le'a Dios mla'a gun bexa
masta be ta bzhi'ik nlad bexa, lak ta ugap
ncho len lado'o bexa, gast ndeyunno bexa
las bexa be ta bzhi'ik.
25 Le'a bexa wa lá ndangea ladna geal-
ngea ten Dios, ndi ndankea bexa be ta
na'anpa ta ugea Dios. Ndankea bexa ta
mbinde'etsa Dios; na'anpa ndankea bexa
Dios xa na le'a mbinde'e itea be ta'a, xa
na nsabndo' yankea be men idub tiemp.
¡Lika nak-a!
26 Ta we'e le'a Dios mla'a bexa gun
bexa be ta bzhi'ik nlad bexa, gast ncho be
xagots lá nlad xabgi'i, ndi ngal xa stubga
ltsa'a gots xa dub ta lá nsabndo' gun bexa.
27 No liga le'a ncho be xabgi'i lá nlad
xagots, ndi uzhebpa nlad xa ugal xa
stubga ltsa'a bgi'i xa. Cha li ndun bexa
dub ta nsabndo' idono ladna bexa. Ta
we'e le'a nat le'a bexa wa ncha'tid dub
gealkwea' lakka nsabndo' itid bexa ndun
ta ugap wa.
28 Le'a bexa wa lá nlad igondo' Dios,
ta we'e le'a Dios mla'a ndanbe'e bexa be
ta ugap no ndun bexa sbe'en be ta lá
nsabndo'.
29 Uzhebpa ndun bexa be ta ugap nak.
Ngal bexa dub xa na'anpa xa ten xa. No
ndun bexa be ta'a na'anpa ga'al nak. No
uzhebpa nlad bexa sian ta'a gap bexa.
No ugap nak bexa ndo' ltsa'a bexa. No
uzhe'eb ndaklono bexa be men ndap ta'a.
No ndut bexa men. No nkwa'an bexa uyo.
No ndun bexa gealkwi'in. No nxeeno
ladna bexa be men.
30 No nisi bexa be men. No ugap
ndadi'izh bexa cuent ten stubga men. No
nxeeno ladna bexa Dios. No kwea' ní'i
bexa ndo' be men. No ndanbe'e bexa
le'a bexa mas nsak. No zhin nak bexa.
No ngogek bexa sian be ta ugap. No lá
nxobgek bexa ndo' be usan ten xa.
31 No lá nsakyo'ón bexa. No lá ndun
bexa lak ndab bexa. No na'anpa nkwea'
ladna bexa be men. No lá ndange' ladna
bexa ndo' be men. No na'anpa nlats ladna
bexa be men.
32 Uni'íka bexa ta ndabka Dios, le'a bexa
li ndun wa nsabndo' gat. Ná le'a bexa bi
lika ndun be ta wa, no nten ladna bexa
gor na ndun stubga xa be ta ugap wa.

2

Dios gab ná ton ndap ke

1 Le'a gor na ndab bega le'a stubga men
ndap ke, le'a bega nsake le'aka le'a bega,
geal le'a bega noga ndap ke wa. Ta we'e
lá nsabndo' li usake bega stubga xa.
2 Parea le'a beuna uni'íka le'a gor na
ntsaksi Dios bexa ndun ta ugap, le'a ta
ndun xa wa utsinka nak.
3 Le'a bego na ndab le'a stub men ndap
ke, dub ta no bega ndun, ¿xte'ema nsak
bega zha le'a Dios na'anpa utsaksi bega?
4 Le'a Dios uzhebpa utsin nak no
na'anpa uxax ndakloo xa no uzhebpa
nxik xa ndo' be ta ugap ndun bega. ¿Ni lá
nyakbe'ena bega zha le'a xa li utsin nak
ndo' bega ndontsa yach bega wats xa?
5 Ná le'a gealngud ten bega lá ka'ab
bega ula'a bega ta ugap nak bega. Ta we'e
uzhebpa ini'í bega be gealkwea' gal zha
gakloo Dios, cha utsaksi xa be men ndap
ke lak nsabndo' gun xa.
6 Le'a xa wa kix ndo' kadga be men lak
xta'an mbin bexa.

7 Usa'a xa dub gealnaban nunk lá idub
ndo' bexa ndun be ta wen, bexa nkwa'an
ta gab Dios le'a bexa wen nak nsea
nkwa'an bexa dub gealnaban na'anpa
initndo'.
8 Ná le'a Dios gaklono bexa ndun laktsa
nlad na, bexa lá nxobgek ndo' gealngea,
ndi sbe'en ta ugap ndun bexa.
9 Le'a itea bexa ugap ndun wa uzhebpa
ini'í gealkwea' no juert yoo xa, guni'i tal
le'a xa xa judio natal xa na'anpa xa judio.
10 Ná le'a iteanak bexa utsin ndun, le'a
Dios gab le'a bexa wen mbin, no gun Dios
wen yoo ladna bexa, no wen ya'an bexa
ndo' Dios, guni'i tal le'a xa xa judio natal
xa na'anpa xa judio.
11 Le'a cuent ten Dios le'a itea be men
parej nsak.
12 Le'a itea bexa na lá nchando' ley
ten Dios no ugap ndun bexa, le'a Dios
utsaksika bexa maska lá nchando' bexa
ley wa. No liga le'a itea bexa na nchando'
ley wa, cha no bexa ugap ndun, le'a Dios
utsaksi bexa lak nibe'e ley wa.
13 Le'a bexa na ndo'óntsa ley wa cha lá
nxobgek bexa ndo'-yá, le'a bexa na'anpa
wen nak ndo' Dios. Ná le'a bexa na
nxobgek ndo' ley ten Dios wa wenka nak
ndo' Dios.
14 Le'a bexa na'anpa xa judio wa lá
nchando' ley ten Dios. Ná le'a gor na
ndun bexa lakka ndab ley wa le'a ta wa
nluu le'a len lado'o bexa uni'í bexa xte'e
nsabndo' gun bexa.
15 Le'a ta ndun bexa wa nluu cuent
nkeani'i ley ten Dios len lado'o bexa wa,
le'a bexa uni'í len lado'o na gor ugap
ndun bexa no gor utsin ndun bexa.
16 Le'a gal dub wizh le'a lak nlad Dios
le'a Jesucristo gab ná xte'e nak be ta
xga'ach ndun be men. Li nak di'izh
ndadi'izh na' ndo' be men.

Bexa judio nsea ley ten Dios

17 Bego na nsalea' xa judio, ndeno bega
ley ten Dios. Ta we'e nsak bega le'a bega
wen ya'an ndo' Dios, no zhin nak bega
ndab bega le'a bega nak xmen Dios.
18 Uni'í bega xta'an nlad Dios gun bega,
no ntsid bega ley ten Dios ndontsa ini'í
bega xta'an ta wen gun bega.
19 Nsak bega le'a bega su'u gab ná
xta'an nsabndo' gun bexa lá nchando'
Dios, lak dub men ndakno stubga xa lá
na' no cuent dub xe'a nsu sa ukaw.
20 No nsak bega nsabndo' uluu bega
bexa lá isu'u no bexa lá utsid. Ndeno bega
ley ten Dios, ta we'e nsak bega le'a bega
uni'í itea be ta'a no nyakbe'ena bega itea
be gealngea.
21 Parea, ¿xte'e uluu bega stubga men
tal le'a bega lid ned utsid ta wa? Ndab
bega lá gun bexa gealwa'an, ná le'a bega
bi ndunkaga ta wa.
22 No ndab bega lá ugal bexa dub men
na'anpa xa ten xa, ná le'a bega likaga
ndun. No ndab bega nxee ladna bega ndo'
be dios ten be men, ná le'a bega ndowa'an
be ta'a ncho sa ndi'ib be dios wa.
23 Nzhinnona bega ley ten Dios, ná le'a
bega lá nxobgek ndo' ley wa, ta ndun le'a
be men lá ndap mod ndo' Dios.
24 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a: “Le'a ke ten ta ndun bego xa
Israel, le'a bexa xa'aga nacion kwea' ní'i
ndo' Dios.”
25 Le'a ta na ncho be'e bega wa dub ta
nsakka tal le'a bega nxobgek ndo' ley ten
Dios. Ná tal le'a bega na'anpa nxobgek
ndo' ley wa, le'a ta na ncho be'e bega wa
galka na'an xti'in.
26 No tal ton na'anpa ncho be'e cha
nxobgek xa ndo' ley, ¿lá ini'í bega zha le'a
cuent ten Dios le'a xa wa cuent dub xa
ncho be'e?
27 Le'a xa na li na'anpa ncho be'e cha
nxobgek xa ndo' idub ley ten Dios wa, le'a
ta ndun xa wa nluu le'a bega le'a ndap ke.
Nchando'ka bega ley wa no nchoka be'e
bega, ná le'a bega lá nxobgek ndo' ley.
28 Lá gunbe'e bega le'a bega nak bexa
judio ta na ndankeatsa bega be costumbr
ten bexa judio no ta na ncho be'e bega wa.
29 Le'a xa na ta ugeaka nak xa judio
wa, le'a xa wa li nak len lado'o xa, cuent
nchoka be'e lado'o xa. Le'a ta wa ta nsa'a
Espíritu ten Dios, na'anpa ta ten ley ta wa.
Le'a Dios le'a nsak ladna lak nak bexa wa,
guni'i xte'e gab be men ndo' bexa.

3

1 ¿Nat xti'in ta nak beuna xa judio zha?
¿No xti'in ta ncho be'e beuna zha?

2 Le'a na' gáp le'a be ta wa nsakka, le'a
Dios le'a msa'a di'izh ten na ndo' bexa
judio.
3 Le'a ncho bexa judio lá ngun lak ndab
bexa ndo' Dios gun bexa. ¿Ta we'e nsak
bega zha le'a Dios lá gun ta ndab Dios gun
xa wa?
4 ¡Le'a ta wa na'anpa li nak! Le'a Dios
sbe'en gealngea ndadi'izh, maska itea be
men gun gealkwi'in, lak nkeani'i di'izh
ten Dios, ndab-a:

Le'a bexa ini'í le'a ta ndab go ta ugeaka.
No sun ga gan ndo' bexa nsake ga.

5 Tal le'a be ta ugap ndun beuna wa
nluu le'a Dios mas uzhe'eb wen nak,
¿xte'e gab beuna zha? ¿Ta lid le'a nak ta
na ntsaksi Dios bexa ndun ta ugap zha?
(Ncho be men li ndab.)
6 ¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak!
Tal le'a-yá li nak, ¿xte'exá utsaksi Dios be
men ndap ke wa zhaga?
7 Le'a gor na ndun na' gealkwi'in, tal
le'a ta wa mas nluu le'a Dios sbe'en
gealngea ndadi'izh, ¿xta'an ndab Dios zha
le'a ta ndun na' wa dub ta ugap?
8 ¿Xta'an lid mas sian ta ugap gun
beuna ndontsa wen ito'o-yá? Ncho bexa
ndun gealkwi'in, ndab bexa le'a besa li
ndadi'izh ta wa. Ná le'a Dios utsaksi bexa
li ndab wa lak nsabndo'-yá.

Itea be men ndap ke ndo' Dios

9 ¿Xte'e gab beuna zhaga? ¿Le'a beuna
xa judio mas nsak ndo' bexa na'anpa
xa judio zha? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa
na'anpa li nak! Le'a na' yá ndápka le'a
bexa judio no bexa na'anpa xa judio itea
ndap ke ndo' Dios.
10 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Na'an ton wen nak ndo' Dios,
na'anpa ncho ni dub xa.
11 Na'an ton nyakbe'ena xte'e nak Dios.
No na'an ton nkwa'an Dios.
12 Le'a itea be men mla'a nes ten Dios,
myak bexa cuent dub xa na'an xti'in.
Na'an ni dub xa utsin ndun;
ni dub xa na'an.
13 Le'a ta ndadi'izh bexa wa dub ta
bzhi'ik,
cuent dub ba'a nsa'nya'al.
No uzhebpa ndun bexa gealkwi'in
cuent venen ten dub mbe'al.
14 Uzhebpa nisi bexa be men,
no nxeeno ladna bexa be men.
15 No uxax ndakloo bexa
cha ndut bexa be men.
16 Guni'i pa ndesea bexa ndazha'a bexa
ta'a,
no kwea' ndanno xa be men.
17 Lá nchando' bexa utsin yoono bexa be
ltsa'a xa.
18 No ni lá nzheb bexa ndo' Dios.

19 Ná le'a beuna uni'íka le'a itea be ta
ndab ley ten Dios, le'a ta wa ní'i ndo' bexa
ncho ndo' ley wa, ndontsa na'an ton gab
le'a xa utsin nak ndo' Dios, le'a be men
itea ndap ke ndo' Dios.
20 Le'a na'an ton wen ya'an ndo' Dios
juers ten ta na nxobgek xa ndo' ley, le'a
ley wa ndi nluutsa le'a beuna ndap ke
ndo' Dios.

Bexa nge' ladna Jesucristo wen ya'an ndo' Dios

21 Ná le'a nat le'a Dios nluu xte'e syo'o
gan wen ya'an beuna ndo' Dios na'anpa
juers ten ley wa. Le'a ley mke'a Moisés
no ta mke'a be profet ndab xte'e nak ta
wa:
22 le'a tal ton ige' ladna Jesucristo, le'a
xa wa wen ya'an ndo' Dios. Li gunno Dios
tal ton gungea ladna Cristo, guni'i ton nak
xa.
23 Le'a itea be men ndap ke ndo' Dios
no sit nak bexa wats Dios.
24 Ná le'a Dios uzhebpa utsin nak ndo'
be men, ndun xa wen ya'an beuna ndo'
xa ni na'an xta'an kix beuna. Le'a juers
tentsa ta mbin Cristo Jesús le'a Dios ulo'o
beuna ndo' be ke ten beuna.
25 Le'a Dios mtu'ub Cristo ngut xa
sakndo' be men, ndontsa yu'u be ke ten
bexa na ige' ladna Cristo, ta mluu xte'e
utsin nak Dios. Le'a ta ndun Dios nluu le'a
xa wen nak, le'a xa mla'a litsa ngwatid be
ta ugap mbin be men polta wa.
26 Ná nat msa'a xa Jesucristo wa ta nluu
le'a Dios uzhebpa wen nak. Le'a xa sbe'en
utsin ndanno be men, ndun xa wen ya'an
bexa ndo' xa, tal ton ige' ladna Jesús.
27 ¿Nat ncho xta'an izhinna beuna zha?
Na'anpa izhinna beuna, le'a na'an ton
wen ya'an ndo' Dios ta na dub ta wen

ndun xa. Le'a-yá ndi ta na nge'tsa ladna
xa Jesús.
28 Ta we'e uni'í beuna le'a be men wa
wen nya'an ndo' Dios ta na nge' ladna
bexa Jesús, na'anpa ta na nxobgek xa
ndo' dub ley.
29 ¿Nat zha gab beuna le'a Dios nak
Dios tentsa bexa judio? ¿Lid no nak
xa Dios ten bexa na'anpa xa judio zha?
¡Le'a na' gáp le'a xa noka Dios ten bexa
na'anpa xa judio!
30 Le'a Dios dubkama ncho. No dubtsa
ndun xa wen nya'an be men ndo' xa, bexa
nge' ladna Jesús, guni'i tal xa xa judio
natal xa na'anpa xa judio.
31 ¿Cha gab beuna zha le'a ta na nge'
ladna beuna Jesús wa, we'e le'a ley ten
Dios ta na'an xti'in zha? Na'anpa li nak
ta wa, le'a ta na nge' ladna beuna Jesús,
le'a ta wa ndi nluu le'a ley ndakti'inka.

4

Abraham mge' ladna Dios

1 ¿Nat xte'e gab beuna cuent ten Abra-
ham zha, usan gox polta ten besa xa
judio?
2 Tal le'a xa wa wen mya'an ndo' Dios
no be ta wen mbin xa, le'a xa ndap xta'an
izhinna xa, parea le'a xa na'anpa izhinna
ndo' Dios.
3 ¿Xte'e nkeani'i di'izh ten Dios?
Ndab-a: "Le'a Abraham mge' ladna Dios,
ta we'e wen mya'an xa ndo' Dios."
4 Ná le'a tal ton ndun dub ti'in, le'a ta na
nka'a xa wa na'anpa dub ta ga nsa'a xwan
ti'in wa, le'a-yá ndi dub ta nsabndo'ka
ika'a xa.
5 Parea le'a tal ton ndap ke ndo' Dios tal
le'a xa ige' ladna Dios, le'a Dios sun wen
ya'an xa ndo' Dios na'anpa ta na ndun xa
ta wen, ndi ta na nge'tsa ladna xa Dios.
6 Le'a ta wa cuent ta mbidi'izh David ná
xte'e wen yoo ladna bexa na wen ya'an
ndo' Dios na'anpa juers ten be ta wen
ndun bexa.
7 Ndab David:

Uzhe'eb wen yoo ladna be men,
bexa na mbinge' ladna Dios be ta
ugap mbin bexa,
no mtsu'u Dios be ke ten bexa.
8 Uzhebpa wen yoo ladna bexa na
lá igo Dios cuent be ta ugap mbin
bexa.

9 ¿Nsak bega zha le'a sbe'en bexa
nchotsa be'e syo'o gan li wen yoo ladna
zha? ¿Nati no bexa na'anpa ncho be'e
syo'o gan li wen yoo ladna ndo' Dios zha?
Ndápka na' le'a Dios mbin wen mya'an
Abraham ndo' xa ta na mge'tsa ladna
Abraham Dios.
10 ¿Uni'í bega pol wen mya'an xa ndo'
Dios zha? ¿Nchola be'e xa zha nate
biseata? Le'a ta wa ngok zha biseata yoo
be'e xa.
11 Tso'o wa uyo'o be'e Abraham, ta nluu
le'a xa wen mya'an ndo' Dios ta na mge'
ladna xa Dios zha biseata yoo be'e xa. Ta
we'e le'a Abraham nak cuent xus itea be
men na nge' ladna Dios mas na'anpa ncho
be'e bexa. Le'a bexa wenka ya'an ndo'
Dios ta na nge' ladna bexa Dios.
12 No liga le'a Abraham nak cuent xus
bexa judio bexa ncho be'e, tal le'a bexa
nge' ladna Dios lak mge' ladna Abraham
Dios zha biseata yoo be'e xa.

Bexa nge' ladna Dios nak xin Abraham

13 Le'a Dios ndab le'a usa'a idub gizh-
liyo ndo' Abraham no ndo' be xin xa. Le'a
ta wa na'anpa ta na nxobgek Abraham
ndo' ley wa, le'a-yá ndi ta na nge' ladna
xa Dios cha li wen mya'an xa ndo' Dios.
14 Tal le'a bexa ndencho ndo' ley wa
ika'a ta nsa'a Dios wa, le'a ta wa gab le'a
ta na nge' ladna be men Dios wa ta na'an
xti'in. No ta na li ndab Dios ndo' Abraham
wa na'antapa gakti'in.
15 Le'a Dios utsaksi bexa na lá uxobgek
ndo' ley ten Dios. Ná tal le'a ley wa
na'anpa yoo, le'a bexa wa na'anpa ndap
ke ndo' ley.
16 Le'a ta na nge' ladna beuna Dios,
ta we'e ika'a beuna ta ndab Dios wa,
dub ta ga nsa'a xa ndo' itea bexa nak
xin Abraham. Na'anpa nabtsa bexa judio
ncho ndo' ley wa ika'a ta ndab Dios wa,
ndi no itea bexa na nge' ladna Dios lak
mge' ladna Abraham Dios ika'a ta wa.
Ta we'e le'a Abraham nak cuent xus itea
beuna.

17 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab
Dios ndo' Abraham: "Gunno na' lu xus
uzhebpa kwa'ad be men nde ndo' gizh-
liyo." Li ndab Dios ndo' Abraham geal le'a
Abraham mge' ladna Dios, xa na le'a nsa'a
gealnaban ndo' be men ngut no ndanno
xa dub ta bi na'an cuent dub ta nchola.
18 Le'a Abraham mbingea ladna le'a
Dios gunka lak ndab Dios, parea ni lá
ini'í Abraham xte'e ilen-a. Cha ngol gor
ngok Abraham xus uzhebpa kwa'ad be
men, lak ndabka Dios ndo' Abraham: "Li
uzhebpa gak kwa'ad be xin lu."
19 Le'a Abraham ncho gax dub gayo'o
li'in, uni'í xa le'a xa yamer gat. No Sara
xagots ten xa dub xa lá yo'o gan gap
me'ed. Ná le'a Abraham na'anpa ula'a ta
na nge' ladna xa Dios.
20 Le'a xa sbe'en mbingea ladna le'a
Dios gunka lak ndab Dios. No mas mge'
ladna xa Dios nsea msa'a xa xno ndo'
Dios,
21 le'a xa mbingeaka ladna le'a Dios su'u
gun itea be ta ndab xa wa.
22 Le'a ta na li mge' ladna Abraham Dios
wa, le'a Abraham wen mya'an ndo' Dios.
23 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i le'a
Abraham wen mya'an ndo' Dios, parea
le'a ta wa na'anpa nabtsa Abraham.
24 Le'a ta wa no beuna ndee, le'a beuna
wen mya'an ndo' Dios geal le'a beuna
nge' ladna Dios, xa na mxiste Jesús Xwan
beuna ndo' gealgut.
25 Le'a Dios le'a mtu'ub Jesús ngut xa
ndontsa kix xa be ke ten beuna. Cha
mxiste Dios Jesús ndo' gealgut, ndontsa
wen ya'an beuna ndo' Dios.

5

Dios mbin wen ya'an beuna ndo' xa

1 Le'a ta na li nge' ladna beuna Dios,
le'a Dios ndun wen ya'an beuna ndo' xa,
no myak utsin beuna ndo' Dios juers ten
ta mbin Jesucristo Xwan beuna.
2 No ta na nge' ladna beuna Cristo
wa, we'e le'a Dios uzhe'eb wen ndanno
beuna. No nten ladna beuna ndenkea'
beuna gal zha na yoo beuna wats Dios.
3 No ntenno ladna beuna be gealkwea'
nsatid beuna, le'a beuna uni'í le'a ta wa
ndun mas nxik beuna.
4 Le'a gor na nxik beuna ndo' be gealk-
wea', we'e mas gak beuna lak nsak ladna
Dios. No gor na nsak ladna Dios lak nak
beuna, we'e mas ini'í beuna le'a beuna
ika'a ta ndenkea' beuna.
5 Le'a beuna uni'í le'a ta na li ndenkea'
beuna wa ta ugeakapa yoo, geal le'a Dios
msa'a Espíritu ten na ndo' beuna, ta nluu
le'a Dios uzhebpa nkwea' ladna beuna.
6 Le'a zha na lá ndap beuna juers ito'o
beuna ndo' be ke ten beuna, le'a Cristo
ngut sakndo' beuna, zha nsabndo' li gun
xa.
7 Uzhebpa uzhon bexa ini gat sakndo'
stub xa wen nak. Natal ncho xa sunka
rages gat xa sakndo' stub xa uzhe'eb utsin
nak.
8 Ná le'a Dios mluu le'a xa nkwea'pa
ladna beuna, msa'a xa Cristo ngut xa
sakndo' beuna maska ugap nak beuna.
9 Le'a beuna li wen mya'an ndo' Dios ta
na ngut Cristo, mtsi'i xa ten ten xa. Ta
we'e uni'í beuna le'a Cristo ko'o beuna
ndo' ta utsaksi Dios be men.
10 Le'a zha na bi sit nak beuna wats
Dios, le'a Cristo ngut ndontsa myak utsin
beuna ndo' Dios. Le'a nat nak beuna
amig ten Dios, mas segurka uni'í beuna
le'a beuna no gap gealnaban ndo' Dios lak
nban Cristo.
11 No ncho stub ta'a gáp na', le'a beuna
ntenno ladna ta mbin Dios, geal le'a
Jesucristo Xwan beuna mbin myak utsin
beuna ndo' Dios.

Adán no Cristo

12 Le'a Adán ngok xa ndon le'a ned lá
uxobgek ndo' Dios. Le'a ke we'e ngut
Adán, no liga ndat itea be men ke na lá
nxobgek bexa ndo' Dios.
13 Le'a zha bi na'an ley ten Dios, le'a
be men yá ugapka ndun. Ná le'a Dios
na'anpa ndab le'a bexa ndap ke, le'a ley
wa bi na'an zha wa.
14 Parea idub zha uyo'o Adán no gast
zha uyo'o Moisés, le'a itea be men ngut.
Parea le'a ta ugap mbin bexa wa na'anpa
ltsa'a ta mbin Adán, le'a Adán wa lá
uxobgek dub ta unibe'e Dios. Le'a ncho
dub mod le'a Adán wa nak cuent Cristo
xa ulen tso'o wa.
15 Ná le'a ta wen nsa'a Dios ndo' beuna
wa xa'aga nak ndo' ta ugap mbin Adán
wa. Le'a Adán mbin ta ugap, ta we'e le'a

kwa'ad be men ngut. Ná le'a Jesucristo
mbin ta wen, ta we'e le'a Dios uzhebpa
wen ndanno be men, ntsu'u xa be ke ten
bexa wa.
16 Le'a ta wen nsa'a Dios wa na'anpa
nak lak nak ta ugap mbin Adán wa: le'a
dubtsa men mbin dub ta ugap, cha ndab
Dios le'a men wa ndap ke; ná le'a Dios
msa'a dub ta wen ndo' be men mbin sian
ta ugap, ta ndun wen ya'an bexa ndo' xa.
17 Le'a ke ten ta ugap mbin Adán wa le'a
itea be men ndat. ¡Parea uzhebpa mas
si'il nak ta na mbin Jesucristo! Le'a juers
ten ta mbin Jesucristo wa, le'a Dios mluu
xte'e uzhe'eb nkwea' ladna xa be men,
nsa'a xa dub gealnaban kub, no ndun xa
wen ya'an be men ndo' xa.

18 Le'a Adán mbin ta ugap, ta we'e le'a
itea be men nsabndo' gat. Ná le'a Cristo
mbin ta wen, ta we'e wen ya'an be men
ndo' Dios, no gap bexa gealnaban.
19 Le'a ta na lá uxobgek Adán ndo' Dios
wa, ta we'e le'a kwa'ad be men ndap ke
ndo' Dios. Parea le'a ta na mxobgek Cristo
ndo' Dios wa, ta we'e le'a kwa'ad be men
wen syak ndo' Dios.

20 Le'a Dios msa'a ley ten na ndontsa
ini'í be men le'a bexa ndapka ke. Parea
maska li sian ke ndap bexa, le'a Dios mas
uzhe'eb mluu le'a xa nkwea' ladna bexa.
21 Le'a ta na ndap beuna ke ndo' Dios
wa, ta we'e nsabndo' gat beuna. Ná le'a
juers ten ta mbin Jesucristo Xwan beuna
wa, le'a beuna wen mya'an ndo' Dios no
ndap beuna gealnaban nunk lá idub.

6

Nban beuna ndontsa gun beuna ta nlad Dios

1 ¿Ta we'e xte'e gab beuna zhaga?
¿Gunta beuna ta ugap ndontsa mas uluu
le'a Dios nkwea' ladna beuna zha?
2 ¡Le'a na' gáp le'a beuna lá nsabndo'
li gun! Le'a cuent ten be ta ugap wa,
le'a beuna cuent dub xa ngut. ¿Cha xte'e
ikeseata beuna ndo' be ta ugap wa zha?
3 ¿Lá ini'í bega zha le'a beuna dubtsa
myak no Cristo, cuent ngutno beuna xa
gor na utalea' beuna wa?
4 Le'a beuna cuent ngutno xa no
mga'achno beuna xa gor na utalea' be-
una. No lak mxiste Dios Cristo ndo'
gealgut, no liga nsa'a Tad Dios dub gealna-
ban kub ndo' beuna.
5 Tal le'a beuna li ngutno Cristo, no liga
gal zha ibanno beuna xa.
6 No uni'í beuna le'a ta ugap ngok be-
una polta wa ngut ndo' cruz gor na ngut
Cristo. Ta we'e yá na'antapa ndencho
beuna ndo' be ta ugap.
7 Le'a gor na ndat dub men, le'a be ta
ugap wa yá lá ndapta juers tso'o xa wa.
8 Tal le'a beuna ngutno Cristo, no liga
ndangea ladna beuna le'a beuna ibanno
xa.
9 No uni'í beuna le'a Cristo mban ndo'
gealgut, yá na'antapa gat xa; le'a gealgut
wa yá lá ndapta juers tso'o xa.
10 Le'a gor na ngut Cristo, le'a xa dubtsa
ne'e mbin gan ndo' be ta ugap wa. Ná
nat nban xa ndontsa gun xa ta nsak ladna
Dios.
11 No liga le'a bega nak cuent dub xa
ngut, le'a ta ugap wa yá lá ndapta juers
tso'o bega. Ná le'a Cristo Jesús Xwan
beuna msa'a dub gealnaban kub ndo'
bega, ndontsa gun bega ta nsak ladna
Dios.
12 Ta we'e lá ula'a bega le'a be ta ugap
wa gunta gan ndo' bega; yá lá gaila'ta
bega ndo' be ta ugap nlad bega gun bega
wa.
13 No lá gunti'inta bega las bega gun
bega dub ta ugap. Ndi bsa'a bega le'aka
le'a bega ndo' Dios cuent dub xa ngutla
cha mbangal xa, ndontsa gun bega sbe'en
be ta wen ta nlad Dios.
14 Le'a be ta ugap wa yá lá gunta
gan go'o bega. Le'a bega yá na'antapa
ndencho ndo' ley, le'a bega ndi ndenchola
ndo' ta na uzhe'eb nkwea' ladna Dios
bega.

Le'a be xmen Cristo nsabndo' gun be ta wen

15 ¿Nat xte'e gab beuna zhaga? Le'a
beuna na'antapa ige' ladna ley wa, ndi
nge' ladna beuna ta nkwea' ladna Dios
beuna, ¿ta we'e mas gunta beuna be
ta ugap zha? ¡Le'a na' gáp le'a beuna
na'anpa li nsabndo' gun!

16 ¿Lá ini'í bega zha le'a tal bega ndencho ndo' dub men, le'a bega juerska uxobgek ndo' xa wa? No liga tal le'a bega ndencho ndo' ta ugap, le'a bega sat. Ná tal le'a bega nxobgek ndo' Dios, le'a bega wen ya'an ndo' Dios.
17 Polta ndencho bega ndo' be ta ugap. Ná nat nsa na' xno ndo' Dios le'a bega idub ncho ladna nxobgek ndo' be di'izh wen lak mluu be men bega-yá.
18 Le'a bega uto'ola ndo' ta ugap wa, ndi myak bega dub xa ndun ta nsak ladna Dios.
19 Le'a na' li ndadi'izh ta wa geal le'a bega ndido nyakbe'ena. Le'a polta le'a bega ndencho ndo' be ta ugap, no sbe'en be ta bzhi'ik no be ta ugap mbin bega. Ná nat byun bega cuent le'aka bega ndo' ya'a Dios, we'e umbi'i gak bega gun bega sbe'en lak nsak ladna Dios.
20 Le'a polta zha na bi ndencho bega ndo' be ta ugap wa, le'a bega na'anpa ukwa'an gun bega ta nlad Dios.
21 ¿Parea xti'in be ta ugap mbin bega wa? Nat le'a bega ndi ndono ladna be ta wa, le'a bega uni'í le'a bexa li ndun wa satka.
22 Nat le'a bega uto'ola ndo' ta ugap wa, myak bega dub xa ndun ti'in ndo' Dios. Nat umbi'i nak lado'o bega ndo' Dios, no gap bega dub gealnaban nunk lá idub.
23 Le'a tal ton ndap ke ndo' Dios, le'a xa wa satka. Ná le'a tal ton ige' ladna Cristo Jesús Xwan beuna, le'a Dios usa'a dub gealnaban kub ta nunk lá idub.

7

Le'a be xmen Cristo uto'o ndo' ley

1 Bego nak beuna xmen Cristo, bego na nchando' ley ten Dios, ¿lá ini'í bega zha le'a ley wa nibe'e ndo' be men zha na nbantsa xa?
2 Ndab ley wa le'a dub xagots nak xa ten dub xabgi'i zha na nbantsa xabgi'i wa. Ná tal le'a xabgi'i wa gat le'a xagots wa yá na'antapa nak xa ten xa wa.
3 Tal le'a dub xagots ngal stub men zha bi nban xabgi'i ten xa, le'a ta wa dub ke ndo' Dios. Ná tal le'a xabgi'i ten xa wa ngutla, le'a ley wa ndab le'a xagots syo'o gan ika'a stub xabgi'i, le'a ta wa na'anpa dub ke ndo' Dios.
4 No liga nak bega nak beuna xmen Cristo. Le'a gor na ngut Cristo, le'a cuent ten ley le'a bega noga ngut. Nat le'a bega ndi nak xa ten Cristo, xa na mban ndo' gealgut, ndontsa gun bega ta nsak ladna Dios.
5 Le'a zha na bi ndesea beuna laktsa nlad beuna, le'a ley wa ndun mas nlad beuna gun beuna ta ugap. We'e le'a ke ten be ta ugap mbin beuna wa, le'a beuna nsabndo' gat.
6 Ná nat le'a beuna uto'o ndo' ley wa, yá na'antapa nibe'e ta wa beuna. Na'anpa ndencho beuna ndo' ley polta wa, ndi nxobgek beuna ndo' Espíritu ten Dios.

Be ta ugap ncho len lado'o be men

7 ¿Nat xte'e gab beuna zhaga? ¿Gab beuna zha le'a ley ten Dios dub ta ugap? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak! Ná le'a ley wa mluu ndo' na' ná xta'an be ta ugap. Tal le'a ley wa lá ngab: "Lá isa'ab ladna lu ndo' ta ndap stubga men", le'a na' ni lá iní ti le'a ta wa dub ke ndo' Dios.
8 Le'a ta na ndab ley lá gun na' ta wa, ta we'e mas nsa'ab lad na' ndo' be ta'a. Tal le'a ley na'anpa ngab lá gun na' dub ta'a, le'a na' na'anpa nlad gun na' ta wa.
9 Le'a polta zha na lá nchando' na' ley ten Dios le'a na' gust ncho'o. Ná le'a gor na mgondo' na' ley wa cha we'e uní na' le'a na' ndapka ke ndo' Dios.
10 No mgondo' na' le'a ley wa ndi'izh usa'a gealnaban tal le'a na' uxobgek ndo'-yá, parea le'a ta na lá uxobgek na' ndo' ley wa le'a na' nsabndo' gat.
11 Le'a be ta ugap ncho len lado'o na' wa mkedino na'; ta we'e mbin na' ta ugap ta nsabndo' gat na'.
12 Le'a ley wa ta msa'a Dios, no uzhebpa ta umbi'i-yá no ga'al nak-a no wen nak-a.
13 ¿Ndi'izh dub ta wen cha ndi le'a gun gat na' zha? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak! Le'a na' mbin ta ugap ta we'e nsabndo' gat na'. Le'a ley wa nluutsa le'a be ta ndun na' wa uzhebpa dub ta ugap ndo' Dios.
14 Le'a beuna uni'íka le'a ley wa ta msa'a Dios, ná le'a na' nak dub men nsobncho'o ndo' ta ugap.

15 Lá yakbe'ena na' xta'an lnde'e nak
na'. Ncho zha na'anpa ndun na' ta wen
nlad na', le'a na' ndi ndun ta ugap, ta nxee
lad na' ndo' na.
16 Tal uní na' le'a ta ndun na' wa ta ugap
nak, le'a ta wa nluu le'a na' uní le'a ley ta
wenka.
17 Le'a na' lá nlad li gun na' ta ugap wa,
ndi juers ten ta ugap ncho len lado'o na'
wa ta we'e li ndun na'.
18 Le'a na' uní le'a len lado'o na'
na'anpa wen nak, le'a na' nlad gun be ta
wen, parea ncho zha lá gun na' gan.
19 Na'anpa ndun na' be ta wen nlad na',
ndi ndun na' be ta ugap ta lá nlad na'.
20 Tal le'a na' li ndun be ta ugap ta lá
nlad na' wa, le'a ta wa na'anpa le'a na'
li ndun, le'a ta wa ndi ta ugap ncho len
lado'o na'.
21 Lnde'e nak ta ndun na' wa: nlad na'
gun na' dub ta wen, parea ncho ta ugap
len lado'o na'.
22 Ta ugeaka nlad na' uxobgek na' ndo'
ley ten Dios,
23 parea uní na' le'a len lado'o na' ncho
be ta ugap. Le'a ta wa lá nla'a gun
na' be ta wen ndanbe'e na', geal le'a
na' nsobncho'o ndo' be ta ugap ncho len
lado'o na' wa.
24 ¡Uzhebpa pro'ob na'! ¿Ton sun gan
ko'o na' ndo' be ta ugap nak na' zha, ta
nsabndo' gat na' wa?
25 ¡Nsa na' xno ndo' Dios, le'a Jesucristo
Xwan beuna sun gan!
Le'a na' ta ugeaka nlad uxobgek ndo'
ley ten Dios, parea le'a na' lá ndun gan ke
ten be ta ugap ncho len lado'o na' wa.

8

Bexa ncho lak nlad Espíritu ten Dios

1 Nat le'a Dios na'anpa utsaksi bexa nak
xmen Cristo Jesús, bexa na yá na'antapa
ndesea laktsa nlad na, ndi ndesea bexa
lak nlad Espíritu ten Dios.
2 Le'a ta na nak na' xmen Cristo Jesús
le'a Espíritu ten Dios nsa'a dub gealnaban
kub, yá lá gaigayo'ota na' ndo' be ta ugap
no ndo' gealgut.
3 Na'an ton gun gan gaisa'ab ndo' be ta
ugap, ta we'e le'a ley ten Dios wa lá yoo
gan ko'o beuna ndo' ta wa. Parea le'a Dios
mtu'ub Xin xa ndo' gizhliyo ndee, myak
xa dub men cuent be men ndap ke, ná le'a
xa ni dub ke lá ndap. Le'a xa ngut sakndo'
beuna, ndontsa na'antapa inibe'e ta ugap
wa beuna.
4 We'e le'a beuna sun gan gun lak nibe'e
ley, le'a beuna yá na'antapa ndesea laktsa
nlad beuna, le'a beuna ndi ndesea lak
nsa'a Espíritu ten Dios.
5 Le'a bexa na ndesea laktsa nlad na wa,
le'a bexa wa nkwa'an ta nladtsa na. Ná
le'a bexa na ndesea lak nsa'a Espíritu ten
Dios wa, le'a bexa wa nkwa'an gun ta nlad
Espíritu wa.
6 Le'a tal ton ukwa'an be ta nladtsa
na, le'a xa wa satka. Ná le'a tal ton
ukwa'an be ta nlad Espíritu, le'a xa wa
gap gealnaban no wen yoo ladna xa.
7 Le'a bexa na nkwa'an ta nladtsa
na, le'a bexa wa ndun sbe'en be ta lá
nsak ladna Dios, geal le'a bexa lá ka'ab
uxobgek ndo' ley ten Dios no ni lá isu'uka
xa.
8 Le'a bexa na ndesea laktsa nlad na wa
lá yoo gan gun dub ta isak ladna Dios.
9 Ná le'a bego yá na'antapa ndesea
laktsa nlad na, ndi ndesea bega lak nsa'a
Espíritu wa, le'a xa wa ncho len lado'o
bega. Le'a tal ton na'anpa yoo Espíritu
ten Cristo len lado'o na, le'a xa wa
na'anpa xmen Cristo.
10 Ná tal le'a Cristo ncho len lado'o bega,
le'a xbi bega ibanka le'a Dios mbin wen
mya'an bega ndo' xa. Ná le'a ke ten ta
ugap mbin bega wa, le'a be'al las bega
satka.
11 Le'a Espíritu ten Dios mxiste Cristo
Jesús ndo' gealgut, no liga ixiste xa be'al
las ngut bega wa, tal le'a len lado'o bega
ncho Espíritu wa.
12 Bega nak beuna xmen Cristo, nat le'a
beuna nsabndo' uxobgek ndo' Dios, lá
gunta beuna laktsa nlad beuna.
13 Tal le'a bega ndesea laktsa nlad na,
le'a bega satka. Ná tal le'a bega ula'a le'a
Espíritu ten Dios unitndo' be ta nlad bega
gun bega wa, le'a bega gap dub gealnaban
nunk lá idub.
14 Le'a iteanak bexa na nla'a le'a
Espíritu ten Dios go'o bexa ndo' ta wen,
le'a bexa wa nak xin Dios.

15 Le'a Espíritu ncho len lado'o bega
wa na'anpa gun izheb bega ndo' Dios, lak
ncho bexa nzheb ndo' stub men nibe'e xa.
Le'a Espíritu wa ndi ndun myak bega xin
Dios, ta we'e syo'o gan kwezh beuna Dios,
gab beuna: "¡Tad, Xus na'!"
16 Le'a Espíritu wa le'a ncho len lado'o
beuna, ta we'e nsa'a beuna cuent le'a
beuna xinka Dios.
17 Le'a ta na nak beuna xin Dios, we'e
le'a beuna no gal uso' be ta wen usa'a
Dios ndo' Cristo. No tal uxik beuna ndo'
be gealkwea' lak utid Cristo, we'e yoono
beuna Cristo wats Dios.

Bexa ndenkea' ta usa'a Dios gal uso' bexa

18 Le'a na' uníka le'a be gealkwea'
nsatid beuna nat na'anpa nak dub ta
uzhe'eb ndo' lak ta uzhe'eb chul gal uso'
beuna wa, dub ta tlaw ini'í beuna.
19 Le'a iteanak be ta'a mbinde'e Dios
ndenbeas gal gor uluu Dios ná ton nak be
xin xa.
20 Nat le'a iteanak ta mbinde'e Dios
na'anpa ndun ti'in lak nsabndo'-yá.
Na'anpa ke ten na li nak be ta wa, le'a
Dios le'a nsensa'ab-a li nak-a.
21 Le'a gal dub wizh le'a itea be
ta'a mbinde'e Dios yá na'antapa gazha'a,
le'a-yá ndi yak kub lak yak kub beuna nak
xin Dios.
22 Le'a beuna uni'íka le'a nat le'a
iteanak be ta'a mbinde'e Dios cuent
nbixti, no nsatid-a dub gealkwea' lak nsak
dub xagots yamer gap me'ed.
23 No na'anpa nabtsa be ta mbinde'e
Dios nbixti, le'a beuna no nbixti len lado'o
beuna ndalen ndenkea' beuna zha na isen
Dios beuna, usa'a xa dub las kub beuna.
Le'a Dios le'a msa'ala Espíritu ten na, ta
nluu le'a xa sunka itea be ta ndab xa.
24 Le'a zha na mlat Dios beuna ndo' be
ta ugap, gast gor we'e ndenkea' beuna
gal uso' beuna ta usa'a xa wa. Le'a ta
wa dub ta'a biseata ina' beuna, le'a dub
ta na' beuna wa na'anpa nak dub ta ti'i
ndenkea' beuna.
25 Ná tal le'a beuna ndenkea' dub ta'a
bi lá na' beuna, le'a beuna nxik kwenkea'
beuna-yá.
26 No liga le'a Espíritu ten Dios le'a
ndakno beuna gun beuna ta lá isu'u
beuna. Le'a beuna lá ini'í xte'e nsabndo'
inab beuna ndo' Dios, ná le'a Espíritu ten
Dios wa nab ndo' Dios sakndo' beuna dub
mod na ni lá yoo gan gudi'izh beuna-yá.
27 Le'a Dios xa na nchando' lado'o
beuna wa nyakbe'ena ta li ndab Espíritu
wa, geal le'a Espíritu wa nab ndo' Dios
sakndo' beuna nak be xmen Dios lakka
nlad Dios gun xa.

Na'an xta'an gun gan ndo' bexa nak xmen Cristo

28 Le'a beuna uni'íka le'a bexa na
ndankea Dios le'a Dios le'a gun wen ito'o
itea be ta'a ncha'tid bexa wa, bexa na mti
Dios gak be xmen xa.
29 Le'a zha polta le'a Dios uni'í ná ton
bexa gak xmen xa, no mbinbe'e Dios yak
bexa wa lak nak Xin Dios. Li le'a Xin Dios
wa nak cuent wit ned itea beuna nak xin
Dios.
30 Le'a bexa na li mbinbe'e Dios gak be
xin xa wa, le'a Dios no bexa wa utezh.
Le'a bexa na li utezh Dios wa, le'a Dios
no mbin wen nya'an bexa ndo' xa. Le'a
bexa na li wen nya'an ndo' Dios wa, le'a
Dios le'a usa'a sa yoo bexa wats Dios.
31 Nat, ¿xte'eta gab beuna zha? Tal le'a
Dios nso' wats beuna, ¿cha ton gun gan
ndo' beuna zha?
32 Le'a Dios le'a msa'a le'aka Xin xa ngut
ndontsa gap beuna gealnaban. ¿Lid usa'a
Dios no itea be ta wen gal uso' beuna nak
xmen Cristo zha?
33 ¿Ton gun gan usake bexa na mti Dios
zha? Na'an ton, le'a Dios le'a mtsu'u be
ke ten beuna wa.
34 ¿No ton gun gan gab le'a beuna ndap
ke? Na'an ton, le'a Cristo le'a ngut cha
mban xa ndo' gealgut. Le'a nat le'a xa
nsob wats Dios lad ga'al, no nab xa ndo'
Dios gakno Dios beuna.
35 ¿No xta'an gun gan lá ikea ladna
Cristo beuna zha? Na'an xta'an, ni gealk-
wea', no ni ta juert ncho beuna, no ni ta
ugap ndanno be men beuna, no ni win,
no ni ta lá ndap beuna xab na, no ni ta
uzhe'eb ntid beuna, no ni gealgut.
36 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a:

Le'a ta na nak besa xmen go,
ta we'e le'a be men sbe'en nlad gut
besa.

Ndanno bexa besa cuent dub borreg gut bexa.

37 Ná le'a beuna uzhebpa ndun gan ndo' iteanak be ta wa, juers ten Cristo xa na nkea ladna beuna.
38 Ta we'e le'a na' uní ka na'an xta'an gun gan lá ikea ladna Dios beuna, tal le'a beuna gat, no tal le'a beuna bi nban. No ni be angel ten Dios, no ni be mbi bxin, no ni be espíritu nibe'e, no ni be ta ncho nat, no ni be ta ti'i ilen,
39 no ni be ta'a ncho ga'ap, no ni be ta'a ncho xan, no ni stubga ta'a mbinde'e Dios lá gun gan lá ikea ladna Dios beuna, ta na nak beuna xmen Cristo Jesús Xwan beuna.

9

Dios mti bexa Israel

1 Le'a Cristo nsobwi'i le'a na' na'anpa nkwi'inno bega. Le'a na' ngenna len lado'o na' le'a Espíritu ten Dios ndab ndo' na' le'a ta nke'a na' ndee ta ugeaka:
2 le'a na' uzhebpa uban nyo'o ladna no kwea' ncho lad na'.
3 Tant nkwea' lad na' be ltsa'a na' bexa judio, gast sni na' utsaksi Dios na', sit yoo na' wats Cristo, tal le'a ta wa sakno bexa wa gungea ladna bexa Cristo.
4 Le'a bexa wa nak xa Israel, bexa na mti Dios gak xin Dios. Le'a Dios mlundo' ndo' bexa wa, no mbinno xa bexa dub trat, no msa'a xa ley ten xa ndo' bexa wa. No ndab Dios ndo' bexa wa xte'e yankea bexa xa, no xte'e wen gunno xa bexa.
5 Le'a bexa judio ncho nat wa nak xin bexa nsak uyo'o polta wa, bexa ngok usan gox polta ten Cristo, xa nak Dios nibe'e ndo' itea be ta'a. ¡Le'a itea be men yankea xa idub tiemp! ¡Lika gak-a!
6 Le'a na' na'anpa gáp le'a Dios lá ngun ta ndab xa ndo' bexa Israel wa. Le'a na' ndi gáp le'a na'anpa itea bexa Israel wa nak xin Dios.
7 No liga na'anpa itea be xin Abraham nak xin Dios, lak ndab Dios ndo' Abraham: "Le'a cuent ten na', nabtsa bexa nak ras ten Isaac xin lu gak ras ten lu."
8 Le'a ta wa gab le'a na'an ton gak xin Dios juers tentsa be usan ten xa. Le'a bexa nak xin Dios wa li nak juers ten ta ndab Dios usa'a Dios ndo' Abraham.
9 Le'a ta ndee di'izh ndab Dios ndo' Abraham: "Le'a stub li'in gal na' le'a Sara xagots ten lu ndapla dub me'ed."
10 Le'a ta wa Isaac usan gox ten beuna, xa na uka'a Rebec, cha ngop bexa top me'ed kwach.
11 Le'a zha biseata gal itop me'ed wa, no gor na biseata gun be me'ed ni dub ta wen no ni dub ta ugap, le'a Dios uní'i ndo' Rebec cuent ten me'ed, ta na nluu le'a Dios nti be men nlad xa, na'anpa nwi'i xa tal xta'an ndun bexa.
12 Ta ndee ta ndab Dios ndo' Rebec wa: "Le'a xa gox gun ti'in ndo' xa tuzh."
13 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios ndab Dios: "Le'a na' ndee nkwea' ladna Jacob ndo' Esaú."
14 ¿Cha gab beuna zha le'a Dios ugap mbin ta na li mti xa dub bexa wa? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak!
15 Lak ndab Dios ndo' Moisés:

Le'a na' ilats ladna xa na nlad na' ilats lad na',
no ikwea' lad na' xa na nlad xa ikwea' lad na'.

16 Le'a gor na nti Dios dub men, le'a ta wa na'anpa ta le'a men wa nlad no na'anpa ta nkwa'an xa-yá. Le'a Dios ndi le'a nlats ladna xa, ta we'e nti Dios xa.
17 Lak nkeani'i di'izh ten Dios ndab Dios ndo' faraón: "Le'a na' ulaxo'ob lu nak lu xa nibe'e, ndontsa ulu'u le'a na' juert nak, no igondo' itea be men nde ndo' gizhliyo ton nak na'."
18 Le'a ta wa gab le'a tal Dios nlad ilats ladna dub men, le'a xa lika sun. No tal le'a Dios nlad yak ngud lado'o dub men, le'a xa likaga sun.
19 Parea ncho bega gab: "¿Xta'an ndab Dios le'a beuna ndap ke, tal le'a beuna lá yoo gan utsaw ndo' ta nlad Dios gun Dios?"
20 Ná le'a na' gáp, ¿ton nak lu zha gab lu le'a Dios na'anpa utsin ndun? ¿Syo'o gan gab dub gets ndo' xa mbinde'e-yá: "¿Xta'an ngi lnde'e mbinde'e lu na' zha?"
21 ¿Lá ini'í bega zha le'a xa ndande'e be ta btsi'in le'a nibe'e ndo' yosid, syo'o gan gunno xa dub ble'a yosid guni'i xta'an

nlad xa, tal dub vas mas nsak, natal dub
vas uxee nsak?
22 No liga nak ta ndun Dios. Le'a xa nlad
ini'í itea be men le'a xa juert nak, no le'a
xa ntsaksi bexa ugap nak. Parea ndi mxik
xa ndo' bexa na nsabndo' utsaksi xa, bexa
ndi'izh gak perdid,
23 ndontsa ini'í be men xte'e uzhe'eb
utsin nak xa ndo' beuna. Le'a polta le'a
xa mlats ladna beuna no mti xa beuna yoo
beuna wats xa.
24 Le'a beuna nak bexa na mti Dios wa,
bexa judio no bexa na'anpa xa judio.
25 Le'a ta wa lak nkeani'i ndo' libr mke'a
Oseas, ndab Dios:

Le'a bexa ndi'izh na'anpa nak gezh ten
na' wa,
nat le'a na' gáp le'a bexa wa xmenka
na'.
Le'a bexa ndi'izh na'anpa nkea lad na'
wa,
nat le'a na' nke'aka ladna bexa.
26 No sa na ndáp na': "Le'a bego na'anpa
nak xmen na'",
bi le'aka sa we'e le'a na' gáp le'a bexa
wa nakka xin Dios nban.

27 Le'a profet Isaías noga mbidi'izh
cuent ten bexa Israel, ndab xa:

Le'a be xin Israel uzhebpa yak kwa'ad
cuent yux nde to'o nitsdo'o,
parea na'anpa kwa'ad bexa gap
gealnaban ndo' Dios.
28 Le'a Dios Xa Nibe'e sken gun lak ndab
di'izh ten xa,
utsaksi xa be men nde ndo' gizhliyo
lak nsabndo'-yá.

29 Lak ndab Isaías polta:

Tal le'a Dios xa ndon le'a nibe'e
lá ula'ach dub nde'ep beuna,
le'a beuna ndi'izh initndo'
lak unitndo' be men ndencho Sodoma
no Gomorra.

Bexa nge' ladna Cristo wa wen ya'an ndo' Dios

30 ¿Nat xte'e gab beuna zha? Le'a
na' gáp le'a bexa na'anpa xa Israel wa
na'anpa ukwa'an xte'e wen ya'an bexa
ndo' Dios, parea le'a bexa wa mzhealka
ta wa ta na nge' ladna bexa Cristo.
31 Ná le'a bexa Israel mkwa'an xte'e
wen ya'an bexa ndo' Dios ta na ndankea
bexa ley, parea le'a bexa lá izheal-a,
32 geal le'a bexa wa mkwa'an-a juers
ten ta na nxobgek bexa ndo' ley, na'anpa
juers ten ta na nge' ladna bexa Dios. Le'a
cuent ten bexa Israel le'a Cristo nak cuent
dub ge' nkate'eb bexa,
33 lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Bla'ach bego le'a gezh Sion mso' na' dub
xa nak cuent dub ge',
ta ikate'eb be men gast ilayat bexa.
Ná le'a tal ton ige' ladna xa wa,
le'a bexa wa nunk na'anpa ido ladna.

10

1 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a len
lado'o na' uzhebpa nlad na' gap bexa
Israel gealnaban ndo' Dios, no li na'ab na'
ndo' Dios.
2 Le'a na' uní le'a bexa wa uzhebpa nlad
ukwa'an Dios, parea ni lá ini'í bexa xte'e
nsabndo' gun bexa ta wa.
3 Le'a bexa wa lá ini'í xte'e wen ya'an
bexa ndo' Dios, ndi nkwa'an bexa ta wa
juers ten le'atsa bexa. Lá ka'ab bexa gun
bexa ta nlad Dios ndontsa wen ya'an bexa
ndo' xa.
4 Le'a Cristo le'a mbin cumplir itea be
ley ten Dios, ndontsa tal ton ige' ladna
Cristo le'a xa wa wen ya'an ndo' Dios.

Itea be men syo'o gan gap gealnaban ndo' Dios

5 Le'a cuent ten bexa na nxobgek ndo'
ley ndontsa wen ya'an bexa ndo' Dios,
le'a Moisés lnde'e mke'a: "Le'a tal ton
uxobgek ndo' itea be ley ndee, le'a xa wa
gap gealnaban ndo' Dios."
6 Ná le'a cuent ten bexa na nge' ladna
Cristo ndontsa wen ya'an bexa ndo' Dios,
le'a di'izh ten Dios ndab: "Lá gunbe'e lu:
¿Ton ya' gibe'a ba'? —ndontsa ula' xa
Cristo ndo' gizhliyo—;
7 no ni lá gab lu: ¿Ton ila' gast xan
gizhliyo?" —ndontsa ixiste xa Cristo lat
bexa ngut.
8 ¿No xte'e ndab di'izh ten Dios zha?
Nkeani'i-yá ndab-a:

Gax wats lu nso' di'izh ten Dios,
to'o lu nsea len lado'o lu.

Le'a ta ndee ta ndadi'izh besa, ndab besa
ige' ladna be men Cristo:
9 Tal ton ga'al gab le'a Jesús le'a nak
Xa Nibe'e ten xa, no gungea ladna xa
len lado'o xa le'a Dios mxiste Jesús ndo'
gealgut, le'a xa wa gap gealnaban ndo'
Dios.
10 Le'a ta na li ndangea ladna beuna len
lado'o beuna wa, ta we'e wen ya'an beuna
ndo' Dios. No ta na li ndab beuna wa, ta
we'e le'a Dios usa'a dub gealnaban kub
ndo' beuna.
11 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a le'a
tal ton ige' ladna Dios, le'a bexa wa nunk
na'anpa ido ladna.
12 Guni'i tal xa xa judio natal na'anpa xa
judio xa, le'a Dios dubtsa nak Xa Nibe'e
ten iteanak beuna. No uzhebpa wen nak
Dios ndo' itea be men na nkwa'an xa.
13 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:
"Le'a tal ton ukwa'an Dios Xa Nibe'e, le'a
bexa wa gap gealnaban ndo' Dios."

14 ¿Parea xte'e ukwa'an bexa Dios tal
le'a bexa lá ndangea ladna xa? ¿No
xte'e gungea ladna bexa Dios tal le'a
bexa lá ndo'ón di'izh ten xa? ¿No xte'e
go'ón bexa di'izh ten xa wa tal na'an ton
ndadi'izh-a ndo' bexa?
15 ¿No ton gudi'izh di'izh wa ndo' bexa
tal na'an ton utu'ub xa? Lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab-a: "¡Uzhebpa chul
gor ilansea' bexa ilenno di'izh wen ten
Dios!"

16 Ná le'a bexa wa na'anpa itea nxobgek
ndo' di'izh wen ten Dios, lak mke'a Isaías,
ndab-a: "Dios Xa Nibe'e, ¿ncho ton ndan-
gea ladna ta ndadi'izh besa zha?"
17 Le'a bexa na ndangea ladna Cristo,
ned mbi'ín bexa di'izh ten Cristo, ta
ndadi'izh be men ndo' bexa.

18 ¿Ndáp na' le'a bexa Israel lá ngo'ón
di'izh ten Dios zhaga? Le'a na' gáp le'a
bexa mbi'ínka ta wa, lak nkeani'i di'izh
ten Dios:

Le'a ti bexa wa mgen idub ndo' gizhliyo,
gast sa ndon le'a mas sit ndo' gizhliyo
mgen be di'izh ten bexa.

19 ¿Lid myakbe'ena bexa Israel ta mbi'ín
bexa wa zha? Le'a Moisés mke'a ta ndab
Dios ndo' bexa Israel wa:

Le'a na' gakno bexa na'anpa nak xmen
na',
ndontsa ixeeno ladna bego bexa.
No gakno na' bexa na lá nyakbe'ena,
ndontsa gakloo bego.

20 Le'a Isaías mas ga'al mke'a-yá, ndab
Dios:

Le'a bexa na'anpa ukwa'an na', ndi le'a
mzheal na'.
No mlundo' na' ndo' bexa na na'anpa
inabdi'izh ma na'.

21 Ná le'a cuent ten bexa Israel le'a Dios
ndab:

"Idub wizh nlad na' ilen bexa wats na',
bexa ngud nak, no ni lá nxobgek bexa
ndo' na'."

11

Ncho bexa Israel gap gealnaban ndo' Dios

1 No inabdi'izh na' ndo' bega: ¿Mxelad
Dios bexa Israel, bexa nak xmen xa zha?
Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak, le'a
na' ndee no nak dub xa Israel, dub xa ras
Abraham, no dub xa ras Benjamín.
2 Le'a Dios na'anpa uxelad be xmen na,
bexa na polta mti Dios. ¿Lá ini'í bega zha
xte'e ndab di'izh ten Dios cuent ten Elías?
Le'a Elías mbidi'izh ndo' Dios utixtino xa
bexa Israel, ndab xa:
3 "Dios Xa Nibe'e, le'a bexa wa mbit be
profet ten go, no mlate bexa be sa nsa'a
besa xnab ndo' go. Le'a na' ndee nabtsa
nban, ná nat le'a bexa nlad gut na'."
4 Ná le'a Dios cha uka'ab ndab: "Bi ncho
stub sga'ad mil xabgi'i nla'ach na', bexa
na'anpa nsaxib ndo' Baal."
5 No liga nat bi ncho ste'ep bexa Israel
nak xmen Dios, le'a xa mti bexa wa ta na
wen nak xa ndo' bexa.
6 Le'a bexa wa nak xmen Dios ta na li
wen nak Dios ndo' bexa, na'anpa ta na
wen ndun bexa. Tal le'a-yá ta na wen
mbin bexa, le'a ta wa gab le'a ta wen nak
Dios wa na'anpa dub ta ga nsa'a Dios.

7 ¿We'e xte'e gab beuna zha? Le'a bexa
Israel wa mkwa'an ná xte'e wen ya'an
bexa ndo' Dios, ná le'a bexa lá ngun gan
izheal ta wa. Nabtsa bexa na mti Dios wa
mbin gan, le'a iteata bexa wa myak ngud
lado'o na.
8 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab-a: "Le'a Dios mbin le'a bexa
wa cuent dub xa mla'bea. Ndap bexa
ngusndo' bexa, ná lá na' bexa. No ndap
bexa ncha' bexa, ná lá ndo'ón bexa. No
bi le'a li mya'an bexa gast wizh nat."
9 No ndab David:

Le'a be ujest ndankea bexa wa yak dub sa
ya'iga'a bexa;
Le'a bexa wa ikate'eb, cha utsaksi
Dios bexa.
10 Le'a ngusndo' bexa wa yá lá yoota gan
iwi'i,
no itek tso'o bexa idub tiemp.

Bexa na'anpa xa Israel gap gealnaban ndo' Dios

11 Le'a stub ta'a inabdi'izh na':
¿Ukate'ebla bexa Israel, no ulayat bexa
gast lá yoota gan yach bexa wats Dios
zha? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li
nak! Le'a ta na lá uxobgek bexa Israel
ndo' Dios wa, ta we'e le'a bexa na'anpa
xa Israel syo'o gan gap gealnaban ndo'
Dios. We'e ini'í bexa Israel ta wa, cha no
bexa ilad yach wats Dios.
12 Le'a bexa Israel lá uxobgek ndo' Dios,
ta we'e le'a Dios wen mbinno be men
gizhliyo; le'a bexa Israel le'a mla'a Dios,
ta we'e wen mbinno Dios bexa na'anpa
xa Israel. ¿Lid mas uzhebpa wen yoo be
men wa zha, gal zha na yach bexa Israel
wa wats Dios?
13 Nat gáp na' ndo' bega na'anpa xa
Israel, le'a Dios le'a mtu'ub na' gudi'izh
na' di'izh ten xa ndo' bega, no nsak na'
le'a ti'in wa uzhe'eb dub ta nsak.
14 Nlad na' le'a bexa ltsa'a na' bexa
Israel ini'í ta ndun bega, cha no bexa yach
wats Dios.
15 Le'a Dios mla'a bexa Israel wa,
ndontsa le'a iteata be men yoo gan ibii
wats Dios. Le'a gal zha na yach bexa wa
wats Dios, le'a ta wa gak cuent ibangal
bexa ndo' gealgut.
16 Tal ton usa'a dub pan ndon le'a ned
ndo' Dios, we'e le'a itea be pan nto'o ko'ob
wa ta tenka Dios. No tal le'a be lo dub ya
ta ten Dios, we'e le'a itea be xos-a ta tenka
Dios. No liga le'a be usan gox ten bexa
Israel wa ngok xmen Dios, ta we'e noga
bexa nak xin bexa wa gal gor gak xmen
Dios.
17 Le'a bexa Israel nak cuent be xos
dub ya olivo, be ná myabto'og. Ná le'a
bego nak cuent xos stubga ya olivo yo'o
ulen. Cha ndi le'a bega mge'al ndo' ya ned
wa sakndo' be ná myabto'og wa, ndontsa
gunti'in bega be lo ya wa no nits ten ya
wa.
18 Parea lá izhinna bega ndo' bexa Israel
bexa nak cuent ta myabto'og wa, le'a be
xos dub ya na'anpa le'a ndun nsobnge'a
xan ya wa. Le'a xan ya wa ndi le'a ndun
ndi'ibnge'a xos-a.
19 Ncho bega gab le'a be xos ya wa
myabto'og ndontsa ige'al bega ndo' ya wa.
20 Le'a ta wa ta ugeaka. Le'a bexa
wa myabto'og geal le'a bexa lá ige' ladna
Cristo. We'e le'a bego mge' ladna Cristo,
cha mge'al bega ndo' ya wa. Parea
lá izhinna bega, ndi bla'ach bega le'aka
bega.
21 Tal le'a Dios li ulobto'og bexa le'apa
nak xos ya wa, no liga syo'o gan gunno xa
bega.
22 Binbe'e bega xte'e uzhe'eb utsin nak
Dios ndo' be men, no xte'e ntsaksi xa be
men. Le'a xa ntsaksika bexa lá nxobgek,
parea uzhebpa utsin gunno xa bega tal
le'a bega ige'ta ladna xa. Ná tal le'a bega
na'anpa li gun, le'a Dios no bega kabto'og.
23 No tal le'a bexa Israel ige' ladna
Cristo, le'a Dios uke'al bexa le'aka ndo' ya
wa, le'a Dios ndap juers gun xa ta wa.
24 Le'a bego ba' nak cuent be xos ya
olivo, ya yo'o ulen wa, cha mge'al bega
ndo' ya olivo, ya wen wa. Parea le'a bexa
Israel cuent nak be xos le'aka ya wen wa,
ta we'e mas lid bid uke'al Dios bexa ndo'
le'aka sa myabto'og bexa wa.

Dios ilats ladna bexa Israel

25 Le'a na' nlad ini'í bega dub ta uga'ach
ten Dios, ndontsa lá izhinna bega: le'a
bexa Israel myak ngud lado'o na dub
nde'ep, gast gal zha na le'a bexa na'anpa

xa Israel gungea ladna Cristo, gast plo mti
Dios bexa.
26 We'e le'a itea bexa Israel gap gealna-
ban ndo' Dios, lak nkeani'i di'izh ten Dios
ndab Dios:

Le'a gezh Sion ito'o dub xa uxa'ak be men,
xa na ko'o bexa Israel ndo' ta ugap.
27 Le'a ta wa trat gunno na' bexa,
gor na utsu'u na' be ke ten bexa.

28 Le'a kwa'ad bexa Israel mxelad di'izh
wen ten Cristo, ta we'e le'a bega na'anpa
xa Israel syo'o gan ibii wats Dios. Ná le'a
Dios bi nkwea' ladna bexa wa le'a xa wa
mti be usan gox polta ten bexa.
29 Le'a dub ta'a ga nsa'a Dios, le'a xa lá
ulat-a. No liga le'a bexa na mti Dios, le'a
Dios lá ula'alad bexa.
30 Polta le'a bega lá nxobgek ndo' Dios.
Ná nat le'a Dios mlats ladna bega geal le'a
bexa Israel wa lá uxobgek ndo' Dios.
31 Nat le'a bexa wa lá nxobgek ndo'
Dios, ná le'a Dios ilats ladna bexa wa lak
mlats ladna xa bego.
32 Le'a Dios le'a mluu le'a itea be men
lá uxobgek ndo' xa, ndontsa uluu xa le'a
xa ilats ladna itea be men.
33 ¡Uzhebpa nyakbe'ena Dios itea be
ta'a, no nchando' xa itea be ta'a! ¡Na'an
ton yoo gan ini'í xte'e ndanbe'e Dios, no
xta'an ndun xa!
34 ¿Ti ncho ton nyakbe'ena ná xta'an
ndanbe'e Dios zha? ¿No ti ncho ton syo'o
gan utenxe'a Dios zha?
35 ¿No ti ncho ton ned msa'a ta'a uka'a
Dios zha, ndontsa juerska kix Dios ika'a
xa wa?
36 Le'a iteanak be ta ncho, le'a Dios le'a
mbinde'e-yá no ndun xa le'a-yá ndun ti'in
no nluu-yá le'a xa ndon le'a juert nak.
¡Le'a Dios le'a nak xa ndon le'a si'il idub
tiemp! Lika nak-a.

12

Xte'e nsabndo' gun be xmen Cristo

1 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a ta na
uzhe'eb nlats ladna Dios beuna, ta we'e
na'ab na' ndo' bega usa'a bega le'aka le'a
bega ndo' Dios, cuent dub xnab nban gak
bega, ta umbi'i nak ndo' xa, no ta nsak
ladna xa. Le'a ta wa lak nsabndo' yankea
beuna Dios.
2 Lá gak bega lak nak be men ncho nat,
ndi bla'a bega uche'a Dios mod gunbe'e
bega, ndontsa li igondo' bega xta'an nlad
Dios gun bega: le'a ta wa ta utsin nak, no
ta wen nak, no ta ga'al nak.

3 Le'a Dios utsin mbinno na', msa'a xa
ti'in ten xa gun na'. Ta we'e le'a na' gáp
ndo' bega, le'a kadga bega lá gunbe'e le'a
bega mas nsak ndo' lakka nak bega. Ndi
utsin binbe'e bega cuent ten le'aka le'a
bega, laktsa msa'a Dios nge' ladna bega
xa.
4 Le'a las dub men ndap sian lea' na,
parea na'anpa itea-yá dubtsa ti'in ndun.
5 No liga le'a beuna kwa'ad nak xmen
Cristo, le'a beuna nak cuent las Cristo, no
dubtsa xkwa'a be men nak beuna.

6 Le'a Dios nsa'a sian be ta ndák beuna,
laktsa nlad xa usa'a xa-yá ndo' kadga dub
beuna. Tal le'a Dios nsa'a gudi'izh dub xa
sakndo' Dios, le'a xa wa nsabndo' li gun
lak plo nge' ladna xa Dios.
7 No tal le'a stub xa ndák ndun ti'in ndo'
be ltsa'a xa, le'a xa wa nsabndo' li gun
ti'in wa. No dub xa ndák nluu be men,
le'a xa wa nsabndo' li uluu bexa.
8 No dub xa ndák ntenxe'a be men,
le'a xa wa nsabndo' li gun. No dub xa
ndák nsa'a ta nki'in stub men, le'a xa wa
nsabndo' usa'a-yá dub lak ndap xa-yá. No
dub xa ndák nchansu be men, le'a xa wa
nsabndo' utsin gun ta wa. No dub xa ndák
nlats ladna be men, le'a xa wa nsabndo'
iten ladna li gun xa.

9 No bkwea' ladna bega be ltsa'a bega
idub ncho ladna bega. No bxee ladna
bega ndo' ta ugap, ndi usankea bega tso'o
ta wen.
10 Utsin gok bega ndo' be ltsa'a bega lak
nsabndo' gak dub xa ndo' wit xa. No gop
bega mod ndo' be ltsa'a bega.

11 No lá icha'ab bega gun bega ti'in, ndi
idub ncho ladna bega bin bega ti'in ten
Dios Xa Nibe'e.

12 Bten ladna bega ndalen ndenkea'
bega gal uso' bega ta usa'a Dios. No bxik
bega ndo' be gealkwea'. No gab ge'al
bidi'izhno bega Dios.

13 Gokno bega bexa no nak xmen Dios
be ta nki'in bexa. No utsin binno bega
bexa ndi'id ina' bega.
14 Le'a gor na ugap ndanno be men
bega, unab bega ndo' Dios gakno Dios
bexa. Na'anpa inab bega ini'í bexa gealk-
wea', ndi unab bega gakno Dios bexa.
15 Bten ladna bega gor na ncho bexa
nten ladna. No bi'in bega gor na ncho
bexa ndo'on.
16 Utsin ute bega no be ltsa'a bega. Lá
izhinna bega, ndi bchealtsa'a bega bexa
uban nak. No na'anpa izhinnona bega be
ta ndák bega.
17 Lá ukixke bega be ta ugap ndanno be
men bega, ndi bte'a ladna bega utsin gak
bega ndo' itea be men.
18 Tal syo'o gan gast plo yakea bega,
wen kwe bega no itea be men.
19 Bego na nkwea' lad na', lá ukixke
bega ta ndanno dub men bega. Ndi bla'a
bega le'a Dios le'a utsaksi xa wa, lak
nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios:

Le'a na' ndee le'a utsaksi bexa,
no ukixke na' be ta ugap mbin bexa.

20 No ndab-a:

Le'a tal ton dub xa ndaklono bega,
tal le'a xa wa ndanna, bsa'a bega ta
gaw xa.
No tal le'a xa ndak ladna, bsa'a bega ta
goo xa.
We'e ido ladna xa no ta na ndun xa
wa.

21 Lá ula'a bega le'a ta ugap ndun stub
men wa gun gan ndo' bega, cha no bega
gun ta ugap. Ndi wen binno bega bexa
wa, cha li gun bega gan ndo' ta ugap.

13

Nsabndo' uxobgek be men ndo' bexa nakti'in

1 No bxobgek itea bega ndo' bexa
nakti'in, le'a bexa nakti'in wa na'an, tal
le'a Dios lá igo bexa. Le'a itea bexa wa
le'a Dios le'a mte xa.
2 Le'a tal ton nkabto'o ndo' bexa
nakti'in, le'a xa wa ntidnsa'ab ndo' lak
nlad Dios, cha ini'í xa gealkwea' lak
nsabndo'-yá.
3 Le'a bexa ndun ta wen na'anpa nzheb
ndo' bexa nak ti'in, ndi le'a bexa ndun ta
ugap nzheb ndo' bexa wa. Tal le'a bega
lá nlad izheb ndo' bexa nakti'in, utsintsa
gak bega. We'e le'a bexa wa gab le'a bega
utsin nak.
4 Le'a Dios le'a ulo bexa nakti'in wa
ndontsa gakno bexa bega. Ná tal le'a bega
ugap gun, we'e bzheb bega ndo' bexa
wa le'a bexa na'anpa ga lba'atsa ndeno
spad. Le'a bexa wa nso' ndo' ti'in ten
Dios, ndontsa utsaksi bexa be men ndun
ta ugap.
5 Ta we'e bxobgek bega ndo' bexa wa,
na'anpa ta na utsaksitsa xa bega, ndi ta
na uni'íka bega le'a ta wa ta nsabndo' gun
bega.
6 No utix bega med ndo' gobier lak
nsabndo'-yá, le'a Dios le'a ulo bexa gun
bexa ti'in wa.
7 Bsa'a bega ndo' kad dub xa lak ns-
abndo'-yá: ndo' bexa nakti'in bsa'a bega
med lak nsabndo'-yá. No gop bega mod
ndo' bexa wa, no utsin bidi'izh bega ndo'
bexa wa lak nsabndo'-yá.

Nsabndo' ikwea' ladna bexa be ltsa'a xa

8 Na'anpa isa'ab bega ndo' ni dub men,
ndi bkwea' ladna bega be ltsa'a bega. Le'a
tal ton ikwea' ladna be ltsa'a na, le'a xa
wa ndunka lak ndab ley ten Dios.
9 Ndab-a: "Lá ugal bega stub xa na'anpa
xa ten bega. Lá gut bega men. Lá gun
bega gealwa'an. Lá gun bega gealkwi'in.
Lá isa'ab ladna bega ta ndap stub men."
Le'a ta gáp na' ndee nak xan itea be ta
wa no iteata be ta'a unibe'e Dios: "Bkwea'
ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu."
10 Le'a tal ton nkwea' ladna be ltsa'a na,
le'a xa na'anpa ugap gunno bexa wa. Ta
we'e tal le'a bega nkwea' ladna be ltsa'a
na, le'a bega ndunka lak nibe'e ley ten
Dios.
11 Li nsabndo' gun bega ta wa, le'a
beuna uni'í xte'e nak tiemp nat. Lá gak
beuna cuent dub xa naxyats, le'a nat le'a
wizh ilen Cristo mas gax nak ndo' zha ned
mbingea ladna beuna xa.
12 Le'a nat uzhebpa nchaseala te'al,
yamer gat stub xe'a. Nat yá lá gunta

beuna be ta ugap nak, ta ndun be men sa ukaw. Ndi gun beuna be ta wen, ta ndun be men ndo' xe'a.
13 Utsin ikesea beuna lak utsin nkesea dub xa ndo' xe'a. Lá ikesea bega ndo' be gast ncho ta ugap. No lá gun bega gealgu. No lá ugal bega stub men na'anpa xa ten bega. No lá gun bega be ta ugap ltsa'a ta wa. No lá ukwa'an bega uyo. No lá ixeeno ladna bega be men ta na ndap xa ta'a.
14 Ndi gok bega lak nak Jesucristo Xa Nibe'e, yá lá ukwa'anta bega be ta nladtsa bega.

14

Lá inisi be xmen Cristo be ltsa'a na

1 Utsin gok bega ndo' bexa tilaw ndangea ladna Cristo, lá kuyoto'ono bega xa.
2 Le'a ncho bexa ndab syo'o gan gaw itea be ta'a, ná le'a ncho bexa tilaw ndangea ladna Cristo ndi ndaw xa sbe'en ta uge'a.
3 Le'a bexa na ndaw itea be ta'a wa lá nsabndo' inisi bexa na lá ndaw-a. No liga le'a bexa na lá ndaw itea be ta'a lá nsabndo'ga inisi bexa na ndaw ta wa, le'a iteanak bexa wa dubtsa nsak ndo' Dios.
4 ¿Ton nak bego nisi bega bexa wa, bexa na no ndun ti'in ndo' Dios? Le'a Dios le'a nak xa nibe'e bexa wa, gab xa tal le'a ta ndun bexa wa ta wen natal ta lid le'a nak-a. Le'a Dios ndap juers ndakno xa bexa gun bexa ta wen.
5 Le'a ncho bexa ndab le'a dub wizh mas nsak ndo' stub wizh, no ncho bexa ndab le'a itea be wizh parej nak. Le'a kadga dub beuna nsabndo' ini'í xte'e ndanbe'e beuna cuent ten ta wa.
6 Le'a xa na ndab le'a dub wizh mas nsak ndo' stub wizh wa, no xa na ndab le'a itea be wizh parej nak wa, le'a itop bexa wa nsak le'a ta ndun xa wa ta nsak ladna Dios. No liga le'a xa na ndaw itea be ta'a wa no xa na lá ndaw-a, le'a itop bexa wa nsak le'a ta ndun xa wa ta nsak ladna Dios, no nsa'a bexa xno ndo' Dios.
7 Le'a zha nban beuna no zha gat beuna le'a beuna na'anpa le'a nibe'e beuna.
8 Le'a zha nban beuna le'a beuna nde ndo' ya'a Dios. No zha gat beuna, le'a beuna nde ndo' ya'aka Dios. Tal nban beuna natal gat beuna, le'a beuna ndeka ndo' ya'a Dios.
9 Le'a Cristo ngut no mban xa ndontsa gak xa Xa Nibe'e ten bexa ngut nsea bexa nban.
10 ¿Parea xta'an nisi bega stub xa no nak xmen Cristo zhaga? ¿No xta'an ndab bega zha le'a bega mas nsak ndo' xa wa? Le'a gal dub wizh le'a beuna itea kwe ndo' Cristo.
11 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios:

Le'a na' gáp le'a itea be men isaxib ndo' na'.
No igondo' iteanak be men le'a na' le'a nak Dios.

12 Le'a ta wa gab le'a kadga dub beuna iso' ndo' Dios, gab beuna ndo' Dios ná xta'an mbin beuna.

Lá gun beuna dub ta utsabgix stub xa

13 Ta we'e lá nsabndo' inisi beuna stub xa no nak xmen Cristo. Ndi ula'ach beuna lá gun beuna dub ta'a utsabgix xa ndo' ta ugap.
14 Le'a na' uní lak mluu Jesús ndo' na', le'a ni dub ta ndaw men na'anpa gab Dios lá gaw beuna-yá. Ná le'a tal ton gunbe'e le'a Dios lá nlad gaw xa dub ta'a, le'a xa wa lá nsabndo' gaw ta wa.
15 Ná le'a tal ta ndaw bega wa gun lá utsin yoo ladna dub ltsa'a bega, le'a ta wa nluu le'a bega na'anpa nkwea' ladna xa wa. Le'a Cristo no sakndo' xa wa ngut, ta we'e le'a bega lá nsabndo' gaw dub ta'a tal le'a ta wa utsabgix ltsa'a bega wa.
16 Tal le'a bexa no nak xmen Cristo gab le'a ta ndun bega wa ta lid le'a nak, yá gunta bega ta wa.
17 Le'a lak nibe'e Dios beuna, le'a ta ndaw beuna no ta ndo beuna na'anpa ta nsak. Le'a ta nsak wa ndi ta ndun beuna ta utsin nak, no wen nchono beuna be ltsa'a beuna, nsea nten ladna beuna, lak nsa'a Espíritu ten Dios.
18 Le'a tal ton bexa li gun ti'in ndo' Cristo, le'a Dios isak ladna lak nak bexa wa no gab be men le'a bexa wenka nak.
19 Le'a beuna nsabndo' gunta ta gun wen yoono beuna be ltsa'a beuna no ta gakno bexa wa.
20 Lá ula'a bega le'a ta ndaw bega wa utsabgix stub xmen Cristo. Le'a itea be ta

ndaw be men wa umbi'i nak ndo' Dios,
parea tal le'a ta ndaw beuna gun le'a
stub xa gaila' ndo' ta ugap, le'a beuna lá
nsabndo' gaw ta wa.
21 Mas wen lá gaw beuna be'al, no ni lá
goo beuna ta nsudna men, no ni lá gun
beuna ni stub ta'a, tal le'a ta wa utsabgix
stub xa, natal lá utsin yoo ladna xa, natal
gach ladna xa.
22 Le'a ta ndanbe'e bega cuent ten be
ta ndee wa, le'a ta wa le'atsa bega uni'í
nsea Dios. Uzhe'eb wen yoo ladna bexa
na uni'í len lado'o na le'a utsin ndun ndo'
Dios.
23 Ná le'a tal ton gaw dub ta'a ndanbe'e
xa lá nsabndo' gaw xa, le'a ta wa dub ke
geal le'a xa na'anpa ndun lak ndanbe'e xa
len lado'o xa. Le'a itea be ta ndun bega tal
ndanbe'e bega le'a ta wa lid le'a nak, le'a
ta wa dub ke ndo' Dios.

15

1 Ta we'e le'a beuna na mas nyakbe'ena
di'izh ten Dios nsabndo' mas gap be-
una mod ndo' bexa tilaw ndangea ladna
Cristo. Lá ukwa'an beuna be ta isak ladna
le'atsa beuna.
2 Le'a kadga beuna nsabndo' gakno be
ltsa'a na ndontsa mas ige' ladna bexa
Dios.
3 Le'a Cristo na'anpa ukwa'an ta nladtsa
xa, le'a lak nkeani'i di'izh ten Dios le'a xa
ndab ndo' Dios: "Le'a gor na nisi bexa go,
le'a na' no kwea' nyo'o ladna."
4 Le'a be di'izh ten Dios nkea polta,
le'a ta wa nkeani'i ndontsa uluu-yá beuna
xte'e mas uxik beuna, no lá gach ladna
beuna ndenkea' beuna gal uso' beuna ta
usa'a Dios.
5 Le'a Dios le'a ndun le'a beuna nxik, no
lá ndach ladna beuna. Nat na'ab na' ndo'
xa wa gun xa dubtsa gak bega lak nlad
Cristo Jesús,
6 ndontsa dubtsa gab bega le'a Dios
uzhe'eb dub Dios si'il, xa na le'a nak Xus
Jesucristo Xwan beuna.

Bexa na'anpa xa Israel wa no ige' ladna Cristo

7 Le'a lak utsin nak Cristo ndo' beuna,
no liga utsin gok bega ndo' be ltsa'a bega.
We'e le'a be men gab le'a Dios uzhebpa
wen nak.
8 Le'a na' ndáp le'a Cristo Jesús mbi'id
ndo' gizhliyo ndontsa gakno xa bexa Is-
rael, mluu xa le'a Dios sbe'en gealngea
ndadi'izh, ndunka Dios ta ndab xa ndo'
be usan gox polta ten bexa wa.
9 No mbi'id Cristo ndontsa le'a bexa
na'anpa xa Israel usa'a xno ndo' Dios ta
na nlats ladna Dios bexa, lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a na' gáp ndo' bexa na'anpa xa Israel
le'a go le'a nak Dios.
No golto'o na' ndo' go.

10 No nkeani'i di'izh ten Dios ndab-a:

Le'a bego bexa na'anpa xa Israel,
bten ladna bega lak nten ladna be
xmen Dios.

11 No nkeani'i-yá:

Bsa'a bega xno ndo' Dios, itea bego xa
na'anpa xa Israel.
Bidi'izh bega xte'e si'il nak xa, bego
xa itea be nacion.

12 No stub ta'a mke'a Isaías ndab-a:

Gal zha ilen dub xa lat be xin Isaí,
gak xa xa nibe'e bexa na'anpa xa
Israel.
We'e le'a bexa wa ige' ladna xa.

13 Le'a Dios le'a nak xa na usa'a itea be
ta wen ndenkea' beuna. Nat na'ab na'
ndo' xa gun xa uzhe'eb iten ladna bega
no wen yoono bega be ltsa'a bega, bego
na ndangea ladna xa wa. Li ndontsa juers
ten Espíritu ten Dios le'a bega mas gungea
ladna le'a Dios usa'aka ta ndab xa wa.

Ti'in ndun Pabl

14 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na'
uníka le'a bega uzhe'eb wen nak, no uni'í
bega sian ta'a gast gun bega gan utenxe'a
bega be ltsa'a bega.
15 Ná le'a na' ndee ngop valor mke'a
na' ta ndee wa, ndontsa lá yalad bega-yá.
Le'a Dios uzhe'eb wen ndanno na',
16 mti xa na' gun na' ti'in ten Jesucristo
lat bexa na'anpa xa Israel, ndadi'izh na'
di'izh wen ten Dios ndo' bexa, ndontsa

gak bexa cuent dub xnab isak ladna
Dios, no utsambi'i Espíritu ten Dios lado'o
bexa.
17 Le'a ta na nak na' xmen Cristo Jesús
le'a na' nten ladna ndun na' ti'in ndo'
Dios.
18 Lá ndadi'izh na' be ta ndun na', le'a
na' ndi ndadi'izh ta mbinno Cristo na'.
Le'a bexa na'anpa xa Israel mxobgek ndo'
Dios gor na mbi'ín bexa ta ndadi'izh na'
no uni'í bexa be ta ndun na',
19 be uyon mbin na' juers ten Espíritu
ten Dios. Ta we'e le'a di'izh wen ten Cristo
mte'achso itea lad, gast Jerusalén nsea
gast región Ilírico.
20 Le'a na' mbin juers mbidi'izh na'
di'izh ten Cristo sa biseata go'ón bexa-yá,
cuent dub xa ndande'e ni'i na'anpa
gunde'e xa-yá tso'o ta mtexan xa'aga
men.
21 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a:

Le'a bexa ncho sa na na'anpa ngen cuent
ten xa,
gal dub wizh le'a bexa igondo' xa wa.
No bexa na gol go'ón di'izh ten xa wa,
le'a bexa wa yakbe'ena-yá.

Pabl nlad ya' gezh Roma

22 Le'a ta na li ndun na' ti'in wa, ta we'e
gast nat bi lá yo'o gan gal ina' na' bega.
23 Parea le'a nat le'a na' yá msando' ti'in
ndun na' sa ndee, no sianla li'in nlad na'
gal ina' na' bega.
24 Ta we'e le'a zha na gaa na' España,
iti'id na' sa ncho bega, yono na' bega dub
nde'ep. We'e gakno bega na' nes gaa na'
España.
25 Parea le'a na' ned Jerusalén gaa, goo
na' ta gakno be xmen Cristo sa wa.
26 Le'a ta wa med myunjunt bexa
Macedonia no bexa Acaya, ta ika'a bexa
uban nak ncho lat be xmen Cristo gezh
Jerusalén.
27 Le'a bexa wa mten ladna msa'a bexa
ta wa. Le'a ta wa dub ta lika nsabndo' gun
bexa, geal le'a bexa Israel mluu di'izh ten
Dios ndo' bexa be gezh xa'aga wa. Ta we'e
le'a bexa wa liga nsabndo' usa'a ta nki'in
bexa Israel wa.
28 Le'a tso'o na yun na' cuent med wa,
gal ina' na' bega nes gaa na' España.
29 Le'a na' uní le'a gor na ilayal na' wats
bega, le'a Cristo gun uzhebpa wen yoo
ladna beuna.
30 Le'a bego nak beuna xmen Cristo, le'a
ta na nge' ladna beuna Jesucristo Xwan
beuna, no ta na nkwea' ladna beuna be
ltsa'a beuna lak nsa'a Espíritu ten Dios,
ta we'e gáp na' ndo' bega inab bega ndo'
Dios gakno xa na',
31 ndontsa na'an xta'an gunno bexa
Judea na', bexa lá ndangea ladna Cristo.
No unab bega ndo' Dios iten ladna be
xmen Dios ndencho Jerusalén gor na yun
na' cuent med wa.
32 We'e tal le'a Dios nlad, le'a na' ilayal
wats bega, no iten lad na' zha wa, no une
na' lat bega.
33 Le'a Dios, xa ndun wen nyo'o ladna
beuna, ula'ach iteanak bego ba'. Lika
gak-a.

16

Pabl nidi'izh ndo' pla bexa

1 No ndáp na' ndo' bega ta wen nak
Febe, dub xagots no nak xmen Cristo,
le'a xa no ndakno be xmen Cristo gezh
Cencrea.
2 Utsin gok bega ndo' Febe wa gor
ilansea' xa sa ba', lak nsabndo' gak bega
ndo' itea bexa nak xmen Cristo. Gokno
bega xa guni'i xta'an nki'in xa, le'a xa
ndakno na' lak ndakno xa kwa'ad be men.
3 Unidi'izh bega ndo' Priscila nsea ndo'
Aquila sakndo' na', bexa ndunno na' ti'in
ten Cristo Jesús.
4 Le'a bexa wa ngokno na' dub gor ngi
rages ngat na', ni lá ndanbe'e bexa le'a
bexa noga sat. Ta we'e nsa na' xno ndo'
bexa. No liga le'a bexa na'anpa xa Israel,
bexa no nak xmen Cristo, nsa'a xno ndo'
bexa wa.
5 No unidi'izh bega ndo' be xmen Cristo
nzhealbe ta lid Priscila no Aquila wa.

Nsea unidi'izh bega ndo' Epeneto dub
xa nkwea' lad na', xa ned mge' ladna
Cristo región Acaya.
6 No unidi'izh bega ndo' Marí, xa
uzhebpa ndun ti'in lat bega.
7 No unidi'izh bega ndo' Andrónico no
ndo' Junias, bexa no nak xa Israel. Le'a
bexa wa ukeano na' litgi'ib, no uzhe'eb

wen ndun bexa ti'in ten apostol. Le'a
bexa wa ned mbingea ladna Cristo ndo'
na'.
8 No unidi'izh bega ndo' Amplias dub xa
nkwea' lad na', xa no nak xmen Cristo.
9 No unidi'izh bega ndo' Urbano, xa
no ndun ltsa'a ti'in ndun na' ndo' Cristo
Jesús. No unidi'izh bega ndo' Estaquis xa
nkwea' lad na'.
10 No unidi'izh bega ndo' Apeles, xa wen
ndun ti'in ten Cristo. No unidi'izh bega
ndo' bexa ncho ta lid Aristóbulo.
11 No unidi'izh bega ndo' Herodión xa
no nak xa Israel, no ndo' bexa ncho ta lid
Narciso, bexa ndangea ladna Cristo.
12 No unidi'izh bega ndo' Trifena no
ndo' Trifosa, be xagots ndun ti'in ten
Cristo. No unidi'izh bega ndo' Pérsida xa
no nak amig ten na', dub xagots uzhebpa
ndun ti'in ten Cristo.
13 No unidi'izh bega ndo' Rufo, dub xa
na mti Dios, nsea ndo' xna'a xa, le'a na'
nkwea' ladna xa cuentta xna'a na'.
14 No unidi'izh bega ndo' Asíncrito nsea
ndo' Flegonte nsea ndo' Hermas nsea ndo'
Patrobas nsea ndo' Hermes nsea ndo'
bexa ncho wats bexa, bexa no nak xmen
Cristo.
15 No unidi'izh bega ndo' Filólogo nsea
ndo' Julia nsea ndo' Nereo nsea ndo' bsan
xa no ndo' Olimpas nsea ndo' itea bexa
ncho wats bexa wa, bexa no nak xmen
Cristo.
16 Unidi'izh bega ndo' be ltsa'a bega wa
lak ta na nluu le'a bega nkwea' ladna
bexa. Le'a itea be xmen Cristo ndencho
sa ndee no nlad inidi'izh ndo' bega.
17 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na'
na'ab ndo' bega gap bega cuent ndo' bexa
nlad uteltsa'a bega, le'a bexa wa nluu be
ta xa'aga ndo' lak mtsidla bega wa. Le'a
na' gáp ndo' bega lá uchealtsa'a bega bexa
wa.
18 Le'a bexa li nak wa na'anpa ndun
ti'in ten Jesucristo Xwan beuna, ndi
nkwa'an bexa sbe'en ta nladtsa bexa,
ndadi'izh bexa be di'izh chul no be di'izh
ugu'ud nak, ndontsa ukwi'inno bexa be
men lá nyakbe'ena.
19 Le'a ta na nxobgek bega ndo' Dios wa
uzhebpa ngen itea lad, ta we'e ntenno lad
na' bega. Ná le'a na' nlad list gak bega
gun bega ta wen, no umbi'i gak bega ndo'
be ta ugap.
20 Le'a Dios, xa ndun wen yoo ladna
beuna wa, sken usundats maxu'u xan
ndats bega. Na'ab na' ndo' Jesucristo
Xwan beuna mas uzhe'eb utsin gunno xa
bega.
21 Le'a Timoteo, xa na no ndunno na'
ti'in, no nlad inidi'izh ndo' bega. No liga
le'a Lucio no Jasón no Sosípater, bexa
Israel bexa ltsa'a na' noga nlad inidi'izh
ndo' bega.
22 Le'a na' Tercio, xa na le'a nsobuke'a
git ndee sakndo' Pabl, no nidi'izh na' ndo'
bego nak beuna xmen Cristo.
23 No Gayo nidi'izh ndo' bega. Le'a na'
Pabl ncho'o ta lid xa wa, no sa ndee nsa'a
xa nzhealbe be xmen Cristo. No Erast xa
nchansu med ten gezh ndee nidi'izh ndo'
bega. No Cuarto xa no nak xmen Cristo
nidi'izh ndo' bega.
24 Na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan beuna
mas uzhe'eb utsin gunno xa iteanak bega.
Lika gak-a.

Ta lult mke'a Pabl ndo' git

25 Le'a Dios le'a sun gan dubtsa kwe
bega lak nak di'izh wen ten Jesucristo ta
ndadi'izh na'. Le'a di'izh wa ta uga'ach
ten Dios ta mluu xa ndo' beuna, dub ta
idub polta na'anpa nchando' be men.
26 Ná nat le'a beuna nchando' ta wa
lak mke'a be profet polta, bexa mbidi'izh
sakndo' Dios. Le'a Dios, xa na nban idub
tiemp, unibe'e ndo' bexa wa li ukea bexa,
ndontsa gungea ladna itea be men Dios
no uxobgek bexa ndo' Dios.
27 Nat le'a juers ten ta ndun Jesucristo
le'a beuna gab le'a Dios ndon le'a xa
ndák, no le'akama xa nak Dios idub
tiemp. Lika nak-a.

Git ned mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Corinto

Le'a Pabl nak xa ned mchealte be xmen Cristo ndencho gezh Corinto. Le'a bexa wa uzhe'eb ndák be ta nsa'a Espíritu ten Dios, parea ncho sian be ta lid le'a nak ndun bexa. Le'a bexa wa ndangeaka ladna Jesús, parea ndeyo bexa no mteltsa'a bexa. No lá ndun bexa lak nsabndo' gun bexa gor na nzhealbe bexa ndaw bexa xche'e ten Cristo. No ncho bexa ngal stub xa na'anpa xa ten xa. Le'a Pabl uteyo bexa be ta li ugap ndun bexa wa. No ndadi'izh libr ndee xte'e kix Dios be ta ndun be men ndo' gizhliyo, no xte'e nsabndo' ikwea' ladna bexa be ltsa'a xa, no xte'e iban bexa nak xmen Cristo. Le'a git ndee mke'a xa zha ncho xa gezh Éfeso, pa msaga'al bga'ay li'in tso'o na mkea Jesús gibe'a.

Pabl unidi'izh ndo' bexa gezh Corinto

1 Le'a na' ndee Pabl, xa mti Dios no mtu'ub xa na' gun na' ti'in ten Jesucristo. Le'a na' nsea Sóstenes xa no nak xmen Cristo,

2 nke'a besa git ndee ndo' bego nak xmen Dios nzhealbe gezh Corinto ba'. Le'a Dios mtsambi'i lado'o bego nak xmen Cristo Jesús. No utezh Dios bega umbi'i gak bega, lak umbi'i nak itea bexa nge' ladna Jesucristo, guni'i pa ncho bexa. Le'a xa wa nak Xa Nibe'e ten bexa wa no beuna.

3 Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xa Nibe'e utsin gak bexa ndo' bega, no gun bexa wen yoo ladna bega.

Pabl nsa'a xno ndo' Dios

4 Nsa tse'e na' xno ndo' Dios, le'a Dios uzhebpa wen ndanno bega nak xmen Cristo Jesús.

5 Le'a ta na nak bega xmen Cristo wa, le'a Dios uzhebpa nsa'a be ta nsak ndo' bega: le'a ta wa ta ndadi'izh bega no ta ndák bega.

6 Le'a bega ndangeaka ladna di'izh ten Cristo,

7 ta we'e le'a Dios msa'aga ta ndák kadga dub bega, yá na'an xta'an ndun jwalt lat bega, ndalen ndenkea' beuna gal zha ilengal Jesucristo Xa Nibe'e.

8 Le'a Dios gakno bega ga'al kwe bega gast wizh lult, na'anpa gap bega ke ndo' Dios gal zha ilen Jesucristo Xwan beuna.

9 Le'a Dios ndunka be ta ndab xa gun xa. Le'a xa le'a mti bega yoo bega wats Xin xa, Jesucristo Xwan beuna.

Be xmen Cristo lá nsabndo' gak pla xkwa'a na

10 Bega nak beuna xmen Jesús, le'a ta na nak na' xmen Jesucristo, le'a na' na'ab ndo' bega dubtsa gunbe'e bega no na'anpa yak bega top partid. Utsin gok bega ndo' be ltsa'a bega no dubtsa gok bega.

11 Li ndáp na' geal le'a be ltsa'a Cloé ndab ndo' na' le'a lat bega ncho bexa nyoto'ono be ltsa'a na.

12 Le'a lat bego ba' ncho bexa ndab le'a xa nak xmen Pabl; no nchoga bexa ndab le'a xa nak xmen Apolos; no ncho xa ndabga le'a xa xmen Pedr; no stub xkwa'aga bexa ndab le'a xa nak xmen Cristo.

13 ¡Le'a na' gáp ndo' bega le'a be xmen Cristo lá nsabndo' gak pla xkwa'a na! ¡No na'anpa na' ndee ukea ndo' cruz sakndo' bega! ¡No na'anpa italea' bega por na gak bega xmen na'!

14 Nsa na' xno ndo' Dios le'a na' na'anpa igolea' ni dub bega, nabtsa Crispo nsea Gayo ulalea' na'.

15 We'e na'an ton syo'o gan gab le'a utalea' natsa gak xa xmen na'.

16 No ulalea' na' bexa ta lid Estéfanas, parea nsak na' lá igolea'ta na' ni stub xa.

17 Le'a Cristo na'anpa mtu'ub na' kolea' na' be men, le'a xa ndi mtu'ub na' gal yadi'izh na' di'izh wen ten xa. Le'a na' na'anpa ndadi'izh ta gal ladna be men, le'a na' ndi nlad ini'í bexa le'a ta na ngut Cristo ndo' cruz wa dub ta mas nsak.

Cristo nluu ta juert nak Dios

18 Le'a cuent ten bexa na lá gap gealnaban ndo' Dios, le'a ta na ngut Cristo ndo' cruz wa dub ta tont. Ná le'a cuent ten beuna, bexa na ndap gealnaban ndo' Dios wa, le'a ta wa nluu ta juert nak Dios.

19 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios:

Le'a na' unitndo' ta ndák bexa ndab le'a mas ndák,
no uxelad na' be ta nyakbe'ena bexa wa.

20 ¿Xti'in bexa ndák, no bexa ntsid, no bexa ndadi'izh be ta ten gizhliyo ndee zha? Le'a cuent ten Dios le'a ta ndák bexa wa ta tont.
21 Le'a lak ndák Dios wa, le'a xa lá ula'a igondo' be men xa laktsa ndák bexa. Le'a xa ndi nsa'a gealnaban ndo' bexa ndangea ladna di'izh ten xa, dub ta na ndab be men le'a-yá ta tont.
22 Le'a bexa judio nlad ini'í dub uyon gun Dios, no bexa na'anpa xa judio nlad go'ón dub di'izh wen.
23 Parea le'a besa ndee ndi ndadi'izh le'a Cristo ngut ndo' cruz sakndo' beuna. Le'a bexa judio ndakloo ndo' ta wa. No le'a bexa na'anpa xa judio wa nsak le'a ta wa ta tont.
24 Ná le'a cuent ten bexa na mti Dios, guni'i tal xa judio xa natal xa na'anpa xa judio xa, le'a ta na li ngut Cristo wa le'a nluu ta juert nak Dios nsea ta ndák Dios.
25 Le'a be men ndab le'a ta na li ngut Cristo wa dub ta tont, parea le'a Dios mas ndák ndo' itea be men. Ndab bexa le'a Dios ule'a nak, parea le'a Dios mas juert nak ndo' itea be men.
26 Bego nak beuna xmen Cristo, btse'a ladna bega le'a Dios mti bega maska uxeema bega ndák lak ndák be men, nsea uxeema bega nibe'e, nsea uxeema bega nsak.
27 Le'a Dios ndi mti bexa ndab be men xa na'anpa ndák, ndontsa ido ladna be men ndák. Nsea mti Dios bexa ndab be men ule'a nak, ndontsa ido ladna bexa juert nak.
28 Nsea mti Dios bexa ndab be men xa na'an xti'in no bexa nxelad be men no bexa na'anpa nsak, ndontsa uluu Dios le'a ta nsak ndo' gizhliyo ndee wa ta na'anpa nsak cuent ten Dios.
29 Ta we'e na'an ton nsabndo' izhinna ndo' Dios.
30 Le'a Dios myunno bega xmen Cristo Jesús, no msa'a xa ta ndák beuna lak ndák Cristo. Le'a juers ten Cristo le'a beuna wen nya'an ndo' Dios, no umbi'i nak lado'o beuna ndo' Dios, no ulo'o xa beuna ndo' be ke ten beuna.
31 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a le'a tal ton nlad izhinna, ndi izhinnona xa ta mbin Dios.

2

Pabl mbidi'izh le'a Cristo ngut ndo' cruz

1 Le'a bego nak beuna xmen Cristo, le'a zha na ngwalyadi'izh na' di'izh ten Dios ndo' bega, le'a na' na'anpa ngudi'izh be di'izh ugan no lá ngunti'in na' be di'izh nsak.
2 Ndi mbinbe na' gudi'izh na' sbe'en cuent ten Jesucristo, no ta na ngut xa ndo' cruz.
3 Le'a gor na uso' na' lat bega mbin na' cuent dub xa lá nsak, no gast nxis na' tant nzheb na'.
4 Le'a gor na mbidi'izh na' di'izh ten Cristo ndo' bega, na'anpa ngudi'izh na' di'izh ugu'ud lak be ta'a ndák be men. Le'a Espíritu ten Dios ndi mluu ndo' bega le'a ta mbidi'izh na' wa ta ugeaka,
5 ndontsa na'anpa ige' ladna bega ta ndák be men, ndi mge' ladna bega juers ten Dios.

Dios nsa'a ta yakbe'ena be men ta ndák Dios

6 Parea le'a ndo' be men mas nge' ladna Dios, le'a besa ndadi'izhka lak ndák Dios. Ná le'a ta wa na'anpa lak nak ta ndák be men nde ndo' gizhliyo ndee, ni ta ndák bexa nibe'e, le'a ta ndák bexa wa ta initndo'.
7 Le'a besa ndi ndadi'izh ta ndák Dios, dub ta tilaw mluu Dios ndo' be men. Le'a zha biseata gaknde'e gizhliyo, le'a Dios mbinbe'e usa'a xa ta wa ndo' beuna ndontsa no beuna yoo wats xa.
8 Le'a ta wa dub ta na'anpa nchando' be men nibe'e ndo' gizhliyo ndee. Le'a tal xa igondo'-yá le'a bexa na'anpa uke'a Cristo ndo' cruz.
9 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Be ta'a na'an ton gol ini'í,
no ni na'an ton gol go'ón-a,
no ni na'an ton gol gunbe'e-yá,
le'a Dios le'a msaxkwa'a ta wa,
usa'a xa-yá ndo' bexa ndankea xa.

10 Parea le'a Dios mluu be ta ndee wa
ndo' beuna juers ten Espíritu ten Dios,
le'a Espíritu wa ngoxnes iteanak be ta'a
gast be ta mas ndák Dios.
11 Na'an ton ini'í xta'an ndanbe'e
stubga xa; ndon le'akama xa uni'í ta
ndanbe'e xa wa. No liga le'a Espíritu
ten Dios ndon le'akama uni'í ta ndanbe'e
Dios.
12 Le'a beuna na'anpa ndanbe'e lak
ndanbe'e be men gizhliyo, le'a beuna
ndi ndap Espíritu msa'a Dios, ndontsa
yakbe'ena beuna ta wen nsa'a Dios ndo'
beuna.
13 Le'a ta na li ndadi'izh besa wa
na'anpa be di'izh ndáktsa be men, le'a-yá
ndi be di'izh msa'a Espíritu ten Dios
ndo' besa. Li ndadi'izh besa be di'izh
ten Espíritu ten Dios ndo' bexa na ncho
Espíritu wa len lado'o na.
14 Le'a tal ton na'anpa nchando' Dios,
le'a xa wa na'anpa ndangea ladna di'izh
ten Espíritu ten Dios, le'a cuent ten xa
le'a ta wa dub ta tont. No ni lá yoo gan
yakbe'ena xa-yá, le'a Espíritu ten Dios
le'a nsa'a ta yakbe'ena bexa-yá.
15 Ná le'a bexa ncho Espíritu ten Dios
len lado'o na, le'a bexa wa nyakbe'ena
xta'an be ta wen no xta'an be ta ugap.
Parea le'a be men gizhliyo lá nyakbe'ena
xte'e nak bexa ncho Espíritu ten Dios len
lado'o na wa.
16 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

¿Tonma gun gan igondo' ta ndanbe'e Dios
zha?
¿Tonma isu'u ndi le'a utenxe'a Dios
zha?

Parea le'a beuna ndi ndanbe'e lak
ndanbe'e Cristo.

3

Dubtsa ltsa'a itea bexa ndun ti'in ten Dios

1 Bego nak beuna xmen Cristo, uyo'o
dub tiemp le'a na' ndee lá yo'o gan
ngudi'izh ndo' bega lak ndadi'izh na' ndo'
be men ncho Espíritu ten Dios. Ndi
mbidi'izh na' ndo' bega lak ndadi'izh na'
ndo' be men gizhliyo, cuent dub xa ti'i
mbingea ladna Cristo.
2 Le'a na' mbidi'izh dub ta ndon le'a
mas uya'al nak ndo' bega, geal le'a bega lá
yo'o gan yakbe'ena be ta mas ugan, cuent
dub medo'o bi lá isu'u gaw. No gast nat
bi lá gunka bega gan yakbe'ena bega-yá.
3 Le'a bega bi nkwa'an be ta nladtsa
bega, le'a ncho bega nxee ladna ndo' stub
men ke ten ta ndap xa, nsea nkwa'an bega
uyo, no nlad bega yak bega top partid.
Le'a ta wa nluu le'a bega ndun lakka
ndun be men gizhliyo.
4 Le'a ncho bega ndab le'a bega xmen
na', no ncho bega ndab le'a bega xmen
Apolos. Le'a ta na li ndun bega wa nluu
le'a bega nkwa'an ta nladtsa bega.
5 ¿Lá ini'í bega zha le'a Apolos wa nsea
na' ndee, le'a kadga dub besa ndun ti'in
laktsa nlad Dios, ndontsa mbingea ladna
bega Dios?
6 Le'a na' ndee cuent dub xa ngos dub
ta'a, le'a Apolos cha mka'al-a, parea le'a
Dios le'a mbin ngo'ol-a.
7 Le'a ta wa nluu le'a ni men ndas-a wa
no ni men nka'al-a wa na'anpa xa nsak,
ndi Dios xa na ndun ga'al-a wa, xa we'e
xa nsakka.
8 Le'a bexa ndas di'izh wa no bexa
nka'al-a, le'a bexa wa dubtsa nakbe. Le'a
Dios kix ta ika'a bexa wa kadga ti'in ndun
bexa.
9 Le'a itop besa ltsa'a na junt ndun besa
ti'in ten Dios. Le'a bega nak cuent dub
ble'a yo ten Dios sa ndun besa ti'in, nsea
cuent dub ni'i ndande'e Dios.
10 Le'a lak mluu Dios na', mbidi'izh na'
di'izh ten Dios ndo' bega. Le'a na' cuent
dub mech mtexan dub ni'i. Le'a stub
xa mbinde'e-yá tso'o ná li mtexan na'
wa. Parea kadga dub men ula'ach xte'e
gunde'e xa ná ten xa.
11 Le'a na'an ton yoo gan utexan stub-a
ndo' lak ta na yá utexanla wa, le'a xan-a
wa nak Jesucristo.
12 Le'a tso'o ta li utexanla wa, syo'o gan
gunde'e xa-yá oro, natal plata, natal be ge'
chul, natal ya, natal gixgi, natal yalod.
13 Parea gal wizh ilengal Jesucristo, le'a
ti'in mbin kadga dub beuna wa uluu. Le'a
xa ilen no gi', le'a gi' wa le'a gun preb ti'in
na mbin beuna wa.
14 Le'a tal ta mbinde'e beuna wa lá yol'
ndo' gi' wa, we'e le'a Dios kix ika'a xa

mbinde'e-yá wa.
15 Ná tal le'a ti'in mbin xa wa yol', le'a
ti'in wa initndo', parea le'a xa wa sapka
gealnaban ndo' Dios. Le'a xa wa gak
cuent dub xa mxo'on sa nsayol' lid na.
16 ¿Cha lá ini'í bega le'a bega nak ni'i
ten Dios zha, le'a Espíritu ten Dios ncho
len lado'o bega?
17 Tal ton utsabgix bexa nak ni'i ten
Dios, le'a Dios utsaksi men wa, le'a bega
nak dub ni'i umbi'i ten Dios.
18 Na'anpa ukwi'inno bega le'aka bega.
Lá gunbe'e bega le'a bega nak be men
ndák ndo' gizhliyo ndee. Ndi gok bega
cuent dub xa na'anpa ndák be ta gizhliyo,
ndontsa gak bega dub xa ndákka ndo'
Dios.
19 Le'a ta na ndák be men ndo' gizhliyo
ndee wa, le'a cuent ten Dios le'a ta wa dub
ta lá isu'u, lak nkeani'i di'izh ten Dios:

Le'a Dios gun ilayat be men ndo' le'aka ta
ndák bexa.

20 No ndab-a:

Le'a Dios uni'í le'a ta ndanbe'e be men
ndák wa,
le'a ta wa sbe'en be ta lá isu'u.

21 Ta we'e ni dub bega lá izhinnona ta
nak bega partid ten dub men, le'a itea be
ta ndee ta ten bega:
22 le'a na' ndee no Apolos no Pedr no
gizhliyo no gealnaban no gealgut no iteata
be ta'a ncho nat no be ta ti'i ilen. Le'a itea
be ta ndee wa ta ten bega.
23 Le'a bega xa ten Cristo, le'a Cristo xa
ten Dios.

4

Ti'in ndun be apostol

1 Ta we'e le'a bego ba' nsabndo' ini'í
le'a besa naktsa dub xa nduntsa ti'in ten
Cristo, nluutsa besa di'izh ten xa, dub ta
polta na'anpa nchando' be men.
2 Le'a tal ton gun ti'in ten stubga men
nsabndo' utsin gun xa ti'in wa.
3 Le'a cuent ten na' na'an xti'in ta ndab
bega no stapla be men xte'e nak ta ndun
na'. Ni na' na'anpa gáp xte'e nak ta ndun
le'aka na', tal utsin nak-a natal na'an.
4 Le'a len lado'o na' nsak na' le'a na'
na'an xá ke na' ndap, ná le'a ta wa
na'anpa gab le'a na' utsin nak cuent ten
Dios. Le'a Dios le'a gab xte'e nak ta ndun
na'.
5 Ta we'e na'anpa gab bega ton xa utsin
no ton xa ugap. Ndi kweas bega gast zha
ilen Cristo, le'a xa wa uluu be ta uga'ach.
Le'a xa uluu ná xta'an ndanbe'e kadga
dub men len lado'o na. We'e le'a Dios gab
kadga be ta wen mbin beuna.

6 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na'
ndee nkwea' ladna bega, ta we'e nke'a na'
be ta ndee wa ndontsa iwi'i bega xte'e
ndun Apolos no xte'e ndun na'. Cha li gun
bega lak ndun besa laktsa ndab di'izh ten
Dios, na'anpa gun bega stub ta xa'aga. No
na'anpa gab bega le'a bega mas nsak ndo'
stubga xa.
7 ¿Ton ndab le'a bega mas nsak ndo' be
ltsa'a bega zha? ¿Lá ini'í bega zha le'a
Dios le'a nsa'a itea ta'a ndap bega? Ná
tal xa le'a msa'a-yá, ¿cha xta'an nzhinna
bega zha cuent dub ta'a begotsa ndák?

8 Nat le'a bega nsak le'a bega ndap itea
ta'a, yá na'an xta'an ndun jwalt. Nsak
bega le'a bega nibe'ela, yá na'anta xta'an
gunno bega besa. Nlad na' malay gak
bega dub xa ta ugeaka nibe'e, ndontsa no
besa gak xa nibe'e wats bega.
9 Parea le'a na' nsak le'a Dios mbinno
besa nak apostol wa cuent dub xa na'anpa
nsak, cuent dub xa ndap ke nsabndo' gat
xa. Le'a itea be men no be angel nlad iwi'i
xta'an yoo besa.
10 Le'a be men ndab le'a besa xa tont
ta na ndun besa ti'in ndo' Cristo; ná le'a
bego ndanbe'e le'a bega nak be men ndák
ten Cristo. Le'a be men ndab le'a besa
uzhebpa be men ule'a nak; ná le'a bego
ndanbe'e le'a bega uzhebpa xa juert nak.
Le'a be men ndap mod ndo' bego, parea
nxelad bexa besa ndee.
11 Gast nat bi ntid yanna besa, no ntid
yak ladna besa, no lá ndap besa sian xab
besa, no ugap ndanno be men besa, no ni
lá ndap besa sa yoo besa.
12 No uzhebpa nzhanna besa tant ndun
besa ti'in ya'a besa. Ncho bexa kwea'
ní'i ndo' besa, ná besa ndi nab ndo' Dios
gakno Dios bexa. No ncho bexa ugap

ndanno besa, ná besa ndi nxikka.
13 No ncho bexa nisi besa, ná besa ndi
utsin nka'ab. Gast wizh nat ndanno bexa
besa cuent dub gix, dub ta na'an xti'in
ndo' gizhliyo ndee.
14 Nke'a na' be ta we'e na'anpa ndontsa
ido ladna bega, ndi ndontsa iwi'i bega
xte'e gun bega, cuentta dub xi'ín na'
nkwea' lad na' bega.
15 Maska ncho dub ti'i mil men nluu
bega di'izh ten Cristo, parea na'anpa ncho
kwa'ad xa cuent xus bega. Le'a gor na
mbidi'izh na' di'izh wen ten Cristo Jesús
ndo' bega, le'a bega li myak cuent dub
xi'ín na'.
16 Nat na'ab na' ndo' bega bin bega
laktsa ndun na' wa.
17 Ta we'e mtu'ub na' Timoteo ndo'
bega, xa na nkwea' lad na' cuentta dub
xi'ín na', no utsin ndun xa ti'in ten Cristo.
Le'a xa wa gun utse'a ladna bega be ta
ndun na' ta na nak na' xmen Cristo, lak
nluu na' be men itea lad sa nzhealbe be
xmen Cristo.
18 Ncho bega nzhinna, ndanbe'e bega
le'a na' na'ankapa gal ina' bega.
19 Parea le'a na' skenka gal ina' bega
tal le'a Dios nlad. We'e iní na' tal le'a
bexa zhin wa ndap juers ten Dios natal
ta ndadi'izhtsa bexa-yá.
20 Le'a tal ton ncho ndo' ya'a Dios, le'a
xa wa ndun ta nlad Dios, na'anpa sbe'en
di'izhtsa ndadi'izh xa.
21 ¿Xte'e nlad bega gal na' zha?
¿Galteyo na' bega, ná ti ndi di'izh utsin
gal yáp na' ndo' bega?

5

Ko'o bexa xa ndun ta ugap wa lat bexa

1 Le'a na' mbín le'a lat bega wa ncho
dub xabgi'i ngal le'aka xagots ten xus xa.
Le'a ta wa uzhebpa dub ta ugap, le'a ni
bexa lá nchando' Dios na'anpa li ndun.
2 Ná le'a bega bi uzhebpa nzhinna. ¿Lá
ini'í bega zha le'a bega nsabndo' ndi uban
yoo ladna, no ko'o bega xa li ndun wa lat
bega?
3 Le'a na' na'anpa nso' sa ba', parea le'a
na' nsak cuent nso'ka na' wats bega sa ba'.
No uníka na' xte'e nsabndo' gunno bega
xa li ndun wa.
4 Le'a ta na nak beuna xmen Jesucristo
Xwan beuna, le'a gor na yakjunt bega, le'a
na' cuent noka nso' lat bega, nsea utse'a
ladna bega le'a Jesucristo Xwan beuna
msa'a juers ten xa ndo' bega.
5 Cha yun bega cuent xa li ndun wa
ndo' ya'a maxu'u. We'e ini'í xa gealkwea',
ndontsa ula'a xa ta ugap li ndun xa wa,
cha gap xa gealnaban gal zha ilen Cristo
Xwan beuna.
6 Le'a bega na'anpa nsabndo' izhinnona
ta ndun xa wa. ¿Lá ini'í bega zha le'a dub
tuzh levadur nsabich sian ko'ob arin?
7 Ta we'e ulantu'ub bega xa ugap wa,
ndontsa yak bega cuent dub ko'ob kub
na'anpa noch levadur. Le'a Cristo ngut
ndontsa myu'u be ke ten beuna, le'a xa
cuent nak dub borreg ten ujest Pascua.
8 Le'a ujest Pascua le'a bexa judio lá
ndanti'in levadur. No liga le'a beuna
nsabndo' ula'a be ta ugap nak beuna. Cha
ndi umbi'i gak lado'o beuna nsea ga'al
gak beuna ndo' Dios, lak ndaw bexa judio
be pan lá ndoch levadur tiemp ten Pascua
wa.
9 Le'a na' mtu'ubla dub git ndo' bega
ndab ndo' git wa lá uchealtsa'ata bega
bexa ngal stub men na'anpa xa ten xa.
10 Le'a na' na'anpa gáp iteltsa'a bega
iteanak be men ndun ta ugap wa, le'a
idub ndo' gizhliyo ncho bexa ngal dub xa
na'anpa xa ten xa, no bexa nsa'ab ladna
gap sian ta'a, no bexa ndun gealwa'an, no
bexa ndankea be dios gizhliyo.
11 Le'a ta mke'a na' wa ndi gab lá
uchealtsa'a bega ni dub be men na ndab
le'a xa dub xmen Cristo, tal le'a xa wa
nkeseano stub xa na'anpa xa ten xa, natal
xa nsa'ab ladna gap sian ta'a, natal xa
ndankea be dios gizhliyo, natal xa kwea'
ní'i ndo' be men, natal xa ndun gealgu,
natal xa ndun gealwa'an. Le'a dub men li
nak wa, gast ni lá gawno bega.
12 Le'a na' lá nsabndo' ulach xte'e nak
bexa lá nchando' Cristo. Ná le'a bego ba'
nsabndo' ula'ach xte'e nak bexa ncho lat
bega, bexa yá nak bega xmen Cristo.
13 Le'a Dios le'a gab xte'e nak ta ndun
bexa lá nchando' Dios. Ta we'e ulo'o bega
xa li ugap nak wa lat bega.

6

Be xmen Cristo gun regl be uyo ten le'aka bexa

1 Le'a zha na nyono bega stub ltsa'a
bega, xa no nak xmen Cristo, ¿cha xta'an
nda'yab bega-yá ndi ndo' dub juez lá
nchando' Dios gun regl ta wa zha? ¿Cha
xta'an lá ndab bega-yá ndo' bexa nak
xmen Dios gun regl ta wa zha?
2 ¿Lá ini'í bega zha le'a gal dub wizh le'a
be xmen Dios le'a gun regl ta ten be men
lá nchando' Dios zha? Le'a tal bega li gun
regl ta wa, ¿xte'e lá isu'u bega gun bega
regl be ta byux ndee zha?
3 ¿Lá ini'í bega le'a beuna le'a gun regl
gast be ta ten be angel wa zha? Ta we'e
le'a beuna nsabndo' le'atsa gun regl be ta
ncho ndo' gizhliyo ndee.
4 We'e tal le'a bega ndap dub uyo ndo'
gizhliyo ndee, ¿cha xta'an nda'tso' bega
ndo' dub xa lá nchando' Dios wa gun regl
ta ten bega zha?
5 Le'a na' gáp ta ndee wa ndontsa ido
ladna bega: ¿Cha na'an ni dub xa ndák
lat bega zha, dub xa su'u gun regl dub uyo
lat bego nchando' Dios?
6 Ná le'a bega nyono ltsa'a na, no gast
nda'no bega uyo ten bega ndo' dub juez,
dub xa lá nchando' Dios.
7 Ta ugeaka le'a ta na li nyono bega
le'aka ltsa'a bega wa dub ta ugap ndun
bega. ¿Xta'an na'anpa uxiktsa bega nsea
ta ndanno stub xa bega zha? Mas wen
ula'a bega gowa'an bexa be ta ndap bega.
8 Parea le'a bega ndi no ugap ndun, no
ndowa'an bega ta ndap le'aka ltsa'a bega
nak xmen Cristo.
9 ¿Lá ini'í bega zha le'a be men ndun be
ta ugap wa lá yoo gan yate sa nibe'e Dios?
Lá ula'a bega ukwi'inno be men bega.
Le'a ncho bexa ngal xa ten stubga men,
no ncho bexa ndankea be dios gizhliyo,
no ncho bexa ndapka xa ten na ná ngalga
xa stub xa, no ncho be xabgi'i ngal ltsa'a
bgi'i na,
10 no ncho bexa ndun gealwa'an, no
ncho bexa nsa'ab ladna gap sian ta'a, no
ncho bexa ndun gealgu, no ncho bexa
kwea' ní'i ndo' be men, no ncho bexa
nkwi'inno be men. Le'a itea bexa li nak
wa lá yoo gan yate sa nibe'e Dios.
11 Le'a polta le'a ncho bega no mbin be
ta ndee wa, parea le'a nat le'a Dios mtsu'u
be ke ten bega, nsea mtsambi'i Dios lado'o
bega, nsea mbin Dios wen mya'an bega
ndo' Dios ta na mbingea ladna bega Jesús
Xwan beuna, no ta na ncho Espíritu ten
Dios len lado'o bega.

Le'a len lado'o beuna nak sa ncho Espíritu ten Dios

12 Ncho be men ndab le'a bexa syo'o
gan gun guni'i xta'an nlad bexa. Ugeaka
le'a-yá syo'o gan, parea na'anpa itea-yá ta
nsabndo'. Le'a na' syo'oka gan gun be ta
nlad na', parea lá ula na' ni dub ta'a wa
gun gan ndo' na'.
13 Nsea ncho xa ndab: "Ta gaw beuna
ta por len beuna. No le'a len beuna por
yoo ta gaw beuna." Le'a ta wa ta ugeaka,
ná le'a gal gor le'a Dios unitndo' itop ta'a
wa. Le'a Dios na'anpa ngunde'e las beuna
por na ugal beuna stub xa na'anpa xa
ten beuna. Le'a Dios ndi mbinde'e beuna
ndontsa gun beuna ti'in ten Cristo, le'a
Cristo le'a nibe'e beuna.
14 No lak mxiste Dios Jesús, no liga le'a
juers ten Dios ixiste beuna.
15 ¿Cha lá ini'í bega zha le'a idub las
bega dubtsa nak no Cristo? Le'a dub xa
junt nak no Cristo lá nsabndo' yakjunt no
dub ngots ndun juis mgi'i.
16 ¿Lá ini'í bega zha le'a dub xa ugal dub
xagots li nak wa, le'a xa dubtsa nak no
xagots wa? Lak nkeani'i di'izh ten Dios,
le'a itop xa wa yak dubtsa men.
17 Ná le'a dub xa yakjunt no Cristo, le'a
xa wa dubtsa nak no Cristo.
18 Ta we'e bxo'on bega ndo' ta ugap wa,
ta na ngal bexa dub xa na'anpa xa ten xa.
Guni'i xta'an stub ta ugap ndun dub men,
le'a ta wa na'an xta'an ugap ndanno las
xa wa. Ná le'a xa na ngal dub xa na'anpa
xa ten xa, le'a xa wa ugap ndanno le'aka
las na.
19 ¿Lá ini'í bega zha le'a idub las beuna
nak ni'i ten Espíritu ten Dios, xa na msa'a
Dios ndo' beuna? Le'a Espíritu ten Dios
ncho len lado'o beuna, ta we'e na'anpa
le'aka beuna nibe'e beuna.
20 Le'a Dios usi'i beuna gak beuna xa
ten xa. Ta we'e le'a ta ndun beuna no ta
ndanbe'e beuna, le'a ta wa nsabndo' gak

ta nsak ladna Dios, le'a beuna nak xmen Dios.

7

Xte'e nsabndo' gak bexa ndap ltsa'a na no bexa nab

1 Nat ikab na' ndo' ta li mke'a bega ndo' git mtu'ub bega wa, naga nsabndo' ukwa'an dub xabgi'i xagots ika'a na.

2 Nat ncho kwa'ad men ngal dub xa na'anpa xa ten xa. Ndi mas wen kadga dub xabgi'i gapga dub xagots, no liga kadga dub xagots gapkaga dub xabgi'i.

3 Le'a xabgi'i no xagots nsabndo' gun cumplir yankea xa xa tenka xa.

4 Le'a xagots wa na'anpa le'a inibe'e le'aka le'a xa, le'a xabgi'i wa le'a nibe'e xagots ten na. No liga le'a xabgi'i wa na'anpa le'a inibe'e le'aka le'a xa, le'a xagots wa le'a nibe'e xabgi'i wa.

5 Ta we'e lá igea'na bega ugal bega le'aka xa ten bega. Ná le'a tal bega gudi'izh le'a dub nde'ep lá ugal bega ltsa'a bega ndontsa mas gudi'izhno bega Dios, le'a ta wa utsinka nak. Le'a tso'o na li mkwa'an bega Dios dub nde'ep wa nsabndo' yakjunt bega, ndontsa na'anpa gun maxu'u gan utsabgix bega, ugal bega stub men na'anpa xa ten bega.

6 Le'a ta ndee wa dub ta ntenxe'a na' bega, na'anpa nak-a dub ta juerska gun bega.

7 Nlad na' gak bega lak nak na' lá ndap na' xagots. Ná le'a Dios nsa'a xte'e gak kadga dub beuna; ncho bexa nkwa'an ltsa'a na, no ncho bexa na'anpa li ndun.

8 Le'a na' gáp ndo' bexa nab no ndo' be xagots ngut xabgi'i ten na, mas utsin ya'an nab bexa lak nak na'.

9 Ná tal le'a xa lá uxik yoo nab, ukwa'an xa ltsa'a xa. Mas utsin nak ukwa'anka xa ltsa'a xa, ndo'ka uzhebpa nlad xa gap xa ltsa'a xa, ná cha lá ukwa'an xa xa.

10 Le'a bexa yá ndap xa ten na wa, le'a na' gáp ndo' bexa wa dub ta na'anpa ta nibe'e na', le'a ta wa ta nibe'e Cristo: Le'a dub xagots na'anpa nsabndo' ula'a xabgi'i ten na.

11 Ndi tal le'a dub xagots ula'a xabgi'i ten na, le'a xa wa na'anpa ika'a stubga xabgi'i, parea syo'o gan ndi yach xa ndo' le'aka xabgi'i mla'a xa wa. No liga dub xabgi'i na'anpa nsabndo' ula'a xagots ten na.

12 Le'a na' gáp ta ndee ndo' iteata be men, dub ta ndanbe'etsa na', na'anpa dub ta ndab Cristo ndo' na': tal ton dub xabgi'i ndap dub xagots lá ndangea ladna Cristo, ná xa nlad yoonoka xabgi'i wa, le'a xabgi'i wa na'anpa nsabndo' ula'a xagots wa.

13 No liga tal ton dub xagots ndap dub xabgi'i lá ndangea ladna Cristo, ná xa nlad yoonoka xagots wa, le'a xagots wa lá nsabndo' ula'a xabgi'i wa.

14 Le'a juers ten dub xagots nak xmen Cristo, le'a Dios gun wen yoo ladna xabgi'i ten xa, maska dub xa na'anpa ndangea ladna Cristo. No liga juers ten dub xabgi'i nak xmen Cristo le'a Dios gun wen yoo ladna xagots ten xa, maska dub xa na'anpa ndangea ladna Cristo. No liga gun Dios wen yoo ladna be xin bexa. Na'anpa gak be me'ed wa cuent dub me'ed lá ndangea ladna Cristo.

15 Ná tal le'a dub xabgi'i natal xagots na'anpa nchando' Cristo wa nlad ula'a xa ten na wa, sak ula'a xa xa. Le'a xa nak xmen Cristo wa na'anpa juerska bi le'a ika'a xa lá nchando' Cristo wa, geal le'a Dios nlad wen yoono beuna ltsa'a beuna.

16 Le'a bego xagots ba' lá ini'í tal le'a xabgi'i ten bega gungea ladna Cristo geal ta wen ndun bega. No liga le'a bego xabgi'i ba' lá ini'í tal le'a xagots ten bega gungea ladna Cristo geal ta wen ndun bega.

17 Parea le'a kad dub bega bin laktsa msa'a Dios. Guni'i xte'e nak bega zha na utezh Dios bega gak bega xmen xa, litsa gok bega. Le'a ta wa ta ndáp na' ndo' bexa nak xmen Cristo itea sa ndaa na'.

18 Tal ncho bega nchola be'e zha na utezh Dios bega wa, litsa bla'a bega ncho be'e bega. No liga tal ncho bega na'anpa ncho be'e zha utezh Dios bega wa, lá nsabndo' yoo be'e bega.

19 Guni'i tal dub xa ncho be'e natal na'an be'e xa, le'a ta wa na'anpa le'a nsak. Le'a ta na nxobgek beuna ndo' Dios, le'a ta wa le'a nsak.

20 Le'a itea bega nsabndo' ya'an laktsa nak bega zha na utezh Dios bega wa.

21 Le'a zha na utezh Dios bega wa tal
ndencho bega ndo' ya'a stub men, lá yu'
ladna bega ta li nak bega. Ná tal le'a bega
syo'o gan ito'o ndo' ya'a men wa, bin bega
juers ito'o bega.
22 Le'a dub xa na li nyo'o ndo' ya'a
dub men zha na utezh Dios xa, le'a cuent
ten Cristo le'a xa mya'akla. No liga dub
xa na'anpa nyo'o ndo' ya'a dub men zha
utezh Dios xa, nat le'a xa wa ncho ndo'
Cristo.
23 Le'a Dios usi'i bega gak bega xmen xa,
ta we'e lá ula'a bega inibe'e stubga men
ndo' bega.
24 Bega nak beuna xmen Cristo, laktsa
nak beuna zha utezh Dios beuna, litsa
ya'an beuna ndo' Dios.
25 Le'a bego xa nab bi lá ndap ltsa'a na,
le'a ta gáp na' ndee na'anpa nak dub ta
nibe'e Dios, le'a-yá ndi ta ndanbe'etsa na'.
Parea le'a bega nsabndo' isakyo'ón ta gáp
na' ndee, le'a Dios uzhe'eb utsin mbinno
na' msa'a xa ta ndák na'.
26 Le'a ke ten be gealkwea' ncho nat
ndee, le'a na' nsak le'a bega wenka kwe
laktsa ndebe bega.
27 Tal bega ndap xagots, na'anpa ula'a
bega xa. No tal bega lá ndap xagots,
na'anpa ukwa'an bega xa.
28 Parea tal bega ukwa'an xagots, le'a
ta wa na'anpa ta ugap. No tal dub xagots
nab ukwa'an xabgi'i, le'a ta wa na'anpa ta
ugap. Parea le'a bexa na ukwa'an ltsa'a
na wa mas bid itid bexa, ná le'a na' nlad
lá itid bega ta wa.
29 Bego nak beuna xmen Cristo, ta ndee
gáp na': Le'a beuna yá stub nde'eptsa
ndencho, ta we'e le'a bexa ndap xagots
wa nsabndo' gun xa ti'in ten Dios cuent
dub xa nab.
30 Le'a bexa ndo'on wa ndi gun cuent
dub xa na'anpa ndo'on. Le'a bexa nten
ladna wa ndi gun cuent dub xa na'anpa
nten ladna. Le'a bexa nsi'i be ta'a wa, ndi
gun xa cuent dub xa na'an xta'an ndap.
31 Le'a bexa ndal ladna be ta gizhliyo
ndee wa, ndi gun xa cuent dub xa lá ndal
ladna ta wa, le'a ta ncho ndo' gizhliyo
ndee wa ta snitndo'.
32 Le'a na' nlad lá yu'no ladna bega be
ta gizhliyo ndee. Le'a dub xa nab wa mas
nla'ach ta nlad Dios, nkwa'an xa ná xte'e
isak ladna Dios.
33 Ná le'a dub xa ndap xagots wa mas
nyu' ladna be ta ncho ndo' gizhliyo ndee,
nkwa'an xa ná xte'e isak ladna xagots ten
xa.
34 Liga le'a xagots na ndap xabgi'i
na'anpa ndanbe'e lak ndanbe'e xagots
nab wa. Le'a xagots nab wa mas nyu'
ladna gun ta nlad Dios, ndontsa mas
umbi'i gak be ta gun xa wa no be ta
gunbe'e xa wa ndo' Dios. Ná le'a xagots
ndap xabgi'i wa mas nyu' ladna be ta
ncho ndo' gizhliyo ndee, nkwa'an xa ná
xte'e isak ladna xabgi'i ten xa.
35 Le'a ta ndee wa na'anpa ndáp na'
por na mas bid itid bega. Ndi ndáp
na'-yá ndontsa gakno-yá bega, no utsin
kwe bega no gun bega lak nsabndo'-yá.
We'e na'an xta'an uka gun bega ti'in ndo'
Cristo.
36 Parea tal ncho bega ndap dub me'ed
gots nab, cha nlad bega izheal me'ed wa
xabgi'i geal le'a me'ed wa yá goxla, le'a ta
wa utsinka nak. Bin bega ta li nlad bega
wa, le'a ta ukwa'an me'ed wa ltsa'a me'ed
wa, le'a ta wa na'anpa ta ugap.
37 Ná le'a ncho xa ndab na'anpa li
nsabndo' gun xingots xa, cha ndun xa
lakka nlad xa. Le'a tal me'ed wa lá
ukwa'an xabgi'i, le'a ta wa no utsinka
nak.
38 Ta we'e tal ton ula'a ukwa'an xingots
na xabgi'i wa, le'a xa wa utsinka ndun.
No liga tal ton lá ula'a ukwa'an xingots
na xabgi'i, le'a xa wa mas wen ndun.
39 Le'a ley ten Dios ndab le'a dub xagots
ndap xabgi'i lá yoo gan ukwa'an stub
xabgi'i tal xabgi'i ten xa wa bi nban. Ná
le'a tal xabgi'i ten xa wa ngut, le'a xagots
wa syo'o gan ukwa'an stubga xabgi'i tal
xabgi'i wa nak xmen Cristo.
40 Parea le'a na' nsak le'a xa mas wen
tal xa li nabtsa iso', no nsak na' le'a
Espíritu ten Dios no li nlad.

8

Be xnab ten be dios gizhliyo

1 Le'a nat gudi'izh na' cuent ten be xnab
nsa'a men ndo' be dios gizhliyo. Le'a be-
una uni'íka cuent ten ta wa, ná le'a ncho

bega ndanbe'e le'a bega mas uni'í ta wa,
cha nzhinna bega. Ndi nsabndo' ikwea'
ladna beuna be ltsa'a beuna, ndontsa mas
ige' ladna bexa Cristo.
2 Le'a tal ton nsak le'a xa uzhebpa ndák,
le'a xa wa ni lá nchando' be ta'a nsabndo'
ini'í xa.
3 Ná le'a tal ton ndankeaka Dios, le'a
Dios nchando'ka xa wa.
4 Nat le'a cuent ten be xnab nsa'a be
men ndo' be dios gizhliyo wa, le'a beuna
uni'íka le'a be dios wa na'an xti'in, le'a
Dios dubtsa ncho.
5 Le'a ndo' gizhliyo nsea gibe'a ncho
be ta'a ndab be men le'a ta wa dios,
ndab bexa ncho sian dios no sian espíritu
nibe'e.
6 Ná le'a beuna uni'í le'a ncho dubtsa
Tad Dios, xa mbinde'e iteanak be ta'a, no
nsa'a xa gealnaban ndo' beuna ndontsa
gun beuna ti'in ndo' xa. No dubtsa xa
nibe'e ncho, le'a xa wa Jesucristo, xa na
ulo iteanak be ta'a ndo' gizhliyo, no ulo
xa beuna.
7 Parea na'anpa itea men nchando' ta
wa. Nat ncho bega ngwankea be dios
gizhliyo wa, no gast nat gor na ndaw bega
ta msa'a be men ndo' be dios wa, nsak
bega le'a ta wa dub ke ndo' Dios, le'a bega
lá ini'í xta'an ta wen no xta'an ta ugap.
8 Parea le'a ta na ndaw beuna na'anpa
gun gan mas isak ladna Dios nak beuna.
Ni na'anpa mas wen nak beuna no ni
na'anpa mas ule'a nak beuna, tal beuna
gaw-a natal beuna lá gaw-a.
9 Le'a bega sak gaw guni'i xta'an, parea
bla'ach bega na'anpa isabgix dub xa pen
mgondo' Dios ke ten ta ndaw bega.
10 Tal le'a bega nyakbe'ena ta ndee wa,
cha isob bega gaw bega dub sa nsob
dub dios gizhliyo, cha ini'í dub men pen
mgondo' Dios ta wa, le'a xa wa rages no
gaw ta nsa'a bexa ndo' dios gizhliyo wa.
11 Cha le'a ke ten ta na nyakbe'ena bega
wa, sabgix dub men pen mgondo' Dios,
dub xa na no ngut Cristo sakndo' na.
12 Tal bega li ugap gunno dub xmen
Cristo, dub xa lá ini'í xta'an ta wen no
xta'an ta ugap, le'a bega wa gap ke ndo'
Cristo.
13 Ta we'e tal ton dub ltsa'a na' gaila'
ndo' ta ugap ke ten ta ndaw na', le'a na'
nunk yá na'antapa gaw be'al wa, ndontsa
na'anpa le'a na' gun ikate'eb xa.

9

Be ta syo'o gan gun be apostol

1 ¿Lá ini'í bega zha le'a na' nak dub
apostol, no syo'o gan gun na' lak ndun be
apostol? ¿No ni lá ini'í bega zha le'a na'
uníndo' Jesucristo, no nak bega ti'in mbin
na' ndo' Cristo?
2 Ncho men ndab le'a na' ndee na'anpa
dub apostol, ná le'a bego uni'íka le'a na'
lika nak. Le'a ta na li nak bega xmen
Cristo, le'a ta wa nluu le'a na' ta ugeaka
dub apostol.
3 Lnde'e ntsakndo na' ndo' be men li
nisi na' wa:
4 Le'a besa nak apostol syo'oka gan gaw,
no goo besa be ta usa'a bega.
5 No syo'o gan ika'a besa dub xagots nak
xmen Cristo lak ndun ncho be apostol wa,
no be xin xna'a Jesús, no Cefas.
6 ¿Nsak bega zha le'a na'tsa ndee no
Bernabé juerska gun besa ti'in ndontsa
iban besa?
7 ¿Lá ini'í bega zha le'a ni dub soldad lá
kix ta ndaw na? No na'an ton ndas ya uv,
cha lá ndaw xa uv nsa'a-yá. No na'an ton
dub xa nla'ach borreg, cha lá ndo xa lech
ten ma.
8 Le'a ta ndáp na' wa na'anpa dub ta
ndanbe'etsa na', le'a ley ten Dios no li
ndab.
9 Le'a ley msa'a Dios ndo' Moisés wa
nkeani'i ndab-a: “Lá ko bega gix xe'e
ngon gor na ndun ma ti'in.” ¿Nsak bega
zha le'a ta ndee wa gab le'a Dios nyu'no
ladna be ngontsa?
10 Le'a ta wa ndi gab le'a Dios liga
nyu'no ladna beuna. Le'a bexa na ndun
ti'in ndo' dub yo no bexa ngo'o xab trig
wa, le'a bexa gal gor ika'a be ta usa'a-yá.
11 No liga tal le'a besa ndas di'izh ten
Dios lat bega, ¿xte'e nsak bega zha le'a
besa lá nsabndo' ika'a dub ta nki'in besa
ndo' bega zha?
12 Ncho stapla bexa ndadi'izh di'izh ten
Dios, nka'a bexa ta nki'in bexa ndo' bega.
¿Lá ini'í bega zha le'a besa mas nsabndo'
ika'a-yá?

Parea le'a besa na'anpa li ndun. Ndi nxik besa ndo' itea ta'a, ndontsa mas gungea ladna be men di'izh wen ten Cristo.
13 ¿Lá ini'í bega zha le'a bexa ndun ti'in
len ni'i ten Dios, le'a bexa wa ndaw be ta
ncho sa wa? No liga be ule'ay nsa'a be
man xnab ndo' Dios, le'a bexa wa ndaw
dub tuzh be xnab wa.
14 No liga ndab Cristo le'a bexa na
ndadi'izh di'izh wen ten xa, le'a bexa wa
syo'o gan ika'a be ta na usa'a be men na
ndo'ón di'izh wa.
15 Parea le'a na' ndee ni dub biaj
na'anpa li ina'ab ta nki'in na'. No ni
na'anpa nke'a na' ta ndee ndontsa usa'a
bega ta'a ndo' na'. Le'a cuent ten na'
mas wen gat na' ndo'ka ika na' ta usa'a
bega, le'a na' uzhe'eb nten lad na' le'a na'
na'anpa li ngun.
16 Le'a ta ndadi'izh na' di'izh wen ten
Cristo wa, le'a ta wa na'anpa ta nzhinna
na', geal le'a ta wa ta nsabndo'ka gun na'.
¡Pro'ob na' tal na' lá gudi'izh ta wa!
17 Tal le'a na' gudi'izh di'izh wa galadtsa
na', syo'oka gan gáp na' kix bega ndo' na'.
Parea le'a Dios ndi unibe'e gudi'izh na' ta
wa.
18 ¿Ta we'e xta'an gun na' gan zha? Le'a
ta wa ta na nten lad na' ndadi'izh na'
di'izh wen ten Cristo no ni na'an xta'an
ina'ab na' ndo' bega. Le'a na' syo'oka gan
ina'ab gakno bega na', parea na'anpa li
ngun na'.
19 Le'a na' ndee na'anpa ncho'o ndo'
ni dub men nibe'e na', parea le'a na'
ndun cuent dub xa ncho ndo' itea be men,
ndontsa gun na' gan kwa'ad xa gungea
ladna Cristo.
20 Le'a zha na ncho'o na' lat bexa
judio, le'a na' ndun lak ndun bexa judio,
ndontsa gun na' gan gungea ladna bexa
Cristo. Le'a ta wa gab le'a zha na ncho'o
na' lat bexa ndencho ndo' ley ten Moisés
wa, le'a na' no ndun lak ndab ley wa,
ndontsa gun na' gan gungea ladna bexa
Cristo, maska le'a na' na'anpa no ncho'o
ndo' ley wa.
21 No zha na ncho'o na' lat bexa na'anpa
ndencho ndo' ley wa, le'a na' no ndun
lak ndun bexa wa, ndontsa gun na' gan
gungea ladna bexa Cristo. Le'a ta wa
na'anpa ndab le'a na' lá uxobgek ndo'
Dios, le'a na' ndi nxobgekka ndo' ta nibe'e
Cristo.
22 No liga zha na ncho'o na' lat bexa pen
mgondo' Dios, le'a na' no ndun lak ndun
bexa wa, ndontsa gun na' gan mas gungea
ladna bexa Cristo. Le'a na' nyak lak nak
itea be men, ndontsa gun na' gan ncho
bexa gap gealnaban ndo' Dios.
23 Li ndun na' ndontsa mas igen di'izh
wen ten Cristo, cha li gal uso' na' ta wen
usa'a Dios.
24 Le'a bega uni'íka le'a sa ngit bexa
ndo' jueg, le'a itea bexa ngit parea dubtsa
xa ndun gan nka'a ta'a. Li bin bega juers
gun bega gan ika'a bega ta usa'a Dios.
25 Le'a bexa na ngit ndo' jueg wa
uzhe'eb ngo gan ndontsa lá yayo xa. Li
ndun bexa ndontsa gun bexa gan ika'a
bexa dub coron xos gé'e, dub ta sazha'a.
Ná le'a beuna ndee wa ko gan, ndontsa
ika'a beuna dub coron usa'a Dios, dub ta
na'anpa gazha'a.
26 Ta we'e le'a na' na'anpa ito'o karrel
cuent dub xa ni lá ini'í pa ilaya'. No ni
lá gun na' cuent dub xa ndun uyo nke'a
payent sbe'en ndo' mbitsa.
27 Ndi nsensa'ab na' le'aka na', ndontsa
na'anpa gal gor gab Dios le'a na' na'anpa
utsin ngun, maska mbidi'izh na' di'izh ten
Dios ndo' be men.

10

Lá nsabndo' yankea be men be dios gizhliyo

1 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na'
nlad lá yalad bega xte'e ngok be usan gox
polta ten beuna. Le'a bexa wa useabe
len ila' dub xkaw no utakea bexa tlaw
Nitsdo'o Nane wa.
2 Le'a gor na li usea bexa wa len ila'
xkaw wa no tlaw nitsdo'o wa, le'a ta wa
cuent utalea' iteanak bexa, myak bexa
xmen Moisés.
3 Le'a itea bexa wa udaw ta msa'a Dios
ge'e sa bid wa.
4 No ngu itea bexa nits msa'a Dios, ta
ulen ndo' ge'da'a wa. Le'a ge'da'a wa
cuent Cristo, xa ncha'ano bexa sa wa.
5 Ná le'a kwa'ad bexa wa lá ngun ta
nsak ladna Dios, cha ngut bexa ge'e wa.

6 Le'a be ta ndee wa li ngok ndontsa
na'anpa no beuna isa'ab ladna be ta ugap,
lak msa'ab ladna bexa ta wa.
7 No ni lá yankea beuna be dios gizhliyo,
lak mbin ncho bexa wa. Le'a di'izh ten
Dios ndab le'a bexa uteyawbe no ngu
bexa, cha we'e mbilndats bexa ndo' be
dios ten bexa.
8 No lá ugal beuna dub xa na'anpa xa
ten beuna, lak mbin ncho bexa wa, cha
ke we'e ngut dub ga'al bchon mil bexa
dubtsa wizh.
9 No lá gun usaladno beuna Dios
lak mbin ncho bexa wa, cha ke we'e
udawke'a be uzhib bexa, cha ngut bexa.
10 No lá ukeake beuna Dios lak ncho
bexa wa mkeake Dios, cha mbit dub angel
kwa'adgal bexa.
11 Le'a ta ndee wa ta ngwasea be usan
gox polta ten beuna. No cha nkeani'i-yá
ndontsa na'anpa no beuna gun be ta ugap
wa, beuna ndencho be wizh lult ndee.
12 Ta we'e le'a bego na nsak ga'al nak
bega ndo' Cristo, bla'ach bega na'anpa
isabgix bega.
13 Le'a gor na ndanbe'e bega gun bega
dub ta ugap, le'a ta wa ltsa'a ta ntid
iteanak be men. Ná le'a Dios wen nak,
lá ula'a xa itid bega ndo' ni dub ta'a lá
uxik bega. Ndi gor na li ndanbe'e bega
gun bega ta ugap wa, le'a Dios no gakno
bega gun bega gan ndo' ta wa, ndontsa
na'anpa gaila' bega ndo' ta ugap wa.
14 Le'a bego amig ten na', na'anpa
yankea bega be dios gizhliyo ndee wa.
15 Le'a na' uní le'a bega utsin ndanbe'e,
no uní na' le'a bega nsakyo'ónka ta ndáp
na' ndee.
16 Le'a gor na ndo beuna nits ten uv lak
unibe'e Cristo, ¿lá ini'í bega zha le'a ta wa
gab le'a beuna dubtsa nak nsea Cristo, xa
na mtsi'i ten ten na? No liga gor na junt
ndaw beuna pan wa, ¿lá ini'í bega zha le'a
ta wa gab le'a beuna dubtsa nak no Cristo,
xa na ngut sakndo' beuna?
17 Le'a beuna kwa'adpa, ná le'a gor
na junt ndaw beuna dubtsa pan wa, le'a
beuna dubtsa nak.
18 Bla'ach bega xte'e ndun bexa Israel
wa. Le'a gor na ndaw bexa xnab nsa'a
ule'ay ndo' Dios, le'a ta wa gab le'a bexa
no ndankea Dios.
19 Na'anpa gáp na' le'a be dios gizhliyo
dub ta nsak. No ni lá gáp na' le'a xnab
nsa'a bexa ndo' be dios wa dub ta nsak.
20 Le'a na' ndi gáp le'a zha na nsa'a
bexa lá nchando' Dios wa xnab ndo' be
dios ten xa, le'a xa nsa'a be ta wa ndo'
be mbi bxin, na'anpa ndo' Dios. Le'a na'
lá nlad no bega yankea be mbi bxin lak
ndun bexa wa.
21 Le'a bega lá nsabndo' goo vas ten
Cristo, cha we'e googa bega vas ten be
mbi bxin. No ni lá nsabndo' gaw xche'eno
bega Cristo, cha gaw xche'enoga bega be
mbi bxin.
22 ¿Nati li gun beuna ndontsa gakloo
Dios ndo' beuna zha? ¿Nsak bega zha le'a
beuna mas juert ndo' Dios?

Ukwa'an beuna ta gakno beuna stubga men

23 Ncho bega ndab le'a bega syo'o gan
gun itea ta nlad bega. Le'a ta wa ta
ugeaka, parea na'anpa itea-yá ta nsab-
ndo'. Syo'oka gan gun na' be ta nlad
na', parea na'anpa itea-yá gakno mas ige'
ladna beuna Dios.
24 Na'anpa ukwa'an beuna ta gakno
le'atsa beuna, ndi ukwa'an beuna ta
gakno beuna stubga men.
25 Le'a itea ta'a nado'o xa sa ndad be'al
syo'o gan gaw bega, ni lá inabdi'izh bega
pa uto'o-yá.
26 Le'a Dios le'a ten idub gizhliyo ndee
nsea itea be ta ncho ndo' gizhliyo.
27 Tal ton na'anpa nchando' Dios gab
ya'daw bega ta lid xa no tal bega nlad
ya', udaw bega guni'i xta'an usa'a xa.
Na'anpa inabdi'izh bega pa uto'o-yá,
ndontsa na'anpa yu' ladna bega gaw bega
ta wa.
28 Ná tal gab xa ndo' bega le'a be'al wa
ta msa'a xa xnab ndo' be dios gizhliyo,
we'e cha na'anpa gaw bega-yá, ndontsa
na'anpa gaila' stub men ndo' ta ugap.
Le'a Dios le'a nibe'e gizhliyo no itea be
ta'a ncho ndo' gizhliyo.
29 Na'anpa gáp na' le'a cuent ten bega
le'a ta wa ta lid le'a nak. Le'a na' ndi gáp
le'a cuent ten stub xa wa le'a ta wa ta lid
le'a nak. ¿Parea xta'an nsabndo' ulach
na' ta ndanbe'e stubga men?

30 Tal le'a na' ndee nsa xno ndo' Dios no
be ta ndaw na' wa, ¿cha xta'an gab men
le'a na' lá yoo gan gaw be ta wa zha?
31 Tal le'a bega gaw, no goo bega, no gun
bega stubga ta'a, bin bega itea be ta wa
dub mod na no be men gab xte'e wen nak
Dios.
32 Lá gun bega dub ta gun gaila' bexa
ndo' ta ugap, lak bexa judio no bexa
na'anpa xa judio no bexa nak xmen
Cristo.
33 Le'a na' ndun juers iteanak be ta'a
ndun na' isak ladna be men. Na'anpa
nkwan na' dub ta gakno na' nabtsa na',
ndi nkwan na' dub ta gakno kwa'ad men,
ndontsa no bexa gap gealnaban ndo' Dios.

11

1 Bin bega lak ndun na' ndee, le'a na'
ndun lak ndun Cristo.

Xte'e nsabndo' gak be xagots ndankea Dios

2 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a na'
ndáp le'a bega wenka ndun, geal le'a bega
lá nyalad na' nsea ndun bega ta mluu na'.
3 Parea nlad na' yakbe'ena bega le'a
Cristo le'a nibe'e be xabgi'i, no liga le'a be
xabgi'i nibe'e xagots ten na, no le'a Dios
le'a nibe'e Cristo.
4 Le'a tal ton dub xabgi'i utsaw gek
na gor ndadi'izhno xa Dios, nsea gor
ndadi'izh xa sakndo' Dios, le'a xa wa
na'anpa ndap mod ndo' Cristo lak nsab-
ndo'-yá.
5 Ná le'a tal ton dub xagots lá utsaw
gek na gor ndadi'izhno xa Dios, nsea gor
ndadi'izh xa sakndo' Dios, le'a xa wa lá
ndap mod ndo' xabgi'i ten xa. Le'a ta
wa cuent dub xagots ulobto'og iteanak
gichgek na.
6 Le'a tal dub xagots lá ka'ab utsaw
gek na, mas wen yabto'og iteanak gichgek
xa. Parea tal le'a xagots wa ndo ladna
kabto'og gichgek na, we'e nsabndo'ka
utsaw xa gek xa.
7 Le'a be xabgi'i wa na'anpa nsabndo'
utsaw gek na sa nzhealbe bega, le'a Dios
mbinde'e xabgi'i lak nak Dios, no nluu
xabgi'i ta wen nak Dios. Ná le'a ta ndun
be xagots wa nsabndo' uluu ta wen nak
xabgi'i ten xa.
8 Li nak-a geal le'a xabgi'i ned wa
na'anpa le'a ngaknde'e dub ble'a las
xagots wa, le'a xagots wa ndi le'a
ngoknde'e no dub ble'a las xabgi'i.
9 Le'a xabgi'i wa na'anpa ngaknde'e por
na gakno xa xagots, le'a xagots ned wa
ndi ngoknde'e ndontsa gakno xa xabgi'i
ten xa.
10 Ta we'e le'a dub xagots nsabndo'
utsaw gek na ndontsa ini'í be angel le'a
xa nxobgek ndo' xabgi'i ten xa.
11 Ná le'a beuna nak xmen Cristo, le'a
be xabgi'i nsabndo' gakno be xagots, no
liga le'a be xagots gakno be xabgi'i.
12 Le'a xagots ngoknde'e no dub ble'a
las xabgi'i, no liga le'a be me'ed bgi'i
ndal len xagots. Parea le'a iteanak beuna
Dioska mbinde'e.
13 Le'aka bego binbe'e naga utsin nak
tal le'a dub xagots lá utsaw gek na gor na
gudi'izhno xa Dios.
14 Le'a lak uni'í iteanak be men le'a-yá
udalad nak tal dub xabgi'i ula'a ga'al
gichgek na.
15 Ná tal le'a dub xagots ula'a ga'al
gichgek na, le'a ta wa utsinka nak,
le'a Dios msa'a ko'ol gak gichgek xagots
ndontsa utsaw-a gek xa.
16 Le'a tal ton lá ndal ladna ta ndáp na'
ndee wa, le'a na' gáp li nak ta nluu besa
no li nak ta ndun iteanak be xmen Dios.

Ugap mbin bexa no xche'e ten Jesús

17 Le'a ta uke'a na' nat, lá yoo gan gáp
na' le'a bega wen ndun, geal le'a zha na
nzhealbe bega le'a bega mas ugap ndun,
ma bega utsin gun.
18 Le'a ta ned gáp na', le'a ncho men
ndab le'a gor nzhealbe bega le'a bega
na'anpa dubtsa nak. Le'a ncho-yá ndan-
gea lad na'.
19 Li nsabndo'ka itid bega, ndontsa uluu
ná ton ta ugeaka nak xmen Cristo lat bega.
20 Le'a zha na nzheal bega ndaw bega
xche'e ten Cristo, le'a bega lá ndun lak
nsabndo'-yá.
21 Le'a gor na ndaw bega, le'a kadga
dub bega uxax ned nda'dob ta gaw na.
We'e ncho bega ndon ndeyanna geal
mtea-yá, no ncho bega gast nsudna.

22 ¿Lá ndap bega ta lid bega, sa ndaw
bega no sa ndo bega zha? ¿Xta'an usalad
ndanno bega be xmen Dios zha? ¿No
xta'an udalad ndanno bega bexa na'an
xta'an ndap? ¿Xte'e gáp na' ndo' bega
zha? ¿Nsak bega itenno lad na' bega zha?
¡Le'a ta ndun bega wa na'anpa nsak lad
na'!

Xte'e unibe'e Jesús junt gaw be xmen xa (Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-26; Lc. 22:14-23)

23 Le'a Jesucristo le'a mluu ta ndee ndo'
na', ta mluu na' ndo' bego: Le'a te'al na
myak cuent Jesús Xwan beuna wa, usen
xa dub pan.
24 Cha msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a
xa-yá, cha ndab xa: "Usen bega pan ndee,
cha udaw bega-yá, le'a ta ndee be'al las
na'. Nat isaxan gun bega ta ndee, ndontsa
utse'a ladna bega le'a na' ngut sakndo'
bega."
25 No tso'o mtayaw xche'e bexa wa, cha
liga usen Jesús dub vas ncho vin, cha
ndab xa: "Le'a ta ndee ten ten na'. Le'a
ta ndee nluu le'a nat le'a Dios mbinno
be men dub trat kub ná xte'e wen ya'an
bexa ndo' Dios. Itea zha goo bega ta ndee,
utse'a ladna bega le'a na' ngut sakndo'
bega."
26 We'e gast gal wizh ilen Cristo, le'a itea
biaj li ndaw bega pan wa no ndo bega nits
uv wa, le'a ta wa cuent gudi'izh bega ndo'
be men xte'e ngut Jesús.

Xte'e gun beuna no ta unibe'e Jesús gaw beuna

27 Ta we'e tal ton gaw pan wa no goo
xa nits wa dub mod lá nsabndo'-yá, le'a
xa wa ndap ke ndo' Cristo no ndo' ten ten
xa.
28 Le'a kadga dub bega nsabndo'
gunbe'e xte'e nak ta gun bega, gor na
biseata gaw bega pan no goo bega nits wa.
29 Ná tal bega gaw-a no goo bega-yá ni lá
gunbe'e bega le'a ta wa cuerp ten Cristo,
le'a Dios utsaksi bega.
30 Ta we'e kwa'ad bega nsén gealgizh no
ule'a nak bega no ncho bexa gast ngutla.
31 Parea tal le'a beuna iwi'i ná xte'e gun
beuna be ta wa, le'a Dios na'anpa utsaksi
beuna.
32 Le'a ta li ndi'izh utsaksi xa beuna, le'a
xa na'anpa utsaksi beuna lak utsaksi xa
bexa lá nchando' Dios.
33 Ta we'e zha na izhealbe bega gaw
bega xche'e ten Cristo, kweas bega itea
bega dubtsa gaw.
34 No tal ncho bega ndanna nsab-
ndo' ned gaw bega ta lid bega, ndontsa
na'anpa utsaksi Dios bega ke ten ta na li
junt ndaw bega. Le'a cuent ten be ta wa
ncho stapla be ta'a gáp na' ndo' bega zha
na gal ina' na' bega.

12

Be ta ndák be men, ta nsa'a Espíritu ten Dios

1 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na'
nlad ini'í bega xte'e nak be ta ndák beuna,
ta nsa'a Espíritu ten Dios ndontsa mas
gun beuna ti'in ten xa.
2 Le'a bega uni'íka le'a zha na bi lá
ndangea ladna bega Cristo, ngwankea
bega sbe'en be dios gizhliyo, ta na ni lá
ndadi'izh.
3 Parea nat nlad na' ini'í bega le'a tal
ton ncho Espíritu ten Dios len lado'o na,
le'a xa wa na'anpa iní'i kwea' ndo' Jesús.
No na'an ton gab le'a Jesús le'a nak Xwan
xa, tal na'anpa ncho Espíritu ten Dios len
lado'o xa.
4 Ncho sian ta'a ndák beuna ta nsa'a
Espíritu ten Dios ndo' beuna ndontsa gun
beuna ti'in ten xa, parea le'a Espíritu ten
Dios wa dubtsa.
5 Ncho sian mod ndun beuna ti'in ten
Cristo, parea le'a Cristo Xwan beuna
dubtsa.
6 Nsea ncho sian ta'a ndun beuna ta
na nak beuna xmen Dios, parea le'a Dios
dubtsa, xa na nsa'a be ta gun beuna wa.
7 Le'a ndo' kadga dub beuna nsa'a
Espíritu ten Dios dubga ta'a ndák beuna,
ndontsa gakno beuna be ltsa'a beuna.
8 Le'a ndo' pla xa nsa'a Espíritu wa
gudi'izh xa ta ndák Dios. No ndo' stapla
xa nsa'a le'aka Espíritu gudi'izh bexa be
ta uga'ach ten Dios.
9 No ndo' stapla xa nsa'a le'aka Espíritu
uzhebpa ige' ladna bexa Cristo. No ndo'
stapla xa nsa'a le'aka Espíritu yunyakna
bexa be men gizh.

10 No le'aka Espíritu nsa'a ndo' stapla
xa gun bexa uyon, no ndo' stapla xa
gudi'izh bexa sakndo' Dios, no ndo' stapla
xa ini'í bexa naga ta ndab stub men
ta nsa'a Espíritu ten Dios natal ta nsa'a
maxu'u, no ndo' stapla xa gudi'izh bexa
stubga di'izh lá ndadi'izh be men, no ndo'
stapla xa ta yakbe'ena bexa xta'an ndab
stub ndo' di'izh wa.
11 Le'a itea be ta ndee nsa'a le'aka
Espíritu ten Dios, nsa'a xa ndo' beuna
lakka nlad xa gák beuna.
12 Le'a dub men sian ndo' nsalea' be las
xa, ná le'a idub xa wa dubtsa men nak.
No liga nak itea beuna nak xmen Cristo.
13 Le'a dubtsa Espíritu ten Dios utalea'
iteanak beuna, cha dubtsa myak beuna,
guni'i tal beuna xa judio natal xa na'anpa
xa judio, guni'i tal beuna nak dub xa
ncho ndo' ya'a stubga men natal na'an.
Le'a dubtsa Espíritu msa'a Dios uyo'o len
lado'o beuna.
14 Le'a dub men na'anpa dubtsa nsalea'
idub xa, ndi sian ndo' nsalea' be las xa.
15 Tal le'a xo'o xa gab: "Le'a na' ndee
na'anpa ya'a xa, ta we'e na'anpa no na'
nak las xa", na'anpa ta we'etsa gun le'a
xo'o xa na'anlapa las xa.
16 No tal le'a ncha' xa gab: "Le'a
na' ndee na'anpa ngusndo' xa, ta we'e
na'anpa no na' nak las xa", na'anpa ta
we'etsa gun le'a ncha' xa na'anlapa las xa.
17 Tal le'a idub las dub men nak ngus-
ndo' xa, le'a xa wa lá yoo gan go'ón. No
tal le'a idub las xa nak ncha' xa, le'a xa
wa lá yoo gan igenna dub xla'a.
18 Le'a Dios msob kadga dub ta wa las
dubga men sa nladka Dios.
19 Tal le'a men idub nak dub ble'atsa las
xa wa, ¿cha ma idub xa zha?
20 Sian ndo' nsalea' xa, parea le'a idub
xa wa dubtsa.
21 Le'a ngusndo' xa lá yoo gan gab ndo'
ya'a xa: "Le'a na' lá nki'in lu." No ni gek
xa lá yoo gan gab ndo' be xo'o xa: "Le'a
na' lá nki'in bega."
22 Ndi le'a be las beuna sa nsak beuna
mas ule'a nak, le'a be sa wa ndi le'a mas
ndanti'in beuna.
23 No le'a be las beuna sa na nsak beuna
ndidotsa nsu'u wa, le'a be sa wa ndi le'a
mas utsin ntsaw beuna. No le'a be las
beuna sa na lá nsabndo' uluu, le'a be sa
wa no liga mas ntsaw beuna.
24 Parea na'anpa li utsaw beuna be las
beuna sa mas nlu'u. Le'a Dios mbinde'e
idub dub men, dub mod na mas nla'ach
beuna be las beuna sa na uxee nsak wa.
25 Li le'a be las beuna wa na'anpa kuyo,
ndi gakno-yá be ltsa'a-yá.
26 Tal le'a dub ble'a las beuna ndakwea',
le'a beuna idub nsén gealkwea' wa. No tal
le'a dub ble'a las beuna nten ladna, le'a
beuna idub nten ladna.
27 Liga le'a beuna itea nak cuent las
Cristo, no kadga beuna dub ble'aga las xa.
28 Le'a lat beuna nak xmen Cristo, le'a
Dios mti bexa ndun be ti'in ten xa. Ned
ncho bexa nak apostol, we'e ncho bexa
ndadi'izh sakndo' Dios, we'e ncho bexa
nak mech uluu di'izh ten Dios, we'e ncho
bexa ndun uyon. No ncho bexa nyun-
yakna xa gizh, no bexa ndakno bexa uban
nak, no bexa nchansu be xmen Cristo, no
bexa ndadi'izh stub di'izh xa'aga.
29 Na'anpa itea beuna nak apostol. No
na'anpa itea beuna ndadi'izh sakndo'
Dios. No na'anpa itea beuna nak mech.
No na'anpa itea beuna ndun uyon.
30 No na'anpa itea beuna nyunyakna
men gizh. No na'anpa itea beuna
ndadi'izh stubga di'izh ten Espíritu. No
na'anpa itea beuna sun gan gab xte'e gab
di'izh wa.
31 Bkwa'an bega be ta mas nsak lat be
ta nsa'a Dios wa. Parea nat uluu na' bega
stub nes masga nsak.

13

Nsabndo' ikwea' ladna be men be ltsa'a na

1 Le'a tal na' gudi'izh be di'izh ten be
men no be angel, ná lá ikwea' lad na' be
men, le'a ta ndadi'izh na' wa ngen lak
ngen dub ble'a gi'ib nsid natal dub plati
ndun ruid.
2 No tal gudi'izh na' sakndo' Dios, no
yakbe'ena na' itea be ta uga'ach ten Dios
no iteata be ta'a, no ige' lad na' Dios gast
sun na' gan itatsob be ge'e ubi'i, parea tal
le'a na' lá ikwea' ladna be men le'a na'
na'an xti'in.
3 No tal utsea na' iteanak be ta ndap na'
gaw bexa prob, no yun na' cuent le'aka

na' gast yol' na', parea tal le'a na' lá ikwea' ladna be men, le'a be ta ndun na' wa na'an xti'in.

4 Le'a tal ton nkwea' ladna be ltsa'a na, le'a xa uxik ndo' itea be ta'a gun bexa, no utsin gak xa, no na'anpa gaklono xa dub xa ndap ta'a, no ni lá izhinna xa, no lá gunbe'e xa le'a xa le'atsa nsak.

5 No na'anpa usalad gak xa, no na'anpa ukwa'an xa ta nladtsa xa, no na'anpa uxax gakloo xa, no yalad xa be ta ugap ndanno be men xa.

6 No na'anpa itenno ladna xa be ta ugap ndun be men, le'a xa ndi itenno ladna gealngea.

7 Le'a tal ton nkwea'ka ladna be ltsa'a na na'anpa ne'e ladna xa be ta ndun bexa, no ndangea ladna xa bexa, no nge' ladna xa bexa, no nxik xa ndo' itea ta'a ndun bexa wa.

8 Le'a ta na nkwea' ladna be men be ltsa'a na wa na'anpa nak ta idub. Parea gal dub wizh yá na'antapa gudi'izh be men sakndo' Dios, no na'antapa gudi'izh bexa stubga di'izh ta nsa'a Espíritu ten Dios, no na'antapa gudi'izh bexa be ta uga'ach ten Dios.

9 Le'a ta na nchando' beuna Dios no ta ndadi'izh beuna sakndo' Dios, le'a be ta wa na'anpa itea nak lak nlad Dios.

10 Parea le'a gal zha gak cumplir ta ndab Dios, le'a beuna yá lá gunta be ta wa.

11 Le'a zha na ngok na' me'ed ndadi'izh na' lak ndadi'izh be me'ed, no ndanbe'e na' lak ndanbe'e be me'ed, no nyakbe'ena na' lak nyakbe'ena be me'ed. Parea le'a zha na ngok gox na', mla na' ta ndun na' zha me'ed na' wa.

12 Le'a nat le'a beuna nchando' Dios cuenttsa gor na nwi'i beuna ndo' dub wa'án lá nluu utsin. Parea le'a gal gor le'a beuna ndon nde'e ini'í ga'al ndo' Dios. Le'a nat le'a na' ndidotsa nchando' Dios, parea le'a gal zha wa le'a na' igondo' Dios lak nchando' Dios na'.

13 Ncho chon ta'a na'anpa initndo': le'a ta wa ta nge' ladna beuna Dios, no ta ndenkea' beuna gun Dios ta ndab xa, no ta nkwea' ladna beuna be ltsa'a beuna. Parea le'a ta mas nsak ndo' yon ta ndee wa, le'a ta wa ta ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna.

14

Bexa ndadi'izh dub di'izh ten Espíritu

1 Bin bega juers ikwea' ladna bega be ltsa'a bega, no bkwa'an bega be ta gák bega gun bega ti'in ten Dios, lak nsa'a Espíritu ten Dios. Parea le'a ndo' itea be ta wa, mas byu' ladna bega gudi'izh bega sakndo' Dios.

2 Le'a xa na ndadi'izh stub ndo' di'izh nsa'a Dios, le'a xa wa ndadi'izh ndo' Dios na'anpa ndo' men, le'a-yá na'an ton nyakbe'ena. Le'a ta ndadi'izh xa wa ta msa'aka Espíritu ten Dios ndo' xa, dub ta uga'ach nak-a.

3 Parea le'a bexa ndadi'izh sakndo' Dios wa, le'a xa wa ndadi'izh ndo' be men, ndun xa mas nge' ladna be men wa Dios, no ntenxe'a xa be men, no nlu'uzh xa be men.

4 Le'a xa na ndadi'izh stubga di'izh nsa'a Dios wa, le'a ta wa le'atsa xa nda-kno. Ná le'a xa ndadi'izh sakndo' Dios wa, le'a ta wa ndakno itea be xmen Cristo wa.

5 Le'a na' nlad le'a iteanak bego gudi'izh stubga di'izh nsa'a Dios, parea mas nlad na' gudi'izh bega sakndo' Dios. Le'a ta ndadi'izh bexa sakndo' Dios wa mas nsak ndo' ta ndadi'izh bexa stubga di'izh. Parea tal ncho xa gab xte'e ndab stub ndo' di'izh wa, le'a ta wa gakno bexa mas ige' ladna bexa Dios.

6 Bego nak beuna xmen Cristo, tal le'a na' gal lat bega, cha gudi'izh na' sbe'en stubga di'izh, le'a ta ndadi'izh na' wa na'an xti'in. Mas wen gudi'izh na' dub ta mluu Dios ndo' na', natal dub ta uní na' cuent ten Dios, natal dub ta gudi'izh na' sakndo' Dios, natal dub ta ndab di'izh ten Dios.

7 Ta ugeakapa le'a iteanak be ta'a nsid lak dub bzhee natal dub arpa, tal le'a itea-yá dubtsa nsid, ¿xte'e ini'í beuna xta'an ndo'ol dub ná wa nsea stub ná wa zha?

8 No tal le'a dub trompet lá utsin kwezh gor isaxan dub guerr, ¿cha ton gun list gun xa guerr zha?

9 No liga bego, tal le'a bega gudi'izh dub di'izh ta lá yakbe'ena be men, ¿xte'e ini'í bexa xta'an ndab bega zha? Le'a ta ndab bega wa ta na'an xti'in, cuent ndadi'izh bega-yá ndo' mbitsa.

10 Le'a ndo' gizhliyo ndee ncho isando'
di'izh, le'a itea be di'izh wa ndap xta'an
gab.
11 Parea tal le'a na' lá yakbe'ena ta ndab
stubga xa, le'a xa gunbe'e le'a na' dub xa
uto'o sit. No liga gunbe na' ndee le'a xa
wa dub xa uto'o sitga.
12 No liga le'a bego na nlad gak be ta
nsa'a Espíritu ten Dios, bkwa'an bega be
ná mas gakno be xmen Cristo mas ige'
ladna bexa Cristo.
13 Ta we'e le'a bego na ndák ndadi'izh
stubga di'izh nsa'a Dios, unab bega ndo'
Dios ndontsa syo'o gan gudi'izh bega xte'e
gab ta ndab bega wa.
14 Tal le'a na' gudi'izhno Dios dub di'izh
lá nchando' men, le'a len lado'o na'
ndadi'izhno na' Dios, parea le'a na' lá
nyakbe'ena ta ndáp na' wa.
15 ¿Ta we'e xte'e nsabndo' gun na' zha?
Le'a na' gudi'izhno Dios no golto'o na'
ndo' Dios be di'izh ncho len lado'o na' lak
nsa'a Espíritu ten Dios. No gudi'izhno na'
Dios nsea golto'o na' ndo' Dios be di'izh
nyakbe'ena na'.
16 Tal le'a bega nabtsa di'izh nsa'a
Espíritu ten Dios nsa'a bega xno ndo'
Dios, le'a dub xa ndo'ón-a lá yoo gan no
usa'a xno ndo' Dios, le'a xa lá nyakbe'ena
ta ndab bega wa.
17 Le'a bego na li ndun wa ta ugeaka
wen nsa'a xno ndo' Dios, parea le'a-yá lá
ndakno stubga xa.
18 Nat nsa na' xno ndo' Dios le'a na' mas
ndák ndadi'izh stubga di'izh ndo' iteanak
bego.
19 Parea le'a dub sa nzhealbe be xmen
Cristo, mas wen gudi'izh na' ga'ay di'izh
nyakbe'ena bexa ta uluu na' bexa, ndo'
ti'i mil di'izh lá nyakbe'ena bexa.
20 Bega nak beuna xmen Cristo, lá
gunbe'e bega lak ndanbe'e dub me'ed.
Gok bega cuent dub me'ed lá nchando'
sian be ta ugap, parea utsin binbe'e bega
lak ndanbe'e dub xa gox.
21 Le'a lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab
Dios:

Le'a na' gunti'in be men xa'aga nacion
gudi'izh bexa stubga di'izh ndo' bexa
Israel,
ná le'a bexa wa ni lika lá isakyo'ón ta
ndáp na'.

22 Ta we'e le'a ta ndadi'izh bexa stubga
di'izh wa, le'a ta wa nluu ndo' bexa
lá ndangea ladna Dios le'a Dios ndapka
juers. Parea le'a ta ndadi'izh bexa
sakndo' Dios wa, le'a ta wa nluu dub
di'izh ten Dios ndo' bexa ndangea ladna
Dios, na'anpa ndo' bexa lá ndangea ladna
Dios.
23 Ta we'e le'a gor na nyakjunt itea bega
nak xmen Cristo, tal gudi'izh itea bega
stubga di'izh nsa'a Dios, cha yate dub
men lá nchando' Dios natal dub men lá
ndangea ladna Dios, le'a men wa gab le'a
bega xa tont.
24 Parea tal le'a itea bega gudi'izh
sakndo' Dios cha yate dub men lá
nchando' Dios natal dub men lá ndangea
ladna Dios, le'a gor na ndo'ón xa ta
ndadi'izh bega wa, cha igondo' xa le'a xa
noga ndap ke.
25 Cha ini'í xa le'a Dios nchando' be ta
uga'ach ncho lado'o xa, cha isaxib xa ndo'
Dios yankea xa Dios. Cha gab xa le'a Dios
ta ugeaka ncho lat bega.

Ta nsabndo' gun be xmen Cristo sa nzhealbe bexa

26 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a zha
na nzhealbe bega le'a pla bega golto'o
ndo' Dios, no pla bega uluu be ltsa'a bega,
no pla bega gudi'izh dub ta mluu Dios
ndo' bega, no pla bega gudi'izh stubga
di'izh lá nchando' men, nsea pla bega
gab xta'an gab be di'izh wa. Li bin bega
ndontsa gakno bega be ltsa'a bega nak
xmen Cristo.
27 Le'a gor na ndadi'izh bega stubga
di'izh nsa'a Dios wa, toptsa bega natal
chon bega dub ga'ga bega bidi'izh. Le'a
stub xa gab ná xta'an ndab bega.
28 Tal le'a na'an ton gun gan gab xta'an
ndab bega, na'anpa gudi'izh bega-yá lat
ltsa'a bega. Ndi nabtsa bega bidi'izh-a
ndo' Dios.
29 No liga le'a bego na ndadi'izh sakndo'
Dios iní'i toptsa bega natal chon bega, le'a
iteata bega bla'ach-a, gunbe'e bega naga
le'a nak-a.

30 Ná tal le'a Dios uluu dub ta'a ndo'
stubga xa nsob sa wa, le'a xa nso'yadi'izh
ned wa nsabndo' lá gudi'izhta, ndontsa
gudi'izh stub xa wa.
31 Tal li dub ga'ga bega gudi'izh sakndo'
Dios, we'e le'a itea bega gák, no itea bega
ko gan.
32 Le'a bexa ndadi'izh sakndo' Dios
syo'o gan kweas gast gal gor nsabndo'
gudi'izh xa.
33 Le'a Dios lá nlad dub ta ruid ta
lá yakbe'ena bexa. Le'a Dios ndi nlad
utsintsa gudi'izh bexa.

Le'a lak nak costumbr itea sa ncho be
xmen Cristo,
34 le'a xagots ten bega xetsa gak gor
nzhealbe bega. Le'a bexa wa lá nsabndo'
gudi'izh, le'a ley ten Dios ndab isakyo'ón
bexa ta ndab xabgi'i ten xa.
35 Tal ton xagots nlad ini'í xte'e nak
dub ta'a, inabdi'izh xa ndo' xabgi'i ten
xa ta lidtsa bexa. Lá utsin nak-a tal
dub xagots gudi'izh sa nzhealbe bega nak
xmen Cristo.
36 Btse'a ladna bega le'a di'izh ten Dios
na'anpa lat bega uto'o, no na'anpa lattsa
bega ulansea-yá.
37 Tal ton nsak le'a xa ndadi'izh sakndo'
Dios, natal nsak xa le'a ta ndák xa wa ta
nsa'a Espíritu ten Dios, igondo' xa le'a be
ta nke'a na' ndee ta unibe'e Cristo Xwan
beuna.
38 Tal le'a xa lá igondo' ta wa, le'a bega
lá nsabndo' isakyo'ón ta ndab xa wa.
39 Bego nak beuna xmen Cristo,
bkwa'an bega xte'e gudi'izh bega sakndo'
Dios, no lá uka bega gudi'izh bexa stubga
di'izh nsa'a Dios.
40 Parea utsintsa bin bega itea-yá ndon
xkwa'atsa.

15

Cristo mban ndo' gealgut

1 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na'
nlad utse'a ladna bega di'izh wen ten
Cristo, ta mbidi'izh na' ndo' bega. Le'a
di'izh wa ta mbingea ladna bega, no gast
nat ndangea ladna bega-yá.
2 Tal le'a bega lá ula'a be di'izh
mbidi'izh na' wa, we'e le'a bega gap
gealnaban ndo' Dios. Ná tal le'a bega
ula'a di'izh wa, le'a ta na mbingea ladna
bega ta wa ta na'an xti'in.
3 Le'a ta mas nsak mluu na' ndo' bega
wa le'akaga ta mluu bexa ndo' na' wa:
le'a ta wa le'a Cristo ngut ndontsa yu'u be
ke ten beuna, lak nkeani'i di'izh ten Dios.
4 Cha mga'ach xa, no mban xa zha ngok
myon wizh, lak nkeani'i di'izh ten Dios.
5 Cha we'e mlundo' xa ndo' Pedr, tso'o
wa mlundo'ga xa ndo' be apostol ten xa.
6 Le'a tso'oga wa mlundo' xa ndo' masla
dub ga'ay gayo'o be xmen xa. Ncho
kwa'ad bexa wa bi nbanbe, no ncho xa
ngutla.
7 Tso'o wa mlundo' xa ndo' Jacob, no
mlundo'gal xa ndo' be apostol wa.
8 Ndon lult mlundo' xa ndo' na', le'a
na' cuent dub me'ed ngol dub gor ni lá
nsabndo' gal me'ed.
9 Le'a na' ndon le'a na'anpa nsak ndo'
itea be apostol ten Cristo gast ni lá nsab-
ndo' isalea' na' apostol, geal le'a na' ugap
mbinno be xmen Cristo.
10 Ná le'a Dios mkwea' ladna na', ta
we'e msa'a xa ta nak na' apostol. Le'a
ta na li msa'a Dios ndo' na' wa uzhebpa
ngokti'in, le'a na' mas ndun ti'in ten
Dios ndo' iteata bexa nak apostol. Parea
na'anpa na'tsa ndun ta wa, le'a na' juers
ten Dios ndun ta wa.
11 Guni'i ton ndadi'izh cuent ten Cristo,
tal na'-yá natal bexa we'e-yá, parea lika
ndadi'izh besa-yá no lika mbingea ladna
bega-yá.

Bexa ngut wa ibanbe

12 Le'a besa ndadi'izhka le'a Cristo
mban ndo' gealgut. Ta we'e, ¿xta'an
ncho bega ndab le'a bexa ngut na'anpa
ibantabe?
13 Tal le'a bexa ngut wa na'anpa iban,
we'e le'a Cristo no lá iban.
14 No tal le'a Cristo lá iban, we'e le'a ta
ndadi'izh besa wa no ta ndangea ladna
bega Cristo wa ta na'an xti'in.
15 Tal le'a be men ngut na'anpa ibangal,
we'e le'a ta ndadi'izh besa cuent ten Dios
wa dub ta kwi'in, geal le'a besa ndadi'izh
le'a Dios mxiste Cristo ndo' gealgut.
16 Tal le'a bexa ngut wa na'anpa iban,
we'e le'a Cristo noga na'anpa iban.

17 Tal le'a Cristo na'anpa iban, we'e le'a
ta ndangea ladna bega Cristo wa ta na'an
xti'in, no na'anpa yu'u be ke ten bega.
18 No tal na'anpa iban Cristo, le'a ta wa
gab le'a bexa na mbingea ladna Cristo cha
tso'o wa ngut bexa, le'a bexa wa ndi ngok
perdid.
19 Tal le'a beuna ndanbe'e le'a Cristo
ndakno beuna ndo' gizhliyo ndeetsa, le'a
beuna mas pro'ob nak ndo' itea be men.

20 Parea ta ugeaka le'a Cristo mban ndo'
gealgut, ta we'e uni'íka beuna le'a bexa
ngut wa ibanka, lak ned mban Cristo.
21 Le'a ke ten dub men, le'a itea be men
ndat. No liga le'a juers ten dub men, le'a
bexa ngut ibangal.
22 Le'a itea be men nak bexa ras Adán,
ta we'e itea be men gat. No liga le'a itea
bexa nak xa ten Cristo wa ibankabe.
23 Parea kad dub xa iban gor na ns-
abndo'-yá: le'a Cristo nak xa ned mban.
We'e ibanga be xmen Cristo gor na ilen
xa.
24 We'e gal zha lult, zha na gun Cristo
gan ndo' itea bexa nibe'e nsea bexa nsak,
cha yun xa cuent ta nibe'e xa ndo' Dios
Xus beuna.
25 Le'a Cristo le'a nibe'e gast gal zha
inibe'e xa ndo' iteanak bexa ndaklono xa,
kwe bexa wa xan ndats xa.
26 Le'a ta na ndon le'a lult unitndo'
Cristo wa le'a ta wa gealgut.
27 Le'a Dios ute itea be ta'a xan ndats
Cristo inibe'e xa-yá, parea le'a ta wa
na'anpa no Dios, le'a Dios le'a nak xa na
nte itea be ta'a sa wa.
28 Ná le'a gal zha na inibe'e Cristo itea
be ta'a, we'e le'a Cristo Xin Dios cha yun
cuent be ta wa ndo' Dios xa na msa'a ta
wa inibe'e Cristo. We'e le'a Dios inibe'e
iteanak be ta'a.

29 No stubga ta'a gáp na'. Le'a ncho
bexa ntalea' sakndo' bexa ngutla. Parea
tal le'a bexa ndanbe'e le'a bexa ngut wa
lá ibantabe, ¿xta'an ngi li ndun bexa ta
wa?
30 ¿No xta'an ngi li rages nde besa
itea wizh zhaga, tal le'a bexa ngut wa lá
ibantabe?
31 Lak segur ntenno lad na' bega nak
xmen Jesucristo, no liga segur gáp na' le'a
na' itea wizh ngi sat.

32 Le'a ncho bexa gezh Éfeso cuent
man ugi'i ugap mbinno na'. Parea tal ta
ugeaka le'a bexa ngut wa lá ibantabe lak
ncho bego ndab, le'a be ta mbin na' sa
wa dub ta na'an xti'in. Ndi mas wen gun
beuna lak ndab ncho bexa: gaw beuna no
goo beuna, le'a ge'a le'a beuna gat.
33 Lá ula'a bega ukwi'inno be men bega.
Le'a tal beuna nbeseano bexa ugap, le'a
beuna noga gun ltsa'a ta ugap ndun bexa
wa.
34 Ta we'e list gok bega, no lá gunta bega
be ta ugap. Li ndáp na' ndontsa ido ladna
bega, le'a ncho bega bi lá nchando' Dios.

Xte'e iban bexa ngut

35 Le'a ncho xa inabdi'izh: "¿Xte'e iban
bexa ngut? ¿Xte'e nak idub las bexa gal
zha wa?"
36 Le'a xa li nabdi'izh wa lá ini'í xta'an
nabdi'izh. Le'a gor na ndas dub men dub
bid le'a-yá juerska ned gazha'a, we'eta
ilen-a.
37 Le'a gor ndas xa dub bid tal trig-a
natal stubga bid-a, le'a ta wa na'anpa lak
ta ilen wa, le'a-yá bidtsa.
38 Parea le'a Dios nsa'a be ya ten-a lak
nlad Dios, kadga dub bid xa'aga nak ya
ten-a.
39 No liga le'a itea be ta ncho ndo'
gizhliyo na'anpa dubtsa nak. Le'a be men
nsea be man xa'aga nak. No be migin
nsea be mbeal xa'aga nak.
40 Ncho be ta'a gibe'a ba' no ncho be ta'a
gizhliyo ndee. Le'a ta chul ten be ta ncho
gibe'a na'anpa nak lak nak ta chul ten be
ta ncho ndo' gizhliyo.
41 Le'a xe'a wizh xa'aga nak ndo' xe'a
mbe'e, no be xe'a mbeal xa'aga nak. No
kadga be mbeal ndi'ib gibe'a xa'aga nluu.

42 No liga gak-a zha na iban bexa ngut.
Le'a be'al las dub xa ngut iga'ach no
sazha'a, parea gal zha iban xa le'a xa yá
na'antapa gat.
43 Le'a be'al las dub xa ngut ugap nluu
no na'an xti'in-a, parea gal zha iban xa
le'a xa uzhe'eb chul uluu no gap xa juers.
44 Le'a be'al las dub xa ngut dub ta
gizhliyotsa, parea gal zha iban xa le'a las
xa dub ta gibe'a. Le'a lak ncho las be men
ta gizhliyo, no ncho las bexa ta gibe'a.

45 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a
le'a Dios ned mbinde'e Adán ngok xa dub
mgi'i ndap gealnaban. No ncho stub xa
ní'i beuna ndo' xa Adán lult. Le'a ta wa
Cristo xa gibe'a, xa nsa'a gealnaban nunk
lá idub.
46 Le'a xa gibe'a wa na'anpa ned ulen.
Le'a xa gizhliyo ndi le'a ned ulen, cha
we'e xa gibe'a wa.
47 Le'a xabgi'i ned wa le'a ta wa Adán
xa gizhliyo. Le'a xabgi'i itop wa le'a ta wa
Cristo xa gibe'a.
48 Le'a beuna xa gizhliyo ndap beuna
dub las na lak ngok las Adán xa gizhliyo.
No liga le'a las bexa gibe'a nak lak nak las
Cristo xa gibe'a.
49 Le'a nat le'a beuna nak lak ngok xa
gizhliyo wa, parea gal zha wa le'a beuna
yak lak nak Cristo xa gibe'a.
50 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na'
gáp ndo' bega le'a beuna lnde'etsa ncho
ndo' gizhliyo ndee lá yoo gan yate sa
nibe'e Dios. Le'a be'al las beuna ta ndat
ndee wa lá yoo gan yoo idub tiemp lak be
ta ncho gibe'a.
51 Le'a na' gáp stub ta uga'ach ten Dios:
le'a beuna na'anpa itea gat, parea gal zha
wa itea beuna xa'aga yak.
52 Le'a ta wa ta uxax lak dub nsen-
gichtsa men. Le'a gal gor kwezh trompet
lult le'a bexa ngut wa iban, cha yá
na'antapa gat bexa. Le'a beuna bi nden-
ban gal zha wa cha xa'aga yak.
53 Le'a be be'al las beuna dub ta sat
no sazha'a-yá, parea le'a-yá nsabndo' yak
dub ta lá gazha'ata no ni lá gatta-yá.
54 Nat le'a be'al las beuna dub ta
sazha'a, parea gal zha wa yak-a dub ta lá
gazha'ata. Nat le'a be'al las beuna dub ta
sat, parea yak-a dub ta lá gatta. Le'a ta wa
gak lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a be men yá na'antapa gat,
geal le'a Dios mbin gan ndo' gealgut.
55 Yá lá izhebta beuna ndo' gealgut,
le'a gealgut yá lá gunta gan ndo'
beuna.

56 Le'a ley ten Dios ndab le'a tal ton ndap
ke ndo' Dios, le'a Dios utsaksika xa wa. Ta
we'e le'a be men nzheb ndo' gealgut, le'a
bexa uni'í le'a bexa ndapka ke ndo' Dios.
57 Nat usa'a beuna xno ndo' Dios le'a juers
ten ta mbin Jesucristo Xwan beuna wa
le'a beuna ndun gan ndo' gealgut.
58 Ta we'e dubtsa ute bega nak beuna
xmen Cristo, no na'anpa ula'a bega geal-
ngea ten Cristo, no mas bin bega ti'in
ten Dios idub tiemp. Le'a bega uni'í
le'a itea ti'in ndun bega ndo' Dios wa ta
ndakti'inka.

16

Be med nsa'a bexa ndo' be xmen Cristo ndencho Jerusalén

1 Le'a cuent ten be med ta gakno bega
be xmen Cristo ndencho Jerusalén, bin
bega lakka ndáp na' gun be xmen Cristo
ncho Galacia.
2 Le'a itea be wizh ned ten sman, le'a
kadga dub bega kocha'aw dub tuzhga
med usa'a bega bi lak mbin bega gan,
ndontsa na'anpa ti'i utele'e bega-yá zha
gal na'.
3 Le'a zha gal na' sa ba' le'a na'
utu'ub bexa na mti bega ya'ula'a med wa
Jerusalén, med msa'a bega wa. No go'o
bexa dub git gab ná xta'an li ncha'ula'a
bexa med wa.
4 No tal le'a na' ndanbe'e le'a na' no
nsabndo' gaa, le'a na' sanoka bexa wa.

Be ta ndanbe'e Pabl gun Pabl

5 Le'a zha gal ina' na' bega le'a na'
nsabndo' ned iti'id Macedonia, we'eta gal
na' Corinto ba'.
6 Le'a na' bi lá iní tal dub nde'eptsa
natal idub tiemp kwal yo'ono na' bega.
We'e le'a bega syo'o gan gakno na' sa
gaata na'.
7 Le'a na' lá nlad dub inítsa na' bega zha
iti'id na' sa ba'. Le'a na' ndi nlad yo'ono
bega dub nde'ep tal Dios nlad.
8 Parea le'a na' kweas gezh Éfeso ndee
gast itid ujest Pentecostés.
9 Le'a sa ndee ncho kwa'ad be
men ndakloo ndo' na', parea no ncho
kwa'adpa bexa nlad go'ón di'izh ten
Cristo ta ndadi'izh na'.
10 Tal le'a Timoteo ya' sa ba', utsin
binno bega xa, le'a xa wa no ndun ti'in
ten Dios lakkaga ndun na'.
11 Gop bega mod ndo' xa no bsa'a bega
ta nki'in xa ndontsa syo'o gan gi'id ina'

xa na'. Le'a na' no stapla be xmen Cristo
ndee, nkenkea' besa zha gi'id Timoteo.
12 Le'a sian biaj una'ab na' ndo' Apolos
go'o xa stapla bexa nak xmen Cristo
ya'ina' bexa bega, ná le'a gast nat le'a xa
lá ka'ab ya'. Parea le'a xa sa'ina'ka bega
zha na syo'o gan ya' xa.

Be ta lult mtenxe'a Pabl bexa

13 Bla'ach bega no dubtsa ute bega
na'anpa ula'a bega ta ndangea ladna bega
Cristo. Bte'a ladna bega no gop bega
valor.
14 Bkwea' ladna bega be ltsa'a bega
guni'i xta'an gun bega.
15 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a
bega uni'íka le'a bexa ncho ta lid
Estéfanas ndon ned mbingea ladna Cristo
ndo' idub región Acaya ba'. Le'a bexa wa
ulo ladna sbe'en ndakno bexa be xmen
Dios.
16 Le'a na' gáp ndo' bega uxobgek bega
ndo' bexa wa no ndo' iteata bexa li ndun
ti'in ten Dios wa.
17 Uzhebpa nten lad na' ta na mbi'id
Estéfanas no Fortunato no Acaico, le'a
bexa ndakno na', dub ta lá yoo gan gakno
bega na' le'a bega sit ncho.
18 Le'a bexa wa ndun wen nyo'o lad na'
ndee lak ndanno bexa bega. Gop bega
mod ndo' itea bexa na ndun ltsa'a ta ndun
bexa ndee.
19 Le'a be xmen Cristo ndencho be gezh
región Asia ndee no nidi'izh ndo' bega.
No Aquila nsea Priscila nsea iteata be
xmen Dios nzhealbe ta lid itop bexa wa
uzhebpa nidi'izh ndo' bega ta na nak bega
xmen Cristo.
20 Le'a iteata bexa nak xmen Cristo no
nidi'izh ndo' bega. Unidi'izh bega ndo' be
ltsa'a bega ta nluu le'a bega nkwea' ladna
bexa.
21 Le'a na' Pabl ya'a na' nke'a na' ta
ndee ndo' git, ta nidi'izh na' ndo' bega.
22 Le'a tal ncho bega lá ndankea Jesu-
cristo Xwan beuna, le'a Dios utsaksi bega.
¡Cristo Xa Nibe'e, uxax utsea ga!
23 Nat na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan
beuna mas uzhe'eb utsin gunno xa bega.
24 Le'a na' nkwea' ladna itea bega no
nak xmen Cristo Jesús. Lika nak-a.

Git itop mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Corinto

Le'a Pabl uzhe'eb nyu'no ladna be xmen Cristo, bexa ndencho Corinto. Le'a xa mke'a git ndee platsa mbe'e tso'o na mke'a xa git ned wa. Le'a be xmen Cristo xa Corinto ndanbe'e le'a Pabl medtsa nkwa'an, no lá ndangea ladna bexa le'a Pabl ta ugeaka nak apostol ten Cristo. Le'a ndo' git ndee le'a Pabl ntsakndo', ndab xa le'a xa ta ugeaka nak apostol, no nluu xa xte'e nkwea' ladna xa bexa no nyu'no ladna xa bexa wa.

Pabl nidi'izh ndo' bexa gezh Corinto

1 Le'a na' ndee Pabl, xa na mtu'ub Dios
gun na' ti'in ten Jesucristo. Le'a na' no
Timoteo xa no nak xmen Cristo nke'a besa
git ndee ndo' itea bego na nak xmen Dios,
bego na nzhealbe gezh Corinto ba'; no
ndo' iteata be xmen Cristo ndencho idub
Acaya ba'.
2 Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Je-
sucristo Xwan beuna mas utsin gak bexa
ndo' bega, no gun bexa wen yoo ladna
bega.

Dios ndakno bexa nsatid gealkwea'

3 Uzhebpa usa'a beuna xno ndo' Dios
Xus Jesucristo Xwan beuna, le'a xa
nkwea' ladna beuna no nlu'uzh xa beuna
ndo' sian ta'a.
4 Le'a xa wa nlu'uzh besa ndo' itea
be gealkwea' ntid besa, ndontsa no besa
isu'u ulu'uzhga bexa nsatid ndo' isando'
be gealkwea', lak nlu'uzh Dios besa.
5 Dub lak ni'í besa sian gealkwea' lak
uni'í Cristo be gealkwea', no liga ndák
besa nlu'uzh besa stubga men lak nlu'uzh
Cristo besa.
6 Le'a besa nsatid be gealkwea' ndontsa
noga besa su'u ulu'uzh bega no gap bega
gealnaban ndo' Dios. No liga le'a Dios
nlu'uzh besa ndontsa noga besa ulu'uzh
bega, cha uxik bega ndo' be gealkwea'
nsatid bega, ltsa'a be gealkwea' nsatid
besa ndee.
7 Le'a besa nge' ladna le'a bego sxikka,
le'a lak dubtsa nsatid beuna be gealkwea',
no liga dubtsa ulu'uzh Dios beuna.
8 Bego nak beuna xmen Cristo, nlad
besa ini'í bega xte'e juert uyo'o besa Asia.
Uzhebpa dub gealkwea' si'il uni'í besa
gast yá lá uxikta besa ndo'-yá, ni besa lá
ibanta besa.
9 Le'a besa ni le'a besa gatka, parea le'a
ta we'e msu'u le'a besa na'anpa ige' ladna
le'aka le'a besa, ndi mas mge' ladna besa
Dios, xa na nxiste be men ngutla.
10 Le'a xa cha ngokno besa lá ngat besa
no bi ndakno xa besa nat, ta we'e nge'
ladna besa le'a xa su'uka gaknota besa.
11 Le'a bega no nsabndo' inab ndo' Dios
gaknota xa besa. Tal le'a kwa'ad bega li
nab ndo' Dios, we'e le'a kwa'ad be men
no usa'a xno ndo' Dios gor ini'í bexa xte'e
ndakno Dios besa.

Xta'an na'anpa nga Pabl gezh Corinto

12 Le'a besa nten ladna le'a besa uni'í
len lado'o besa le'a besa sbe'en utsin
ndanno bega no iteata be men lak nsa'a
Dios gun besa. Le'a ta ndun besa wa
na'anpa nak ta ndanbe'e le'atsa besa.
Le'a-yá ndi nak ta nsa'a Dios ndo' besa.
13 Le'a ta nke'a besa ndo' git ndee
na'anpa dub ta ugan lá yakbe'ena bega.
Le'a na' nlad idub-a yakbe'ena bega.
14 Nat le'a bega ndido nyakbe'ena le'a
gal wizh ilengal Jesús Xwan beuna le'a
bega itenno ladna besa, lak itenno ladna
besa bega ba'.
15 Ta we'e le'a na' nlad ned bega gal
ina'gal na' ndontsa gak top biaj yo'ono na'
bega.
16 Mbinbe na' gal ina' na' bega gor gaa
na' Macedonia, we'e stub biaj gal ina'gal
na' bega gor ilen na', cha gakno bega na'
ilaya na' Judea.
17 Le'a ta na li ndáp na' ta wa, le'a na'
juerska li gun. ¿Nate nsak bega le'a na'
ndun lak ndun ncho be men, ndab xa gun
xa dub ta'a cha lá ndun xa lak ndab xa
wa?
18 Le'a Dios nsobwi'i le'a gor na ndáp
na' gun na' dub ta'a, le'a na' sunka ta wa.
19 Le'a na' ndee nsea Silvano nsea Tim-
oteo mbidi'izh besa di'izh ten Jesucristo
Xin Dios ndo' bega. Le'a xa wa na'anpa
ndab dub ta'a ned, cha tga' xa'aga ta'a
gun xa. Ndi ndunka xa lak ndadi'izh xa.

20 Le'a be ta ndab Dios yoo wa, le'a
Jesucristo le'a ndunka itea be ta wa. Ta
we'e le'a beuna ndab le'a ta ndab Dios wa
gealngeaka, no nsa'a beuna xno ndo' Dios.
21 Le'a Dios ndun le'a besa ndee no bego
dubtsa nak nsea Cristo, le'a Dios le'a mti
beuna gak beuna xmen xa.
22 No msa'a Dios Espíritu ten na ncho
len lado'o beuna. Le'a ta wa cuent dub se
gab le'a beuna ika'aka be ta ndab xa usa'a
xa ndo' beuna wa.
23 Nat nsobwi'i Dios gáp na' le'a na'
biseata gal ina'gal bega Corinto ba', geal
le'a na' lá nlad kwea' yoo ladna bega.
24 Le'a besa na'anpa nibe'e xte'e ns-
abndo' gungea ladna bega, le'a bega yá
wenka ndangea ladna Cristo. Le'a besa
ndi nlad gakno bega, ndontsa mas iten
ladna bega.

2

1 Ta we'e mbinbe na' na'anpa gal ina'
na' bega stub biaj, tal le'a ta wa gun mas
uban yoo ladna bega.
2 Tal le'a na' gun uban yoo ladna bega,
¿cha tonma gun gan iten ladna na' zha?
Le'a ta wa le'aka bego ba'.
3 Ta we'e li ned mke'a na' git wa ndo'
bega, ndontsa gor ilayal na' sa ba' na'anpa
uban yo'o lad na', ndi itenno lad na' bega.
Le'a na' nge' ladna le'a tal le'a na' iten
ladna, le'a bega no iten ladna.
4 Le'a gor na mke'a na' git wa le'a na'
uzhebpa uban ncho ladna no kwea' ncho
lad na' gast ndon na'. Na'anpa uke'a
na' git wa ndontsa uban yoo ladna bega,
ndi mke'a na'-yá ndontsa ini'í bega xte'e
uzhe'eb nkwea' lad na' bega.

Pabl mbinge' ladna ndo' dub xa ugap mbin

5 Parea le'a lat bega ncho dub xa mbin
uzhebpa uban myo'o lad na', no gast
kwa'ad bega uban myo'o ladna.
6 Le'a bega yá kwa'ad uteyo xa wa, nat
yá unika ta wa.
7 Le'a nat le'a bega nsabndo' gunge'
ladna ndo' xa wa no utsin gunno bega xa,
ndontsa na'anpa uzhe'eb uban yoo ladna
xa, cha gach ladna xa.
8 Ta we'e na'ab na' ndo' bega gun bega
ta nluu le'a bega nkwea' ladna xa.
9 Le'a cuent ten ta ndee wa mke'ala na'
ndo' bega, ndontsa iní na' naga sxobgek
bega ndo' na' nate na'an.
10 Le'a xa na li ndange' ladna bega ndo'
na wa, le'a na' no ndange' ladna ndo' xa
wa, tal ncho xta'an nsabndo' gunge' lad
na'. Le'a Cristo nsobwi'i le'a na' li ndange'
ladna ndo' xa wa ndontsa wen kwe bega.
11 We'e na'anpa gun maxu'u gan
ukedino beuna, le'a beuna uni'íka le'a
maxu'u li nlad gunno beuna.

Pabl myu' ladna zha ncho xa gezh Troas

12 Le'a gor na ulaya na' gezh Troas
gudi'izh na' di'izh wen ten Cristo, le'a
Dios Xa Nibe'e mbin wen mto'o ta wa.
13 Ná le'a na' myu' ladna ta na na'anpa
izheal na' Tito, xa no nak beuna xmen
Cristo. Ta we'e cha mka'an na' sa wa,
ulayal na' Macedonia ndee.

Pabl nsa'a xno ndo' Dios

14 Nsa na' xno ndo' Dios, le'a Cristo
Jesús ndun gan, no ndanti'in xa besa
ndontsa ute'achso di'izh ten xa itea lad,
lak nte'achso dub xla'a uxe'e.
15 Le'a cuent ten Dios le'a ta na li
ndun besa ti'in ten Cristo wa cuent dub
xla'a uxe'e, ta nte'achso ndo' bexa ndap
gealnaban ndo' Dios no ndo' bexa gak
perdid.
16 Le'a cuent ten bexa gak perdid wa,
le'a ta wa cuent dub xla'a ugap nla'a,
dub ta ndut men. Ná le'a cuent ten bexa
ndap gealnaban wa, le'a ta wa cuent dub
xla'a uzhebpa uxe'e nla'a, dub ta nsa'a
gealnaban. ¿Ton sun gan gun ta wa zha?
17 Le'a besa na'anpa ndun lak ndun
kwa'ad bexa, bexa ndadi'izh di'izh ten
Dios ndontsa gun xa gan med. Le'a Dios
nsobwi'i le'a besa ndi idub ncho ladna
ndadi'izh di'izh ten Dios, geal le'a Dios
le'a mtu'ub besa no dubtsa nak no besa
Cristo.

3

Trat kub mbinno Dios be men

1 ¿Nsak bega zha nzhinnona besa be
ta li ndun besa wa? ¿Nsak bega zha
nki'in usa'a besa dub git ndo' bega
gudi'izh-a xte'e wen nak besa zha? ¿Nate
nki'in besa uke'a bega dub git li gab,
usa'a besa-yá ndo' stub men? Ncho

bexa nki'inka-yá, parea le'a besa na'anpa
nki'in-a.
2 Le'a bega nak cuent dub git no'o besa
len lado'o besa. Le'a gor na ini'í be men
ta wen nak bega, we'e ini'í bexa le'a ta
ndun besa utsinka nak.
3 Le'a bega cuent dub git mke'a Cristo ta
nyun besa cuent. Parea na'anpa nkea-yá
no tint, le'a-yá ndi nkea no Espíritu ten
Dios nban. No na'anpa nkea-yá ndo' tabl
ge', le'a-yá ndi nkea len lado'o bega.
4 Li mbidi'izh besa ta wa geal le'a besa
nge' ladna Dios ta na nak besa xmen
Cristo.
5 Le'a besa lá yoo gan gun ni dub ta'a
le'aka le'atsa besa, le'a ta ndun besa wa
le'a Dios le'a msa'a ta wa.
6 Le'a xa wa le'a msa'a ta ndák besa
ndadi'izh besa ná xte'e nak trat kub
mbinno Dios be men. Le'a trat wa
na'anpa nak lak ndab ley, le'a-yá ndi
dub ta msa'a Espíritu ten Dios. Le'a
bexa ndencho ndo' ley wa satka, ná le'a
Espíritu wa ndun nban beuna.
7 Le'a ley polta wa ta ukea ndo' tabl ge'
uzhe'eb dub ta chul, gast lá yo'o gan iwi'i
bexa Israel ndo' Moisés, tant ndon ndu'u
na' xa. Parea unitndo'ka ta na li ndu'u
na' Moisés wa. Le'a ley wa ndab le'a tal
ton lá uxobgek ndo'-yá nsabndo' gat.
8 Ná le'a trat kub ndanno Espíritu ten
Dios beuna mas uzhebpa nluu ta juert nak
Dios.
9 Le'a ley wa dub ta juert maska ndab-a
le'a be men nsabndo' gat. ¡Parea mas
uzhe'eb dub ta juert ta na ndun Dios wen
ya'an beuna ndo' xa!
10 Le'a ta juert ten ley polta wa, le'a ta
wa na'anpa juert nak lak uzhe'eb juert ta
ncho nat.
11 Le'a ta juert ten ley wa ta nitndo',
ná le'a ta kub ndanno Dios beuna mas
uzhebpa dub ta juert le'a-yá na'anpa
initndo'.
12 Le'a ta na li uni'í beuna ta wa, ta
we'e le'a besa na'anpa izheb gudi'izh besa
di'izh ten Dios ndo' ga'al be men.
13 Na'anpa ukachko besa di'izh wa lak
mtsaw Moisés ndo' na no dub ble'a lad,
ndontsa na'anpa ini'í bexa Israel le'a ta
na ndu'u na' ndo' xa wa nsanitndo'.
14 Parea le'a bexa wa lá ka'ab yakbe'ena
ta wa. No gast nat le'a gor na ndo'ol bexa
ley polta ten Dios wa, bi ncho cuent dub
ta ntsaw ndo' ta ndanbe'e bexa, ndontsa
lá yakbe'ena bexa di'izh ten Dios. Le'a
nabtsa Cristo gun gan yakbe'ena bexa-yá.
15 Le'a gor na ndo'ol bexa ley ten Moisés
wa, le'a bexa lá nyakbe'ena-yá, cuent
ncho dub ble'a lad ntsaw gek bexa wa.
16 Ná le'a gor na ndangea ladna bexa
Jesús Xwan beuna, we'e le'a ta ntsaw wa
cha nitndo'.
17 Le'a Cristo nak Espíritu, le'a tal
Espíritu ten Dios ncho len lado'o beuna,
le'a beuna yá uto'o ndo' ley polta wa.
18 Ta we'e nat le'a beuna na'anpa
nsa'nyaw ndo' na, le'a beuna nak cuent
dub wa'án nlu'u be ta chul no ta juert
nak Dios. Le'a Espíritu ten Dios ndun le'a
beuna nsayak lak nak xa.

4

Pabl ndadi'izh di'izh ten Jesucristo

1 Le'a Dios utsin mbinno besa msa'a xa
ti'in ndee ndun besa, ta we'e le'a besa
na'anpa ndach ladna.
2 Le'a besa na'anpa gun dub ta xga'ach
no ni dub ta idono ladna besa. Na'anpa
ukwi'inno besa be men, no na'anpa
nche'a besa di'izh ten Dios. Le'a Dios
nsobwi'i le'a besa ndadi'izh sbe'en geal-
ngea ndo' be men, ndontsa ini'í bexa le'a
ta ndadi'izh besa le'aka nak.
3 Parea tal ncho bexa lá nyakbe'ena
di'izh wen ten Cristo ta ndadi'izh besa,
le'a ta wa bexa na lá ndap gealnaban ndo'
Dios.
4 Le'a maxu'u ntsawuso gek be men
ndo' gizhliyo ndee, bexa lá ndangea ladna
Dios, ndontsa na'anpa ini'í bexa xe'a chul
ten Cristo. Le'a ta wa di'izh wen ten
Cristo, xa na nak lakka nak Dios.
5 Le'a besa na'anpa ndadi'izh cuent
tentsa besa, le'a besa ndi ndadi'izh le'a
Jesucristo nak Xa Nibe'e. No ndab besa
le'a besa ndakno bega geal nak beuna
xmen Jesucristo.
6 Le'a Dios xa na unibe'e msu xe'a sa
ukaw, no liga nsu xe'a len lado'o beuna,
ndontsa igondo' beuna xe'a chul ten Dios,
ta nsu ndo' Jesucristo.

Pabl nge' ladna Dios ndo' be gealkwea'

7 Le'a di'izh ten Dios dub ta uzhebpa
nsak, ná le'a besa na ndadi'izh-a wa nak
cuent dub gets btsi'in, dub ta lá nsak. Li
ndontsa ini'í be men le'a juers ten di'izh
wa ta nsa'a Dios, na'anpa ta ndák besa-yá.
8 Le'a besa nsatid sian gealkwea', parea
na'anpa kwea' ncho ladna besa. No ncho
zha lá ini'í besa xte'e gun besa, parea
na'anpa ndach ladna besa.
9 No ugap ndanno be men besa, parea
na'anpa ula'a Dios besa. No ncho zha
ngabi bexa besa, parea na'anpa initndo'
besa.
10 Le'a lak uni'í Jesús gealkwea' gast
ngut xa, le'a besa no ni'íka gealkwea'
guni'i pa ndesea besa, ta we'e no besa
ndap gealnaban wats Jesús.
11 Le'a idub ndenban besa le'a be men
nlad gut besa, geal nak besa xmen Jesús.
Parea le'a bexa uni'í le'a besa ndap
gealnaban ta nsa'a Jesús.
12 Le'a ta na li ngi sat besa, ta we'e le'a
bega no ndap gealnaban ndo' Dios.
13 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a:
"Le'a na' mge' ladna Dios, ta we'e
mbidi'izh na'"; no liga le'a besa nge' ladna
Dios, ta we'e no besa ndadi'izh di'izh ten
Dios.
14 Le'a besa uni'í le'a Dios mxiste Jesús
Xwan beuna ndo' gealgut; no liga ixiste
xa besa, cha yo'o xa besa wats xa no bego
ba'.
15 Le'a besa li nsatid ndo' itea be geal-
kwea' wa, geal le'a besa nkwea' ladna bega.
We'e mas kwa'adta be men ini'í xte'e
nkwea' ladna Dios bexa, cha mas uzhe'eb
usa'a be men xno ndo' Dios, gab bexa le'a
Dios uzhebpa si'il nak.
16 Ta we'e na'anpa ndach ladna besa;
le'a kad wizh le'a besa nsayak gox, ná le'a
len lado'o besa itea wizh nsayak juert.
17 Le'a be gealkwea' nsatid besa nat, le'a
ta wa dub ta ndidotsa no dub ta uxaxtsa
nsatid. Parea le'a ta wa le'a ndun gal uso'
besa wen yoo besa wats Dios idub tiemp.
18 Na'anpa ndanbe'e besa be ta na' besa,
ndi ndanbe'e besa be ta lá na' besa. Le'a
be ta na' besa wa na'anpa kwen ncho, ná
le'a be ta lá na' besa wa idub tiemp ncho.

5

1 Le'a be'al las beuna cuent nak dub
ni'ilad ndo' gizhliyo ndee. Le'a gor na gat
beuna le'a Dios usa'a stub sa yoo beuna
gibe'a. Le'a ta wa na'anpa nak dub ta
ndande'e men, le'a-yá dub ta ncho gibe'a
dub ta nunk lá idub.
2 Nat nga'a ladna beuna tant nsa'ab
ladna beuna yoo beuna sa gibe'a wa.
3 Le'a sa wa na'anpa ya'an beuna cuent
dub men lá ndap xab na, le'a beuna ndi
gap xab kub na.
4 Le'a nat ndencho beuna ndo' gizhliyo
ndee, le'a beuna nga'a ladna tant kwea'
ncho ladna beuna, geal le'a beuna lá nlad
gak cuent dub xa lá ndap xab na, le'a
beuna ndi nlad gap xab kub na. Le'a be'al
las beuna dub ta snitndo', parea le'a Dios
syunno-yá dub ta nban idub tiemp.
5 Le'a Dios le'a mbinde'e beuna ndontsa
li gak beuna, no msa'a xa Espíritu ten xa
ndo' beuna, ta na nluu le'a xa usa'aka itea
ta ndab xa.
6 Ta we'e le'a besa idub tiemp nge'
ladna Dios, le'a besa uni'í le'a idub zha
ncho besa ndo' gizhliyo ndee le'a besa
na'anpa yoo wats Cristo.
7 Na'anpa na' besa xa, parea le'a besa
nge'ka ladna xa.
8 No ndangea ladna besa le'a besa ya'
wats Cristo zha ula'a besa be'al las besa
ndee, no li nlad besa gun besa.
9 Ta we'e ndun besa juers gun besa
lak nsak ladna Cristo, tal ncho besa ndo'
gizhliyo ndee natal nsea' besa wats Cristo.
10 Le'a gal dub wizh le'a beuna iteanak
ilansea' ndo' Cristo, we'e usa'a xa ta
nsabndo' ika'a kadga dub beuna, lakka
mbin beuna ndo' gizhliyo, tal wen mbin
beuna natal ugap mbin beuna.

Xte'e wen ya'an beuna ndo' Dios

11 Le'a besa uni'í le'a ta li gun Cristo
wa ta nzheb be men ndo' na. Ta we'e
ntenxe'a besa be men gungea ladna bexa
Cristo. Le'a Dios le'a nchando' xte'e nak
besa, no nlad na' ini'í bega xte'e nak besa.
12 Na'anpa izhinnona besa ta ndun
besa, le'a besa ndi nladtsa itenno ladna
bega besa. We'e gap bega xta'an ika'ab
bega ndo' bexa nzhinnona be ta nak bexa,
parea le'a lado'o bexa wa na'anpa ga'al
nak ndo' Dios.

13 Tal ncho bega nsak le'a besa loc nak,
le'a ta wa geal ndun besa ti'in ten Dios.
Ná tal ncho bega nsak le'a besa utsin
ndanbe'e, le'a ta wa geal ndakno besa
bega.
14 Le'a ta na nkwea' ladna Cristo besa,
ta we'e sbe'en ta nsak ladna xa ndun besa.
Le'a besa uni'í le'a Cristo ngut sakndo'
itea beuna, ta we'e le'a itea beuna nak
cuent dub xa ngut.
15 Le'a Cristo ngut sakndo' beuna, ta
we'e yá lá gunta beuna ta nladtsa beuna,
ndi gun beuna ta nlad Cristo, xa na
ngut no mban xa ndontsa gap beuna
gealnaban.
16 Ta we'e le'a nat idub ndo' ndee
yá lá iwi'ita besa ndo' stub men lak
ndanbe'etsa be men. Le'a polta le'a besa
li mwi'i ndo' Cristo, ná nat le'a besa yá lá
gunta ta wa.
17 Le'a tal ton bexa nak xmen Cristo le'a
bexa mzhe'a. Le'a be ta ngok xa polta yá
utidla, nat le'a-yá myak dub ta kub.
18 Le'a itea be ta ndee wa ta ndun Dios,
xa mbin wen mya'an besa ndo' xa juers
ten ta mbin Cristo. No msa'a xa ti'in ndun
besa, ndadi'izh besa ná xte'e wen ya'an be
men ndo' Dios.
19 Le'a ta wa gab le'a juers ten Cristo
le'a Dios utsu'u be ke ten be men, no mbin
Dios le'a be men syo'o gan wen ya'an ndo'
xa. No ndab xa gudi'izh besa xte'e yak
utsin be men ndo' xa.
20 Le'a Cristo le'a mtu'ub besa gudi'izh
besa di'izh ten xa sakndo' xa. Le'a ta wa
gab le'a Dios ndadi'izh ndo' bega juers ten
ta ndadi'izh besa. Ta we'e le'a besa ndab
ndo' bega yak utsin bega ndo' Dios, le'a ta
wa ta ndab Cristo ndo' bega.
21 Le'a Cristo ni dub ke lá ndap, parea
le'a Dios mbinno xa cuent dub xa ndap ke.
Nat le'a ta li mbin Cristo wa, le'a beuna
na'antapa ndap ke ndo' Dios.

6

1 Ta we'e le'a besa na nak xa ndun ti'in
ten Dios wa, ntenxe'a besa bega na'anpa
utsa'al bega ta na nkwea' ladna Dios bega.
2 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab Dios:

Le'a gor na nsabndo'-yá, le'a na' mbín ta
ndab lu.
No wizh na mki'in lu na', le'a na'
ngokno lu.

Le'a na' gáp ndo' bega le'a gor nsab-
ndo'-yá wa no wizh nki'in bega xa wa, nat
le'a zha wa ngol.
3 Le'a besa ndun juers ni dub ta ugap lá
gak besa, ndontsa na'anpa inisi be men
be ti'in ndun besa.
4 Ndi ndun besa ta nlu'u le'a besa ti'in
tenka Dios ndun. Le'a besa nxik ndo'
sian be gealkwea'. Ncho zha na'an xta'an
ndap besa, no ugap ndanno be men besa,
5 no ngin bexa besa, no nke'a bexa besa
litgi'ib. No ncho zha le'a kwa'ad be men
ndaklono besa, no kwen ndun besa ti'in,
no gast lá ndadgats utsin besa, no lá ndap
besa ta gaw besa.
6 Parea umbi'i nak lado'o besa ndo'
Dios, no ndák besa di'izh ten Dios, no
ndap besa mod ndo' be men, no utsin nak
besa ndo' bexa, no le'a Espíritu ten Dios
ndakno besa, no nkwea' ladna besa be
men.
7 No sbe'en gealngea ndadi'izh besa, no
ndap besa juers ten Dios. No ndanti'in
besa be ta nsa'a Dios ndontsa utsaw besa
ndo' ta ndun bexa ugap no utsakndo' besa
ndo' bexa wa.
8 Ncho be men ndap mod ndo' besa, no
ncho xa ugap ndanno besa. Ncho xa utsin
ndadi'izh ndo' besa, no ncho xa nisi besa.
Ncho xa ndab le'a besa ndun gealkwi'in,
parea le'a besa sbe'en gealngea ndadi'izh.
9 No ncho xa ndab le'a lá nchando' besa,
maska nchando'ka bexa besa. No ncho
zha ngi sat besa, ná bi nban besa. No ncho
zha ntsaksi be men besa, ná na'anpa ndut
bexa besa.
10 Ncho zha ndi'izh uban yoo ladna
besa, ná le'a besa ndi nten ladna. No ncho
zha uban nak besa, ná le'a ta ndadi'izh
besa nyak rik be men ndo' Dios. No ncho
gor na'an xta'an ndap besa, ná le'a ndo'
Dios le'a besa itea ta'a ndap.
11 Le'a bego xa Corinto ba', le'a besa
ga'al ndadi'izh ndo' bega idub ncho ladna
besa.
12 Le'a besa uzhe'eb nkwea' ladna bega,
ná le'a bega na'anpa uzhe'eb nkwea'
ladna besa.
13 Ta we'e gáp na' ndo' bega lak ndab
dub men ndo' xme'ed na: bkwea' ladna

bega besa lak nkwea' ladna besa bega.

Le'a beuna cuent nak ni'i ten Dios

14 Le'a bega lá nsabndo' uchealtsa'a bexa lá ndangea ladna Cristo, le'a be ta wen na'anpa nak lak nak be ta ugap. Le'a dub sa ndo' xe'a nsea dub sa ukaw uzhebpa xa'aga nak-a.

15 Le'a Cristo nsea maxu'u na'anpa dubtsa nak. No liga le'a dub xa ndangea ladna Cristo na'anpa dubtsa nak nsea dub xa lá ndangea ladna Cristo.

16 Lá nsabndo' yoo be dios gizhliyo len ni'i ten Dios. Le'a beuna nak lak nak dub ni'i ten Dios xa nban, lak ndab Dios:

Le'a na' yo'ono bexa ndee, no ikesea na' lat bexa.
Le'a na' gak Dios ten bexa, le'a bexa gak xmen na'.

17 Ta we'e no ndab Dios:

Uto'o bega lat bexa lá nchando' na',
yá lá gakta bega lak nak bexa.
Lá gun bega be ta bzhi'ik ndun bexa,
we'e cha yoo bega wats na'.
18 Le'a na' gak Xus bega, le'a bega gak xi'ín na'.
Li ndab Dios xa ndon le'a juert.

7

1 Le'a bego nak amig ten na', le'a ta na li ndab Dios gun xa wa, ta we'e isambi'i beuna ndo' itea be ta bzhi'ik, lak be ta ndun beuna no be ta ndanbe'e beuna. We'e izheb beuna ndo' Dios, gun beuna juers umbi'i gak beuna ndo' xa.

Pabl mten ladna le'a bexa Corinto utsin ndun

2 Le'a na' nlad ikwea' ladna bega besa, le'a besa na'anpa ugap ndanno bega, no ni lá ndun besa ta gaila' bega ndo' ta ugap, no ni lá nkwi'inno besa bega.

3 Na'anpa ndáp na' ta wa por na inisi na' bega, le'a na' yá ndápka ndo' bega le'a besa nkwea' ladna bega. Ta we'e na'anpa iteltsa'a beuna idub nban beuna no gast zha gat beuna.

4 Le'a na' ga'al ndadi'izh ndo' bega no uzhebpa ntenno lad na' bega. Maska ntid besa sian gealkwea', le'a na' ntenka ladna.

5 Ta ugeaka le'a zha na ulanseata besa Macedonia ndee, le'a besa na'anpa wen yo'obe, le'a besa ndi uzhebpa juert utid. Itea lad ndakloo be men ndo' besa no ngi nzheb besa.

6 Parea le'a Dios xa na nlu'uzh bexa nsayach ladna, mlu'uzh xa besa gor ulen Tito.

7 Na'anpa nabtsa ta ulen xa wa mten ladna besa. Le'a besa no mten ladna ta na ndab xa le'a xa ntenno ladna bega. Ndab xa le'a bega nlad ini'í besa, no ndo'onno bega besa no be gealkwea' nsatid besa, no nyu'no ladna bega na'. Ta we'e mas mten lad na'.

8 Le'a gor na mbi'il bega git mtu'ub na' ndo' bega wa, le'a bega uban myo'o ladna. Le'a gor mbin na' ta wa, cha mbinbe na' le'a na' lá nsabndo' utu'ub ta wa. Ná nat le'a na' na'anpa li ndunbe'e.

9 Nat na'anpa nten lad na' uban myo'o ladna bega, parea nten lad na' le'a ta na li uban myo'o ladna bega wa, ta we'e myach bega ndo' Dios. Le'a bega uban myo'o ladna lak nlad Dios gun bega, ta we'e nsak na' le'a git mtu'ub na' wa ngoknoka bega.

10 Le'a ta na uban nyo'o ladna dub men lak nsak ladna Dios, le'a ta wa le'a gun igondo' xa be ke ten xa, cha gap xa gealnaban ndo' Dios. Ná le'a ta na uban nyo'o ladna dub men ndo' be ta gizhliyo ndee, le'a ta wa lá yoo gan gun gap xa gealnaban ndo' Dios.

11 Bla'ach bega ná xte'e wen mbin bega, ta na li uban myo'o ladna bega lak nsak ladna Dios. Ta we'e mbinbe'e bega gun bega ta nsabndo', no mtsakndo' bega, no ngokloo bega, no mzheb bega, no nlad bega ini'í bega na', no myu'no ladna bega na', no mtsaksi bega xa ugap mbin wa. Ta we'e uní na' le'a bega na'anpa no ngun ta ugap wa.

12 Le'a gor na mtu'ub na' git wa ndo' bega, le'a na' na'anpa li ngun ke tentsa xa li ugap mbin wa no ni ke ten xa na li ugap mbinno xa wa. Le'a na' ndi mtu'ub git wa ndontsa igondo' bega ná xte'e nkwea' ladna bega besa ndo' Dios.

13 Ta we'e le'a besa ntenno ladna be ta li mbin bega wa. No uzhe'eb mtenno ladna

besa ta na li mtenno ladna Tito bega.
14 Le'a na' ndápla ndo' Tito le'a bega
utsinka ndun, cha tso'o wa le'a xa no
uni'í le'a ta wa ta ugeaka. Le'a lak sbe'en
gealngea ndadi'izh besa ndo' bega, no liga
le'a ta na li ndab besa ndo' Tito wa ta
ugeaka.
15 Nat le'a xa wa mas uzhe'eb nkwea'
ladna bega, gor ntse'a ladna xa xte'e
nxobgek bega ndo' xa, no xte'e ngop bega
mod ndo' xa gor na mla'ncha' xa sa ba'.
16 Le'a na' ndee nten ladna, le'a na' uní
le'a bega utsinka ndun.

8

Bexa Corinto nsabndo' gakno bexa na nki'in-a

1 Le'a bego nak beuna xmen Cristo,
le'a nat le'a besa nlad ini'í bega ná xte'e
uzhebpa wen ndanno Dios be xmen Cristo
ndencho Macedonia ndee.
2 Maska nsatid bexa ndo' sian gealk-
wea', le'a bexa ndi uzhebpa nten ladna.
No maska uban nak bexa, le'a bexa ndi
uzhebpa nsa'a med ndo' bexa nki'in-a.
3 Le'a na' gáp ndo' bega, le'a bexa nten
ladna nsa'a bexa dub lak syo'o gan usa'a
bexa, no gast ndi mas sian-a nsa'a bexa.
4 No unabpa bexa Macedonia wa ula'a
besa usa'a bexa med ta gakno bexa wa
bexa no nak xmen Cristo.
5 No mbin bexa dub ta'a ni lá ndanbe'e
besa ti li gun bexa. Le'a bexa mbinbe'e
le'a bexa idub ncho ladna ndun ti'in ndo'
Dios no ndo' besa, lak nlad Dios gun bexa.
6 Le'a Tito usaxan nyunjunt be med na li
nsa'a bega wa. Ta we'e ndab besa gi'idgal
xa sa ba' ndontsa li yunjuntgal xa med
wa.
7 Le'a bega uzhebpa utsin ndun itea
be ta'a, lak nge' ladna bega Cristo,
no ndadi'izh bega di'izh ten Dios, no
nyakbe'ena bega sian ta'a, no ndakno
bega be men, no nkwea' ladna bega besa.
Ta we'e nsabndo' usa'a bega med wa.
8 Le'a na' na'anpa inibe'e li gun bega,
le'a na' ndi nlad ini'í bega xte'e utsin
mbin bexa xa'aga wa, we'e cha no bega
ulu'u xte'e nkwea' ladna bega be ltsa'a
bega.
9 Le'a bega uni'íka le'a Jesucristo Xwan
beuna uzhebpa wen ndanno beuna. Le'a
xa uzhe'eb nkwea' ladna bega, ta we'e
mla'a xa itea be ta ndap xa, myak xa dub
xa prob, ndontsa le'a bega myak rik ndo'
Dios.
10 Nat ndee gáp na' le'a bega nsabndo'
gun ta wen wa. Le'a udub li'in le'a bega
ndon ned msa'a med wa, cha mten ladna
bega li mbin bega.
11 Nat nsabndo' usando' bega ta li us-
axan bega wa. Le'a lak uxax ndab bega
gakno bega bexa wa, no liga uxax usando'
bega ta wa, usa'a bega tal plo-yá syo'o gan
usa'a bega.
12 Tal le'a bega nladka gakno bexa, le'a
Dios itenno ladna tal plo-yá syo'o gan
usa'a bega. Na'anpa gab Dios juerska
usa'a bega dub ta lá ndap bega.
13 Na'anpa li ndáp na' ta wa por na
nabtsa bexa wa wen yoobe, cha yá lá
gapta bega ta nki'in bega.
14 Le'a na' ndi nlad parej gap bega ta'a.
Le'a nat le'a bega ndakno bexa nsa'a bega
be ta nki'in bexa. Le'a gal zha le'a bexa
wa gaknoga bega usa'a bexa ta iki'in bega.
Cha li parej gap bega ta'a.
15 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a:

Le'a bexa mtele'e sian-a na'anpa ya'an
sobr na ten na,
geal le'a bexa wa ngokno bexa
mtele'e dub tuzh-a,
ndontsa na'anpa ngun jwalt na ten bexa
wa.

Pabl mtu'ub Tito gezh Corinto

16 Nat nsa na' xno ndo' Dios le'a Tito no
nlad gakno bega lakka nlad na' ndee.
17 Una'ab na' ndo' Tito ya'ina' xa bega,
cha mten ladna xa ndab xa le'a xa sa'ka,
le'a xa no nlad ini'í bega.
18 No utu'ub besa stub xmen Cristo
ya'no Tito. Le'a be xmen Cristo bexa
ndencho itea lad ndab le'a xa wa uzhe'eb
ndadi'izh di'izh wen ten Cristo.
19 No mti bexa wa xa, ya'no xa besa zha
ya'ula'a besa med wa Jerusalén, ndontsa
usa'a bexa Jerusalén wa xno ndo' Dios
nsea ini'í bexa le'a besa no nlad gakno
bexa.
20 Le'a besa lá nlad gab be men le'a besa
lá isu'u yansu be med wa.

21 Le'a besa ndi nlad utsin gun besa,
dub ta isak ladna Dios no be men.
22 No utu'ub besa stub xmen Cristo
ya'no itop bexa wa, le'a besa sianla biaj
uni'í le'a xa wenka ndun. No nat mas li
gun xa ta wa, le'a xa nge' ladna le'a bega
gun lak nsabndo' gun bega.
23 Le'a Tito nak xa ndunno na' ti'in ten
Dios, ndakno besa bega. Le'a cuent ten
stop bexa wa, le'a be xmen Cristo mtu'ub
bexa ya'no bexa Tito, le'a itop bexa wa
ndun ta nsak ladna Cristo.
24 Utsin binno bega bexa wa, ndontsa
ini'í itea be xmen Cristo le'a bega
nkwea'ka ladna itop xa wa, no ini'í bexa
ná xta'an ntenno ladna besa bega.

9

1 Le'a na' yá lá nki'inta uke'a cuent ten
med usa'a bega wa, ta gakno bega be
xmen Cristo wa.
2 Le'a na' uníka le'a bega nlad gakno
bexa, lak ndápka na' ndo' bexa ndencho
Macedonia ndee. Ndáp na' le'a bega xa
Acaya ba' udub li'inta nlad usa'a med wa.
Ta we'e le'a kwa'ad bexa ncho sa ndee no
nlad usa'a med wa.
3 Nat ntu'ub na' Tito nsea stop bexa wa
ndo' bega, ndontsa ini'í be men ndee le'a
ta ndáp na' cuent ten bega wa ta ugeaka,
le'a bega listka nde usa'a med wa.
4 Le'a zha gal ina'gal na' bega, le'a na'
goo pla bexa Macedonia ndee. Parea le'a
na' lá nlad ini'í bexa le'a bega na'anpa
listla nde usa'a med wa. Le'a ta wa gun
ido ladna besa, geal le'a besa nge' ladna
le'a bega usa'aka med wa. ¡Parea le'a
cuent ten bega le'a ta wa mas ta udalad!
5 Ta we'e mbinbe na' nsabndo' utu'ub
na' yon bexa ndee ndo' bega, gakno bexa
iganle'e be med ndab bega usa'a bega wa.
We'e gal zha ilen na' sa ba' le'a med usa'a
bega wa listla nak, dub ta idub ncho ladna
bega usa'a bega, na'anpa dub ta lajuerska
usa'a bega.
6 Parea le'a na' gáp le'a dub xa ndidotsa
ndas be ta'a, le'a xa wa ndidotsaga ta'a
utele'e. Ná le'a dub xa sian ta'a ndas, le'a
xa wa sian ta'a utele'e.
7 Le'a kadga dub bega nsabndo' usa'a
dub lak ta ndanbe'e bega. Na'anpa uban
yoo ladna bega gor na usa'a bega-yá,
no ni lá gunbe'e bega le'a bega juerska
usa'a-yá. Le'a Dios mas nkwea' ladna dub
xa nten ladna nsa'a ta'a.
8 Le'a Dios usa'a iteanak be ta wen ndo'
bega, gap bega mas sian ta'a ndo' dub
lak-a nki'in bega, ndontsa gakno bega itea
bexa nki'in-a.
9 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a xa mtse'a be ta'a, msa'a xa-yá ndo'
bexa uban nak.
Le'a be ta wen ndun xa wa na'anpa
initndo'.

10 Le'a Dios ntse'a bid ndo' bexa gas-a, no
ntse'a xa pan ndo' bexa gaw-a. No liga
le'a Dios le'a usa'a ta nki'in bega, cha gun
xa gap bega sian be ta'a, ndontsa sian be
ta wen gun bega.
11 We'e na'an xta'an gun jwalt cuent ten
bega, no usa'a bega ta nki'in bexa wa.
We'e le'a bexa kwa'ad wa usa'a xno ndo'
Dios.
12 Le'a ta na li wen gun bega wa, ta
we'e le'a be xmen Cristo ndencho sa wa
na'anta xta'an gun jwalt, no uzhebpa
usa'a bexa wa xno ndo' Dios.
13 Le'a ta na ndakno bega bexa wa nluu
le'a bega nxobgekka ndo' di'izh wen ten
Cristo, ta ndab bega ndangea ladna bega
wa. Cha uzhebpa usa'a bexa xno ndo'
Dios, le'a bega sian med nsa'a ndo' bexa
wa no ndo' itea be men.
14 Cha inab bexa ndo' Dios gakno xa bega
no ikwea' ladna bexa bega, geal le'a bexa
wa ini'í le'a Dios uzhebpa ndakno bega.
15 ¡Usa'a beuna xno ndo' Dios le'a xa
msa'a dub ta uzhe'eb wen ndo' beuna,
dub ta gast ni lá ini'í min xte'e gab min
ndo' ta wa!

10

Pabl ndab le'a ndun ti'in ten Dios

1 Le'a na' Pabl ina'ab na' dub ta'a ndo'
bega, parea utsintsa ina'ab na'-yá lak
utsin nak Cristo. Le'a ncho bexa ndab le'a
zha na ncho'ono na' bega le'a na' utsin
nak ndo' bega. Parea ndab bexa le'a na'
nbeyo bega ndo' git nke'a na' zha na sit
ncho'o na'.
2 Nat na'ab na' ndo' bega utsintsa gak
bega, ndontsa gal zha gal ina' na' bega
na'an xta'an kuyo na' bega. Parea ncho

bega ndab le'a besa ndun lakka ndun be
men gizhliyo. Le'a na' kuyoka bexa wa.
3 Le'a besa ndee men ndenchoka ndo'
gizhliyo ndee, parea na'anpa ndun besa
lak ndun be men gizhliyo.
4 Le'a ta ndun besa wa na'anpa nak lak
nak ta ndun be men lá nchando' Dios.
Le'a besa ndi nge' ladna juers ten Dios,
ndontsa gun besa gan ndo' be ta ugap.
5 Li ndun besa gan ndo' bexa nyoto'ono
besa, no ndo' bexa zhin nak, bexa ndak-
lono di'izh ten Dios. No ndun besa gan
ndo' itea be ta'a ndanbe'e bexa, ndontsa
li uxobgek bexa ndo' Cristo.
6 Le'a zha na ini'í besa le'a bega
nxobgekka, le'a besa kuyo bexa lá
nxobgek wa.
7 Le'a bego nla'ach be ta na'tsa bega.
Le'a tal ton bega nsak le'a bega nak xmen
Cristo, nsabndo' yakbe'ena bega le'a besa
no nak xmen Cristo.
8 Ta ugeaka le'a na' nzhinna ta na mso'
Cristo besa, ndun besa ti'in ten xa. Le'a
na' na'anpa ndono ladna ta wa, geal le'a
Cristo msa'a ti'in wa ndo' besa, ndontsa
gakno besa bega, na'anpa ndi ugap gunno
besa bega.
9 Le'a na' lá nlad izheb bega ndo' na' ta
nke'a na' ndo' be git ndee,
10 le'a ncho bega ndab le'a gor nke'a
na' dub git le'a na' uzhebpa ugi'i nak
ndo' bega, ná le'a zha ncho'ono na' bega,
bcha'an nak na' no lá isu na' gudi'izh na'.
11 Le'a bego na li ndab wa nsabndo'
yakbe'ena le'a lak nke'a na' ndo' git ndee
gor sit nso' na', likaga gudi'izh na' gal zha
yo'o na' lat bega.
12 Le'a besa na'anpa gab le'a besa ndák,
lak ncho bexa li nzhinna le'a bexa ndák.
Le'a bexa wa na'anpa wen ndanbe'e, le'a
bexa le'aka nwi'i xte'e nak bexa.
13 Ná le'a besa na'anpa izhinnona dub
ta'a lá nsabndo'. Le'a besa ndi nzhinnona
ti'in msa'a Dios gun besa, ta mbin besa lat
bego ba' wa.
14 Tal le'a besa lá ngi'id wats bega, le'a
bega syo'o gan gab le'a ta ndab besa wa
dub ta lá nsabndo', parea le'a bega uni'íka
le'a besa ngok xa ned mbidi'izh di'izh
wen ten Cristo ndo' bega.
15 No na'anpa nzhinnona besa ta ndun
stubga men. Le'a besa ndi nlad mas
gungea ladna bega Cristo, ndontsa mas
gakti'in ta ndun besa lat bego ba'. Le'a
laktsa msa'a Dios ti'in gun besa, litsa nlad
besa gun besa.
16 No nlad besa gudi'izh besa di'izh wen
ten Cristo ndo' be men ncho mas sit ndo'
bego ba', sa na ni dub xa gol gun ti'in wa.
We'e na'an ton gab le'a besa nzhinnona
ti'in mbin stubga men.
17 Le'a tal ton nlad izhinna, izhinnona
xa ta ndun Dios Xa Nibe'e.
18 Le'a bexa na le'a ndab le'a ta ndun
xa wa ta wen, le'a ta ndab xa wa na'anpa
ta nsak. Le'a ta nsak wa, le'a ta wa ta gab
Dios naga wen ndun bexa.

11

Bexa nkwi'in ndab le'a nak apostol ten Cristo

1 Nat bxik bega ndo' stub ta'a gáp na'
ndo' bega, maska gab bega le'a-yá ta tont.
2 Le'a na' nyu'no ladna bega lak nyu'no
ladna Dios bega. Nlad na' umbi'i gak
lado'o bega ndo' Cristo, lak nso' dub
xagots umbi'i nak ndo' xabgi'i ika'a xa.
3 Parea le'a na' nzheb le'a lak
mkwi'inno dub mbe'al Eva, no liga
skwi'inno dub men bega, cha ula'a bega
ta na ndangea ladna bega Cristo.
4 Le'a ncho bexa ndab nlu'u di'izh ten
Jesús, parea xa'aga nak-a ndo' ta mluu
besa wa. Ná le'a bega cha ndangea ladna
ta ndab xa wa. Le'a ta nlu'u bexa wa
cuent ten dub espíritu xa'aga nak ndo'
Espíritu ten Dios. No ndab xa le'a ta
ndadi'izh xa wa di'izh wen ten Cristo,
parea xa'aga nak-a ndo' ta mbingea ladna
bega zha ned wa.
5 Ndab bexa le'a bexa nak apostol ndon
le'a nsak, parea le'a bexa na'anpa mas
nsak ndo' na'.
6 Maska na'anpa chul ndadi'izh na' lak
ndadi'izh bexa wa, parea le'a na' mas
ndák ndo' bexa wa, lak uni'íka bega zha
uyo'o na' lat bega.
7 Le'a na' ndee lá isen med gor
mbidi'izh na' di'izh wen ten Dios ndo'
bega. Le'a na' ndi mbin cuent dub
xa na'anpa nsak lat bega, ndontsa mge'
ladna bega Dios. ¿Nsak bega zha le'a ta li
mbin na' wa dub ta ugap?

8 Ndi usen na' med msa'a stapla xkwa'a
be xmen Cristo, ndontsa gakno na' bega.
9 Le'a zha uyo'ono na' bega ba' ncho
zha nki'in na' ta'a. Parea na'anpa ina'ab
na'-yá ndo' bega, le'a be xmen Cristo bexa
Macedonia ndi le'a mbi'idno ta nki'in na'
wa. Ta we'e na'an xta'an ina'ab na' ndo'
bega zha wa, no na'anpa li gun na'.
10 Le'a lak segurkapa nak gealngea ten
Cristo, no liga segurkapa ta gáp na' ndee:
Na'an ton ko'o ta nten lad na', le'a idub
Acaya ba' le'a na' na'anpa ina'ab med
ndo' be men.
11 ¿Uni'í bega xta'an li ndáp na' zha?
¿Nsak bega zha le'a na' na'anpa nkwea'
ladna bega? Le'a Dios uni'í le'a na'
nkwea'ka ladna bega.
12 Le'a na' gun sig na'anpa isen na' med
ten bega, ndontsa le'a bexa nlu'u be ta
ugap wa lá yoo gan gab le'a bexa wa ndun
lakta ndun na'.
13 Le'a bexa wa nkwi'in ndab le'a nak
apostol ten Cristo, no ndab bexa le'a bexa
le'a ndun ti'in ten Cristo. Nlu'utsa bexa
cuent dub apostol, parea na'anpa apostol
bexa.
14 Le'a ta wa lá nsabndo' yanseana
bega, geal le'a maxu'u le'a nche'a mod
nak xa, ndontsa ulu'u xa cuent dub angel
ten Dios.
15 Ta we'e lá yanseana beuna le'a be
xmen maxu'u wa nluu cuent dub xa
uzhe'eb wen nak. Parea le'a Dios utsaksi
bexa wa lak nsabndo'-yá.

Pabl utid sian be gealkwea' geal ndun xa ti'in ten Cristo

16 Le'a na' stub biaj gáp na'anpa
gunbe'e bega le'a na' xa loc. Ná tal le'a
bega li ndanbe'e, bxik bega izhinna na'
dub tuzhtsa cuent dub xa loc.
17 Le'a ta gáp na' ndee na'anpa dub ta
ndab Dios ndo' na', le'a na' ndi izhinna
cuent dub xa loc.
18 Le'a lak ncho kwa'ad bexa nzhinnona
be ta ndun bexa, no liga izhinnona na' be
ta ndun na'.
19 Le'a bego ba' nsak list nak bega,
ta we'e ndal ladna bega ndo'ón bega ta
ndadi'izh bexa loc wa.
20 Le'a bega nxik ndo' bexa uzhebpa
nibe'e ndo' bega, bexa nlat med ten bega,
no nkwi'inno bexa bega, no ga'ap ndun
bexa ndo' bega, gast ngichya'a bexa dub-a
ndo' bega.
21 Le'a na' ngi ndo ladna ndáp na' ndo'
bega, le'a besa na'anpa li ngunno bega,
geal le'a besa ule'a nak ndo' bexa wa.

Parea tal le'a bexa nzhinna, le'a na' no
izhinna maska uní na' le'a-yá ta tont.
22 ¿Nak bexa xa hebreo zha? Le'a na'
noga xa wa. ¿Nak xa xa Israel zha? Le'a
na' noga xa wa. ¿Nak xa xa ras Abraham
zha? Le'a na' noga nak xa wa.
23 ¿Ndun bexa ti'in ten Cristo zha? Le'a
na' mas ndun ti'in ten Cristo ndo' bexa
wa, maska ndadi'izh na' cuent dub xa loc
ta na ndáp na' ta wa. Le'a mas sian biaj
udin be men na'. No mas sian biaj mke'a
bexa na' litgi'ib. No sian biaj ndi'izh gut
bexa na'.
24 Le'a bexa nibe'e ten bexa judio dub
ga'ay biaj udin na' nsea gib, mla' xa dub
galnti'i bge'a ya'a gib las na'.
25 No chon biaj udin bexa na' nsea bar.
No dub biaj mla'ge' bexa na'. No chon
biaj zha na nsea na' len dub barco si'il,
cha ula'yo'o be barco wa len nitsdo'o.
No dub biaj ngwa'ixo'ob na' ndo' nitsdo'o
dub te'al nsea dub wizh.
26 Le'a itea sa nkesea na' le'a na'
uzhebpa rages nkesea. Ncho zha ngi
sla'aw na' len yowbe'e. No ngi sut be
wa'an na'. No bexa Israel nsea bexa
na'anpa xa Israel ngi sut na'. Uzhebpa
rages ukesea na' len be gezh no be ge'e no
ndo' nitsdo'o, no ndo' bexa nkwi'in ndab
le'a nak xmen Cristo.
27 Le'a na' ndun ti'in gast nzhanna na',
no ncho te'al lá ndadgats na'. No ncho
zha uzhebpa ndanna na' no ndak lad na'.
No ncho zha na'an xta'an ndap na' gaw
na'. No ncho zha uzhebpa kwal nsak na'
nki'in na' xab na'.
28 No ndo' iteanak be ta wa ncho stub
ta'a ndun mas kwea' nyo'o lad na' itea
wizh. Le'a ta wa ta nyu'no lad na' itea
xkwa'a be xmen Cristo.
29 Le'a tal dub xa wa isen gizh, le'a na'
no kwea' yoo ladna. Natal le'a dub xa
utsabgix stub men, le'a na' sakloo.
30 Tal le'a na' nsabndo' izhinna, le'a na'
izhinnona ta ule'a nak na'.
31 Le'a Dios Xus Jesucristo Xwan beuna
uni'í le'a na' na'anpa ndun gealkwi'in.

Idub tiemp gab beuna le'a xa wa uzhe'eb
dub Dios si'il.
32 Le'a zha uyo'o na' gezh Damasco, le'a
xa nibe'e sa wa dub xmen rey Aretas
unibe'e ula'ach bexa to'o gezh wa ndontsa
isen bexa na'.
33 Parea le'a pla bexa gezh wa mla' na'
to'o ventan ten muro wa len dub zhum.
Cha li mxon na' ndo' bexa nlad isen na'
wa.

12

Ta mna' Pabl cuent ta mche'a ladna xa

1 Le'a na' na'anpa nlad izhinna, parea
nsabndo' gudi'izh na' be ta uní na', be ta
mluu Cristo ndo' na'.
2 Le'a na' nchando' dub xmen Cristo,
ncha'ala dub tida' li'in le'a Dios mbi'i xa
wa gast gibe'a yon ba'. Le'a na' lá iní
tal idub xa mbi'i Dios natal xbitsa xa-yá.
Ndon le'akama Dios uni'í.
3 Le'a Dios le'atsa uni'í tal idub xa ngwa'
natal xbitsa xa. Parea le'a na' uní le'a
xabgi'i wa
4 ukeaka gibe'a, sa na mbi'ín xa be
di'izh uga'ach, be ta lá nsabndo' gudi'izh
be men.
5 Le'a na' izhinnona ta mbin xa wa,
parea na'anpa izhinnona na' ta ndun na'.
Ndi izhinnona na' ta na ule'a nak na'.
6 Ná tal le'a na' nlad izhinna na',
le'a ta wa na'anpa dub ta tont le'a na'
sbe'en gealngea ndadi'izh. Parea le'a na'
na'anpa izhinna, ndi ini'ítsa be men be
ta ndun na' no go'óntsa bexa ta ndadi'izh
na'.
7 Le'a Dios lá nlad izhinnona na' ta uní
na' sa wa. Ta we'e mla'a Dios usen dub
gealkwea' si'il na', cuent dub gich nka'as
maxu'u las na', ndontsa na'anpa izhinna
na'.
8 Le'a na' chon biaj una'ab ndo' Dios
ko'o Dios ta wa.
9 Parea le'a Dios uka'ab, ndab xa ndo'
na': "Le'a na' nkwea' ladna lu, ta we'etsa
nki'in lu. Le'a ta na ule'a nak lu wa,
le'a ta wa mas nluu le'a na' juertka nak."
Ta we'e le'a nat le'a na' nzhinnona ta na
ule'a nak na', ndontsa mas usa'a Cristo
juers ndo' na'.
10 No nten lad na' gor nsati'id na' ndo'
be gealkwea' geal nak na' xmen Cristo,
gor ule'a nak na', no gor nisi be men na',
no gor nki'in na' ta'a, no gor ntsaksi be
men na', no gor kwea' nsak na'. Le'a gor
na ule'a nak na', le'a Dios ndun le'a na'
ndi juert nyak.

Pabl nyu'no ladna bexa gezh Corinto

11 Le'a ta na li nzhinna na' wa dub
ta tont, parea le'a ta wa ke ten bega li
mbin na'. Le'a bego nak bexa nsabndo'
gab xte'e wen ndun na', geal le'a bexa
ndab le'a nak apostol nsak ten Cristo
wa na'anpa mas nsak ndo' na', maska
na'anpa nsak na'.
12 Le'a zha uyo'ono na' bega, le'a na'
kwen mxik ndo' be gealkwea' wa, no
mbin na' sian be ta'a ngwanseana be men
no sian be uyon ten Dios. Le'a be ta
li mbin na' wa nluu le'a na' le'aka nak
apostol ten Cristo.
13 Ncho dubtsa ta'a mbinno na' stapla
xkwa'a be xmen Cristo na'anpa ngunno
na' bega. Le'a ta wa na'anpa ina'ab na'
usa'a bega med. ¡Le'a na' na'ab ndo' bega
binge' ladna bega ta wa!
14 Bla'ach bega le'a nat le'a na' listla
nso', gal ina'gal na' bega biaj yon, no
na'anpa ina'ab na' ta'a ndo' bega. Le'a
na' na'anpa nlad usa'a bega med, le'a
na' ndi nlad ikwea' ladna bega na', le'a
bega cuent nak xi'ín na'. Le'a dub me'ed
na'anpa kocha'aw med gunti'in xus na,
ndi xus me'ed kocha'aw med gunti'in
me'ed.
15 Ta we'e le'a na' nten ladna usa na'
itea be ta ndap na' no gast nsa na'
gealnaban ten na', tant nkwea' lad na'
bega. Le'a na' uzhe'eb nkwea' ladna bega,
ná le'a bego ndidotsa nkwea' ladna na'.
16 Le'a bega uni'íka le'a na' na'anpa
ina'ab ta'a ndo' bega, parea ncho bega
ndab le'a ta ndák na' wa le'a na' mkedino
bega.
17 ¿Nate nsak bega zha le'a dub xa
mtu'ub na' ndo' bega wa mkedino bega?
18 Le'a na' una'ab ndo' Tito gi'id ina'
xa bega no mtu'ub na' stub xa ngwa'no
Tito. ¿Nsak bega zha mkedino Tito bega?
¿Lá ini'í bega zha le'a na' nsea Tito dubtsa
utsin ndanno besa bega?
19 ¿Nsak bega zha le'a besa nlad gunge'
ladna bega ndo' besa? Na'anpa li nak-a,
le'a Dios nsea Cristo ndewi'i le'a besa
nkwea'ka ladna bega, no itea be ta ndun

besa le'a besa ndun ta wa ndontsa mas ukwa'an bega Dios.
20 Le'a na' nzheb le'a zha na ilayal na' sa ba', le'a na' na'anpa isak ladna lak nak bega, no na'anpa isak ladna bega lak nak na'. Nzheb na' le'a bega ndeyoto'o, no ndaklono bega bexa ndap ta'a, no ugi'i bega, no ndun bega ta nladtsa bega, no ndadi'izh bega cuent gix, no nisi bega be ltsa'a bega, no nzhinna bega, no ndeyo bega.
21 No nzheb na' le'a zha na gal ina'gal na' bega le'a Dios gun ido lad na', no gón na' ke na bi lá nla'a bega be ta ugap nak bega. Le'a bega bi ndun be ta bzhi'ik, ngal bega stub xa na'anpa xa ten bega, no sianta be ta ugap ndun bega.

13

Be ta lult mtenxe'a Pabl bexa Corinto

1 Le'a stub zha gal ina' na' bega, le'a ta wa gak biaj yon. Btse'a ladna bega le'a tal top natal chon xa usake stub men, le'a be men nsabndo' ula'ach ta ndab bexa wa.
2 Le'a zha na ngwalina' na' bega wa, le'a na' ndáp ndo' bego na bi ndun be ta ugap wa no ndo' iteata bega le'a na' kuyoka bega li ndun ta ugap wa. Le'a nat ncho'o na' sit ndo' bega, le'a na' gáp stub biaj le'a gal zha ilayal na' sa ba', le'a na' uzhebpa kuyo bego na bi ndun ta ugap wa.
3 Le'a bega nkwa'an ná xte'e ini'í bega naga ta ugea sakndo' Cristo ndadi'izh na'. Le'a Cristo na'anpa ule'a nak ndo' bega le'a xa ndi nluu ta juert nak xa ndo' bega.
4 Ta ugeaka ukea xa ndo' cruz cuent dub xa ule'a nak, parea le'a nat le'a xa nban juers ten Dios. No liga le'a besa ule'a nak lak ngok Cristo, parea le'a besa no iban juers ten Dios lak nban Cristo ndontsa gakno besa bega.
5 Binbe'e bega naga ta ugeaka nge' ladna bega Cristo natal na'an. Bin bega preb le'aka le'a bega. ¿Lá ini'í bega zha le'a Jesucristo ncho len lado'o bega tal bega ta ugea nge' ladna xa?
6 Le'a na' nlad ini'í bega le'a besa ta ugeaka nge' ladna Cristo.
7 Ta we'e le'a besa nab ndo' Dios gakno Dios bega na'anpa gun bega ta ugap. Parea le'a besa na'anpa li ngun ndontsa gab be men le'a besa utsin ndun. Le'a besa ndi nlad gun bega ta wen, guni'i xte'e gab be men cuent ten besa.
8 Tal le'a bega gun lak nak gealngea ten Dios, le'a besa na'anpa kuyo bega, le'a besa ndi gakno bega.
9 Ta we'e nten ladna besa ta na ule'a nak besa no juert nak bego. No nabta besa ndo' Dios gak bega lak nlad Dios.
10 Nat nke'a na' git ndee zha bi sit nso' na' wats bega, ndontsa gal zha na yo'ono na' bega le'a na' na'anpa kuyo bega. Le'a Cristo le'a mso' na' gun na' ti'in ndee ndontsa gakno na' bega, na'anpa ndi gun na' ta gach ladna bega.

Be ta lult unidi'izh Pabl ndo' bexa

11 Le'a bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' gáp ndo' bega bten ladna bega, no bin bega juers utsin gak bega, no btenxe'a bega be ltsa'a bega, no dubtsa binbe'e bega, no lá kuyo bega. We'e gakno Dios bega, le'a xa ndun wen yoo ladna beuna no nkwea' ladna xa beuna.
12 Unidi'izh bega ndo' be ltsa'a bega ta nluu le'a bega nkwea' ladna xa.
13 Le'a itea be xmen Jesucristo ncho sa ndee no nidi'izh ndo' bega.
14 Na'ab na' ndo' Dios le'a Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb utsin gunno xa bega, no mas uzhe'eb ikwea' ladna Dios bega, no mas uzhe'eb gun Espíritu ten Dios dubtsa gak bega. Lika nak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Galacia

Le'a libr Gálatas mke'a Pabl ndontsa yakcha'aw top ta'a lid le'a nak ndadi'izh pla be mech ndo' be xmen Jesús ndencho Galacia. Le'a Galacia wa dub sa nibe'e Roma, sa nat nibe'e nacion Turquía. Ndab be mech wa le'a be men nsabndo' yankea be ley mke'a Moisés ndontsa gap bexa gealnaban ndo' Dios, no ga'al iso' bexa ndo' Dios. Le'a ndo' git ndee le'a Pabl mke'a xte'e utsaksi Dios be men ndadi'izh dub ta xa'aga ndo' lak nak di'izh ten Cristo. Ga'al ndab xa le'a be xmen Cristo na'anpa ncho ndo' ley wa. Le'a be men lá yoo gan gun ni dub ta'a ndontsa gap bexa gealnaban ndo' Dios no ndontsa wen ya'an xa ndo' Dios. Le'a ta wa ndi dub ta ga nsa'a Dios. Le'a git ndee mke'a Pabl zha ncho xa Macedonia, pa msaga'al bga'ay li'in tso'o na mkea Jesús gibe'a.

Pabl nidi'izh ndo' be xmen Cristo bexa gezh Galacia

1 Le'a na' ndee Pabl dub xa mtu'ub Jesucristo gun na' ti'in ten xa. Le'a na' na'anpa men utu'ub gak na' ta wa, le'a na' ndi Jesucristo no Tad Dios mtu'ub, xa na mxiste Jesús ndo' gealgut.

2 Le'a na' ndee no itea be xmen Cristo ndencho sa ndee nidi'izh ndo' bega nak xmen Cristo ndencho be gezh nde Galacia ba'.

3 Na'ab na' ndo' Dios Xus beuna no ndo' Jesucristo Xa Nibe'e utsin gak bexa ndo' bega no gun bexa wen yoo ladna bega.

4 Le'a Jesucristo mbin lak nlad Dios Xus beuna gun xa, msa'a xa le'aka le'a xa ngut xa ndontsa yu'u be ke ten beuna, cha ito'o beuna ndo' be ta ugap ncho ndo' gizhliyo ndee.

5 ¡Idub tiemp gab beuna le'a Dios xa ndon le'a si'il! Lika nak-a.

Na'anpa ncho stub di'izh wen ten Cristo

6 Le'a na' uzhebpa ndanseana xte'e uxax nsaula'a bega Dios. Le'a Cristo mti bega no nkwea' ladna xa bega, parea le'a bega ndi ndankea stub di'izh xa'aga.

7 Le'a di'izh wa na'anpa di'izh wen ten Cristo, parea ncho be men nkwi'inno bega, nlad bexa uche'a bexa ta na ta ugeaka nak di'izh ten Cristo.

8 Ná le'a tal ton gab ndadi'izh xa di'izh wen ten Cristo, parea ta nluu xa na'anpa di'izh mbidi'izhla besa ndo' bega, le'a Dios uzhebpa utsaksi xa wa. Guni'i tal le'a dub besa li gudi'izh, natal dub angel nto'o gibe'a li gudi'izh, le'a Dios utsaksika xa.

9 Lakka ndabka besa ndo' bega, le'a na' gáp-a stub biaj: le'a tal ton gudi'izh stub di'izh xa'aga cuent ten Cristo, dub ta na'anpa nak lak nak ta mbingea ladna bega, le'a Dios utsaksika xa wa ta nunk lá idub.

10 ¿Nsak bega zha le'a na' nkwan xte'e wen ya'an na' ndo' be men? ¿Nati ndi nkwan na' xte'e wen ya'an na' ndo' Dios? ¿Ndanbe'e bega zha le'a na' nkwan xte'e isak ladna be men ta ndadi'izh na'? Le'a tal na' li nlad isak ladna be men di'izh ten na' wa, le'a na' na'anpa gak xa ndun ti'in ten Cristo.

Xte'e myak Pabl apostol ten Cristo

11 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a na' nlad yakbe'ena bega le'a di'izh wen ten Cristo, ta ndadi'izh na' wa, na'anpa ta ulabe'e dub men.

12 Le'a na'an ton ngudi'izh-a ndo' na', no na'anpa uluu dub men-a ndo' na'. Le'a-yá ndi Jesucristo mluu ndo' na'.

13 Le'a bega mbi'ínla xte'e ngok na' polta, zha na ndankea na' Dios lak ndun besa xa judio. No uni'íla bega xte'e uzhebpa mtsaksi na' be xmen Cristo, gast nlad na' unitndo' na' bexa.

14 Le'a lat itea be ltsa'a na' xa judio, le'a na' mas utsin ndun lak ndankea besa Dios wa ndo' kwa'adpa bexa, le'a na' ndankea iteanak be costumbr mla'a be usan gox polta ten besa.

15 Ná le'a Dios mti na' zha na biseata gal na'. No uzhebpa utsin mbinno xa na', utezh xa na' gun na' ti'in ten xa. We'e ngol gor msak ladna Dios,

16 le'a xa cha mluu ndo' na' le'a Jesús nak Xin xa, ndontsa gudi'izh na' di'izh ten xa ndo' bexa na'anpa xa judio. Le'a zha wa le'a na' ni lá ngakwan stub men ngab ná xte'e gun na'.

17 Ni lá ngaina' na' bexa nakla apostol
ndencho Jerusalén. Le'a na' ndi ngwaa
nacion Arabia, cha ngol tso'o wa myach
na' gezh Damasco.
18 Ngol schon li'in cha ngwaa na'
Jerusalén, ndontsa igondo' na' Pedr, cha
uyo'ono na' xa sa wa dub ti'in wizh.
19 Ná le'a zha we'e lá iní na' stapla be
apostol, nabtsa Jacob wit Jesús uní na'.
20 Le'a Dios nsobwi'i le'a be ta nke'a na'
ndee ta ugeaka.
21 Le'a tso'o wa ngwaa na' Siria no
Cilicia.
22 Le'a zha wa le'a be xmen Cristo
ndencho Judea bi lá igondo' na'.
23 Nabtsa mbi'ín bexa le'a na', xa mt-
saksi be xmen Cristo no mlad na' initndo'
di'izh ten Cristo, nat ndadi'izh na' le'aka
di'izh wa ndo' be men.
24 Cha ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub
Dios si'il, ta na li mbinno Dios na'.

2

Be apostol ndencho Jerusalén ndab ltsa'a na Pabl

1 Ngol stida' li'in cha ngwaa na'
Jerusalén stub biaj, no Bernabé nsea Tito.
2 Li ngwaa na' sa wa geal le'a Dios ndab
le'a na' nsabndo'ka gaa. Cha nabtsa ndo'
bexa nsak ten be xmen Cristo mbidi'izh
na' xte'e nak di'izh ten Cristo, ta ndadi'izh
na' ndo' bexa na'anpa xa judio. Li mbin
na' ndontsa na'anpa gab be men le'a ta
mbin na' no ta ndunta na' dub ta na'an
xti'in.
3 Le'a Tito xa mbi'i na' sa wa na'anpa xa
judio, parea le'a bexa wa na'anpa ngun
juers yo'o be'e xa.
4 Le'a sa wa ncho pla bexa nkwi'in ndab
le'a bexa no nak xmen Cristo. Le'a bexa
wa uyo'o lat besa, nlad bexa yoo be'e Tito.
Mla'ach bexa ná xte'e lá ndankeata besa
be ley ten bexa judio ta na nak besa xmen
Cristo Jesús. Le'a bexa ndi nlad yankea
besa ley wa.
5 Parea ni dub tuzh lá ngun besa ta
nlad bexa wa, ndontsa na'anpa ula'a bega
di'izh gealngea ten Cristo.
6 Ná le'a bexa nsak wa na'anpa ngab
le'a na' xa'aga uluu. (Le'a cuent ten na'
le'a bexa wa na'anpa bexa nsak, geal le'a
Dios na'anpa nti be men.)
7 Ndi myakbe'ena bexa wa le'a Dios
mso' na' gudi'izh na' di'izh wen ten Cristo
ndo' bexa na'anpa xa judio, lak mso' Dios
Pedr gudi'izh xa le'aka di'izh wa ndo'
bexa judio.
8 Le'a Dios xa na li mtu'ub Pedr ndo'
bexa judio wa, no liga mtu'ub xa na' ndo'
bexa na'anpa xa judio.
9 Ta we'e le'a Jacob no Pedr no Juan,
bexa mas nsak wa, mgondo' le'a Dios
le'a msa'a ti'in gun na' wa. Cha ndab
bexa ndo' na' no ndo' Bernabé le'a itea
besa ltsa'a na. No ndab bexa le'a na' no
Bernabé ya' ndo' bexa na'anpa xa judio,
le'a bexa wa ndi ya' ndo' bexa judio.
10 Unabtsa bexa gakno besa bexa uban
nak lat be xmen Cristo, ta na uzhe'eb
ndun na' juers.

Pabl uteyo Pedr gezh Antioquía

11 Ná le'a ngol tso'o wa zha na ncho'o
na' gezh Antioquía, le'a Pedr no ulaya' sa
wa. Cha uteyo na' xa le'a xa ndun dub ta
lid le'a nak.
12 Le'a zha ulaya' xa sa wa, le'a xa
ndawno bexa na'anpa xa judio. Ná le'a
zha ulaya' pla be men judio mtu'ub Jacob,
we'e cha yá na'antapa ngawno xa bexa
wa, geal le'a xa mzheb ndo' bexa judio
wa.
13 No stapla bexa judio no gast Bernabé
mbin ta lid le'a nak wa lak ndun Pedr,
mla'a bexa lá ngawnota bexa wa bexa
na'anpa xa judio.
14 Ná le'a gor uní na' le'a bexa wa
na'anpa ndun lak ndab di'izh gealngea
ten Cristo, we'e uteyo na' Pedr ndo' ga'al
iteata bexa wa, ndáp na' ndo' Pedr: “Lu
dub xa judio, ná lu mbin cuent dub
xa na'anpa xa judio. ¿Xte'ema nlad lu
le'a bexa na'anpa xa judio yankea be
costumbr ten bexa judio zha?”

Xte'e wen ya'an be men ndo' Dios

15 Le'a besa nak xa judio gast zha
ngolkata besa, na'anpa nak besa lak nak
bexa na'anpa xa judio, bexa lá nxobgek
ndo' Dios.
16 Ná le'a besa uni'í le'a na'an ton wen
ya'an ndo' Dios tal xa guntsa lak ndab ley
mke'a Moisés. Le'a xa ndi wen ya'an ndo'
Dios tal le'a xa ige' ladna Jesucristo. Ta
we'e le'a besa nge' ladna Cristo, ndontsa

gun Dios wen ya'an besa ndo' xa. Le'a ta wa na'anpa juers ten ta na ndankea besa ley wa, le'a na'an ton wen ya'an ndo' Dios tal xa leytsa wa yankea.

17 Le'a besa nge' ladna Cristo ndontsa wen ya'an besa ndo' Dios. Ncho bexa ndab le'a ta na na'anpa yankea besa ley wa, ta we'e le'a besa ndap ke ndo' Dios. ¿Nsak bega zha le'a Cristo le'a mbin ndap besa ke zha? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak!

18 Le'a na' ndee lá nge'ta ladna ley wa, parea tal le'a na' cha le'akaga ige' ladna-yá stub biaj, le'a na' gapka ke.

19 Le'a cuent ten ley wa le'a na' cuent dub xa ngut, le'a na' ndi nban ndontsa gun na' ta nlad Dios.

20 Le'a ta na ngut Cristo ndo' cruz, le'a ta wa cuent no na' li ngut. Ta we'e yá lá gun na' laktsa ndanbe'e na', le'a na' ndi ndun ta nlad Cristo, xa ncho lado'o na'. Le'a ndo' itea ta'a ndun na' wa le'a na' nge' ladna Xin Dios, xa nkwea' ladna na' no msa'a xa le'aka le'a xa ngut xa sakndo' na'.

21 Le'a na' na'anpa uxelad ta na li msa'a Dios ndo' beuna wa. Tal le'a beuna wen ya'an ndo' Dios juers ten ley wa, le'a ta wa gab le'a ta ngut Cristo wa dub ta na'an xti'in.

3

Dios nsa'a Espíritu ten na ndo' bexa nge' ladna xa

1 ¡Bego xa Galacia, uzhebpa ngud nak lado'o bega! ¿Ton nki'il bega ndontsa lá uxobgek bega ndo' gealngea zha? Le'a na' ndon lnde'e mbidi'izh ndo' bega le'a Jesucristo ngut ndo' cruz sakndo' bega.

2 Nladtsa na' ika'ab bega ndo' dub ta'a inabdi'izh na': ¿Msa'a Dios Espíritu ten na ndo' bega ta na ngwankea bega ley zha, nati ta na mbi'ín bega di'izh ten Cristo cha mbingea ladna bega-yá?

3 ¡Uzhebpa ndidotsa nyakbe'ena bega! Le'a bega mge' ladna Espíritu ten Dios, parea nat ndi nge' ladna bega be ta na nduntsa bega.

4 Sian ndo' be ta juert utid bega, ná le'a bega ndanno ta wa cuent dub ta na'an xti'in. Parea le'a na' ndee lá ndangea ladna le'a ta wa ta na'an xti'in.

5 Le'a Dios le'a msa'a Espíritu ten na ndo' bega nsea ndun xa be uyon lat bega. ¿Nsak bega zha le'a xa li ndun ta wa geal le'a bega nge' ladna ley wa, nati li ndun xa geal le'a bega mbi'ín di'izh ten Cristo cha mbingea ladna bega-yá?

Abraham wen mya'an ndo' Dios

6 Le'a Abraham mge' ladna Dios, ta we'e mbin Dios wen mya'an xa ndo' xa.

7 Le'a bega nsabndo'ka ini'í le'a bexa na nge' ladna Dios, le'a cuent ten Dios le'a bexa wa nak xin Abraham.

8 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, le'a be men na'anpa xa judio wa no wen ya'an ndo' Dios tal le'a bexa ige' ladna Dios, lak ndab Dios di'izh wen ndee ndo' Abraham: "Le'a na' gunti'in lu, ndontsa wen yoo be men itea be nacion nde ndo' gizhliyo."

9 Ta we'e le'a be men na nge' ladna Dios wa le'a Dios gun wen yoo ladna bexa lak mbinno xa Abraham, xa na no mge' ladna Dios.

10 Le'a itea be men na nge' ladna ley mke'a Moisés wa, le'a Dios utsaksi bexa wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Le'a Dios utsaksi iteanak be men na lá ngun iteanak be ta'a nkeani'i ndo' libr ten ley."

11 Na'an ton wen ya'an ndo' Dios juers ten ley wa, lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios: "Le'a bexa wen nak ndo' na', le'a ta na nge' ladna bexa na', ta we'e gap bexa gealnaban."

12 Le'a ley wa na'anpa ndab ige' ladna bexa Dios ndontsa gap xa gealnaban. Ndi ndab-a: "Le'a tal ton uxobgek ndo' idub ley le'a xa gap gealnaban juers ten ta wa."

13 Le'a Cristo ulo'o beuna ndo' ta nibe'e ley utsaksi Dios beuna wa, zha na mla'a xa mbit be men xa ndo' dub ya. Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a: "Le'a tal ton gat ikea ndo' dub ya, le'a ta wa ta ntsaksi Dios xa."

14 Le'a ta na li ngut Cristo Jesús wa, ta we'e no bexa na'anpa xa judio wa wen kwe ndo' Dios, lak ta ndab Dios ndo' Abraham gunka Dios. We'e tal le'a beuna ige' ladna Cristo, le'a Dios usa'a Espíritu ten na ndo' beuna, lak ndab xa usa'aka xa.

15 Bego nak beuna xmen Cristo, uke'a
na' ta ndee dub mod yakbe'ena bega-yá:
Le'a zha na nke'a dub men dub git ndab-a
le'a xa gunka dub ta'a, cha nke'a xa firma
ndo'-yá, we'e yá na'an ton gun gan le'a git
wa lá isu'u, no na'an ton lá yoota gan koo
ni stub di'izh ndo'-yá.
16 Le'a polta le'a Dios ndab usa'a dub
ta'a ndo' Abraham no ndo' dub xa ras ten
Abraham. Le'a di'izh ten Dios na'anpa
ndab usa'a Dios ta'a ndo' bexa ras ten
Abraham lak ncho kwa'ad xa. Le'a-yá ndi
ndab dubtsa xa, le'a xa wa Cristo.
17 Le'a ta ndáp na' wa lnde'e gab: Le'a
Dios ndab ta ugeakapa usa'a xa dub ta'a
ndo' Abraham. We'e le'a dub dap gayo'o
ncho galnti'i li'in tso'o wa le'a Dios msa'a
ley ndo' Moisés. Ta we'e le'a ley wa lá
yoo gan gun le'a ta na ndab Dios ndo'
Abraham wa lá isu'u.
18 Tal le'a Dios usa'a ta ndab xa ndo'
bexa na nxobgektsa ndo' ley wa, le'a ta
wa gab le'a xa na'anpa ga usa'a-yá lak
ndab xa ndo' Abraham. Ná le'a ta ndab
Dios ndo' Abraham usa'a xa wa, le'a ta
wa dub ta ga nsa'a xa.

¿Xti'in ley mke'a Moisés?

19 ¿Nat zha xti'in ley mke'a Moisés wa?
Le'a ley wa msa'a Dios natsa uluu-yá
xta'an be ta lá nsabndo' gun be men, gast
zha ilen xa ras ten Abraham, xa na lika
ndab Dios ilen wa. Le'a be angel ten Dios
msa'a ley wa ndo' Moisés, cha utid xa
di'izh wa ndo' be men.
20 Parea le'a gor na mbidi'izhno Dios
Abraham, le'a xa na'anpa ngunti'in dub
men utid di'izh.
21 ¿Gab beuna zha le'a ke ten ley wa
le'a ta ndab Dios ndo' Abraham wa ta
na'an xti'in? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa
na'anpa li nak! Tal le'a ley wa syo'o gan
usa'a gealnaban, le'a beuna wen ya'an
ndo' Dios tal le'a beuna uxobgek ndo' ley
wa.
22 Parea lak nkeani'i di'izh ten Dios, le'a
itea be men ndencho ndo' be ta ugap
ndun bexa. Le'a nabtsa bexa nge' ladna
Jesucristo ika'a gealnaban na li ndab Dios
usa'aka xa.
23 Le'a besa xa judio zha biseata ige'
ladna besa Cristo, le'a besa ndencho ndo'
ley cuent dub xa nkea litgi'ib, gast zha
ulen Cristo cha mbingea ladna besa xa.
24 Le'a ley wa mla'ach besa no mluu-yá
besa gast zha ulen Cristo, ndontsa ige'
ladna besa Cristo cha li wen ya'an besa
ndo' Dios.
25 Parea le'a besa yá na'antapa nki'in
ley uluu besa, le'a nat le'a besa nge' ladna
Cristo.
26 Nat le'a bego no nak xin Dios, ta na
nge' ladna bega Cristo Jesús.
27 Le'a gor na mbingea ladna bega
Cristo cha utalea' bega, le'a bega myak lak
nak Cristo, cuent ngok bega dub lad kub.
28 Nat le'a ta na nak beuna xmen Cristo
Jesús, le'a itea bega dubtsa nak, guni'i tal
bega xa judio natal bega na'anpa xa judio,
guni'i tal bega ncho ndo' ya'a stubga xa
natal na'anpa li nak bega, guni'i tal bega
xabgi'i natal xagots.
29 Le'a tal bega nak xmen Cristo, we'e
le'a bega nakka xin Abraham, no ika'a
bega ta ndab Dios usa'aka xa ndo' Abra-
ham.

4

1 No gáp na' le'a zha na nsa'a xus dub
me'ed ta ika'a me'ed wa, le'a zha tuzhta
me'ed le'a me'ed cuent dub xa ncho ndo'
stubga men, ná le'a me'ed wa ta ugeaka
le'ala nak xwan itea be ta wa.
2 Ncho be men nla'ach me'ed wa no
nchansu xa cuent ten me'ed, gast zha na
ula'a xus me'ed gunti'in me'ed ta wa.
3 No liga nak ta utid beuna. Le'a zha
bi lá nchando' beuna Cristo le'a beuna
utencho ndo' be ta ncho ndo' gizhliyo
ndee, lak ncho dub me'ed ndo' bexa
nibe'e me'ed.
4 Ná le'a ngol zha nsabndo'-yá, le'a Dios
mtu'ub Xin na, ngok xa medo'o ten dub
xagots, no uyo'o xa ndo' ley wa.
5 Li ndontsa ko'o xa beuna ndencho
ndo' ley, cha yak beuna xin Dios.
6 Nat le'a bega nak xin Dios, ta we'e le'a
Dios mtu'ub Espíritu ten Xin na len lado'o
kadga dub bega. Ta we'e le'a beuna syo'o
gan gab ndo' Dios: “¡Tad, Xus na'!”
7 Le'a bega yá na'antapa ndencho ndo'
ley wa, nat nak bega xin Dios. Le'a ta
na nak bega xin Dios wa, ta we'e ika'aka

bega ta ndab Dios usa'aka xa, geal le'a
bega xmen Cristo.

Pabl nyu'no ladna bexa Galacia

8 Le'a polta zha bi lá nchando' bega Dios
le'a bega utencho ndo' be dios gizhliyo, ta
na'anpa ta ugea nak Dios.
9 Ná nat le'a bega nchando' Dios, natal
mas wen gáp na' le'a Dios le'a nchando'
bega. Ta we'e, ¿xte'e nyach bega ndo' be
ta na'an xti'in wa, ta na na'anpa ndakno
bega, cha le'a-yá inibe'egal ndo' bega zha?
10 Le'a bega bi ndankea pla be wizh no
be mbe'e no be tiemp no be li'in.
11 Le'a na' nyu' ladna ncha'a be ti'in
mbin na' lat bega gak dub ta na'an xti'in.
12 Bega nak beuna xmen Cristo, na'ab
na' ndo' bega gak bega lak nak na',
na'anpa ige' ladna bega ley ten bexa
judio. Maska nak na' xa judio le'a na' yá
na'antapa ncho'o ndo' ley wa, lak polta
na'anpa ncho bega ndo'-yá. Le'a bega
sbe'en utsin nak ndo' na'.
13 Le'a bega uni'íka le'a na' kwea' usak
zha ned mbidi'izh na' di'izh wen ten
Cristo ndo' bega.
14 Parea le'a bega na'anpa uxelad na'
geal ta na li kwea' usak na' wa. Ndi utsin
ngok bega ndo' na' lak utsin gak bega tal
ilen dub angel ten Dios natal ilen Cristo
Jesús.
15 Malay yo'o gan gast igo'o bega ngus-
ndo' bega cha usa'a bega-yá ndo' na'.
¿Parea le'a nat ma ta na li mten ladna
bega wa zha?
16 Nat le'a bega ndakloo ndo' na', geal
le'a na' ndadi'izh ta ugea ndo' bega.
17 Le'a bexa na nlad yankea bega be
costumbr ten bexa judio wa, utsin nak
bexa ndo' bega, parea le'a bexa na'anpa
ta ugea nlad gakno bega. Ndi nladtsa
bexa iteltsa'a beuna, cha isankea bega
tso'o bexa.
18 Utsinka nak-a ukwa'an dub men be ta
wen, parea le'a bega nsabndo' li gun idub
tiemp, na'anpa nabtsa zha ncho'o na' lat
bega.
19 Bego nak cuent xi'ín na', le'a na'
kwea' ncho ladna ke ten bega idub gast
zha yak bega lak nak Cristo.
20 Malayka na' nso' lat bega sa ba',
ndontsa gudi'izh na' ndo' bega stubga
mod, le'a na' ni lá iní xte'e gunbe na' nsea
ta ndun bega wa.

Agar no Sara

21 Le'a bego na nlad yankea ley ten
Moisés wa, ¿lá ini'í bega xta'an ndab
le'aka ley wa zha?
22 Ndab-a le'a Abraham ngop top xin
na. Le'a xna'a dub me'ed wa Agar, dub
xa ndun ti'in ndo' Sara. Le'a xna'a stub
me'ed wa Sara, xagots tenka Abraham.
23 Le'a xin xa ndun ti'in wa ngol laktsa
ndal iteanak be men. Ná le'a xin xagots
ten Abraham wa ngol geal le'a Dios ndab
usa'a dub me'ed ndo' Abraham.
24 Le'a ta ndee wa nluu dub ta'a:
le'a itop xagots wa cuent nak top mod
ndankea be men Dios. Le'a Agar wa nak
cuent ley msa'a Dios ndo' bexa Israel ge'e
Sinaí. Le'a bexa na ndankea ley wa cuent
nak dub xa ndencho ndo' ya'a stubga
men.
25 Le'a nat le'a bexa gezh Jerusalén
cuent nak Agar, geal le'a bexa ndencho
ndo' ley msa'a Dios ge'e Sinaí nde Arabia
wa.
26 Parea ncho stub Jerusalén nde gibe'a,
le'a ta wa cuent nak xna'a iteanak beuna
nak xmen Cristo. Le'a beuna na'antapa
ndencho ndo' ley wa,
27 lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Bten ladna lu, xagots lá yo'o gan ngap xin
na.
Utezhat tant nten ladna lu, xa lá igondo'
gealkwea',
ta nsak bexa zha ndap bexa xin xa.
Le'a lu lá yo'o gan ngap xin lu nat,
parea mas sian xin lu gap lu ndo'
xagots ndap xabgi'i wa nat.

28 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a
beuna nak cuent Isaac xin Sara, lak ndab
Dios usa'a xa kwa'adpa xa ras Abraham.
29 Le'a zha we'e le'a xin Agar xa na li
ngol laktsa ndal be men wa ugap mbinno
xin Sara, xa na li ngol juers ten Espíritu
ten Dios. No liga nak-a nat.
30 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i, ndab
Dios ndo' Abraham: “Ulantu'ub xagots
ndun ti'in wa nsea xin xa, geal le'a xin xa

wa lá ika'a ta nsabndo' ika'a xin xagots
tenka lu ba'."
31 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a
beuna na'anpa nak cuent xin xa ndun
ti'in wa. Le'a beuna ndi nak cuent xin
xagots tenka Abraham wa.

5

Be xmen Cristo na'anpa ndencho ndo' ley

1 Le'a Cristo yá ulo'o beuna ndo' ley
wa, ta we'e ga'altsa ute bega yá na'antapa
yateta bega ndo' ley wa.
2 Bla'ach bega ta ndee, le'a na' Pabl
ndáp le'a tal bega koo be'e bega ndontsa
wen ya'an bega ndo' Dios, le'a cuent ten
bega le'a ta na mbin Cristo wa dub ta
na'an xti'in.
3 Gáp na'-yá stub biaj, le'a itea bego
xabgi'i na li yoo be'e wa, le'a bega wa
juerska gun itea ta ndab ley ten Moisés
wa.
4 Bego na nlad wen ya'an ndo' Dios
ta na ndankea bega ley wa, le'a bega
nteltsa'a no Cristo, no nxelad bega ta na
nkwea' ladna Dios bega.
5 Parea le'a juers ten Espíritu ten Dios
le'a besa uni'í le'a besa wen ya'an ndo'
Dios geal nge' ladna besa Cristo.
6 Le'a tal ton nak xmen Cristo Jesús, le'a
tal xa ncho be'e natal na'an, le'a ta wa
na'anpa le'a nsak. Le'a ta nsak wa ta na
nge' ladna beuna Cristo no nkwea' ladna
beuna be men.
7 Le'a bega yá utsinka ncha'be len nes
ten Cristo. ¿Cha ton mka uxobgekta bega
ndo' gealngea zha?
8 Le'a Dios xa mti bega na'anpa li ngab
gun bega.
9 Le'a lak dub tuzh levadur ndun ns-
abich sian ko'ob arin, no liga le'a dub tuzh
ta lid le'a nak wa utsabgix kwa'ad be men.
10 Le'a na' nge' ladna Cristo le'a bega
na'anpa gunbe'e stub ta'a xa'aga ndo' lak
nke'a na' ndee. Ná le'a Dios utsaksi xa na
li ntsabgix bega, guni'i ton-a.
11 Bega nak beuna xmen Cristo, tal le'a
na' bi uluu le'a be xabgi'i nsabndo' yoo
be'e, we'e le'a bexa judio na'anpa ugap
gunno na'. Le'a na' ndi ndadi'izh ige'
ladna bexa wa Cristo xa ngut ndo' cruz,
ta we'e ndakloo bexa judio ndo' na'.
12 Parea le'a bexa na lba'ata nlad
utsabgix bega wa, ¡malay yabto'og idub
sa nyo'o be'e bexa!
13 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a Dios
le'a utezh bega ndontsa na'anpa kwencho
bega ndo' ley wa. Parea lá nsabndo' gun
bega ta nladtsa bega, ndi bkwea' ladna
bega be ltsa'a bega, no gokno bega bexa.
14 Le'a ta ndee nak xan idub ley ten Dios
wa: "Bkwea' ladna lu be ltsa'a lu lakkata
lu."
15 Bla'ach bega, tal le'a bega inisi no
kuyono bega le'aka be ltsa'a bega, le'a
bega iteltsa'abe.

Bexa ndun lak nlad na no bexa ndun ta nlad Espíritu ten Dios

16 Ta we'e gáp na' usea bega lak nlad
Espíritu ten Dios, cha li na'anpa ukwa'an
bega be ta nladtsa bega.
17 Le'a be ta nlad be men wa na'anpa
nak ta nlad Espíritu, le'a ta na nlad
Espíritu wa na'anpa nak lak ta nlad be
men. Le'a itop ná wa xa'aga nak, ta we'e
lá isu'u bega gun bega be ta wen nlad
bega.
18 Parea tal le'a bega nxobgek ndo'
Espíritu ten Dios, le'a bega yá na'antapa
ndencho ndo' ley wa.
19 Uni'íka beuna xte'e nak bexa ndun
ta nladtsa na: le'a bexa ngal dub xa
na'anpa xa ten xa, no bexa nab ngal
stubga men, no ndun xa be ta bzhi'ik, no
ugap ndanbe'e xa ndo' stub xa,
20 no ndankea xa be dios gizhliyo, no
ndun xa ta bruj, no nxee ladna xa ndo'
be men, no nkwa'an xa uyo, no nsa'ab
ladna xa ta ndap stubga xa, no ugi'i xa, no
nlad xa gak xa dub xa nsak ndo' be men,
no lá nlad xa gun xa be ta'a lak ndun be
ltsa'a xa, no nlad xa le'atsa xa inibe'e dub
xkwa'a men.
21 No ndaklono xa be men ndap ta'a, no
ndut xa men, no ndun xa gealgu, no ndal
ladna xa be gast ndo' gizhliyo ndee, no
ndun xa sianta be ta ugap ltsa'a be ta ndee
wa. Le'a na' gáp ndo' bega lakka ndápka
na' wa, le'a bexa ndun be ta li nak wa
na'anpa ilaya' sa nibe'e Dios.

22 Parea tal ton uxobgek ndo' Espíritu
ten Dios, le'a xa wa nkwea' ladna be men,
no nten ladna xa, no wen ncho xa lat be
men, no nxik xa tal be men xela ndanno
xa, no ndakno xa stubga men, no wen
ndun xa ndo' be men, no na'anpa ukwi'in
nak xa,
23 no bcha'an nak xa, no nsensa'ab xa
xa ndo' ta ugap. Le'a ndo' itea be ta ndee
wa na'anpa nibe'e ni dub ley.
24 Ná le'a beuna nak xmen Cristo yá
mla'a beuna be ta ugap ngok beuna nsea
be ta mlad beuna. Le'a ta wa cuent mke'a
beuna be ta ugap wa ndo' cruz.
25 Le'a Espíritu ten Dios msa'a gealna-
ban ndo' beuna, ta we'e le'a beuna nsab-
ndo' ikesea lak nlad Espíritu wa.
26 Lá gak beuna zhin, no lá gun beuna
dub ta'a gakloo stub xa, no na'anpa
gaklono beuna stub xa ndap ta'a.

6

Nsabndo' gakno beuna be ltsa'a beuna

1 Bega nak beuna xmen Cristo, tal ncho
dub bega nda'iga'a ndun dub ta ugap,
le'a bego na nxobgek ndo' Espíritu wa
nsabndo' gakno xa yach xa wats Dios,
parea utsintsa gokno bega xa. No bla'ach
bega le'aka bega ndontsa na'anpa no bega
gaila' ndo' ta ugap wa.
2 Gokno bega be ltsa'a bega zha na
kwea' nsatid bexa, le'a ta wa ta nibe'e
Cristo.
3 Le'a tal ton ndanbe'e le'a mas nsak,
ná xa na'anpa xa nsak, le'a xa nkwi'inno
le'aka le'a na.
4 Le'a kadga dub bega nsabndo' iwi'i
ná xte'e nak ta ndunka bega, we'e itenno
ladna bega be ta wen ndun bega, na'anpa
iwi'i bega ndo' ta ndun be ltsa'a bega cha
izhinna bega.
5 Le'a kadga dub men nsabndo' ula'ach
le'aka ta ndun xa.
6 Le'a tal ton ntsid di'izh ten Dios
nsabndo' gakno bexa na nluu-yá.
7 Utsin binbe'e bega le'a na'an ton gun
gan ukwi'inno Dios. Le'a ta na ndas dub
men ta we'ekaga ntele'e xa.
8 Le'a bexa na ndun be ta ugap ta
nladtsa xa, le'a xa wa ini'í dub gealkwea'
nunk lá idub. Ná le'a bexa na nxobgek
ndo' Espíritu ten Dios, le'a Espíritu wa
usa'a dub gealnaban nunk lá idub ndo'
bexa wa.
9 Lá izhanna bega gun bega ta wen,
le'a tal beuna lá gach ladna le'a gal zha
le'a beuna ika'a dub ta usa'a Dios, lak
nkanle'e dub men ta ngos le'aka xa.
10 Ta we'e le'a itea be ta utsin syo'o
gan gunno beuna stub men, le'a beuna
li nsabndo' gun; parea mas nsabndo'
gakno beuna be ltsa'a na nak beuna xmen
Cristo.

Pabl nten ladna ndadi'izh cuent ten Cristo

11 Bwi'i bega xte'eta be letr ubi'i ndee
nke'a na'-yá ya'a na' ndo' git ndee.
12 Le'a bexa na nlad wen ya'an ndo'
be men wa ndab le'a bega nsabndo' yoo
be'e. Le'a bexa uni'í le'a tal ulu'u bexa
le'a Cristo ngut ndo' cruz ndontsa yu'u ke
ten be men, le'a bexa judio ugap gunno
bexa.
13 Le'aka bexa li nyo'o be'e wa na'anpa
ndun itea ta ndab ley ten Moisés. Parea
nlad bexa no bega yoo be'e, ndontsa
izhinna bexa ndo' men le'a bega noka
uyo'o be'e.
14 Ná le'a na' ndee na'anpa izhinnona
ta ndun na'. Dubtsa ta'a nzhinnona na',
le'a ta wa ta ngut Jesucristo Xa Nibe'e wa
ndo' cruz sakndo' beuna. Le'a cuent ten
na' le'a be ta gizhliyo yá na'anta xti'in, no
cuent ten be men gizhliyo le'a ta ndun na'
ndee wa ta na'an xti'in.
15 Le'a beuna nak xmen Cristo Jesús, tal
le'a beuna yoo be'e natal na'an, le'a ta wa
na'anpa le'a nsakbe. Le'a ta nsak wa ta
na ndap beuna dub gealnaban kub ndo'
Dios.
16 Le'a itea bexa na ndun lak nke'a na'
ndo' git ndee, le'a xa wa ta ugeaka nak
xmen Dios. Le'a Dios ndun wen yoo ladna
bexa nsea nkwea' ladna Dios bexa.
17 Le'a nat idub ndo' ndee, yá na'antapa
gun bega ta lá isak lad na', geal le'a na'
no'o be ngip las na', ta na nluu le'a na'
ndun ti'in ten Jesús Xa Nibe'e.

Ta lult mke'a Pabl ndo' bexa

18 Bego nak beuna xmen Cristo, na'ab
na' ndo' Jesucristo Xa Nibe'e wa le'a xa
mas uzhe'eb utsin gunno bega. Lika
gak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Éfeso

Le'a Éfeso dub gezh nde to'o nitsdo'o, sa nat nibe'e nacion Turquía. Le'a Hechos 18 nsea 19 ndab le'a Pabl ngwa'yadi'izh di'izh ten Jesús ndo' be men sa wa. Le'a Pabl mke'a git ndee ndo' bexa gezh Éfeso zha na nkeanyaw xa nit len gezh Roma. No schon git mke'a xa zha wa, le'a ta wa Filipenses, Colosenses nsea Filemón. Le'a git Efesios nkeani'i be gealngea mas uzhe'eb nak cuent ten bexa nak xmen Cristo no xte'e uzhe'eb ta wen ndanno Dios bexa wa. Le'a tol git ndee nluu ta wen nya'an be xmen Cristo ndo' Dios. Le'a ta na li nak bexa wa dub ta lá yoo gan izhe'a, tal le'a xa uzhe'eb nge' ladna Dios natal ndidotsa. Le'a stol git ndee nluu le'a ta na li nak ta uzhe'eb wen wa, le'a be xmen Cristo nsabndo' gun ta nsak ladna Dios. Le'a capítulo 6 nkeani'i xte'e utsakndo' be xmen Cristo ndo' be juers ten ta ugap.

Pabl nidi'izh ndo' be xmen Cristo bexa gezh Éfeso

1 Le'a na' ndee Pabl, xa mtu'ub Dios gun
na' ti'in ten Jesucristo. Nke'a na' git ndee
ndo' bego ndencho Éfeso ba', bego umbi'i
nak lado'o na ndo' Dios, no nge'ka ladna
bega Cristo Jesús.
2 Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo'
Jesucristo Xwan beuna utsin gak bexa
ndo' bega no gun bexa wen yoo ladna
bega.

Ta wen nsa'a Dios ndo' be xmen Cristo

3 Usa'a beuna xno ndo' Dios Xus Je-
sucristo Xwan beuna, le'a xa uzhebpa
ndakno beuna, nsa'a xa be ta wen ten
xa ta ncho gibe'a, ta na nak beuna xmen
Cristo.
4 Le'a zha biseata gaknde'e gizhliyo le'a
Dios mti beuna, ndontsa umbi'i gak beuna
ndo' Dios, ni dub ke lá gap beuna.
5 Le'a ta na nkwea' ladna Dios beuna,
ta we'e mbinbe'e xa mtu'ub xa Jesucristo
ndontsa yak beuna xin xa. Le'a ta wa
ta mbin Dios tiemp polta lak nsak ladna
xa-yá.
6 Ta we'e gab beuna le'a Dios uzhe'eb
dub xa wen, le'a xa uzhe'eb wen ndanno
beuna nak xmen Cristo, xa na le'a Dios
nkwea' ladna.
7 Le'a Jesucristo ulo'o beuna ndo' ta
ugap, cha mtsu'u xa be ke ten beuna juers
ten ta mtsi'i xa ten, gor na ngut xa ndo'
cruz. ¡Le'a ta wa dub ta uzhebpa wen
mbinno Dios beuna!
8 No uzhebpa msa'a Dios ta ndák beuna
no ta nyakbe'ena beuna lak nak xa.
9 No msa'a xa ta ngondo' beuna dub ta
uga'ach, ta mbinbe'e xa gun xa juers ten
Jesucristo.
10 Le'a ta wa ta gun Dios zha nsabndo'ka
li gun xa. Gal zha wa le'a Dios yunjunt
itea be ta'a ndo' ya'a Cristo, lak be ta ncho
gibe'a no be ta ncho ndo' gizhliyo.
11 Le'a ta na nak beuna xmen Cristo,
le'a Dios mti beuna ika'a beuna ta ndab
xa usa'a xa. Le'a ta wa ta mbinbe'e Dios,
xa na ndun itea ta na na' xa wenka nak.
12 We'e le'a besa xa nak xa judio ngok
besa xa ned mge' ladna Cristo, ndontsa
gab besa le'a xa uzhebpa xa juert.
13 No liga le'a bego mbi'ín di'izh geal-
ngea ten Cristo, di'izh wen nsa'a gealna-
ban kub wa, cha mbingea ladna bega
Cristo. We'e le'a Dios cha msa'a Espíritu
ten xa ndo' bega, lakka ndab xa gun xa.
14 Le'a Espíritu wa dub sein, ta nluu
le'a Dios sa'aka ta ika'a beuna, gal gor
na mxa'akla Dios beuna ndo' be ta ugap.
Ta we'e nsabndo' gab beuna le'a Dios
uzhe'eb dub xa wen nak.

Pabl unab gakno Dios be xmen Cristo

15 Le'a na' ndee mbín xte'e nge' ladna
bega Jesús Xwan beuna no xte'e nkwea'
ladna bega itea be xmen Dios. Le'a ta na
li wen ndun bega wa,
16 le'a na' gab ge'al nsa xno ndo' Dios
cuent ten bega, no na'ab na' ndo' Dios
gakno Dios bega.
17 Le'a Dios xa ndon le'a si'il nak, no nak
xa Xus Jesucristo Xwan beuna. Ta we'e
na'ab na' ndo' xa gak bega dub xa ndák
nsea dub xa nyakbe'ena xte'e nak Dios.
18 No gun Dios yakbe'ena bega ta na mti
Dios bega ndontsa gal uso' bega ta usa'a

xa. We'e cha ini'í bega be ta uzhebpa chul
usa'a Dios gal uso' beuna nak xmen xa.
19 No nlad na' ini'í bega xte'e uzhe'eb
si'il nak juers ten Dios, ta na ndakno xa
beuna ndangea ladna Cristo. Le'a ta wa
le'aka juers ten Dios,
20 ta mxiste Cristo ndo' gealgut, cha
myatsob xa gibe'a wats Dios lad ga'al.
21 Mbin Dios le'a Cristo mas juert ndo'
iteanak bexa ndap juers tal espíritu-yá
natal men-a, tal nibe'e bexa nat natal tlaw
inibe'e bexa.
22 Le'a Dios le'a mte itea be ta'a xan
ndats Cristo inibe'e xa-yá. No mso' xa
Cristo nibe'e xa ndo' beuna nak xmen xa.
23 Le'a beuna nak xmen Cristo nak
cuent ya'a xa nsea xo'o xa. Le'a lak
uzhe'eb nsa'a xa juers ndo' beuna, le'a
juers ten xa ncho itea lad ndo' gizhliyo
no gibe'a.

2

Dios nsa'a gealnaban ndo' bexa nge' ladna Cristo

1 No ndo' bego msa'a Dios gealnaban,
zha bi nak bega cuent dub xa ngut, zha
ndun bega ta ugap no ndap bega ke ndo'
Dios.
2 Le'a tiemp we'e le'a bega utesea ndo'
ta ugap lak ndesea be men ndo' gizhliyo.
Mbin bega lak nlad maxu'u, xa nibe'e
ndo' be mbi bxin no nki'il xa be men lá
uxobgek bexa ndo' Dios.
3 Le'a polta le'a itea beuna li ute-
sea, mbin beuna ta nladtsa beuna laktsa
mbinbe'e beuna no laktsa ngol ladna
beuna. Ta we'e le'a Dios ndi'izh utsaksi
beuna lak ntsaksi xa itea be men ugap
nak.
4 Ná le'a Dios uzhebpa mlats ladna be-
una, no uzhe'eb mkwea' ladna xa beuna.
5 Ta we'e lak msa'a xa gealnaban ndo'
Cristo, le'a xa no ndo' beuna msa'a-yá,
zha na bi nak beuna cuent dub xa ngut
ndo' Dios, ke ten be ta ugap ndun beuna.
Le'a Dios nkwea' ladna beuna, ta we'etsa
li msa'a xa gealnaban ndo' beuna.
6 No lak mxiste Dios Cristo, le'a xa no
beuna mxiste, no msa'a xa sa isob beuna
wats Cristo gibe'a.
7 We'e uluu Dios gal tiemp ilen wa xte'e
ta uzhe'eb nkwea' ladna xa beuna no
xte'e ta wen nak xa ndo' beuna nak xmen
Cristo Jesús.
8 Le'a Dios uzhe'eb nkwea' ladna bega,
ta we'e msa'a Dios gealnaban kub ndo'
bega gor na mge' ladna bega Cristo. Le'a
ta wa na'anpa juers ten bega, le'a ta wa
ndi ta ga msa'a Dios ndo' bega.
9 Ta we'e na'anpa izhinnona bega ta wa,
le'a-yá na'anpa dub ta wen mbin bega.
10 Le'a Dios mbinde'e beuna no msa'a
xa gealnaban kub ndo' beuna nak xmen
Cristo Jesús, ndontsa ikesea beuna ndo'
sbe'en be ta wen, lakka mbinbe'e Dios
tiemp polta li gun beuna nat.

Dubtsa nak itea bexa nak xmen Cristo

11 Le'a bego bexa na'anpa xa Israel, lá
yalad bega le'a tiemp polta le'a bexa Israel
mzhinna le'a bexa ncho be'e las bexa,
ndab bexa le'a bega bexa na'anpa ncho
be'e.
12 Le'a zha we'e le'a bega lá nchando'
Cristo, no na'anpa nak bega xmen Dios
lak nak bexa Israel. Ta we'e na'anpa
ndi'izh ika'a bega ta ndab Dios usa'a xa
ndo' be xmen xa. Le'a bega ncho ndo'
gizhliyo ndee, ná ni lá nkenkea' bega
gakno Dios bega ni dub ta wen, no ni lá
nchando' bega Dios.
13 Le'a polta le'a bega sit nak wats Dios,
ná nat le'a bega dubtsa nak nsea Cristo
Jesús no ubiila bega wats Dios ta na ngut
Cristo ndo' cruz, mtsi'i xa ten wa.
14 Le'a Cristo mbin gan le'a besa xa
judio wen nchono bego xa na'anpa xa
judio. Mbin xa gan le'a itea beuna dubtsa
nak, cuent mlate xa dub muro ncho tlaw
itop xkwa'a beuna wa.
15 Le'a xa mnitndo' be ley ten bexa
judio, be ta unibe'e Dios gun bexa wa,
ndontsa dubtsa yak beuna nak be xmen
xa, yá na'antapa gak beuna top xkwa'a
men.
16 Le'a ta na ngut Cristo ndo' cruz, le'a
itea beuna dubtsa nak, no wen nya'an
beuna ndo' Dios. Yá na'antapa gakloo dub
xkwa'a men ndo' stub xkwa'aga bexa.
17 Le'a Cristo mbi'id yadi'izh di'izh wen
ná xte'e wen ya'an be men ndo' Dios, le'a
bego bexa sit nak wats Dios, no besa xa
judio bexa gax nak wats Dios.

18 Le'a juers ten ta mbin Cristo wa le'a
besa xa judio no bexa na'anpa xa judio
ndap beuna dubtsa Espíritu ten Dios, no
syo'o gan ibii beuna wats Tad Dios.
19 Nat le'a bega yá na'antapa sit nak
wats Dios, no na'antapa nak bega dub
xkwa'a men xa'aga. Nat le'a bega no nak
xmen Dios, no xin Dios nak bega.
20 Le'a beuna nak be xmen Dios nak
cuent dub ni'i mbinde'e Dios. Le'a ta nak
xan ni'i wa, le'a ta wa bexa mtu'ub Dios
gun bexa ti'in ten xa no bexa mbidi'izh
sakndo' Dios. Le'a Jesucristo le'a nak ge'
ned nbexan xan ni'i wa.
21 Lak le'a dub ge' ned wa ndun masis
nak idub ni'i, no liga le'a Jesucristo ndun
le'a be xmen xa dubtsa nak no nsayak
kwa'ad bexa, gak bexa cuent dub ni'i
umbi'i ten Dios.
22 Nat le'a bega no dubtsa nak nsea itea
be xmen xa, nak beuna cuent dub ni'i sa
ncho Espíritu ten Dios.

3

Pabl ngwa' ndo' bexa na'anpa xa judio

1 Ta we'e le'a na' Pabl nkea litgi'ib ndee
ta na ndadi'izh na' di'izh wen ten Cristo
Jesús ndo' bego, bexa na'anpa xa judio.
2 Le'a na' uní le'a bega mbi'ínla xte'e
msa'a Dios ti'in ndun na' ndee ta gakno
na' bega.
3 Le'a Dios mluu ndo' na' dub ta uga'ach
ten xa, lak mke'ala na' ndido ta wa ndo'
bega.
4 Le'a tal bega go'ol ta wa, we'e
yakbe'ena bega plo nchando' na' ta
uga'ach ten Cristo wa.
5 Le'a polta le'a Dios na'anpa uluu ta
uga'ach wa ndo' ni dub men, ná le'a nat
le'a Espíritu ten Dios nluu-yá ndo' be
apostol no ndo' be profet.
6 Le'a ta ndee ta uga'ach wa: le'a
bexa na'anpa xa judio no gal uso' be ta
wen ndab Dios gal uso'ka bexa judio, no
dubtsa yak bexa nsea bexa judio, tal le'a
bexa gungea ladna di'izh wen ten Cristo
Jesús.
7 Le'a Dios utsin mbinno na', msa'a xa
ta ndadi'izh na' di'izh wen ten xa wa, no
nsa'a xa juers li ndun na'.
8 Le'a na' ndee ndon le'a lá nsak lat
itea be xmen Dios. Ná le'a Dios mti
na' gaa na' ndo' bexa na'anpa xa judio
wa, gudi'izh na' di'izh wen ná xte'e usa'a
Cristo uzhe'eb be ta wen ndo' bexa, dub
ta lá yoo gan yakbe'ena beuna.
9 No ndab Dios gudi'izh na' ndo' itea be
men xte'e ndun Dios ta uga'ach mbinbe'e
xa wa. Le'a Dios xa mbinde'e iteanak be
ta'a, mbinbe'e ta wa gast zha utexanta
gizhliyo.
10 Le'a Dios li mchealte iteanak be xmen
xa, ndontsa ini'í be angel no be espíritu
nibe'e wa le'a Dios uzhebpa ndák itea be
ta'a.
11 Li mbin Dios lak ulo ladna xa polta,
ta na nat mbin Cristo Jesús Xwan beuna
cumplir.
12 Le'a ta na nge' ladna beuna Cristo wa
le'a beuna na'anpa izheb ibii beuna wats
Dios, no uni'íka beuna le'a xa so'ónka ta
inab beuna ndo' xa.
13 Ta we'e na'ab na' ndo' bega lá gach
ladna bega maska nsati'id na' be gealk-
wea' ndee ke na ndadi'izh na' di'izh ten
Cristo ndo' bega. Ndi bten ladna bega le'a
ta na nsati'id na' wa ta gaknoka bega.

Uzhebpa nkwea' ladna Cristo be men

14 Le'a ke ten iteanak be ta wen nsa'a
Dios wa, le'a na' nsaxib ndo' Dios Xus
Jesucristo Xwan beuna,
15 xa le'a nak Xus iteanak xkwa'a be
men, bexa ncho gibe'a no bexa ncho ndo'
gizhliyo ndee.
16 Na'ab na' ndo' Dios le'a Espíritu ten
xa gun juert gak lado'o bega, lak nsa'a xa
sian be ta uzhebpa wen ndo' be xmen xa.
17 We'e le'a Cristo yoo len lado'o bego
na nge' ladna xa, no ndo' itea be ta ndun
bega ikwea' ladna bega be ltsa'a bega
nsea yankea bega Dios.
18 No yakbe'ena itea bega nak beuna
xmen Cristo ba' ná plo uxen no ko'ol no
wat no ga'ap nak ta uzhe'eb nkwea' ladna
Cristo beuna.
19 Le'a na'an ton yoo gan yakbe'ena
idub ta na nkwea' ladna Cristo beuna.
Ná le'a na' na'ab ndo' Dios le'a bega mas
igondo' ta wa ndontsa gak bega lak nak
Dios.
20 Le'a Dios ndap juers gun xa itea be
ta'a mas uzhe'eb ndo' lak inab beuna ndo'

xa no lak yakbe'ena beuna. Le'a juers ten Dios wa le'aka juers ncho len lado'o beuna.
21 ¡Idub tiemp gab beuna le'a Dios uzhe'eb dub Dios si'il, geal ta wen ndun be xmen xa no Cristo Jesús! Lika nak-a.

4

Dubtsa Espíritu ten Dios no'o be xmen Cristo

1 Le'a na' nkea litgi'ib ndee ke na ndun na' ti'in ten Cristo. Nat ndáp na' ndo' bega utsin bin bega lak nsabndo'-yá, le'a Dios le'a mti bega.
2 Bcha'an gok bega no lá gunbe'e bega le'a bega mas nsak ndo' be ltsa'a bega. Bxik bega ndo' bexa, ta na nkwea' ladna bega bexa.
3 Le'a Espíritu ten Dios myunno bega dubtsa xkwa'a be men. Ta we'e utsin gak bega ndo' be ltsa'a bega, ndontsa na'anpa iteltsa'a bega.
4 Le'a beuna nak xmen Cristo dubtsa nak beuna, no dubtsa Espíritu ncho lado'o beuna, no dubtsa mti Dios beuna nkenkea' beuna gal uso' beuna ta usa'a Dios.
5 No dubtsa xa nak Xwan beuna, nsea dubtsa xa nge' ladna beuna, nsea dubtsa ntalea' beuna ta na nak beuna xmen Cristo.
6 No dubtsa Dios Xus itea beuna, xa na le'a nibe'e itea beuna, no nso' xa wats itea beuna, no ncho xa len lado'o itea beuna.
7 Ná le'a lak nlad Cristo le'a xa msa'a juers ndo' kadga dub beuna gun beuna dub ti'in ten xa.
8 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab:

Le'a gor na mkea xa ga'ap,
le'a xa mbi'i bexa na mbin xa gan ndo' na.
No msa'a xa be ta wen ndo' be men.

9 Le'a ta na ndab “mkea xa ga'ap” wa, ¿lid gab ta wa zha le'a xa ned ula' sa mas wat ndo' gizhliyo?
10 Le'a Cristo xa na ula' ndo' gizhliyo wa le'aka xa mkea sa mas ga'ap ndo' gibe'a ba', ndontsa yoo xa itea lad guni'i pa-yá.
11 Le'a Cristo le'aka msa'a juers ndo' pla bexa gak apostol gun ti'in ten xa, no pla bexa gudi'izh sakndo' Dios, no pla bexa gudi'izh di'izh wen ten Cristo, no pla bexa gak pastor yansu be xmen xa, no stapla bexa gak mech uluu di'izh ten xa.
12 Ta we'e nsu'u beuna gun beuna ti'in ten xa, ta ndakno beuna be ltsa'a beuna nak xmen Cristo,
13 gast gal zha na dubtsa ige' ladna beuna Cristo no dubtsa igondo' beuna Xin Dios. Le'a zha wa le'a beuna ga'al gak ndo' Dios, lakta nak Cristo.
14 Le'a beuna yá lá gakta lak nak dub me'ed ndanbe'e dub ta'a cha tso'o wa stubga ta'a. Na'anpa ula'a beuna ukwi'inno be men beuna, bexa ndadi'izh cuent uzhe'eb ta wen, parea le'a ta wa na'anpa le'a nak.
15 Ndi sbe'en gealngea gudi'izh beuna no ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna, ndontsa mas isayak beuna lak nak Cristo, xa nibe'e ten iteanak beuna nak xmen xa.
16 Le'a Cristo ndun le'a iteanak be xmen xa dubtsa nak, no ndakno xa gun beuna ti'in lak nsabndo' gun kadga dub beuna, ndontsa juert gak beuna no mas ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna.

Xte'e nsabndo' yoo bexa nak xmen Cristo

17 Le'a ta ndee ndáp na' no nibe'e na' ndo' bega sakndo' Cristo: yá lá gakta bega lak nak be men lá nchando' Dios, le'a bexa ndesea ndo' be ta na'an xti'in laktsa ndanbe'e bexa.
18 Lá nyakbe'ena bexa xte'e nak Dios no ngud nak lado'o bexa. Ta we'e sit nak bexa wats Dios, le'a bexa lá ini'í ti ndencho bexa ndo' be ta ugap.
19 Le'a bexa wa yá lá ndonota ladna be ta ugap ndun xa. Ndi ndun bexa sbe'en ta ugap ta ndaltsa ladna bexa, no nkwa'an bexa mas sianta be ta bzhi'ik li gun bexa.
20 Ná le'a bexa na mluu di'izh ten Cristo ndo' bega wa na'anpa ngab li gak bega.
21 Le'a na' uní le'a bega mbi'ínla di'izh ten Cristo no nchando'la bega gealngea ten Jesús.
22 Ta we'e lá gakta bega be ta ngok bega polta, zha biseata yak bega xmen Cristo. Yá lá gunta bega laktsa nlad bega, ta nsak bega ta wen ná le'a ta wa ndi ta ugap.

23 Ndi bla'a bega uche'a Espíritu ten
Dios ta ncho lado'o bega no ta ndanbe'e
bega.
24 Cha gok bega cuent dub men kub
lak nlad Dios gak bega: umbi'i gak lado'o
bega no ga'al gak bega ndo' Dios lak ndab
gealngea ten Dios.
25 Ta we'e bla'a bega be gealkwi'in, ndi
bidi'izh bega sbe'en ta ugea ndo' be ltsa'a
bega, geal le'a itea beuna dubtsa xkwa'a
men nak.
26 Tal le'a bega gakloo ndo' dub men,
na'anpa gunno bega xa dub ta lid le'a nak.
Ndi byalad bega ta ndakloo bega wa bi
le'a wizh wa,
27 ndontsa lá ula'a bega utsabgix
maxu'u bega.
28 Tal ncho bega ndun gealwa'an, yá lá
gunta bega ta wa. Ndi utsin bin bega ti'in
lak nsabndo'-yá, natsa gap bega ta usa'a
bega ndo' bexa nki'in-a.
29 Ni dub ta usalad lá gudi'izh bega. Ndi
sbe'en ta utsin bidi'izh bega, ta na sakno
xa na go'ón-a.
30 Lá gun bega ta ndun uban yoo ladna
Espíritu ten Dios. Le'a Espíritu wa cuent
dub sein, ta nluu le'a beuna xinka Dios, no
gal wizh ko'o xa beuna ndo' be ta ugap.
31 Bla'a bega ta nxee ladna bega, no ta
ndakloo bega, no ta ugi'ige'a bega, no ta
ugi'i ní'i bega, no ta nisi bega be men,
nsea iteata be ta ugap.
32 Ndi utsin gok bega ndo' be ltsa'a bega,
no bkwea' ladna bega bexa, no binge'
ladna bega ndo' bexa, lak ndange' ladna
Dios ndo' bego nak xmen Cristo.

5

Xte'e nsabndo' ikesea be xin Dios

1 Le'a bega xin Dios no nkwea' ladna xa
bega. Ta we'e bin bega juers gak bega lak
nak Dios.
2 Ndo' itea be ta ndun bega bkwea'
ladna bega be men, lak nkwea' ladna
Cristo beuna no msa'a xa le'aka le'a
xa ngut sakndo' beuna, cuent dub xnab
uzhebpa nsak ladna Dios.
3 Le'a bega nak be men umbi'i ten Dios,
ta we'e ni dub be ta ndee lá nsabndo' yoo
lat bega: lá ugal bega dub xagots na'anpa
xagots ten bega, no lá gun bega be ta ugap
ltsa'a ta wa, no lá isa'ab ladna bega be ta
ndap stubga men.
4 No lá gudi'izh bega be ta ugap nak no
be ta na'an xti'in no be ta bzhi'ik, le'a be
ta wa na'anpa nsabndo'. Mas utsin ndi
bsa'a bega xno ndo' Dios be ta ndun Dios.
5 Le'a bega uni'íka le'a bexa ngal dub
xagots na'anpa xagots ten xa no bexa
ndun be ta bzhi'ik ltsa'a ta wa, le'a bexa
wa na'anpa yate sa nibe'e Cristo no Dios.
No bexa sbe'en nlad mas sian ta'a gap lá
yate sa nibe'e Dios, le'a xa wa lá ndankea
Dios le'a xa ndi ndankea be ta ndap xa
wa.
6 Lá ula'a bega uki'il stubga men bega
gun bega be ta ugap wa, le'a Dios utsaksi
bexa na lá nxobgek ndo' xa.
7 Lá uchealtsa'a bega bexa li nak wa.
8 Le'a polta le'a bega ngok bexa ndesea
cuent sa ukaw. Ná nat le'a bega ndi
ndesea ndo' xe'a ten Dios, ta na nak bega
xin Dios. Ta we'e gok bega lak nak dub
xa nkesea ndo' xe'a.
9 Le'a tal ton nkesea ndo' xe'a ten Dios,
le'a xa wa nkwea' ladna be men, no utsin
nak xa, no gealngea ndadi'izh xa.
10 Bin bega juers gun bega be ta isak
ladna Dios.
11 No lá gun bega be ta na'an xti'in lak
ndun bexa nde sa ukaw. Ndi gud bega
ndo' bexa le'a ta ndun bexa wa na'anpa
le'a nak,
12 le'a be ta xga'ach ndun bexa wa dub
ta udalad gudi'izh beuna.
13 Ná le'a sa ncho xe'a le'a itea be ta
ugap ndun bexa wa cha nluu, le'a ndo'
xe'a ten Dios nluu iteanak be ta'a.
14 Ta we'e lnde'e ndab be men:

Utsin binbe'e, lu nak cuent dub xa naxy-
ats.
No lá gakta lu cuent dub xa ngut,
le'a Cristo usa'a xe'a ten na ndo' lu.

15 Ta we'e uzhebpa bla'ach bega xte'e
gak bega. Lá gak bega lak dub xa lá
nsakyo'ón di'izh, ndi gok bega dub xa
utsin ndanbe'e.
16 Itea gor sbe'en ta wen gun bega, le'a
tiemp ndee uzhebpa ugap nak be men.
17 No lá gak bega dub xa lá nsakyo'ón,
ndi bkwa'an bega xte'e nlad Dios gun
bega.

18 No lá gun bega gealgu, le'a ta wa go'o
bega ndo' sian ta lá nsabndo'. Ndi bla'a
bega le'a Espíritu ten Dios go'o bega ndo'
ta wen.
19 Le'a gor na nyakjunt bega no be ltsa'a
bega, idub ncho ladna bega bilto'o bega
be salmo no be himno no be cant ndo'
Dios.
20 No bsa'a bega xno ndo' Tad Dios
guni'i xta'an nsatid bega, ta na nak beuna
xmen Jesucristo Xwan beuna.

Xte'e nsabndo' gak be xagots ndo' xabgi'i ten na

21 Lak ndap bega mod ndo' Dios, liga
gop bega mod ndo' be ltsa'a bega.
22 Le'a bego be xagots nsabndo'
uxobgek ndo' xabgi'i ten bega, lak
nxobgek bega ndo' Cristo.
23 Le'a be xabgi'i nak xa nibe'e ndo'
xagots ten na lak nibe'e Cristo ndo' be
xmen na, no ngo'o Cristo bexa ndo' be ke
ten bexa.
24 Ta we'e lak nxobgek be xmen Cristo
ndo' xa, no liga nsabndo' uxobgek be
xagots ndo' xabgi'i ten xa.

Xte'e nsabndo' gak be xabgi'i ndo' xagots ten na

25 Le'a bego be xabgi'i, nsabndo' ikwea'
ladna bega xagots ten bega, lak uzhe'eb
nkwea' ladna Cristo beuna nak xmen
xa, gast msa'a xa le'aka le'a xa ngut xa
sakndo' beuna.
26 Li mbin Cristo ndontsa utsambi'i xa
lado'o beuna nsea di'izh ten xa, lak nsat
men dub ta'a no nits.
27 We'e gal gor kwe beuna ndo' Cristo,
le'a beuna uzhebpa chul no umbi'i nak
ndo' Dios, ni lá ndap beuna ni dub ke no
ni dub ta'a lá utsin nak, cuent dub lad
umbi'i ndon lan nak, no ni dub mek na'an
las-a.
28 No liga le'a bego xabgi'i, lak nkwea'
ladna bega le'aka le'a bega, no liga bkwea'
ladna bega xagots ten bega. Le'a tal ton
ikwea' ladna xagots ten na wa, le'a xa wa
noga ikwea' ladna le'aka le'a xa.
29 Le'a na'an ton nxeeno ladna le'aka
le'a na. Le'a xa ndi wen nla'ach le'aka
le'a xa no nkeno xa le'aka xa, lak nla'ach
Cristo be xmen xa,
30 geal le'a itea beuna dubtsa nak nsea
Cristo, cuent nak be'al las xa no tit ten xa.
31 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:
"Ta we'e ula'a xabgi'i xus na nsea xna'a
xa, cha ika'a xa xagots ten xa. Le'a cuent
ten Dios le'a itop xa wa yak dubtsa men."
32 Le'a ta nkeani'i wa bid nyakbe'ena
beuna, parea le'a na' ndáp ta ndee cuent
ten Cristo nsea iteanak beuna nak xmen
xa.
33 Ná le'a ta wa no gab le'a be xabgi'i ns-
abndo' ikwea' ladna xagots ten na lakkata
le'aka xa, no be xagots nsabndo' gap mod
ndo' xabgi'i ten na.

6

Xte'e uxobgek be me'ed no xte'e gun xus be me'ed

1 Nat le'a bego be me'ed no bexa ben,
bxobgek bega ndo' xus bega nsea ndo'
xna'a bega ta na nak bega xmen Cristo.
2 Le'a lat itea be ta'a unibe'e Dios, le'a
ta ndee ta ned ndab Dios wen gunno xa
bexa na li gun wa, ndab-a wankea bega
xus bega nsea xna'a bega,
3 ndontsa wen yoo bega no sian li'in
iban bega ndo' gizhliyo ndee.
4 Le'a bego ndap xin na, lá gun bega ta
gakloo bexa ndo' bega. Ndi utsin binga'al
bega bexa, no bluu bega bexa, no btenxe'a
bega bexa lak nlad Cristo Xwan beuna gak
bexa.

Bexa ndun ti'in ten stubga men

5 Le'a bego na ndun ti'in ten stubga
men, bxobgek bega ndo' xwan ti'in wa,
lak nxobgek bega ndo' Cristo. No gop
bega mod ndo' bexa idub ncho ladna
bega.
6 Utsin bin bega ti'in ten xa idub tiemp,
na'anpa nabtsa gor nso'wi'i xa lak ndun
bexa nlad wen ya'an xa ndo' be mentsa.
Ndi bin bega ti'in ndo' xa idub juers ten
bega lak nlad Dios, cuent dub gor ndun
bega ti'in ndo' Cristo.
7 Bin bega ti'in ndo' bexa wa idub ncho
ladna bega, cuent ndo' Cristo na'anpa
ndo' men wa-yá.
8 Le'a bega uni'í le'a Cristo kix ta wen
ndun itea be men, guni'i tal xa ndun ti'in
ten stubga men natal na'an.
9 Le'a bego na ndap xa ndun ti'in ten
bega, no liga utsin gok bega ndo' bexa

wa. Lá gun bega ta izheb bexa ndo' bega,
geal le'a bega uni'íka le'a dubtsa xa nibe'e
ndo' bego no ndo' bexa wa, le'a ta wa
Cristo xa nsob gibe'a. Le'a xa wa na'anpa
nti be men.

Be ta nsa'a Dios utsakndo' be xmen na

10 Bego nak beuna xmen Cristo, nat
bkwa'an bega ta gun juert gak lado'o
bega, ta usa'a Dios ika'a beuna nak xmen
xa.
11 Binti'in bega itea be ta nsa'a Dios
utsakndo' bega, ndontsa ga'al kwe bega
ndo' be ta nlad maxu'u ukwi'inno bega.
12 Le'a beuna na'anpa ndeyono be men,
le'a beuna ndi ndeyono be mbi bxin
nibe'e. Le'a ta wa be mbi bxin nibe'e
ndo' gizhliyo ukaw ndee, no be mbi bxin
ndesea ndo' mbi.
13 Ta we'e binti'in bega itea be ta nsa'a
Dios utsakndo' bega, ndontsa gun bega
gan zha na ilen be ta ugap. We'e gor
utidla itea be ta ugap wa, le'a bega dubtsa
nso'.
14 ¡Ta we'e dubtsa ute bega! Sbe'en
gealngea bidi'izh bega, le'a ta wa cuent
dub sinch ndanti'in dub soldad. No
sbe'en utsin bin bega, le'a ta wa cuent dub
ble'a gi'ib ntsaw dub soldad lado'o na.
15 No bidi'izh bega di'izh wen ten Cristo
ta ndun wen ya'an be men ndo' Dios, le'a
ta wa cuent nke'a dub soldad ndab na.
16 No mas bge' ladna bega Cristo,
ndontsa lá ukedino maxu'u bega, lak dub
ble'a gi'ib nsén dub soldad ntsaw ndo' be
flech nsob beal'.
17 No btse'a ladna bega le'a Dios msa'a
dub gealnaban kub ika'a beuna, le'a ta wa
cuent dub xo gi'ib ncho gek soldad. No
binti'in bega di'izh ten Dios, ta na msa'a
Espíritu ten Dios, le'a ta wa cuent spad
ten soldad.
18 Bidi'izhno tse'e bega Dios. No unab
bega ndo' Dios lak nluu Espíritu ten Dios
bega. No list ute bega, no ni lá gach ladna
bega, no unab bega gakno Dios itea bexa
nak xmen Cristo.
19 No unab bega ndo' Dios usa'a Dios be
di'izh gudi'izh na', ndontsa na'anpa izheb
na' gudi'izh na' be ta uga'ach ten Dios, le'a
ta wa di'izh wen ten Cristo.
20 Le'a Dios mtu'ub na' gudi'izh na' ta
wa, no ke we'e nkea na' litgi'ib ndee.
Unab bega ndo' Dios gakno xa na' gudi'izh
na' di'izh ten Dios lak nsabndo' gudi'izh
na'-yá, na'anpa izheb na' ndo' be men.

Be ta lult mke'a Pabl

21 Le'a Tíquico amig ten na', xa no nak
xmen Cristo no utsin ndun xa ti'in ten
Dios, le'a xa wa gab ndo' bega xte'e ncho'o
na' no xta'an ndun na'.
22 Le'a na' ntu'ub xa ndo' bega, gudi'izh
xa ná xte'e ncho besa no utenxe'a xa bega
ndontsa na'anpa yu' ladna bega.
23 Nat na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo'
Jesucristo Xwan beuna, gun bexa wen yoo
ladna bega nak xmen Cristo. No usa'a
xa juers mas ikwea' ladna bega be ltsa'a
bega, no mas ige' ladna bega Cristo.
24 No mas uzhe'eb utsin gunno Dios
itea bexa na lá nla'a ta na ndankea bexa
Jesucristo Xwan beuna. Lika gak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Filipos

Le'a Pabl nkea litgi'ib zha na mke'a xa git ndee ndo' be xmen Cristo ndencho gezh Filipos. Le'a be men nla'ach tso'o bexa wa ta na nak bexa xmen Cristo. Ta we'e le'a Pabl mke'a git ndee ndontsa lá gach ladna bexa. Mtenxe'a xa bexa Filipos wa yá lá yu'ta ladna bexa, ndi iten ladna bexa, no gudi'izhno bexa Dios nsea itenno ladna bexa ta nsa'a Dios guni'i xta'an yasea bexa. No msa'a Pabl xno ndo' bexa ta na mtu'ub bexa be ta nki'in Pabl. Mke'a xa git ndee pa msaga'al li'in no gast msagalnti'i li'in tso'o na mkea Jesús gibe'a.

Pabl nidi'izh ndo' bexa nak xmen Cristo gezh Filipos

1 Le'a na' ndee Pabl no ltsa'a na' Timoteo besa ndun ti'in ndo' Jesucristo, nke'a besa git ndee ndo' bego na nchansu be xmen Cristo no ndo' bego ndakno be xmen Cristo no ndo' iteata bego nak xmen Cristo Jesús ndencho gezh Filipos ba'.

2 Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna utsin gak bexa ndo' bega, no gun bexa wen yoo ladna bega.

Pabl unab ndo' Dios gakno bexa Filipos

3 Itea gor na ntse'a lad na' bega, nsa na' xno ndo' Dios ten beuna por bega.

4 No gor na ndadi'izhno na' Dios, le'a na' nten ladna na'ab na' gakno Dios itea bega,

5 geal le'a bega no ndakno mas ngen di'izh wen ten Cristo, gast wizh ned mbingea ladna bega-yá no gast nat.

6 No uníka na' le'a Dios, xa na usaxan ndun ta wen len lado'o bega, le'a xa wa mas ndunta ta wa gast wizh ilen Jesucristo.

7 Wenka li ndunbe'e na' cuent ten bega, geal le'a na' nkwea' ladna bega. Le'a zha na nkea na' litgi'ib no zha na ndadi'izh na' di'izh wen ten Cristo ndo' be men, le'a bega dubtsa nak no na'.

8 Le'a Dios uni'í le'a na' uzhe'eb nkwea' ladna iteanak bega, lak nkwea' ladna Jesucristo beuna.

9 Na'ab na' ndo' Dios le'a Dios gun mas ikwea' ladna bega be ltsa'a bega, no mas igondo' bega Dios, no mas yakbe'ena bega lak nak Dios.

10 We'e ini'í bega xte'e uti bega be ta nlad Dios gun bega, no umbi'i gak lado'o bega ndo' Dios, no ni dub ke lá gap bega zha ilen Cristo.

11 No le'a Jesucristo gun wen gak bega, ndontsa utsin gudi'izh be men cuent ten Dios, gab bexa le'a Dios uzhe'eb dub Dios wen.

Nlad Pabl gun Pabl laktsa nlad Cristo

12 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a na' nlad ini'í bega le'a be gealkwea' nti'id na', le'a ta wa ndun mas ngen di'izh wen ten Cristo,

13 gast itea bexa nla'ach sa ncho xa nibe'e wa no be men xa'aga uni'íka le'a na' nkea litgi'ib ndee ke na ndun na' ti'in ten Cristo.

14 No ta na nkea na' litgi'ib le'a kwa'adpa be xmen Cristo ndencho sa ndee na'anpa nzheb ga'al ndadi'izh bexa gealngea ten Cristo ndo' be men.

15 Ta ugeaka le'a ncho bexa zhin nak, nlad bexa isankea be men tso'o bexa, ta we'e ndadi'izh bexa di'izh ten Cristo. Parea no ncho bexa idub nchoka ladna ndadi'izh-a.

16 Le'a bexa na nlad mas isankea be men tso'o bexa wa, nladtsa bexa mas kwea' yo'o lad na' ke ten ta li ndun bexa. Na'anpa ta ugea nlad bexa gungea ladna be men Cristo.

17 Ná le'a ncho bexa nkwea' ladna na', ta we'e ndadi'izh bexa di'izh ten Cristo. Le'a bexa wa uni'í le'a Dios mso' na' gudi'izh na' di'izh wen ten Cristo.

18 Guni'i xte'e ndadi'izh be men di'izh ten Cristo, tal idub ncho ladna bexa natal na'an, le'a di'izh wa igenka. Ta we'e nten lad na' no mas iten lad na'.

19 Le'a na' uní le'a na' ito'o ndo' be gealkwea' ndee, geal le'a bega li nab ndo' Dios no ndakno Espíritu ten Jesucristo na'.

20 No uníka na' le'a na' na'anpa idono lad na' ta ndun na', ta we'e na'anpa nzheb na' gun na' lak nlad Dios, ndontsa guni'i

tal nban na' natal gat na' le'a ta ndun na'
uluu le'a Jesucristo xa uzhe'eb juert nak.
21 Le'a zha nban na' le'a na' ndun laktsa
nlad Cristo. Ná tal na' gat le'a na' mas
wen yoo ladna.
22 Parea ndalen ncho'o na' ndo' gizhliyo
ndee, le'a na' mas gun ti'in ten Cristo. Ta
we'e le'a na' lá iní xta'an mas nlad na'.
23 Uzhebpa ngan lad na' ndo' itop ta
ndee: ncho zha nlad na' gat na' cha yo'o
na' wats Cristo, le'a ta wa mas uzhebpa
wen cuent ten na'.
24 Ná le'a cuent ten bego mas wen
ncho'ota na' ndo' gizhliyo ndee.
25 Le'a na' uní le'a ta wa lika nak,
ta we'e uní na' le'a na' bi yo'ono bega,
ndontsa gakno na' bega mas iten ladna
bega no mas ige' ladna bega Cristo,
26 no mas usa'a bega xno ndo' Cristo
Jesús, zha na gal ina' na' bega stub biaj.

Nsabndo' ige' ladna beuna Cristo

27 Guni'i xta'an itid na', le'a bega nsab-
ndo' gun lak ndab di'izh wen ten Cristo.
We'e cha tal le'a na' gal ina' bega natal
na'anpa gal na', le'a na' iníka le'a bega
dubtsa nak, ndun bega juers go'ón be men
di'izh ten Cristo.
28 No na'anpa izheb bega ndo' be men
ndakloo ndo' bega ta na nak bega xmen
Cristo. Le'a ta ndun bega wa uluu ndo'
bexa le'a bexa gak perdid, ná le'a bega
gap gealnaban, lak nlad Dios gak-a.
29 Le'a lak nla'a Dios nge' ladna bega
Cristo, no liga nla'a xa ntid bega ndo' be
gealkwea' ta na nak bega xmen Cristo.
30 Le'a bega ncha'tid gealkwea' wa lak
uni'í bega uti'id na'-yá polta, no lak
ndo'ón bega ndalti'id na'-yá nat.

2

Gak beuna lak nak Cristo

1 Le'a bego uni'íka le'a Cristo ndun juert
nak lado'o beuna, no nkwea' ladna xa
beuna ta nlu'uzh xa beuna, no dubtsa
Espíritu ten Dios ncho len lado'o beuna,
no nlats ladna Cristo beuna.
2 Ta we'e bin bega be ta gáp na' ndee,
ndontsa mas iten lad na': lá kuyono bega
be ltsa'a bega, no bkwea' ladna bega bexa,
no dubtsa gok bega, no dubtsa binbe'e
bega.
3 Na'anpa izhinna bega, no ni lá
ukwa'an bega ta gab men le'a bega dub
xa nsak. Ndi xetsa gok bega ndo' be ltsa'a
bega, no binno bega bexa cuent dub xa
mas nsak.
4 Lá ukwa'an bega be ta nladtsa bega,
ndi no bkwa'an bega xte'e gakno bega be
ltsa'a bega.
5 Lnde'e binbe'e bega lak ndanbe'e
Cristo Jesús:

6 Le'a Cristo le'a nak Dios,
parea le'a xa ndi mla'a ta juert nak
xa, lak juert nak Dios.
7 Mla'a xa itea ta ndap xa cha ngok xa dub
men
cuent dub xa ndun ti'in ndo' stubga
xa.
8 Le'a zha na ngok xa men, le'a xa na'anpa
ngunta xa nsak,
ndi mxobgek xa ndo' Dios gast ngut
xa, mbit be men xa ndo' cruz.
9 We'e le'a Dios msa'a sa nsob Cristo sa
ndon le'a nsak.
No mbinno Dios xa wa xa nibe'e ndo'
iteanak be men,
10 ndontsa le'a iteanak be men isaxib ndo'
Jesús,
bexa ncho gibe'a,
no bexa ncho ndo' gizhliyo ndee,
no bexa ncho len gizhliyo.
11 Le'a itea be men igondo'
le'a Jesucristo nakka xa nibe'e ndo'
itea be ta'a.
Gab bexa le'a Tad Dios uzhebpa dub Dios
si'il.

Be xmen Cristo nak cuent xe'a ndo' gizhliyo

12 Bega nak amig ten na', lak mxobgek
bega ndo' na' zha na bi ncho'o na' lat
bega, no nxobgek bega nat na'antapa
ncho'o na' sa ba', no liga bin bega ta wen,
ta uluu le'a Dios ulo'ola bega ndo' be ke
ten bega, no uzhebpa gop bega mod ndo'
Dios.
13 Le'a juers ten Dios le'a bega nlad gun
bega lak nsak ladna xa, no liga ndakno xa
bega gun bega ta wa.
14 Ndo' itea be ta ndun bega, na'anpa
inisi bega be ltsa'a bega, no na'anpa
kuyoto'o bega,

15 ndontsa na'an ton gab le'a bega ndap
ke. Le'a bega ncho ndo' gizhliyo ndee lat
be men ugap, ná le'a bega nak xin Dios
wa nsabndo' umbi'i gak ndo' Dios no gak
bega cuent dub xe'a ndo' gizhliyo ndee.
16 Ga'altsa ute bega no di'izh ten Cristo
ta nsa'a gealnaban, ndontsa gal zha ilen
Cristo le'a na' iten ladna, le'a ti'in mbin
na' lat bega wa ngokti'inka.
17 Le'a ta na nge' ladna bega Dios no
ndun bega ti'in ten Dios nak cuent dub
xnab nsa'a bega ndo' Dios. Tal le'a na'
gat le'a na' no gak cuent dub xnab usa
na' ndo' Dios, parea le'a na' nten ladna
lak nten ladna bega nat.
18 No liga le'a bego nsabndo' iten ladna
lak nten lad na'.

Pabl utu'ub Timoteo no Epafrodito

19 Tal le'a Jesús Xwan beuna ula'a,
le'a na' sken utu'ub Timoteo ndo' bega,
ndontsa mas iten lad na' gor ilen xa gab
xa xte'e nde bega.
20 Le'a nabtsa Timoteo ndanbe'e
lakkata na', le'a xa idub ncho ladna
nyu'no ladna bega.
21 Le'a iteata be men nkwa'an xte'e wen
yoo le'aka le'a xa, na'anpa nkwa'an bexa
ta nsak ladna Cristo Jesús.
22 Ná le'a bega yá uni'íka xte'e wen
ndun Timoteo le'a xa nak cuent dub xi'ín
na', dubtsa ndadi'izh besa di'izh wen ten
Cristo.
23 Ta we'e nlad na' utu'ub na' xa ndo'
bega, zha na inítsa na' ná xte'e iti'id na'
ndo' be ta ndee.
24 No ndangea lad na' le'a Dios ula'a le'a
na' sken gal ina' bega.
25 No nsak na' nsabndo' utu'ub na' no
Epafrodito ndo' bega, le'aka xa mtu'ub
bego gakno na' wa. Le'a xa wa no nak
beuna xmen Cristo no ndunno xa na' ti'in
ten Cristo, lak ndun dub soldad ti'in ndo'
xa nibe'e xa.
26 Le'a xa wa uzhebpa nlad ya'ina'
iteanak bega, no uzhe'eb nyu' ladna xa
geal le'a bega mbi'ín le'a xa kwea' usak.
27 Ta ugeaka le'a xa kwea' usak gast
yamer ngat xa, ná le'a Dios ngokno xa lá
ula'a Dios ngat xa. No li ngokno Dios na'
ndontsa na'anpa mas uban yolad na' tal
le'a xa ngat.
28 Ta we'e le'a na' sken utu'ub xa ndo'
bega, ndontsa zha ini'ígal bega xa le'a
bega iten ladna no na'antapa yu'no lad
na' bega.
29 Le'a gor ilansea' xa, bten ladna bega
no utsin binno bega xa, le'a xa no nak
beuna xmen Dios. Le'a bega nsabndo' gap
mod ndo' bexa na ndun lak ndun xa wa.
30 Le'a xa uzhe'eb ndun ti'in ten Cristo
gast yamer ngat xa. Msa'a xa xa guni'i
mas gat xa, ndontsa gakno xa na' itea be
ta lá yoo gan gakno bega na' wa.

3

Cristotsa nsabndo' ige' ladna beuna

1 Nat le'a bega nak beuna xmen Cristo
wa, bten ladna bega ta na nak bega xmen
xa. Le'a na' na'anpa ne'e ladna nke'a be
ta ndee wa stub biaj, le'a-yá dub ta gakno
bega.
2 Gop bega cuent ndo' bexa ndeseayun
be ta ugap. Le'a bexa ndab le'a be xabgi'i
nsabndo' yoo be'e ndontsa uluu le'a bexa
xmen Dios.
3 Ná le'a ta nluu le'a beuna xmen Dios,
le'a ta wa ta na ndankea beuna Dios
lak ndakno Espíritu ten Dios beuna, no
nten ladna beuna nak beuna xmen Cristo
Jesús, na'anpa nge' ladna beuna ta ndun
beuna ndontsa wen ya'an beuna ndo'
Dios.
4 Parea ncho be ta ndun na' ndee
syo'oka gan ige' lad na'. Tal ncho ton nge'
ladna be ta ndun xa, le'a na' mas syo'o
gan li gun.
5 Ulo bexa be'e na' zha na ncho'o na'
xo'on wizh. No le'a na' xa ras Israel. Le'a
usan gox polta ten na' Benjamín. Le'a na'
xa hebreo, xin bexa hebreo. No ngok na'
xa fariseo, bexa na mas ndankea be ley
ten bexa judio.
6 Uzhe'eb ngwankea na' ley ten besa
xa judio, gast uzhe'eb mtsaksi na' be
xmen Jesús. No na'an ton gab le'a na' lá
uxobgek ndo' ley ten besa xa judio wa.
7 Parea le'a be ta na lita mbinbe'e na'
uzhebpa ta nsak wa, nat uní na' le'a be
ta wa sbe'en ta na'an xti'in nat le'a na'
ndangea ladna Cristo.
8 Le'a itea be ta wa, nat uní na' le'a be ta
wa ta na'anpa nsak. Le'a ta mas nsak wa,
le'a ta wa ta nchando' na' Cristo Jesús, xa

nibe'e na'. Nat mla na' itea be ta cuent
nak gix ngabi beuna wa, ndontsa igondo'
na' Cristo,
9 no yo'ono na' xa. Yá na'antapa
ndanbe'e na' le'a na' wen ya'an ndo' Dios
ke ten ta ngwankea na' ley wa. Ndi uní
na' le'a na' wen ya'an ndo' Dios ta na nge'
lad na' Cristo, lak tal ton ige' ladna Cristo
wen ya'an xa ndo' Dios.
10 Le'a na' nlad igondo' Cristo no gap
na' juers ten Dios ta na mxiste Cristo ndo'
gealgut, no uxik na' ndo' be gealkwea' lak
mxik xa ndo' gealkwea', no gast gat na'
lak ngut xa.
11 No ndangea lad na' le'a Dios ixiste na'
ndo' gealgut.

Beuna biseata gal uso' ta nlad Dios

12 Na'anpa gáp na' le'a na' ndapla itea
be ta wa, le'a na' na'anpa nakla lakkata
nlad Dios. Ná le'a na' ndun juers gast
li gak na' geal le'a Cristo Jesús mti na'
ndontsa li gun na'.
13 Bego nak beuna xmen Cristo, na'anpa
gáp na' le'a na' ndee ngol uso'la-yá. Parea
mla na' be ta mbin na' polta wa, cha ndi
ndun na' juers gal uso' na' ta ncho mas
ndo' ndee,
14 ndontsa gak na' lakta nlad Dios gak
na' wa. We'e le'a na' cha gun gan ta usa'a
Dios wa, ta na gal uso' be men mti Dios,
bexa nak xmen Cristo Jesús wa.
15 Le'a itea beuna na nge'ka ladna Dios,
lba'a nsabndo' gunbe'e beuna. Tal ncho
dub bega ndanbe'e ndi stubga mod, le'a
Dios sluuka ta wa ndo' bega.
16 Parea le'a iteanak beuna nsabndo'
gun ta uni'íla beuna le'a Dios nlad gun
beuna.

Beuna nak men gibe'a

17 Bega nak beuna xmen Cristo, bin
bega lakka ndun na', no bwi'i bega le'a
ncho bexa yá likaga ndun lak ndun besa.
18 Le'a na' sianla biaj ndáp ta ndee, nat
gast ndon na' gáp na'-yá stub biaj, le'a
kwa'ad be men ndi nxee ladna ta ngut
Cristo ndo' cruz.
19 Le'a bexa li ndun wa gak perdid, le'a
bexa wa ndanno be ta ndal ladna xa cuent
dub dios ten xa. Le'a bexa wa nsabndo'
idono ladna ta ndun bexa wa, ná le'a bexa
ndi nzhinnona ta wa. Ndanbe'e bexa
sbe'en be ta gizhliyo ndee.
20 Ná le'a beuna nak men gibe'a, sa
ilen Jesucristo Xwan beuna, xa nsa'a dub
gealnaban kub ndo' beuna.
21 Le'a xa wa ndap juers nibe'e xa ndo'
iteanak be ta ncho. Le'a juers we'e uche'a
xa cuerp ule'a nak ten beuna, yak-a lak
nak cuerp uzhe'eb wen ten Jesús.

4

Dios ndun nten ladna beuna

1 Bego nak beuna xmen Cristo, ga'altsa
kwe bega ndo' Dios Xa Nibe'e, bego nak
amig ten na'. Le'a na' nkwea' ladna bega
no uzhebpa nlad na' gal ina' na' bega. No
ntenno lad na' bega, le'a ta na nge' ladna
bega Dios wa nluu le'a na' wen mbin ndo'
Dios.
2 Le'a na' na'ab ndo' Evodia no ndo'
Síntique dubtsa gak bexa lak nsabndo'
gak beuna nak xmen Cristo.
3 No na'ab na' ndo' lu xa wen ndunno
na' ti'in, gakno lu itop be xagots wa, le'a
bexa wa ngokno na' mbidi'izhbe di'izh
wen ten Cristo, no Clemente nsea stapla
bexa mbinno na' ti'in. Le'a bexa wa nak
puntla ndo' libr ncho gibe'a sa nkea lea'
bexa ndap gealnaban ndo' Dios.
4 Sbe'en bten ladna bega le'a bega xmen
Cristo Jesús. Stub biaj ndáp na'-yá: ¡Bten
ladna bega!
5 Utsin gok bega ndo' be men, ndontsa
ini'í be men xte'e nak bega. Le'a Cristo
yamer ilengal.
6 Na'anpa yu' ladna bega ni dub ta'a
yasea bega. Ndi bidi'izhno bega Dios no
unab bega ndo' Dios ta nki'in bega, no
bsa'a bega xno ndo' xa.
7 Le'a Dios gun wen yoo ladna bega, dub
ta mas si'il ndo' lak nyakbe'ena beuna.
We'e le'a bega na'anpa izheb, no ni lá yu'
ladna bega, ta na nak bega xmen Cristo
Jesús.

Gunbe'e beuna be ta wen

8 Bego nak beuna xmen Cristo, lulttsa
stub ta'a gáp na' ndo' bega: Binbe'e bega
itea ta ugea, no itea be ta'a le'a nak, no
itea ta ga'al nak, no itea ta umbi'i nak ndo'
Dios, no itea ta nsak ladna Dios, no itea ta
ncho'ob di'izh wen nak. Binbe'e bega be

ta mas utsin nak wa, ta na mas ndab be
men wen nak.
9 No binta bega be ta mluu na' no be
ta mbidi'izh na', be ta mbi'ín bega, no be
ta uni'í bega ndun na'. We'e le'a Dios xa
na ndun wen nyo'o ladna beuna iso' wats
bega.

Ngokno bexa Pabl nsea ta nki'in Pabl

10 Le'a na' uzhebpa nten ladna no nsa
na' xno ndo' Cristo, geal le'a bega ndakno-
gal na' nat. Le'a na' uní le'a bega nlad
ngakno na' zha wa, ná le'a bega lá yo'o
gan ngun ta wa.
11 Na'anpa li ngáp na' geal le'a na'
nki'inka be ta'a, le'a na' ngók ntenno lad
na' guni'i xta'an ndap na'.
12 Ncho zha na'an xta'an ndap na' no
ncho zha sian ta'a ndap na'. Na' ngók
nten lad na' guni'itsa xte'e ncho'o na', tal
mzhea na' natal ndanna na', no tal gap
na' sian ta'a natal ni dub ta'a lá gap na'.
13 Le'a na' gun gan ndo' guni'i xta'an
iti'id na', le'a Cristo le'a nsa'a juers ndo'
na'.
14 Ná le'a bega wen mbin ngokno bega
na' zha na uti'id na' ndo' be gealkwea' wa.
15 Le'a bego xa gezh Filipos ba' uni'íka
le'a zha ned mbidi'izh na' di'izh wen ten
Cristo ndo' bega, cha mka'an na' región
Macedonia ba', ni stub xkwa'a be xmen
Cristo lá ngakno na'. Ndon nabtsa bego
ba' ngokno na', msa'a bega be ta nki'in
na'.
16 No zha na ncho'ota na' gezh
Tesalónica, le'a bega mtu'ub ta nki'in na'
plata biaj.
17 Na'anpa gáp na' mas usa'a bega ta'a
ndo' na', ndi nlad na' le'a Dios kix ta
ngokno bega na' wa.
18 Le'a Epafrodito wa myun cuent itea
be ta mtu'ub bega wa. Le'a ta wa mas
sian ngok ndo' lak nki'in na'-yá. Le'a ta
na li mtu'ub bega wa nak cuent dub xnab
msa'a bega ndo' Dios, dub ta uxe'e msak
ladna Dios.
19 Le'a Dios ten beuna sa'aka iteanak be
ta'a nki'in bega, lakta ndap xa sian be ta
wen nsa'a xa ndo' be xmen Cristo Jesús.
20 ¡Idub tiemp gab beuna le'a Dios Xus
beuna ndon le'a juert nak! Lika nak-a.

Be ta lult unidi'izh Pabl

21 Unidi'izh bega sakndo' na' ndo' itea
be xmen Cristo Jesús ndencho sa ba'.
Le'a bexa nak xmen Cristo nchono na' no
nidi'izh ndo' bega.
22 Le'a bexa ndun ti'in ndo' César xa
nibe'e Roma no iteata bexa nak xmen
Cristo gezh ndee no nidi'izh ndo' bega.
23 Na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan beuna
mas uzhe'eb utsin gunno xa iteanak bega.
Lika gak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Colosas

Le'a Pabl mke'a git ndee ndo' bexa gezh Colosas zha na nkeanyaw xa nit len gezh Roma. Le'a ncho be xmen Cristo gezh Colosas usaxan ndankea be angel, no ncho bexa ndab le'a ncho sian be ley nsabndo' yankea be men. Ná le'a Pabl nlad yakbe'ena bexa xte'e si'il nak Cristo no xte'e uzhe'eb wen nak gealnaban kub nsa'a Cristo. Le'a be ta ndee pla be ta mas nsak mke'a Pabl: le'a Cristo le'a nibe'e ndo' itea be xmen xa; no ncho Cristo len lado'o iteanak bexa nge' ladna xa, guni'i ton bexa; no le'a cuent ten Dios le'a iteanak bexa na nak xmen Cristo ni dub ke lá ndap. Le'a Pabl mtenxe'a bexa wa utsin gak bexa, ta uluu le'a bexa dubtsa nak no Cristo.

Pabl nidi'izh ndo' bexa gezh Colosas

1 Le'a na' ndee Pabl, xa mtu'ub Dios
gun na' ti'in ten Jesucristo. Le'a na' no
Timoteo xa no nak xmen Cristo,
2 nke'a besa git ndee ndo' bego nak
xmen Dios ndencho gezh Colosas ba',
bego na no ndangea ladna Cristo. Nab
besa ndo' Tad Dios nsea ndo' Jesucristo
Xwan beuna utsin gak bexa ndo' bega no
gun bexa wen yoo ladna bega.

Pabl nsa'a xno ndo' Dios

3 Le'a itea gor nab besa ndo' Dios gakno
bega, le'a besa no nsa'a xno ndo' Dios Xus
Jesucristo Xwan beuna,
4 ta na mbi'ín besa xte'e nge' ladna bega
Cristo Jesús nsea xte'e nkwea' ladna bega
itea bexa nak xmen Dios.
5 Li nak bega geal le'a bega ndenkea'
ika'a ta usa'a Dios ta ndap xa gibe'a, ta
na li mbi'ín bega ndab di'izh gealngea ten
Cristo.
6 Le'a di'izh wa ulanseala ndo' bega
lak mte'achso-yá idub ndo' gizhliyo. No
kwa'ad bexa nsayungea ladna-yá no mas
ndun bexa ta nsak ladna Dios. No liga
bega mas nsayák ndo' lak zha ned mbi'ín
bega ná xte'e nkwea' ladna Dios bega, no
mgondo' bega le'a ta wa gealngea.
7 Le'a di'izh wa ta mluu Epafras ndo'
bega. Le'a xa wa dub amig ten besa xa
ndunno besa ti'in, no wen ndun xa ti'in
ten Cristo lat bega.
8 No mbidi'izh xa ndo' besa xte'e nsa'a
Espíritu ten Dios ta nkwea' ladna bega be
ltsa'a bega.

Pabl unab ndo' Dios gakno bexa Colosas

9 Ta we'e gast wizh mbi'ín besa ta wa no
gast nat, nab tse'e besa ndo' Dios gakno
bega. No nab besa ndo' Dios le'a Espíritu
ten Dios uxa'al gek bega, ndontsa mas
igondo' bega xta'an nlad Dios gun bega
no mas yakbe'ena bega-yá.
10 We'e gak bega lak nsabndo' gak dub
xmen Cristo, gun bega be ta nsak ladna
xa, no utsin gak bega ndo' be men, no mas
yakbe'ena bega ná xte'e nak Dios.
11 No nab besa ndo' Dios le'a juers
si'il ten Dios gun juert gak lado'o bega,
ndontsa uxik bega ndo' itea be ta'a, ni lá
izhanna bega no ni lá gach ladna bega.
12 Ndi iten ladna bega usa'a bega xno
ndo' Dios Xus beuna, xa na mche'a lado'o
beuna ndontsa syo'o gan ika'a beuna ta
wen usa'a xa ndo' be xmen xa, bexa nde
ndo' xe'a ten xa.
13 Le'a Dios ulo'o beuna ndo' sa ukaw,
cha mbi'i xa beuna sa nibe'e Xin xa, xa
ndon le'a nkwea' ladna xa.
14 Le'a xa wa utix be ke ten beuna no
ten ten xa, cha mtsu'u xa be ke ten beuna.

Cristo ndon ned ncho ndo' iteanak be ta'a

15 Le'a Cristo dubtsa nak no Dios,
xa na lá yoo gan ini'í beuna.
Le'a zha na mtexan Dios iteanak be ta'a,
le'a Xin Dios yá nchoka, no le'a xa
nibe'e itea be ta'a.
16 Le'a xa wa le'a mtexan iteanak be ta'a,
be ta ncho gibe'a no be ta ncho ndo'
gizhliyo,
be ta na' beuna no be ta lá yoo gan ina'
beuna,
be angel no iteata be espíritu nibe'e.
Le'a itea be ta ncho wa le'a Xin Dios le'a
mtexan-a,
cha le'a xa nibe'e ta wa.
17 Le'a xa wa ndon ned ncho ndo' iteanak
be ta'a,
no juers ten xa itea be ta'a ndakti'in.

18 No nibe'e xa ndo' iteanak beuna nak xmen xa,
lak nibe'e gek dub men idub las xa.
Le'a xa ndon le'a ned ncho ndo' itea be ta'a,
no ndon ned xa mban ndo' gealgut.
Ta we'e le'a xa le'a nak xa nibe'e itea be ta'a.
19 Ta we'e le'a Dios msak ladna
le'a Xin Dios nak idub lak nak Dios.
20 No mbinbe'e Dios le'a juers ten Xin xa le'a itea be ta'a yakcha'aw,
be ta ncho ndo' gizhliyo no be ta ncho gibe'a.
Le'a Xin Dios wa ngut ndo' cruz mtsi'i xa ten ten xa,
ndontsa wen ya'an be men ndo' Dios.

21 Le'a polta le'a bega lá nchando' Dios, no lá ndun bega ta nsak ladna Dios, le'a ta ndanbe'e bega no ta ndun bega ta ugap nak. Parea nat le'a Dios mbin wen mya'an bega ndo' xa,
22 juers ten ta mbin Cristo. Le'a xa wa myak men no ngut xa, ndontsa gal zha uso' xa bega ndo' Dios le'a bega umbi'i gak, no ni dub ke lá gap bega.
23 Li gunno xa bega tal le'a bega ta ugeaka nge' ladna Cristo, no ndenkea' bega ika'a bega ta usa'a Dios lak ndab di'izh wen ten Dios ta mbi'ín bega wa. Le'a di'izh wa ngenka idub ndo' gizhliyo, ta na li no na' ndadi'izh wa.

Ti'in mbin Pabl lat bexa na'anpa xa judio

24 Nat le'a na' nten ladna nti'id na' be gealkwea' ndee ndontsa gakno na' bega. Le'a be gealkwea' wa ta nsabndo'ka iti'id na' lak utid Cristo gealkwea' ndontsa ngokno xa be xmen xa.
25 Le'a Dios mso' na' gun na' ti'in ten xa lat be xmen xa wa, mtu'ub xa na' gudi'izh na' idub di'izh ten xa ndo' bega.
26 Le'a ta ndadi'izh na' wa le'a polta le'a-yá uga'ach nak, parea le'a nat le'a Dios mluu-yá ndo' bexa nak xmen xa,
27 ndontsa le'a bexa na'anpa xa judio ini'í xte'e si'il no wen nak ta uga'ach wa. Le'a ta wa Cristo xa ncho len lado'o bega nat, ta we'e nge' ladna bega ya' bega wats Dios gibe'a.
28 Le'a besa ndadi'izh di'izh ten Cristo ndo' be men, ntenxe'a besa bexa, no nluu besa bexa iteanak be ta ndák besa, ndontsa gak bexa idub lakka nlad Cristo Jesús.
29 Ta we'e uzhebpa ngo'o na' gan ndun na' ti'in ten Cristo, lak nsa'a xa juers ndo' na'.

2

1 Le'a na' nlad ini'í bega le'a na' uzhebpa ngo'o gan ndakno na' bega, nsea bexa gezh Laodicea, no iteata bexa nak xmen Cristo, bexa gol ni'í na'.
2 Li ndontsa mas juert gak lado'o bega, nsea dubtsa ikwea' ladna bega be ltsa'a bega, no uzhe'eb yakbe'ena bega be ta wen ten Dios. We'e igondo' bega ta uga'ach mbinbe'e Tad Dios wa, le'a ta wa le'aka Cristo,
3 xa na ndun nyakbe'ena beuna itea be ta nsak ten Dios.
4 Ta ndee wa ndáp na' ndo' bega, ndontsa na'an ton ukwi'inno bega no be di'izh chul ndadi'izh xa.
5 Le'a na' ndee na'anpa ncho'o wats bega, parea le'a na' nyu'no ladna bega. No nten lad na' ndón na' xte'e utsin ndun bega no xte'e dubtsa nge' ladna bega Cristo.
6 Le'a lak mbingea ladna bega Jesucristo Xwan beuna, no liga bin bega be ta nsak ladna xa.
7 Gok bega cuent dub ya wat ncho lo' na, natal cuent dub ni'i nsob ndo' dub ge'da'a. Dubtsa ute bega, lá ula'a bega ta nge' ladna bega Cristo lak mlu'u bexa bega, no bsa'a tse'e bega xno ndo' Dios.
8 Bla'ach bega na'an ton ukwi'inno bega be ta na'an xti'in ndadi'izh bexa. Le'a ta wa laktsa ndanbe'e be men ndencho ndo' gizhliyo, na'anpa lak nak di'izh ten Cristo.
9 Le'a idub lak nak Dios, li nak Cristo.
10 Le'a cuent ten Dios le'a bega na'an xta'an ndun jwalt ta na nak bega xmen Cristo, xa juert nak ndo' itea be espíritu nibe'e.
11 Le'a ta na nak bega xmen Cristo, ta we'e le'a bega ncho be'e. Parea le'a be'e wa na'anpa men igo, le'a Dios le'a ulo-yá gor na myak bega xmen Cristo, cha mla'a bega ta ugap nak bega.

12 Le'a gor na utalea' bega le'a ta wa
cuent mga'achno bega Cristo no mbanno
bega Cristo, geal le'a bega nge' ladna juers
ten Dios ta na mxiste Cristo ndo' gealgut.
13 Le'a zha na bi ndun bega be ta ugap
no biseata ula'a bega be ta ugap nak bega,
le'a bega cuent dub xa ngut. Parea le'a
Dios msa'a gealnaban ndo' bega lak msa'a
xa-yá ndo' Cristo, no mtsu'u xa itea be ke
ten bega.
14 Le'a ta wa cuent mnitndo' xa dub git
nkea itea be ke ten beuna ndo' na, git na
li nsake beuna wa, cha mke'a xa git wa
ndo' cruz.
15 No mlat Dios juers ten be espíritu
nibe'e zha na ngut Cristo ndo' cruz, ta
mluu ndo' ga'al be men le'a Cristo mbinla
gan ndo' be espíritu wa.
16 Le'a ncho be men ndab le'a bega ugap
nak gor na ndaw bega dub ta'a no ndo
bega stub ta'a. No ndab bexa yankea bega
ujest ten mbe'e kub, no be wizh ne'e bexa,
no iteata be ujest ten bexa. Parea na'anpa
ula'ach bega ta ndab bexa wa.
17 Le'a itea be ta nibe'e bexa wa nak
cuent dub xi'ín ta ndi'izh ilen tso'o wa,
le'a ta wa Cristo.
18 No lá ula'ach bega ta ndadi'izh
bexa migab uzhebpa bexa bcha'an nak,
ndankea bexa be angel no ndab bexa uni'í
bexa ta mlu'u Dios cuent dub ta mche'a
ladna bexa. Le'a bexa wa uzhebpa
nzhinna, ná le'a ta ndanbe'e bexa wa ta
na'an xti'in.
19 Le'a bexa wa na'anpa ige' ladna
Cristo. Le'a Cristo le'a nak xa nibe'e
ndo' itea be xmen xa, no ndakno xa
bexa, nsea nyunjunt xa bexa, ndontsa
mas nsayakbe'ena bexa lak nsa'a Dios.
20 Le'a ta na ngut Cristo, le'a beuna no
ngut cuent ten be ta gizhliyo. ¿Cha xta'an
bi ndun bega lak ndun be men gizhliyo,
no lak nibe'e bexa wa zha?
21 Ndab bexa: "Lá ugal lu ta ndee, no lá
gaw lu ta ba', no lá isen lu be ta ndee."
22 Le'a itea be ta li ndab bexa wa
ndadi'izh cuent ten be ta initndo'. Le'a
ta wa mentsa nibe'e no mentsa nlu'u-yá.
23 Le'a ta nibe'e bexa wa nluu cuent dub
ta wen, le'a bexa ndab le'a beuna nsab-
ndo' yankea Dios, no lá izhinna beuna,
no gaisa'ab beuna ndo' be ta nlad beuna.
Parea le'a be ta nibe'e bexa wa lá isu'u
gakno beuna gaisa'ab beuna ndo' be ta
ugap nlad beuna.

3

1 Le'a lak mban Cristo ndo' gealgut liga
ndap bega dub gealnaban kub. Ta we'e
bkwa'an bega be ta gibe'a, sa nsob Cristo
wats Dios lad ga'al.
2 Binbe'e bega be ta ncho gibe'a, lá
gunbe'eta bega be ta ugap ncho ndo'
gizhliyo.
3 Le'a lak ngok bega polta wa le'a nat
le'a ta wa cuent dub ta ngut. Nat ndap
bega dub gealnaban kub ndo' Dios wats
Cristo, dub gealnaban na'anpa ini'í be
men.
4 Le'a zha na ulundo' Cristo xa nsa'a
gealnaban ten beuna wa, we'e le'a bega
no ulundo' wats xa ndo' xe'a si'il ten xa.

Ta mbin bexa polta no ta ndun bexa nat

5 Bnitndo' bega be ta ugap nak bega: lá
ugal bega dub xa na'anpa xa ten bega, no
lá gun bega be ta bzhi'ik, no lá isankea
bega tso'o be ta ugap nlad bega. No lá
isa'ab ladna bega gap bega sian ta'a, le'a
ta wa cuentka gor ndankea bega dub dios
gizhliyo.
6 Le'a Dios utsaksika bexa na li ndun be
ta ugap wa, bexa lá nxobgek ndo' Dios.
7 Le'a polta le'a bega no li ngok, zha bi
ndencho bega ndo' be ta ugap wa.
8 Parea le'a nat yá nsabndo' ula'a bega
itea be ta ndee: lá gakloo bega, no ni lá
ukwa'an bega uyo, no lá ixee ladna bega
ndo' stub men, no lá inisi bega be men,
no lá iní'i bega di'izh ugap.
9 No lá gun bega gealkwi'in, le'a bega yá
mla'ala ta ugap ngok bega no be ta ugap
mbin bega.
10 Le'a nat le'a bega mzhe'a xa'aga nak
bega, geal le'a bega mas nsayak lak nak
Dios, no mas nsagondo' bega Dios xa na
le'a mbinde'e bega.
11 Ta we'e na'anpa nsak-a tal bega xa
judio natal bega na'anpa xa judio, no tal
ncho be'e bega natal na'an be'e bega, no
tal xa sit bega natal na'anpa xa ntsid bega,
no tal xa ncha'ndo'o bega natal xa libr
bega. Le'a ta nsak wa ta na nak beuna
xmen Cristo, xa ncho len lado'o beuna.

12 Le'a Dios nkwea' ladna bega no mti
xa bega gak bega xmen xa bexa umbi'i. Ta
we'e gok bega lak nsabndo' gak dub xmen
Dios: blats ladna bega be men, no utsin
gok bega ndo' bexa, no na'anpa zhin gak
bega, no bcha'an gok bega, no na'anpa
uxax gakloo bega.
13 No bxik bega ndo' be ltsa'a bega,
no binge' ladna bega ndo' tal ton ugap
ndanno bega lak mbinge' ladna Cristo
ndo' bega.
14 Ndo' itea be ta ndee wa nsabndo'
ikwea' ladna bega be ltsa'a bega, ndontsa
dubtsa gak bega.
15 Bla'a bega inibe'e Dios len lado'o bega
ndontsa utsin kwe bega, le'a Dios ta we'e
mti bega gak bega dub xkwa'a xmen xa.
No gab ge'al bsa'a bega xno ndo' Dios.
16 Idub tiemp lá yalad bega be di'izh
ten Cristo, no gok bega idub lak ndab ta
wa. Bluu bega no btenxe'a bega be ltsa'a
bega idub lak ndák bega. Bsa'a bega xno
ndo' Dios gor ndalto'o bega be salmo no
be himno no be cant ndo' Dios.
17 Le'a itea be ta gudi'izh bega no be ta
gun bega, bin bega sbe'en ta nsak ladna
Jesús Xwan beuna. No bsa'a bega xno
ndo' Tad Dios no be ta wen ndun Jesús.

Xte'e nsabndo' gak bexa ndo' be ltsa'a bexa

18 Le'a bego xagots, bxobgek bega ndo'
xabgi'i ten bega lak nsabndo'-yá le'a bega
nak xmen Cristo.
19 Le'a bego xabgi'i, bkwea' ladna bega
xagots ten bega na'anpa ugi'i gak bega
ndo' xa.
20 Le'a bego be me'ed no bexa ben,
sbe'en bxobgek bega ndo' xus bega no
ndo' xna'a bega, le'a ta wa ta nsak ladna
Cristo Xwan beuna.
21 No bego na ndap be xin na, lá gunno
bega bexa ta gakloo bexa ndo' bega cha
gach ladna bexa.
22 Le'a bego na nak dub xa ncha'ndo'o
ndo' ya'a dub men, bxobgek bega ndo'
xa nak xwan bega ndo' gizhliyo ndee
na'anpa gor nsowi'itsa xa lak ndun bexa
nlad wen ya'an ndo' xwan na. Ndi idub
ncho ladna bega bin bega ti'in ndo' xa wa
geal le'a bega xmen Dios.
23 Itea ti'in gun bega, bin bega-yá idub
ncho ladna bega, cuent dub zha ndun
bega ti'in wa ndo' Cristo na'anpa ndo'
men-a.
24 Le'a bega uni'í le'a Dios kix be ta wen
ndun bega wa lak ndab Dios gunka xa,
le'a bega ndo' Cristo ndun ti'in.
25 Parea le'a tal ton gun be ta ugap, le'a
Dios utsaksi xa tal plo be ta ugap mbin xa
wa. Le'a Dios kix kadga ndo' be men lak
nsabndo'-yá.

4

1 Le'a bego nak xwan bexa ndun ti'in
ndo' na, utsintsa binno bega bexa wa. Lá
yalad bega le'a bega no ndap dub Xwan
na ncho gibe'a.
2 Le'a iteanak bega bidi'izhno tse'e bega
Dios, no bsa'a bega xno ndo' Dios.
3 No unab bega ndo' Dios uxa'al Dios
nes ndontsa yoo gan gudi'izhta besa di'izh
ten Cristo ndo' be men, ta na lá nchando'
bexa polta wa. Le'a ke na ndadi'izh na'
di'izh wa, ta we'e nkea na' litgi'ib ndee.
4 Unab bega ndo' Dios gakno Dios na',
ndontsa uya'al gudi'izh na' di'izh wa lak
nsabndo'-yá.
5 Binbe'e bega xte'e gak bega ndo'
bexa lá nchando' Cristo, no list ute bega
gudi'izh bega di'izh ten Dios ndo' bexa.
6 Le'a gor ndadi'izhno bega bexa wa
nsabndo' utsin gudi'izh bega dub mod
isak ladna bexa-yá. No binbe'e bega xte'e
ika'ab bega tal ncho xta'an inabdi'izh
bexa ndo' bega.

Ta lult mke'a Pabl ndo' bexa

7 Le'a Tíquico dub xa no nak xmen
Cristo gab ndo' bega xte'e nsati'id na'.
Le'a xa wa dub amig ten na' no ndakno
xa na' ndun besa ti'in ten Cristo.
8 Le'a na' ntu'ub xa ndo' bega ndontsa
ini'í xa ná xte'e nde bega, no gun xa mas
iten ladna bega.
9 Le'a xa wa go'o no Onésimo dub xa
ltsa'a bega, no nak xa dub amig ten na'.
Le'a bexa wa gudi'izh ndo' bega itea ta'a
nsatid besa sa ndee.
10 Le'a Aristarco dub xa no nkeano na'
litgi'ib ndee nidi'izh ndo' bega. No Marc
sobrin ten Bernabé nidi'izh ndo' bega.
Le'a na' ndápka ndo' bega xte'e nsabndo'

utsin gak bega ndo' Marc tal le'a xa ya'ina' bega.
11 No nidi'izh Jesús xa no nsalea' Justo. Lat bexa ndunno na' ti'in ten Dios sa ndee, le'a yontsa bexa ndee nak xa judio, no ndun bexa mas nten lad na'.
12 No nidi'izh Epafras dub xa ltsa'a bega, dub xa no ndun ti'in ten Cristo. Uzhebpa nab xa ndo' Dios gakno Dios bega, ndontsa dubtsa ige' ladna bega Dios no gun bega iteanak be ta nlad Dios.
13 Le'a na' uní le'a Epafras nyu'no ladna bega no bexa ndencho gezh Laodicea nsea gezh Hierápolis.
14 Le'a Luc xa nak doctor no amig ten besa nidi'izh ndo' bega, no Demas nidi'izh ndo' bega.
15 Unidi'izh bega sakndo' na' ndo' bexa ndencho Laodicea, bexa no nak xmen Cristo. No unidi'izh bega ndo' Ninfas no ndo' be xmen Cristo nzhealbe ta lid xa.
16 Le'a gor na mtayo'ol bega git ndee, cha btu'ub bega-yá ndo' bexa nak xmen Cristo gezh Laodicea, ndontsa no bexa go'ol-a. Cha no bega go'ol git mtu'ub na' ndo' bexa Laodicea wa.
17 Gud bega ndo' Arquipo utsin gun xa ti'in msa'a Cristo gun xa.
18 Le'a na' ndee Pabl nke'a na' be letr ndee ya'a na', ta nidi'izh na' ndo' bega. Lá yalad bega le'a na' nkea litgi'ib. Nat na'ab na' ndo' Dios uzhebpa utsin gunno xa bega. Lika gak-a.

Git ned mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Tesalónica

Le'a git ndee mke'a Pabl ndo' be xmen Cristo ndencho gezh Tesalónica zha ncho xa gezh Corinto. Le'a-yá git ned mke'a Pabl. Le'a xa nlad ya'ina' xa bexa, parea le'a-yá lá yoo gan, ta we'e mke'a xa git ndee ndo' bexa. Mke'a xa ndo' bexa wa xte'e nak be ta yoo zha na ilen Cristo stub biaj, no xte'e yasea bexa ngut zha ilen Cristo, bexa na mgondo' Cristo zha bi nban bexa.

Pabl nidi'izh ndo' bexa Tesalónica

1 Le'a na' ndee Pabl no be ltsa'a na' Silvano nsea Timoteo nke'a besa git ndee ndo' bego nzhealbe gezh Tesalónica ba', le'a bega xmen Tad Dios no Jesucristo Xwan beuna. Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna utsin gak bexa ndo' bega, no gun bexa wen yoo ladna bega.

Bexa ndencho Tesalónica utsinpa nak

2 Le'a besa nsa'a tse'e xno ndo' Dios por itea bega, no nab besa ndo' Dios gakno Dios bega.

3 Le'a gor na ndadi'izhno besa Dios Xus beuna, ntse'a ladna besa be ta wen ndun bega geal nge' ladna bega Cristo, no xte'e utsin nak bega ndo' be ltsa'a bega geal nkwea' ladna bega bexa, no xte'e nkenkea' bega zha ilen Jesucristo Xwan beuna stub biaj.

4 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a Dios nkwea' ladna bega, no uni'í besa le'a xa le'a mti bega gak bega xmen xa.

5 Le'a zha mbidi'izh besa di'izh wen ten Cristo ndo' bega, le'a ta wa na'anpa sbe'en di'izhtsa. Le'a besa no mbin sian be ta'a juers ten Espíritu ten Dios, ta mluu le'a Dios le'aka mtu'ub besa. Le'a bega uni'íka xte'e utsin ngok besa lat bega geal le'a besa nkwea' ladna bega.

6 Le'a gor na mbingea ladna bega di'izh ten Dios, le'a bega myak lak nak besa no lak ngok Jesús Xwan beuna. Le'a zha wa le'a bega uni'í sian gealkwea', parea le'a Espíritu ten Dios mbin mten ladna bega.

7 We'e le'a be xmen Jesús ndencho Macedonia no Acaya uni'í xte'e utsin nak bega, ta we'e cha no bexa nlad li gak.

8 We'e le'a di'izh ten Jesús mte'achso idub Macedonia no Acaya. No gast itea lad mbi'ín be men xte'e ndangea ladna bega Dios, gast ni lá nki'inta besa gudi'izh xte'e nak bega.

9 Le'a bexa wa ndadi'izhbe ná xte'e utsin ngok bega ndo' besa gor ulaya' besa sa ba', no xte'e mla'a bega be dios gizhliyo, cha mbingea ladna bega Dios nban, xa ta ugeaka le'a nak Dios,

10 no xte'e ndenkea' bega zha ilen Xin Dios gibe'a, xa mxiste Dios ndo' gealgut. Le'a ta wa Jesús, xa na ko'o beuna ndo' ta uzhe'eb utsaksi Dios be men.

2

Ti'in mbin Pabl gezh Tesalónica

1 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a bega uni'íka le'a zha na uyo'o besa lat bega wa, le'a ta wa uzhe'eb ngokno bega.

2 Lak uni'í bega le'a bexa gezh Filipos ugap mbinno besa no unisi bexa besa. Ná le'a Dios ngokno besa ndontsa lá izheb besa mbidi'izh besa di'izh wen ten Dios ndo' bega, maska uzhe'eb ngoklono be men besa.

3 Le'a ta li mbidi'izh besa wa ta ugeaka, na'anpa nlad besa ugap gunno besa bega no na'anpa ukwi'inno besa bega.

4 Le'a besa ndi ndadi'izh di'izh wen ten Cristo lak msa'a Dios gun besa. Le'a besa na'anpa ndun ta isak ladna be men, le'a besa ndi ndun ta isak ladna Dios, xa nchando' lado'o beuna.

5 Le'a bega uni'íka le'a besa nunk lá ngudi'izh di'izh ugu'ud ndontsa isak ladna bega ta nluu besa. Le'a Dios nsobwi'i le'a besa na'anpa ngudi'izh ta wa ndontsa gun besa gan med.

6 Le'a besa ni lid nkwa'an xte'e utsin gak be men ndo' besa, ni bego no ni bexa xa'aga. Le'a ta na nak besa apostol ten Cristo, le'a besa syo'o gan inibe'e ndo' bega.

7 Parea le'a besa ndi bcha'an ngok ndo' bega, lakta utsin nla'ach dub xagots be xme'ed na.

8 Uzhebpa nkwea' ladna besa bega. Ta
we'e na'anpa nabtsa di'izh wen ten Dios
mbidi'izh besa, gast no usa'a besa le'aka
le'a besa geal le'a besa nkwea' ladna bega.
9 Bego nak beuna xmen Cristo, ntse'aka
ladna bega xte'e mbin besa ti'in te'al
tezhea, ndontsa na'anpa sbe'en bega
usa'a be ta nki'in besa, zha mbidi'izh besa
di'izh wen ten Dios ndo' bega.
10 Le'a bega uni'íka no nsobwi'i Dios
le'a besa utsin ngok lat bega ndangea
ladna Jesús, no mbin besa lak nsak ladna
Dios, no na'an xte'e yo'o gan ngab be men
le'a besa ugap mbin.
11 No uni'íka bega le'a besa mbinno
bega lak ndanno dub xabgi'i be xin na:
mlu'u besa ná xte'e gak kadga dub bega,
no mlu'uzh besa bega,
12 no unibe'e besa gun bega lak nsak
ladna Dios, xa mti bega yoo bega sa
uzhebpa chul sa nibe'e Dios.

Pabl nsa'a xno ndo' Dios por bexa Tesalónica

13 Ta we'e le'a besa nsa'a tse'e xno
ndo' Dios, le'a zha na mbi'ín bega di'izh
ten Dios ta na mbidi'izh besa, le'a bega
na'anpa ngab le'a-yá di'izh ten mentsa.
Ndi mbingea ladna bega le'a-yá di'izh ten
Dioska. Ta we'e mas ndun bega ta nsak
ladna Dios, bega ndangea ladna Cristo.
14 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a
bexa lazh bega xela mbinno bega, lakta
utid be xmen Dios ndencho Judea, bexa
ndangea ladna Cristo Jesús. Le'a bexa
judio le'aka bexa lazh xa xela mbinno
bexa ndencho Judea wa.
15 Le'a bexa judio wa xa na mbit Jesús
lak mbit be usan gox polta ten bexa wa
be profet, no liga ulantu'ub bexa besa lat
bexa wa. Le'a ta ndun bexa wa ta lá nsak
ladna Dios, le'a bexa ndi ndakloo ndo' itea
be men.
16 Le'a zha na nlad besa gudi'izh besa
ndo' bexa na'anpa xa judio ndontsa no
bexa gak xmen Dios, we'e le'a bexa judio
wa nka li gun besa. Le'a bexa wa ndi mas
sian ke nsayap ndo' Dios, no mas utsaksi
Dios bexa wa.

Pabl nlad ya'ina' bexa Tesalónica

17 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a
nat le'a besa sit ndencho ndo' bega dub
nde'ep, parea le'a besa lá nyalad bega, no
uzhebpa nlad besa ina' besa bega.
18 Nladka besa gi'id ina' besa bega, ta
we'e le'a na' Pabl ndi'izh plala biaj gal
ina'ka na' bega, ná le'a maxu'u uyontsaw.
19 Le'a ta nlad besa wa, ta na le'a gun
iten ladna besa, ta ulu'u le'a ta mbin besa
le'aka nak, le'a ta wa bego gor na kwe
bega ndo' Jesucristo Xwan beuna zha ilen
xa stub biaj.
20 Ta ugeaka le'a besa nzhinnona bega
no ntenno ladna besa bega.

3

Pabl mtu'ub Timoteo gezh Tesalónica

1 Ngol zha le'a besa yá lá uxikta
nkwa'an besa bega, ta we'e mya'an nab
besa gezh Atenas,
2 cha mtu'ub besa Timoteo ndo' bega.
Le'a xa wa cuent wit beuna, no ndun xa
ti'in ndo' Dios ndadi'izh xa di'izh wen ten
Cristo lak ndun besa ndee. Li mtu'ub besa
xa ndo' bega ndontsa utenxe'a xa bega
mas ige' ladna bega Cristo,
3 ndontsa ni dub bega lá gach ladna
ndo' be gealkwea' nsatid bega. Le'a
bega uni'íka le'a beuna sian gealkwea'
nsabndo' itid.
4 Le'a zha na bi ncho besa lat bega,
le'a besa mbidi'izhka le'a beuna sian
gealkwea' ini'í. Cha likaga ngok-a lak
uni'í bega wa.
5 Ta we'e ta na yá lá uxikta na' wa
mtu'ub na' Timoteo mbi'id ina' bega, naga
bi nge' ladna bega Jesús. Le'a na' nzheb
ncha'a maxu'u ukwi'inno bega, no ncha'a
itea ta mbin besa lat bega wa na'an xti'in.

Timoteo ndab xte'e wen nak bexa Tesalónica

6 Ná le'a gor na mla'ncha' Timoteo
ngwa' xa sa ba', le'a xa mbidi'izh ndo'
besa ná xte'e bi nge'ka ladna bega Cristo,
no xte'e nkwea' ladna bega be ltsa'a bega.
No mbidi'izh xa ná xte'e nten ladna bega
gor ntse'a ladna bega besa, no nkwa'an
bega besa lak nkwa'an besa bego ba'.

7 Bega nak beuna xmen Cristo, uzhe'eb
bid ndesea besa no nsatid besa be gealk-
wea'. Parea ta na li nchoka bega len nes
ten Dios wa le'a ndun nten ladna besa.
8 Le'a nat uzhe'eb nka'a besa juers ta na
uni'í besa le'a bega nge'ka ladna Jesús.
9 Ni lá ini'íta besa xte'e usa'a besa xno
ndo' Dios por bega lak nsabndo'-yá. Le'a
be ta li ndun bega wa le'a ndun uzhe'eb
nten ladna besa ndo' Dios ten beuna.
10 Le'a besa te'al tezhea nab ndo' Dios
ula'a Dios gi'id ina' besa bega, ulu'u besa
bega ná xte'e mas uzhe'eb ige' ladna bega
Dios.
11 Le'a Dios Xus beuna no Jesucristo
Xwan beuna gakno besa nes gi'id ina'
besa bega.
12 Le'a Jesús gun mas ikwea' ladna bega
be ltsa'a bega no itea be men, lak uzhe'eb
nkwea' ladna besa bega.
13 We'e le'a Dios gun mas ige' ladna
bega xa, no umbi'i gak lado'o bega ndo'
Tad Dios, gor ilen Jesucristo Xwan beuna
nsea itea be xmen xa, bexa umbi'i nak
lado'o na ndo' Dios.

4

Xte'e nsak ladna Dios gak be men

1 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a besa
mluu ndo' bega xte'e gun bega ta nsak
ladna Dios lakka nchasea ndun bega nat.
Le'a ta na nak beuna xmen Cristo wa,
uzhebpa nab besa ndo' bega gun bega
juers mas li gak bega.
2 Le'a bega uni'íka xte'e ndab besa gak
bega, lak nlad Jesús gab besa ndo' bega.
3 Le'a Dios nlad umbi'i gak bega ndo'
xa; na'anpa ugal bega dub xa na'anpa xa
ten bega.
4 No utsin gunno bega xagots ten bega
lak nsak ladna Dios.
5 Na'anpa gun bega be ta nladtsa bega
wa, lak ndun be men lá nchando' Dios.
6 Le'a cuent ten be ta ndee wa na'anpa
ugap gunno bega stub xa, no na'anpa
ukwi'inno bega xa, le'a lakka ndab besa
ndo' bega le'a Dios utsaksi bexa na li gun
wa.
7 Le'a Dios na'anpa mti beuna bzhi'ik
gak beuna, le'a xa ndi mti beuna umbi'i
gak beuna ndo' xa.
8 Ta we'e le'a tal ton nxelad ta ndáp na'
ndee wa, le'a xa wa na'anpa dub mentsa
nxelad, le'a xa wa ndi Dios nxelad, xa na
nsa'a Espíritu ten na ndo' beuna.
9 Le'a besa lá nki'inta gab ndo' bega
ikwea' ladna bega be ltsa'a bega, le'a Dios
yá mlu'u ndo' bega le'a bega nsabndo' li
gun.
10 Le'a bega nkwea'ka ladna itea bexa
ndangea ladna Cristo, bexa ndencho idub
Macedonia ba'. Ná le'a besa nab ndo'
bega mas ikwea' ladna bega bexa,
11 no bcha'an gok bega, no bla'ach bega
ti'in tentsa bega, no bin bega ti'in ten bega
lak unibe'e besa.
12 We'e le'a be men lá ndangea ladna
Jesús gap mod ndo' bega, no gap bega be
ta'a nki'in bega.

Xte'e ilen Jesús stub biaj

13 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a
besa nlad ini'í bega xte'e gak be men ngut,
ndontsa lá yoo uban ladna bega lak ndun
bexa lá nchando' Dios.
14 Le'a lak ndangea ladna beuna le'a
Jesús ngut no mbangal xa, no liga ndan-
gea ladna beuna le'a Dios utu'ub Jesús
ilenno xa bexa ngut, bexa mbingea ladna
Jesús zha na bi nban bexa wa.
15 Ta we'e ndab besa ndo' bega lak
mlu'u Jesús besa: Le'a wizh ilen Jesús le'a
beuna bi ndenban ndee na'anpa ned ya'
ndo' bexa ngut wa.
16 Le'a le'aka Jesús uge' iní'i, cha igen
dub ti angel ndon le'a nibe'e, no kwezh
trompet ten Dios, cha ila' Jesús gibe'a.
We'e le'a bexa ngut wa ned ibanbe, bexa
na mbingea ladna Cristo zha bi nban
bexa.
17 We'e le'a beuna bi ndenban ndee cha
ikeano bexa wa, cha izheal beuna Cristo
ndo' xkaw ndo' mbi ba'. Cha litsa yoono
beuna Cristo idub tiemp.
18 Ta we'e btenxe'a bega be ltsa'a bega
no ta ndáp na' ndee wa.

5

1 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a
cuent ten bega le'a na' lá nki'in uke'a ná
pol yoo be ta ndee wa.
2 Le'a bega uni'íka le'a gal wizh ilen
Jesús wa, le'a xa wa ilen dub gor ni lá

ndanbe'e bega, cuent nla' dub wa'an ta lid dub men gor te'al.

3 Le'a zha na gab be men: “Itea ta'a xe nak no na'an xta'an yasea beuna”, le'a gor we'e uxax ilen dub gealkwea' si'il tso'o bexa wa, lakta uxax nlen dub gealkwea' gor yamer gap dub xagots xin na. Le'a be men wa lá yoo gan uxo'on ndo' gealkwea' wa.

4 Ná le'a bega nak beuna xmen Cristo na'anpa nde sa ukaw ndontsa na'anpa yanseana bega gal zha wa, lak ndanseana dub men gor nlen dub wa'an ta lid na.

5 Le'a itea bego nde tezhea ndo' xe'a ten Dios. Le'a beuna na'anpa nde sa ukaw.

6 Ta we'e le'a beuna lá gak lak nak dub men lá ini'í xta'an ncho. Le'a beuna ndi nsabndo' kwena' no list kwe beuna.

7 Le'a bexa na ndadgats wa, gor te'al ndadgats. No bexa na ndun gealgu wa, gor te'al ndun gealgu.

8 Ná le'a beuna nde ndo' xe'a ten Dios, ta we'e list kwe beuna. Le'a beuna nge' ladna Dios no ndankea beuna xa. Le'a ta wa gakno beuna lak ndakno dub gi'ib ntsaw lado'o soldad. No nge' ladna beuna usa'a Dios gealnaban ndo' beuna, lakta nge' ladna dub soldad xo gi'ib nsob gek na.

9 Le'a Dios na'anpa mti beuna ta na utsaksi Dios beuna, le'a xa ndi mti beuna ndontsa gap beuna gealnaban, ta nsa'a Jesucristo Xwan beuna.

10 Le'a Jesús ngut sakndo' beuna ndontsa junt yoono beuna xa wa, guni'i tal ngut beuna natal bi ndenban beuna zha ilen xa.

11 Ta we'e btenxe'a bega be ltsa'a bega lakka nchasea ndun bega, ndontsa lá gach ladna bexa, ndi mas yankea bexa Dios.

Pabl mtenxe'a be xmen Jesús

12 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a besa nab ndo' bega utsin gok bega ndo' bexa ndun ti'in ten Dios lat bega, bexa le'a nchansu bega nak xmen Cristo no ntenxe'a bexa bega.

13 Gop bega mod ndo' bexa wa, no bkwea' ladna bega bexa, le'a bexa wa bexa ndun ti'in ten Dios. No ni lá kuyo bega.

14 No ndab besa ndo' bega utenxe'a bega bexa lá ka'ab gun ti'in, no blu'uzh bega bexa nzheb, no gokno bega bexa ngi bi lá ndangea ladna Dios, no bxik bega ndo' itea be men.

15 No bla'ach bega na'anpa no bega ugap gunno tal ton ugap ndanno bega. Ndi sbe'en utsin bin bega ndo' be ltsa'a bega no ndo' itea be men.

16 Bten ladna bega idub tiemp.

17 No gab ge'al bidi'izhno bega Dios.

18 No ndo' itea be ta'a itid bega bsa'a bega xno ndo' Dios, lak nlad Dios gun bega nak xmen Cristo Jesús.

19 Lá uka bega gun Espíritu ten Dios ta nlad na.

20 Na'anpa uxelad bega ta ndab bexa ndadi'izh sakndo' Dios.

21 Ndi bla'ach bega naga le'a nak ta ndab bexa wa. Le'a itea ta na le'a nak wa, bla'ach bega ta wa.

22 Parea lá ula'ach bega be ta lid le'a nak.

23 Le'a Dios xa ndun wen ncho ladna be men wa le'aka utsambi'i lado'o bega. No utsambi'i xa idub bega ndo' iteanak be ta ugap, gal zha ilen Jesucristo Xwan beuna.

24 Le'a Dios sunka be ta ndee, le'a xa le'a mti bega no ndunka xa ta ndab xa.

25 Bego nak beuna xmen Cristo, unab bega ndo' Dios gakno xa besa.

26 Unidi'izh bega ndo' itea be xmen Jesús sa ba' sakndo' besa, ta na nluu le'a bega nkwea' ladna bexa.

27 Le'a na' gáp ndo' bega go'ol bega git ndee ndo' iteanak be xmen Jesús sa ba', le'a ta wa ta nlad Dios gun bega.

28 Nat na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb utsin gunno xa bega. Lika gak-a.

Git itop mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Tesalónica

Maska ti mke'a Pabl git ned wa ndo' bexa Tesalónica, parea uxax nki'in xa stub git utu'ub xa. Le'a be xmen Cristo ncho Tesalónica wa mzheb le'a Cristo yá mbi'idla biaj itop. Ncho bexa wa ndab le'a Pabl mke'a dub git ndab le'a Cristo mbi'idla biaj itop, parea na'anpa ta ugea uke'a xa ta wa. Le'a Pabl mluu xta'an yoo wizh ilen Cristo. Mtenxe'a xa bexa dubtsa kwe bexa ndo' Dios, na'anpa ula'a bexa ta na nge' ladna bexa Dios. No mtenxe'a xa bexa na lá nlad gun ti'in ndi nla'achtsa bexa xte'e ndun be ltsa'a xa ti'in, ndab xa ndo' bexa ndi utsin gun bexa ti'in.

Pabl no be ltsa'a xa nidi'izh ndo' bexa Tesalónica

1 Le'a na' ndee Pabl no be ltsa'a na' Silvano nsea Timoteo nke'a besa git ndee ndo' bego nzhealbe gezh Tesalónica ba', bega nak be xmen Tad Dios no Jesucristo Xwan beuna.

2 Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna utsin gak bexa ndo' bega no gun bexa wen yoo ladna bega.

Dios utsaksi be men gal zha ilen Cristo

3 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a besa gab ge'al nsa'a xno ndo' Dios por bega lak nsabndo' gun besa, geal le'a bega mas nsayungea ladna Jesús no mas nsayunkwea' ladna bega be ltsa'a bega.

4 Ta we'e nten ladna besa ndadi'izh besa ndo' be xmen Dios ndencho stapla be gezh, ná xte'e bi nxik bega no nge' ladna bega Jesús, maska xela ndanno be men bega no sian gealkwea' nsatid bega.

5 Le'a ta wa nluuka le'a Dios ndun lakka nsabndo'-yá. Le'a ta na li nxik bega ndo' be gealkwea' wa, ta we'e le'a Dios gab le'a bega syo'oka gan yate sa nibe'e xa.

6 Ná le'a Dios utsaksi be men lba'ata ntsaksi bego ba', lak nsabndo' gun Dios.

7 Le'a gal zha ilengal Jesús Xwan beuna wa, le'a Dios gun le'a bego ba' no besa ndee yá lá ini'íta gealkwea' wa lak ta nsatid beuna nat. Le'a xa wa ito'o gibe'a nsea be angel juert ten xa.

8 Le'a xa wa ilen lat beal', ndontsa utsaksi xa bexa lá nchando' Dios, bexa lá uxobgek ndo' di'izh wen ten Jesucristo Xwan beuna.

9 We'e le'a bexa wa ini'í dub gealkwea' nunk lá idub, na'anpa yoo bexa wats Jesús no na'anpa ini'í bexa juers si'il ten Jesús.

10 Le'a wizh ilen xa wa, le'a itea be xmen xa gab le'a xa uzhe'eb dub xa wen, no uzhe'eb dub xa juert xa. Le'a lat bexa wa no bega kwe, geal le'a bega mbingea ladna ta mbidi'izh besa ndo' bega.

11 Ta we'e le'a besa nab tse'e ndo' Dios ten beuna gak bega lak nsabndo' gak dub xa mti Dios, no usa'a xa juers ten xa gun bega itea be ta wen nlad bega no itea be ti'in ndun bega geal nge' ladna bega xa.

12 We'e le'a be ta wen ndun bega wa uluu ndo' men le'a Jesucristo Xwan beuna wa uzhebpa xa wen nak. No gab Jesús le'a bega wenka ndun. Le'a be ta wa li gak, geal le'a Dios no Jesucristo Xwan beuna uzhe'eb utsin nak ndo' beuna.

2

Xte'e gun xa ndun ti'in ten maxu'u

1 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a cuent ten zha ilen Jesucristo Xwan beuna no izhe'al beuna xa, gab besa ndo' bega

2 le'a gor na gab men le'a Jesús wa mlenla, lá gungea ladna bega ta wa no ni lá yu' ladna bega. Ncho xa gab le'a Espíritu ten Dios li ndab ndo' xa. No ncho bexa gab le'a besa li mke'a ndo' dub git natal li mbidi'izh besa-yá.

3 Parea bla'ach bega na'an ton ukwi'inno bega, le'a Jesús wa na'anpa cha ilen gast nedka gakloo kwa'ad be men ndo' Dios, no gast ilen dub xabgi'i ugap ndap ke wa. Le'a Dios uzhe'eb utsaksi xa wa.

4 Le'a xa ugap wa uka yankea be men Dios no iteata be ta'a ndankea be men. No isob xa len ni'i ten Dios, gab xa le'a xa le'a nak Dios.

5 ¿Lá ntse'a ladna bega zha, le'a na' mbidi'izhka ta ndee, zha ncho'o na' lat bega ba'?

6 Le'a bega uni'íka xta'an nkentsaw lid
cha ilen xabgi'i ugap wa, ndi gast galka
zha ilen xa wa.
7 Le'a maxu'u wa xga'ach ndeyunla
ti'in, parea le'a be ta ugap yoo wa na'anpa
cha yoo gastka lid itatso' xa nso'ntsaw wa.
8 We'e cha ilen xa ugap wa. Ná le'a
gor ilen Jesús le'a xe'a si'il ten Jesús
unitndo' xa ugap wa. Le'a Jesús ulabitsa
ndo' xabgi'i wa, we'e le'a juers ten Jesús
unitndo' xa wa.
9 Parea le'a xa ugap wa ilenno juers ten
maxu'u, no gun xa sianpa be ta yanseana
be men, ndontsa ukwi'inno xa be men.
10 No gun xa sian be ta ugap ukedino
xa be men lá ndap gealnaban ndo' Dios,
bexa lá nlad yankea gealngea ten Dios, ta
nsa'a gealnaban.
11 Ta we'e le'a Dios ula'a ukwi'inno xa
ugap wa bexa, cha gungea ladna bexa
gealkwi'in wa.
12 Le'a Dios utsaksi itea bexa na li lá
gungea ladna gealngea ten Dios, bexa na
ndi mas ndal ladna be ta ugap.

Bexa mti Dios ito'o ndo' be ke ten bexa

13 Bega nak beuna xa nkwea' ladna
Jesús, le'a besa nsabndo'ka nsa'a xno
ndo' Dios por bega, geal le'a Dios le'a mti
bega gast zha utexanta gizhliyo, ndontsa
ko'o Dios bega ndo' be ke ten bega. Le'a
Espíritu ten Dios mtsambi'i lado'o bega,
no mbingea ladna bega gealngea ten Dios.
14 Le'a juers ten di'izh wen ten Cristo
ta mbidi'izh besa wa le'a Dios utezh
bega, ndontsa no bega yoo sa chul wats
Jesucristo Xwan beuna.

15 Le'a bego nak beuna xmen Cristo,
dubtsa ute bega ndo' Dios, no lá yalad
bega be ta mluu besa, ta mbidi'izh besa
no ta mke'a besa ndo' git.
16 Le'a Tad Dios nkwea' ladna beuna no
ndun xa nten ladna beuna idub tiemp, no
nsa'a xa ta na ndenkea' beuna. Le'a na'
ndee na'ab ndo' xa wa no ndo' Jesucristo
Xwan beuna,
17 gun bexa lá yu' ladna bega, no gakno
bexa bega ndontsa sbe'en ta wen gudi'izh
bega no gun bega.

3

Pabl ndab inab bexa ndo' Dios gakno Dios Pabl

1 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a stub
ta gáp na' ndo' bega. Unab bega ndo' Dios
gakno xa besa, ndontsa uxax ite'achso
di'izh ten Jesús no gungea ladna be men-a
lak mbingea ladna bego-yá.
2 No unab bega ndo' Dios lá ula'a
xa xela gunno be men ugap besa, le'a
ncho kwa'ad bexa na'anpa ndangea ladna
Jesús.
3 Ná le'a Jesús ndunka ta ndab xa: Usa'a
xa juers ndo' bega no ula'ach xa bega ndo'
be ta ugap.
4 Le'a ta na nak bega xmen Cristo, ta
we'e uni'íka besa le'a bega ndeyunka be
ta unibe'e besa, no gunkata bega be ta wa.
5 Na'ab na' ndo' Dios gakno xa bega ik-
wea' ladna bega be men lak nkwea' ladna
Dios bega, no uxik bega ndo' be gealkwea'
lak mxik Jesús ndo' be gealkwea'.

Nsabndo' gun be men ti'in

6 Bego nak beuna xmen Cristo, inibe'e
besa ta ndee ndo' bega lak nlad Jesucristo
gun besa: lá uchealtsa'ata bega bexa
ndangea ladna Jesús tal le'a bexa lá nlad
gun ti'in, no lá ka'ab bexa gun bexa lak
mluu besa bega.
7 Le'a bega uni'íka xte'e mbin besa ti'in
lat bega, le'a bega noga li nsabndo' gun.
8 Le'a besa utixka be ta msa'a bega
udaw besa wa. Le'a besa juert mbin ti'in
te'al tezhea, ndontsa na'anpa bega kix ta
udaw besa.
9 Le'a besa yo'o gan ngab ndo' bega
usa'a bega ta wa, parea le'a besa ndi mbin
ti'in ndontsa uni'í bega xte'e nsabndo'
gun bega.
10 Le'a zha na ndencho besa lat bega,
le'a besa ndab ndo' bega le'a tal ton lá
nlad gun ti'in, le'a xa wa liga lá gaw.
11 Ná nat le'a besa ndo'ón le'a ncho
bega ndesea ni lá ndun ti'in, ndi sbe'en
ndeseawi'itsa bega xti'in ndun ltsa'a bega.
12 Le'a Jesucristo Xwan beuna nlad gáp
na' ndo' bego na li lá nlad gun ti'in wa:
utsintsa bin bega ti'in ndontsa gap bega
ta gaw bega.

13 Bega nak beuna xmen Cristo, lá
izhanna bega gun bega be ta wen.
14 Tal ton lá nxobgek ndo' be ta nke'a
besa ndo' git ndee, lá uchealtsa'ata bega
xa wa, ndontsa ido ladna xa li ndun wa.
15 Parea na'anpa gunno bega xa cuent
dub xa nyono bega, ndi utsintsa btenxe'a
bega xa, geal le'a xa no nak xmen Cristo.

Be ta lult mke'a Pabl ndo' bexa

16 Nat na'ab na' ndo' Dios xa ndun wen
nyo'o ladna beuna wa, gun xa wenta yoo
ladna bega idub tiemp ndo' itea be ta'a
ntid bega, no gakno xa iteanak bega.
17 Le'a na' Pabl ya'a na' nke'a na' letr
ndee ndo' git, ta nidi'izh na' ndo' bega.
Lnde'e nke'a na'-yá ndo' itea be git ntu'ub
na'.
18 Na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan beuna
mas uzhe'eb utsin gunno xa iteanak bega.
Lika nak-a.

Git ned mtu'ub Pabl ndo' Timoteo

Le'a git ndee git ned mke'a Pabl nabtsa ndo' xa nsalea' Timoteo. Le'a ta ndee no 2 Timoteo nsea Tito nak be git mtu'ub Pabl ndo' bexa nak pastor, bexa nchansu be xmen Cristo. Ndo' git ndee le'a Pabl mtenxe'a Timoteo xte'e ndon xkwa'a gun bexa sa nzhealbe bexa nak xmen Cristo.

Pabl nidi'izh ndo' Timoteo

1 Le'a na' ndee Pabl, xa na ndun ti'in ten Jesucristo lak unibe'e Dios, xa na ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna, no lak unibe'e Jesucristo Xwan beuna, xa na nge' ladna beuna.

2 Nke'a na' git ndee ndo' lu Timoteo, le'a lu nak cuent xi'ín na' ta na nge' ladna lu Cristo wa. Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb utsin gak bexa ndo' lu, no mas ikwea' ladna bexa lu, no gun bexa wen yoo ladna lu.

Bexa na nluu be ta na'anpa gealngea

3 Lak una'ab na' ndo' lu zha na yamer gaa na' Macedonia, bya'an gezh Éfeso ba' ndontsa inibe'e lu ndo' be men na'anpa ulu'u bexa be ta na'anpa gealngea.

4 No ni lá ukencha' bexa be cuent na'an xti'in, cuent ten kwa'adpa be usan gox polta. Le'a be ta wa ndun nbeyoto'otsa bexa, na'anpa gakno-yá mas ige' ladna bexa Dios.

5 Li nibe'e na' ndo' lu ndontsa ta ugeaka ikwea' ladna bexa be ltsa'a bexa. Li syo'o gan gun bexa tal le'a lado'o bexa umbi'i nak, no tal le'a bexa lá ndap ke ndo' Dios, no tal ige'ka ladna bexa Jesús.

6 Parea ncho bexa mla'a be ta wa, cha ndi ndeyoto'o bexa be ta na'an xti'in.

7 Le'a bexa wa nlad gak mech ten ley ten Dios, ndab bexa le'a ta nluu bexa ta ugeaka, parea le'a bexa ni lá nyakbe'ena xta'an ndadi'izh bexa.

Ley ten Dios dub ta wen

8 Le'a beuna uni'íka le'a ley ten Dios ta wenka, tal le'a beuna gunti'in-a lak nsabndo'-yá.

9 Le'a ley wa na'anpa nibe'e ndo' bexa ndun ta wen. Le'a-yá ndi nibe'e ndo' bexa ugap nak, bexa na lá nxobgek ndo' Dios, bexa ugap ndun, bexa ndap ke ndo' Dios, bexa lá ndap mod ndo' Dios, bexa nisi Dios, bexa ndut le'aka xus na no le'aka xna'a na, bexa ndut stubga men,

10 no bexa ngal stub xa na'anpa xa ten xa, no be xabgi'i ndal ladna le'aka ltsa'a bgi'i na, no bexa ndowa'an men, no bexa ukwi'in, no bexa ndun gealkwi'in ndo' juez, no bexa ndun stub ta'a na'anpa nak lak nak gealngea ten Dios.

11 Le'a gealngea wa di'izh wen ten Dios xa ndon le'a wen, ta msa'a Dios ndadi'izh na' ndo' be men.

Pabl ndun ti'in ten Jesucristo

12 Nsa na' xno ndo' Jesucristo Xwan beuna xa ndakno na', le'a xa mna' le'a na' sun lakka nlad xa, ta we'e mso' xa na' gun na' ti'in ten xa.

13 Le'a polta ndi unisi na' Jesucristo, no ukesankea na' tso'o be xmen Jesús, no mtsaksi na' bexa. Parea le'a Dios mkwea' ladna na', geal le'a na' galka lá iní ti ugap nak ta li mbin na' wa, zha na bi lá ndangea lad na' Jesús.

14 Le'a Dios uzhebpa utsin mbinno na', no ndun xa mas nge' lad na' xa no mas nkwea' lad na' be men, ta na nak na' xmen Cristo Jesús.

15 Le'a ta gáp na' ndee ta ugeaka, nsabndo' itea be men gungea ladna le'a Jesucristo mbi'id ndo' gizhliyo ndontsa ko'o xa bexa ugap nak ndo' be ke ten bexa. Le'a lat itea bexa ugap wa le'a na' ndee ndon le'a mas ugap ngok.

16 Ná le'a Dios mkwea' ladna na', ndontsa ini'í be men xte'e mbinge' ladna Jesucristo ndo' na', cha no bexa gungea ladna Jesús. Cha li gap bexa gealnaban ndo' Dios, ta nunk lá idub.

17 Le'a Dios le'a nak xa ndon le'a nibe'e idub tiemp, na'anpa gat xa no na'anpa na' beuna xa. Le'a xa nabkama nak Dios xa ndon le'a ndák. Idub tiemp gap beuna mod ndo' xa, no gab beuna le'a xa uzhebpa dub xa juert. Lika nak-a.

18 Le'a ta ndee ndáp na' ndo' lu Timoteo le'a lu cuent nak xi'ín na': bin ti'in ten

Dios idub ncho ladna lu, lak ndabka bexa
gun lu, bexa ndadi'izh sakndo' Dios.
19 Dubtsa bge' ladna lu Jesucristo no bin
laktsa nsabndo'-yá. Lá gun lu lak ndun
ncho bexa mla'a nes ten Dios,
20 lak mbin Himeneo no Alejandro. Le'a
nat mla na' bexa gunno maxu'u bexa lak
nlad maxu'u, ndontsa yá lá inisita bexa
Dios.

2

Xte'e nsabndo' gudi'izhno be men Dios

1 Ndon ned ta ndee gáp na' ndo' lu:
unab ta nki'in lu ndo' Dios, no bidi'izhno
Dios, no unab ndo' Dios gakno Dios itea
be men, no bsa'a xno ndo' Dios.
2 No unab ndo' Dios gakno Dios bexa
nakti'in no itea bexa nibe'e. We'e gust
yoo beuna no wen yoo beuna, no idub
tiemp uxobgek beuna ndo' Dios no utsin
gak beuna ndo' be men.
3 Le'a Dios xa na ngo'o beuna ndo' be
ke ten beuna isak ladna tal li gudi'izhno
beuna xa.
4 Le'a xa nlad itea be men ito'obe ndo'
be ke ten na, cha igondo' bexa gealngea
ten Dios.
5 Le'a Dios dubkama ncho, no ncho
dubtsa xa sun gan wen ya'an beuna ndo'
Dios, le'a ta wa Jesucristo,
6 xa na msa'a le'aka le'a xa ngut sakndo'
itea be men, gor na nsabndo'ka li gun xa
wa.
7 Ta we'e le'a Dios mso' na' gudi'izh
na' be ta ndee, no mtu'ub xa na'
gauluu na'-yá ndo' bexa na'anpa xa Is-
rael ndontsa gungea ladna bexa gealngea
ndee. Le'a Cristo nsobwi'i le'a ta ndáp na'
ndee ta ugeaka, na'anpa gealkwi'in-a.

Xte'e nsabndo' gak be xabgi'i no be xagots

8 Le'a na' nlad le'a guni'i pa nyakjunt be
xmen Jesús, gudi'izhno be xabgi'i Dios no
ixits bexa ya'a bexa ndo' Dios, no umbi'i
gak lado'o bexa, no na'anpa igi'i bexa, no
na'anpa kuyo bexa.
9 No nladga na' gak be xagots be xab
na dub mod na na'anpa ugap iwi'i be
xabgi'i ndo' xa, no na'anpa izhinnona
bexa be lad ndap bexa. No na'anpa
uzhe'eb usaxkwa'a bexa gek bexa. No
na'anpa uzhe'eb gunti'in bexa be ta oro
no perla no be lad ndon le'a uyap.
10 Ndi gun be xagots sbe'en be ta wen,
lak nsabndo' gun be xagots ndankea Dios.
11 Le'a be xagots wa nsabndo' xetsa
ula'ach ta ndab xa nlu'u di'izh ten Dios,
ni na'an xte'e gab bexa.
12 Le'a na' ndáp le'a be xagots lá nsab-
ndo' ulu'u, no na'anpa ndi le'a be xagots
inibe'e be xabgi'i sa nda'utsid bexa di'izh
ten Dios. Le'a be xagots wa nsabndo'
xetsa kwe,
13 geal le'a Dios ned Adán mbinde'e,
we'eta mbinde'e xa Eva.
14 Le'a maxu'u na'anpa ukwi'inno
Adán, le'a xa ndi Eva mkwi'inno, cha
mbin Eva dub ta lid le'a nak ndo' Dios.
15 Parea le'a ta na ndap be xagots me'ed,
le'a Dios sgo'o bexa ndo' be ke ten bexa tal
le'a bexa lá ula'a nes ten Dios, no ikwea'
ladna bexa be ltsa'a bexa, no umbi'i gak
lado'o bexa ndo' Dios.

3

Xte'e nsabndo' gak bexa yansu be xmen Cristo

1 Le'a ta gáp na' ndee ta ugeaka: Tal ton
dub xa nlad yansu be xmen Cristo, le'a ta
nlad xa wa ta wenka.
2 Parea le'a dub xa nchansu be xmen
Cristo nsabndo' utsin gak gast na'an ton
gab le'a xa ugap nak. No dubtsa xagots
nsabndo' gap xa, no wen gunbe'e xa, no
list gak xa, no utsin gun xa ndontsa gap
be men mod ndo' xa, no utsin gak xa ndo'
itea be men ncha'a ta lid xa, no isu'u xa
ulu'u xa be men.
3 No lá gun xa gealgu, no na'anpa
ukwa'an xa uyo, no na'anpa ukwi'inno
xa be men natsa gun xa gan med. Ndi
nsabndo' utsin gak xa, no bcha'an gak xa,
no lá ukwa'an xa sian med.
4 No nsabndo' utsin ula'ach xa bexa
ta lid xa. Le'a be xin xa wa nsabndo'
uxobgek ndo' xa, no gap be xin xa mod
ndo' xa.
5 Le'a tal ton lá isu'u ula'ach ta lid na,
le'a xa liga lá isu'u yansu gezh ten Dios.
6 No le'a dub xa ti'i mbingea ladna
Cristo lá nsabndo' gak xa yansu be xmen
Cristo, ndontsa lá izhinna xa, cha utsaksi
Dios xa lak utsaksi Dios maxu'u.

7 No nsabndo' utsin gak xa, ndontsa gap
be men mod ndo' xa, bexa na'anpa nak
xmen Cristo. We'e le'a xa wa na'anpa ido
ladna, no lá gaila' xa ndo' ya'a maxu'u.

Xte'e nsabndo' gak bexa gakno be xmen Cristo

8 No liga le'a bexa ndakno be xmen
Cristo nsabndo' gak dub xa gap be
men mod ndo' na. Lá nsabndo' gun
xa gealkwi'in. No na'anpa gun bexa
gealgu. No na'anpa ukwi'inno bexa be
men ndontsa li gun xa gan med.
9 No uxobgek bexa ndo' di'izh wen ten
Dios idub ncho ladna bexa.
10 Le'a bexa gakno wa nsabndo' ned gak
preb naga ndun xa itea be ta ndee. We'eta
gak xa ti'in wa, tal xa utsinka ndun.
11 No liga le'a be xagots nsabndo' utsin
gak. No na'anpa gudi'izh bexa be cuent
gix, no wen gunbe'e bexa, no utsin gun
xa itea be ta'a ndontsa ige' ladna be men
xa.
12 Le'a be xabgi'i gakno wa nsabndo'
gap dubtsa xagots. No utsin ula'ach bexa
be xin xa no iteata bexa ta lid xa.
13 Le'a bexa na wen ndun ti'in ndakno
be xmen Cristo wa, liga ndun gan ndap be
men mod ndo' na, no na'anpa izheb bexa
gudi'izh bexa ta nge' ladna bexa Cristo
Jesús.

Be xmen Cristo ndeno gealngea mluu Dios

14 Ndanbe'e na' le'a na' sken gal ina' lu.
Le'a na' nke'a be ta ndee ndo' lu,
15 ndontsa tal na' na'anpa cha gal, yá
uni'í lu xte'e nsabndo' gak lu no itea bexa
nak xmen Dios, le'a beuna nak xmen Dios
nban, no lá ula'a beuna initndo' gealngea
ten Cristo.
16 Ta ugeaka le'a ta uga'ach mlu'u Dios
ndo' beuna dub ta uzhe'eb si'il nak:

Le'a Dios mbi'id ndo' gizhliyo, myak xa
men.
Le'a Espíritu ten Dios cha mluu le'a
xa Xinka Dios.
Le'a be angel ten Dios cha uni'í xa.
Le'a di'izh ten xa mgen itea be na-
cion.
We'e le'a be men mbingea ladna xa.
Cha nsea' xa gibe'a.

4

Bexa ukwi'inno be xmen Cristo

1 Parea le'a Espíritu ten Dios uya'al
ndab le'a be wizh lult wa ncho bexa ula'a
ta na nge' ladna bexa Dios. Ndi ula'ach
bexa ta gudi'izh be mbi bxin ukwi'in, cha
isankea bexa tso'o be ta wa.
2 Le'a bexa wa gungea ladna ta nluu
bexa ukwi'in, bexa na ndab nluu gealngea
parea gealkwi'in-a, gast ni lá ndo ladna
bexa no be ta ugap ndun bexa wa.
3 Le'a bexa ukwi'in wa uka uchilya'a be
men, no gab bexa ncho be ta'a lá nsabndo'
gaw be men. Parea le'a Dios mbinde'e be
ta wa ndontsa usa'a beuna xno ndo' Dios,
cha gaw beuna-yá, beuna nak be xmen
xa, no nchando' beuna gealngea ten xa.
4 Le'a itea be ta'a mbinde'e Dios sbe'en
ta wen, syo'o gan gaw beuna-yá tal le'a
beuna usa'a xno ndo' Dios.
5 Le'a beuna syo'oka gan gaw-a, ta na li
ndab di'izh ten Dios no ta na nsa'a beuna
xno ndo' Dios.

Xte'e gak bexa ndun ti'in ten Jesucristo

6 Tal le'a lu nluu be ta ndee ndo' be
xmen Cristo sa ba', le'aka ndun lu ti'in
ten Jesucristo. Le'a be di'izh ten Dios ta
ndangea ladna beuna wa, no gealngea ten
Dios ta nxobgek lu ndo' na wa ndun gan
mas juert gak lu.
7 Lá ula'ach lu be cuent gizhliyo, be ta
na'an xti'in, ndi mas ulo gan gun lu ta
nsak ladna Dios.
8 Le'a bexa ndun ejercicio, le'a ta wa
ndaknoka bexa. Parea le'a ta na ndun
beuna ta nsak ladna Dios, le'a ta wa ndun
wen yoo beuna tiemp nat no tiemp ti'i
ilen.
9 Le'a ta ndee wa ta ugeaka, nsabndo'
itea be men gungea ladna-yá.
10 Ta we'e ngo beuna gan ndun beuna
ti'in ten Dios, geal le'a beuna nge' ladna
Dios nban, xa na ngo'o be men ndo' be ke
ten bexa, bexa na ndangea ladna Dios.
11 Le'a be ta ndee wa nsabndo' uluu lu
no inibe'e lu ndo' bexa.
12 Maska ben lu le'a bexa nsabndo' gap
mod ndo' lu. Ta we'e nsabndo' utsin
gudi'izh lu, no utsin gak lu, no ikwea'
ladna lu bexa, no gun lu lak nlad Espíritu
ten Dios, no ige' ladna lu Cristo, no umbi'i

gak lado'o lu. Tal le'a lu li gun, le'a bexa
ini'í xte'e nsabndo' gun bexa.
13 Nat zha biseata gal na' sa ba', bi'ilta
di'izh ten Dios ndo' bexa, no btenxe'ata
bexa, no bluuta bexa.
14 No mas binti'in ta ndák lu, ta msa'a
Dios ndo' lu gor na mxo'ob bexa nchansu
be men wa ya'a na gek lu, cha mbidi'izh
bexa sakndo' Dios cuent ten lu.
15 Bin be ta ndee no dub ndo'tsa li bin,
ndontsa ini'í be men le'a lu mas nsayák
ndun lak nlad Dios.
16 Uzhebpa bla'ach xta'an ndun lu no
xta'an nlu'u lu bexa. Tal lu dubtsa li gun,
le'a lu gap gealnaban ndo' Dios no bexa
na isakyo'ón ta ndadi'izh lu ba' wa.

5

Xte'e nsabndo' gak Timoteo ndo' be xmen Cristo

1 No lá kuyo lu be xabgi'i gox, ndi
btenxe'a bexa cuentta xus lu; no btenxe'a
be xabgi'i ben cuentta wit lu.
2 Btenxe'a be xagots gox cuentta xna'a
lu; no btenxe'a be xagots ben cuentta
bsan lu, ni na'anpa ugap gunbe'e lu.
3 Gokno be xagots ngut xabgi'i ten na,
bexa lá ndapta ton ula'ach na.
4 Parea le'a tal ncho dub xagots ngut
xabgi'i ten na wa ndap xa xin xa no
xinxots xa, le'a bexa wa nsabndo' utsid
xte'e gun bexa ta nlad Dios, ula'ach bexa
ltsa'a xa wa, lak mla'ach xagots wa bexa.
Le'a ta ndee ta wen nsak ladna Dios.
5 Parea le'a bexa na ngut xabgi'i ten
na wa, bexa yá lá ndapta ton ula'ach,
le'a bexa wa nsabndo' ige' ladna Dios no
gudi'izhno xa Dios te'al tezhea.
6 Ná tal le'a bexa ndi ndun sbe'en ta
nsak ladna bexa, le'a ndo' Dios le'a xa nak
cuent dub xa ngutla maska bi nban xa.
7 Unibe'e be ta ndee ndo' bexa ba',
ndontsa na'an ton xte'e iní'i ndo' bexa.
8 Le'a tal ton lá ula'ach bexa nchono xa
no iteata be ltsa'a xa, le'a xa wa lá ndun
lak nsabndo' gun be xmen Cristo, no mas
ugap nak xa ndo' bexa lá ndangea ladna
Cristo.
9 Le'a bexa na ngut xabgi'i ten na, bexa
na ncho masla chon ga'al li'in, le'a bega
nsabndo' gakno bexa wa, tal xa dubtsa
xabgi'i wa ngwankea,
10 no tal ndab be men le'a xa wenka
ndun, no utsin mla'ach xa be xin xa, no
utsin mbin xa ndo' be men usea ta lid
xa, no mbin xa ti'in ndo' be xmen Cristo,
no ngokno xa bexa na kwea' uyo'obe, no
sbe'en be ta wen mbin xa.
11 Parea le'a be xagots ben bexa ngut
xabgi'i ten na, na'anpa nsabndo' gakno
bega xa, le'a gal gor le'a bexa nladgal
uchilya'a, we'e le'a bexa yá lá gunta ti'in
ndo' Cristo.
12 Le'a tal bexa li gun le'a bexa ndap ke
ndo' Dios, le'a bexa lá ngun lak ndab bexa
gor ned wa.
13 No le'a be xagots ben wa syak zha'ab,
sbe'en ikesea xa be ta lid men. No sadi'izh
bexa cuent gix, no sla'ach xa xta'an ndun
be men, no sadi'izh xa be ta lá nsabndo'
gudi'izh xa.
14 Ta we'e le'a na' nlad le'a be xagots
ben ngut xabgi'i ten na wa ndi uchilya'a
bexa, no gap bexa xin bexa, no ula'ach
bexa ta lid bexa. We'e le'a be men
na'anpa inisi bexa wa.
15 Li ndáp na' geal le'a ncho be xagots
wa myach, cha ndi usankea bexa tso'o
maxu'u.
16 Le'a tal ton dub xabgi'i natal dub
xagots nak xmen Cristo, no ndap xa dub
ltsa'a xa dub xagots ngut xabgi'i ten na,
le'a xa wa nsabndo' ula'ach xagots wa,
ndontsa na'anpa sbe'en gezh ten Dios
gakno xa. We'e le'a bexa syo'o gan mas
gakno be xagots na ta ugeaka lá ndap ton
gakno xa.

Stapla ta'a ndab Pabl gun bexa

17 Le'a bexa na utsin nchansu be xmen
Dios, le'a bega nsabndo' gap mod ndo'
bexa no kix bega ika'a bexa. No mas li
binno bega bexa na nluu di'izh ten Cristo.
18 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:
“Lá ko bega gix xe'e ngon gor na ndun
ma ti'in.” No ndab-a: “Le'a xa ndun ti'in
nsabndo' yax ten na.”
19 Na'anpa ula'ach lu tal ton usake dub
xa nchansu be xmen Cristo tal xa na'anpa
top natal chon xa.
20 Le'a tal xa gunta ta ugap wa, uteyo
xa wa ndo' ga'al itea bexa, ndontsa izheb
bexa na'anpa no bexa li gun.
21 Le'a Dios no Jesucristo Xwan beuna
no be angel ten Dios ndewi'i gáp na' ta

ndee ndo' lu: gun lu lak ndab ta nke'a na'
ndee, ni na'anpa uti lu bexa nladtsa lu.
22 No gor na koxo'ob lu dub xa yansu
gezh ten Dios, nsabndo' ned gunbe'e lu
naga utsin nak xa. Le'a tal xa ndun dub
ta ugap le'a be men gab le'a lu no ndap
ke. Ndi umbi'itsa gok ndo' Dios.
23 Le'a ta na sian biaj li ndakwea' len lu
wa, lá goo lu nabtsa nits. Ndi goo lu nits
yoo dub tuzh vin ndo'-yá.
24 Le'a ncho bexa ndun dub ta ugap, cha
uxax ini'í be men-a mas biseata usake dub
xa-yá. No nchoga bexa cha'aw nlu'u be ta
ugap ndun na.
25 No liga ncho bexa ndun ta wen cha
uxax ini'í be men-a. No ncho bexa ndun
ta wen cha na'anpa nlu'u-yá, parea gal
dub wizh le'a-yá ulu'uka.

6

1 Le'a bexa ncha'ndo'o ndo' ya'a dub
men, le'a bexa wa nsabndo' gap mod ndo'
xa nak xwan bexa wa, ndontsa na'anpa
inisi be men Dios no di'izh ten Dios.
2 No tal ncho xwan xa no ndangea ladna
Cristo, na'anpa ni lá gap bexa mod ndo'
xa geal ta na no xa nak xmen Cristo. Ndi
nsabndo' mas wen gun bexa ti'in ndo' xa
wa, le'a xwan ti'in wa no nak xmen Cristo
no nkwea' ladna Dios xa wa. Be ta ndee
wa blu'u lu bexa no btenxe'a lu bexa.

Bexa nsankea tso'o med

3 Le'a tal ton nluu dub ta xa'aga, dub
ta na'anpa nak lak nak gealngea ten
Jesucristo Xwan beuna, ni na'anpa lak
nlad Dios gak beuna,
4 le'a xa wa dub xa zhinpa, ná xa na'an
xta'an ndák. Uzhebpa ndal ladna xa
nyoto'o xa cuent ten xte'e gab be di'izh.
Ta we'e ndaklono xa dub xa ndap ta'a, no
nyo bexa, no kwea' ní'i bexa ndo' ltsa'a
xa, no na'anpa nge' ladna bexa ltsa'a xa.
5 No sbe'en li nyoto'o bexa geal le'a xa
na'anpa le'a ndanbe'e no lá nchando' xa
gealngea. Ni xa tal xa uchealtsa'a bexa
ndankea Dios le'a xa sian med gun gan.
Lá uchealtsa'a lu bexa li nak wa.
6 Le'a ta na ndun beuna ta nsak ladna
Dios wa uzhebpa ndun wen yoo beuna,
tal le'a beuna ntenno ladna be ta ndap
beuna.
7 Lak ulansea beuna ndo' gizhliyo ndee
na'an xta'an nseano beuna, no liga na'an
xta'an yo'o beuna.
8 Ta we'e tal beuna ndap ta gawtsa
beuna no xabtsa beuna, nsabndo' itenno
ladna beuna ta wa.
9 Parea le'a bexa na nsankea tso'o med
wa uxax ndaila' ndo' ya'a maxu'u. No
uzhe'eb nsa'ab ladna bexa be ta na'an
xti'in, ta na le'a gun kwea' yoo xa no sian
gealkwea' ini'í xa.
10 Le'a ta na nsankea be men tso'o med
wa, le'a ta wa nak xan itea be ta ugap.
Le'a ncho bexa nsa'ab ladna sian med, ta
we'e mla'a bexa nes ten Dios, cha sianpa
gealkwea' uni'í bexa.

Ndab Pabl uzhebpa gun Timoteo juers

11 Parea le'a lu Timoteo xmen Dios,
bxo'on ndo' be ta ugap wa. Ndi ulo gan
gun lu sbe'en ta wen, lak nsak ladna Dios.
No mas bge' ladna lu Cristo, no bkwea'
ladna lu be ltsa'a lu. No ulo gan uxik lu
ndo' itea be ta'a, no bcha'an gok.
12 Uzhebpa bin juers gun lu lak nsab-
ndo' gun dub xa nge' ladna Cristo, we'e
gap lu gealnaban nunk lá idub. Le'a
Dios le'a mti lu gap lu gealnaban wa, no
mbidi'izh lu ndo' kwa'ad men le'a lu nge'
ladna Cristo.
13 Le'a nat nsobwi'i Dios, xa na nsa'a
gealnaban ndo' itea be ta ncho, no
nsobwi'i Jesucristo, xa na utsin mbidi'izh
ndo' ga'al Poncio Pilat, le'a na' gáp ndo'
lu,
14 uxobgek lu ndo' iteanak be ta nlad
Dios gun lu, we'e ni dub ke lá gap lu ndo'
Dios. Li bin gast gal zha ilen Jesucristo
Xwan beuna.
15 Le'a gal zha na nlad Dios, le'a Jesús
ilenka. Le'a Dios dubkama nak Dios, nak
xa Xwan iteanak be ta'a no Xa Nibe'e ndo'
itea bexa nibe'e.
16 Le'a Dios dubkama nak xa na'anpa
gat, xa ncho ndo' xe'a na'an ton ibii, xa ni
dub men gol ni'í, no ni lá yoo gan ina' be
men xa. ¡Idub tiemp gab beuna le'a Dios
xa ndon le'a wen no idub tiemp nibe'e xa!
Lika nak-a.
17 Le'a bexa na ndap sian be ta'a ndo'
gizhliyo ndee, gud ndo' bexa lá izhinnona
bexa-yá, no ni lá ige' ladna bexa ta wa,
le'a ta wa uxax initndo'. Nsabndo' ndi ige'

ladna bexa Dios nban, xa na le'a nsa'a itea
be ta'a ndontsa wen yoo beuna.
18 Gud ndo' bexa wa utsin gak bexa no
sian be ta wen gun bexa, no na'anpa uxin
gak bexa.
19 Le'a ta wa cuent kocha'aw bexa sian
be ta wen gibe'a, ta ika'a bexa tiemp ilen,
no gap bexa gealnaban nunk lá idub.

Stapla be ta'a mtenxe'a Pabl Timoteo

20 Timoteo, uzhebpa bla'ach ti'in msa'a
Dios gun lu. Lá ula'ach lu be di'izh ugap
ndadi'izh be men, le'a ta wa na'an xti'in.
No lá ula'ach lu be gealkwi'in ndadi'izh be
men, maska ndab bexa le'a-yá ta ugeaka.
21 Le'a ncho bexa usankea tso'o be ta
wa, cha ndi mla'a bexa nes ten Dios.
Le'a Dios gun wen yoo ladna lu. Lika
gak-a.

Git itop mtu'ub Pabl ndo' Timoteo

Le'a git ndee git itop mtu'ub Pabl ndo' dub xa nsalea' Timoteo. Le'a ta ndee no 1 Timoteo nsea Tito nak be git mtu'ub Pabl ndo' bexa nak pastor, bexa nchansu be xmen Cristo. Le'a Pabl mtenxe'a Timoteo dubtsa iso' xa ndo' Cristo maska kwa'ad be men nsaula'a nes ten Cristo.

Pabl nidi'izh ndo' Timoteo

1 Le'a na' ndee Pabl, xa mtu'ub Dios gun
na' ti'in ten Jesucristo, gudi'izh na' di'izh
ten Dios, ta nsa'a gealnaban ndo' bexa
nak xmen Cristo Jesús.
2 Nke'a na' git ndee ndo' lu Timoteo, le'a
na' nkwea' ladna lu cuent dub xi'ín na'.
Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo
Xwan beuna mas uzhe'eb utsin gak bexa
ndo' lu, no mas ikwea' ladna bexa lu, no
gun bexa wen yoo ladna lu.

Timoteo nsabndo' gudi'izh di'izh ten Cristo

3 Le'a gor na ndadi'izhno na' Dios te'al
tezhea ntse'a lad na' lu no nsa na' xno
ndo' Dios, xa na idub ncho lad na' ndun
na' ti'in ndo' na, lak mbin be usan gox ten
na'.
4 Le'a gor na ntse'a lad na' xte'e uban
myo'o ladna lu, ta we'e nlad na' gal ina'
na' lu ndontsa iten lad na'.
5 No ntse'a lad na' xte'e nge'ka ladna lu
Cristo, lak ned xnaxots lu Loida no xna'a
lu Eunice mge' ladna Cristo. Le'a na' uní
le'a lu likaga nge' ladna Cristo.
6 Ta we'e ndáp na' ndo' lu bin juers
gunti'in lu ta ndák lu, ta msa'a Dios ndo'
lu gor mxo'ob na' ya'a na' gek lu.
7 Le'a ta na nsa'a Dios ndo' beuna
na'anpa ta izheb beuna. Le'a Dios ndi
nsa'a juers ndo' beuna, ndontsa ikwea'
ladna beuna be men, no gaisa'ab beuna
ndo' be ta ugap.
8 Ta we'e lá ido ladna lu gudi'izh lu
cuent ten Cristo Xwan beuna. No na'anpa
idono ladna lu na', ta nkea na' litgi'ib
ndee. Ndi lá izheb lu itid lu gealkwea'
geal ndadi'izh lu di'izh wen ten Cristo, le'a
Dios usa'a juers uxik lu ndo' ta wa.
9 Le'a Dios ulo'o beuna ndo' be ke ten
beuna, no utezh xa beuna, umbi'i gak
lado'o beuna ndo' xa. Parea na'anpa
li ngun xa ke na ndun beuna ta wen.
Ndi le'a zha biseata gaknde'e gizhliyo le'a
Dios mbinbe'e li utsin gunno xa beuna
juers ten Cristo Jesús.
10 Nat le'a Dios mluu tant nkwea' ladna
xa beuna ta na ulen Jesucristo, xa ngo'o
beuna ndo' be ke ten beuna. Le'a xa
wa mbin gan ndo' juers ten gealgut, no
nsa'a xa gealnaban nunk lá idub ndo'
bexa ndangea ladna di'izh wen ten xa.
11 Le'a Dios le'a mti na' gudi'izh na'
di'izh wa. No mso' xa na' uluu na'-yá ndo'
bexa na'anpa xa Israel.
12 Ta we'e nat lnde'e nti'id na' be
gealkwea' ndee. Ná na' ni lá ndo ladna,
le'a na' nchando' Cristo xa na nge' lad na'.
No uní na' le'a xa ndapka juers ula'ach xa
gealnaban ten na', gast gal wizh ilengal
xa.
13 Nat bin laktsa ndab be di'izh wen
mbidi'izh na' ndo' lu, ná xte'e nge' ladna
beuna Dios no xte'e nkwea' ladna beuna
be men, ta na nak beuna xmen Cristo
Jesús.
14 Le'a Espíritu ten Dios, xa na ncho len
lado'o beuna, gakno lu utsin gudi'izh lu
be di'izh msa'a Dios ndo' lu.
15 Le'a lu yá uni'íka le'a Figelo no
Hermógenes no iteata bexa ndencho Asia
yá na'antapa ndakno na'.
16 Na'ab na' ndo' Dios gakno Dios bexa
ncho ta lid Onesíforo, geal le'a xa sianpa
biaj ndakno na', no na'anpa idono ladna
xa na', maska nkea na' litgi'ib.
17 Ndi patsa ulansea xa Roma ndee, cha
uzhebpa mkwa'an xa na' gast plo mzheal
xa na'.
18 Le'a na' na'ab ndo' Dios ikwea' ladna
Dios xa, gal wizh iso' xa ndo' Dios. Le'a lu
uni'íka xte'e ngokno xa besa zha ndencho
besa gezh Éfeso.

2

Pabl ndab uxik Timoteo ndo' be gealkwea'

1 Lu Timoteo nak cuent xi'ín na', nat ulo
gan gak juert lado'o lu ta na nkwea' ladna
Cristo Jesús lu.

2 Le'a ta na mbin lu ndadi'izh na' ndo'
kwa'ad be men, nat bluu ta wa ndo' bexa
mas nge' ladna lu, bexa na su'u uluu-yá
ndo' stapla be men.
3 No bxik ndo' be gealkwea' ini'í lu ta
na nak lu xmen Jesucristo, lak nxik dub
soldad wen ndo' be gealkwea' ni'í xa.
4 Ni dub soldad na'anpa nsabyo'o ndo'
be ti'in ndun be men, le'a xa ndi ndun
laktsa nlad xa nibe'e xa.
5 No liga le'a bexa nke'a karrel lá gun
gan tal le'a xa lá uxobgek lak nsabndo'-yá.
6 No liga le'a bexa ndun ti'in ge'e ns-
abndo' koo gan ndontsa ika'a xa be ta
usa'a-yá.
7 Binbe'e be ta na nke'a na' ndee, le'a
Cristo Xwan beuna usa'a ta yakbe'ena lu
itea ta'a.
8 Btse'a ladna lu ta utid Jesucristo xa
ras David. Le'a xa mban ndo' gealgut,
lak ndab di'izh wen ndadi'izh na' ndo' be
men.
9 Le'a ke na li ndadi'izh na' ta wa,
ta we'e sian be gealkwea' nsati'id na',
gast nkea na' litgi'ib cuent dub xa ugap.
Parea le'a di'izh ten Dios na'anpa no nkea
litgi'ib.
10 Ta we'e nxik na' ndo' itea be gealk-
wea' ndee, geal nkwea' lad na' bexa mti
Dios, ndontsa no bexa gap gealnaban ndo'
Dios, no wenpa yoo bexa wats Cristo Jesús
idub tiemp.
11 Ta ugeaka ta gáp na' ndee:

Le'a tal beuna ngutno Cristo,
le'a beuna nokaga sbanno xa.
12 Le'a tal beuna uxik ndo' be gealkwea',
le'a beuna nokaga inibe'eno xa.
Le'a tal beuna gab le'a beuna lá nchando'
xa,
le'a xa noga li gab le'a xa lá nchando'
beuna.
13 Ncho zha lá ndun beuna lakka ndab
beuna,
parea le'a xa ndi ndunka ta ndab xa
wa,
le'a lak nak xa wa nunk lá izhe'a.

Ta nsabndo' gun dub xa ndun ti'in ndo' Dios

14 Lá ula'a lu yalad bexa wa be ta nke'a
na' ndee. Ndi gud ndo' bexa le'a Dios
nsobwi'i yá lá kuyoto'ota bexa ke ten xte'e
gab be di'izh. Le'a ta li nyoto'o bexa wa
le'a ta wa dub ta na'an xti'in, le'a-yá ndi
ntsabgix bexa na ndo'ón ta wa.
15 Uzhebpa bin juers ga'al iso' lu ndo'
Dios, utsin bluu gealngea ten Dios, le'a
dub xa wen ndun ti'in na'anpa ido ladna.
16 Lá gudi'izh lu be di'izh lá nsak ladna
Dios, be di'izh na'an xti'in, le'a bexa li
ndadi'izh ta wa mas ugap nsayak.
17 Le'a be di'izh wa cuent dub gealgizh
ugi'i nsasen idub xa. Li nak Himeneo no
Fileto.
18 Le'a bexa wa mla'a gealngea ten Dios,
cha ndi nluu bexa le'a Dios yá mxistela
bexa ngut. Ta we'e ncho bexa yá lá nge'ta
ladna Cristo.
19 Parea le'a gealngea ten Dios nak
cuent dub xan ni'i, dub ta na'anpa iwi'in,
no nkeani'i sa wa: “Le'a Dios nchando'
bexa nak xmen na.” No ndab-a: “Bla'a
bega be ta ugap wa, bego na nak xmen
Cristo.”
20 Le'a lak be ta'a ndanti'in bexa len
dub ni'i si'il, ncho be ta'a naknde'e oro no
plata, ta ndanti'in bexa zha mas nsaktsa.
No ncho be ta'a naknde'e ya no yosid, ta
ndanti'in bexa iteanak be wizh.
21 No liga le'a tal ton ula'a itea be ta
ugap nak xa, le'a xa wa su'u gun dub ti'in
mas nsak. We'e umbi'i gak lado'o xa ndo'
Dios, no isu'u xa gunti'in Dios xa, no sun
xa guni'i xti'in be ta wen.
22 Ta we'e bxo'on ndo' be ta lid le'a nak,
be ta nlad bexa ben gun bexa. Ndi mas
bin lak nsak ladna Dios, no mas bge' ladna
Cristo, no mas bkwea' ladna lu be men,
no bin ta gun wen yoono lu bexa. Le'a be
ta wa ta ndun itea bexa na nkwa'an Dios,
bexa umbi'i nak lado'o na.
23 Na'anpa ula'ach lu be di'izh na'an
xti'in, le'a lu uni'íka le'a be ta wa le'a
ndun nyoto'o be men.
24 Le'a dub xa ndun ti'in ndo' Dios
lá nsabndo' kuyoto'ono be men. Ndi
uzhebpa utsin gak xa ndo' itea bexa, no
wen uluu xa bexa, no kwen uxik xa ndo'
bexa.
25 No di'izh cha'aw utenxe'a xa bexa na
ndaklono xa. We'e naga lid sgo Dios gek
bexa yach bexa wats Dios, cha igondo'
bexa gealngea ten Dios.

26 Cha li ito'o bexa ndo' ya'a maxu'u
na li nchoya'a bexa, ndun bexa ta nlad
maxu'u wa.

3

Ugap gak be men gal be wizh lult

1 No nsabndo' yakbe'ena lu le'a gal be
wizh lult le'a be men uzhebpa juert itid.
2 Le'a gal zha wa yoo bexa ikwea'
ladna le'atsa xa, no isa'ab ladna bexa gap
xa sian med, no izhinnona bexa be ta
ndáktsa xa, no gunbe'e bexa le'a xa mas
nsak ndo' itea men, no inisi bexa be men,
no lá uxobgek bexa ndo' xus xa, no nunk
bexa lá iten ladna dub ta'a, no lá gun bexa
lak nlad Dios.
3 No lá ikwea' ladna bexa be ltsa'a xa,
no ni lá gunge' ladna bexa ndo' be men,
no gudi'izh bexa cuent gix, no gun bexa
sbe'en be ta nladtsa xa, no xela gunno
bexa be men, no ixee ladna bexa ndo' be
ta wen nak.
4 No yun bexa cuent le'aka ltsa'a xa,
no ni lid ned gunbe'e bexa gun bexa dub
ta'a, no gunbe'e bexa le'a xa uzhebpa dub
xa wen, no mas ukwa'an bexa ta nladtsa
bexa, cha ni lá ukwa'an bexa Dios.
5 No gunta bexa ndankea Dios bexa, no
lá ula'a bexa gun juers ten Dios ti'in len
lado'o bexa. Na'anpa uchealtsa'a lu bexa
li nak wa.
6 Le'a ncho bexa wa nda' ta lid be
men, cha nkwi'inno xa be xagots ndidotsa
ndák. Le'a be xagots wa bexa ndap ke,
ndun bexa guni'i xta'an be ta ugap ndo'ón
bexa.
7 Nsakyo'ón bexa be ta ndadi'izh be
men, parea lá gun bexa gan igondo' bexa
gealngea.
8 Lak lá nsak ladna Janes no Jambres ta
mbin Moisés, no liga le'a be xabgi'i ugap
wa lá nsak ladna gealngea. Le'a bexa
wa sbe'en ta ugap ndanbe'e, no na'anpa
ndangea ladna bexa Dios.
9 Parea le'a bexa wa na'anpa kwen
ukwi'inno be men, le'a itea be men sni'í
le'a ta ndun bexa wa lid le'a nak, lak
ngwasea Janes nsea Jambres.

Be ta lult ndab Pabl gun Timoteo

10 Parea le'a lu uni'íka xte'e nluu na' be
men, no xte'e nak na', no xte'e ndun na'
juers gun na' dub ti'in, no xte'e nge' lad
na' Cristo, no xte'e nxik na' ndo' be men,
no xte'e nkwea' lad na' be men, no xte'e
ndun na' ti'in ten Dios maska bid-a.
11 No uni'íka lu xte'e xela mbinno bexa
na', no xte'e sian gealkwea' uti'id na' gezh
Antioquía no gezh Iconio no gezh Listra.
Uzhebpa xela mbinno bexa na', parea le'a
Dios Xa Nibe'e ulo'o na' ndo' ta wa.
12 No liga xela gunno be men itea bexa
na nlad gun ta wen, bexa nge' ladna Cristo
Jesús.
13 Parea le'a bexa ugap wa no bexa
ukwi'in wa ndi mas ugap yakbe. Le'a
bexa wa ukwi'inno be men, no liga
ukwi'inno be men bexa.
14 Parea lá ula'a lu be ta mtsid lu, be ta
mbingea ladna lu, le'a lu nchando'ka besa
na mluu ta wa ndo' lu.
15 Le'a zha tuzhta lu mtsid lu lak
nkeani'i di'izh ten Dios. Le'a di'izh wa
sun gan mas gák lu, ndontsa gap lu
gealnaban ndo' Dios, no mas ige' ladna lu
Cristo Jesús.
16 Le'a itea be ta'a nkeani'i di'izh ten
Dios wa, le'a Dios msa'a-yá ndo' bexa na
mke'a-yá. Le'a ta wa su'u uluu beuna, no
ndab-a xte'e nsabndo' gun beuna, no xte'e
yoo beuna nes ten Dios, no xte'e wen gak
beuna,
17 ndontsa gak be xmen Dios idub lak
nlad Dios, no isu'u beuna gun beuna itea
be ta wen.

4

Timoteo gudi'izh di'izh ten Cristo

1 Le'a gal zha ilen Jesucristo inibe'e xa
ndo' gizhliyo, le'a xa gab ndo' bexa nban
no ndo' bexa ngutla ná ton ndap ke. Ta
we'e le'a nat nsobwi'i Dios no Jesucristo
Xwan beuna le'a na' gáp ndo' lu,
2 bidi'izh di'izh ten Dios ndo' be men, no
uloo gan li gun lu guni'i tal le'a bexa nlad
go'ón-a natal na'an. No btenxe'a bexa no
gud ndo' bexa xte'e yoo bexa nes ten Dios.
No cha'awtsa blu'u bexa di'izh ten Dios.
3 Le'a gal dub wizh le'a be men lá
isakyo'ónta gealngea. Ndi ukwa'an bexa
kwa'ad be mech gudi'izh ta na ndaltsa
ladna bexa go'ón bexa.
4 Cha lá isakyo'ónta bexa gealngea, ndi
go'ón bexa be cuent na'an xti'in.

5 Ná le'a lu nsabndo' bcha'an gak, no
uxik lu ndo' itea be gealkwea', no gudi'izh
lu di'izh wen ten Cristo, no utsin gun lu
ti'in msa'a Dios ndo' lu.
6 Le'a na' ndee sken gat, le'a wizh ikan
na' ndo' gizhliyo ndee yá gaxla nak.
7 Le'a na' uzhebpa ngo'o gan ndun ti'in
ten Dios, mbin na' iteanak ta ndab xa, no
sbe'en le'a xa mge' lad na'.
8 Le'a na' nkenkea' gal dub wizh usa'a
Dios dub coron ika na', ta uluu le'a na'
mxobgek ndo' xa wa. Na'anpa nabtsa
ndo' na' usa'a xa-yá, no ndo' itea bexa na
ndenkea' gal wizh ilen xa wa.

Timoteo nsabndo' gakno Pabl

9 Bin juers uxax gi'id ina' lu na',
10 le'a Demas mla'a na' ncha'a xa gezh
Tesalónica, geal le'a xa nkwa'an be ta'a
ndo' gizhliyo ndee. Le'a Crescente ncha'a
Galacia. Le'a Tito ncha'a Dalmacia.
11 Nabtsa Luc ncho wats na', ta we'e bi'i
Marc sa ndee, le'a xa no su'u gunno na'
ti'in.
12 Le'a Tíquico mtu'ubla na' gezh Éfeso.
13 Le'a gor na gi'id lu, go'o lu xab ko'ol
na', ta na mchan na' ta lid Carpo gezh
Troas. No go'o lu be libr ten na', parea
mas nki'in na' be libr nakcha'aw gid las
man wa.
14 Le'a Alejandro xa ndande'e be ta gi'ib
uzhe'eb ugap mbinno na'. Le'a Dios Xa
Nibe'e wa ukixke ta li mbinno xa na'.
15 Gap lu cuent ndo' xa wa, le'a xa
uzhebpa lá nsak ladna ndadi'izh besa
di'izh ten Dios.
16 Le'a zha ndon ned mtsakndo' na' ndo'
bexa nakti'in sa ndee, na'an ton iso' wats
na', le'a itea bexa cha ndi mla'a na'. Na'ab
na' ndo' Dios lá utsaksi Dios bexa ta na li
mbin bexa wa.
17 Parea le'a Dios Xa Nibe'e nso'ka wats
na', msa'a xa juers ndo' na', ndontsa
mbidi'izh na' di'izh ten Dios ndo' itea
bexa na'anpa xa Israel nde sa wa. Cha
ulo'o Dios na' ndo' ya'a bexa, cuent uto'o
na' to'o dub mbi'izh ndi'izh gaw ma na'.
18 Le'a Dios ndaknota na' ndo' itea be ta
ugap, no ula'ach xa na' gast yaa na' gibe'a
sa nibe'e xa. ¡Le'a nat no idub tiemp gab
beuna le'a Dios uzhebpa dub Dios si'il!
Lika nak-a.

Pabl unidi'izh ndo' pla bexa

19 Unidi'izh ndo' Prisca nsea Aquila
no ndo' bexa ncho ta lid Onesíforo wa
sakndo' na'.
20 Le'a Erast mya'an gezh Corinto. Le'a
Trófimo kwea' nsak mchan na' gezh
Mileto.
21 Bin juers gi'id lu nattsa biseata gal
tiemp kwal. Le'a Eubulo no Pudente no
Lino no Claudia no iteata be xmen Cristo
ncho sa ndee nidi'izh ndo' lu.
22 Le'a na' na'ab ndo' Jesucristo Xwan
beuna iso' wats lu, no mas uzhe'eb utsin
gunno Dios bega. Lika nak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' Tito

Le'a git ndee mke'a Pabl nabtsa ndo' dub xa nsalea' Tito. Le'a ta ndee no 1 Timoteo nsea 2 Timoteo nak be git mtu'ub Pabl ndo' bexa nak pastor, bexa nchansu be xmen Cristo. Le'a Pabl mtenxe'a Tito xte'e ndon xkwa'a gun bexa sa nzhealbe bexa nak xmen Cristo.

Pabl nidi'izh ndo' Tito

1 Le'a na' ndee Pabl, xa ndun ti'in ndo' Dios no mtu'ub Jesucristo na' ndo' bexa na mti Dios, ndontsa mas ige' ladna bexa Dios no mas igondo' bexa gealngea, ta ndun mas nsayak bexa lak nlad Dios.

2 Ta we'e ndenkea' bexa gal zha gap bexa gealnaban ta nunk lá idub, ta na uzhe'eb polta ndab Dios usa'a Dios, xa nunk lá ndun gealkwi'in.

3 We'e le'a Dios mluu di'izh ten xa ndo' be men zha nsabndo'-yá. Le'a ta wa ta ndadi'izh na' ndo' be men lak unibe'e Dios, xa na ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna.

4 Le'a git ndee nke'a na' ndo' lu, Tito, geal le'a lu cuent xi'ín na' ta na no lu nge' ladna Cristo. Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna xa na ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna, uzhe'eb utsin gak bexa ndo' lu, no ikwea' ladna bexa lu, no gun bexa wen yoo ladna lu.

Xte'e nsabndo' gak bexa nchansu be xmen Cristo

5 Le'a na' mchan lu isla Creta ba', ndontsa utenxe'a lu be xmen Cristo be ta'a ndun jwalt wa, no koxo'ob lu pla bexa yansu be xmen Cristo kadga be gezh ba', lak unibe'e na' ndo' lu.

6 Le'a bexa yansu wa nsabndo' uzhebpa utsin gak gast na'an ton gab le'a xa ndap ke. No nsabndo' dubtsa xagots gap xa. Le'a be xin xa nsabndo' gungea ladna Jesús, no utsin gak bexa, no uxobgek bexa ndo' xus xa.

7 Le'a dub xa nchansu wa nla'ach bexa nak xmen Dios, ta we'e nsabndo' utsin gak xa, gast na'an ton gab le'a xa ugap ndun. No lá gunbe'e xa le'a xa mas nsak, no na'anpa uxax gakloo xa, no na'anpa gun xa gealgu, no na'anpa ukwa'an xa uyo, no na'anpa ukwi'inno xa be men ndontsa gun xa gan med.

8 Ndi utsin gak xa ndo' itea be men ncha'a ta lid xa, no sbe'en be ta wen ukwa'an xa, no wen gunbe'e xa, no utsin gak xa, no umbi'i gak xa ndo' Dios, no gun xa gan isensa'ab xa xa ndo' be ta ugap.

9 No nsabndo' uluu bexa gealngea ten Dios lak mluu beuna-yá, ndontsa wen utenxe'a xa be xmen Cristo, no utsin ika'ab xa ndo' be men lá nsak ladna ta nluu xa.

10 Le'a sa ba' ncho kwa'adpa bexa lá nxobgek ndo' Dios, ndadi'izh bexa be ta na'an xti'in no nkwi'inno bexa be men. Le'a kwa'ad bexa li nak wa ndab le'a itea be xmen Cristo nsabndo' yoo be'e lak ndun bexa judio.

11 Le'a lu nsabndo' lá ula'ata li gudi'izh bexa, le'a ke ten bexa wa le'a ncho be idub famil nsaula'a nes ten Dios. Nluu bexa be men wa dub ta lid le'a nak, ndontsa gun bexa gan med.

12 Le'a dub xa ndák ncho le'aka isla Creta ba' ndab: "Le'a bexa Creta sbe'en bexa ukwi'in, no ugap nak bexa cuent nak be man, no uzhebpa ndaw bexa, no zha'ab bexa."

13 Le'a ta li ndab xa wa ta ugeaka. Ta we'e nsabndo' uzhebpa kuyo lu bexa wa, ndontsa ige'ka ladna bexa Dios,

14 no yá lá isakyonta bexa be cuent na'an xti'in ten bexa judio, no ni lá ula'achta bexa be ta nibe'e be men mx-elad gealngea ten Dios.

15 Le'a cuent ten be men umbi'i nak lado'o na ndo' Dios, le'a itea be ta'a umbi'ika. Parea le'a cuent ten bexa ugap nak, bexa lá ndangea ladna Jesús, le'a ni dub ta'a na'anpa umbi'i. Le'a bexa wa gast itea ta ndanbe'e bexa no itea be ta ncho lado'o bexa bzhi'ik nak.

16 Ndab bexa le'a bexa nchando' Dios, parea le'a be ta ndun bexa nluu le'a bexa lá nchando' Dios. Le'a bexa uzhebpa ugap nak, no lá nxobgek bexa ndo' Dios, no lá isu'u bexa gun bexa ni dub ta wen.

2

Ta nsabndo' uluu Tito ndo' bexa Creta

1 Parea le'a lu nsabndo' gudi'izh sbe'en lak nak gealngea ten Dios.

2 Gud ndo' be xabgi'i mas gox ba' isensa'ab bexa xa ndo' ta ugap, no gak bexa dub xa gap men mod ndo' na, no wen gunbe'e bexa, no gungea ladna bexa gealngea ten Jesús, no ikwea' ladna bexa be ltsa'a bexa, no uxik bexa ndo' itea be ta'a.
3 Gud ndo' be xagots mas gox ba' gun bexa sbe'en ta wen, ta nluu le'a bexa ndankea Dios. Na'anpa gudi'izh bexa cuent gix, no na'anpa gun xa gealgu. Nsabndo' ndi uluu bexa sbe'en be ta wen.
4 No uluu bexa be xagots ben ikwea' ladna bexa xabgi'i ten bexa no be xin xa,
5 no list gak bexa, no yankea bexa dubtsa xabgi'i ten bexa, no ula'ach bexa ta lid bexa, no utsin gak bexa ndo' be men, no uxobgek bexa ndo' xabgi'i ten bexa. Itea be ta ndee nsabndo' gun be xagots ben ndontsa lá inisi be men di'izh ten Dios.
6 No liga gud ndo' be xabgi'i ben isensa'ab bexa xa ndo' be ta ugap.
7 Sbe'en be ta wen bin ndontsa ini'í bexa xte'e nsabndo' gun bexa. Le'a gor nluu lu bexa wa, utsin bluu bexa lak nsak ladna Dios.
8 Bidi'izh sbe'en gealngea, ndontsa na'anpa xela iní'i be men ndo' lu. We'e le'a bexa na lá nsak ladna ta nluu lu wa, le'a bexa wa sdoka ladna no na'an xte'e gab bexa ndo' bega.
9 No gud ndo' bexa ndun ti'in ndo' stubga men, uxobgek bexa ndo' xa nibe'e ten xa, no utsin gun bexa ta nsak ladna xa wa, na'anpa ndi ikabto'o bexa ndo' xa wa.
10 No lá gun bexa gealwa'an, ndi gun bexa ta nluu le'a bexa men wen nak, ndontsa ini'í be men ta wen nak di'izh ten Dios, xa ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna wa.

Dios nlad le'a itea be men gap gealnaban

11 Le'a Dios mlu'u xte'e nkwea' ladna xa be men, ta gun gan gap itea be men gealnaban.
12 Le'a xa wa nluu le'a beuna nsabndo' ula'a itea be ta'a lá nsak ladna Dios no itea be ta ugap nlad beuna gun beuna. Ndi sbe'en be ta wen gunbe'e beuna, no umbi'i gak lado'o beuna ndo' Dios, no gun beuna ndo' gizhliyo ndee lak nsak ladna Dios.
13 Li nsabndo' gun beuna ndalen kwenkea' beuna gal wizh uzhe'eb wen, zha na ilen Jesucristo, xa nak Dios si'il ten beuna, xa nsa'a gealnaban ndo' beuna.
14 Le'a xa wa msa'a le'aka le'a xa sakndo' beuna, ndontsa ko'o xa beuna ndo' itea be ke ten beuna. No mtsambi'i xa lado'o beuna, ndontsa gak beuna xmen xa, bexa na uzhebpa nlad gun be ta wen.
15 Le'a be ta ndee bidi'izh ndo' bexa, no utenxe'a lu bexa no kuyo lu bexa lakkata dub xa nibe'e. Lá ula'a lu uxelad bexa ta ndab lu.

3

Xte'e nsabndo' gak bexa nak xmen Jesucristo

1 No gud ndo' bexa ba' lá yalad bexa uxobgek bexa ndo' bexa nakti'in no ndo' itea bexa nibe'e. No list kwe bexa gakno bexa be men.
2 No na'anpa inisi bexa stubga men, no na'anpa kuyoto'o bexa. Ndi utsin gak bexa no bcha'an gak bexa ndo' itea be men.
3 Le'a tiemp polta le'a beuna no na'anpa utsin ndanbe'e, no lá nxobgek beuna ndo' Dios, no usankea beuna tso'o bexa ugap nak, no ndencho beuna ndo' ta ugap ncho lado'o beuna no be ta ndal ladna beuna, no ugap nak beuna, no ndaklono beuna bexa ndap ta'a. Le'a be men nxee ladna ndo' beuna, no liga le'a beuna nxee ladna ndo' be men.
4 Parea le'a Dios xa ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna, mluu xa le'a xa ta ugeaka dub xa wen, no nkwea' ladna xa be men,
5 le'a xa ulo'o beuna ndo' be ke ten beuna. Parea na'anpa li ngun xa ke na ndun beuna ta wen, ndi ta na uzhebpa nkwea' ladna Dios beuna ulo'o xa beuna. No msa'a xa Espíritu ten xa uyo'o len lado'o beuna, ndontsa umbi'i gak lado'o beuna ndo' xa, no gap beuna dub gealnaban kub.
6 No uzhebpa msa'a xa Espíritu ten xa ndo' beuna, ta na nge' ladna beuna Jesucristo xa ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna.
7 Le'a ta na wen nya'an beuna ndo' Dios wa dub ta ga nsa'a xa. Ta we'e le'a beuna

ndenkea' gal uso' beuna dub gealnaban
nunk lá idub.
8 Le'a ta ndáp na' ndee wa ta ugeaka.
Le'a na' nlad inibe'e lu ta wa ndo' bexa na
ndangea ladna Dios sa ba', ndontsa sbe'en
be ta wen gun bexa. Le'a be ta ndee wa
be ta wen no sakno-yá itea be men.
9 Parea lá gasyo'o lu ndo' be ta na'an
xti'in ndadi'izh bexa, be cuent ten bexa
uyo'o polta, no nyoto'o bexa, no nyo bexa
ke ten ley mke'a Moisés. Le'a be ta li
ndun bexa wa ta na'an xti'in.
10 Le'a tal ton uchealuyo be xmen
Cristo, gud ndo' xa wa dub biaj natal
top biaj yá lá gunta xa ta wa. Ná tal
le'a xa lá nsakyo'ón ta ndab lu wa, yá lá
gudi'izhnota lu xa.
11 Le'a lu uni'íka le'a xa wa dub xa ugap
nak. Le'a be ta ndun xa wa le'a nluu le'a
xa ndap ke.

Be ta lult mke'a Pabl ndo' Tito

12 Le'a nat utu'ub na' Artemas natal
Tíquico ndo' lu. Le'a zha na ilansea'
dub xa sa ba', uxax gi'id ina' lu na' gezh
Nicópolis, le'a na' ndee mbinbe'e yo'o na'
sa wa idub tiemp kwal.
13 No gokno Zenas xa ntsid ley no
Apolos ndontsa gor na ika'an bexa sa ba'
na'an xta'an gun jwalt nes ya'be bexa.
14 Le'a bexa na no nak beuna xmen
Cristo ndencho sa ba' nsabndo' utsid bexa
gun bexa be ta wen, usa'a bexa be ta'a
nki'in be men, ndontsa isu'u bexa gakno
bexa men.
15 Le'a itea bexa na ndeno na' nidi'izh
ndo' lu. Unidi'izh sakndo' na' ndo' itea
bexa nak xmen Jesús sa ba', le'a bexa nak
amig ten besa. Le'a na' na'ab ndo' Dios
mas uzhe'eb utsin gunno xa bega. Lika
gak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' Filemón

Le'a Pabl mke'a git ndee ndo' Filemón, dub xa no nak xmen Cristo ncho gezh Colosas. Le'a xa wa uzhe'eb dub xa rik. Le'a dub xa nsalea' Onésimo dub esclavo ten Filemón mxo'on xa ndo' xa, cha tso'o wa mgondo' xa di'izh ten Cristo, ta mbidi'izh Pabl ndo' xa zha na nkeanyaw xa Roma. Le'a git ndee mtu'ub Pabl go'o Onésimo ndo' Filemón gezh Colosas. Unab Pabl ndo' Filemón gunge' ladna xa ndo' Onésimo, utsin gunno xa xa ta na no xa nak xmen Cristo. No ndab Pabl le'a tal ncho xta'an mbinno Onésimo Filemón natal xta'an nsa'ab xa le'a Pabl skixka ta wa. Ndab Pabl le'a bexa nak xmen Cristo dubtsa nak, guni'i tal xa xa rik natal na'an.

Pabl nidi'izh ndo' Filemón

1 Le'a na' ndee Pabl xa nkea litgi'ib ke
na ndun na' ti'in ten Jesucristo. Le'a na'
no Timoteo xa nak cuent dub wit na',
nke'a besa git ndee ndo' lu Filemón, lu
no ndun ti'in ten Cristo.
2 No nidi'izh besa ndo' Apia xa nak
cuent bsan beuna, no ndo' Arquipo xa no
ndakno beuna ndun beuna ti'in ten Dios,
no ndo' itea bexa nzhealbe ta lid lu ba'.
3 Na'ab na' ndo' Dios Xus beuna no ndo'
Jesucristo Xwan beuna utsin gak bexa
ndo' bega, no gun bexa wen yoo ladna
bega.

Filemón nkwea' ladna be ltsa'a na

4 Le'a gor na ndadi'izhno na' Dios, na'ab
na' ndo' Dios gakno Dios lu, no nsa na'
xno ndo' Dios,
5 geal le'a na' ndón xte'e ndankea lu
Jesús Xwan beuna, no nge' ladna lu xa,
no nkwea' ladna lu itea bexa nak xmen
Jesús.
6 Na'ab na' ndo' Dios le'a ta na dubtsa
nge' ladna beuna Cristo, ta we'e le'a lu
mas igondo' ta wen nsa'a Dios ndo' beuna
nak xmen Cristo.
7 Uzhebpa nten ladna besa no mas nsen
besa juers, gor ndo'ón besa xte'e nkwea'
ladna lu be xmen Cristo, le'a lu ndun mas
utsin nyo'o ladna bexa.

Pabl ndab ndo' Filemón utsin gak ndo' Onésimo

8 Le'a ta na nak beuna xmen Cristo,
ta we'e syo'o gan inibe'e na' ndo' lu ta
nsabndo' gun lu.
9 Ná le'a na' ndi na'ab ndo' lu, geal le'a
na' uní le'a lu nkwea' ladna na'. Le'a na'
Pabl yá xa gox na', no nkea na' litgi'ib ke
na ndun na' ti'in ten Jesucristo.
10 Nat na'ab na' ndo' lu utsin gak lu ndo'
Onésimo, le'a xa nak cuent dub xi'ín na',
ta na mbingea ladna xa Jesús len litgi'ib
ndee.
11 Polta le'a Onésimo na'anpa utsin
ngun ti'in ten lu. Ná nat le'a xa su'u gun
ti'in ndo' lu, lak nsu'u xa ndakno xa na'.
12 Le'a nat le'a na' utu'ubgal xa ndo'
lu. Cha utsin gunno lu xa gor ilansea' xa,
lakta utsin ndanno lu na'.
13 Le'a na' nlad yanyo'o Onésimo wats
na' sa ndee, ndontsa gakno xa na' sakndo'
lu, ndalen nkea na' litgi'ib ndee ke na
ndadi'izh na' di'izh ten Cristo.
14 Ná le'a na' na'anpa gáp yanyo'o xa
sa ndee tal le'a lu lá nlad. Le'a na' nlad
gun lu ta na'ab na', parea na'anpa ta na
juerska li gun lu, ndi ta na nlad lu li gun
lu.
15 Natal ga ta we'e mla'a Onésimo lu
dub nde'eptsa, natsa bi le'a itancha' xa
ndo' lu idub tiemp.
16 Nat le'a Onésimo na'anpa yak xa
nduntsa ti'in ndo' lu. Nat le'a xa no nak
dub xmen Dios, cuent dub wit beuna xa.
Le'a na' uzhe'eb nkwea' ladna xa, ná le'a
lu nsabndo' mas ikwea' ladna xa, le'a xa
no nak xmen Jesús, no nak xa dub xa
ndun ti'in ndo' lu.
17 Tal lu nsak le'a na' no nak ltsa'a lu,
utsin binno Onésimo lakta utsin nak lu
ndo' na'.
18 Ná tal xa xta'an mbinno lu polta wa
natal xa nsa'ab ndo' lu, le'a na' skixka ta
wa.
19 Le'a na' ndee Pabl ya'a na' nke'a na'
letr ndee ndo' git: le'a na' skixka be ta
nsa'ab Onésimo ndo' lu, maska uni'í lu
le'a lu no nsa'ab ndo' na'.
20 Le'a ta na dubtsa nak beuna xmen
Cristo, na'ab na' ndo' lu gun lu ta wa,
ndontsa wen yo'o lad na'.

21 Nke'a na' be ta ndee ndo' lu, le'a na'
uní le'a lu sunka ta na'ab na' wa, no gast
mas sian be ta wen gun lu.
22 Bsaxkwa'a dub sa yo'o na', le'a na'
nsak le'a Dios ula'a gal ina' na' bega lak
nab bega ndo' Dios.

Be ta lult mke'a Pabl ndo' Filemón

23 Le'a Epafras nidi'izh ndo' lu, le'a xa
nkeano na' litgi'ib ndee ke na ndun xa
ti'in ten Cristo Jesús.
24 Nsea Marc no Aristarco no Demas no
Luc bexa ndakno na' ndun besa ti'in, le'a
bexa wa no nidi'izh ndo' lu.
25 Na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan beuna
mas uzhe'eb utsin gunno xa bega. Lika
gak-a.

Git ukea ndo' be xmen Jesucristo, be men Hebreo

Le'a git ndee mke'a dub xa ndo' be xmen Cristo bexa judio uyo'o tiemp polta wa. Ndab-a le'a bexa judio bexa nak xmen Cristo yá lá nsabndo'ta usa'a xnab ndontsa yu'u be ke ten bexa, le'a be xnab ten man wa lá yoo gan utsu'u be ke ten be men. No sian biaj ndab xa ndo' bexa na'anpa gun ngud bexa no na'anpa icha'ab bexa, ndontsa yá lá yachta bexa ndo' be ta ugap mbin bexa polta. Le'a Hebreos capítulo 11 nse'at kwa'ad bexa uzhe'eb mge' ladna Dios, ta mbin wen mya'an bexa ndo' Dios.

Dios mbinti'in Xin na gudi'izh ndo' be men

1 Le'a polta le'a Dios sian biaj nsea
sian mod mbidi'izh ndo' be usan gox ten
beuna, mbinti'in xa be profet gudi'izh
sakndo' xa.
2 Parea nat le'a be wizh lult ndee, le'a
Dios mbinti'in le'aka Xin na mbidi'izh xa
ndo' beuna. Le'a Dios le'a mti xa wa
mbinde'e xa gibe'a no gizhliyo, no mso'
Dios xa nak xa Xwan itea be ta'a.
3 Le'a Xin Dios nluu xte'e uzhe'eb si'il
nak Dios, no nak xa lakkata nak Dios Xus
xa. Le'a juers ten ta ndab xa, le'a xa ndun
le'a gizhliyo no gibe'a ndakti'in. Le'a tso'o
na mbin xa ta mtsambi'i xa beuna ndo' be
ke ten beuna, cha mkea xa gibe'a, usob xa
wats lad ga'al sa nibe'e Dios.

Xin Dios uzhebpa mas nsak ndo' be angel

4 Le'a nat le'a Xin Dios uzhebpa mas
nsak ndo' be angel, lak lea' xa uzhebpa
mas nsak ndo' lak nsalea' be angel.
5 Le'a Dios na'anpa ngab ndo' ni dub
angel lak ndab xa ndo' Xin xa, ndab xa:

Le'a lu nak Xi'ín na', nat le'a na' nak Xus
lu.

No ndab Dios:

Le'a na' gak Xus xa, le'a xa gak Xi'ín na'.

6 Le'a gor na mtu'ub Dios Xin na ndo'
gizhliyo, le'a xa ndab:

Le'a itea be angel ten na' yankea xa.

7 Le'a cuent ten be angel le'a di'izh ten
Dios ndab:

Le'a Dios ndun le'a be angel ten xa nyak
cuent mbi,
le'a bexa ndun ti'in ndo' xa wa nyak
cuent beal' gi'.

8 Ná le'a cuent ten Xin Dios ndab Dios:

Le'a lu Dios nibe'e idub tiemp.
Lu ndon le'a utsin nibe'e ndo' be men.
9 Le'a lu nsak ladna be ta wen ndun be
men,
no nxee ladna lu ndo' ta ugap ndun
bexa.
Ta we'e le'a na' Dios ten lu mti na' lu
inibe'e lu,
ndontsa mas uzhebpa iten ladna lu
ndo' be ltsa'a lu.

10 No ndab Di'izh ten Dios:

Le'a go xa nibe'e, zha ndon ned mtexan
ga gizhliyo nsea gibe'a.
11 Le'a gal dub wizh le'a be ta wa initndo',
ná le'a go idub tiemp nchoka.
Le'a be ta wa gak gox lak ndak gox dub
lad.
12 Cha udu'ud ga-yá cuent dub ble'a lad,
cha izhe'a-yá lak nche'a dub men xab
na.
Ná le'a go dubtsa nak,
no idub tiemp ncho ga.

13 Le'a Dios na'anpa ngab ndo' ni dub
angel lak ndab xa ndo' Xin xa:

Usob wats na' lad ga'al ndee, gast gal gor
ute na'
bexa ndaklono lu xan ndats lu, in-
ibe'e lu bexa.

14 Le'a itea be angel naktsa espíritu ndun
ti'in ndo' Dios, ntu'ub Dios bexa gakno xa
be men, bexa gap gealnaban ndo' Dios.

2

Na'anpa nsabndo' yach be xmen Cristo

1 Ta we'e le'a beuna mas nsabndo'
ula'ach gealngea ten Dios ta mbi'ín beuna,
na'anpa ula'a beuna-yá.
2 Le'a di'izh ten Dios ta mbidi'izh be
angel ndo' be men polta wa dub ta ta
ugeaka. Le'a itea be men na lá uxobgek
ndo' di'izh wa, le'a Dios mtsaksi bexa lak
nsabndo'-yá.
3 No liga mas segur utsaksika Dios
beuna, tal le'a beuna lá igondo' xte'e wen
nak ta nsa'a Dios, ngo'o xa beuna ndo'
be ke ten beuna. Le'a Jesús ngok xa ned
mbidi'izh di'izh wa ndo' be men; we'e le'a
bexa na mbi'ín ta wa cha mbidi'izh ndo'
beuna le'a-yá ta ugeaka.
4 Le'a Dios le'a mluu le'a di'izh
mbidi'izh bexa wa ta ugeaka, msa'a Dios
sian ndo' be uyon ndun bexa, nsea sian
be ta'a ndanseana be men, nsea msa'a
Dios Espíritu ten na ndo' bexa lakka nlad
Dios.

Jesucristo myak men

5 Le'a Dios na'anpa ngab ndo' be angel
le'a bexa wa inibe'e sa yoo beuna ndo'
gizhliyo kub ilen wa, ta na li ndadi'izh
besa wa.
6 Ndi ncho dub sa nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab dub men ndo' Dios:

¿Ton nak besa zha nkwea' ladna go besa?
¿No ton nak besa ndakno go besa
zha?
7 Le'a go mbin le'a be men stidotsa uxee
nsak ndo' be angel.
No msa'a go dub ta'a no besa nsak,
nsea msa'a go juers no besa inibe'e
ndo' be ta'a mbinde'e go.
8 No mte go itea be ta'a xan ndats be men
inibe'e bexa-yá.

Le'a ta na li mte Dios itea be ta'a xan ndats
be men, ta we'e inibe'e beuna ndo' itea
be ta'a guni'i xta'an-a. Parea le'a ta wa
biseata gal zha gak cumplir.
9 Ná nat le'a beuna uni'í le'a Dios mbin
le'a Jesús stidotsa uxee nsak ndo' be angel
dub nde'ep. Le'a Jesús uni'í gealkwea'
gast ngut xa sakndo' beuna. Ná nat le'a
Dios myunno Jesús uzhebpa dub xa nsak
no dub xa nibe'e. Le'a ta na mkwea'
ladna Dios be men, ta we'e le'a Jesús ngut
sakndo' itea be men.
10 Le'a iteanak be ta ncho ta mbinde'eka
Dios, no juers ten xa ndakti'in iteanak
be ta'a. Le'a Dios nlad le'a kwa'ad
be men yak xin xa, cha yo'o xa bexa
gibe'a sa ncho xa. Ta we'e mla'a Dios
utid Jesucristo be gealkwea' ndontsa ngok
cumplir ta na nsabndo' gun Jesús, xa na
ngo'o be men ndo' be ke ten bexa.
11 Le'a Jesús mtsambi'i beuna ndo' be
ke ten beuna, no nak Dios Xus beuna na li
msambi'ila wa. Ta we'e le'a Jesús na'anpa
ndo ladna ndab xa le'a beuna wit na nsea
bsan xa.
12 Ndab Jesús ndo' Dios:

Gudi'izh na' cuent ten go ndo' be wit na'
nsea ndo' be bsan na'.
No ganke'a na' go lat bexa ndankea ga.

13 No ndab xa:

Le'a na' ndee Diostsa ige' ladna.

Nsea ndab xa:

Le'a na' nso'no be men msa'a Dios ulach
na',
bexa nak xin xa.

14 Le'a beuna nak xin Dios wa, le'a
beuna menka. Ta we'e le'a Xin Dios no
ngok men, myak xa lak nak beuna. Cha
ngut xa ndontsa gun xa gan ndo' maxu'u,
xa ndap juers gut be men.
15 Litsa mbin Jesús gan uto'o be men
ndo' ya'a maxu'u, bexa nzheb ndo'
gealgut idub nban xa.
16 Le'a beuna uni'íka le'a Jesús na'anpa
mbi'id gakno xa be angel, le'a xa ndi
mbi'id ndontsa gakno xa beuna nak xin
Abraham.
17 Ta we'e li myak xa lakka nak beuna
nak wit xa, ndontsa ikwea' ladna xa
beuna no wen gun xa ti'in ten ule'ay,
iso' xa ndo' Dios sakndo' beuna ndontsa
utsu'u Dios be ke ten beuna.
18 Le'a Jesús utid ndo' gealkwea' no
mlad maxu'u utsabgix Jesús, ta we'e nat
le'a Jesús su'u gakno beuna gor na nlad
maxu'u utsabgix beuna.

3

Jesús mas nsak ndo' Moisés

1 Bego nak beuna xmen Dios, bexa
mtsambi'i Dios lado'o na, le'a Dios le'a
mti bega gak bega xmen xa. Ta we'e nat
binbe'e bega xte'e nak Cristo Jesús. Le'a
xa le'aka Dios mtu'ub, no nak xa ule'ay
ndon le'a nsak cuent ten ta nchankea
beuna Dios.
2 Le'a Dios le'a ulaxo'ob Jesús gak xa ta
wa. Le'a Jesús cha uzhe'eb utsin mbin
ti'in wa, lak utsin mbin Moisés ti'in ten
Dios lat bexa nak xmen Dios.
3 Ná le'a Jesús mas nsak ndo' Moisés,
lak dub xa mbinde'e dub ni'i mas nsak
ndo' ni'i wa.
4 Le'a itea be ni'i menka ndande'e,
parea le'a Dios le'a ndande'e iteanak be
ta ncho.
5 Le'a Moisés ngokno be xmen Dios,
utsin mbin xa ti'in ten Dios cuent dub
mos. Mbidi'izh xa be di'izh na ndi'izh gab
Dios ndo' bexa wa.
6 Ná le'a Cristo le'a nak Xin Dios, utsin
ndakno xa be xmen Dios. Le'a beuna no
nak xmen Dios, tal le'a beuna lá ula'a ta
nge' ladna beuna Dios, no ta ndenkea'
beuna ta usa'a Dios ndo' beuna.

Sa une'e be xmen Dios wats Dios

7 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab
Espíritu ten Dios ndo' be men:

Tal le'a bego go'ón ta ndab Dios wizh nat,
8 lá gun ngud bega lado'o bega,
lak mbin bexa zha utencho bexa ge'e sa
bid,
mbin bexa preb Dios ná xte'e gunno
Dios bexa.

9 Ta we'e ndab Dios:

"Le'a sa wa le'a be usan gox ten bega
mbin preb na',
maska dub top ga'al li'in uni'í bexa be
ta wen mbinno na' bexa.
10 Ta we'e ngokloo na' ndo' bexa ncho zha
wa,
ndáp na' uzhebpa ndun bexa ta ugap,
no na'anpa nxobgek bexa ndo' na'.
11 Ta we'e ngokloo na' ndo' bexa wa,
ndáp na' le'a bexa ni dub mod
lá yoo gan yate sa ndi'izh une'e bexa
wats na'."

12 Bego nak beuna xmen Cristo, bla'ach
bega na'anpa yoo dub ta ugap len lado'o
bega, cha ula'a bega ta ndangea ladna
bega Dios, no isasit bega wats Dios nban.
13 Ndi btenxe'a bega be ltsa'a bega itea
wizh, nattsa bi nchasea wizh nat. We'e
na'anpa ukedino maxu'u ni dub bega gun
bega ta ugap, cha yak ngud lado'o bega.
14 Le'a beuna dubtsa nak no Cristo, tal
le'a beuna idub tiemp ige' ladna xa, lak
mge' ladna beuna xa zha ned wa.
15 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Tal le'a bega go'ón ta ndab Dios wizh nat,
lá gun ngud bega lado'o bega, lak zha
mbin bexa Israel preb Dios.

16 ¿Ton bexa na li mbi'ín ta ndab Dios
wa zha, ná cha mbin bexa preb xa wa?
Le'a ta wa bexa Israel, bexa ulo'o Moisés
nacion Egipto.
17 ¿No ton ndo' ná ngokloo Dios dub top
ga'al li'in zha? Le'a ta wa ndo' bexa na li
ugap mbin, cha ngut bexa ge'e sa bid wa.
18 ¿No ton ndo' ná ndab Dios ni dub
mod lá yoo gan yate bexa sa ndi'izh une'e
bexa wats Dios zha? Le'a ta wa ndo' bexa
na li lá uxobgek ndo' Dios.
19 Le'a beuna uni'íka le'a bexa wa lá yoo
gan yate sa wa, ta na lá ngungea ladna
bexa ta ndab Dios wa.

4

1 Le'a nat le'a Dios bi ndab le'a beuna
syo'o gan yate sa une'e beuna wats xa.
Ta we'e nsabndo' ula'ach beuna le'aka
beuna, ndontsa na'anpa ncho bega gal gor
lá yoo gan yate sa wa.
2 Le'a beuna mbi'ínka di'izh wen ten
Dios, lak mbi'ín bexa uyo'o polta-yá.
Parea le'a ta na mbi'ín bexa di'izh
wa na'anpa ngakno bexa, le'a bexa lá
ngungea ladna-yá.
3 Ná le'a beuna ndangea ladna di'izh
wa, ta we'e syoteka beuna sa une'e beuna,
lak ndab Dios:

Ta we'e ngokloo na' ndo' bexa wa,
ndáp na' le'a bexa ni dub mod lá yoo
gan yate
sa ndi'izh une'e bexa wats na'.

Le'a be ti'in ten Dios myando'la zha utexanta gizhliyo,
4 lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Wizh isaga'ad le'a Dios mne'e ndo' itea be
ti'in ten xa.

5 No ncho sa nkeani'i-yá ndab Dios:

Le'a bexa wa na'anpa yate sa ndi'izh
une'e bexa wats na'.

6 Le'a be men bi syo'o gan yate wats Dios,
ná le'a bexa na ned mbi'ín di'izh wen ten
Dios wa na'anpa yate, geal le'a bexa lá
uxobgek ndo' Dios.
7 Le'a Dios ndab le'a wizh nat bi ncho
tiemp, lak ndab xa ndo' David sian li'in
tso'o na uyo'o Moisés wa, lak nkeani'i
di'izh ten Dios:

Tal le'a bega go'ón ta ndab Dios wizh nat,
lá gun ngud bega lado'o bega.

8 Tal le'a Josué ngun gan une'e bexa Israel
polta wa, we'e le'a Dios na'anpa ngab
ncho stubga wizh une'e be men wats Dios.
9 Ta we'e le'a beuna uni'í bi ncho dub sa
une'e beuna nak xmen Dios.
10 Le'a tal ton yate sa une'e xa wats Dios
wa, le'a xa wa une'e ndo' ti'in ten na, lak
mne'e Dios ndo' ti'in ten na.
11 Ta we'e uzhebpa gun beuna juers
yate beuna sa une'e beuna wa, ndontsa
na'anpa yasea ni dub beuna lak ngwasea
bexa lá uxobgek ndo' Dios tiemp polta.
12 Le'a itea be di'izh ndab Dios ta nban,
no ndap-a juers. No mas wach-a ndo'
dub spad top to'o na wach, sun-a gan
usaxe'a-yá be ta uga'ach, gast nluu-yá
xte'e nak ta ndanbe'e beuna nsea ta ncho
len lado'o beuna.
13 Le'a ni dub ta'a wa lá yoo gan
ukachko beuna ndo' Dios, le'a cuent ten
Dios le'a iteanak be ta'a ndon usaxe'a nak.
Le'a gal dub wizh ilaya' beuna ndo' Dios,
gab beuna itea be ta'a mbin beuna.

Jesús nak ule'ay ndon le'a nsak

14 Nat le'a ncho dub xa nak ule'ay ndon
le'a nsak ten beuna. Le'a ta wa Jesús
Xin Dios, xa nsea' gibe'a ba' no nso' xa
ndo' Dios sakndo' beuna. Ta we'e lá ula'a
beuna ta na ndangea ladna beuna xa.
15 Le'a xa na nak ule'ay ndon le'a nsak
ten beuna no uni'í le'a beuna lá ndun gan
nxobgek ndo' Dios ncho zha. Le'a lak nlad
maxu'u utsabgix beuna, no likaga mlad
maxu'u utsabgix Jesús, parea le'a Jesús ni
dub ta ugap lá ngun.
16 Ta we'e lá izheb beuna ibii beuna
wats Dios Xa Nibe'e, gor na iki'in beuna
gakno xa beuna, le'a xa nkwea'pa ladna
beuna, no utsin ndanno xa beuna.

5

1 Le'a itea be ule'ay ndon le'a nsak ten
bexa Israel, le'a Dios le'a nti bexa lat be
men. Ngoxo'ob Dios bexa gun bexa ti'in
ndo' Dios sakndo' be men, nsa'a bexa be
ta'a no be man xnab ndo' Dios, ndontsa
yu'u be ke ten be men.
2 Le'a dub ule'ay nlats ladna bexa na lá
ini'í xte'e gun, no bexa na ndun ta lid le'a
nak, geal le'a ule'ay wa ncho gor lá ndun
gan uxobgek ndo' Dios.
3 Ta we'e le'a xa wa nsabndo' usa'a man
xnab ndo' Dios, ndontsa yu'u be ke ten
le'aka le'a xa, no be ke ten be men.
4 Na'an ton yoo gan gab le'a gun ti'in ten
ule'ay ndon le'a nsak, le'a Dios ndi le'a uti
xa wa lak mti Dios Aarón.
5 No liga le'a Cristo na'anpa ngab le'aka
xa gak ule'ay ndon le'a nsak. Le'a Dios
le'a mti xa, ndab Dios ndo' xa:

Le'a lu nak Xi'ín na',
nat le'a na' nak Xus lu.

6 Nsea stub sa nkeani'i ndab Dios:

Le'a lu le'a nak ule'ay idub tiemp,
lakta ngok Melquisedec ule'ay.

7 Le'a zha uyo'o Cristo ndo' gizhliyo
ndee, le'a xa uge' uní'i no mbi'in xa gor
ndadi'izhno xa Dios, unab xa ndo' Dios
gakno Dios xa, le'a Dios ndap juers lá gat
xa. Le'a Dios mbi'ínka ta li unab xa wa,
geal le'a xa uzhebpa nxobgek ndo' Dios.
8 Le'a Cristo le'a nak Xin Dios, ná le'a
xa utidka gealkwea' wa ndontsa ngók xa
uxobgek xa ndo' ta nlad Dios.
9 No ta na li mbin Cristo lakka nlad
Dios wa, ta we'e le'a tal ton uxobgek ndo'

Cristo, le'a Dios usa'a dub gealnaban kub
ta nunk lá idub.
10 No ulaxo'ob Dios Jesús gak xa
ule'ay ndon le'a nsak, lak ngok ule'ay
Melquisedec.

Lá ula'a be men ta na nge' ladna xa Jesús

11 Bi ncho sianta be ta'a nlad na' uke'a
na' cuent ten ta wa, parea uzhebpa
bid uke'a na'-yá dub mod na yakbe'ena
bega-yá, le'a bega uzhebpa cha'aw
nyakbe'ena.
12 Le'a nat le'a bega yá kwen ndangea
ladna Cristo, nsabndo' gakla bega mech
nluu be men. Parea le'a bega bi nki'in
uluugal dub xa bega stub biaj be ta nak
xan di'izh ten Dios. Le'a bega nak cuent
medo'o ndo chizh, dub me'ed bi lá isu'u
gaw.
13 Le'a tal ton lá nyakbe'ena xte'e ns-
abndo' gun xa, le'a xa wa nak cuent dub
medo'o.
14 Ná le'a bexa na uni'í xta'an nsabndo'
gun xa, no xta'an lá nsabndo' gun xa, le'a
xa wa nak cuent dub men gox ndákka
ndaw.

6

1 Nat yá lá utsidta beuna be ta ned mtsid
beuna cuent ten Cristo. Le'a beuna ndi
utsid be ta nsabndo' utsid dub xa mas
ndákla. Yá lá gudi'izhta na' ndo' bega
stub biaj be ta ned wa, xte'e ula'a beuna
be ta ugap ndun beuna, no xte'e ige' ladna
beuna Dios,
2 no xte'e nsabndo' italea' beuna, no
xte'e uxo'ob beuna ya'a beuna tso'o stub
xa, no xte'e ixiste Dios bexa ngut, no xte'e
utsaksi Dios bexa ta nunk lá idub, bexa
ndap ke ndo' Dios.
3 Tal le'a Dios ula'a, le'a na' ndi uluu
dub ta'a xa'aga ndo' bega.
4 Le'a ncho bexa nchando'la xe'a ten
Dios, no ndákla xa ta msa'a Dios ndo' xa,
no nchola Espíritu ten Dios len lado'o xa,
5 no nchando'la bexa di'izh wen ten
Dios, no uni'íla bexa le'a Cristo inibe'e
tiemp ilen.
6 Parea tal le'a bexa wa ula'a Cristo, le'a
bexa lá yoota gan ula'agal ta ugap nak
bexa, no isengal bexa nes ten Dios. Le'a ta
ugap ndun bexa wa cuent nke'agal bexa
Xin Dios ndo' cruz, usalad ndanno bexa
Jesús ndo' ga'al be men.
7 Le'a bexa na ndangeaka ladna Cristo,
le'a bexa wa nak cuent dub ble'a yo sian
biaj nla' gi ndo'-yá, cha nzhe'alyazh-a,
wen nsa'a-yá be ta gaw bexa ndun ti'in
sa wa.
8 Ná le'a bexa na nla'a ta ndangea ladna
bexa Cristo, le'a xa wa nak cuent dub
ble'a yo nsa'a yagich nsea be gix nso' gich.
Le'a yo wa na'an xti'in, cha gal dub wizh
yol' ta wa.
9 Bego amig ten na', maska li mke'a na'
be ta ndee, le'a besa uni'í le'a bega wenka
nak, no ndapka bega gealnaban ndo' Dios.
10 Le'a Dios ndun sbe'en ta nsabndo'ka,
le'a xa lá yalad xte'e ndun bega ti'in ten
xa, ta nluu le'a bega ndankeaka Dios. Le'a
ta wa ta na ndakno bega be ltsa'a bega,
bexa no nak xmen Cristo, no bi le'aka ta
wa ndun bega.
11 Parea le'a besa nlad le'a kadga dub
bega li gun idub tiemp, ndontsa gal uso'
bega ta na ndenkea' bega usa'a Dios ndo'
bega.
12 We'e na'anpa icha'ab bega gun bega
ta wen, ndi gun bega lak ndun bexa na
nge' ladna Dios, nxik bexa ndo' itea be
ta'a, gast gal uso' xa be ta ndab Dios usa'a
Dios.

Be ta ndab Dios ta ugeakapa nak

13 Na'an stub xa mas nsak ndo' Dios,
ta we'e le'a gor na ndab Dios le'a Dios
ta ugeakapa usa'a dub ta ika'a Abraham,
le'a xa mbinti'in le'aka lea' xa,
14 ndab xa:

"Le'a na' ta ugeaka mas gakno lu no sian
be ta'a,
no gun na' uzhebpa yak kwa'ad be
men gak ras ten lu."

15 Le'a Abraham wa cha kwen ukenkea'
ni lá ngach ladna xa. We'e cha ngol uso'
xa ta li ndab Dios usa'a Dios ndo' xa wa.
16 Le'a gor na ndab dub men le'a xa ta
ugeakapa gun dub ta'a, le'a xa nse'at lea'
stub xa mas nsak. Le'a ta wa nluu le'a xa
ta ugeakapa gun ta wa.
17 Ta we'e le'a gor na nlad Dios gab Dios
le'a xa ta ugeakapa usa'a ta ndab xa,

na'anpa uche'a xa ta ndab xa, le'a xa
ndanti'in le'aka lea' xa.
18 Le'a gor na ndab Dios gun Dios dub ta'a,
no ndanti'in xa le'aka lea' xa, le'a itop ta
wa gab le'a xa ta ugeakapa gun ta wa, geal
le'a Dios na'anpa ndun gealkwi'in. Ta
we'e nbii beuna wats Dios ndontsa gakno
xa beuna. No ndenkea' beuna usa'a xa
ta wen gal uso' beuna, lak ndab xa ndo'
beuna.
19 Le'a ta ndenkea' beuna wa ta ugeakapa
gak, cuent dub gi'ib kwe'a nsensa'ab dub
barco ndo' nitsdo'o. No uni'í beuna le'a
beuna syo'o gan yate wats Dios.
20 Le'a Jesús ned uyote sa wa ndontsa no
beuna syo'o gan yate wats Dios. No nak
xa ule'ay ndon le'a nsak idub tiemp, lak
ngok Melquisedec ule'ay.

7

Jesucristo dub ule'ay lak ngok Melquisedec

1 Le'a Melquisedec wa ngok rey nibe'e
gezh Salem, no ngok xa ule'ay ndo' Dios
xa ndon le'a nsak. Le'a dub zha le'a
Abraham uteyono pla be rey, cha mbin
xa gan ndo' bexa wa. We'e le'a gor na
nchala'ncha' xa, le'a Melquisedec uto'o
ngwa'ikanes Abraham, ndab xa xte'e
uzhe'eb wen gakno Dios Abraham.
2 Le'a Abraham cha myun cuent diezmo
ten itea be ta'a mlat xa ndo' be rey
wa ndo' Melquisedec. Le'a di'izh
Melquisedec wa gab: dub men utsin
nibe'e. No nak xa rey ten Salem, dub
di'izh gab: xa ndun wen kwe be men.
3 Le'a di'izh ten Dios ni lá ngab ná ton
nak xus xa no xna'a xa no be usan gox
ten xa. No ni lá ngab-a pol ngol xa no pol
ngut xa. Ta we'e le'a xa ngok lak nak Xin
Dios, nak xa ule'ay idub tiemp.
4 Nat binbe'e bega ná xte'e uzhebpa
nsak Melquisedec wa, le'a Abraham usan
gox ten bexa Israel myun cuent be diezmo
ten be ta mlat xa ndo' be rey wa.
5 Le'a bexa nak ule'ay ten bexa Israel
nak ras ten Leví no ras ten Abraham.
Le'a ley ten Dios nkeani'i le'a be ule'ay
wa ika'a be diezmo, ta nsa'a iteata bexa
Israel, bexa no nak ras ten Abraham.
6 Le'a Melquisedec wa na'anpa dub xa
ras Leví, parea le'a xa uka'a be diezmo
msa'a Abraham. Cha le'a Melquisedec
ndab ndo' Abraham le'a Dios uzhe'eb
gakno Abraham, xa na ndabla Dios usa'a
Dios be ta wen ndo' na.
7 Le'a beuna uni'íka le'a tal dub xa ndab
ndo' stubga men ná xte'e wen gunno Dios
xa wa, le'a xa li ndab wa mas nsak ndo'
stub xa wa.
8 Le'a be ule'ay na li nsen diezmo, le'a
gal dub wizh le'a bexa satka. Parea le'a
Melquisedec nak cuent dub xa bi nban,
le'a di'izh ten Dios na'anpa ndab le'a xa
wa ngut.
9 Le'a bexa ras ten Leví nak bexa nsen
diezmo ndo' be men. Parea le'a gor na
myun Abraham cuent diezmo wa ndo'
Melquisedec, le'a ta wa cuent no bexa ras
ten Leví msa'a.
10 Li syo'o gan gab beuna geal le'a
Leví wa dub xa ras ten Abraham, parea
le'a gor na li ngwa'ikanes Melquisedec
Abraham le'a Leví biseata gal.
11 Le'a ley msa'a Dios ndo' bexa Israel
wa ndab le'a bexa ras ten Leví gak be
ule'ay, ná le'a be ule'ay wa lá gun gan wen
ya'an be men ndo' Dios. Ta we'e nsabndo'
ncho stub ule'ay xa'aga, dub xa na'anpa
nak lak ngok ule'ay Aarón. Ndi nak xa
dub ule'ay lak ngok ule'ay Melquisedec.
12 Le'a nat le'a ta na ncho stub ule'ay
xa'aga mod nak wa, ta we'e nsabndo' yoo
stub di'izh xa'aga nak ndo' ley ten Moisés
wa.
13 Le'a xa nak ule'ay wa, le'a xa wa uto'o
stubga ras ten bexa Israel, bexa na'anpa
ndi'izh ngak be ule'ay.
14 Le'a xa wa Jesucristo Xwan beuna, xa
ulen ras ten Judá, dub ras na'anpa ngab
Moisés ito'o be ule'ay.
15 Le'a ta ndee wa mas lid bid yakbe'ena
beuna, tal le'a beuna gungea ladna le'a
Jesús le'a nak stub ule'ay lak ngok
Melquisedec, xa'aga nak xa ndo' iteata be
ule'ay.
16 Le'a Jesús na'anpa nak dub ule'ay lak
nak bexa nto'o lat dub ras be men lak
nibe'e ley, ndi nak xa ule'ay geal ndap xa
juers nban xa idub tiemp.
17 Lak nkeani'i di'izh ten Dios:

Le'a lu le'a nak ule'ay idub tiemp,
lak ngok Melquisedec ule'ay.

18 We'e le'a ley mke'a Moisés wa yá
na'anta xti'in, uzhebpa ule'a nak-a no lá
isu'u-yá.
19 Le'a ley wa ni dub tuzh lá ndakno
beuna wen ya'an beuna ndo' Dios. Nat
ndi ncho stub ta'a mas wen ndenkea'
beuna usa'a Dios, ta ula'a Dios ibii beuna
wats xa.
20 Le'a Dios mbinti'in le'aka lea' xa gor
na ndab xa le'a Jesucristo nak ule'ay wa.
21 Le'a gor na ngok be men ule'ay, le'a
Dios na'anpa li ngab. Parea le'a cuent ten
Jesús le'a Dios mbinti'in le'aka lea' xa, lak
nkeani'i di'izh ten Dios:

Le'a ta ndee ta ndab Dios,
le'a xa na'anpa nche'a ta ndab xa:
"Le'a lu le'a nak ule'ay idub tiemp,
lak ngok Melquisedec ule'ay."

22 Le'a ta li ndab Dios wa gab le'a ta wen
ya'an beuna ndo' Dios juers ten Jesús wa
mas uzhe'eb wen ndo' ta polta wa.
23 Le'a be ule'ay mbin ti'in wa dub
tiemptsa, cha ngut bexa, ta we'e uyo'o
kwa'ad bexa.
24 Ná le'a Jesús idub tiemp nban, nak xa
dub ule'ay idub tiemp.
25 Ta we'e le'a xa le'a nsu'u dubtsa ne'eka
ngo'o be men ndo' be ke ten bexa, bexa na
ndangea ladna Jesús, cha nbii bexa wats
Dios. Le'a Jesús idub tiemp nban, nso' xa
wats beuna ndo' Dios.
26 Le'a Jesús nak ule'ay ndon le'a nsak
lak nki'in beuna xa: le'a xa umbi'i nak
ndo' Dios, ni dub ke lá ndap xa. Le'a Dios
ulo'o xa lat bexa ndap ke, cha myo'o xa
xa gibe'a sa mas nsak.
27 Itea wizh le'a be ule'ay ndon le'a nsak
wa ned nsa'a xnab ndo' Dios, ta nab bexa
ndo' Dios yu'u be ke ten le'aka bexa. We'e
nsa'a bexa stub xnab ndo' Dios, ta nab
bexa ndo' Dios yu'u be ke ten iteata bexa
Israel. Ná le'a Jesús le'aka ngok xnab
dubtsa biaj, ndontsa utsu'u xa be ke ten
beuna idub tiemp.
28 Le'a ley ten Moisés ndab ná ton gak
ule'ay ndon le'a nsak, parea le'a be ule'ay
wa no ncho gor lá ndun gan uxobgek
ndo' Dios. Ná le'a tso'o na msa'a Dios
ley wa, le'a Dios le'aka ndab usa'a le'aka
Xin na gak ule'ay ndon le'a nsak, xa ndon
le'akama nak xa umbi'i ten Dios idub
tiemp.

8

Dios ndanno be men dub trat kub

1 Le'a ta ndee ta mas nsak lat itea be ta
li ndáp na' wa: le'a Jesús nak ule'ay ndon
le'a nsak ten beuna, nsob xa gibe'a wats
lad ga'al sa nsob Dios, xa ndon le'a nibe'e.
2 No ndun xa ti'in ten ule'ay len ta na
ta ugeaka nak ni'i ten Dios gibe'a, dub ta
mbinde'e Dios na'anpa dub ta mbinde'e
be men.
3 Le'a itea be ule'ay ndon le'a nsak wa
ulaxo'ob Dios, ndontsa usa'a bexa be ta'a
no be man xnab ndo' Dios. Ta we'e
le'a Jesucristo no nsabndo' usa'a ta'a ndo'
Dios.
4 Tal le'a xa ncho ndo' gizhliyo, le'a xa
na'anpa gak ule'ay, geal ncho ule'ay nsa'a
xnab ndo' Dios lak nibe'e ley.
5 Le'a ti'in ndun bexa wa ndo' gizhliyo
nak cuent xi'íntsa ta ncho gibe'a. Le'a
ta wa lak ta ndab Dios ndo' Moisés gor
gunde'e Moisés ni'ilad ten Dios, ndab
Dios: "Bla'ach gunde'e lu itea be ta wa
lak nak ta mluu na' ndo' lu gek ge'e ba'."
6 Le'a ti'in ndun Jesús wa uzhebpa mas
nsak ndo' ta ndun be ule'ay ndo' gizhliyo,
le'a juers ten ta ndun Jesús, le'a Dios
mbinno be men stubga trat kub. Le'a trat
kub wa mas wen ndo' trat ned wa, le'a
ta ndab Dios gunno xa beuna nat wa mas
uzhebpa wen nak ndo' ta ndab xa polta.
7 Tal le'a trat ned wa ngun gan wen
ya'an be men ndo' Dios, we'e na'anpa
iki'in gun Dios trat itop wa.
8 Le'a gor na uni'í Dios le'a be men lá
nxobgek ndo' xa, we'e ndab Dios:

Bla'ach bego le'a gal be wizh gunno na'
bexa Israel no bexa Judá stub trat
kub.
9 Le'a ta wa lá gak lak nak trat mbinno na'
bexa polta,
zha na ulo na' bexa Egipto.
Le'a bexa wa lá uxobgek ndo' trat wa,
ta we'e mla na' bexa.

10 Le'a gal be wizh wa le'a trat kub gunno
na' bexa Israel wa lnde'e gak:
Le'a na' gun le'a bexa yakbe'ena be di'izh
nibe'e na',
no uke'a na'-yá len lado'o bexa.
Le'a na' gak Dios ten bexa,
no gak bexa xmen na'.
11 Yá lá uluuta bexa be ltsa'a xa ná ton nak
na',
geal le'a itea bexa igondo' na',
bexa ndon le'a ben no gast bexa ndon
le'a gox.
12 No sunge' lad na' be ta ugap mbin bexa,
no lá utse'ata lad na' be ke ten bexa.

13 Le'a ta na li ndab Dios yoo dub trat kub wa, le'a ta wa gab le'a trat ned wa ta polta. Le'a dub ta polta, le'a ta wa nsayak gox no initndo'-yá.

9

Ti'in ten be ule'ay ndo' gizhliyo

1 Le'a trat ned wa unibe'e ná xte'e yankea bexa Israel Dios, no xte'e gaknde'e ni'ilad sa ngwankea bexa Dios ndo' gizhliyo.
2 Le'a ni'ilad wa lnde'e ngoknde'e: ned uyo'o cuart sa nsalea' sa umbi'i ndo' Dios. Le'a len wa ncho ta ndi'ib sian xe'a aceit ndo' na, no dub mes ndi'ib be pan umbi'i nak ndo' Dios.
3 We'e ncho dub lad nak bse'a. Le'a stub tso'o lad wa nde stub cuart, sa mas umbi'i ten Dios.
4 Le'a len wa ncho dub ta nakcha'aw oro sa nyol' ta uxe'e, no caj ten Dios ta nbixyo'o oro itea lad. Le'a len caj wa ncho dub tas si'il ta oro ncho maná len-a, no ya bar ten Aarón ta mxich, no be tabl ge' nkea be ta unibe'e Dios ndo' na.
5 No tso'o caj wa nde top ta oro cuent angel nsalea' kerubin, ndi'ib xkwag-a tso'o sa ntsu'u Dios ke ten be men wa. Le'a be kerubin wa nluu le'a sa wa sa ncho Dios. Parea nat le'a na' na'antapa uke'a cuent ten be ta wa.
6 Le'a zha na listla nde be ta'a wa, le'a be ule'ay itea wizh nyote len cuart ned ten ni'ilad wa, gun bexa ti'in ten ule'ay.
7 Ná le'a len cuart itop wa nabtsa ule'ay ndon le'a nsak nyote dubtsa biaj kadga li'in. No juerska go'o xa ten ten man xnab ta na usa'a xa ndo' Dios ndontsa yu'u be ke ten le'aka xa no be ke ten be men, dub ta lá ini'í bexa.
8 Li nluu Espíritu ten Dios le'a zha na bi li nde ni'ilad ten Dios wa, le'a be men lá yo'o gan yate len sa mas umbi'i ibii beuna wats Dios.
9 Le'a be ta wa nluu le'a be ta nsa'a be ule'ay ndo' Dios no be man xnab ndut bexa ndo' Dios, le'a ta wa lá isu'u utsambi'i len lado'o bexa na li nsa'a be ta wa.
10 Le'a ley polta wa nibe'etsa ná xta'an gaw bexa, no xta'an goo bexa, no xte'e isambi'i las bexa ndo' Dios, no sianta be ta'a gun bexa. Le'a be ta wa ta ndab Dios gun bexa gast ngol zha mbinno Dios be men dub trat kub.

Ti'in ten Cristo, ule'ay ndon le'a nsak ten beuna

11 Ná le'a nat yá ulen Cristo xa nak ule'ay ndon le'a nsak, xa nsobno be ta wen ika'a beuna, be ta ti'i ilen. Le'a xa ndun ti'in len ta na ta ugeaka nak ni'ilad ten Dios nde gibe'a ta uzhe'eb wen nak, le'a sa wa na'anpa ta gizhliyo ndee.
12 Le'a xa dubtsa biaj uyo'o len sa mas umbi'i wa wats Dios, parea na'anpa ngo'o xa ten ten chiv no ni ten ten bser. Le'a xa ndi msa'a ten ten le'aka xa, utix xa be ke ten beuna idub tiemp.
13 Le'a ten ten ngon no ten ten chiv no di' ten bser myol' ndo' Dios, ntob be ule'ay ta wa las be men bzhi'ik nak ndo' Dios, we'e nsambi'i las bexa ndo' Dios.
14 ¡Ná le'a nat uzhebpa mas nsak ten ten Cristo! Le'a Cristo ngok dub xnab ndon le'a umbi'i ndo' Dios, juers ten Espíritu ten Dios xa na nban idub tiemp. Le'a ten ten xa ntsambi'i be ta ugap ncho len lado'o beuna, ndontsa gun beuna ti'in ndo' Dios nban.

Trat kub mbinno Dios be men

15 Le'a ta na li mbin Jesucristo ndun le'a trat kub wa ndakti'in. Le'a xa ngut ndontsa yu'u be ta ugap mbin beuna zha bi ncho trat ned wa. Le'a ta na ngut xa wa, ta we'e le'a beuna nak xa na mti Dios gal uso' ta ndab Dios usa'a Dios, dub ta nunk lá idub.

16 Le'a tal ton nke'a dub git gab-a ná
ton bexa ya'anno be ta ula'a xa, le'a zha
biseata gat xa le'a git wa na'anpa gakti'in.
17 Le'a zha na ngut men wa le'a git
wa ndakti'inka, parea tal le'a xa bi nban
le'a-yá lá isu'u.
18 No li nak trat ned wa, le'a bexa
mbinti'in ten ten man ngut ndontsa
gakti'in ta wa.
19 Le'a Moisés ned mbidi'izh itea be ta
unibe'e Dios ndo' be men. Cha usen xa
dub ble'a gich borreg ta nane no dub xos
ya hisopo. Cha mtob xa ndido ten ten bser
no ten ten chiv noch nits ndo' libr nkea
ley ten Dios. No mtob xa ta wa gek itea
be men.
20 Cha ndab Moisés ndo' bexa: "Le'a ten
ten man ndee ndun le'a trat ndanno Dios
bego ndakti'inka."
21 Cha mtob xa ten wa xta'a ni'ilad ten
Dios no tso'o itea be ta'a ndanti'in bexa
gor ndankea bexa Dios sa wa.
22 Le'a ley ten Dios nkeani'i ndab-a,
le'a ten wa ntsambi'i yamer itea be ta'a
ndo' Dios. Tal na'anpa itsi'i ten, le'a Dios
na'anpa utsu'u be ke ten be men.

Le'a Cristo nak xnab ntsu'u be ke ten be men

23 Li nsabndo' mtsambi'i bexa be ta wa,
be ta cuent xi'íntsa ta ncho gibe'a. Parea
le'a be ta nchoka gibe'a nki'in dub xnab
mas nsak.
24 Le'a Cristo na'anpa yate len sa umbi'i
ndo' Dios sa mbinde'e men, le'a sa wa
cuent xi'íntsa ta ncho gibe'a. Le'a xa ndi
uyote le'aka gibe'a ba', sa nat nso' xa ndo'
Dios cuent ten beuna.
25 No na'anpa nyote xa gibe'a wa sian
biaj, lak nyote ule'ay ndon le'a nsak itea
li'in sa mas umbi'i ten Dios, no'o xa ten
ten man.
26 Tal le'a Cristo li ngun itea li'in le'a xa
sianpa biaj ngat gast zha utexan gizhliyo
no gast nat. Parea le'a nat le'a be wizh lult
ndee, le'a xa dubtsa biaj msa'a xa ngut
xa, ndontsa yu'u be ke ten be men idub
tiemp.
27 Lak dubtsa biaj nsabndo' gat be men,
cha kwe beuna ndo' Dios gab Dios ná xte'e
nak ta mbin beuna,
28 no liga dubtsa biaj ngut Cristo
ndontsa utsu'u xa be ke ten be men. No
ilen xa stub biaj na'anpa ndontsa utsu'u
xa be ke ten be men, ndi gidyo'o xa bexa
na ndenkea' zha ilen xa.

10

Le'a ley lá gun gan utsu'u be ke ten be men

1 Le'a ley mke'a Moisés nak cuent dub
xi'íntsa be ta wen ilen tso'o wa, ná le'a-yá
na'anpa ta ugea ta wen wa. Le'a be men
nsa'a be man xnab ndo' Dios itea li'in lak
nibe'e ley wa, parea le'a ta wa lá yoo gan
utsambi'i len lado'o be men na li nkwa'an
Dios.
2 Tal le'a ley wa su'u utsambi'i bexa
ndo' Dios, le'a bexa yá lá usa'ata be xnab
wa ndo' Dios, le'a bexa na'antapa ndap ke
ndo' Dios.
3 Ná le'a ta na li nsa'a bexa xnab wa, ta
we'e itea li'in ntse'a ladna bexa le'a bexa
ndap ke.
4 Le'a ten ten ngon no ten ten chiv lá
yoo gan utsu'u be ke ten be men.
5 Ta we'e le'a zha ulen Cristo ndo'
gizhliyo ndee, le'a xa lnde'e ndab ndo'
Dios:

Le'a go lá nlad usa'a be men be man xnab
ndo' ga,
ta we'e mbin ga le'a na' myak men.
6 Le'a bexa wa nsa'a be man xnab idub
ma nyol'
no be xnab ta yu'u be ke ten bexa,
parea le'a go na'anpa nsak ladna ta
wa.
7 Ta we'e ndáp na' le'a nat le'a na'
ndalyun ta nsak ladna go, Dios,
lak ndab di'izh ten ga cuent ten na'
ndo' git wa.

8 Ned ndab Cristo le'a Dios lá nlad no lá
nsak ladna xa be man xnab idub nyol', no
be xnab ta yu'u be ke ten bexa, maska li
nibe'e ley gun bexa.
9 We'e cha ndab Cristo le'a xa mbidyun ta
nsak ladna Dios. Le'a ta wa gab le'a be
men yá lá usa'ata be man xnab wa, le'a
nat ndi ncho stubga xnab xa'aga.
10 Le'a ta na li mbin Jesucristo lak nlad
Dios, msa'a xa le'aka le'a xa ngut xa dub
biaj, ta we'e le'a beuna umbi'i nak lado'o
na ndo' Dios idub tiemp.

Cristo ntsu'u be ke ten be men

11 Ta ugeaka le'a itea be wizh ndun be
ule'ay ti'in ndo' Dios, nsa'a bexa be man
xnab ndo' Dios sian biaj, dub ta lá isu'u
utsu'u be ke ten bexa.
12 Ná le'a Jesucristo dubtsa biaj msa'a
le'aka xa, ngok xa dub xnab utsu'u be ke
ten be men idub tiemp, cha nsea'tsob xa
wats Dios lad ga'al.
13 Sa we'e nkenkea' xa gast gal zha
inibe'e xa ndo' bexa na ndaklono xa, kwe
bexa wa xan ndats xa.
14 Le'a xa dubtsa biaj ngok xnab, ta we'e
le'a bexa na mti Dios, le'a bexa idub tiemp
nak xmen Dios.
15 Le'a Espíritu ten Dios noga li ndab
xte'e nak ta wa, lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab Dios:

16 Lnde'e gak trat gunno na' bexa Israel
gal be wizh tso'o wa:
Le'a na' gun le'a bexa yakbe'ena be di'izh
ten na',
no uke'a na'-yá len lado'o bexa.

17 Cha we'e ndab xa:

No ni lá utse'ata lad na' be ke ten bexa,
no be ta ugap mbin bexa.

18 Le'a ta na myu'ula be ke ten beuna,
ta we'e yá lá nki'inta beuna stubga xnab
utsu'u be ke wa.
19 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a ta
na ngut Jesucristo mtsi'i xa ten ten xa, ta
we'e le'a beuna syo'o gan ga'al yate len sa
mas umbi'i wats Dios.
20 Le'a gor na ngut Cristo le'a ta wa
cuent mxa'al xa sa ncho bse'a, ta nkent-
saw sa nsob Dios. Mxa'al xa dub nes kub
ta nsa'a gealnaban.
21 Le'a Jesucristo le'a nak dub ule'ay
nsak ten beuna, xa nchonsu ni'i ten Dios
gibe'a.
22 Ta we'e ibii beuna wats Dios, idub
ncho ladna beuna gungea ladna beuna xa.
No umbi'i nak lado'o beuna, cuent nak
dub zha ngos beuna nits umbi'i.
23 Nsabndo' dubtsa kwe beuna lakka
ndenkea' beuna ta ndab beuna usa'a Dios,
le'a Dios sunka lak ndab xa.
24 No ukwa'an beuna xte'e gakno beuna
be ltsa'a beuna, dub mod mas ikwea'
ladna beuna bexa, no mas utsin gak
beuna.
25 No lá ula'a beuna ta na nzhealbe
beuna, lak ncho bexa li ndun. Ndi
utenxe'a beuna be ltsa'a beuna, ndontsa
mas ibiiso' beuna ndo' Dios. No mas
nsabndo' li gun beuna, le'a beuna uni'í
le'a wizh ilen Cristo mas nsayal gax.

26 Le'a tal le'a beuna ndangea ladna
gealngea ten Dios, cha bi ndunta beuna
ta uni'í beuna na'anpa ta nsak ladna Dios,
yá na'anpa ncho stub xnab utsu'u ke wa.
27 Yá na'antapa yu'u ke ten bexa na
li gun wa, le'a Dios ndi uzhe'eb utsaksi
bexa, le'a ndo' gi' initndo' bexa ndakloo
ndo' Dios.
28 Le'a ley polta ndab le'a dub xa lá
nxobgek ndo' ley mke'a Moisés nsabndo'
gatka, tal top chon men usake xa gab le'a
xa ugapka mbin.
29 Nat binbe'e bega xte'e mas uzhe'eb
utsaksi Dios bexa nxeeno ladna Xin Dios,
ndab bexa le'a ta ngut Cristo wa dub
ta na'an xti'in, no kwea' ní'i bexa ndo'
Espíritu ten Dios xa na nkwea' ladna
bexa. Le'a ten ten Cristo ndun le'a trat
mbinno Dios be men ndakti'in. Le'a ta wa
ntsambi'i beuna ndo' be ke ten beuna.
30 Le'a beuna uni'íka le'a Dios ndab:

“Le'a na' ndee le'a utsaksi bexa,
no ukixke na' be ta ugap mbin bexa.”

No nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: “Le'a
Dios gab ndo' be xmen xa ná ton ndap
ke.”
31 ¡Uzhe'eb gealkwea' ini'í bexa na gaila'
ndo' ya'a Dios nban!

32 Parea btse'a ladna bega ná xte'eta
mxik bega ndo' be gealkwea' si'il utid
bega zha ned mgondo' bega xe'a ten Dios.
33 Ncho zha usalad mbinno be men
bega, no mtsaksi xa bega ndo' ga'al be
men. No ncho zha le'a bega no uso' wats
bexa na li utid gealkwea' wa.
34 Le'a bega mbinkwea' ladna bexa
nkea litgi'ib. No gor na mlat be men be
ta'a ten bega, le'a bega na'anpa yu' ladna,
geal le'a bega uni'í le'a bega ndap dub ta
mas nsak gibe'a, dub ta na'anpa initndo'.
35 Ta we'e lá gach ladna bega, le'a bega
gal uso' ta uzhebpa nsak usa'a Dios.

36 Nsabndo' uxik bega ndo' be gealk-
wea' no gun bega ta nlad Dios, ndontsa
gal uso' bega ta ndab Dios usa'a xa ika'a
bega.
37 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab
Dios:

Le'a xa ndi'izh ilen wa sken ilen,
le'a xa na'anpa kwen kweas.
38 Parea le'a bexa wen nak ndo' na', bexa
nge' ladna na',
le'a bexa wa gap gealnaban.
Parea tal le'a bexa ula'a ta nge' ladna
bexa na',
le'a na' lá isak ladna lak nak bexa.

39 Parea le'a beuna na'anpa nak lak nak
bexa nla'a ta nge' ladna bexa Dios, cha
utsaksi Dios bexa. Le'a beuna ndi nge'
ladna Dios, no ndap beuna gealnaban
ndo' Dios.

11

Ta na nge' ladna be men Dios

1 Le'a ta na nge' ladna beuna Dios,
ta we'e uni'í beuna le'a Dios sa'aka ta
na ndenkea' beuna wa, no ndangeaka
ladna beuna le'a dub ta'a nchoka maska
lá nluu-yá.
2 Le'a be men polta mge' ladna Dios, ta
we'e msak ladna Dios lak nak bexa.
3 Le'a ta na nge' ladna beuna Dios, ta
we'e nyakbe'ena beuna le'a Dios sbe'en
di'izhtsa mbinde'e gibe'a no gizhliyo. Le'a
nat iteanak be ta na' beuna ncho, le'a-yá
dub ta na'an ton ini'í xte'e ngoknde'e.
4 Le'a Abel mge' ladna Dios, ta we'e
msa'a xa dub man xnab ndo' Dios, dub
ta mas uzhe'eb msak ladna Dios ndo' ta
msa'a Caín. Ta we'e wen msaya' Abel
ndo' Dios, ta na nluu le'a Dios nsak ladna
ta msa'a xa wa. Nat ngutla Abel, parea
le'a ta mbin xa wa bi nluu le'a xa mge'ka
ladna Dios.
5 Le'a Enoc mge' ladna Dios, ta we'e lá
ngat xa. Le'a Dios ndi myo'o xa gibe'a,
cha na'anta ton ini'í xa. Le'a di'izh ten
Dios ndab le'a zha na biseata yo'o Dios
xa, le'a Dios msak ladna ta nak xa.
6 Le'a tal ton lá nge' ladna Dios, le'a Dios
lá nsak ladna lak nak xa wa. Tal ton nlad
ibii wats Dios, le'a xa wa nsabndo' gungea
ladna le'a Dios nchoka, no gungea ladna
xa le'a Dios nsa'a be ta wen ndo' bexa
nkwa'an Dios.
7 Le'a Noé mge' ladna Dios, ta we'e
mxobgek xa ndo' Dios gor uní'i Dios ndo'
xa cuent ten dub ta biseata ilen. Ta
we'e mbinde'e xa dub barco si'il, ndontsa
na'anpa gat xa no bexa ncho ta lid xa.
Le'a ta na li mge' ladna Noé Dios, le'a ta
wa mluu le'a be men ndap ke ndo' Dios.
No wen mya'an Noé ndo' Dios, geal le'a
xa mge' ladna Dios.
8 Le'a Abraham mge' ladna Dios, ta we'e
mxobgek xa ndo' Dios gor utezh Dios xa,
ndab Dios ya' xa sa sit usa'a Dios ika'a xa.
Ná le'a gor na uto'o xa ncha'a xa sa wa,
le'a xa bi lá ini'í pa ncha'a.
9 No ta na mge' ladna xa Dios, ta we'e
ngwa'yo'o xa dub sa na'anpa lazh xa, sa
ndab Dios usa'a Dios ika'a xa. Le'a sa
wa uyo'o xa len ni'ilad no Isaac no Jacob,
bexa no ndab Dios ndo' na ika'a sa wa.
10 Li mbin Abraham geal le'a xa
nkenkea' gal zha yoo xa dub gezh
mbinde'e Dios lak mbinbe'e Dios, dub sa
nde idub tiemp.
11 Le'a Sara dub xagots ndi'izh lá yo'o
gan gap me'ed, parea mge' ladna xa Dios,
cha msa'a Dios dub me'ed ndo' Sara. Cha
ngop xa dub me'ed zha goxlapa xa, geal
le'a xa mbingea ladna le'a Dios sunka ta
ndab na.
12 Le'a Abraham uzhebpa goxla zha na
ngol me'ed wa, parea le'a bexa ras ten
Abraham uzhebpa myak kwa'ad bexa,
dub ta galka na'an ton gun gan ula'ab,
lakta sian be mbeal ndi'ib gibe'a ba', no
lakta sian be yux nde to'o nitsdo'o.
13 Le'a idub zha nban bexa wa, le'a itea
bexa nge'ka ladna Dios. Le'a zha ngut
bexa le'a bexa biseata ika'a ta ndab Dios
usa'a Dios wa. Parea mbingea ladna bexa
ta ndab Dios, no uni'íka bexa le'a Dios
sa'aka ta wa. Le'a bexa myakbe'ena le'a
bexa wa nde ndo' gizhliyo cuent dub xa
sit uto'o dub nseatsa xa.
14 Le'a ta na li myakbe'ena bexa ta wa
nluu le'a bexa nkwa'an stub sa yoo na.
15 Tal le'a bexa mbinbe'e le'a bexa
ilansea' le'aka sa uto'o bexa wa, le'a bexa
syo'oka gan yach sa wa.
16 Parea le'a bexa mkwa'an stub sa mas
wen yoo bexa wats Dios, le'a ta wa gibe'a.

Ta we'e le'a Dios na'anpa ndo ladna gab
xa le'a xa le'a nak Dios ten bexa wa, le'a
xa msaxkwa'ala dub gezh yoo bexa gibe'a.

17 Le'a Abraham mge' ladna Dios, ta
we'e ndi'izh gut xa xin xa Isaac cuent
dub xnab ndo' Dios gor na mbin Dios
preb Abraham. Ndi'izh usa'a Abraham
dubkama xin xa, me'ed ndab Dios usa'a
Dios ndo' xa.
18 Ndab Dios ndo' Abraham: "Le'a Isaac
le'a gap bexa gak ras ten lu."
19 Le'a Abraham uni'íka le'a Dios ndap
juers ixiste Isaac ndo' gealgut. Le'a ta na
na'anpa ngat Isaac wa, le'a ta wa cuent
myaste Isaac ndo' gealgut.

20 Le'a Isaac mge' ladna Dios, ta we'e
ndab xa ndo' be xin xa Jacob nsea Esaú
gal zha le'a Dios gakno bexa.
21 Le'a Jacob no mge' ladna Dios, ta we'e
le'a zha na yamer gat xa le'a xa ndab ndo'
be xin Kosé ná xte'e gakno Dios bexa. Cha
ndankea xa Dios nak juers ten xa bordón
nsob ya'a xa.
22 Le'a Kosé mge' ladna Dios, ta we'e
le'a zha na yamer gat xa le'a xa ndab le'a
bexa Israel ito'oka Egipto. No ndab xa
yo'o bexa tit ten xa zha ito'o bexa sa wa.

23 Le'a be usan ten Moisés mge' ladna
Dios, ta we'e le'a zha ngol Moisés le'a
bexa mkachko Moisés pa chon mbe'e.
Le'a bexa uni'í le'a me'ed wa uzhebpa
me'ed chul, no ni lá izheb bexa ndo' ta
unibe'e faraón gat be me'ed Israel wa.
24 Le'a Moisés mge' ladna Dios, ta we'e
le'a zha na ngok gox Moisés le'a xa yá
lá nladta gak xa cuent xme'ed xingots
faraón.
25 Mbinbe'e xa mas utsin no xa ini'í
gealkwea' lat be xmen Dios bexa Israel, ni
ka no xa gal ladna be ta ugap ndun bexa
Egipto.
26 Mbinbe'e xa mas nsak itid xa ndo'
gealkwea' lak itid Cristo, ni ka gap xa be
ta nsak ten bexa Egipto. Le'a xa uni'í le'a
Dios usa'a dub ta uzhebpa nsak ika'a xa.
27 Le'a Moisés mge' ladna Dios, ta we'e
uto'o xa Egipto ni lá izheb xa ndo' ta
ndakloo faraón. Le'a xa na'anpa na' Dios,
parea le'a xa dubtsa uso' lak dub gor na
na'ka xa Dios.

28 No ta na mge' ladna xa Dios, ta we'e
ulo xa ujest Pascua, no mtob xa byach ten
ten borreg to'o lid bexa Israel, ndontsa
na'anpa gut angel be xin ned bexa Israel.
29 Le'a bexa Israel wa mge' ladna Dios,
ta we'e utakea bexa tlaw Nitsdo'o Nane
ndo' yo bid. Ná le'a gor na no bexa Egipto
nlad itakea sa wa, le'a bexa ngwaigayo'o
len nits wa.
30 No ta na mge' ladna bexa Israel
Dios, ta we'e utesea bexa gangeak gezh
Jericó dub ga'ad wizh, cha ulate muro
nchonyaw gezh wa.
31 Le'a Rahab ngok dub xagots mbin juis
mgi'i, parea mge' ladna xa Dios ta we'e
msa'a xa ta lid xa mkachndo' bexa Israel,
bexa xga'ach ngwa'igondo' gezh Jericó.
Ta we'e na'anpa no xa ngat zha ngut bexa
Jericó, bexa lá uxobgek ndo' Dios.
32 ¿Xte'eta gáp na' nat zha? Na'anpa
igen gudi'izh na' cuent ten Gedeón nsea
Barac nsea Sansón nsea Jefté nsea David
nsea Samuel no iteata be profet.
33 Le'a bexa wa mge' ladna Dios, ta we'e
mbin bexa gan ndo' bexa nibe'e stubga
nacion, no utsin unibe'e bexa ndo' bexa
Israel, no ngokno Dios bexa lak ndab Dios
gun xa. Le'a ncho bexa wa mtsaw to'o be
mbi'izh,
34 no ncho bexa mtsu'u be gi' ubi'i, no
ncho bexa mbin gan ndo' bexa nsén spad,
no ncho bexa mka'a juers gor na yá lá
uxikta xa, no ncho bexa mbin gan ndo'
uyo, no ncho bexa ulantu'ub be soldad
nyono bexa Israel.
35 No ncho be xagots mge' ladna Dios, ta
we'e mxiste Dios be xin bexa ndo' gealgut.
No ncho bexa na'anpa uxo'on gor
nseayut be men bexa. Ndi mla'a bexa
uzhe'eb mtsaksi be men bexa gast ngut
bexa, le'a bexa uni'í le'a gal gor ibangal
bexa le'a bexa mas wen yoo.
36 No liga le'a ncho bexa kwea' uní'i be
men ndo' xa, no udin be men xa, no gast
mxi be men xa nsea caden, no gast mke'a
be men bexa litgi'ib.
37 No ncho bexa mla'ge' be men bexa
gast ngut bexa, no ncho xa uxen be men
xa ngok top ble'a xa, no ncho bexa mbit
be men xa nsea machet. No ncho bexa
mbin be men preb xa gun xa ta ugap.

No ncho bexa ngok xab bexa gid xab borreg no gid xab chiv. Sbe'en utesea uxo'on bexa, no uban ngok bexa, no sian gealkwea' utid bexa, no ugap mbinno be men bexa.
38 Le'a be men ncho ndo' gizhliyo ndee na'anpa isaya' yoo wats bexa na nge' ladna Dios wa, bexa na utesea be ge'e sa bid no be ge'e ubi'i, no be ge'lo'o no be ge'ed wat.
39 Le'a iteanak bexa li uyo'o wa wen mya'an ndo' Dios ta na mge' ladna bexa Dios. Parea le'a ndo' gizhliyo ndee le'a bexa ni dub lá ngal uso' ika'a ta ndab Dios usa'aka Dios ndo' bexa,
40 geal le'a Dios mbinbe'e dub ta mas wen, ta gunno xa beuna, le'a bexa polta wa no beuna ncho nat junt ika'a ta uzhe'eb nsak usa'a Dios.

12

Iwi'itsa beuna ndo' Jesucristo

1 Le'a itea bexa na nse'at na' wa nde gangeak beuna nwi'i bexa ná xte'e gun beuna. Ta we'e nsabndo' ula'a beuna iteanak be ta'a le'a nka beuna no itea be ta ugap ndun beuna, ndontsa idub ndo' ndee isea beuna lak nlad Dios, uxik beuna ndo' itea be ta'a.
2 No iwi'itsa beuna ndo' Jesús, xa na nsa'a ta na li nge' ladna beuna Dios, no ndun xa mas ige' ladna beuna xa. Le'a Jesús mxik ndo' be gealkwea' gast ngut xa ndo' cruz. Ná le'a xa na'anpa ido ladna ta na li ngut xa cuent dub xa ugap, geal le'a xa uni'í gal dub wizh le'a xa iten ladna. Le'a nat le'a xa nsob wats lad ga'al sa nsob Dios.
3 Binbe'e bega xte'e mxik xa ndo' be gealkwea', ta mbinno be men ugap xa. Ta we'e na'anpa izhanna bega, no ni li lá gach ladna bega, gor nseatid dub gealkwea' tso'o bega.
4 Le'a bega ndeuxik ndo' bexa ugap nak, parea gast nat le'a bexa wa lá ngut bega.
5 Yá myalad bega xte'e ntenxe'a Dios be xin na, lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Chuu, lá ixee ladna lu ta na ngo Dios lu nes.
No ni lá gach ladna lu gor na nbeyo Dios lu.
6 Le'a Dios li ngo bexa nes, bexa na nkwea' ladna Dios.
No ntsaksi Dios itea bexa nak xin Dios.

7 Li bxik bega gor igo Dios bega nes, geal le'a xa li ndanno bega cuent dub xin xa, lak ngo be men be xme'ed na nes.
8 Parea tal le'a Dios na'anpa li igo bega nes lak ndanno xa itea be xin xa, le'a ta wa gab le'a bega na'anpa no nak xin xa, le'a bega ndi nak cuent dub men lá ndap xus na.
9 Le'a zha byux beuna le'a be xus gizhliyo beuna ncho zha mgo beuna nes, no ng-wankea beuna xa. Ta we'e le'a nat le'a beuna mas nsabndo' ula'a le'a Dios igo beuna nes, xa nak Xus beuna xa nsob gibe'a, li ndontsa gap beuna gealnaban.
10 Le'a be xus beuna mgo beuna nes dub nde'ep laktsa mbinbe'e bexa. Ná le'a Dios ngo beuna nes ndontsa gakno xa beuna, utsin gak beuna lak nak xa.
11 Ta ugeaka le'a tal ton ngo beuna nes, le'a mer gor wa na'anpa nsak ladna beuna ta wa, le'a beuna ndi kwea' nyo'o ladna. Parea le'a tso'o wa le'a ta wa ndaknoka beuna, ndun-a wen yoo ladna beuna no mas utsin gak beuna.

Bexa nxelad ta na nkwea' ladna Dios bexa

12 Ta we'e bin bega juers uxits bega ya'a bega, no yaste bega.
13 Ga'al usea bega len nes ten Dios, ndontsa na'anpa gaila' bega ndo' ta ugap, ndi mas ga'al gak bega ndo' Dios.
14 Bin bega juers na'anpa kuyono bega be men, no umbi'i gak lado'o bega ndo' Dios. Le'a bexa na'anpa umbi'i nak ndo' Dios nunk lá ina' Dios.
15 Bla'ach bega le'aka le'a bega na'anpa uxelad bega ta na nkwea' ladna Dios bega. Lá ula'a bega gach dub ta uxelad bega len lado'o bega, le'a ta wa gun isabgix kwa'ad bexa.
16 No na'anpa gun bega dub ta bzhi'ik nak, no na'anpa uxelad bega dub ta usa'a Dios, lak mxelad Esaú ta wen ndi'izh ika'a xa ta na nak xa xin ned xus xa. Cha ndi

mche'a xa ta wa nsea dub plattsa ta gaw xa.
17 Le'a bego uni'íka le'a tso'o wa le'a
Esaú le'aka nlad ika'a ta wa ndo' xus xa,
ná le'a xus xa yá lá usa'ata ta wa. Maska
mbi'in Esaú parea le'a xa yá lá yo'ota gan
ika'a ta wa.

18 Le'a bega na'anpa ngun lak mbin
bexa Israel polta. Le'a bexa wa ubii xan
dub ge'e nsayol', no uzhebpa ute te'al sa
wa, no nde xkaw nsea nso' mbi si'il.
19 No mbi'ín bexa ti trompet no ta ndab
Dios ndo' bexa, cha unab bexa ndo' Dios
yá lá iní'ita Dios ndo' bexa,
20 geal le'a bexa lá nsak ladna ta unibe'e
Dios. Ndab Dios le'a tal dub men yatso'
xan ge'e wa, le'a bexa nsabndo' ula'ge'
men wa gast gat xa natal gut bexa xa nsea
dub ya wach. No liga nsabndo' gut bexa
dub man tal ma li gun.
21 Le'a tant mzheb bexa ndo' ta uni'í
bexa sa wa, le'a Moisés no ndab le'a xa
nxis tant mzheb xa.

22 Parea le'a bego ba' ndi ubii wats dub
sa xa'aga, le'a ta wa ge'e Sion, gezh ten
Dios nban. Le'a ta wa gezh Jerusalén nde
gibe'a, sa nyakjunt sian mil be angel ten
Dios,
23 no nyakjunt be xin Dios, bexa ncho
lea' na gibe'a. Le'a sa wa sa ncho Dios ten
beuna, xa gab ná xte'e nak itea be men,
no ncho bexa ngut polta, bexa msambi'i
ndo' Dios.
24 Le'a Jesús no nso' sa wa, xa na
mbinno beuna dub trat kub. Le'a ten ten
Jesús ta mtsu'u be ke ten beuna mas nsak
ndo' ten ten Abel.

25 Ta we'e bla'ach bega na'anpa uxelad
bega ta ndab Dios. Le'a polta le'a bexa
Israel lá isakyo'ón di'izh mbi'ín bexa ndo'
gizhliyo, cha mtsaksi Dios bexa. No liga
utsaksika Dios beuna, tal le'a beuna lá
isakyo'ón di'izh nto'o gibe'a.
26 Le'a polta le'a ti Dios mkwi'in gizh-
liyo, parea nat ndabgal Dios: "Le'a stub
biaj le'a na' na'anpa nabtsa gizhliyo uk-
win, le'a na' no gibe'a ukwin."
27 Le'a ta na ndab xa "stub biaj", le'a
ta wa gab le'a gal zha initndo' be ta
mbinde'e Dios, be ta sak iwi'in, ndontsa
ya'an be ta lá yoo gan iwi'in.

28 Le'a sa nibe'e Dios sa yate beuna wa
dub sa nunk lá iwi'in. Ta we'e idub ncho
ladna beuna usa'a beuna xno ndo' Dios,
no yankea beuna xa lakka nlad xa, no
izheb beuna ndo' xa, no gap beuna mod
ndo' xa,
29 geal le'a Dios ten beuna nak cuent
dub gi' uzhe'eb stso'ol be ta'a.

13

Xte'e nsabndo' gak be xmen Cristo

1 Idub tiemp bkwea' ladna bega be
ltsa'a bega, bexa no nak xmen Cristo.
2 No lá yalad bega utsin gunno bega be
men nseabe ta lid bega, le'a ncho bexa li
utsin ndanno dub men, ni lá ini'í bexa ti
dub angel ta wa.
3 No lá yalad bega bexa nkea litgi'ib, no
gokno bega bexa lak dub zha le'a bega
nkea litgi'ib malay dub men gakno bega.
No lá yalad bega bexa nsatid ndo' be
gealkwea', no gokno bega bexa lak nlad
bega gakno be men bega, gor na ncho
bega ndo' be gealkwea'.
4 Uzhebpa utsin binno bega xa nak
che'al bega. Na'anpa ugal bega dub xa
na'anpa xa ten bega, le'a Dios utsaksi
bexa na li ndun ta bzhi'ik wa.
5 Lá isa'ab ladna bega xte'e gap bega
sian med. Ndi btenno ladna bega dub
laktsa-yá ndap bega, lak ndab Dios:

Le'a na' na'anpa ulalad bega,
no ni lá yalad na' bega.

6 Ta we'e lá izheb beuna gab beuna:

Le'a Dios Xa Nibe'e le'a ndakno na'.
Lá nzheb na' ndo' ni dub ta'a nlad be
men gunno na'.

7 No lá yalad bega bexa uyo'onsu bega,
bexa mbidi'izh di'izh ten Dios ndo' bega
sa nzhealbe bega. Binbe'e bega xte'e
mto'o be ta mbin bexa wa, no bge' ladna
bega Dios lak uni'í bega xte'e mge' ladna
bexa wa Dios.
8 Le'a Jesucristo le'aka polta no le'aka
xa nat no le'aka xa idub tiemp ilen.
9 Lá gungea ladna bega be ta xa'aga
nluu be men, ndab bexa ncho be ta lá

nsabndo' gaw beuna. Le'a ta na nkwea'
ladna Dios beuna ndun mas juert gak
lado'o beuna, ná le'a ta nluu bexa wa dub
ta na'an xti'in.
10 Le'a beuna ndap dub xnab nsa'a
beuna ndo' Dios, parea le'a xnab wa
na'anpa nak ta ndaw be ule'ay ndun ti'in
len ni'i ten Dios.
11 Le'a ule'ay ndon le'a nsak nyo'ono
ten ten be man len sa mas umbi'i ten Dios,
cha nsa'a xa ta wa ndo' Dios ndontsa yu'u
be ke ten be men. Parea le'a be man xnab
wa nyol' dub lad to'o gezh ten bexa wa.
12 Le'a Jesús liga ngut dub lad to'o gezh,
mtsi'i xa ten ten xa, ndontsa utsambi'i xa
be ke ten beuna, umbi'i gak lado'o beuna
ndo' Dios.
13 Ta we'e mas ibii beuna wats Jesús,
guni'i tal usalad gunno be men beuna lak
usalad mbinno bexa Jesús.
14 Le'a ndo' gizhliyo ndee le'a beuna
na'anpa ndap dub gezh ncho beuna idub
tiemp. Le'a beuna ndi ndenkea' ilaya'
beuna dub gezh usa'a Dios, dub sa ti yoo.
15 Ta we'e nsabndo' idub tiemp usa'a
beuna xno ndo' Dios ta na mbin Jesu-
cristo, gab beuna le'a Dios uzhe'eb dub
Dios wen. Le'a ta wa dub xnab nsa'a
beuna ndo' Dios.
16 No lá ula'a bega ta na utsin nak bega
ndo' be men no ta ndakno bega bexa, le'a
be ta li ndun bega wa cuent dub xnab
nsak ladna Dios.
17 Bxobgek bega ndo' bexa na
nchonla'ach bega nak xmen Cristo, no
gop bega mod ndo' bexa. Le'a bexa wa
uzhebpa nyu'no ladna bega, geal le'a Dios
nsobwi'i xte'e ndun bexa ti'in ten Dios.
Li utsin gok bega ndo' bexa wa, ndontsa
mas iten ladna bexa gun bexa ti'in wa
no na'anpa ukeake bexa Dios, le'a ta wa
na'anpa gakno bega.
18 Unab bega ndo' Dios gakno Dios besa.
Le'a besa nsak len lado'o besa le'a besa
umbi'i nak ndo' Dios, nlad besa utsin gun
besa itea be ta'a.
19 No mas nlad na' inab bega ndo' Dios,
ndontsa sken na' gal ina' na' bega.

Be ta lult mke'a xa

20 Le'a Dios nak xa ndun wen yoo
ladna beuna, no mxiste xa Jesucristo ndo'
gealgut, xa na nla'ach beuna lak nla'ach
dub men be xborreg na, no mtsi'i xa ten
ten xa, ta mbinno Dios be men dub trat
kub, ta nunk lá idub.
21 Na'ab na' ndo' Dios gakno bega,
ndontsa isu'u bega itea be ta wen, be ta
nlad xa. No gakno Jesucristo bega gun
bega be ta nsak ladna Dios. ¡Idub tiemp
gab beuna le'a Dios ndon le'a xa juert
nak! Lika nak-a.
22 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na'
ina'ab ndo' bega uxik bega go'ol bega be
di'izh mke'a na' ndee, ta na ntenxe'a na'
bega, le'a-yá na'anpa dub ta uzhe'eb ko'ol
nak.
23 No nlad na' ini'í bega le'a Timoteo xa
no nak xmen Cristo yá mto'o litgi'ib. Tal
le'a xa sken ilen, le'a xa no goo na' gor gal
ina' na' bega.
24 Unidi'izh bega ndo' bexa nla'ach bega
sa ba' sakndo' na', no ndo' itea be xmen
Cristo ndencho sa ba'. Le'a be xmen
Cristo bexa nacion Italia no nidi'izh ndo'
bega.
25 Na'ab na' ndo' Dios mas uzhe'eb wen
gunno xa itea bega. Lika gak-a.

Git mke'a Santiaw

Le'a git mke'a Santiaw nluu le'a tal dub men nge' ladna Cristo le'a xa xa'aga ndun. Le'a be ta ndun bexa uluu naga nge' ladna bexa Cristo nate na'an. Le'a ndo' libr ndee nke'a be ta ndee: be ta juert itid bexa nak xmen Cristo; no ta na isensa'ab bexa luzh bexa; no utsin gun bexa ndo' be ltsa'a bexa.

Santiaw mke'a dub git

1 Le'a na' ndee Santiaw, ndun na' ti'in ndo' Dios no ndo' Jesucristo Xa Nibe'e. Nke'a na' git ndee ndo' bego, bexa nak isatibtop xkwa'a be xin Israel mte'achso ndo' gizhliyo.

Dios nlu'u ta na lá nyakbe'ena be men

2 Bego nak beuna xmen Cristo, uzhe'eb bten ladna bega zha na nsatid bega isando' be gealkwea',
3 le'a bego uni'íka le'a gor na nxik bega ndo' dub ta juert nyo'o bega, le'a ta wa ndakno mas dubtsa nge' ladna bega Dios.
4 Bin bega juers uxik bega ndo' be gealkwea', ndontsa gak bega lak nsabndo'-yá, no isu'u bega gak bega lak nlad Dios.
5 Le'a tal ncho bega lá nyakbe'ena xta'an gun bega, unab bega-yá ndo' Dios, le'a Dios slu'uka ta wa. Le'a xa uzhebpa ndakno itea be men, na'anpa gakloo xa tal le'a bega inab ta wa.
6 Bingea ladna bega le'a Dios sa'aka ta inab bega wa. Le'a gor na nab bega dub ta'a ndo' Dios, tal le'a bega igan ladna, le'a bega nak cuent dub golp ten nitsdo'o ndo'o mbi itea lad.
7 Le'a xa li nak wa lá gal uso' ta unab xa ndo' Dios,
8 le'a xa na li top ndanbe'e wa uzhebpa nzhe'a ta ndun na.

Bexa rik nsea bexa uban nak

9 Le'a dub xmen Dios, dub xa uban nak, nsabndo' iten ladna xa, le'a cuent ten Dios le'a xa nsakka.
10 No liga le'a bexa rik nsabndo' iten ladna le'a be ta ndap xa na'anpa nsak ndo' Dios. Le'a gal gor le'a be ta wa initndo' lak be gé'e ten be gix.
11 Le'a gor nlen wizh gor utii, le'a gix wa sgo'ol ndo' bea, cha ilate be gé'e ten-a, cha li initndo' ta chul nlu'u-yá. No liga snitndo' bexa rik no itea be ta ndap bexa.

Bexa uxik ndo' be ta juert

12 Uzhebpa wen yoo ladna bexa na uxik ndo' be ta juert itid xa. Le'a zha na mxik bexa ndo' ta wa, le'a Dios usa'a gealnaban ndo' xa, lak ndab Dios usa'a Dios ndo' be men ndankea xa.
13 Le'a gor na ndanbe'e dub men gun xa dub ta ugap, lá gab xa ti le'a Dios le'a nki'il xa li gun xa. Le'a na'an ton yoo gan uki'il Dios gun Dios dub ta ugap, no ni Dios na'anpa nki'il men.
14 Le'a tal ton gunbe'e gun xa dub ta ugap, le'a ta wa le'aka ta ugap ncho len lado'o xa nki'il xa.
15 We'e le'a ke ten ta na li nlad xa gun xa ta ugap wa, le'a gal gor gunka xa ta wa. Cha gal gor ikesea xa ndo' ta ugap wa, le'a ta wa gun gan gak perdid xa ndo' Dios.
16 Bego amig ten na', lá gunbe'e bego dub ta lid le'a nak.
17 Le'a itea be ta wen no be ta utsin nak, le'a ta wa ta nsa'a Tad Dios, xa mbinde'e be xe'a ndi'ib gibe'a ba', be ta nzhe'a lak nluu-yá. Parea le'a Dios na'anpa nzhe'a lak nak xa.
18 Le'a lak nlad Dios le'a Dios msa'a di'izh gealngea ten na, ta nsa'a dub gealnaban kub, ndontsa gak beuna ta mas nsak lat itea be ta'a mbinde'e Dios.

Bexa nxobgek ndo' di'izh ten Dios

19 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a bego nsabndo' utsin isakyo'ón ta ndab stub men. Na'anpa cha uxax itaka'ab bega, no na'anpa cha gakloo bega.
20 Le'a be men ugi'i wa lá yoo gan gun ta isak ladna Dios.
21 Ta we'e bla'a bega itea be ta lá utsin nak no itea ndo' be ta ugap. Ndi utsin gok bega, bxobgek bega ndo' di'izh ten Dios, ta na yá mbingea ladna bega. Le'a di'izh wa su'u ko'o beuna ndo' be ke ten beuna.
22 Gok bega lak ndab di'izh ten Dios, na'anpa sbe'en go'óntsa bega-yá. Tal le'a bega sbe'en go'óntsa-yá, cha lá gak bega lak ndab di'izh wa, le'a bega ukwi'inno le'aka le'a na.

23 Le'a tal ton sbe'en ndo'óntsa di'izh
ten Dios, ná lá gun xa lak ndab-a, le'a xa
wa cuent nak dub men mwi'i xte'e nak
ndo' na ndo' wa'án.
24 Mwi'i xa le'aka ndo' xa cha ncha'a xa,
cha uxax myalad xa xte'e nak xa.
25 Ná le'a tal ton isakyo'ón ta ndab
di'izh ten Dios, no gun xa lak ndab-a idub
tiemp, no na'anpa yalad xa-yá, le'a xa wa
uzhebpa wen yoo ladna ndo' itea be ta
ndun xa. Le'a di'izh ten Dios uzhe'eb wen
nak, na'an xta'an ndun jwalt-a, no sun-a
gan ko'o-yá beuna ndo' be ke ten beuna.
26 Tal ncho dub xa lat bega, nsak xa
uzhe'eb wen ndun xa ta nlad Dios, ná lá
ndaisa'ab xa ndo' be di'izh ugap ndadi'izh
xa, le'a xa wa nkwi'inno le'aka le'a xa.
Le'a ta li nsak xa wen ndun xa wa ta na'an
xti'in.
27 Le'a Tad Dios ndab le'a tal ton nlad
gun ta isak ladna Dios, nsabndo' gakno
xa be me'ed usa'ab no be xagots nab ngut
xabgi'i ten na ndo' be ta juert ncho xa. No
na'anpa gun xa be ta ugap nak, lak be ta
ndun bexa lá nchando' Dios.

2

Be xmen Cristo lá nsabndo' uti men

1 Bego nak beuna xmen Cristo, bexa
nge' ladna Jesucristo xa ndon le'a nibe'e
ten beuna, le'a bega lá nsabndo' uti men.
2 Le'a lak sa nyakjunt bega ntsid bega,
tal ilansea' dub men ncho sian ganil oro
ya'a xa no nak xa be lad uyap, no tal
dub xa nak lad myox uban nak xa noga
ilansea' sa wa, ¿xte'e gun bega zha?
3 Le'a tal bega mas utsin gak ndo' xa nak
lad uyap wa no gab bega ndo' xa: "Utsea
go isob ga ndo' yaxil ndee", ná le'a ndo'
xa uban nak wa cha gab bega: "Ba'atsa
uso' natal usob ndo' yo ba',"
4 ¿lá ini'í bega zha le'a tal bega li ndun
le'a bega nti men no ndanbe'e bega ta
ugap?
5 Bego amig ten na', bla'ach bega ta gáp
na' ndee: ¿Lá ini'í bega zha le'a Dios le'a
mti bexa uban nak ndo' gizhliyo ndee, yak
bexa xa rik ndo' Dios ta na nge' ladna
bexa Cristo? No usa'a Dios sa yoo bexa
wats Dios, lakka ndab Dios usa'a Dios ndo'
bexa ndankea xa.
6 Ná le'a bego na'anpa utsin li ndanno
bexa uban nak wa. ¿Lá ini'í bega zha le'a
bexa rik wa mas ugap ndanno bega zha?
No ndo'o juers xa bega ndo' bexa nakti'in.
7 No uzhe'eb kwea' ní'i bexa ndo' Jesu-
cristo xa nak Xwan beuna.
8 Uzhe'eb utsin ndun bega tal
nxobgekka bega ndo' ley ten Dios, lak
nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Bkwea'
ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu."
9 Ná tal le'a bega nti men, le'a bega ndap
ke ndo' Dios, le'a bega na'anpa nxobgek
ndo' ley wa.
10 Le'a tal ton ndun itea be ta nibe'e
Dios, ná lá nxobgek xa ndo' stubtsa ta'a
nibe'e Dios, le'a xa wa ndap ke ndo' Dios
cuentka dub men ni dub ta'a lá nxobgek
ndo' Dios.
11 Le'a Dios ndab: "Lá ugal bega stub
xa na'anpa xa ten bega." No ndab Dios:
"Lá gut bega men." Ta we'e tal le'a bega
na'anpa ngal stub men, parea ndut bega
men, le'a bega ndapka ke ndo' ley ten
Dios.
12 Ta we'e utsin bidi'izh bega no utsin
bin bega, le'a gal dub wizh le'a Dios
gab naga mxobgek beuna ndo' di'izh ten
Cristo, ta ngo'o beuna ndo' be ke ten
beuna.
13 Le'a tal ton lá nkwea' ladna be ltsa'a
na, le'a gal wizh wa le'a Dios liga na'anpa
ikwea' ladna xa wa. Ná le'a bexa nkwea'
ladna be ltsa'a na, le'a gal gor ilansea' xa
ndo' Dios le'a xa wa wen ya'an.

Bexa nge' ladna Dios no bexa ndun ta nsak ladna Dios

14 Bego nak beuna xmen Cristo, ¿xti'in
ta ndab dub men nge' ladna xa Dios, tal
le'a xa lá ndun ta nsak ladna Dios zha?
¿Xte'ema syo'o gan gap xa gealnaban
ndo' Dios zha?
15 No tal ncho dub xmen Jesús, cha lá
ndap xa sian xab xa no ni lá ndap xa ta
gaw xa,
16 cha gab bega ndo' xa: "Byo' wen
ladna lu, no ubix xab lu no wen udaw",
le'a ta li ndab bego ndo' xa wa na'an
xti'in, tal le'a bego lá usa'a ta nki'in xa.
17 No liga tal ton ndab nge' ladna Dios,
ná lá ndun xa ta nsak ladna Dios, le'a ta
ndab xa wa na'an xti'in.

18 Ná le'a ncho bego gab ndo' na' "le'a
ncho bexa nge' ladna Dios, no nchoga
bexa ndun be ta nsak ladna Dios." Le'a
na' gáp ndo' bego bluu bega ná xte'e nge'
ladna bega Dios sin lá gun bego dub ta
nsak ladna xa. We'e le'a na' uluu be ta
wen ndun na', ta nluu le'a na' nge'ka
ladna xa.
19 Le'aka nak ta ndangea ladna bega le'a
Dios dubtsa, parea le'a gast be mbi bxin
no ndangea ladna ta wa, no nxis mbi bxin
wa nzheb ta wa ndo' Dios.
20 Lá gak bega dub xa tont. ¿Ni lá
nyakbe'ena bega zha le'a ta na nge' ladna
bega Dios wa na'an xti'in, tal le'a bega lá
ndun ta nsak ladna xa?
21 ¿Lá ini'í bega zha le'a Abraham usan
gox polta ten beuna wa mbin ta nsak
ladna Dios, zha na ndi'izh ngut xa Isaac
xme'ed xa cuent dub xnab ndo' Dios?
22 ¿No lá nyakbe'ena bega zha le'a
Abraham mge' ladna Dios no mbin xa ta
msak ladna Dios? Le'a ta na li mbin xa ta
nlad Dios, ta we'e mluu le'a xa mge' ladna
Dios.
23 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a: "Le'a Abraham mge' ladna Dios,
ta we'e myak Abraham dub xa wen nak
ndo' Dios." Cha li myak Abraham amig
ten Dios.
24 Le'a ta ndee nluu le'a beuna wen
ya'an ndo' Dios ta na ndun beuna ta nsak
ladna xa, na'anpa nabtsa ta na nge' ladna
beuna xa.
25 Le'a ta wa lak mbin Rahab dub xagots
mbin juis mgi'i. Ngol dub wizh le'a xa
mbin dub ta nsak ladna Dios, mkachko xa
bexa ngwa'bewi'i gezh Jericó no msanes
xa bexa wa stubga nes ya'be bexa. Ta
we'e wen mya'an xa ndo' Dios.
26 Le'a lak dub men yá ngut wa na'an
xti'in, no liga le'a tal ton dub xa gab nge'
ladna Cristo, ná lá ndun xa ta nsak ladna
Dios, le'a ta na li ndab xa nge' ladna xa
Cristo wa cuent nak dub ta ngut, dub ta
na'an xti'in.

3

Nsabndo' isensa'ab be men luzh na

1 Bego nak beuna xmen Cristo, na'anpa
kwa'ad bega ukwa'an xte'e gak bega
mech nluu di'izh ten Dios. Le'a bego
uni'íka le'a tal ton na'anpa utsin nluu
di'izh ten Dios, le'a xa wa mas ndap ke
ndo' Dios.
2 Le'a iteanak beuna ncho sian biaj
ndun beuna ta ugap. Ná tal dub xa nxik
na'anpa cha kwea' ní'i xa ndo' dub men,
le'a xa we'e ga'al nso' ndo' Dios, le'a xa
wa sun gan isensa'ab xa xa ndo' itea be
ta ugap.
3 Uni'í bego le'a beuna ngo fren to'o dub
way natsa gun ma ta nlad beuna, go'o
beuna idub ma guni'i pa nlad beuna.
4 No binbe'e bega ná xte'e nak dub
barco nsea ndo' nitsdo'o. Le'a ta wa dub
ta si'il, no uzhe'eb dub mbi juert nsi'i-yá,
parea le'a dub ble'a ya tuzhtsa ntse'a
bexa-yá guni'i pa nlad xa.
5 No liga nak luzh men. Mas dub ta
tuzhtsa-yá, parea le'a-yá syo'o gan gun
sian be ta uzhe'eb, lak dub gi' tuzhtsa
stso'ol idub ge'e si'il.
6 Le'a luzh dub men ndun sian ta ugap,
cuent dub gi' ndazha'a sian be ta'a. Le'a
be ta ugap ndadi'izh dub men utsabgix
idub xa, ndazha'a-yá idub gealnaban ten
xa, cuent dub beal' nto'o infierno.
7 Le'a be men ndun gan ndo' itea ndo'
be man ndap dap xo'o na, no be man
nsa'ab, no be mbe'al, no itea be man ncho
len nits.
8 Ná le'a ni dub men lá gun gan
isensa'ab luzh na, le'a-yá uzhe'eb dub ta
ugap nak, cuent dub venen ugi'i ndut
men.
9 Le'a luzh beuna le'a ndab beuna ta
juert nak Dios Xus beuna. Ná le'aga-yá
nisi beuna be ltsa'a beuna, bexa le'aka
Dios mbinde'e lak nak Dios.
10 Le'aka to'o be men nto'o be di'izh
utsin no di'izh kwea'. Bego nak beuna
xmen Cristo, lá nsabndo' li gun beuna ta
wa.
11 ¿Ti ncho pa uni'í bega nsoblen nits
wen no nits ula' dub se'etsa?
12 ¿Na ti ncho pa uni'í bega le'a ya la'aw
nsa'a ngus olivo natal dub ya uv nsa'a
ngus la'aw? No liga le'a dub sa nsoblen
nits lá yoo gan ilen nits utix no nits wen.

Xa na ta ugeaka ndák

13 ¿Ton bega nsak le'a mas ndák no
nyakbe'ena xte'e nak Dios zha? Le'a
bego wa nsabndo' gun sbe'en be ta wen

no bcha'an gak bega, ta uluu le'a bega
ndákka.
14 Ná le'a tal ton ixee ladna ndo' be
ltsa'a na ta na ndap xa ta'a, no nlad xa
sbe'en le'atsa xa gun gan, lá nsabndo'
gab xa le'a xa mas ndák. Le'a ta wa
gealkwi'in, le'a xa wa na'anpa ta ugea
ndák.
15 Le'a ta ndák xa wa na'anpa ta
nsa'a Dios, le'a ta wa ndi ta gizhliyo
lak ndanbe'etsa be men, no ta nsa'a
maxu'u-yá.
16 Le'a sa na ncho bexa nxeeno ladna
be ltsa'a na, no nlad bexa sbe'en le'atsa
xa gun gan, le'a sa wa sbe'en ndeyo bexa
no ndun bexa itea ndo' be ta ugap.
17 Ná le'a bexa ndák lak nsa'a Dios, le'a
xa wa umbi'i nak lado'o na ndo' Dios:
bcha'an nak xa, no utsin nak xa ndo' be
ltsa'a xa, no na'anpa kwea' nak xa ndo' be
men, no uzhe'eb nlats ladna xa be men,
no itea ta'a ndun xa wa utsin nak, no lá
nti xa men, no idub ncho ladna xa ndun
xa ti'in ndo' Dios.
18 Tal le'a bega ukwa'an dub mod lá
kuyono bega be ltsa'a bega, le'a ta wa gun
gan wen yoo ladna bega, no gun bega ta
nsak ladna Dios.

4

Bexa nkwa'an be ta gizhliyo ndee

1 Binbe'e bega ná pa nsea ta na ndeyo
bega, no pa nsea ta nyoto'o bega. Le'a na'
gáp le'a len lado'o bega le'a ncho be ta
ugap nlad bega gun bega, ta we'e ndeyo
bega.
2 Le'a bega nsa'ab ladna gap bega ta
ndap stubga men, ná le'a bega lá ndun
gan gap bega ta wa. Ta we'e ncho bega
ndut men, no ndaklono bega bexa ndap
ta'a, no nyo bega. Ná le'a bega lá ndapka
be ta nlad bega wa, geal le'a bega lá inab-a
ndo' Dios.
3 Ná tal inab bega dub ta'a ndo' Dios,
le'a xa na'anpa usa'a-yá, geal le'a bega
nab dub ta lá nsabndo', dub ta gunti'in
bega laktsa nlad bega.
4 ¡Bego ba' na'anpa nab Dios ndankea!
¿Lá ini'í bega zha le'a tal ton ukwa'an be
ta ugap ncho ndo' gizhliyo ndee, le'a xa
wa yak dub xa nyono Dios? Ta we'e tal
le'a bega nkwa'an be ta gizhliyo ndee, le'a
bega nak xa nyono Dios.
5 ¿Nsak bega zha na'an xti'in be di'izh
ten Dios? Ndab-a le'a Dios ulo Espíritu
ten na len lado'o beuna, uzhebpa nlad
Espíritu wa Diostsa yankea beuna.
6 Ta ugeaka le'a Dios uzhebpa ndakno
beuna, lak ndab di'izh ten Dios:

Le'a Dios lá ndakno bexa zhin nak,
le'a xa ndi ndakno bexa bcha'an nak.

7 Ta we'e bxobgek bega ndo' Dios. Lá
ula'a bega gak ta nlad maxu'u, we'e le'a
maxu'u sxo'onka wats bega.
8 Ubii bega wats Dios, le'a Dios ibiiga
wats bega. Bego na ndun ta ugap, bla'a
bega be ta ugap wa. Bego na nlad yankea
Dios no bi nlad bega gun bega ta ugap,
btsambi'i bega len lado'o bega, cha ndi
bkwa'an bega Dios.
9 Kwea' byo' ladna bega, no uban byo'
ladna bega, no bi'in bega. Yá lá uxi'idta
bega, ndi bi'in bega. No na'anpa iten
ladna bega, ndi uban byo' ladna bega.
10 Byak byux bega ndo' Dios Xa Nibe'e,
we'e le'a xa gunno bega dub xa nsak
cuent ten Dios.

Bexa nisi be ltsa'a na

11 Bego nak beuna xmen Cristo, lá inisi
bega be ltsa'a bega. Tal ton inisi ltsa'a
na, no gab xa le'a ltsa'a xa lid le'a ndun,
le'a ta wa cuent nisi xa ley ten Dios, no
ndab xa le'a ley wa lid le'a nak. Mas
wen uxobgek bega ndo' ley ten Dios, cha
na'anpa gab bega le'a-yá lid le'a nak.
12 Ndon Diostsa nak xa msa'a ley wa, no
ndon nabtsa Dios syo'o gan gab tal dub
men ya' wats Dios natal ya' xa infierno.
Parea bego zha, ¿ton nak bego gab bego
le'a ltsa'a bega lid le'a ndun?

Bexa zhin ndadi'izh ta guntsa bexa

13 Bla'ach bego nat, bego lnde'e ndab:
“Wizh nat natal ge'a ncha'a besa stub
gezh. Le'a sa wa yoo besa dub li'in, gun
besa ti'in, no gun besa gan sian med.”
14 Parea le'a bego ni lá ini'í xta'an yoo
ge'a. Le'a gealnaban ten bega cuent nak
mbe nla' ndo' yo dub xla'altsa, cha uxax
nitndo'-yá.

15 Ndi nsabndo' gab bega: “Tal le'a Dios nlad, we'e gun besa ta ndee natal stubga ta'a.”
16 Ná nat le'a bego ndi nzhinnona be ta gun bega. Le'a itea be ta li nzhinna be men wa, le'a ta wa ta lá nsak ladna Dios.
17 Le'a tal ton nchando' xta'an dub ta wen gun xa, ná cha lá gun xa ta wa, le'a ta wa dub ke ndo' Dios.

5

Dios utsaksi bexa rik bexa ugap ndun

1 ¡Le'a bego xa rik, bla'ach bego ta gáp na' ndee! Utezhat bega bi'in bega, le'a bega ini'í sian gealkwea'.
2 Le'a be ta sian ndap bega wa ta ndazha'a, no be xab bega nsayak gu'ud, ndaw mbes-a.
3 No le'a ta oro nsea ta plata ten bega wa sach mbe. Le'a gal dub wizh le'a mbe wa uluu le'a bega ugap mbin, cha yol' bega ndo' gi'. Sian be ta'a ndegocha'aw bega, ná nat be wizh lult.
4 Le'a be men ndun ti'in ge'e ten bega wa nsake ndo' Dios ta na lá nkix bega med ten bexa. Le'a Dios xa ndon le'a juert nak ndo'ón ta ndab bexa li ndun ti'in wa.
5 Le'a bego xa rik ba' ndun itea be ta nlad na, be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, no ndap bega itea be ta ndal ladna bega. Le'a bega nak cuent dub man nya'al ni lá ini'í ma ti gal wizh gat ma.
6 Le'a bego nkwi'in nsake bega be men utsin ndun, ndab bega gat bexa. Ná le'a bexa wa lá yoo gan utsakndo'.

Be xmen Jesús ndenkea' zha ilen Jesús

7 Bego nak beuna xmen Cristo, lá gach ladna bega uxik bega gast zha ilen Jesús Xwan beuna. Binbe'e bega xte'e nak dub xa ndun ti'in ge'e, xte'e ni lá ndach ladna xa nkenkea' xa gast zha nla' gi ned, nsea gast zha myats gi ntele'e xa be ta nsa'a-yá.
8 No liga bego ba' dubtsa ute bega lá gach ladna bega, le'a Jesús Xwan beuna sken ilen.
9 Bego nak beuna xmen Cristo, lá iní'i kwea' bega ndo' be ltsa'a bega, cha na'anpa gab Dios le'a bega ndap ke. Bla'ach bega le'a Dios yamer gi'id ina' ná xte'e gak ta ndun be men.
10 Bega nak beuna xmen Cristo, bin bega lak mbin bexa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta. Le'a bexa wa sian gealkwea' uni'í, ná nunk bexa lá ngach ladna.
11 Le'a beuna uni'í le'a bexa na nxik ndo' be gealkwea' wa wen yoo ladna. Ndo'ónla bega lak mxik Job ndo' be gealkwea' uni'í xa. Cha ngol zha le'a Dios mbin uzhe'eb wen mya'an xa, le'a Dios uzhe'eb dub xa nlats ladna beuna no nkwea' ladna xa beuna.
12 Ná le'a bego nak beuna xmen Cristo, le'a ta gáp na' ndee ta mas nsabndo': le'a gor ndadi'izh bega gun bega dub ta'a, lá use'at bega gibe'a ni gizhliyo no ni stubga ta'a. Tal le'a bega gun dub ta'a, litsa gud bega. Ná tal le'a bega lá gun ta wa, na'antsa gud bega. Sbe'en gealngea bidi'izh bega ndontsa na'anpa utsaksi Dios bega.

Dios sa'aka ta inab bexa nxobgek ndo' Dios

13 Tal ncho bega kwea' ncho ladna, bidi'izhno bega Dios. No tal ncho bega nten ladna, bilto'o bega ndo' Dios.
14 No tal ncho bega kwea' nsak, utezh bega bexa nchansu be xmen Cristo, ka'ab bexa aceit gek bego gizh wa, no inab bexa ndo' Cristo yakna bega.
15 Tal le'a bexa idub ncho ladna ige' ladna Dios gor na li nab xa ndo' Dios, le'a Dios syunyakkana bega yaste bega. No tal le'a bega ndap ke ndo' Dios, le'a Dios utsu'uka ke ten bega.
16 Bgondo' bega tal ncho zha ntidnsa'ab bega ndo' be ltsa'a bega. No unab bega ndo' Dios yunyakna Dios be ltsa'a bega. Le'a tal ton dub xa ga'al nak ndo' Dios, le'a gor na idub ncho ladna xa inab xa ndo' Dios, le'a Dios so'ónka ta ndab xa wa.
17 Le'a Elí dub profet mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta, dub men lakka le'a beuna. Le'a zha na idub ncho ladna xa unab xa ndo' Dios lá ila'ta gi, cha yá lá ila'kata gi chon li'in itol.
18 We'e cha unabgal xa ndo' Dios ila'gal gi. Le'a gi wa cha ula'kagal, cha ngokgal be ta'a ndo' yo.

19 Bego nak beuna xmen Cristo, tal ncho
dub xa uto'o len nes ten Dios, ná le'a stub
xa gun gan yach xa wa wats Dios,
20 nlad na' ini'í bega le'a xa na li gun
gan yach men wa wats Dios, le'a xa wa
ulat gealnaban ten xa wa ndo' gealgut no
gun xa gan le'a Dios utsu'u itea be ke ten
xa wa.

Git ned mke'a Pedr

Le'a Pedr mke'a git ned ndee ndo' be xmen Cristo, zha na ugap ndanno be men bexa ta na nak bexa xmen Cristo. Le'a git ndee ntenxe'a be men wa uxik bexa ndo' be ta kwea' nseatid bexa, no iten ladna bexa ta na nkenkea' bexa usa'a Dios ndo' bexa, no yoo bexa lak nsabndo' gun dub xmen Cristo, xa na ilengal stub biaj.

Pedr nidi'izh ndo' bexa ncho pla región

1 Le'a na' ndee Pedr, xa mtu'ub Jesucristo gun na' ti'in ten xa. Nke'a na' git ndee ndo' bego na na'anpa lazh na ndencho, bego na lba'a ndencho Ponto no Galacia no Capadocia no Asia no Bitinia.

2 Le'a Tad Dios polkata mti bega, no mtsambi'i Espíritu ten Dios gealnaban ten bega, ndontsa uxobgek bega ndo' Dios no utsu'u ten ten Jesucristo be ke ten bega. Na'ab na' ndo' Dios uzhe'eb utsin gak xa ndo' bega no gun xa uzhe'eb wen yoo ladna bega.

Le'a beuna ndenkea' ika'a ta usa'a Dios

3 Le'a Dios Xus Jesucristo Xwan beuna uzhe'eb dub xa wen. Tant nkwea' ladna xa beuna, le'a xa mxiste Jesucristo ndo' gealgut no msa'a xa dub gealnaban kub ndo' beuna. Ta we'e ndenkea' beuna gal uso' beuna ta usa'aka Dios.

4 Le'a ta wa ta lá initndo', no ni lá gak bzhi'ik-a, no ni lá gazha'a-yá; ndi nchocha'aw-a gibe'a gast gal zha ika'a beuna-yá.

5 Le'a bega nge' ladna Dios, ta we'e le'a Dios nla'ach bega nsea juers ten xa, ndontsa gapka bega gealnaban kub wa, ta ika'aka bega tiemp ilen ndee.

6 Ta we'e uzhebpa nten ladna bega nat, maska nsatid bega sian gealkwea' dub nde'ep.

7 Le'a ta na nge' ladna bega Dios wa li gak preb ndo' be gealkwea' wa, lak ndak preb oro ndo' gi'. Ná le'a ta na nge' ladna bega Dios wa uzhebpa mas nsak ndo' oro, le'a oro wa ta nitndo'. Tal le'a bega ta ugeaka nge' ladna Dios, le'a gal wizh ulundo' Jesucristo le'a bega wenka kwe ndo' Dios no gab xa le'a bega wenka li mbin.

8 Le'a bega ndankea Jesucristo maska gol ni'í bega xa. No ndangea ladna bega xa maska lá na' bega xa nat. No uzhebpa nten ladna bega gast ni lá ini'í bega xte'e gudi'izh bega-yá.

9 Le'a ta na li ndangea ladna bega Cristo, le'a Dios usa'a dub gealnaban kub ndo' bega.

10 Le'a be profet polta mbidi'izh xte'e uzhe'eb utsin gunno Dios bega, mtsid bexa no uloxnes bexa ná xte'e nak gealnaban usa'a xa wa.

11 Le'a zha biseata ilen Cristo ndo' gizhliyo, le'a Espíritu mlu'u ndo' bexa wa ná xte'e nsabndo' ini'í Cristo be gealkwea', no xte'eta uzhe'eb ta chul yoo tso'o wa. Ta we'e mkwa'an bexa ná ton gak Cristo, no pol ilen xa ndo' gizhliyo.

12 Le'a Dios mluu ndo' bexa wa le'a ta ndadi'izh bexa wa na'anpa yoo zha bi ncho bexa wa, le'a ta wa ndi yoo zha na ncho beuna ndee. Le'a ta wa di'izh wen mbidi'izh be men ndo' bega ta msa'a Espíritu ten Dios uto'o gibe'a ba'. No gast be angel ten Dios nlad yakbe'ena be ta wa.

Dios nlad uzhe'eb umbi'i gak gealnaban ten beuna

13 Ta we'e list ute bega, no utsin binbe'e bega, no bge' ladna bega le'a Dios uzhe'eb utsin gunno bega zha ilen Jesucristo.

14 Gok bega cuent dub me'ed nxobgek ndo' xus na. Yá lá gunta bega be ta ugap mbin bega zha na lá nchando' bega Dios.

15 Ndi umbi'i gok bega ndo' Dios guni'i xta'an ndun bega, lak umbi'i nak Dios xa na le'a mti bega wa.

16 Lak nkeani'i di'izh ten Dios ndab xa: “Umbi'i gok bega ndo' na', lak umbi'i nak na'.”

17 Le'a Dios na'anpa nti men, le'a xa ndi utsin gab ndo' itea be men xte'e nak ta ndun bexa. Le'a bega ndab le'a xa wa Xus bega, ta we'e ndo' itea be ta ndun bega nsabndo' gap bega mod ndo' xa idub tiemp nban bega ndo' gizhliyo ndee.

18 Le'a Dios ulo'o bega ndo' be ta na'an xti'in mbin bega lak mbin be usan gox ten bega. Ná le'a bego uni'íka le'a gealnaban

ten bega na'anpa isi'i Dios no oro nsea
plata, be ta initndo'.
19 Le'a Dios ndi usi'i gealnaban ten bega
wa no ten ten Cristo. Le'a xa wa ngut
sakndo' beuna, cuent dub borreg ndon
umbi'i nak.
20 Le'a ta wa ta mbinbe'e Dios zha
biseata gaknde'e gizhliyo, ná le'a gast
tiemp ndee ulen Cristo, xa na nkwea'
ladna bega.
21 Le'a juers ten ta li mbin Cristo wa
le'a bega ndangea ladna Dios, xa na le'a
mxiste Cristo ndo' gealgut, no msa'a xa
sa ndon le'a nsak nsob Cristo. Ta we'e
nge' ladna bega Dios no ndenkea' bega gal
wizh gal uso' bega ta ndab xa wa.
22 Nat le'a Espíritu ten Dios ndakno
nxobgek bega ndo' gealngea ten Dios.
Le'a gealnaban ten bega li msambi'ila
ndo' Dios, ndontsa ikwea' ladna bega be
ltsa'a bega, bexa no nak xmen Dios. Nat li
bin bega idub ncho ladna bega no ni dub
ta ugap lá gunbe'e bega.
23 Le'a bega nak cuent dub men ti ngol
stub biaj. Ná le'a gealnaban kub ten bega
wa na'anpa ta initndo'. Le'a gealnaban
wa ta nsa'a di'izh ten Dios, dub ta nban,
dub ta nunk lá initndo'.
24 Lak ndab di'izh ten Dios:

Le'a itea be men nak cuent dub ya gé'e.
Le'a itea be ta wen ndun bexa nak
cuent gé'e ten ya wa.
Le'a ya wa ta nbid, no gé'e ten na ta nyab,
25 ná le'a di'izh ten Dios ta lá initndo'.

Le'a di'izh wa di'izh wen ten Cristo, ta
mbidi'izh bexa ndo' bega.

2

1 Nat bla'a bega iteanak be ta ugap nak
bega, no itea be gealkwi'in ndun bega,
no dub ta na'anpa ugea nak bega. No
lá gaklono bega be men ndap ta'a, no lá
gudi'izhta bega be cuent gix.
2 Le'a lak dub medo'o nkwa'an chizh
goo na, no liga bkwa'an bega di'izh ten
Dios, ndontsa li mas igondo' bega Dios, no
gap bega gealnaban.
3 Le'a bega yá uni'íka le'a Dios wen nak
ndo' bega.

Cristo nak cuent dub ge' ndon le'a nsak

4 Ubii bega wats Cristo, xa nak cuent
dub ge' nban. Le'a be men mxelad xa wa,
ná le'a Dios mti xa cuent dub ge' ndon le'a
nsak.
5 Le'a bego no nak cuent be ge' nban.
Ta we'e bla'a bega le'a Dios gunti'in bega
gak bega lid Dios. No gak bega cuent dub
ule'ay mti Dios, cha juers ten Jesucristo
gun bega be ta nsak ladna Dios, le'a ta wa
cuent dub xnab usa'a bega ndo' Dios.
6 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios
cuent ten Cristo:

Bwi'i bego le'a gezh Sion uxo'ob na' dub
ge' ned nbexan ni'i.
Le'a ta wa dub ge' mti na', ta ndon
le'a nsak.
Le'a tal ton ige' ladna xa nak ge' wa,
le'a bexa wa nunk na'anpa ido ladna.

7 Le'a cuent ten bego na li nge' ladna
Cristo wa, le'a xa wa uzhe'eb dub xa nsak.
Parea le'a cuent ten bexa na'anpa nge'
ladna xa, le'a di'izh ten Dios lnde'e ndab:

Le'a ge' na mxelad bexa ndande'e ni'i,
nat le'a ta wa le'a nak ge' ndon le'a
nsak nbexan ni'i.

8 No ndab-a:

Le'a ge' wa ta nkate'eb be men gast nlayat
bexa.

Le'a bexa wa li nkate'eb geal le'a bexa
lá nxobgek ndo' di'izh ten Dios, lak uni'í
Dios gun bexa.

Gezh ten Dios

9 Ná le'a bega nak xmen Dios, le'a Dios
mti bega gak bega cuent ule'ay gun ti'in
ndo' Dios, xa ndon le'a nibe'e. Le'a bega
nak cuent dub nacion umbi'i nak ndo'
Dios, dub gezh ten Dios, ndontsa gudi'izh
bega be ta wen ndun Dios, xa na le'a ulo'o
bega ndo' sa ukaw ndontsa kwe bega ndo'
xe'a chul ten xa.
10 Le'a polta le'a bega na'anpa nak gezh
ten Dios, ná nat le'a bega myakla gezh
ten xa wa. Le'a polta le'a bega lá ini'í ti
nkwea' ladna Dios bega, ná nat le'a bega
uni'íka ta wa.

Xte'e nsabndo' gak be xmen Dios

11 Bego amig ten na', le'a ndo' gizhliyo
ndee na'anpa lazh beuna, le'a beuna ga
dub nseatid ndo'-yá. Ta we'e na'ab na'
ndo' bega gun bega juers lá gun bega be
ta ugap nlad bega, le'a be ta wa uka gun
bega be ta nlad Dios.
12 Uzhebpa wen gok bega ndo' bexa lá
nchando' Dios, bexa nisi bega, ndab bexa
le'a bega xa ugap. Le'a gal gor ini'í bexa
be ta wen ndun bega, we'e yankea bexa
Dios gal wizh ilen Cristo.

Nsabndo' uxobgek bexa ndo' bexa nakti'in

13 Le'a ta na nak bega xmen Cristo,
ta we'e bxobgek bega ndo' itea bexa
nakti'in. Ndo' xa nibe'e Roma bxobgek
bega, le'a xa wa ndon le'a nibe'e.
14 No ndo' be xmen xa wa bxobgek
bega, le'a xa ntu'ub bexa utsaksi bexa be
men ndun ta ugap, no utsin gak bexa ndo'
be men ndun ta wen.
15 Le'a Dios nlad li wen gak bega,
ndontsa yá na'antapa inisi be men
bega, bexa lá nchando' Dios no na'anpa
nsakyo'ón bexa.
16 Le'a Dios ulo'o bega ndo' be ke ten
bega, ndontsa gun bega ti'in ndo' Dios,
na'anpa gun bega be ta ugap.
17 Gop bega mod ndo' iteanak be men.
No bkwea' ladna bega bexa no nak xmen
Cristo. No bxobgek bega ndo' Dios, nsea
gop bega mod ndo' xa nibe'e Roma.

Ta nsabndo' gun bexa ncho ndo' ya'a stubga men

18 Bego na ncho ndo' ya'a stubga men,
gop bega mod ndo' xa nak xwan bega, no
bxobgek bega ndo' xa. Li bin bega ndo'
bexa utsin nak no ndo' bexa uxax nak.
19 Le'a Dios nten ladna gor na nxik bega
ndo' dub gealkwea' ni lá nsabndo' itid
bega, ta na ndun bega lakta nlad Dios gak
bega.
20 Tal le'a dub men ntsaksi bega ta na
ndun bega dub ta ugap, cha uxik bega
ndo' gealkwea' wa, na'anpa nsabndo'
itenno ladna bega ta wa. Ná tal le'a bega
ntid dub gealkwea' ta na ndun bega ta
wen, no nxik bega ndo' gealkwea' wa, le'a
ta wa ta nsak ladna Dios.
21 Le'a Dios mti bega li gun bega ta wa,
le'a lak mxik Cristo ndo' be gealkwea'
sakndo' beuna, no liga nsabndo' uxik
beuna.
22 Le'a Cristo nunk lá ngun dub ta ugap,
no ni dub gealkwi'in lá ngun xa.
23 Le'a gor na unisi bexa xa wa, le'a xa
wa ni dub di'izh xela lá ika'ab ndo' bexa
wa. No gor na mtsaksi bexa xa, le'a xa ni
dub ta ugap lá ngab ndo' bexa wa. Ndi
mla'a xa ta wa cuent ten Dios, xa na utsin
gab ndo' itea be men ná ton ndap ke.
24 Le'a Cristo wa le'a mbi'i be ke ten
beuna ngut xa ndo' cruz, natsa ula'a
beuna be ta ugap nak beuna nsea iban
beuna gun beuna ta wen. Le'a ta na utid
Cristo ndo' be gealkwea' wa, ta we'e le'a
bego myakna.
25 Le'a polta utesea bega cuent be bor-
reg, ma ukegix. Ná nat myach bega wats
Cristo, xa nla'ach gealnaban ten bega lak
bexa nla'ach be borreg ten na.

3

Ta nsabndo' gak be xagots no be xabgi'i

1 No liga le'a bego xagots, bxobgek
bega ndo' xabgi'i ten bega. Tal le'a bexa
lá ndangea ladna di'izh ten Dios, le'a
ncho xa gungeaka ladna-yá gor na na' xa
xte'e nak bega, lá nki'in uzhe'eb gudi'izh
bega-yá ndo' xa.
2 Le'a xa ina' xte'e utsin nak bega no
xte'e umbi'i nak bega ndo' Dios.
3 Le'a ta ndun chul nak bega wa
na'anpa ta nsaxkwa'a bega gek bega no
be ta oro no be lad uyap ndanti'in bega.
4 Le'a ta na chul nak bega wa, le'a ta wa
ta ncho len lado'o bega, dub ta lá initndo'.
Le'a ta wa ta na utsin nak bega no bcha'an
nak bega, le'a be ta we'e uzhebpa ta nsak
ndo' Dios.
5 Li ngok be xagots polta, bexa wen
ngok ndo' Dios. Le'a bexa wa mge' ladna
Dios, no mxobgek bexa ndo' xabgi'i ten
bexa.
6 Lak mxobgek Sara ndo' Abraham,
ndab xa le'a Abraham le'a nak xa nibe'e
xa. Le'a bega slaya' gak lak ngok Sara wa,
tal le'a bega gun be ta wen no ni na'an
xta'an izheb bega.

7 No liga bego xabgi'i, uzhebpa bla'ach
bega xagots ten bega no utsin gok bega
ndo' xa. Le'a xa wa cuentta dub vas lid
bid ile'a, ná le'a Dios dubtsa gealnaban
kub msa'a ndo' bega no ndo' be xagots
wa. Li gak bega ndontsa na'an xta'an gun
gan lá go'ón Dios ta inab bega ndo' xa.

Ta nsabndo' gun itea be xmen Cristo

8 Nat itea bego ba', na'anpa kuyo bega,
no blats ladna bega be ltsa'a bega, no
bkwea' ladna bega bexa, no utsin gok
bega ndo' bexa, no lá izhinna bega.
9 Ná tal ncho xa ugap gunno bega,
na'anpa cha noga bega li ugap gunno xa
wa. No tal ton inisi bega, na'anpa cha
noga bega li inisi xa wa. Ndi unab bega
ndo' Dios utsin gunno Dios xa, le'a Dios
le'a mti bega li gun bega, ndontsa utsin
gunno Dios bega.
10 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a tal ton nlad wen yoo, no ini'í xa be
wizh wen,
lá gudi'izh xa ta ugap no ni lá gun xa
gealkwi'in.
11 No ula'a xa be ta ugap,
cha ndi utsin gak xa.
No ukwa'an xa wen yo'ono xa be men,
no idub tiemp li nsabndo' gun xa.
12 Le'a Dios nla'ach be men wen,
no ndo'ón xa xta'an ndab bexa.
Ná le'a Dios ndakloo ndo' be men ndun ta
ugap.

Bexa ndangea ladna Cristo ntid be gealkwea'

13 ¿Tonma dub xa xela gunno bega, tal
le'a bega sbe'en ta utsin ndun?
14 Ná tal le'a bega ini'í dub gealkwea'
ta na utsin nak bega, le'a Dios gun wen
yoo ladna bega. Ta we'e na'an ton ndo'
ná izheb bega, no ni lá yu' ladna bega.
15 Ndi len lado'o bega wankea bega
Cristo Xwan beuna. No list gok bega
ndontsa isu'u bega ika'ab bega guni'i ton
inabdi'izh ndo' bega cuent ten ta nge'
ladna bega Cristo. No utsin ika'ab bega
gap bega mod ndo' xa.
16 We'e le'a bexa na xela ní'i ndo' bega
ndi ido ladnabe, gor ini'í bexa be ta wen
ndun bega nak xmen Cristo.
17 Tal le'a Dios nlad, mas wen ini'í bega
dub gealkwea' ta na ndun bega dub ta
wen, ni ka ini'í bega dub gealkwea' ke na
gun bega dub ta ugap.
18 Le'a Cristo uni'í gealkwea' gast ngut
xa, ndontsa myu'u be ke ten beuna. Le'a
xa wa ni dub ke lá ndap, ná le'a xa ngut
sakndo' iteanak be men ndun be ta ugap,
natsa yo'o xa beuna wats Dios. Le'a be'al
las xa ngutka, ná le'a bi ten xa nbanka.
19 Cha li ngwa'yadi'izh bi ten xa ndo' xbi
be men ndenchonyaw.
20 Le'a ta wa bexa lá uxobgek ndo' Dios
tiemp xapta, zha na ukenkea' Dios naga
syach be men wats xa, zha na mbinde'e
Noé dub barco si'il. Le'a ta wa uyo'o dub
xo'ontsa men len na, bexa lá ngat ndo'
gilog wa.
21 Le'a ta utid bexa wa nak cuent ta
ntalea' beuna len nits, ta ndun ndap
beuna gealnaban ndo' Dios. Na'anpa
ntalea' beuna ndontsa ilate mek beuna,
ndi ntalea' beuna ndontsa umbi'i gak
lado'o beuna ndo' Dios, juers ten ta na
mban Jesucristo ndo' gealgut.
22 Le'a Cristo mkea gibe'a, cha nat nsob
xa wats Dios lad ga'al. Le'a iteanak be
angel nxobgek ndo' xa, no be espíritu
nibe'e.

4

Nsabndo' gun bexa ta nsak ladna Dios

1 No lak uni'í Cristo be gealkwea' zha
uyo'o xa ndo' gizhliyo, ta we'e na'anpa
izheb bega ini'í bega be gealkwea'. Le'a
tal ton itid ndo' be gealkwea', le'a xa wa
gun gan ndo' ta ugap,
2 ndontsa idub nban xa na'anpa
ukwa'an xa be ta nladtsa xa, ndi gun xa
ta nsak ladna Dios.
3 Yá utid zha na mbin bega ta na ndal
ladna bexa lá nchando' Dios, bexa ndun
be ta bzhi'ik, no nak bexa sian ta ugap,
no ndun bexa gealgu, no ndesea bexa sa
nyo'o gast ndun be men ta ugap, no ndun
bexa itea be ta ndal ladna bexa ncho ndo'
gizhliyo, no ndankea bexa be ta na'anpa
nak Dios, dub ta uzhebpa lá nsak ladna
Dios.
4 Le'a nat le'a bexa lá nchando' Dios wa
ndanseanabe xte'e lá ndunta bega ltsa'a

be ta ugap ndun bexa wa. Ta we'e usalad
ndanno bexa bega.
5 Parea gal dub wizh le'a bexa wa usa'a
cuent ndo' Dios itea be ta mbin bexa, gab
Dios ná xte'e nak ta mbin kadga dub men,
bexa ndenban no bexa ngutla.
6 Le'a bexa ngut wa mbi'ínla di'izh ten
Dios zha bi nban bexa, ndontsa ibangal
bexa gap bexa gealnaban ndo' Dios, mas
ngutla bexa ndo' gizhliyo ndee.

Nsabndo' gakno bexa be ltsa'a xa

7 Le'a gizhliyo ndee yamer idub. Ta
we'e list ute bega, bidi'izhno tse'e bega
Dios.
8 Le'a ndo' itea be ta'a, le'a ta ndee ta
mas nsak: Uzhebpa bkwea' ladna bega
be ltsa'a bega. Le'a tal beuna li gun, le'a
beuna sunge' ladna sian ta'a ndanno bexa
beuna.
9 No utsin gok bega ndo' itea bexa nsea
ta lid bega, na'anpa ine'e ladna bega xa.
10 Utsin binti'in bega be ta ndák bega, ta
msa'a Dios ndo' kadga dub bega, ndontsa
li gakno bega be ltsa'a bega, lak msa'a
Dios gun bega.
11 Le'a bego na ndadi'izh di'izh ten Dios,
bidi'izh bega-yá lakkata nak-a. No bego
na ndakno be men, bin bega ta wa idub
lak juers nsa'a Dios ndo' bega. We'e le'a
be men ini'í ta ndun bega wa, cha gab
bexa le'a Dios uzhe'eb dub xa wen juers
ten Jesucristo, xa ndon le'a wen no ndon
le'a juert ndo' itea be ta'a idub tiemp.
Lika nak-a.

Be xmen Cristo itid ndo' be gealkwea'

12 Bego amig ten na', lá yanseana bega
gor na uzhebpa kwea' ncha'tid bega, le'a
ta wa ga lika gak.
13 Ndi bten ladna bega geal no bega
nsatid ltsa'a be gealkwea' utid Cristo,
ndontsa liga uzhebpa iten ladna bega
wizh ilengal xa.
14 Tal le'a be men xela ní'i ndo' bega ke
na nak bega xmen Cristo, uzhebpa wen
yoo ladna bega, le'a ta ndun bexa wa nluu
le'a Espíritu ten Dios ncho lado'o bega.
Le'a bexa wa kwea' ní'i ndo' Cristo, ná le'a
bega ndi ndun ta nsak ladna Cristo.
15 Le'a bexa na ndut men nsab-
ndo'ka ini'í gealkwea', no liga bexa ndun
gealwa'an, no bexa ndun ta ugap, no bexa
nyote ndo' ta ten stubga men. Parea le'a
bega na'anpa li nak.
16 Ná tal le'a bega ini'í gealkwea' ta na
nak bega xmen Cristo, lá ido ladna bega;
ndi bsa'a bega xno ndo' Dios le'a bega nak
xmen xa.
17 Le'a nat yamer isaxan tiemp ini'í be
men be gealkwea'. Le'a beuna nak xmen
xa ned ini'í gealkwea' wa, we'e mas juert
yoo be men lá nxobgek ndo' di'izh wen
ten Dios.
18 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a be men wen sian be gealkwea' itid
ndontsa gap xa gealnaban,
¿mata gal bexa ugap nak, bexa ndap
ke ndo' Dios?

19 Tal le'a bega itid ndo' be gealkwea'
lak nlad Dios, byun bega cuent gealnaban
ten bega ndo' Dios xa mbinde'e bega, no
bin bega be ta wen ndo' Dios, le'a xa wa
na'anpa ula'a bega.

5

Ti'in ten bexa nchansu be xmen Cristo

1 Le'a na' ndee nak dub xa nchansu be
xmen Cristo, no uní na' xte'e utid Cristo
be gealkwea', no gal uso' na' dub sa iso'ob
na' wats Cristo zha ilen xa. Ta we'e na'ab
na' ndo' bego na nchansu be xmen Cristo,
2 utsin bla'ach bega bexa wa, le'a Dios
msa'a bexa ula'ach bega. Bin bega ta
wa idub ncho ladna bega, na'anpa cuent
dub ta lajuerska gun bega. No na'anpa
ukwa'an bega med, ndi gaknotsa bega
bexa lak nlad Dios.
3 No na'anpa gak bega cuent dub xa
le'a nibe'e bexa wa, ndi utsin gok bega
ndontsa ini'í bexa xte'e nsabndo' gak
bexa.
4 We'e gor na ilen Cristo xa na nchansu
beuna, le'a bega gal uso' dub ta uzhebpa
nsak, ta nunk lá idub.

Ta nsabndo' gun itea be xmen Cristo

5 No liga bego bexa ben nsabndo'
uxobgek bega ndo' bexa nchansu bega.
Iteanak bega utsin gok ndo' be ltsa'a bega,
na'anpa izhinna bega. Le'a di'izh ten Dios
nkeani'i ndab-a:

Le'a Dios lá ndakno bexa zhin,
le'a xa ndi ndakno bexa bcha'an nak.

6 Byak byux bega ndo' ya'a Dios xa ndon
le'a juert, we'e uxapso Dios bega gal zha
li nsabndo' gun xa.
7 Bla'a bega itea be ta nyu' ladna bega
ndo' ya'a Dios, le'a Dios nla'achka bega.
8 List ute bega no bla'ach bega, le'a
maxu'u ndakloo ndo' bega nlad utsabgix
bega. Le'a maxu'u nkesea cuent dub
mbi'izh nbezh, nkeseakwa'an ma ta gaw
ma.
9 Lá ula'a bega gak ta nlad maxu'u,
ndi mas bge' ladna bega Dios. Le'a
bego uni'íka le'a be gealkwea' ntid bega
wa, le'a idub ndo' gizhliyo ndee ndencho
ltsa'a bega nokaga lba'a ncha'tid ndo'
gealkwea'.
10 Le'a zha na yá utidla bega ndo' ta wa
dub nde'ep, le'a Dios gun ga'al gak bega,
no gakno xa bega, no gun xa juert gak
lado'o bega, no mas ige' ladna bega xa.
Le'a Dios le'a nkwea'pa ladna beuna, no
mti xa beuna yoo beuna wats Jesucristo
gibe'a idub tiemp.
11 ¡Le'a Dios ndon le'a nsak no nibe'e xa
idub tiemp! Lika nak-a.

Be ta lult unidi'izh Pedr

12 Le'a Silvano ngokno na' mke'a besa
git tuzh ndee. Le'a na' gáp le'a xa ndee
dub xa ugeaka nak xmen Cristo. Mke'a
besa git ndee ndontsa utenxe'a na' bega,
no ini'í bega le'a Dios ta ugeaka nkwea'
ladna bega. ¡Lá yalad bega ta wa!
13 Le'a iteanak bexa nak xmen Cristo
ndencho Babilonia ndee, bexa na mti Dios
lak mti Dios bega, le'a bexa wa nidi'izh
ndo' bega. No Marc xa nak cuent xi'ín
na' no nidi'izh ndo' bega.
14 Unidi'izh bega ndo' be ltsa'a bega
sakndo' na', ta na nluu le'a bega nkwea'
ladna bexa.
Le'a Dios gun wen yoo ladna bega nak
xmen Jesucristo. Lika gak-a.

Git itop mke'a Pedr

Le'a zha na mke'a Pedr git ndee le'a xa uni'í le'a xa sken gat. Ndab xa ndo' bexa nak xmen Cristo le'a be mech ukwi'in no bexa ndun usaladno be men ilen, ukwa'an bexa ná xte'e isabgix be xmen Cristo. Parea le'a bexa wa nsabndo' ga'al kwe ndo' Cristo no lá isakyo'ón bexa be ta ndadi'izh bexa ukwi'in wa. Le'a Pedr mtenxe'a bexa umbi'i gak bexa ndo' Dios, ndontsa ga'al kwe bexa gal zha ilengal Cristo.

Pedr nidi'izh ndo' bexa ndangea ladna Jesucristo

1 Le'a na' ndee Simón Pedr, dub xa
ndun ti'in ndo' Jesucristo, xa mtu'ub na'
gun na' ti'in ten xa. Nke'a na' git ndee
ndo' bego na ndangea ladna Jesucristo lak
ndangea ladna besa xa. Le'a ta wa ta
msa'a Jesucristo, xa na le'a nak Dios ten
beuna, xa na nsa'a gealnaban ndo' beuna.
2 Na'ab na' ndo' Dios mas utsin gak xa
ndo' bega, no gun xa mas wen yoo ladna
bega, no mas igondo' bega Dios no Jesús
Xwan beuna.

Nsabndo' gak bexa lak nsak ladna Dios

3 Le'a iteanak be ta nki'in beuna
ndontsa gak beuna lak nsak ladna Dios,
le'a juers si'il ten Dios nsa'a xa ta wa, geal
nchando' beuna xa. No mti xa beuna ta
na uzhebpa wen xa no juert nak xa.
4 Li nsa'a Dios uzhebpa be ta wen ndo'
beuna lak ndabka xa usa'a xa-yá, ndontsa
utsin gak bega lak nak Dios, no ula'a bega
be ta bzhi'ik nde ndo' gizhliyo, be ta ugap
nkwa'an be men.
5 Ta we'e gáp na' ndo' bega, idub ncho
ladna bega bge' ladna bega Cristo, no bin
bega ta nsak ladna Dios, no mas bgondo'
bega xa,
6 no lá gun bega be ta nladtsa bega, no
bxik bega ndo' itea be ta'a, no wankea
bega Dios,
7 no utsin gok bega ndo' be ltsa'a bega,
no bkwea' ladna bega be men.
8 Tal le'a bega ndunka be ta ndee no
mas gunta bega ta wa, le'a bega mas
igondo' Jesucristo Xwan beuna, no wenka
gun bega ti'in ndo' Dios.
9 Ná le'a bexa na na'anpa ndun be ta
ndee, le'a bexa wa cuent dub xa lá na'.
Le'a bexa wa myalad ta mtsambi'i Dios
lado'o bexa ndo' be ta ugap mbin bexa.
10 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a Dios
utezh bega, no mti xa bega. Ta we'e bin
bega itea be ta ndee wa, ndontsa na'anpa
gaila' bega ndo' be ta ugap.
11 Le'a Dios ndi uxa'al sa yate bega, sa
inibe'e Jesucristo Xwan beuna idub tiemp,
xa na nsa'a gealnaban ndo' beuna.
12 Le'a na' ndee lá kweasyáp be ta ndee
ndo' bega, maska yá uni'íka bega-yá, no
ndangea ladna bega gealngea.
13 Le'a nat bi nban na' le'a na' nsabndo'
gáp be ta ndee ndo' bega ndontsa lá yalad
bega-yá.
14 Le'a Jesucristo le'a mluu ndo' na' le'a
na' na'antapa kwen nban.
15 Le'a na' gun iteatsa be ta'a syo'o gan
gun na', ndontsa na'anpa yalad bega be
ta ndee gal zha gat na'.

Pedr uni'índo' ton nak Jesús

16 Le'a gor na mlu'u besa bega xte'e
juert nak Jesucristo Xwan beuna, no xte'e
ilen xa stub biaj, le'a ta wa na'anpa dub
ta ulogektsa besa. Le'a besa galka ndi
uni'índo' xte'e juert nak xa.
17 Le'a Tad Dios le'a mluu ton nak Jesús
no xte'e juert nak xa, zha na ulen ti Dios
gibe'a ndab Dios: "Le'a ta ndee Xi'ín na'.
Na' nkwea' ladna xa no ntenno lad na'
xa."
18 Le'a besa le'a mbi'ín ti Dios ta li ulen
gibe'a wa, gor ndeno besa Jesús bet wa,
dub sa umbi'i ndo' Dios.
19 Ta we'e mas nge' ladna beuna be ta
mke'a be profet polta. Le'a bega nsabndo'
isakyo'ón be di'izh wa, le'a ta wa cuent
dub xe'a nsu len dub sa ukaw. No li
bsakyo'ón bega ta wa, gast gal gor na ilen
Cristo cuent dub gor ndat xe'a, zha usu xa
xe'a len lado'o bega.
20 Parea nsabndo' ned yakbe'ena bega
le'a ni dub di'izh mke'a be profet wa, lá
yoo gan lba'atsa yakbe'ena be men-a.
21 Le'a iteanak be di'izh mbidi'izh bexa
sakndo' Dios tiemp polta wa, le'a ta wa
na'anpa ta ulogektsa bexa. Le'a bexa ndi

mbidi'izh ta wa laktsa mluu Espíritu ten Dios gudi'izh bexa.

2

Be mech ukwi'in nluu be ta ugap (Jud. 3-13)

1 Le'a polta le'a lat bexa Israel uyo'o bexa nkwi'in ndab le'a ndadi'izh sakndo' Dios. No liga yoo be mech lat bega, bexa nlad ukwi'inno bega, gudi'izh bexa dub ta na'anpa ta ugea, ta utsabgix ncho bega. Le'a ta wa uluu le'a bexa na'anpa ta ugea ndangea ladna Cristo xa ngut sakndo' beuna. Ta we'e gal dub wizh uxax initndo' bexa.

2 Le'a kwa'ad be men isankea tso'o be ta ugap ndun bexa wa. No le'a ke ten ta nluu bexa, le'a be men iní'i kwea' ndo' gealngea ten Dios.

3 Le'a bexa wa ukwi'inno bega ndontsa gun bexa gan med. Le'a Dios polkata mbinbe'e utsaksi bexa li gun. Ta we'e le'a xa ta ugeakapa li gunno bexa wa.

4 Le'a Dios lá ngunge' ladna ndo' be angel mbin ta ugap, le'a xa ndi mtsa'ab bexa wa infierno, dub sa ukaw, sa nchonyaw bexa gast gal wizh utsaksi Dios bexa.

5 No liga lá ngunge' ladna Dios ndo' be men uyo'o tiemp xapta, zha uyo'o Noé, xa na mbidi'izh xte'e nsabndo' gak be men. Le'a Dios ndi mtu'ub gilog si'il ndo' gizhliyo ndontsa mnitndo' nits be men ugap wa. Ná le'a Dios lá ula'a ngat Noé ndo' gilog wa nsea stub sga'adga bexa.

6 No liga mtsaksi Dios bexa gezh Sodoma no gezh Gomorra, mtso'ol Dios be gezh wa gast ndon di' mya'an-a, ndontsa ini'í be men xte'e yasea bexa ndun ta ugap.

7 Na' le'a Dios lá ula'a yol' Lot, le'a xa dub xa wen, uzhe'eb kwea' nyo'o ladna xa tant ta ugap nak be men sa wa.

8 Le'a Lot wa dub xa wen ngok uyo'o lat bexa ugap wa. Le'a xa uzhebpa kwea' nyo'o ladna itea wizh gor na na' xa no ndo'ón xa ta ndun be men wa.

9 Le'a be ta ndee nluu le'a Dios sun gan ko'o bexa utsin nak ndo' be gealkwea'. No sun Dios gan utsaksi bexa ugap, gal wizh na gab Dios ná ton ndap ke.

10 No mas utsaksi Dios bexa na ndun be ta bzhi'ik nlad bexa, no lá nxobgek bexa ndo' Dios.

Le'a bexa ukwi'in wa uzhebpa zhin nak no ngud nak lado'o bexa. No ni lá nzheb bexa xela ní'i bexa ndo' be espíritu nibe'e.

11 Le'a be angel ten Dios uzhebpa mas juert nak ndo' bexa ukwi'in wa, parea ni lá gun be angel rages usake be espíritu wa ndo' Dios.

12 Ná le'a be men wa xela ní'i ndo' be ta na ni lá nyakbe'ena bexa. Na'anpa utsin ndanbe'e bexa, no ndun bexa sbe'en ta nladtsa bexa. Le'a ta na li nak bexa wa, ta we'e li gat bexa. Nak bexa cuent be man, bema ndal por na isen be men ma gat ma.

13 Le'a lak xela ndanno bexa be men, no liga ini'í bexa gealkwea'. Le'a bexa wa ndal ladna ndun be ta ugap tezhea ndo' ga'al be men. Le'a gor ndawno bexa bega, na'anpa ndo ladna bexa ndun bexa be ta bzhi'ik, ndi nten ladna bexa ndun bexa ta wa.

14 Le'a bexa wa nsa'ab ladna ndo' itea be xagots ni'í bexa. No nunk lá nzhanna bexa ndun bexa ta ugap. No nkwi'inno bexa be men ndidotsa ndangea ladna Dios. No nlad bexa uzhebpa ta sian gap bexa. Ná le'a Dios uzhe'eb utsaksi bexa.

15 Mla'a bexa nes ten Dios, cha usabgix bexa. Ndun bexa lak mbin profet Balaam xin Beor. Le'a Balaam ndal ladna ndun be ta ugap ndontsa gun xa gan med.

16 Ná le'a ngol gor le'a xburr xa uní'i ndo' xa cuent dub men, uteyo ma xa. Na'anpa ula'a ma gun Balaam ta li mbinbe'e xa gun xa wa, ta na'an xti'in.

17 Le'a be mech ukwi'in wa xa na'an xti'in, cuent dub so ni nits na'an, no cuent dub xkaw itea lad ndo'o mbi. Le'a Dios yá mbinbe'ela le'a bexa wa ya'be sa ndon le'a ukaw idub tiemp.

18 Chul ndadi'izh bexa, ná le'a ta ndab bexa ta na'an xti'in. No nki'il bexa be men gun bexa ta ugap lak ndun bexa, nkedino xa be men penkama mla'a be ta ugap nak na.

19 No ndab be mech wa le'a be men syo'o gan gun itea be ta nlad na, ná le'a bexa wa ni le'a lá yoo gan ula'a be ta ugap nak bexa, le'a be ta ugap wa nibe'e bexa.

Le'a itea be ta'a ndun gan ndo' dub men,
le'a ta wa le'a nibe'e ndo' xa.
20 Ta ugeaka le'a bexa wa mgondo'
Jesucristo Xwan beuna, xa na le'a nsa'a
gealnaban, cha uto'o bexa ndo' be ta
bzhi'ik ncho ndo' gizhliyo ndee. Ná
nat le'a bexa myach le'akagal ndo' be ta
bzhi'ik, le'a ta wa ndi le'a ndun gan ndo'
bexa. Ta we'e ndi mas pro'ob nak bexa
ndo' lak ngok bexa zha ned wa.
21 Ndi mas wen lá igondo' bexa nes
wen ten Dios, ndo' li mgondo' bexa-yá cha
mla'a bexa ta unibe'e Dios gun bexa.
22 Le'a ta ndun bexa wa nak lakkata ní'i
be men: "Le'a mbek nyach ndaw le'aka
ta ngu'udna ma. No dub kuch ti'i ngos
nyach ndatbixte ndo' yalan stub biaj."

3

Jesús ilen stub biaj

1 Bego amig ten na', le'a ta ndee git itop
nke'a na' ndo' bega. Le'a ndo' itop be git
ntenxe'a na' bega, ndontsa sbe'en be ta
wen gunbe'e bega.
2 Le'a na' nlad lá yalad bega ta mke'a
be profet ten Dios tiemp polta. No lá
yalad bega ta mluu be apostol bega, be
ta unibe'e Jesucristo xa nsa'a gealnaban,
xa na le'a nak Xwan beuna.
3 Le'a na' nlad ini'í bega le'a tiemp ilen
ndee yoo be men gun laktsa nlad na. No
inisi bexa bega,
4 gab bexa: "¿Lid ndab Jesús le'a xa ilen
stub biaj zha? Le'a be usan gox polta ten
beuna yá ngutla, ná le'a itea be ta'a nak
lakka nak-a zha na ngoknde'eta gizhliyo."
5 Le'a be men wa lá nlad igondo'
le'a tiemp xapta le'a Dios uní'i, cha li
ngoknde'e gibe'a no gizhliyo. No le'a
di'izh ten xa myunjunt nits, cha mlu'u yo
bid tlaw nits wa.
6 No le'aka nits wa mnitndo' Dios be ta
ncho ndo' gizhliyo zha ula' gilog.
7 Parea le'aka di'izh ten Dios utso'ol
gibe'a no gizhliyo ncho nat, gal wizh gab
Dios ná ton ndap ke, zha na unitndo' Dios
be men ugap nak.
8 Bego amig ten na', lá yalad bega ti le'a
cuent ten Cristo le'a dub wizh cuent dub
mil li'in, no liga dub mil li'in cuenttsa dub
wizh.
9 Le'a Cristo ilenka zha nsabndo'-yá
lakka ndab xa, na'anpa lak ndanbe'e be
men le'a xa cha'aw ilen. Le'a xa ndi
nkenkea' le'a xa lá nlad gak perdid ni dub
men. Le'a xa ndi nlad le'a itea be men
ula'a be ta ugap nak bexa.
10 Le'a wizh ilen Cristo, le'a ta wa cuent
dub zha nla' dub wa'an ta lid be men
gor te'al, ni lá ini'í bexa ti ilen xa. Le'a
gal wizh wa le'a gibe'a ba' initndo' no
uzhe'eb dub ruid si'il igen. Le'a itea be ta
ndi'ib gibe'a ba' yol'be. Cha yol' gizhliyo
ndee no itea be ta ncho ndo' gizhliyo.
11 Le'a ta na li initndo' itea be ta wa, ta
we'e le'a bega nsabndo' umbi'i gak ndo'
Dios, no gun bega sbe'en ta nsak ladna
Dios.
12 Utenkea' bega gast gal zha ilen xa, no
bin bega itea be ta na syo'o gan gun bega
ndontsa mas uxax ilen xa. Le'a gal wizh
wa le'a gibe'a ba' yol' cha initndo'-yá. No
be ta ndi'ib gibe'a ba' yol' no izhu'unbe.
13 Ná le'a beuna ndenbeas yoo dub
gibe'a kub no dub gizhliyo kub lak ndab
Dios yoo-yá. Le'a sa wa sbe'en be ta nsak
ladna Dios gun be men.
14 Bego amig ten na', bego na ndenbeas
yoo be ta wa, uzhebpa bin bega juers wen
ya'an bega ndo' Dios, ni dub ke lá gap
bega ndo' Dios.
15 Lá yalad bega le'a Cristo li nkenkea'
ilen ndontsa mas kwa'ad be men gap
gealnaban ndo' Dios. Le'a Pabl xa cuent
nak wit beuna no mke'a ltsa'a be ta ndee
ndo' git mtu'ub xa ndo' bega, lak msa'a
Dios nyakbe'ena xa be ta wa.
16 Le'a sian be git nke'a Pabl, le'a xa
nke'aka cuent ten be ta ndee, maska
ncho ta nke'a xa uzhebpa bid nyakbe'ena
beuna. Le'a ncho bexa ngud nak, bexa
ndidotsa nge' ladna Cristo, na'anpa utsin
nluu bexa be ta nke'a Pabl wa. No liga
ndanno bexa iteata be di'izh ten Dios, ta
we'e le'a Dios utsaksi bexa.
17 Bego amig ten na', le'a nat le'a bega
uni'íka be ta ndee gor na biseata yoo-yá.
Ta we'e uzhebpa bla'ach bega na'anpa
ukwi'inno bexa ugap wa bega, cha ula'a
bega ta nge' ladna bega Dios.
18 Ndi mas byakbe'ena bega xte'e
nkwea' ladna Dios bega, no mas igondo'
bega Jesucristo Xwan beuna, xa nsa'a

gealnaban ndo' beuna. ¡Le'a nat no idub ndo' ndee gab beuna le'a Dios uzhebpa dub xa juert no dub xa nsak! Lika nak-a.

Git ned mke'a Juan

Le'a git ndee git ned mke'a Juan, ndab-a dubtsa gak be xmen Dios. No ndab-a ta wen gun be men nak xin Dios. Le'a be xmen Cristo nsabndo' utsa'al itea be ta ugap, cha ndi ikwea' ladna bexa be ltsa'a xa. No lá ula'ach bexa be ta na'anpa ta ugea, be ta nluu be mech ukwi'in.

Jesús nak Di'izh nsa'a gealnaban

1 Le'a zha utexanta gizhliyo le'a Jesucristo nchola. Le'a besa mbi'ín ta mbidi'izh xa, no uni'índo' besa xa, no uni'í besa ta mbin xa, no usen besa xa. Le'a xa wa le'a nak Di'izh nsa'a gealnaban, ta nunk lá idub.

2 Le'a xa wa ulen wats besa. Le'a besa uni'í xa no ndadi'izh besa cuent ten xa. Nat le'a besa ndadi'izh ndo' bega le'a xa wa xa nsa'a gealnaban nunk lá idub, uto'o xa wats Tad Dios, cha mlundo' xa ndo' besa.

3 Le'a besa ndadi'izh ta uni'í besa nsea ta mbi'ín besa, ndontsa no bega dubtsa gak beuna, lak dubtsa nak besa no Tad Dios nsea Xin xa Jesucristo.

4 Nke'a besa be ta ndee ndo' bega ndontsa mas iten ladna beuna.

Dios nak xe'a

5 Le'a ta ndee ta mluu Jesucristo ndo' besa, no ndadi'izh besa-yá ndo' bega: le'a Dios le'a nak xe'a, le'a wats Dios na'an sa ukaw.

6 Tal le'a beuna ndab dubtsa nak beuna nsea Dios, ná cha ndesea beuna sa ukaw, le'a beuna ndun gealkwi'in, no na'anpa ndun beuna lak nak gealngea.

7 Ná tal le'a beuna ndesea ndo' xe'a ten Dios lak ncho Dios ndo' xe'a, we'e le'a beuna dubtsa nak nsea be ltsa'a beuna. No le'a ten ten Jesucristo Xin Dios ntsambi'i beuna ndo' itea be ke ten beuna.

8 Tal le'a beuna gab le'a beuna na'anpa ndap ke, le'a beuna nkwi'inno le'aka le'a na, no lá nchando' beuna gealngea.

9 Ná tal le'a beuna igondo' be ke ten na ndo' Dios, le'a xa sunge' ladna ndo' beuna no utsambi'i xa beuna ndo' itea be ta ugap. Li gun Dios le'a xa uzhe'eb dub xa utsin nak, no ndun xa lakka ndab xa.

10 Ná tal le'a beuna gab le'a beuna lá ndap ke, le'a beuna ndanno Dios cuent dub xa ukwi'in, no na'anpa ta ugea ndangea ladna beuna di'izh ten xa.

2

Jesucristo nak xa iso' wats beuna ndo' Dios

1 Bega nak cuent xi'ín na', nke'a na' be ta ndee ndo' bega, ndontsa yá lá gunta bega be ta ugap nak. Tal le'a beuna mbin dub ta ugap nak, le'a beuna ndap dub xa iso' wats beuna ndo' Dios Xus beuna. Le'a ta wa Jesucristo xa ndon le'a wen.

2 Le'a xa wa msa'a le'aka le'a xa ngut xa, ndontsa utsu'u Dios be ke ten beuna, nsea be ke ten be men ncho idub ndo' gizhliyo.

3 Tal le'a beuna nxobgek be ta unibe'e Dios, le'a ta wa nluu le'a beuna ta ugeaka nchando' xa.

4 Le'a tal ton gab le'a xa nchando' Dios, ná lá nxobgek xa be ta unibe'e Dios, le'a xa wa dub xa ukwi'in, no lá nchando' xa gealngea.

5 Ná le'a tal ton nxobgek ndo' di'izh ten Dios, le'a xa wa ta ugeakapa nchankea Dios. Li ini'í beuna tal le'a beuna dubtsa nak nsea Dios natal na'an.

6 Le'a tal ton gab dubtsa nak nsea Dios, le'a xa wa nsabndo' gun lak be ta mbin Jesucristo ndo' gizhliyo.

Dub ta tilaw unibe'e Dios

7 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a ta na li nibe'e na' ndo' bega wa na'anpa dub ta gol go'ón bega. Le'a-yá ndi dub ta nchando' bega gast zha ned mbingea ladna bega Cristo, le'a-yá di'izh ten Dios mbi'ín bega zha wa.

8 Parea le'a na' nke'a dub ta kub nibe'e na' ndo' bega, dub ta nchando' bega lakka nchando' Cristo-yá. Le'a tiemp ten ta ukaw nsatid, le'a xa na ta ugeaka le'a nak xe'a ten Dios nsula.

9 Le'a tal ton gab le'a xa ncho ndo' xe'a ten Dios, ná cha nxee ladna xa ndo' ltsa'a xa, le'a xa wa bi nkesea sa ukaw.

10 Le'a tal ton ikwea' ladna be ltsa'a na, le'a xa wa nchoka ndo' xe'a ten Dios, no na'an xta'an gun gan gaila' xa ndo' ta ugap.

11 Ná le'a tal ton ixee ladna ndo' ltsa'a na, le'a xa wa nkesea sa ukaw, ni lá ini'í

xa pa ncha'a xa, le'a ta ukaw wa le'a mbin
gan lá ina'ta xa.
12 Bego nak cuent xi'ín na', nke'a na'
git ndee ndo' bega, geal le'a Jesucristo
mtsu'ula be ke ten bega.
13 Bego bexa gox, nke'a na' ta ndee ndo'
bega le'a bega nchando' Cristo, xa na ncho
zha utexanta gizhliyo. Bego bexa ben,
nke'a na' ta ndee ndo' bega le'a bega mbin
gan ndo' maxu'u. No ndo' bego na ti'i
mbingea ladna Cristo, nke'a na' ta ndee
le'a bego nchando' Dios Xus beuna.
14 Le'a ndo' bego bexa gox, nke'a na' ta
ndee le'a bego nchando' Cristo, xa ncho
zha utexanta gizhliyo. No ndo' bego xa
ben, nke'a na' ta ndee le'a bego juert nak,
no ncho di'izh ten Dios len lado'o bega, no
mbin bega gan ndo' maxu'u.
15 Lá yankea bega gizhliyo ndee, ni be
ta'a ncho ndo' gizhliyo. Tal ton ndankea
gizhliyo, le'a xa wa na'anpa ndankea Tad
Dios.
16 Le'a itea be ta ugap ncho ndo' gizh-
liyo ndee na'anpa ta nsa'a Dios. Le'a bexa
gizhliyo nkwa'an be ta ugap ndanbe'e
bexa, no nsa'ab ladna bexa be ta na'
bexa, nsea nzhinnona bexa be ta ndap
bexa. Le'a be ta li ndun bexa wa na'anpa
ta nsa'a Tad Dios, le'a ta wa ndi ta
gizhliyotsa.
17 Le'a gizhliyo ndee initndo' nsea itea
be ta ugap nlad bexa; ná le'a tal ton gun
lak nlad Dios, le'a xa wa iban idub tiemp.

Bexa nka gun be men ta nlad Cristo

18 Bega nak cuent xi'ín na', le'a tiemp
ndee be wizh lult. Le'a lak ndo'ón
bega le'a gal dub wizh ilen dub xa gak
anticristo, xa na uka gun be men ta nlad
Cristo. Ná le'a nat ncho kwa'ad bexa li
nak. Ta we'e uni'í beuna le'a tiemp ndee
be wizh lult.
19 Le'a bexa wa uto'o lat beuna, parea
na'anpa ta ugea nak bexa ltsa'a beuna.
Tal le'a bexa nak ltsa'a beuna, nal no bexa
ndi ncho lat beuna. Ná le'a ta na uto'o
bexa wa nluu le'a xa na'anpa nak ltsa'a
beuna nak xmen Cristo.
20 Le'a Cristo msa'a Espíritu ten Dios
ndo' bega, no nchando' bega gealngea.
21 Nke'a na' ta ndee ndo' bega, le'a na'
uní le'a bega nchando'ka gealngea, no
uni'íka beuna le'a ni dub gealkwi'in lá
ilen lat gealngea.
22 ¿Ton bexa na ndun gealkwi'in? Le'a
ta wa xa na ndab le'a Jesús na'anpa le'a
nak Cristo. Le'a xa li ndab wa xa nka gun
be men ta nlad Cristo, le'a xa nxelad Dios
Xus beuna no Xin Dios.
23 Le'a tal ton gab le'a Jesús na'anpa
nak Xin Dios, le'a xa wa lá nchando' Dios
Xus beuna. Ná le'a tal ton gab le'a Jesús
Xinka Dios, le'a xa wa nchando'ka Dios
Xus beuna.
24 Ta we'e lá ula'a bega ta mbi'ín bega
zha ned mbingea ladna bega Cristo. Tal
le'a bega ndunka be ta mbi'ín bega zha
ned wa, le'a bega dubtsa nak no Xin Dios
no Dios Xus beuna.
25 Le'a Cristo ndab le'a usa'a dub
gealnaban kub ndo' beuna, ta nunk lá
idub.
26 Nke'a na' be ta ndee ndo' bega,
ndontsa gap bega cuent ndo' bexa nlad
ukwi'inno bega.
27 Le'a bego no'o Espíritu ten Dios ta na
msa'a Cristo ndo' bega. Ta we'e na'anpa
nki'in bega ni dub men uluu bega, le'a
Espíritu wa le'a nluu xte'e nak itea be
ta'a. Le'a ta nluu Espíritu wa ta ugeaka
na'anpa gealkwi'in-a. Ta we'e dubtsa gok
bega no Cristo, lak mluu Espíritu ten Dios
bega.
28 Bega nak cuent xi'ín na', nat na'anpa
ula'a beuna Cristo, ndontsa na'anpa izheb
beuna zha ulundo' xa, no na'anpa ido
ladna beuna ndo' xa zha ilen xa.
29 Le'a bega uni'íka le'a Jesucristo
sbe'en ta wen ndun, ta we'e nsabndo' ini'í
bega le'a itea bexa na ndun ta wen wa
xinka Dios.

3

Bexa nak xin Dios

1 Binbe'e bego xte'e uzhe'eb nkwea'
ladna Tad Dios beuna, ndab xa le'a beuna
nak xin xa. Le'a be men gizhliyo lá
nchando' xa, ta we'e lá ini'í bexa le'a
beuna xin Dios.
2 Bego amig ten na', nat le'a beuna nak
xin Dios, parea biseata ini'í beuna xte'e
gak beuna. Le'a gal zha na ilen Cristo le'a
beuna yak lak nak xa, geal le'a beuna ini'í
xte'e mer nak xa.

3 Tal ton ndangea ladna li yoo ta wa,
le'a xa wa ntsambi'i le'aka le'a xa ndo' ta
ugap, lak umbi'i nak Cristo.
4 Le'a itea bexa na ndun be ta ugap,
le'a bexa wa ndap ke ndo' Dios, le'a Dios
nibe'e na'anpa gun bexa be ta ugap wa.
5 Ná le'a bego yá uni'íka le'a Jesucristo
mbi'id ndo' gizhliyo ndontsa yu'u be ke
ten beuna, le'a xa wa ni dub ke lá ndap.
6 Le'a iteanak bexa na dubtsa nak no
Cristo na'anpa ndunta be ta ugap. Ná
le'a itea bexa na ndunta be ta ugap, le'a
bexa wa lá ini'í ton nak Cristo, no ni lá
nchando' bexa xa.
7 Bega nak cuent xi'ín na', lá ula'a bega
ukwi'inno be men bega: le'a tal ton ndun
be ta wen, le'a xa wa xa wenka lak wen
nak Cristo.
8 Ná le'a tal ton ndunta be ta ugap, le'a
xa wa xmen maxu'u, le'a maxu'u li ndun
be ta ugap zha utexanta gizhliyo. Ta we'e
ulen Xin Dios mbizha'a xa be ti'in ten
maxu'u.
9 Le'a bexa nak xin Dios, le'a xa wa yá
lá ndunta be ta ugap, geal le'a xa ndap
gealnaban kub msa'a Dios len lado'o xa.
Lá yoota gan gun bexa be ta ugap, le'a
bexa myak dub xin Dios.
10 Le'a ta ndee nluu ton nak xin Dios no
ton nak xin maxu'u: le'a itea bexa na lá
ndun be ta wen no lá nkwea' ladna xa be
ltsa'a xa, le'a xa wa na'anpa xin Dios.

Ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna

11 Le'a di'izh ndee ta mbi'ín bega zha
nedta: ikwea' ladna beuna be ltsa'a be-
una.
12 Lá gak beuna lak ngok Caín xin
maxu'u, xa mbit wit na. ¿Xta'an li mbin
xa zha? Li mbin Caín geal ugap nak ta
mbin xa, ná le'a wit xa wa utsin nak ta
mbin na.
13 Bego nak beuna xmen Cristo, lá
yanseana bega tal le'a be men ncho ndo'
gizhliyo ndee nxeeno ladna bega.
14 Le'a ta na nkwea' ladna beuna be
ltsa'a nak beuna xmen Cristo, ta we'e
nluu le'a beuna nban ndo' gealgut. Ná
le'a tal ton lá ikwea' ladna be ltsa'a na,
le'a xa wa bi ncho ndo' gealgut.
15 Le'a tal ton ixee ladna ndo' ltsa'a na,
le'a xa wa cuent nak dub xa ndut men.
No uni'í bego le'a ni dub xa ndut men lá
yoo gan gap gealnaban ndo' Dios ta nunk
lá idub.
16 Le'a beuna yá nchando' xte'e nsab-
ndo' ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna:
le'a Jesucristo msa'a gealnaban ten na
sakndo' beuna. Ta we'e liga nsabndo'
usa'a beuna gealnaban ten beuna sakndo'
be ltsa'a nak beuna xmen Cristo.
17 Le'a tal ton ndap ta'a ndo' gizhliyo
ndee, cha na' xa le'a dub ltsa'a xa uban
nak, ná lá gakno xa xa, le'a xa wa na'anpa
nkwea' ladna ltsa'a na wa lak nlad Dios
gun xa.
18 Le'a bego nak cuent xi'ín na', lá
yoo gan ikwea' ladna beuna be ltsa'a
beuna sbe'en di'izhtsa. Ndi gakno beuna
be ltsa'a beuna, ta na nluu le'a beuna
nkwea'ka ladna bexa.
19 Tal le'a beuna li ndun, le'a beuna
uni'í le'a beuna ndun lak nak gealngea
ten Dios, no uni'í beuna le'a beuna ga'al
nak ndo' Dios.
20 Tal le'a beuna nsak le'a beuna
na'anpa ga'al nak ndo' Dios, ná le'a
Dios le'a uni'í xte'e nak beuna, le'a xa
nchando' itea be ta'a.
21 Bego amig ten na', tal le'a beuna uni'í
len lado'o beuna le'a beuna ga'al nak ndo'
Dios, le'a beuna na'anpa izheb ibii wats
Dios.
22 Le'a Dios usa'a guni'i xta'an inab
beuna, tal le'a beuna nxobgek ta nibe'e
Dios, no ndun beuna be ta nsak ladna xa.
23 Le'a ta ndee ta nibe'e Dios wa:
gungea ladna beuna Jesucristo Xin xa,
nsea ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna
lak ndab xa.
24 Le'a tal ton uxobgek ndo' be ta nibe'e
Dios, le'a xa wa dubtsa nak nsea Dios, le'a
Dios ncho len lado'o xa. Le'a bega uni'í
le'a beuna dubtsa nak nsea Dios, ta na
msa'a xa Espíritu ten xa ndo' beuna.

4

Bexa na ta ugeaka nak xmen Cristo

1 Bego amig ten na', lá gungea ladna
bega iteanak be ta nluu be men, ndi
bla'ach bega naga no'o bexa Espíritu ten
Dios nate na'an, le'a ncho kwa'ad bexa
nkwi'in ndab le'a ndadi'izh sakndo' Dios.
2 Lnde'e ini'í bega ná ton no'o Espíritu
ten Dios: le'a itea bexa na gab le'a
Jesucristo mbi'id ndo' gizhliyo lak nak

dub men, le'a xa wa no'o Espíritu ten Dios.
3 Ná le'a itea bexa na gab le'a Jesucristo
na'anpa ngi'id lak nak dub men, le'a xa
wa na'anpa no'o Espíritu ten Dios, ndi
nak xa xmen anticristo. Le'a bega yá
ndo'ón le'a xa wa ilen, le'a juers ten xa
wa yá ncho ndo' gizhliyo.
4 Bega nak cuent xi'ín na', le'a bega
yá nak xmen Dios, no mbin bega gan
ndo' bexa ukwi'in wa, le'a Espíritu ten
Dios ncho len lado'o bega mas juert ndo'
espíritu ncho ndo' gizhliyo ndee.
5 Le'a bexa wa xa gizhliyo, ta we'e
ndadi'izh bexa be ta gizhliyo. Le'a be men
gizhliyo cha nla'achka ta ndab xa.
6 Parea le'a beuna xmen Dios. Le'a tal
ton nchando' Dios, le'a xa wa nsakyo'ón
ta ndab beuna. Ná le'a tal ton na'anpa
nchando' Dios, le'a xa wa lá isakyo'ón ta
ndab beuna. Li igondo' beuna ná ton no'o
Espíritu ndadi'izh gealngea, no ton no'o
espíritu ukwi'in.

Nkwea' ladna Dios be men

7 Bego amig ten na', nsabndo' ikwea'
ladna beuna be ltsa'a beuna, le'a ta wa
dub ta nsa'a Dios gun beuna. Le'a tal ton
ikwea' ladna ltsa'a na, le'a xa wa xin Dios
no nchando' xa Dios.
8 Le'a tal ton lá ikwea' ladna be ltsa'a
na, le'a xa wa lá nchando' Dios, le'a Dios
sbe'en nkwea' ladna be men.
9 Lnde'e mluu Dios le'a xa nkwea'ka
ladna beuna: le'a xa mtu'ub dubkama
Xin xa ndo' gizhliyo, ndontsa gap beuna
gealnaban ta nunk lá idub.
10 Le'a Dios uzhebpa nkwea' ladna be
men, na'anpa lak nak ta ndankea beuna
xa, ndi tant nkwea' ladna xa beuna msa'a
xa Xin xa ngut xa, ndontsa utsu'u xa be
ke ten beuna.
11 Bego nak amig ten na', le'a ta na li
nkwea' ladna Dios beuna, le'a beuna no
nsabndo' ikwea' ladna be ltsa'a na.
12 Na'an ton gol ni'í Dios. Ná tal le'a
beuna nkwea' ladna be ltsa'a na, le'a Dios
ncho len lado'o beuna, no liga nkwea'
ladna beuna bexa lak nkwea' ladna Dios
beuna.
13 Lnde'e ini'í beuna le'a beuna dubtsa
nak nsea Dios, no ncho Dios len lado'o
beuna: le'a xa msa'a Espíritu ten na ndo'
beuna.
14 Le'a beuna le'a uni'í no ndadi'izh
beuna le'a Tad Dios mtu'ub Xin na, utix
xa be ke ten be men ncho ndo' gizhliyo
ndee.
15 Le'a tal ton gab le'a Jesús le'a nak Xin
Dios, le'a xa wa ncho Dios len lado'o na,
no dubtsa nak xa nsea Dios.
16 Le'a beuna mgondo' no ndangea
ladna beuna le'a Dios nkwea' ladna be-
una. Le'a Dios sbe'en nkwea' ladna be
men. Ta we'e le'a bexa na nkwea' ladna
be ltsa'a na, le'a bexa wa dubtsa nak nsea
Dios, no ncho Espíritu ten Dios len lado'o
xa.
17 Le'a ta na li nkwea' ladna beuna be
ltsa'a beuna wa, le'a gal wizh gab Dios
ná ton ndap ke, le'a beuna na'anpa izheb,
le'a ndo' gizhliyo ndee le'a beuna nak lak
nak Jesucristo.
18 Le'a Dios nkwea'ka ladna beuna, ta
we'e lá nzheb beuna ndo' xa. Le'a tal ton
igondo' le'a Dios nkwea' ladna xa, le'a xa
wa na'anpa nzheb ndo' Dios. Le'a bexa na
nzheb ndo' xa wa, le'a bexa wa uni'í le'a
Dios utsaksi bexa. Ta we'e tal ton nzheb
ndo' Dios, le'a xa wa biseata igondo' ta na
nkwea' ladna Dios xa.
19 Le'a beuna ndankea Dios, geal le'a
Dios ned mkwea' ladna beuna.
20 Tal ton gab le'a ndankea Dios, ná
nxee ladna xa ndo' be ltsa'a xa, le'a xa
wa ndun gealkwi'in. Ná le'a bexa na lá
nkwea' ladna be ltsa'a na, bexa na na' xa
wa, ¿xte'ema yoo gan yankea bexa Dios,
dub xa lá na' bexa zha?
21 Le'a Jesucristo unibe'e ta ndee ndo'
beuna: tal le'a beuna ndankea Dios, le'a
beuna no nsabndo' ikwea' ladna be ltsa'a
na.

5

Xa nge' ladna Dios ndun gan ndo' gizhliyo

1 Le'a tal ton ndangea ladna le'a Jesús
le'a nak Cristo, le'a xa wa myak xin Dios.
Le'a tal ton ndankea Dios Xus beuna, le'a
xa wa no nkwea' ladna bexa nak xin Dios.
2 Tal le'a beuna ndankea Dios no ndun
beuna lak ndab Dios, we'e uni'í beuna le'a
beuna nkwea' ladna be xin Dios.
3 Tal le'a beuna ndankeaka Dios, le'a
beuna nxobgek ndo' ta nibe'e xa, le'a ta
nibe'e xa wa na'anpa dub ta bid.

4 Le'a itea bexa nak xin Dios ndun gan
ndo' be ta gizhliyo. Le'a ta na nge' ladna
beuna Cristo, ta we'e ndun beuna gan
ndo' gizhliyo.
5 ¿Tonma ndun gan ndo' be ta gizhliyo
zha? Le'a ta wa bexa na ndangea ladna
le'a Jesús nak Xin Dios.

Ta mbidi'izh Espíritu ten Dios cuent ten Jesús

6 Le'a zha na mbi'id Jesucristo, le'a xa
utalea' no ngut xa, mtsi'i xa ten ten xa.
Na'anpa nabtsa utalea' xa, le'a xa no ngut
mtsi'i xa ten. Le'a Espíritu ten Dios nluu
le'a Cristo Xinka Dios, le'a Espíritu wa
sbe'en gealngea ndadi'izh.
7 Le'a chon bexa ncho gibe'a nluu le'a
Jesús nak Xin Dios: le'a ta wa Tad Dios,
no Xin Dios xa nak Di'izh, no Espíritu ten
Dios. Le'a yon bexa ndee dubtsa ndab.
8 Nsea ncho chon ta'a ndo' gizhliyo
nsa'a cuent le'a Jesús nak Xin Dios: le'a
ta wa ta ndab Espíritu ten Dios, no ta na
utalea' Jesús len nits, no ten ten Jesucristo
mtsi'i xa ndo' cruz. Le'a yon ta ndee wa
dubtsa ndab.
9 Le'a beuna ndangea ladna be ta
ndadi'izh be men, parea le'a ta ndab Dios
wa mas ta nsak, ta ndadi'izh xa cuent ten
Xin xa.
10 Le'a tal ton ige' ladna Xin Dios, le'a xa
wa uni'í len lado'o na le'a ta ndab Dios wa
ta ugeaka. Ná le'a tal ton lá gungea ladna
ta ndab Dios, le'a xa wa ndanno Dios
cuent dub xa ukwi'in, le'a xa lá ngungea
ladna ta mbidi'izh Dios lak nak Xin Dios.
11 Le'a ta ndee ta mbidi'izh Dios: le'a
Dios nsa'a dub gealnaban nunk lá idub tal
le'a beuna nge' ladna Xin Dios.
12 Le'a tal ton ige' ladna Xin Dios, le'a
xa wa ndap gealnaban wa. Ná le'a tal
ton lá ige' ladna xa, le'a xa na'anpa ndap
gealnaban wa.

Be ta lult mke'a Juan

13 Le'a be ta ndee nke'a na' ndo' bego
na nge' ladna Xin Dios, ndontsa ini'í bega
le'a bega ndap gealnaban nunk lá idub,
no mas ige' ladna bego Xin Dios.
14 Le'a beuna uni'íka tal le'a beuna inab
dub ta'a ndo' Dios lak nlad Dios, le'a xa
so'ónka-yá.
15 Lak uni'í beuna le'a Dios ndo'ón ta
nab beuna, no liga uni'í beuna le'a xa
usa'aka ta wa.
16 Tal le'a dub bega na' le'a dub ltsa'a
bega ndun dub ta ugap nak, dub ta sunge'
ladna Dios, we'e unab bega ndo' Dios
gunge' ladna ndo' xa wa. Le'a Dios li gun
tal ta mbin xa wa na'anpa dub ta uzhebpa
ugap nak. Le'a ncho be ta ugap ndun be
men yá lá gunge'ta ladna Dios. Le'a bexa
li ndun ke wa na'anpa gáp na' inab bega
ndo' Dios gunge' ladna ndo' xa wa.
17 Itea be ta ugap ndun be men, le'a ta
wa dub ke ndo' Dios. Parea le'a ncho be
ke wa le'a Dios sunge'ka ladna.
18 No uni'í beuna le'a bexa nakla xin
Dios yá na'antapa nsankea tso'o be ta
ugap. Le'a Xin Dios nla'ach bexa wa,
ndontsa na'an xta'an gunno maxu'u bexa.
19 No uni'í beuna le'a beuna nak xin
Dios, maska idub gizhliyo ncho ndo' ya'a
maxu'u.
20 No uni'í beuna le'a Xin Dios mbi'id,
no msa'a xa ta nyakbe'ena beuna,
ndontsa igondo' beuna xa na ta ugeaka
le'a nak Dios. Le'a ta wa Jesucristo Xin
Dios, xa na dubtsa nak no beuna. Le'a
xa wa ta ugeaka le'a nak Dios, xa nsa'a
gealnaban nunk lá idub.
21 Bego nak cuent xi'ín na', lá yankea
bega be ta na'anpa le'a nak Dios. Lika
nak-a.

Git itop mke'a Juan

Le'a ta ndadi'izh git itop mke'a Juan ndee ta unibe'e Dios gun be men. Ndab Juan le'a xa mke'a git ndee ndo' dub xagots wen no ndo' be xin xa, le'a ta wa gab dub xkwa'a be xmen Cristo, na tal gab-a le'a ta lid xagots wa nzhealbe bexa wa. Unab xa ndo' bexa nak xmen Cristo dubtsa kwe bexa ndo' gealngea maska kwa'ad be men nsaula'a nes ten Dios, le'a ndo' gizhliyo ndee uzhebpa kwa'ad bexa ukwi'in ncho.

Juan mtu'ub dub git ndo' be xmen Jesús

1 Le'a na' ndee xa gox nke'a git ndee ndo' lu, dub xagots mti Dios, no ndo' bexa nak xin la. Le'a na' ta ugeaka nkwea' ladna itea bego. No iteanak bexa na nchando' gealngea ten Dios nkwea' ladna bega.

2 Le'a na' li nkwea' ladna bega, geal le'a beuna nchando' gealngea ten Dios, no idub tiemp nchando'ka beuna-yá.

3 Le'a na' na'ab ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xin Dios Xa Nibe'e, mas utsin gak bexa ndo' bega, no mas ikwea' ladna bexa bega, no gun bexa wen yoo ladna bega. No mas ige' ladna bega gealngea ten Dios, no mas ikwea' ladna bega be ltsa'a bega.

Nsabndo' ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna

4 Uzhebpa mten lad na' gor na mbín na' le'a ncho be xin lu ndunka lak ndab gealngea ten Dios, lak unibe'e Dios Xus beuna gun beuna.

5 Nat ndáp na' ndo' bego, ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna. Le'a ta ndee na'anpa dub ta tilaw ndo'ón beuna, le'a-yá dub ta polkata uni'í beuna.

6 Le'a tal beuna nkwea' ladna be ltsa'a beuna, le'a ta wa gab le'a beuna nxobgek ndo' Dios. Le'a ta wa lakka mbi'ín bega polta unibe'e Dios: ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna.

Bexa nluu ta na'anpa gealngea ten Cristo

7 Uzhebpa ncho be men ndun gealkwi'in ndo' gizhliyo, ndab bexa le'a Jesucristo na'anpa ngi'id ndo' gizhliyo cuent dub men. Le'a bexa na li ndadi'izh wa xa ukwi'in, no nka bexa ta nlad Cristo.

8 Bla'ach bega lá gak perdid be ti'in na li mbin besa lat bega wa, ndi ika'a bega itea be ta nlad Dios usa'a Dios ndo' bega.

9 Le'a tal ton ito'o len ta ndab di'izh ten Jesucristo, cha gungea ladna xa stub ta xa'aga, le'a xa wa na'anpa xmen Dios. Ná le'a tal ton ndangea ladna lak mluu Jesucristo, le'a xa wa xmenka Dios Xus beuna no xmenka Xin Dios.

10 Tal le'a ncho bexa ilaya' lat bega, cha uluu xa dub ta xa'aga nak, lá ula'a bega yoo xa wa len lid bega, no ni lá inidi'izh bega ndo' bexa wa.

11 Tal le'a ncho bega inidi'izh ndo' bexa wa, le'a bega no ndunno bexa ta ugap wa.

Juan nlad ya'ina' bexa

12 Ncho sianta be ta'a nlad na' gáp na' ndo' bega, parea lá nlad na' uke'a na'-yá ndo' git. Le'a na' ndi nlad gal ina' bega no gudi'izhno na' bega, ndontsa mas uzhe'eb iten ladna beuna.

13 Le'a be xin beal lu stub xagots mti Dios wa no nidi'izh ndo' lu. Lika nak-a.

Git yon mke'a Juan

Le'a git yon mke'a Juan ndee ndadi'izh xte'e ga'al kwe bexa ndo' gealngea ten Dios. Le'a Juan mke'a-yá ndo' dub xabgi'i nsalea' Gayo, ndab Juan le'a Gayo wa uzhe'eb wen nak ndo' be men. No ndo' git ndee uteyo Juan dub xabgi'i nsalea' Diótrefes, le'a xa wa nlad le'a inibe'e ndo' be xmen Cristo.

Juan mtu'ub dub git ndo' xa nsalea' Gayo

1 Le'a na' ndee xa gox ntu'ub git ndee
ndo' lu Gayo, le'a na' ta ugeaka nkwea'
ladna lu.
2 Amig ten na', na'ab na' ndo' Dios wen
ito'o itea ta'a gun lu, no wen yoo lu, lak
wen nak lado'o lu ndo' Dios.
3 Le'a gor na mla'ncha' pla be xmen
Jesús sa ndee, mbidi'izh bexa ndo' na'
xte'eta ga'al nso' lu ndo' gealngea ten
Dios. Cha uzhebpa mten lad na' gor na
mbín na' ta wa.
4 Na'an stub ta mas nten lad na' ndo'
gor na ndón na' le'a bexa nak cuent xi'ín
na' ga'al nde ndo' gealngea ten Dios.

Wen nak ta mbin Gayo

5 Amig ten na', uzhebpa wen ndun lu
gor na ndakno lu be xmen Jesús, maska
lá nchando' lu bexa.
6 Le'a bexa wa mbidi'izh ndo' be xmen
Jesús xte'e nkwea' ladna lu bexa. Nat bin
ta nsak ladna Dios, gakno lu bexa be ta
nki'in bexa nes ya'be bexa.
7 Le'a bexa wa uto'o ndun bexa ti'in ten
Jesús, ni lá inab bexa ta nki'in bexa ndo'
bexa lá nchando' Dios.
8 Ta we'e le'a beuna nsabndo' usa'a be
ta nki'in bexa, ndontsa li gakno beuna
gudi'izh bexa gealngea ten Dios.

Ugap nak ta mbin Diótrefes

9 Le'a na' mtu'ubla dub git ndo' be
xmen Jesús nyakjunt sa ba', ná le'a
Diótrefes lá nla'ach ta nibe'e besa, ndi
le'a xa nlad inibe'e.
10 Ta we'e le'a zha na gal na' lat bega,
le'a na' gáp ndo' xa wa itea ta ugap ndun
xa, le'a xa uzhebpa nisi besa. Na'anpa
nabtsa ta ndee wa ndun xa, no ni lá nsa'a
xa ta lid xa yoo be xmen Jesús, no ni lá
nla'a xa tal le'a ncho bego nlad usa'a ta lid
na yoo bexa wa. No ngontu'ub xa bego na
li utsin ndun wa sa nzhealbe bega.

Mbidi'izh bexa le'a Demetrio dub xa utsinpa ngok

11 Amig ten na', lá gun lu lak ndun bexa
ugap, ndi bin lak ndun bexa wen. Le'a
tal ton gun be ta wen, le'a xa wa xmenka
Dios. Ná le'a tal ton gun be ta ugap, le'a
xa wa lá nchando' Dios.
12 Le'a itea men ndab le'a Demetrio dub
xa wen nak ndo' Dios, ndun xa ta wen
lak ndab gealngea ten Jesús. Le'a besa
ndee no ndab le'a xa wa xa utsinka nak.
No uni'í bega le'a besa sbe'en gealngeaka
ndadi'izh.

Juan ndab ya'ina' Gayo

13 Ncho sianta be ta'a nlad na' gáp na'
ndo' lu, parea le'a na' lá nlad uke'a-yá
ndo' git.
14 Le'a na' ndi nlad ini'í xan lu, we'e
gudi'izh wa.
15 Le'a na' na'ab ndo' Dios gun wen yoo
ladna lu. Le'a be amig ten lu ndencho sa
ndee nidi'izh ndo' lu. Unidi'izh sakndo'
besa ndo' kadga dub be amig ten beuna
ndencho sa ba'.

Git mke'a Judas wit Jesucristo

Le'a Judas mtenxe'a bexa nak xmen Cristo gap bexa cuent ndo' bexa ndun ta lid le'a nak, bexa nlad uche'a di'izh ten Dios. Le'a bexa wa ndab le'a ta na mtsu'u Dios be ke ten be men, ta we'e syo'o gan gun bexa guni'i xta'an nlad bexa. Le'a Judas mtenxe'a be xmen Dios ula'ach bexa lá gaila' bexa ndo' be ta nluu bexa wa. No ndab xa ulat bexa be men ngwaila' ndo' ta lid le'a nak nluu be men ugap wa.

Judas nidi'izh ndo' bexa na mti Dios

1 Le'a na' ndee Judas wit Jacob, ndun
na' ti'in ndo' Jesucristo. Nke'a na' git ndee
ndo' bego nak xmen Dios. Le'a Tad Dios
le'a mti bega li gak bega xmen xa, no
nla'ach Jesucristo bega.
2 Na'ab na' ndo' Dios le'a xa mas
gunkwea' ladna bega, no mas wen yoo
ladna bega, no mas ikea ladna Dios bega.

Bexa nluu ta na'anpa gealngea
(2 P. 2:1-17)

3 Bego amig ten na', le'a na' uzhebpa
nlad uke'a dub git ndo' bega, cuent ten
ta na ngo'o Dios beuna ndo' be ke ten
beuna. Nsak na' le'a na' nsabndo' uke'a
ta ndee ndo' bega, ndontsa na'anpa ula'a
bega uche'a be men di'izh ten Dios. Le'a
di'izh wa ta ndangea ladna beuna, ta na
msa'a Dios dubtsa biaj ndo' beuna nak
xmen xa.
4 Li ndáp na' geal le'a lat bega ba' uyote
pla bexa ndab le'a nak xmen Dios, ná le'a
bexa na'anpa ta ugea nak ta wa. Le'a
bexa wa nkwi'in ndab geal ta na nkwea'
ladna Dios bexa wa, ta we'e syo'o gan gun
bexa guni'i xta'an nlad bexa. No ndab
bexa le'a Dios na'anpa dubkama nibe'e
beuna, no na'anpa nak Jesucristo Xwan
beuna. Parea polkata nkeani'i di'izh ten
Dios le'a Dios utsaksika bexa na li ugap
ndadi'izh wa.
5 Le'a na' nlad utse'a ladna bega stub
biaj xte'e ulo'o Dios bexa Israel, bexa nak
xmen xa ndo' ya'a bexa Egipto. Cha tso'o
wa mnitndo' Dios bexa na mla'a ta na nge'
ladna bexa Dios.
6 Le'a ta wa lak ngwasea be angel
tiemp polta, le'a bexa mla'a sa msa'a Dios
unibe'e bexa. Le'a Dios cha mtsa'ab bexa
wa sa uzhebpa ukaw, sa nchonyaw bexa
idub tiemp, gast gal wizh utsaksi Dios itea
bexa ugap nak.
7 No btse'a ladna bega xte'e mbin bexa
uyo'o gezh Sodoma no Gomorra no be
gezh nde gax sa wa. Le'a be men wa
uzhebpa ugap ngok, mgal bexa be men
na'anpa xa ten bexa, no mbin bexa sianta
be ta ugap ltsa'a ta wa. We'e le'a Dios
mtsaksi bexa ndo' gi' ta nunk lá yu'u,
ndontsa ini'í be men le'a Dios ntsaksika
be men ugap.
8 No liga nak bexa ugap ncho lat bego
ba'. Le'a bexa wa ndun be ta'a nche'atsa
ladna bexa, no ndun bexa be ta nladtsa
bexa, be ta bzhi'ik. No ngobi bexa be ta
unibe'e Dios, no kwea' ní'i bexa ndo' be
angel.
9 Le'a zha na ngut Moisés le'a an-
gel Miguel uteyono maxu'u ná ton go'o
Moisés. Le'a Miguel wa le'a xa nibe'e lat
be angel, parea ni lá ngun xa rages kwea'
iní'i xa ndo' maxu'u. Le'a Miguel ndi
ndabtsa ndo' maxu'u: “¡Le'a Dios utsaksi
lu!”
10 Ná le'a bexa ugap wa nisi be ta'a lá
nyakbe'ena bexa. Le'a bexa wa nak cuent
be man, nchando' bexa be ta'a, ná le'a
bexa ni lá nyakbe'ena-yá. Le'a ta na li
ndun bexa wa le'a gun initndo' bexa.
11 Pro'ob bexa wa, le'a bexa ugap nak
lak ngok Caín. No ndun bexa ta ugap,
ndontsa gun bexa gan med lak mbin
Balaam. No gat bexa lak ngut Coré xa
ngokloo ndo' Moisés.
12 No ugap ndun bexa gor nzhealbe
bega ndaw bega. Nten ladna bexa ndaw
bexa no ndo bexa, parea na'anpa ndap
bexa mod ndo' be ltsa'a bexa, ndi ndun
bexa ta nladtsa bexa. Le'a bexa wa xa
na'an xti'in cuent be xkaw ndo'o mbi ta
lá no'o gi. No nak bexa cuent dub ya bid
ta mgi'ibla, ta lá yoota gan usa'a ngus.
13 Le'a bexa wa ugi'i nak cuent golp ten
nitsdo'o, cuent bchi'in ntsa'ab golp ten
nits wa li udalad nak ta ndun bexa. Le'a
bexa wa nak cuent be mbeal usabgix ni lá

ini'í pa isob gibe'a ba'. Ta we'e le'a Dios utsaksi bexa, ya' bexa sa ndon le'a ukaw idub tiemp.

14 Le'a cuent ten bexa wa le'a Enoc xa ngok isaga'ad xkwa'a be men uyo'o tso'o na uyo'o Adán wa mbidi'izh xa sakndo' Dios, ndab xa: "Bla'ach bego, le'a Dios Xa Nibe'e nseano uzhebpa kwa'ad luzh be angel ten na,

15 gab xa ndo' kadga be men xte'e nak ta ndun bexa. Cha utsaksi xa itea bexa ugap nak, le'a bexa uzhe'eb be ta ugap ndun, no uzhe'eb nisi bexa Dios."

16 Le'a bexa wa xela ní'i ndo' Dios, no nisi bexa itea be ta'a, no ndeseakwa'an bexa be ta nladtsa bexa. No zhin ndadi'izh bexa, no utsin ní'i bexa ndo' be men, natsa gun bexa gan be ta nlad bexa.

Judas mtenxe'a be men

17 Ná le'a bego be amig ten na', btse'a ladna bego be ta mbidi'izh be apostol ten Jesucristo Xwan beuna.

18 Ndab bexa ndo' bega: "Le'a be wizh lult ndee yoo bexa gun usalad no sian be ta'a, no gun bexa be ta ugap laktsa nlad bexa."

19 Le'a ta wa bexa na nlad uteltsa'a be xmen Cristo. Sbe'en ndun bexa laktsa nsak ladna bexa, no na'anpa ncho Espíritu ten Dios len lado'o bexa.

20 Ná le'a bego amig ten na' nsabndo' mas ige' ladna bega Cristo, no bidi'izhno bega Dios lak ndakno Espíritu ten Dios bega.

21 Lá yalad bego ta na uzhe'eb nkwea' ladna Dios beuna. No list ute bega gast gal zha usa'a Jesucristo gealnaban nunk lá idub ndo' beuna, le'a xa uzhebpa utsin ndanno beuna.

22 Btenxe'a bego bexa na lá ini'í ná xta'an nsabndo' gungea ladna bexa.

23 Gokno bego bexa na ndaila' ndo' ta ugap, lak ngo'o be men dub xa len dub ni'i nsayol'. Bkwea' ladna bego bexa ndun ta ugap, parea bla'ach bega le'aka bega ndontsa na'anpa no bega gaila' ndo' ta wa, cuent dub ta'a gast no xab bexa wa ta bzhi'ik.

Ta lult mke'a Judas

24 Le'a Dios sun gan lá gaila' bega ndo' be ta ugap, no sun xa gan iso' bega ndo' xa iten ladna bega no umbi'i gak lado'o bega.

25 Le'a xa wa dubkama nak Dios, xa ndon le'a ndák, xa ulo'o beuna ndo' be ke ten beuna. Le'a nat no idub tiemp gab beuna le'a Dios nak xa ndon le'a si'il, no xa ndon le'a juert, no xa ndon le'a nibe'e, no xa ndon le'a nsak. Lika nak-a.

Be ta mluu Jesucristo ndo' Juan, be ta tilaw yoo

Le'a dub angel ten Dios mluu ndo' Juan be ta tlaw yoo zha na yamer initndo' gizhliyo ncho nat, no xte'e gak tiemp inibe'e Dios. No ndab Dios ná xta'an uke'a Juan ndo' isaga'ad xkwa'a be xmen Cristo ndencho sa si'il nsalea' Asia, ndab Dios be ta wen ndun bexa no be ta lid le'a nak ndun bexa. Le'a gal be wizh lult le'a Dios utsaksi itea bexa na mbin be ta ugap, no yuncha'aw Dios itea be ta'a. Le'a Apocalipsis ndadi'izh le'a Jesucristo uzhe'eb ndap juers no uzhe'eb si'il nak xa idub tiemp. No ndab-a xte'e ilen Cristo unitndo' xa itea be ta ugap nak, no le'a xa inibe'e.

Jesucristo mluu ndo' Juan be ta tilaw yoo

1 Le'a sa ndee nkeani'i be ta mluu Dios ndo' Jesucristo, ndontsa uluu xa ndo' bexa ndun ti'in ndo' xa be ta sken yoo. Le'a Jesucristo cha mtu'ub dub angel mbid uluu-yá ndo' na' xa nsalea' Juan, dub xa ndun ti'in ndo' Cristo.
2 Ta ugeaka gáp na' le'a be ta uní na' wa ta tenka Dios, no le'aka Jesucristo mluu ta wa ndo' na'.
3 Uzhebpa wen yoo ladna bexa na go'ol be di'izh ten Dios ndee no isakyo'ón bexa-yá, le'a tiemp yoo be ta wa sken ilen.

Juan nidi'izh ndo' be xmen Dios ndencho isaga'ad gezh

4 Le'a na' ndee Juan nidi'izh ndo' bego nak isaga'ad xkwa'a be xmen Jesucristo ndencho Asia. Le'a Dios xa na le'aka nak Dios nat no polta no idub tiemp ilen ndee, no isaga'ad espíritu nde ndo' sa nsob Dios, le'a bexa wa utsin gak ndo' bega no gun bexa wen yoo ladna bega.
5 No Jesucristo li gun, le'a xa wa ga'al mluu xte'e wen nak Dios, no ndon ned xa mbin gan ndo' gealgut, no le'a xa nak xa nibe'e ndo' itea bexa nibe'e ndo' gizhliyo. Le'a xa wa nkwea' ladna beuna no mtsambi'i xa lado'o beuna ndo' be ke ten beuna no ten ten xa.
6 No myunno xa beuna dub xa nibe'e no dub ule'ay ndun ti'in ndo' Dios Xus xa. Idub tiemp yankea beuna Cristo xa ndon le'a nibe'e. Lika nak-a.

7 Bla'ach bega le'a xa ilen ndo' xkaw,
nsea itea be men ini'í xa,
gast no bexa ndap ke mbit xa wa.
Nsea itea be ras men nde ndo' gizhliyo
uzhe'eb go'onno xa.
Ta ugeaka lika gak-a.

8 Le'a Cristo Xa Nibe'e wa xa ndon le'a juert nak ndab: “Le'a na' ndee nak Alfa nsea Omega. Nak na' xa ned nsea xa lult ndo' itea be ta'a.” Le'a xa wa le'aka nak Dios nat no polta no idub tiemp ilen ndee.

Cristo mlundo' ndo' Juan

9 Le'a na' ndee Juan nak beuna xmen Jesucristo. Le'a na' nsatid gealkwea' lak nsatid bega-yá. No nak beuna bexa nibe'e Dios, no ndakno Jesucristo beuna ncha'uxik beuna ndo' be gealkwea'. Le'a ke na ndadi'izh na' di'izh ten Dios, no ndadi'izh na' xte'e nak ta ndun Jesucristo, ta we'e mtsa'ab be men na' isla nsalea' Patmos cuent dub xa nkea litgi'ib.
10 Le'a ngol dub wizh doming le'a Espíritu ten Dios usen na'. Cha we'e le'a lad tso'o na' mbín na' dub ti men uzhebpa uge' cuent ti dub trompet,
11 ndab xa:
—Le'a na' ndee nak Alfa nsea Omega, xa ned no xa lult ndo' itea be ta'a. Bke'a ndo' git be ta ina' lu, cha btu'ub-a ndo' isaga'ad be gezh nde be xmen na' sa nsalea' Asia. Le'a be gezh wa nsalea' Éfeso no Esmirna no Pérgamo no Tiatira no Sardis no Filadelfia nsea Laodicea.
12 Cha mgeakso' na' lad tso'o na', ná ton ta na li uní'i ndo' na' wa. Cha we'e uní na' dub ga'ad candeler ta oro.
13 Le'a tlaw be candeler wa uní na' nso' dub xa cuent nluu dub men, nak xa dub lad ko'ol gast gendats xa ndakea-yá. No nde dub sinch oro ta lado'o xa.
14 Le'a gek xa no gichgek xa ndon nagud na', cuent na' gich borreg ndon mbe xi'il na'-yá. Le'a be ngusndo' xa cuent beal' gi' na'.
15 Le'a xo'o xa ndu'u lak ndu'u dub gi'ib guch ta bronce, dub ta ti'i uto'o len gor.

Le'a ti xa ngen cuent sa nsala' kwa'al nits
ndo' dub ge'da'a.
16 Le'a ndo' ya'a lad ga'al xa ndi'ib dub
ga'ad ta cuent mbeal ndi'ib gibe'a. Le'a
to'o xa nto'o dub spad top to'o na wach.
Le'a idub ndo' xa nluu cuent nluu wizh
gor na uzhebpa ugi'i na' bea.
17 Le'a gor uní na' xa, cuent dub xa
ngut ulayat na' xan ndats xa. Le'a xa
cha mxo'ob ya'a lad ga'al xa tso'o na', cha
ndab xa:
—Lá izheb lu. Na' le'a nak xa ned no xa
lult ndo' itea be ta'a,
18 xa na nban. Le'a na' ngut, parea le'a
nat le'a na' nban idub tiemp. No le'a na'
mas juert ndo' gealgut no mas juert na'
ndo' sa ndencho bexa ngut.
19 Bke'a be ta uni'í lu wa no be ta ncho
nat no be ta tilaw yoo.
20 Nat gáp na' dub ta gol go'ón lu,
xte'e nak isaga'ad mbeal ndi'ib ya'a lad
ga'al na' ndee nsea isaga'ad be candeler
ndee wa: le'a isaga'ad mbeal ndee nak
isaga'ad be angel nla'ach be xmen na'
ndencho isaga'ad gezh wa; le'a isaga'ad
be candeler ta oro ta na' lu ndee nak
isaga'ad xkwa'a be xmen na ndencho be
gezh wa.

2

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Éfeso

1 ’Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be
xmen na' ndencho Éfeso: “Lnde'e ndab
xa nsén dub ga'ad mbeal ndi'ib ga'ap ya'a
lad ga'al na, xa na nkesea lat isaga'ad
candeler ta oro. Ndab xa:

2 Na' nchando' be ta ndun bega,
xte'e juert ndun bega ti'in ten na' no
uzhebpa nxik bega. Le'a na' uní le'a
bega na'anpa nchealtsa'a bexa ugap
nak; nsea mbin bega preb bexa nkwi'in
ndab nak apostol ten na'. Cha uni'í bega
le'a bexa wa ndun gealkwi'in.
3 No nxik bega ndo' be gealkwea'
nsatid bega. No juert ndun bega ti'in ten
na' ta na ndankea bega na', ni lá ndach
ladna bega.
4 Parea ncho stub ta'a lá nsak lad na'
ndun bega: le'a bega yá lá ndankeata
na' lakta zha ned wa.
5 Btse'a ladna bega xte'e wen ngok
bega, cha byach bega ndo' na', cha bin
bega lak mbin bega zha ned wa. Tal le'a
bega lá gun li, le'a na' sken ilen, cha ulat
na' candeler ten bega tal le'a bega lá ula'a
ta ugap ndun bega.
6 Parea ncho stub ta wen ndun bega,
le'a bega lá nsak ladna ta ndun bexa
nicolaíta, lak lá nsak lad na' ta ndun bexa
wa.
7 Le'a bego na ndap ncha' na,
bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu ten
Dios ndo' be xmen na'. Le'a bexa na
gun gan ndo' be ta ugap, le'a na' usa
ngus ten ya nsa'a gealnaban gaw bexa
wa, ya nsob tlaw be ya xge'a ten Dios.”

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Esmirna

8 ’Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach
be xmen na' ndencho Esmirna: “Lnde'e
ndab xa nak xa ned no xa lult ndo' itea
be ta'a, xa na ngut no mbangal. Ndab xa:

9 Le'a na' nchando' be ta ndun bega,
no be gealkwea' nsatid bega, nsea ta
uban nak bega, parea le'a bega xa rik
ndo' Dios. No nchando' na' xte'e kwea'
ní'i be men ndo' bega, bexa nkwi'in
ndab le'a xa xa judio, parea na'anpa
nak bexa xmen Dios, le'a bexa ndi nde
ndo' ya'a maxu'u.
10 Lá izheb bega ndo' be gealkwea'
itid bega. Bla'ach bego, le'a maxu'u uke'a
pla bega litgi'ib, gun xa preb bega naga
ugeaka xmen Dios bega, kwea' yoo bega
dub ti'i wizh. Dubtsa ulo ladna bega ige'
ladna bega na' maska gut bexa bega. We'e
le'a na' usa dub gealnaban nunk lá idub
ndo' bega.
11 Le'a bego na ndap ncha' na,
bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu ten
Dios ndo' be xmen na': Le'a bexa na
gun gan ndo' be ta ugap, le'a bexa wa
na'anpa itid ndo' gealgut itop wa.”

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Pérgamo

12 ’Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach
be xmen na' ndencho Pérgamo: “Lnde'e

ndab xa ndap spad top to'o na wach. Ndab xa:

13 Le'a na' nchando' be ta ndun bega, no uní na' le'a bega ncho dub gezh sa nibe'e maxu'u. Parea dubtsa ndankea bega na', no lá ukachko bega ta na nge' ladna bega na' zha na mbit be men Antipas. Le'a xa wa utsin mbidi'izh di'izh ten na', ta we'e mbit be men xa sa ncho bega ba', dub gezh sa nibe'e maxu'u.
14 Parea ncho platsa ta'a lá nsak lad na' nak bega: le'a ncho bega bi ndun ltsa'a ta mbin Balaam, xa na mluu Balac xte'e gun xa ndontsa isabgix bexa Israel. Mki'il xa bexa wa gaw bexa be xnab ten be dios gizhliyo, no ugal bexa dub xa na'anpa xagots ten xa.
15 No ncho bega bi ndankea be ta nluu bexa nicolaíta wa, ta na uzhebpa lá nsak lad na'.
16 Ta we'e bla'a bega be ta ugap nak bega wa. Tal le'a bega na'anpa li gun, le'a na' sken ilen, no kuyono na' bega na li nak wa nsea spad nto'o to'o na'.
17 Le'a bego na ndap ncha' na, bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu ten Dios ndo' be xmen na': Le'a bexa na gun gan ndo' be ta ugap, le'a na' usa maná gaw bexa ta lá nchando' bexa. Nsea usa na' dub ge' tuzh ta nagud. Le'a las ge' wa ikea stub lea' bexa dub ta kub, ta ni dub men lá nchando', nabtsa xa na ika'a ge' wa ini'í-yá."

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Tiatira

18 'Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be xmen na' ndencho Tiatira: "Lnde'e ndab Xin Dios xa ndap ngusndo' na cuent beal' gi' wa, nsea xo'o xa cuent be gi'ib bronce ta ndu'u. Ndab xa:

19 Le'a na' nchando' be ta ndun bega, xte'e utsin nak bega ndo' be ltsa'a bega, no xte'e nge' ladna bega na', no xte'e ndun bega be ti'in ten na', nsea uzhebpa nxik bega. No uní na' le'a bega mas utsin ndun nat ndo' lak zha ned wa.
20 Parea ncho platsa ta'a lá nsak lad na' nak bega: le'a bega nla'a le'a xagots nsalea' Jezabel nkwi'inno be xmen na'. Le'a xa wa ndab le'a ndadi'izh sakndo' Dios, parea nki'il xa bexa ugal bexa dub xa na'anpa xa ten bexa, no gaw bexa be xnab ten be dios gizhliyo.
21 Le'a na' msa dub tiemp ula'a xa be ta bzhi'ik ndun xa wa, parea le'a xa lá ka'ab ula'a be ta wa.
22 Le'a nat le'a na' ula isen dub gealgizh xa, no dub gealkwea' si'il ini'í bexa na mgal xagots wa, tal le'a bexa lá ula'a be ta ugap ndanno bexa xa wa.
23 Le'a na' gut be xin xagots wa, we'e ini'í bega nak xmen na' le'a na' nak xa nchando' gek bega nsea lado'o bega. Le'a na' kix ndo' bega no be ta mbin bega.
24 Parea le'a ncho bega ncho Tiatira ba' na'anpa no ndankea ta mluu xagots wa, no lá igondo' bega be ta nsalea' bexa ta uga'ach ten maxu'u. Le'a na' gáp ndo' bega le'a na' na'anpa inibe'e gun bega stubga ta'a.
25 Parea le'a be ta wen nak bega, litsa gok bega gast gal zha ilen na'.
26 Le'a bexa na gun gan ndo' be ta ugap no gun xa lak ndáp na' gast wizh lult, le'a na' ula inibe'e bexa gast ndo' be nacion.
27 Usa na' juers ndo' bexa lak msa'a Xus na' juers ndo' na', ndontsa uzhe'eb inibe'e bexa ndo' be nacion, lak nle'a men dub gets btsi'in no dub bar gi'ib.
28 No usa na' mbeal si'il nlen gor tempran ndo' bexa wa.
29 Le'a bego na ndap ncha' na, bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu ten Dios ndo' be xmen na'."

3

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Sardis

1 'Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be xmen na' ndencho Sardis: "Lnde'e ndab xa nibe'e isaga'ad espíritu ndun ti'in ndo' Dios, xa na nso'nsén isaga'ad mbeal wa, ta ndi'ib gibe'a. Ndab xa:

Le'a na' nchando' be ta ndun bega. Le'a ncho men ndab le'a bega ndap gealnaban ndo' Dios, parea le'a cuent ten Dios le'a bega ngut.

2 Bsuxe'a ladna bega, bxiste bega
ta nge' ladna bega na', lá ula'a bega
initndo'-yá. Le'a na' uní le'a ta ndun bega
na'anpa utsin nak ndo' Dios.
3 Lá yalad bega be ta mbi'ín bega, no
bxobgek bega, nsea bla'a bega be ta ugap
nak bega. Tal le'a bega lá isuxe'a ladna,
le'a na' ilen dub gor ni lá ndanbe'e bega
lak nlen dub wa'an.
4 Parea ncho stapla bega ndencho
Sardis ba' umbi'i nak ndo' Dios. Le'a
bega wa iseano na', gak bega lad nagud
le'a bega yá nsabndo' li gak.
5 Le'a bexa na gun gan ndo' be ta
ugap, le'a bexa wa gak be lad nagud,
no lá utsu'u na' lea' bexa ndo' libr ten
gealnaban, no gáp na' ndo' Xus na' nsea
ndo' be angel ten xa le'a bexa wa xmen
na'.
6 Le'a bego na ndap ncha' na,
bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu ten Dios
ndo' be xmen na'."

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Filadelfia

7 'Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be
xmen na' ndencho Filadelfia: "Lnde'e
ndab xa ta ugeaka nak xa umbi'i ten Dios,
xa nibe'e lak unibe'e David. Le'a sa na
nxa'al xa, na'an ton gun gan utsaw. No
liga le'a sa ntsaw xa wa, na'an ton gun
gan uxa'al. Ndab xa:

8 Le'a na' nchando' be ta ndun bega.
Nat le'a na' mxa'al dub puert ndo'
bega, dub ta na'an ton gun gan utsaw.
Maska ndido juers ncho bega, le'a bega
nxobgek ndo' di'izh ndáp na', no lá
ukachko bega le'a bega xmen na'.
9 Le'a nat ini'í bega xte'e gunno
na' bexa nde ndo' ya'a maxu'u, bexa
ndab le'a nak xmen Dios parea le'a xa
na'anpa nak xmen Dios, le'a bexa ndi
ndun gealkwi'in. Le'a nat le'a na' gun
ilen bexa ndo' bega isaxib bexa ndo' bega.
We'e igondo' bexa le'a na' nkwea' ladna
bega.
10 Le'a na' ndápka ndo' bega uxik
bega, cha lika mbin bega. Ta we'e
le'a na' ulach bega gor na nsea stub
gealkwea' ndo' idub gizhliyo, ta na gun
preb itea be men nde ndo' gizhliyo.
11 Nat le'a na' sken ilen. Lá ula'a bega
be ta wen nak bega, ndontsa na'an ton
ulat ta uzhe'eb wen usa'a Dios ika'a bega.
12 Le'a bexa na gun gan ndo' be ta
ugap, le'a na' gunno xa wa cuent dub
yatso' ten lid Dios, dub ta nunk lá itatso'
sa nso' na. No uke'a na' lea' Dios ten na'
las xa no lea' gezh si'il ten Dios. Le'a ta
wa Jerusalén kub ten Dios ta ito'o gibe'a.
No uke'a na' lea' kub na' las xa.
13 Le'a bego na ndap ncha' na,
bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu ten
Dios ndo' be xmen na'."

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Laodicea

14 'Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach
be xmen na' ndencho Laodicea: "Lnde'e
ndab xa lika nak wa, xa na ga'al nluu xte'e
nak Dios, xa na le'a usaned zha mbinde'e
Dios itea be ta'a. Ndab xa:

15 Le'a na' nchando' be ta ndun bega.
Ni lid myal' bega no ni lid utii bega. Mas
wen myal'tsa bega natal utii bega.
16 Parea le'a ta na uzhe'atsa bega, ni
na'anpa myal' bega no ni na'anpa utii
bega, le'a na' sabna bega.
17 Le'a bega ndab le'a bega xa rik no
sian ta'a ndap bega, na'an xta'an ndun
jwalt bega. Ná le'a bega lá ini'í le'a bega
cuent dub xa uban nak, dub xa pro'ob ni
lá na' ni lá ndap xab na.
18 Ta we'e ntenxe'a na' bega isi'i bega
be ta oro ndo' na' ta msambi'i ndo' gi',
ndontsa ta ugeaka gak rik bega. No isi'i
bega lad nagud ta gak bega, ndontsa lá
uluu gealudalad ten bega ta lá ndap bega
xab bega. No yoo colirio ta ramed ndo'
bega, ndontsa utsin ina' bega.
19 Le'a na' nbeyo itea bexa nkwea' lad
na' no ntsaksi na' bexa. Ta we'e idub ncho
ladna bega byach bega ndo' na'.
20 Bla'ach bego le'a na' nso' to'o puert
nsea nbe'ezh na'. Le'a tal ton go'ón ta
ndáp na', no uxa'al xa to'o puert, we'e
yo'o na' len lid xa no junt gaw xche'e
besa.
21 Le'a bexa na gun gan ndo' be ta
ugap, le'a na' usa dub sa isob bexa wats
na' sa inibe'e na', lak mbin na' gan ndo'

ta ugap, cha nso'ob na' wats Dios Xus na'
sa nibe'e xa.
22 Le'a bego na ndap ncha' na,
bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu ten Dios
ndo' be xmen na'."

4

Bexa ncho gibe'a ndankea Dios

1 Tso'o wa le'a na' uní le'a gibe'a mya'al
dub ta cuent puert. Le'a ti ned xa mbín
na' cuent dub trompet wa cha uní'igal
ndo' na', ndab xa:
—Ukea sa ndee, le'a na' uluu ndo' lu be
ta tilaw yoo ndo' ta ncho nat.
2 Cha bi le'a gor wa le'a Espíritu ten Dios
usen na'. Cha li uní na' le'a dub xa nibe'e
nsob ndo' dub yaxil si'il gibe'a.
3 Le'a xa nsob sa wa ndon nla'beal'
cuent be ge' jaspe nsea cornalina. Le'a
gangeak sa nso' yaxil wa nkea dub
mbe'alzhin nla'beal' cuent ge' esmeralda.
4 Le'a gangeak sa nso' yaxil wa no nde
stub ga'al bdap yaxil. Cha uní na' le'a ndo'
be yaxil wa ndi'ib dub ga'al bdap bexa
gox xa nsak, bexa nak be lad nagud, ndi'ib
coron ta oro gek bexa.
5 Le'a ndo' yaxil nso' tlaw wa nto'o beal'
usi'i no ní'i usi'i nsea ngen ruid si'il. Le'a
lad ndo' yaxil wa ndibyol' dub ga'ad xe'a,
le'a ta wa isaga'ad be espíritu ten Dios.
6 Le'a lad ndo' yaxil wa nax dub ta
cuent nitsdo'o gandid xe'a lakta na' dub
vidr. Le'a wats yaxil wa nsea gangeak
wats yaxil wa uní na' dap ta nban, idub
las-a nso' be ngusndo'-yá lad ndo'-yá no
lad tso'o-yá.
7 Le'a ta nban ta ned wa cuent nak dub
mbi'izh. Le'a ta itop wa cuent nak dub
bser. Le'a ta yon wa ndap ndo' na cuent
ndo' men. Le'a ta idap wa cuent nak dub
mtsi ncha'nsa'ab.
8 Le'a idap be ta nban wa le'a kadga
dub-a ndap dub xo'op xkwag na. Le'a
gangeak tso'o xkwag-a no len xkwag-a
ndi'ib ngusndo'-yá. No te'al tezhea lá
nbeasyab be ta wa:

Ndon go, ndon go, ndon go dubkama nak
Dios Xa Nibe'e,
xa ndon le'a juert ndo' itea be ta'a.
Le'a go le'a nak Dios tiemp polta, no
Dioska go nat,
no Dioska go idub tiemp ilen.

9 Le'a kad biaj li ndab be ta nban wa
ndo' Dios xa nsob ndo' yaxil xa nban idub
tiemp, ndankea be ta wa xa, no nsa'a be
ta wa xno ndo' xa.
10 We'e le'a isaga'al bdap bexa gox wa
nsaxib ndo' xa nsob ndo' yaxil, xa nban
idub tiemp, gast ndo' yo ndal xtuzh bexa,
ndankea bexa wa xa, no nte bexa coron
ten bexa lad ndo' yaxil, ndab bexa:

11 Go Dios Xa Nibe'e, le'a besa nsabndo'
yankea go,
no gab besa le'a go nak dub Dios
uzhebpa xa juert.
Le'a go mtexan iteanak be ta'a;
ngoknde'e-yá lak nlad go yoo-yá, no
liga ncho-yá nat.

5

Libr nyu'ud nsea Borreg Ben

1 Cha uní na' le'a ya'a lad ga'al xa
na nsob ndo' yaxil wa ncho'ob dub libr
nyu'ud nkea letr ndo'-yá, le'a tso'o-yá
nsénkea dub ga'ad se.
2 Cha uní na' dub angel juert ten Dios,
uge' unabdi'izh xa, ndab xa:
—¿Ton dub xa su'u guzha'a be se
nsénkea libr ba', cha uxa'al xa-yá?
3 Parea ni dub xa ncho gibe'a, no ni dub
xa ncho ndo' gizhliyo, no ni dub xa ncho
xan gizhliyo lá isu'u uxa'al-a ni iwi'i xa
ndo'-yá.
4 Cha uzhebpa ndon na' geal lá izheal ni
dub xa uxa'al libr wa, no go'ol xa-yá no ni
iwi'i xa ndo'-yá.
5 Parea le'a dub xa gox xa nsak wa ndab
ndo' na':
—Yá lá go'onta lu. Una' le'a xa nsalea'
Mbi'izh ten Judá, xa ulen ras ten David,
le'a xa wa mbin gan ndo' maxu'u. Le'a
nat le'a xa wa sun gan guzha'a isaga'ad
se nsénkea libr ba' wa, cha uxa'al xa-yá.
6 Cha we'e uní na' le'a wats yaxil wa,
tlaw be idap ta nban wa no tlaw bexa gox
xa nsak wa, nso' dub Borreg Ben cuent
nak dub man mbit be men. Ndap ma dub
ga'ad xkach ma nsea dub ga'ad ngusndo'

ma, le'a ta wa isaga'ad espíritu mtu'ub
Dios ndo' idub gizhliyo.
7 We'e le'a Borreg wa cha ulen usen libr
ncho'ob ndo' ya'a lad ga'al xa nsob ndo'
yaxil wa.
8 Le'a gor usen Borreg libr wa, le'a idap
be ta nban wa nsea be isaga'al bdap bexa
gox xa nsak wa cha usaxib ndo' Borreg
wa, gast ndo' yo ngol xtuzh bexa. Le'a itea
bexa wa ndap be arpa no be vas oro ncho
ta uxe'e len na, le'a ta wa ta ndadi'izhno
be men Dios, bexa umbi'i nak ndo' Dios.
9 Cha mbilto'o bexa dub cant kub, ndab
bexa ndo' Borreg:

Le'a go nsabndo' isen libr ba', no guzha'a
ga be se nsénkea-yá,
geal le'a go ngut, mtsi'i ga ten ten ga,
ta we'e myak besa xin Dios ndo' itea be
ras be men,
no itea be di'izh ndadi'izh xa, no itea
be gezh,
no itea be nacion.
10 No mbinno ga besa bexa nibe'e nsea be
ule'ay ndun ti'in ndo' Dios, inibe'e
besa ndo' gizhliyo.

11 We'e cha mwi'i na', cha mbín na' sian
ti be angel idub gangeak sa nso' yaxil wa,
nsea ti be ta nban wa, no ti bexa gox
xa nsak wa. Le'a bexa wa uzhebpa bexa
kwa'ad luzh, gast lá gun na' gan gáp na'
plo bexa.
12 Uge' ndab bexa:

Le'a Borreg Ben xa na le'a be men mbit
wa,
nsabndo' gab beuna le'a xa wa xa
nibe'e,
no uzhe'eb sian be ta'a ndap xa,
no uzhe'eb ndák xa,
no uzhe'eb xa juert nak xa,
no yankea beuna xa le'a xa uzhebpa
xa nsak.

13 Cha mbín na' le'a itea be ta'a
mbinde'e Dios, be ta ncho gibe'a no ndo'
gizhliyo no xan gizhliyo no len nitsdo'o,
le'a be ta wa ndab:

Le'a xa nsob ndo' yaxil ba' nsea Borreg
Ben ba',
le'a beuna idub tiemp nsabndo'
yankea bexa ba',
no yankea beuna bexa ta na uzhe'eb wen
nak bexa,
no ta na uzhe'eb juert nak bexa.

14 Le'a idap be ta nban wa cha ndab:
—¡Lika nak-a!
Le'a isaga'al bdap bexa gox xa nsak wa
cha usaxib gast ndo' yo ngol xtuzh bexa,
cha ngwankea bexa wa Dios, xa nban
idub tiemp.

6

Dap se ned nsénkea libr nyu'ud

1 We'e cha uní na' le'a Borreg Ben wa
mbizha'a se ned nsénkea libr nyu'ud wa,
nsea mbín na' le'a dub ta nban wa uní'i
cuent usi'i, ndab ta wa:
—¡Utseawi'i!
2 Cha uní na' dub way nagud. Le'a xa
nsob tso'o ma wa nsén dub ya btangin.
Cha we'e msa'a Dios dub coron ndo' xa
wa, cha uto'o xa gun xa gan lakka ndun
xa gan wa.
3 Cha mbizha'a Borreg wa se itop
nsénkea git wa, cha mbín na' le'a ta nban
ta itop wa ndab:
—¡Utseawi'i!
4 Cha we'e uto'o dub way nane. Le'a
Dios msa'a juers ndo' xa nsob tso'o way
wa, ndontsa gun xa na'antapa wen kwe
be men ndo' gizhliyo. Cha we'e isaxan
bexa kuyo bexa, cha gut bexa le'aka ltsa'a
bexa. No msa'a Dios dub spad si'il ndo' xa
wa.
5 Cha mbizha'a Borreg wa se yon
nsénkea git wa, cha mbín na' le'a ta nban
ta yon wa ndab:
—¡Utseawi'i!
Cha mwi'i na' cha uní na' dub way
nagats. Le'a xa nsob tso'o ma wa nsén
dub ta nben be ta'a.
6 Le'a lat idap be ta nban wa mbín na'
cuent ti dub men ndab:
—Le'a dub kil trig natal chon kil cebad
izhe'a dub med denario. Parea lá guzha'a
lu aceit nsea vin.
7 Cha mbizha'a Borreg wa se idap
nsénkea git wa, cha mbín na' le'a ta nban
ta idap wa ndab:
—¡Utseawi'i!

8 Cha uní na' dub way lasan. Le'a xa nsob tso'o ma wa nsalea' Gealgut. Le'a tso'o xa wa nsankea xa nsalea' Hades, sa ndencho bexa ngut. Le'a bexa wa usen juers gut bexa dub cuart be men nde ndo' gizhliyo, gut bexa be men nsea spad, nsea win, nsea gealgizh, nsea be man ugi'i.

Se isaga'ay nsénkea libr nyu'ud

9 We'e le'a Borreg wa cha mbizha'a se isaga'ay wa, cha uní na' xbi be men xan dub altar, bexa na ngut ke na mbidi'izh bexa di'izh ten Dios.
10 Cha uge' ndab bexa:
—Dios Xa Nibe'e, le'a go dubkama nak Dios, no ndunka go ta ndab ga. ¿Polxá utsaksi ga be men ncho ndo' gizhliyo, no ukixke ga ta mbit bexa besa zha?
11 We'e le'a dub angel ten Dios cha msa'a lad nagud gak bexa, cha ndab angel ndo' bexa:
—Bne'e bega ste'ep ndalen gatta be ltsa'a bega, bexa na ndun ltsa'a ti'in mbin bega, bexa no gat lak ngut bega.

Se isaxo'op nsénkea libr nyu'ud

12 Cha uní na' mbizha'a Borreg wa se isaxo'op nsénkea libr wa, cha we'e ngok dub xo'o si'il. Le'a ndo' wizh cha mkaw cuent dub ble'a lad nagats. Le'a ndo' mbe'e cha mna' nane cuent ten.
13 Le'a be mbeal ndi'ib gibe'a cha ulate ndo' gizhliyo, lak nlate be ngus la'aw gor na nkwi'in dub mbi si'il ya wa.
14 Le'a gibe'a cha unitndo' cuent dub gor nyu'ud dub ble'a git. Le'a itea be ge'e no be isla gast mzhe'a be sa nde na.
15 Le'a iteanak be men cha mkachndo' len be ge'lo'o no lat be ge' las be ge'e ubi'i. Le'a ta wa bexa mas nibe'e ndo' gizhliyo, no bexa nsak, no bexa rik, no bexa nakti'in, no bexa juert nak, no iteanak bexa ncha'ndo'o ndo' stub men, no bexa na'anpa li nak.
16 Ndab bexa ndo' be ge'e ubi'i nsea ndo' be ge' wa:
—¡Ulate bega tso'o besa! Bkachko bega besa ndo' Xa Nibe'e nsob ndo' yaxil ba', no ndo' ta ndakloo Borreg Ben ndo' besa,
17 le'a nat ngol dub wizh uzhe'eb utsaksi Borreg wa be men. ¿Tonma gun gan uxik ndo' ta wa?

7

Bexa nkea se ten Dios xtuzh na

1 Tso'o wa uní na' dap be angel nde idap skin gizhliyo. Le'a bexa wa nsénsa'ab idap mbi ncho ndo' gizhliyo, natsa lá uxo'on mbi ndo' gizhliyo ni ndo' nitsdo'o no ni dub ndo' ya.
2 No uní na' stub angel ncha'kea lad sa nlen wizh, le'a xa wa nsén dub se ten Dios xa nban. Cha uge' uní'i xa ndo' idap angel wa, bexa na msa'a Dios juers ndo' na guzha'a bexa gizhliyo no nitsdo'o.
3 Ndab angel wa:
—Lá guzha'a bega gizhliyo ni nitsdo'o no ni be ya ba', gast gor na uke'a besa se xtuzh be men ndun ti'in ndo' Dios ten beuna.
4 Cha we'e mbín na' plo bexa nkea se wa xtuzh na: dub gayo'o ncho top ga'al ncho dap mil bexa nkea se lat itea be ras bexa Israel.

5 Le'a ta wa dub tibtop mil bexa ras ten Judá.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Rubén.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Gad.
6 Nsea stibtop milga bexa ras ten Aser.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Neftalí.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Manasés.
7 Nsea stibtop milga bexa ras ten Simeón.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Leví.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Isacar.
8 Nsea stibtop milga bexa ras ten Zabulón.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Kosé.
No stibtop milga bexa ras ten Benjamín.

Bexa kwa'ad luzh nak be lad nagud

9 Tso'o wa uní na' uzhebpa kwa'ad luzh be men, gast na'an ton gun gan ula'ab bexa. Le'a bexa wa bexa itea be nacion, nsea itea be ras, nsea itea be gezh, no itea be di'izh ndadi'izh bexa. Nde bexa lad ndo' yaxil ten Xa Nibe'e no ndo' Borreg Ben. Le'a bexa wa nak be lad nagud, nsea dubga xos yagin nsén bexa.
10 Cha uzhebpa uge' ndab bexa:

Le'a Dios ten beuna xa nsob ndo' yaxil ba'
nsea Borreg Ben ba',
le'a bexa wa le'a ngo'o beuna ndo' be
ke ten beuna.

11 Le'a itea be angel wa nde idub gangeak
wats yaxil wa, no wats bexa gox nsak
wa, no wats idap be ta nban wa. Cha
usaxib be angel wa ndo' xa nsob ndo'
yaxil wa, gast ndo' yo ngol xtuzh bexa.
Cha ngwankea bexa Dios,
12 ndab bexa:

¡Lika nak-a!
Idub tiemp gab beuna le'a Dios ten beuna
dub Dios si'il,
no ndon le'a xa juert nak,
no ndon le'a xa nibe'e,
no ndon le'a xa ndák.
Yankea beuna xa, no uzhe'eb usa'a beuna
xno ndo' xa idub tiemp.
¡Lika nak-a!

13 We'e le'a dub xa gox nsak wa un-
abdi'izh ndo' na', ndab xa:
—¿Nchando' lu bexa nak lad nagud ba'
zha? ¿Uni'í lu pa uto'o bexa ba' zha?
14 Le'a na' ndáp ndo' xa:
—Señor, go le'a uni'í.
Le'a xa wa cha ndab ndo' na':
—Le'a bexa ba' bexa mxik ndo' gealk-
wea' si'il; msat bexa be xab bexa, no
msambi'i bexa, no mgud xab bexa no ten
ten Borreg Ben ba'.

15 Ta we'e nde bexa ba' wats yaxil nsob
Dios,
te'al tezhea ndun bexa ti'in ndo' Dios
sa ncho Dios.
Le'a xa nsob ndo' yaxil ba' le'a nsob-
ula'ach bexa.
16 Yá lá gantana bexa, no lá gakta ladna
bexa.
No ni lá uchuta bea bexa, no ni stub
xtii lá ini'íta bexa.
17 Le'a Borreg nso' tlaw sa nso' yaxil ba'
le'a ula'ach bexa,
no go'o xa bexa sa ndiblen nits nsa'a
gealnaban.
Le'a Dios utsambi'i itea nitsndo' bexa ba'.

8

Se isaga'ad nsénkea libr nyu'ud

1 Le'a Borreg wa cha mbizha'a se is-
aga'ad nsénkea libr wa, cha mso' ti gibe'a
pa dub tol gor.
2 We'e cha uní na' isaga'ad angel nde
ndo' Dios wa, cha usen bexa wa dub ga'
trompet.
3 We'e ulen stub angel no'o dub tas oro,
cha uyatso' xa lad ndo' altar. Cha usen
xa sian be ta uxe'e, cha mtso'ol xa-yá len
tas ndo' altar ta oro nde sa nsob Dios,
ndontsa gast ndo' Dios ilaya' xla'a uxe'e
wa, no be ta unab bexa nak xmen Dios.
4 Le'a ta nsén angel wa uto'o zhen ten
be ta uxe'e wa, ulaya'-yá ndo' Dios nsea
be ta unab be xmen Dios wa.
5 Le'a angel wa cha ulo'o bku'u ncho
ndo' altar wa, cha ulo xa-yá len tas wa,
cha mtsa'ab xa ta wa ndo' gizhliyo. Cha
we'e uní'i usi'i, no mgen dub ruid si'il, no
nla' beal' usi'i, nsea ngok dub xo'o si'il.

Idap be trompet ned

6 Le'a isaga'ad be angel li nsén dub
ga'ga trompet wa listla ndebe ukwe'ezh-a.
7 Le'a angel ned wa cha mkwe'ezh
trompet wa, cha ula' gige' no gi' noch ten.
Ula'-yá ndo' gizhliyo, cha mtso'ol-a gax
itol be ya ncho ndo' gizhliyo nsea itea be
gix uge'a.
8 Le'a angel itop wa cha mkwe'ezh
trompet ten na, we'e le'a dub ta cuent
ge'e si'il nsayol' ulayat ndo' nitsdo'o. Cha
myak ten gax itol nitsdo'o wa.
9 Cha ngut gax itol be man ncho len
nitsdo'o. Nsea gax itol be barco ndesea
ndo' nitsdo'o wa ngwazha'a.
10 Le'a angel yon wa cha mkwe'ezh
trompet ten na, cha ulayat dub mbeal si'il
nsob gibe'a, nsayol'-a cuent gor nso'beal'
dub ble'a ged. Ulayat-a ndo' nits, pa gax
itol be yowbe'e no be sa ndiblen nits.
11 Le'a mbeal wa nsalea' Ta Ula'. Le'a
gax itol be nits wa cha myak ula'. We'e
uzhebpa kwa'ad be men ngut ta na lita
myak ula' nits wa.
12 Le'a angel idap wa cha mkwe'ezh
trompet ten na, cha ngwazha'a gax itol
wizh no mbe'e no be mbeal ndi'ib gibe'a.
Cha mkaw ta ni'i dap gor ten be wizh,
no liga be te'al dap gor na'anpa isu xe'a
mbe'e ni mbeal.
13 Cha mwi'i na' no uní na' dub angel
ncha'nsa'ab ga'ap, uge' ndab xa:

—¡Ay, ay, ay! ¡Pro'ob bexa na ncho ndo' gizhliyo gor na ukwe'ezh schon angel be trompet ten na!

9

Trompet isaga'ay

1 Le'a angel isaga'ay wa cha mkwe'ezh trompet ten na, cha uní na' dub mbeal uto'o gibe'a ulayat ndo' gizhliyo. Le'a mbeal wa le'a usen liab ten ge'ed do'o.
2 Cha mxa'al mbeal wa ge'ed wa. Le'a sa wa uto'o zhen cuent zhen ten dub gor si'il. Le'a zhen wa mtsaw ndo' xe'a wizh, cha mkaw ndo' gizhliyo.
3 Le'a lat zhen wa cha uto'o mbit, cha mte'achso bema ndo' gizhliyo. Le'a ma wa ndap juers god ma lak ndod dub nix.
4 Le'a angel wa cha ndab ndo' bema wa, lá gaw ma be gix uge'a ncho ndo' gizhliyo nsea ni dub ya uge'a nsea ni dub ya ubi'i. Nabtsa be men na'anpa no'o se ten Dios xtuzh na god ma.
5 Le'a angel wa ndab na'anpa gut bema bexa wa, ndi utsaksitsa ma bexa dub ga'ay mbe'e. Le'a gealkwea' ten ma wa lak gealkwea' ndod be nix.
6 Le'a gal be wizh wa le'a be men ukwa'an ná xte'e gat bexa, ná le'a bexa lá yoo gan gat. Nlad xa gat xa, ná le'a gealgut ndi uxo'on ndo' bexa.
7 Le'a be mbit wa cuent nak way list ndebe ya' ndo' guerr. Le'a gek ma nsob dub ta cuent nak coron ta oro. Le'a ndo' ma nak cuent ndo' be men.
8 Le'a gichgek ma nak cuent gichgek xagots. Le'a ndeay ma nak cuent ndeay mbi'izh.
9 Le'a las ma ntsaw be xo cuent xo gi'ib. Le'a be xkwag ma nbezh lak nbezh sianpa carret ten way karrel ncha'be ndo' guerr.
10 Le'a ndo' xne ma nsob dub xgu'uch ma, ta cuent nak xgu'uch nix. Le'a ta wa ndap juers utsaksi ma be men dub ga'ay mbe'e.
11 Le'a xa nibe'e ten be mbit wa, le'a ta wa dub mbi bxin nibe'e ge'ed do'o wa. Le'a di'izh hebreo le'a mbi bxin wa nsalea' Abadón, le'a di'izh griego le'a ta wa Apolión.
12 Li utid gealkwea' ned wa, parea ndun jwalt ilen stop gealkwea'.

Trompet isaxo'op

13 Le'a angel isaxo'op wa cha mkwe'ezh trompet ten na, cha mbín na' cuent ti dub men uto'o lat idap be xkach altar ta oro wa, ta nde lad ndo' sa nsob Dios.
14 Cha ndab ti men wa ndo' angel isaxo'op wa, xa nsén trompet:
—Bxa'ak idap be angel ndenchii sa nax yowbe'e si'il nsalea' Eufrates.
15 Cha we'e mya'ak idap be angel wa, bexa ndenkea' gut gax itol be men nde ndo' gizhliyo. Le'a Dios le'a ndab ná xá gor-a no xá wizh na-yá no xá mbe'e na-yá no xá li'in na li gun bexa.
16 Cha mbín na' ndab xa plo kwa'ad be soldad ndi'ib tso'o way. Le'a ta wa top gayo'o millón bexa.
17 Cha uní na' ta mluu Dios ndo' na', le'a be way nsea bexa ndi'ib tso'o ma. Le'a ta ntsaw lado'o bexa wa nane na' cuent gi', no azul na'-yá cuent na' zafiro, no guch na'-yá cuent na' azufre. Le'a gek be way wa cuent nak gek mbi'izh nak, le'a to'o ma nto'o gi' no zhen no azufre.
18 Cha ngut gax itol be men nde ndo' gizhliyo, ta na li nto'o gi' nsea zhen nsea azufre to'o way wa.
19 Le'a ta juert nak be way wa, le'a ta wa xne ma nsea to'o ma. Le'a xne ma cuent nak mbe'al nak, ndap-a gek-a ta we'e ndawke'a ma men.
20 Le'a iteata be men lá ngat ndo' be gealkwea' wa, ni lika ná lá ka'ab bexa ula'a bexa be ta ugap ndun bexa, ta ndankea bexa be mbi bxin no be dios gizhliyo, be ta oro, nsea plata, nsea bronce, nsea ge', nsea ya, be ta'a ni lá na', no ni lá ndo'ón, no ni lá nsea.
21 No ni lá nla'a bexa ta ndut bexa men, no ta bruj ndun bexa, no ta na ngal bexa dub men na'anpa xa ten bexa, no ta ndun bexa gealwa'an.

10

Dub angel nsea dub libr tuzh

1 Cha uní na' stub angel juert uto'o gibe'a, nsea xa lat dub xkaw, no dub mbe'alzhin nkea gek xa. Le'a ndo' xa wa uzhe'eb nla'beal' cuent ndo' wizh. Le'a idub xo'o xa uzhebpa nso' beal' nsayol'.

2 Le'a ya'a xa nsob dub libr tuzh
nsa'nya'al ndo' na. Le'a xo'o xa ná lad
ga'al cha ulatso' ndo' nitsdo'o, le'a ná
raves ulatso' ndo' yo.
3 Cha uge' utezhat xa cuent gor ngi'i dub
mbi'izh, cha uge' uní'i usi'i dub ga'ad biaj.
4 Le'a gor mtaní'i usi'i wa, le'a na'
ndi'izh uke'a ta ndab usi'i wa, parea le'a
na' mbín dub di'izh uto'o gibe'a, ndab-a
ndo' na':

—Na'anpa uke'a lu be ta ndab isaga'ad
usi'i wa, ndi nabtsa lu uni'í xta'an-a.

5 Le'a angel na li uní na' ulatso' ndo'
nitsdo'o no ndo' yo wa, cha uxits xa dub
ya'a xa ga'ap.
6 Cha ndab xa:

—Lak ta ugeakapa ncho Dios nban idub
tiemp, xa mtexan gibe'a no gizhliyo no
nitsdo'o no iteata be ta ncho, no liga
ta ugeakapa nak le'a tiemp gun Dios ta
mbinbe'e xa wa yá ngol.
7 Le'a gor na ukwe'ezh angel isaga'ad
wa trompet wa, le'a Dios gun itea be ta
uga'ach mbinbe'e xa gun xa, lak mbidi'izh
bexa polta sakndo' Dios, bexa mbin ti'in
ndo' xa.
8 Le'a ti men na li mbín na' uto'o gibe'a
wa uní'igal ndo' na', ndab xa:

—Wa', cha usen libr nsa'nya'al ndo' na
ba', ta lba'a nsén angel ba' wa, xa nso'
ndo' nitsdo'o nsea ndo' yo.

9 Cha ngwaa na' ndo' angel, cha ndáp
na' usa'a xa libr wa ndo' na'. Le'a xa cha
ndab ndo' na':

—Usen-a, cha udaw-a. Le'a gor na
ncho-yá to'o lu le'a-yá uti'i cuent mzhin,
ná le'a gor na kab lu-yá le'a-yá yak ula'
len lu.
10 Cha we'e usen na' libr tuzh nsob
ya'a angel wa, cha udaw na'-yá. Le'a-yá
uti'ika gor na ncho-yá to'o na' lak uti'i
mzhin, ná le'a gor na udab na'-yá, le'a-yá
cha myak ula' len na'.
11 Le'a angel wa cha ndab ndo' na':

—Le'a lu nsabndo' gudi'izh sakndo'
Dios stub biaj xte'e gunno Dios be gezh,
nsea be nacion, nsea bexa ndadi'izh
isando' di'izh, nsea bexa nibe'e ndo' gizh-
liyo.

11

Itop bexa ndadi'izh di'izh ten Dios

1 We'e cha usen na' dub lod cuent bar
nke'a medid, cha mbín na' dub ta cuent ti
men ndab:

—Wa', cha bke'a medid ni'i ten Dios
nsea ndo' altar, no bla'ab bexa ndankea
Dios sa wa.
2 Parea na'anpa uke'a medid lu no tale
ten ni'i wa, le'a sa wa myak cuent ndo'
bexa lá nchando' Dios. Le'a bexa wa le'a
inibe'e gezh ten Dios dub top ga'al ncho
top mbe'e.
3 Le'a na' utu'ub top men gudi'izh
sakndo' Dios dub mil ncho top gayo'o
ncho chon ga'al wizh. Le'a bexa wa gak
lad nagats, ta na nluu le'a bexa uban ncho
ladna.
4 Le'a itop bexa ndadi'izh wa nak cuent
top ya olivo nsea top candeler, ta nde ndo'
Dios xa nibe'e ndo' gizhliyo.
5 Tal ton dub men nlad ugap gunno
bexa wa, le'a bexa wa ito'o beal' to'o na,
ta utso'ol be men gakloo ndo' bexa wa. Li
gat itea be men nlad ugap gunno bexa.
6 Le'a itop bexa wa gap juers utsaw
bexa gibe'a, ndontsa lá ila' gi idub zha na
gudi'izh bexa sakndo' Dios. No gap bexa
juers yunno bexa nits wa ten, no sian be
gealkwea' gast plo nlad bexa utsaksi bexa
be men nde ndo' gizhliyo.
7 Le'a zha mtayadi'izh bexa wa, le'a dub
man uzhe'eb ito'o len ge'ed do'o. Cha
kuyono ma itop xa wa, cha gun ma gan
gat bexa.
8 Le'a bexa ngut wa kwesa'al ndo' xge'e
ten gezh wa, sa ngut Cristo ndo' cruz.
Le'a bexa gezh wa ugap nak cuent bexa
Sodoma nsea bexa Egipto.
9 Le'a bexa itea be gezh, no bexa itea
be ras be men, no bexa ndadi'izh itea
be di'izh, nsea bexa itea be nacion ini'í
ndesa'al bexa wa chon wizh itol. No ni lá
ula'a bexa iga'ach bexa ngut wa.
10 Le'a be men gizhliyo uzhebpa iten
ladna geal ngut bexa wa, gast usa'a bexa
be regal ika'a be ltsa'a bexa, le'a itop bexa
wa mbin uzhebpa gealkwea' utid be men.
11 Le'a zha na ngwa'a chon wizh itol wa,
le'a Dios cha msa'a gealnaban ten bexa,

mban bexa ndo' gealgut. Cha uzhebpa mzheb be men uni'í bexa wa.
12 Cha mbi'ín itop bexa wa dub di'izh uge' uto'o gibe'a, ndab-a:
—Ukea bega sa ndee.
We'e cha mkea bexa gibe'a ndo' dub xkaw, ndewi'i bexa ndaklono bexa wa.
13 Cha bi le'a gor wa ngok dub xo'o si'il. Le'a dub ble'a tuzh gezh wa myubyo'o, cha ngut dub ga'ad mil men. Le'a bexa na'anpa ngat wa uzhebpa mzheb, ndab bexa le'a Dios nsob gibe'a uzhe'eb dub Dios juert nak.
14 Li utidla top gealkwea' wa, parea le'a ta yon wa sken ilen.

Trompet isaga'ad

15 Le'a angel isaga'ad wa cha mkwe'ezh trompet ten na. Cha mgen cuent ti be men gibe'a uge' ndab xa:

Le'a sa nibe'e be men ndo' gizhliyo
myak sa nibe'e Dios ten beuna nsea Cristo.
Le'a xa wa le'a inibe'e idub tiemp.

16 Le'a isaga'al bdap bexa gox xa nsak nde ndo' be yaxil lad ndo' Dios, cha msaxib bexa gast ndo' yo ngol xtuzh bexa, ngwankea bexa Dios,
17 cha ndab bexa:

Nsa'a besa xno ndo' go Dios Xa Nibe'e,
xa ndon le'a juert ndo' itea be ta'a.
Le'a go le'a nak Dios nat no polta
no idub tiemp ilen ndee.
Le'a go nsobno juers si'il ten ga,
nat le'a go le'a nibe'e.
18 Le'a be men gizhliyo ngoklobe ndo' go,
ná le'a nat ngol wizh utsaksi ga bexa.
No gab go ndo' bexa ngutla
ná xte'e nak be ta'a mbin bexa.
No usa'a ga ta wen ika'a bexa ndadi'izh sakndo' ga,
bexa ndun ti'in ten ga, no bexa umbi'i ten ga,
no itea bexa nxobgek ndo' ga,
lak bexa nsak no bexa na'anpa xa nsak.
No unitndo' ga bexa ndut be men ndo' gizhliyo.

19 Cha mya'al ni'i ten Dios gibe'a. Le'a len ni'i wa mluu caj ten Dios. Cha ula' beal' usi'i, no uzhe'eb nso' ruid, no uní'i usi'i. No ngok dub xo'o si'il, no uzhe'eb ula' gige' ubi'i.

12

Dub xagots no dub dragón

1 Cha mluu dub ta uzhe'eb gibe'a. Le'a ta wa dub xagots cuent wizh na' xab xa, nsea xo'o xa ndi'ib tso'o mbe'e, nsea nsob dub coron gek xa. Le'a gek coron wa ndi'ib dub tibtop ta cuent mbeal ndi'ib gibe'a.
2 Le'a xagots wa dub xa nchoxinna, ta we'e nbezhat xa nsea gealkwea' gal xin xa.
3 Cha no mluu stub ta'a gibe'a. Le'a ta wa dub dragón nane, dub ma cuent nak wach si'il. Ndap ma ga'ad gek ma, no dub ti'i xkach ma, nsea dub coron nsob kadga dub gek ma.
4 Le'a xne dragón wa udobxazh gax itol be mbeal ndi'ib gibe'a, cha ulate-yá ndo' gizhliyo. Cha ngwa'iso' ma lad ndo' xagots li gal xin na wa, ndontsa gaw ma xin xagots wa gor gal me'ed.
5 Le'a xagots wa cha ngop xin na dub me'ed bgi'i, dub xa uzhebpa juert gak inibe'e ndo' itea be nacion. Parea le'a dub angel cha myo'o me'ed wa gast ndo' yaxil sa nsob Dios.
6 Le'a xagots wa cha mxo'on ge'e sa bid, dub sa yá list nak msaxkwa'a Dios, ndontsa sa we'e ula'ach Dios xa dub mil ncho top gayo'o ncho chon ga'al wizh.
7 Tso'o wa uyo'o dub uyo si'il gibe'a. Le'a Miguel dub angel nibe'e nsea be ltsa'a xa uteyono dragón wa nsea be ltsa'a dragón.
8 We'e le'a dragón no be ltsa'a na wa lá ngun gan. Cha yá na'anta sa yoo dragón no be ltsa'a na gibe'a.
9 We'e le'a Miguel wa cha mtsa'ab dragón tso'o juer. Le'a ma wa mbe'al polta nsalea' maxu'u nsea Satanás, ma na li nkedino be men ncho idub nax ndo' gizhliyo. Cha ulayat dragón no be ltsa'a na ndo' gizhliyo.
10 Cha we'e mbín na' dub di'izh uto'o gibe'a uge' ndab:

Nat ngol wizh le'a Dios ten beuna myun libr be xmen na,
no mluu xa juers ten xa, no nibe'e xa,
no mso' xa Cristo inibe'e xa ndo' gizhliyo.
Nat le'a xa wa ulantu'ub maxu'u
na li nsake be ltsa'a beuna ndo' Dios te'al tezhea.
11 Le'a bexa wa mbin gan ndo' maxu'u,
ta na li mtsi'i Borreg ten ten na.
No ta na li mbidi'izh bexa di'izh ten Dios,
na'anpa izheb bexa gast mbit be men bexa.
12 ¡Nat bten ladna lu gibe'a
no bego ncho sa ba'!
Parea pro'ob bego na ncho ndo' gizhliyo nsea ndo' nitsdo'o,
le'a maxu'u uzhebpa ndakloo ulayat ndo' gizhliyo.
Le'a maxu'u uni'í le'a na'antapa kwen nkesea.

13 Le'a gor na uni'í dragón wa le'a ma ulayat ndo' gizhliyo, cha usankea ma tso'o xagots na li ngop me'ed bgi'i wa.
14 Cha msa'a Dios top xkwag xagots wa cuent xkwag mtsi si'il, ndontsa isa'ab xa sit uxo'on xa ndo' dragón wa sa bid. Ncha'a xa sa ten xa, sa na ula'ach Dios xa chon li'in itol.
15 Le'a to'o dragón wa cha uto'o nits mtsa'ab ma tso'o xagots wa cuent dub yowbe'e, ndi'izh go'o-yá xagots wa.
16 Parea le'a gizhliyo ngokno xagots wa, ubi'il ndo' yo, cha ngu-yá nits na uto'o to'o dragón wa.
17 We'e le'a dragón uzhebpa mxee ladna ndo' xa wa. Cha ngwateyono ma itea be xin xagots wa, bexa na nxobgek ndo' ta nibe'e Dios, no ndadi'izh bexa gealngea ten Jesucristo.

13

Dub man uzhe'eb uto'o len nitsdo'o

1 Le'a na' nso' ndo' yux to'o nitsdo'o, cha uní na' uto'o dub man uzhe'eb ndo' nitsdo'o, ndap ma ga'ad gek ma nsea ti'i xkach ma. Le'a kadga dub xkach ma wa nsob dub coron. Le'a kadga gek ma wa nkea dub lea' Dios, dub ta nisi ma Dios.
2 Le'a na' uní le'a las ma na' cuent na' las mbi'izh leopardo. Le'a be xo'o ma cuent nak xo'o os. Le'a to'o ma cuent nak to'o mbi'izh león. Le'a dragón msa'a sa nibe'e na no juers ten na ndo' man uzhe'eb wa.
3 Cha uní na' le'a dub gek ma wa mwi'i cuent ta ngutla, parea le'a sa mwi'i wa myaklana. Ta we'e le'a itea be men ncho ndo' gizhliyo ngwanseana, no usankea bexa tso'o ma.
4 No ngwankea bexa dragón ma na li msa'a juers ten na ndo' man uzhe'eb wa. No ngwankea bexa man uzhe'eb wa, ndab bexa:
—¿Tonma dub xa juert lakta ma ba'? ¿No ton dub xa gun gan kuyono ma ba'?
5 Le'a Dios mla'a izhinna ma be ta ndák ma, no kwea' iní'i ma ndo' Dios. No mla'a Dios inibe'e ma lak nlad ma dub top ga'al ncho top mbe'e.
6 Cha unisi ma Dios no lea' Dios no sa nsob Dios nsea bexa ncho wats Dios gibe'a.
7 No mla'a Dios kuyono ma be xmen Dios, no gun ma gan ndo' bexa. No msa'a xa inibe'e ma ndo' itea ras be men, no bexa ncho itea be gezh, no bexa ndadi'izh isando' di'izh, no bexa itea be nacion.
8 Le'a itea bexa ncho ndo' gizhliyo ngwankea ma, bexa na'anpa nkea lea' na ndo' libr ten Borreg Ben, xa na li ngut sakndo' be men. Gast zha utexanta gizhliyo, le'a ndo' libr wa nkeala lea' bexa gap gealnaban nunk lá idub.

9 Tal le'a bega ndap ncha' na,
bsakyo'ón bega ta ndáp na' ndee.
10 Tal ncho bego nsabndo' ya' litgi'ib,
le'a bega ya'ka litgi'ib.
No tal le'a ncho bega nsabndo' gat ndo' spad,
le'a bega gatka ndo' spad.

Le'a ta wa gab le'a be xmen Dios nsabndo' uxik ndo' be gealkwea', no ige' ladna bexa Dios.

Stub man uzhe'eb wa uto'o ndo' gizhliyo

11 Tso'o wa uní na' stub man uzhe'eb uto'o len yo. Le'a ma wa ndap top xkach na lak nak xkach borreg, parea ndadi'izh ma lak ndadi'izh dub dragón.

12 Le'a ma wa ndap juers msa'a ma ned
wa, ndontsa no ma inibe'e wats ma wa.
Le'a ma nibe'e ndo' itea be men ncho ndo'
gizhliyo yankea bexa ma ned wa, ma na
li mwi'i cha myakna wa.
13 No mbin ma be ta uzhe'eb ndanseana
be men, gast uto'o gi' gibe'a gast ndo' yo
ndo' ga'al be men.
14 No mkwi'inno ma be men ta na mbin
ma be ta uzhe'eb wa juers ten man ned
wa. Cha unibe'e ma ndo' be men nde ndo'
gizhliyo, gunde'e xa dub ta'a lak nak ma
ned wa, ma li mwi'i ngwa spad gek na wa,
cha mban ma.
15 Cha msa'a man itop wa gealnaban
ndo' ta cuent nak ma ned wa, ndontsa
iní'i-yá no inibe'e-yá gat itea bexa na lá
yankea-yá.
16 Le'a man itop wa cha unibe'e ndo'
iteanak be men ikea se ya'a lad ga'al
xa natal xtuzh xa, bexa nsak nsea bexa
na'anpa nsak, bexa rik nsea bexa uban
nak, bexa libr no bexa ncha'ndo'o ndo'
ya'a stubga men.
17 Ni dub be men lá yoo gan isi'i ta'a no
ni udo'o xa ta'a, tal le'a xa na'anpa no'o
se wa, natal xa na'anpa no'o lea' man ned
wa, natal xa na'anpa no'o numr ten lea'
ma wa.
18 Ta ndee nlad dub xa list nak
yakbe'ena, ula'ab xa numr ten man wa,
le'a ta wa numr ten dub mgi'i. Le'a numr
wa xo'op gayo'o ncho chon ga'al ncho
xo'op.

14

Dub cant kub mbilto'o bexa

1 Le'a tso'o wa uní na' le'a Borreg Ben
wa nso' gek ge'e Sion, nsea dub gayo'o
ncho top ga'al ncho dap mil bexa, bexa
nkea lea' xa nak Borreg xtuzh na nsea lea'
Xus xa wa.
2 Cha mbín na' nbezh dub ta ulen gibe'a,
cuent dub sa nsala' kwa'al nits, nsea
cuent ní'i usi'i, nsea cuent ti sianpa arpa
ndo'ol bexa.
3 Nsea ndalto'o bexa dub cant kub lad
ndo' yaxil, sa ndi'ib idap be ta nban wa
nsea bexa gox xa nsak wa. Na'an ton
gun gan utsid golto'o cant wa, nabtsa dub
gayo'o ncho top ga'al ncho dap mil bexa,
bexa na ulo'o Dios lat be men ncho ndo'
gizhliyo.
4 Le'a xa wa bexa na na'anpa ugal ni
dub xagots, le'a bexa xa umbi'i nak ndo'
Dios. No nsankea bexa tso'o Borreg Ben
guni'i pa ncha'a xa. Le'a bexa wa bexa
mti Dios lat be men, nak bexa cuent dub
ta ned gak xnab ndo' Dios nsea ndo'
Borreg.
5 Le'a bexa wa ni dub gealkwi'in lá
ngun, no umbi'i nak bexa kwe bexa ndo'
sa nsob Dios.

Ta mbidi'izh chon angel

6 Cha uní na' stub angel ncha'nsa'ab
gibe'a, no'o di'izh wen ten Dios ta nunk lá
idub, ta gudi'izh angel ndo' be men ncho
ndo' gizhliyo itea be nacion, nsea be ras,
nsea be di'izh, nsea itea be gezh.
7 No uzhebpa uge' ndab angel wa:
—Bzheb bega ndo' Dios, no gud bega
le'a xa ndon le'a xa nsak. Le'a nat yá
ngol gor na utsaksi xa be men. Wankea
bega xa na mbinde'e gibe'a no gizhliyo no
nitsdo'o no be sa ndiblen nits.
8 Le'a stub angel cha utankea ndab:
—Yá ulayat, yá ulayat gezh si'il Babilo-
nia. Le'a bexa gezh wa mki'il be men itea
be nacion ndun bexa ta bzhi'ik, ngwankea
bexa be dios gizhliyo.
9 Le'a angel yon wa utankea no uge'
ndab xa:
—Tal ton yankea man uzhe'eb wa, nsea
ta cuent nak man wa, no isob se ten ma
xtuzh bexa natal ya'a bexa,
10 le'a bexa wa no ini'í be gealkwea'
si'il utsa'ab Dios tso'o bexa wa, le'a Dios
uzhe'eb ndaklono bexa. Ini'í bexa geal-
kwea' ndo' gi' nsea ndo' azufre nsayol' ndo'
ga'al be angel ten Dios nsea ndo' Borreg
Ben wa.
11 Le'a zhen sa utsaksi Dios bexa wa
lá kweaskea idub tiemp. Te'al tezhea
lá une'e bexa, bexa na ngwankea man
uzhe'eb wa no ta cuent nak man wa, bexa
nkea se ten lea' ma.
12 Le'a bexa umbi'i ten Dios nsabndo'
uxik ndo' itea be ta'a, no uxobgek bexa
ndo' be ta nibe'e Dios, nsea ige' ladna
bexa Jesús.
13 Cha mbín na' dub di'izh uto'o gibe'a,
ndab ndo' na':
—Bke'a ta ndee: le'a nat idub ndo' ndee
uzhebpa wen yoo ladna bexa nakla xmen
Jesús zha ngut bexa. Le'a Espíritu ten

Dios ndab: “Ugeaka le'a bexa ba' une'e ndo' be ti'in mbin bexa, le'a Dios kix be ta wen mbin bexa.”

Mtele'e be angel ta'a ndo' gizhliyo

14 Cha mwi'i na' no uní na' dub xkaw nagud. Le'a ndo' xkaw wa nsob dub xa cuent dub men nsob dub coron ta oro gek xa, nsea dub os wach nsob ya'a xa.
15 Le'a len ni'i ten Dios cha uto'o stub angel uge' ndab ndo' xa nsob ndo' xkaw wa:
—¡Binti'in os ten lu, uxen be ta'a ndo' yo! Le'a nat yá ngol gor ibele'e be ta'a ndo' gizhliyo, le'a-yá yá nguga'al-la.
16 We'e le'a xa nsob ndo' xkaw wa mbinti'in os ten na ndo' gizhliyo, mtele'e xa be ta'a.
17 We'e uto'o stub angel len ni'i ten Dios nde gibe'a. Le'a xa no nsob dub os wach ya'a na.
18 Le'a sa nde altar wa uto'o stub angel nibe'e ndo' gi'. Cha uge' ndab xa ndo' angel nsén os wa:
—¡Binti'in os ten lu! ¡Uxen be bex uv nde ndo' gizhliyo ba', le'a-yá yá ngugeala!
19 Le'a angel wa cha mbinti'in os ten na ndo' gizhliyo, uxen xa be bex uv, cha ulo xa uv wa sa gachke'e-yá. Le'a ta wa gab ta uzhe'eb utsaksi Dios be men ugap.
20 Cha ngochke'e be uv wa dub lad to'o gezh wa. Le'a len sa ngochke'e uv wa ulen ten. Le'a ten wa ngwapyo'o dub lak sa ndakea fren ten dub way. Cha li mxo'on ten wa pa dub chon gayo'o mil metr ko'ol sa.

15

Be angel nsea stub sga'ad be gealkwea'

1 Cha uní na' dub ta uzhe'eb gibe'a, dub ta ngwanseana na'. Le'a ta wa dub ga'ad angel no'o stub sga'ad gealkwea', be ta lult ilen. Cha li yando' ta ntsaksi Dios be men.
2 No uní na' dub ta cuent nitsdo'o wa'án, cuent na' vidr noch gi'. Le'a ndo' nitsdo'o wa ndebe bexa mbin gan ndo' man uzhe'eb wa, no ndo' ta cuent nak man wa, no ndo' se ten ma, no ndo' numr ten lea' ma wa. Le'a bexa wa nsén be arpa ten Dios.
3 Ndalto'o bexa dub cant, ta mbilto'o Moisés xa mbin ti'in ndo' Dios, no ndalto'o bexa cant ten Borreg Ben wa, ndab bexa:

Go Dios Xa Nibe'e, xa ndon le'a juert ndo' itea be ta'a.
Uzhe'eb ndanseana besa ndo' be ta uzhebpa si'il ndun go.
Itea be ta'a ndun go utsinka nak no gealngea nak-a,
le'a go nibe'e itea be men umbi'i ten ga.
4 ¿Ton lá izheb ndo' go Dios?
¿No ton lá gab le'a go dub Dios uzhe'eb juert?
Le'a go nabkama nak Dios umbi'i.
Le'a be men itea be nacion ilen ndo' go, yankea bexa go,
le'a bexa uni'í le'a itea be ta'a ndanno ga bexa
uzhe'eb ta nsak no ta nsabndo'.

5 Le'a tso'o wa cha mwi'i na', cha uní na' mya'al ni'i ten Dios nde gibe'a, sa ncho caj ten Dios.
6 Le'a len sa wa cha uto'o isaga'ad be angel no'o isaga'ad gealkwea', bexa nak be lad lino ta umbi'i ndon nla'beal'. Nsea ncho dub sinch oro ta lado'o bexa.
7 Le'a dub be ta nban wa msa'a dubga vas oro ndo' isaga'ad be angel wa, ncho be ta'a ndakloo Dios len na, Dios xa nban idub tiemp.
8 Le'a len ni'i ten Dios wa mzhea ncho zhen, ta nluu le'a Dios xa juert no si'il nak Dios. No na'an ton gun gan yate len ni'i ten Dios gast yooka isaga'ad be gealkwea', ta ncho len be vas nsén be angel wa.

16

Isaga'ad be vas ncho be ta'a utsaksi Dios be men

1 Cha mbín na' cuent dub ti men uto'o len ni'i ten Dios, uge' ndab-a ndo' isaga'ad be angel wa:
—Wa' bega, cha blatsob bega ta ncho len isaga'ad vas ba' ndo' gizhliyo, le'a ta wa ta utsaksi Dios be men.
2 Le'a angel ned wa uto'o, ngwa' ulatsob ta ncho len vas ten na ndo' gizhliyo. Cha ulen ge'ezh ugi'i las bexa nsob se ten man uzhe'eb wa, bexa na ndankea ta cuent nak man wa.

3 Le'a angel itop wa ngwa' ulatsob ta
ncho len vas ten na ndo' nitsdo'o. Cha
myak-a cuent ten ten dub xa ngut. Cha
ngut iteanak be man ndencho len nitsdo'o
wa.
4 Le'a angel yon wa ngwa' ulatsob ta
ncho len vas ten na ndo' be nits yowbe'e
no be sa ndiblen nits. Le'a be nits wa cha
myak ten.
5 No mbín na' uní'i angel nibe'e nits wa,
ndab xa:

Go Dios, xa nak Dios nat no idub tiemp
utid wa,
le'a go uzhebpa umbi'i nak,
no utsin ndun ga ntsaksi ga be men
lak nsabndo'-yá.
6 Le'a bexa wa mtsi'i ten ten be men
umbi'i ten go
no bexa mbidi'izh sakndo' go,
ta we'e mtsaksi go bexa ngu bexa ten
lak nsabndo'-yá.

7 No mbín na' stub ti men uto'o sa nde
altar wa, ndab xa:

Go Dios Xa Nibe'e, xa ndon le'a juert ndo'
itea be ta'a.
Le'a ta mtsaksi go be men ba' utsinka
nak, no nsabndo'ka li mbin ga.

8 Le'a angel idap wa ngwa' ulatsob ta
ncho len vas ten na ndo' wizh, ndontsa
uchu gi' ten wizh wa be men.
9 Cha ulen dub xtii si'il mchu be men.
We'e le'a bexa wa unisi Dios, xa le'a
nibe'e ndo' be gealkwea' wa. Ná le'a bexa
wa na'anpa ula'a ta ugap nak bexa, no lá
ngankea bexa Dios.
10 Le'a angel isaga'ay wa ngwa' ulatsob
ta ncho len vas ten na sa nsob man
uzhe'eb. Le'a sa nibe'e man wa cha
mkaw. Le'a be men gast ndawke'a be
luzh na tant kwea' ndencho bexa.
11 Le'a bexa wa cha unisi Dios xa nsob
gibe'a, ke ten be gealkwea' no be ge'ezh
wa. Ná na'anpa ula'a bexa ta ugap nak
bexa.
12 Le'a angel isaxo'op wa ngwa' ulatsob
ta ncho len vas ten na ndo' nits yowbe'e
si'il nsalea' Eufrates. Le'a nits wa cha
ubid ndontsa syo'o gan itakea bexa nibe'e
wa, bexa nto'o lad nlen wizh.
13 Cha uní na' le'a to'o dragón wa, nsea
to'o man uzhe'eb wa, nsea to'o profet
ukwi'in wa uto'o dub ga'ga mbi bxin
cuent nak mbid.
14 Le'a ta wa mbi bxin ten maxu'u, be na
ndun be ta ndanseana be men. Ncha'be
be na wa ndo' bexa nibe'e idub ndo'
gizhliyo, izhealbe bexa gal wizh uzhe'eb
ten Dios, ndontsa kuyono bexa Dios, xa
ndon le'a juert nak.
15 Cha ndab Jesús: “Bla'ach bego le'a
na' ilen dub gor ni lá ndanbe'e bega
cuent nla' dub wa'an. Uzhebpa wen
bexa ndena', no list ndenak bexa xab xa,
ndontsa na'anpa xinte'e bexa, no ni lá ido
ladna bexa gal zha wa.”
16 Cha mchealte be mbi bxin bexa nibe'e
wa dub sa nsalea' Armagedón di'izh he-
breo.
17 Le'a angel isaga'ad wa ngwa' ulatsob
ta ncho len vas ten na ndo' mbi. Le'a len
ni'i ten Dios sa nsob Dios gibe'a wa, cha
ulen cuent ti men uge' ndab:
—¡Le'a ta wa myando'la!
18 We'e cha ula' beal' usi'i no uzhe'eb
uso' ruid no uní'i usi'i. No ngok dub xo'o
si'il mas uzhe'eb mwi'in ndo' iteanak be
xo'o ngok idub zha ndencho be men ndo'
gizhliyo.
19 Le'a gezh si'il Babilonia myak chon
ble'a, no ulate be gezh ubi'i nde ndo'
gizhliyo. Le'a Dios lá yalad gezh Babilonia
wa, le'a xa ndi uzhe'eb mtsaksi-yá idub
lak ta ndakloo xa.
20 Le'a iteanak be isla ndesa'al ndo'
nitsdo'o cha unitndo', nsea itea be ge'e
ubi'i.
21 Cha ula' sian gige' ubi'i tso'o be men.
Le'a be gige' wa uzhebpa ta kwe'a, pa top
ga'al kil kadga dub-a. Le'a be men cha
unisi Dios ta li ula' gige' wa, geal utid bexa
dub gealkwea' uzhebpa ta si'il.

17

Dub xagots nsob tso'o man uzhe'eb

1 Le'a lat isaga'ad angel nsén be vas wa,
uto'o dub angel cha ndab xa ndo' na':
—Utsea, le'a na' ulu'u plo utsaksi Dios
ngots ndun juis mgi'i wa, ngots nsob ndo'
nits kwa'al ba'.
2 Le'a bexa nibe'e ndo' gizhliyo no be
men ncho ndo' gizhliyo mche'al xagots

wa, cuent usudna bexa no be ta bzhi'ik
ndun xa wa.
3 Le'a ndo' ta li mluu Espíritu ten Dios
ndo' na' wa, le'a angel wa cha mbi'i na'
dub sa bid. Cha uní na' le'a xagots wa
nsob tso'o dub man uzhe'eb, dub man
nane. Idub las ma nkeani'i be lea' Dios
ta unisi ma Dios. Le'a ma ndap dub ga'ad
gek ma nsea dub ti'i xkach ma.
4 Le'a xagots wa nak dub lad konch
ugats no lad nane. Le'a las xa uzhebpa
nso' be ta oro no be ge' chul no be perla.
Le'a ya'a xa nsob dub vas oro. Le'a len
vas wa ncho be ta uzhebpa ta ugap no ta
bzhi'ik ndun xa.
5 Le'a xtuzh xa wa nkea stub lea' xa,
dub ta uga'ach nak, ndab-a: "Babilonia
si'il, xa nak xna'a itea be xagots ndun juis
mgi'i, nsea itea be ta bzhi'ik ncho ndo'
gizhliyo."
6 We'e uní na' le'a xagots wa nsudna
nsea ten ten be xmen Dios. Le'a bexa
wa ndankea Jesús, ta we'e mbit be men
bexa. Le'a gor uní na' xagots wa, le'a na'
uzhebpa ngwanseana.
7 We'e le'a angel wa cha ndab ndo' na':
—¿Xta'an lba'a ndanseana lu? Le'a na'
gáp ndo' lu xte'e gab ta uga'ach ten xagots
wa, no man uzhe'eb nsob xa tso'o na, man
ndap dub ga'ad gek na nsea ti'i xkach na.
8 Le'a man uzhe'eb uni'í lu wa, dub man
uyo'o parea na'anpa ncho ma nat. Le'a
nat le'a ma ito'ogal len ge'ed do'o, cha gal
zha initndo' ma. Le'a itea bexa gizhliyo
bexa na'anpa nkea lea' na ndo' libr ten
gealnaban gast zha utexanta gizhliyo, le'a
bexa wa yanseana gor ini'í bexa man
uzhe'eb wa. Le'a ma wa uyo'o polta no
na'anpa ncho ma nat, parea le'a ma ilen
stub biaj.
9 'Le'a ta ndee yakbe'ena bexa list gek
na: le'a isaga'ad gek man wa, le'a ta wa
isaga'ad bet sa nsob xagots wa,
10 nsea dub ga'ad xa nibe'e. Le'a dub
ga'ay bexa wa yá na'antapa inibe'e. Dub
xa wa nibe'e nat, le'a stub xa biseata
inibe'e. Le'a gor na ilen xa isaga'ad wa
le'a xa na'anpa kwen inibe'e.
11 Le'a man uzhe'eb wa le'a uyo'o, no
na'anpa ncho ma nat, le'a ma wa dub xa
ito'o lat bexa isaga'ad wa, cha gak xa wa
xa isaxo'on inibe'e. Cha gal zha utsaksi
Dios xa.
12 'Le'a isati'i kach uni'í lu wa, le'a ta
wa dub ti'i xa nibe'e, parea nat biseata
inibe'e bexa. Le'a bexa junt inibe'e
dubtsa gor no man uzhe'eb wa.
13 Le'a bexa wa dubtsa ndanbe'e usa'a
bexa juers, ndontsa no man uzhe'eb wa
inibe'e.
14 Le'a bexa wa kuyono Borreg Ben wa,
parea le'a Borreg wa no be xmen Borreg
wa gun gan ndo' bexa wa. Le'a xa nak
Borreg Ben wa nak Xwan iteanak be ta'a
no Xa Nibe'e ndo' iteanak bexa nibe'e.
Le'a be xmen Borreg wa nak bexa utezh
Dios, no mti Dios bexa, no nxobgek bexa
ndo' Dios.
15 No ndab angel ndo' na':
—Le'a be nits uni'í lu sa nsob ngots
ndun juis mgi'i wa, le'a ta wa be men sian
be gezh no sian ras no sian nacion nsea
sian di'izh ndadi'izh bexa.
16 Le'a isati'i be kach ten man uzhe'eb
li uni'í lu wa, le'a ta wa le'a be men nxee
ladna ndo' ngots wa. Le'a bexa wa ulat be
ta ndap xa, no gast xab xa ulat bexa. No
gaw bexa be'al las xa, cha utso'ol bexa xa
ndo' gi'.
17 Le'a Dios ulogek bexa gun bexa lak
nlad Dios. Le'a ta wa dubtsa gudi'izh bexa
usa'a bexa juers inibe'e man uzhe'eb wa,
gast gak cumplir be ta ndab Dios.
18 Le'a ngots uni'í lu wa, le'a ta wa gezh
si'il nibe'e ndo' bexa nibe'e idub ndo'
gizhliyo.

18

Zha initndo' Babilonia

1 Tso'o na uyo'o be ta ndee wa, le'a na'
uní stub angel uzhe'eb juert uto'o gibe'a
gast ndo' gizhliyo nsu xe'a ten xa.
2 No uge'pa uní'i xa ndab xa:

¡Yá ulayat, yá ulayat gezh si'il Babilonia!
Le'a sa wa myak dub sa ncho be mbi bxin,
no iteanak be bi bzhi'ik,
nsea sa ncho be man du'ub man bxin,
be man nxee ladna be men ndo' na.
3 Le'a gezh wa cuent dub xagots ndun juis
mgi'i.
Le'a be men ncho idub ndo' gizhliyo
mbinno bexa gezh wa sian ta ugap,

ngok bexa cuent dub xa gu.
Le'a bexa nibe'e ndo' gizhliyo
no mbinno bexa ta bzhi'ik wa.
Le'a bexa nsi'i uti'ix be ta'a ndo' gizhliyo
ngok rik no be ta ugap ndal ladna
bexa gezh wa.

4 Cha we'e mbín na' ti Dios uto'o gibe'a
uge' ndab:

Bxo'on bego gezh Babilonia ba', bego na
nak xmen na',
ndontsa na'anpa no bega gun be ta
ugap ndun bexa wa,
no ni lá ini'í bega be gealkwea' itid
bexa.
5 Le'a bexa wa uzhebpa sian ke ndap ndo'
na',
gast gibe'a nlaya' be ta wa.
Ta we'e le'a na' Dios utsaksika na' bexa.
6 Binno bega bexa lak ugap mbinno bexa
stubga men.
Utix bega top lak mbinno bexa be
men.
Bgoch bega ta goo bexa wa top lak juert
nak
ndo' ta mgo bexa be men.
7 Lak uzhe'eb mzhinnona bexa no be ta
ugap mbin bexa,
no liga utsaksi bega bexa kwea' itid
bexa,
geal le'a bexa ndanbe'e len lado'o na:
"Le'a besa ndee nde cuent dub xa
nibe'e.
Na'anpa nak besa cuent dub xagots ngut
xabgi'i ten na,
no nunk besa lá ini'í gealkwea'."
8 Ta we'e le'a nat dubtsa wizh ilansea'
sian gealkwea' tso'o bexa wa.
Le'a ta wa gealgut, no go'on bexa,
no yoo win, no yol' bexa ndo' gi'.
Le'a na' ndee le'a Dios Xa Nibe'e uzhebpa
xa juert,
na' utsaksi bexa wa.

9 Le'a bexa nibe'e ndo' gizhliyo mbin ta
ugap ndun bexa gezh wa, no ngol ladna
bexa be ta sian ndap bexa wa. Parea
nat le'a bexa go'onno bexa gezh wa, no
uzhebpa uban yoo ladna bexa, gor ini'í
bexa zhen sa nsayol' gezh wa.

10 Nsea sittsa kwe bexa tant nzheb bexa
ndo' be gealkwea' ncha'tid gezh wa, ndab
bexa:

¡Ay, ay! ¡Pro'ob gezh si'il Babilonia,
dub gezh juertpa ngok lu!
Ná uxaxtsa mnitndo' Dios lu.

11 Le'a bexa nsi'i uti'ix ta'a ndo' gizhliyo
uzhebpa go'onno gezh wa, nsea uban yoo
ladna bexa, geal yá na'anta ton isi'i be ta
nado'o bexa.
12 Le'a ta wa be ta oro, nsea ta plata,
no be ge' chul, nsea be perla, nsea be lad
chul ta lino nsea seda, no be lad konch
ugats nsea be lad nane, nsea be ya uxe'e
nla'a, no be ta'a naknde'e marfil, no be
ta'a naknde'e ya chul, no bronce, no gi'ib,
no ge' mármol,
13 nsea canel, nsea isando' be ta uxe'e,
nsea ta uxe'e ta nyol', nsea mirra, nsea
olíbano, nsea vin, nsea aceit, nsea arin
lan, nsea trig, no man yo'o, nsea bor-
reg, nsea way, nsea carret, nsea bexa
ncha'ndo'o ndo' stubga men.
14 Le'a bexa nsi'i uti'ix be ta'a wa cha
gab:

Nat le'a bego yá na'antapa ndap
be ta nsa'ab ladna bego wa.
Le'a bego mla' iteanak be ta chul no be ta
uyap ndap bega,
cha yá na'antapa izheal bega-yá.

15 Le'a bexa nsi'i uti'ix be ta ndee wa,
bexa na myak rik juers ten gezh wa, le'a
bexa wa sit itate ta na nzheb bexa ndo'
be gealkwea' ncha'tid gezh wa. Le'a bexa
wa go'on, no uban yoo ladna bexa.
16 No gab bexa:

¡Ay, ay! ¡Pro'ob gezh si'il Babilonia,
Le'a bexa wa ngok lad lino ta chul,
ta color konch ugats no nane!
No uzhebpa uso' be ta oro, no be ge' chul,
no perla las bexa.
17 Xla'al unitndo' be ta sian ten bexa.

No iteanak bexa ntse'a be barco, no itea
bexa na nsea len barco, no bexa ndun ti'in
len barco, nsea iteata bexa ndun ti'in ndo'
nitsdo'o, le'a bexa wa sit utate.

18 Le'a gor uni'í bexa zhen sa nsayol' gezh wa, cha uge' ndab bexa:
—¡Na'an stub gezh nsak lak nsak gezh ba'!
19 No mtob bexa yo gek bexa tant uban myo'o ladna bexa. Cha utezhat bexa no mbi'in bexa, uge' ndab bexa:

¡Ay, ay! Pro'ob gezh si'il ba',
sa na myak rik itea besa ndap barco ndo' nitsdo'o,
le'a nat xla'al unitndo'-yá.
20 Parea bten ladna bego ndencho gibe'a,
bego nak men umbi'i ten Dios,
no bego nak be apostol,
no bego ndadi'izh sakndo' Dios.
Le'a Dios le'a mtsaksi bexa Babilonia ta na li mbinno bexa bega.

21 We'e le'a stub angel juert cha usen dub ge' si'il ta nyajw ta'a ndo' na, cha mtsa'ab xa-yá ndo' nitsdo'o, ndab xa:

Lba'a ya' Babilonia gezh si'il,
yá na'anta ton ini'í-yá.
22 No lá igenta be musk len gezh wa,
bexa ndo'ol arpa no bzhee no trompet.
No ni stub bexa ndun ti'in lá yoota,
ni ruid ten molin lá igenta.
23 No ni xe'a aceit lá isuta sa wa,
no ni lá igenta ruid ten dub gast sa nchilya'a men.
Le'a bexa nsi'i uti'ix be ta'a,
le'a bexa wa le'a ngok bexa nsak ndo' gizhliyo.
No uzhe'eb mkedino bexa gezh wa
itea be nacion nsea be ta bruj ndun bexa.
24 Le'a bexa wa le'a ndap ke ngut bexa mbidi'izh sakndo' Dios,
no bexa umbi'i nak ndo' Dios.
Le'a bexa gezh wa no ndap ke
ngut be men idub ndo' gizhliyo.

19

Bexa nten ladna ncho gibe'a

1 Tso'o wa mbín na' ti kwa'ad be men gibe'a, uge' ndab bexa:

¡Iteanak beuna yankea Dios!
Le'a Dios ten beuna le'a ulo'o beuna ndo' be ke ten beuna,
no ndankea beuna xa le'a xa uzhe'eb dub xa wen nak,
no uzhebpa juert nak xa.
2 Le'a iteanak be ta ndun xa wa gealngea nak no utsin nak-a,
lak mtsaksi xa ngots ndun juis mgi'i wa,
xa mtsabgix be men ndo' gizhliyo nsea be ta ugap mbin xa.
Ke we'e le'a Dios mkixke ta mbit xa wa be men,
bexa ndun ti'in ndo' Dios.

3 Cha stub biaj uge' ndab bexa wa:

¡Iteanak beuna yankea Dios!
Le'a zhen sa nsayol' xagots wa nunk lá kweaskea idub tiemp.

4 Le'a isaga'al bdap bexa gox xa nsak no idap be ta nban wa cha usaxib gast ndo' yo ngol xtuzh bexa. Cha ngwankea bexa Dios sa nsob xa ndo' yaxil, ndab bexa:
—¡Lika nak-a! ¡Iteanak beuna ndankea Dios!
5 Le'a gast ndo' sa nsob Dios wa ulen dub di'izh ndab:

Wankea bego Dios ten beuna,
itea bego na ndun ti'in ndo' xa,
bego na nzheb ndo' xa,
lak bego xa nsak no bega xa na'anpa nsak.

6 No mbín na' ti kwa'adpa men, cuent nsid dub sa nsala' kwa'al nits, no cuent sa uzhe'eb uní'i usi'i, ndab bexa:

¡Iteanak beuna yankea Dios,
le'a xa wa le'a nak xa nibe'e, xa ndon le'a juert nak!
7 ¡Iten ladna beuna no usa'a beuna xno ndo' Dios!
Le'a nat ngol zha na uchilya'a xa na nak Borreg Ben,
le'a xagots ika'a xa wa listla nso'.
8 Le'a xagots wa gak dub lad lino chul,
lad umbi'i ndon nla'beal'.

Le'a lad lino chul wa, le'a ta wa nluu be ta utsin mbin be men umbi'i nak lado'o na ndo' Dios.

Bexa gaw xche'e sa nchilya'a Borreg

9 Le'a angel wa cha ndab ndo' na':

—Bke'a ta ndee: "Uzhebpa wen yoo ladna bexa na utezh Dios, gaw xche'e bexa sa uchilya'a xa nak Borreg wa."

No ndab xa:

—Le'a ta ndee be di'izh gealngea ten Dios.

10 Cha usaxib na' xan ndats angel wa gast ndo' yo ngol xtuzh na' ndontsa ganke'a na' xa. Zha le'a angel wa cha ndab ndo' na':

—¡Na'anpa lba'a gun lu, ndi wankea Dios! Le'a na' ndee no ndun ti'in laktsa ndun lu ti'in ndo' Dios nsea bexa ltsa'a lu, bexa nxobgek ndo' di'izh ten Jesús. Le'a ta ndadi'izh bexa sakndo' Dios, le'a ta wa nsa'a juers ndo' be di'izh ten Jesús.

Xa na nsob tso'o way nagud

11 We'e cha uní na' le'a gibe'a mya'al, cha mlundo' dub way nagud. Le'a xa nsob tso'o ma wa dub xa sunka lak ndab xa, no gealngea nak xa. Le'a xa wa utsin nibe'e, no utsin ndun xa uyo lak nsabndo'-yá.

12 Le'a ngusndo' xa cuent na' beal' gi'. Nsea gek xa ndi'ib sian be coron. Le'a stub lea' xa nkea xtuzh xa, dub ta'a ni dub men lá ini'í, nabtsa xa uni'í-yá.

13 Nsea nak xa dub lad ko'ol idub nso' ten. Le'a xa wa nsalea' Di'izh Ten Dios.

14 Le'a kwa'ad be soldad gibe'a nchankea tso'o xa wa, ndi'ib bexa tso'o way nagud, no nak bexa lad lino ta uzhe'eb chul, ta nagud no umbi'i.

15 Le'a to'o xa wa nto'o dub spad wach, ndontsa utsawi'i xa itea be nacion. Le'a xa wa juert inibe'e ndo' bexa wa, no utsaksi xa be men lakta zha ngichke'e bexa uv ito'o nits ten-a. Le'a ta wa ta uzhe'eb ndakloo Dios xa ndon le'a juert nak.

16 Le'a las xab xa no xta'a xo'o xa nkeani'i stub lea' xa ndab: "Xa Nibe'e ndo' iteanak bexa nibe'e no Xa nak Xwan iteanak be ta'a."

17 Cha uní na' stub angel nso' ndo' wizh, cha uge' utezh xa iteanak be man nsa'ab ga'ap, ndab xa:

—Utseabe bego, byakjunt bega sa yoo xche'e si'il ten Dios,

18 ndontsa gaw bega be'al ten bexa unibe'e ndo' be nacion, nsea bexa unibe'e be soldad, nsea be soldad. No gaw bega be'al ten be way, no bexa uti'ib tso'o ma, no be'al ten bexa ncha'ndo'o ndo' stubga men nsea bexa na'anpa li nak, no bexa nsak nsea bexa na'anpa nsak.

19 Cha we'e uní na' le'a man uzhe'eb wa, no bexa nibe'e ndo' gizhliyo, nsea be soldad ten bexa wa myakjunt ndontsa kuyono bexa xa nsob tso'o way nagud no be soldad ten xa.

20 Cha ngwa'iga'a man uzhe'eb wa no profet ukwi'in wa. Le'a xa wa xa mbin sian be ta'a ngwanseana be men ndo' ga'al man uzhe'eb wa, ta mkedino xa be men nkea se ten man wa, bexa ngwankea ta cuent nak man wa. Le'a xa nsob tso'o way nagud wa usen man uzhe'eb wa nsea profet ukwi'in wa, cha litsa nban bena wa mtsa'ab xa len lagun gi' sa nsayol' azufre.

21 We'e le'a xa nsob tso'o way cha mbit iteanak be soldad ten man uzhe'eb wa nsea spad nto'o to'o xa. Cha we'e le'a iteanak be man du'ub udaw be be'al ten bexa ngut wa gast plo mzhea bema.

20

Dub mil li'in ikeanyaw maxu'u

1 Cha uní na' stub angel ulen gibe'a nsea dub liab ten ge'ed do'o, nsea dub caden si'il nsob ya'a xa.

2 Cha usen xa dragón wa, le'a ta wa mbe'al polta, no le'akaga maxu'u ta wa, xa nsalea' Satanás. Cha mxi xa maxu'u wa nsea caden wa, ndontsa ikenchii maxu'u dub mil li'in.

3 Cha mtsa'ab angel wa maxu'u wa len ge'ed do'o, sa ikeanyaw maxu'u dub mil li'in. Cha we'e mxo'ob angel dub ta myaw to'o ge'ed wa nsea se ten xa, ndontsa lá ito'ota maxu'u, ukedino maxu'u be men nde ndo' gizhliyo, gast zha ngok dub mil li'in wa. We'e le'a maxu'u nsabndo' ya'ak ste'eptsa.

4 We'e uní na' pla be yaxil nsea bexa nsob ndo' ta wa, bexa na msa'a Dios juers inibe'e ndo' be men. No uní na' xbi bexa na myabto'og gen na ke na mbidi'izh bexa gealngea ten Jesús nsea di'izh ten Dios.

No lá ngankea bexa wa man uzhe'eb wa, ni ta cuent nak man wa. No ni lá ula'a bexa ikea se ten man wa xtuzh bexa no ya'a bexa. Le'a bexa wa mbangal, cha no bexa unibe'e wats Cristo dub mil li'in.
5 Le'a ta wa zha ned iban be men. Parea le'a iteata be men na'anpa no iban gast ga'a dub mil li'in wa.
6 Uzhebpa wen yoo ladna bexa iban zha ned wa, bexa umbi'i nak lado'o na ndo' Dios, le'a bexa wa na'anpa no gat stub biaj. Le'a bexa ndi gak be ule'ay ten Dios nsea ule'ay ten Cristo, nsea no bexa inibe'e no Cristo dub mil li'in.

Dios bi le'a utsaksi maxu'u

7 Le'a zha na ngwa'a dub mil li'in wa, le'a maxu'u ya'ak sa nkeanyaw na.
8 We'e ito'ogal xa ukwi'inno xa be men itea be nacion idub ndo' gizhliyo, be sa nsalea' Gog nsea Magog. Cha yunjunt xa bexa wa gun bexa guerr. Le'a bexa wa xa kwa'ad, cuentta yux nde to'o nitsdo'o.
9 Cha mte'achso bexa idub ndo' gizhliyo, no ulotlaw bexa gezh nkwea' ladna Dios, sa ndebe bexa umbi'i nak ndo' Dios. Cha we'e le'a Dios mtu'ub gi' uto'o gibe'a myol' sa wa, cha unitndo' bexa wa.
10 Le'a Dios cha mtsa'ab maxu'u na li mkedino be men wa len lagun gi' sa nsayol' azufre, sa ncho man uzhe'eb nsea profet ukwi'in. Le'a sa wa te'al no tezhea ini'í be na wa gealkwea' uzhe'eb si'il idub tiemp.

Iteanak be men kwe ndo' Dios, xa nsob ndo' yaxil nagud

11 Cha uní na' dub yaxil nagud dub ta uzhe'eb si'il, sa nsob Dios. Le'a sa nsob xa wa yá lá nlu'uta ni gizhliyo no ni gibe'a no ni lá ulu'uta be ta wa.
12 Cha uní na' bexa ngut, bexa nsak no bexa na'anpa nsak, ndebe ndo' Dios. Cha mya'al pla be libr nkeani'i ná xta'an mbin bexa, no stub libr nkeani'i ná ton bexa gap gealnaban. Le'a Dios cha ndab xte'e nak be ta mbin bexa wa, lak nkeani'i-yá ndo' be libr wa.
13 Le'a bexa ngut ndo' nitsdo'o nsea iteata bexa ngut wa mlansea' ndo' Dios. Cha ndab Dios ná xte'e nak be ta mbin bexa.
14 Le'a bexa lá ndangea ladna Dios wa, bexa uyo'o sa ten bexa ngut wa, le'a Dios cha mtsa'ab bexa wa len lagun nsayol' wa. Le'a ta wa nsalea' gealgut itop.
15 Le'a bexa wa lá izheal lea' na ndo' libr ten gealnaban wa, ta we'e mtsa'ab Dios bexa len lagun gi' wa.

21

Gibe'a kub no gizhliyo kub

1 We'e uní na' dub gibe'a kub no dub gizhliyo kub, geal le'a gibe'a ned wa no gizhliyo ned wa no nitsdo'o wa unitndo'la.
2 Le'a na' Juan uní gezh nsak ten Dios, sa nsalea' Jerusalén kub, uto'o-yá gibe'a wats Dios. Le'a gezh wa uzhe'eb chul nluu, lakta chul nluu dub xagots usaxkwa'a uchilya'ano xabgi'i ika'a na.
3 Cha mbín na' dub di'izh uto'o gibe'a, uge' ndab-a ndo' na':
—Bwi'i, le'a sa ndee ncho Dios nsea be xmen xa. Le'a Dios yoono bexa, no gak bexa xmen xa idub tiemp, le'a Dios le'aka nak Dios ten bexa.
4 Le'a Dios utsambi'i itea nitsndo' bexa, no yá lá gatta bexa. Ni lid uban yoota ladna bexa, no ni lá go'onta bexa, no ni stub gealkwea' lá ini'í bexa, le'a iteanak be ta wa unitndo'la.
5 Le'a Dios xa nsob ndo' yaxil si'il wa cha ndab:
—Una', le'a na' myunno kub iteanak be ta'a.
Cha ndab xa ndo' na':
—Bke'a ta ndee, le'a be di'izh ndee uzhe'eb be di'izh nsak no gealngea-yá.
6 We'e cha ndab xa ndo' na':
—Le'a iteanak ta wa yá myando'la. Le'a na' ndee nak Alfa nsea Omega. Le'a na' mtexan iteanak be ta'a, no le'aka na' unitndo'-yá. Le'a tal ton ndak ladna, le'a na' ga usa nits nsoblen goo bexa, ta nsa'a gealnaban.
7 Le'a bexa na gun gan ndo' be ta ugap, usa na' itea be ta wen wa. Le'a na' gak Dios ten bexa, le'a bexa gak xi'ín na'.
8 Ná le'a bexa nzheb ndo' men, nsea bexa lá ndangea ladna na', no bexa ndun be ta lá nsak lad na', no bexa ndut men, no bexa ngal xa na'anpa xa ten xa, no bexa ndun ta bruj, no bexa ndankea be dios gizhliyo, nsea itea bexa ndun gealkwi'in, le'a iteanak bexa li ndun wa

ya'be len lagun sa nsayol' azufre. Le'a ta wa ta nsalea' gealgut itop.

Jerusalén kub

9 We'e cha mbi'id dub angel wats na'. Le'a xa wa uto'o lat isaga'ad be angel, bexa na li usen be vas ncho gealkwea' lult wa. Cha ndab xa ndo' na':

—Utsea sa ndee, le'a na' uluu xagots gak che'al xa nak Borreg Ben wa.

10 Le'a ndo' ta li mluu Espíritu ten Dios ndo' na' wa, le'a angel wa cha mbi'i na' dub ge'e si'il sa ga'ap. Cha mluu xa Jerusalén gezh si'il ten Dios, ta ncha'la' gibe'a wats Dios.

11 Le'a gezh wa nsu xe'a ten Dios, nsea ndon nla'beal'-a cuent dub ge' jaspe, dub ta uzhebpa ta chul, no ndu'u na'-yá cuent dub vidr.

12 Le'a idub gangeak gezh wa nchonyaw dub muro si'il no ga'ap-a. Nsea ndap-a dub tibtop to'o puert, sa ndeula'ach dub tibtopga angel. Le'a kadga las puert wa nkea dubga lea' bexa isatibtop ras bexa Israel.

13 Le'a lad oriente nso' chon puert, no schonga-yá lad nort, no schonga-yá lad sur, nsea schonga-yá lad poniente.

14 Le'a muro nchonyaw gezh wa ndap dub tibtop ge' ubi'i nak xan na. Le'a kadga las ge' wa nkea dub lea' bexa ngok isatibtop be apostol ten xa nak Borreg Ben wa.

15 Le'a angel ndadi'izhno na' wa no'o dub bar ta oro, uke'a medid xa gezh wa nsea be puert ten na nsea muro nchonyaw-a.

16 Le'a gezh wa dub ta skin, lak ko'ol-a liga uxen-a. Le'a xa wa mke'a medid-a bar wa. Le'a sa wa no'o dub top mil ncho top gayo'o metr, lak ko'ol-a no ga'ap-a no uxen-a dubtsa medid no'o-yá.

17 No mke'a medid xa plo ga'ap muro wa. Le'a ta wa dub chon ga'al ncho dap metr, lak medid ten be men ndanti'in angel wa.

18 Le'a muro wa naknde'e ge' jaspe, parea le'a gezh wa naknde'e sbe'en oro umbi'i cuent vidr umbi'i na'-yá.

19 Le'a be ge' ubi'i ncho xan muro wa nso' be ge' chul las na. Le'a ta ned wa nso' ge' jaspe las na. Le'a ná itop wa nso' ge' zafiro. Le'a ná yon wa nso' ge' ágata. Le'a ná idap wa nso' ge' esmeralda.

20 Le'a ná isaga'ay wa nso' ge' ónice. Le'a ná isaxo'op wa nso' ge' cornalina. Le'a ná isaga'ad wa nso' ge' crisólito. Le'a ná isaxo'on wa nso' ge' berilo. Le'a ná isage'a wa nso' ge' topacio. Le'a ná isati'i wa nso' ge' crisopraso. Le'a ná isatibdub wa nso' ge' jacinto. Le'a ná isatibtop wa nso' ge' amatista.

21 Le'a isatibtop puert wa le'a ta wa isatibtop perla, le'a kadga dub puert wa nak dubga perla. Le'a nes ten gezh wa sbe'en ta oro umbi'i gandid xe'a-yá cuent dub vidr.

22 Na'anpa iní na' ni dub ni'i yankea be men Dios sa wa, le'a idub len gezh wa le'a Dios xa ndon le'a juert nchoka nsea Borreg Ben.

23 Le'a sa wa na'anpa nki'in wizh ni mbe'e usu xe'a, le'a Dios nsea Borreg wa le'a nak xe'a nsu idub len gezh wa.

24 Le'a be men ndencho ndo' gizhliyo bexa nak xmen Dios ikesea ndo' xe'a ten gezh wa. Le'a bexa nibe'e ndo' gizhliyo yun cuent be ta nsak no be ta chul ten na.

25 Le'a be puert ten gezh wa na'anpa yaw idub tezhea, no le'a sa wa na'anpa yoo te'al.

26 Le'a bexa ndencho ndo' gizhliyo yun cuent be ta nsak no be ta chul ten na ndo' gezh wa.

27 Na'anpa yate ni dub ta bzhi'ik gezh wa. No ni dub bexa ndun be ta ugap, no ni dub bexa ndun gealkwi'in lá yoo gan yate sa wa, nabtsa bexa nkea lea' na ndo' libr ten Borreg Ben ta ten gealnaban nunk lá idub.

22

Nits nsa'a gealnaban

1 We'e le'a angel wa cha mluu dub yowbe'e umbi'i ncho nits nsa'a gealnaban, nits wa'án cuent na' vidr na'. Le'a yowbe'e wa nto'o sa nsob Dios nsea sa nsob Borreg Ben.

2 No ntid-a tlaw nes ten gezh wa. Nsea itop to'o yowbe'e wa ndi'ib be ya nsa'a gealnaban. Le'a kadga dub mbe'e nsa'a-yá xa'aga ngus. Le'a la ten ya wa le'a nyunyakna be men.

3 Le'a sa wa lá yoota be ta'a lá nsak
ladna Dios. Le'a len gezh wa kwe sa isob
Dios nsea Borreg wa. No be men ndun
ti'in ndo' Dios yankea bexa xa.
4 No ini'índo' bexa Dios, nsea lea' Dios
ikea xtuzh bexa.
5 Yá na'antapa yoo te'al sa wa, ni lá
iki'in bexa xe'a ni xe'a wizh. Le'a Dios Xa
Nibe'e wa le'a nak xe'a sa wa, nsea inibe'e
bexa sa wa idub tiemp.

Le'a Cristo sken ilen

6 Cha ndab angel wa ndo' na':
—Le'a be di'izh ndee uzhebpa dub
di'izh nsak no gealngea-yá. Le'a Dios Xa
Nibe'e wa, xa na nsa'a Espíritu ten na
ndo' bexa ndadi'izh sakndo' xa wa, le'a xa
wa mtu'ub dub angel ten xa ndontsa uluu
xa be ta sken yoo wa ndo' bexa ndun ti'in
ndo' xa.
7 Le'a Jesús cha ndab:
—¡Bla'ach bego, le'a na' sken ilen!
Uzhebpa wen yoo ladna bexa na
nsakyo'ón be di'izh ten Dios ta nso' ndo'
libr ndee.
8 Le'a na' ndee Juan mbín na' no uní na'
be ta ndee wa. Le'a tso'o na mbín na' be
ta ndee no uní na'-yá, cha usaxib na' gast
ndo' yo ngol xtuzh na', ndi'izh ganke'a na'
angel, xa li mluu be ta ndee ndo' na' wa.
9 Parea le'a angel wa ndab ndo' na':
—¡Na'anpa lba'a gun lu! Le'a na'
ndee ndun ti'in ndo' Dios lak ndunga
lu ti'in ndo' Dios nsea bexa ltsa'a lu,
bexa ndadi'izh sakndo' Dios, no bexa na
nxobgek ndo' ta nkea ndo' libr ndee. Ndi
wankea Dios.
10 Cha ndab xa ndo' na':
—Na'anpa ukachko lu be di'izh
mbidi'izh Dios nkea ndo' libr ba', le'a
tiemp yoo be ta nkea ndo' libr ba' yá nsaso
gax.
11 Le'a bexa ndun be ta ugap no bexa
ndun be ta bzhi'ik, lba'atsa gunta bexa be
ta wa. Le'a bexa ndun be ta utsin nak,
lba'atsa utsin gunta bexa. No liga le'a
bexa umbi'i nak ndo' Dios, lba'atsa umbi'i
gakta bexa.
12 Cha ndab Jesús:
—Bla'ach bego le'a na' sken ilen, cha
usa na' ta ika'a kadga dub men lak nak
be ta mbin bexa.
13 Le'a na' ndee nak Alfa nsea Omega,
le'a na' mtexan iteanak be ta'a no le'aka
na' unitndo'-yá. No nak na' xa ned no xa
tso'o li ndo' itea be ta'a.
14 Uzhebpa wen yoo ladna bexa umbi'i
nak lado'o na ndo' Dios. Le'a bexa wa ns-
abndo' gaw ngus ten ya nsa'a gealnaban,
no yate bexa to'o puert ten gezh wa.
15 Parea le'a bexa ugap nak ya'anbe
tso'o juer. Le'a ta wa bexa ndun be ta
bruj, no bexa ngal dub xa na'anpa xa ten
xa, no bexa ndut men, no bexa ndankea
be dios gizhliyo, nsea itea bexa ndal ladna
ndun be gealkwi'in.
16 Cha ndab Jesús:
—Le'a na' ndee Jesús mtu'ub angel ten
na' gudi'izh be ta ndee ndo' bexa nak
xmen na'. Le'a na' ndee nak bi le'aka ras
ten David. No nak na' mbeal si'il nsu xe'a
gor tempran.
17 Cha uka'ab Espíritu ten Dios nsea
xagots nak che'al Borreg Ben wa, bexa
nak be xmen Jesús, ndab bexa:
—Utsea go, Jesús.
Le'a bego na ndo'ón ta ndee gud bega:
—Utsea go, Jesús.
Tal ncho bega ndak ladna, nlad bega
goo bega nits nsa'a gealnaban, utseayoo
bega-yá, le'a xa ga nsa'a-yá.
18 Le'a na' gáp ndo' itea bexa na ndo'ón
di'izh mbidi'izh Dios nkea ndo' libr ndee:
Tal ton dub xa kota di'izh ndo' be di'izh
ten Dios ndee, le'a Dios utsaksi xa no
iteanak be gealkwea' nkeani'i ndo' libr
ndee.
19 No tal ton ko'o di'izh mbidi'izh Dios
nkea ndo' libr ndee, le'a Dios ko'oga lea'
xa ndo' libr ten gealnaban, no lá ula'a
Dios yate xa gezh nsak ten Dios, lak
nkeani'i ndo' libr ndee.
20 Le'a xa ndadi'izh be ta ndee wa ndab:
—Le'a na' skenka ilen.
Lika gak-a. ¡Utsea go Jesús Xa Nibe'e
besa!
21 Nat na'ab na' ndo' Jesucristo Xa
Nibe'e, uzhe'eb utsin gunno xa iteanak
bego ba'. Lika nak-a.